

GÖYNÜK

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA
BÖLÜMÜ

KEMER

ANTALYA İLİ

TEKİROVA

ADRASAN, TEKİROVA, KEMER, GÖYNÜK
ALT BÖLGELERİ

ANALİTİK ETÜT RAPORU

ADRASAN

MAYIS 2021

PAMUKKALE UNİVERSİTESİ
MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

ANTALYA İLİ

ADRASAN, TEKİROVA,
KEMER, GÖYNUK
ALT BÖLGELERİ
ANALİTİK ETÜT RAPORU

MAYIS 2021

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

ÖĞRETİM ÜYELERİ

Prof. Dr. Oğuz ÖZBEK

Doç. Dr. Nur Sinem PARTİGÖÇ

Arş. Gör. Dr. Aysun AYGÜN

YAYINA HAZIRLAMA GRUBU

BAŞ EDİTÖRLER

Esin BAŞ

Zühre ÖZYURT

EDİTÖRLER

Alperen KAVAKLI

Derya DEMİR

Eda BELTEKİN

Esra DİKMEN

Şeyma Nur MİSİLLİ

Zekiye SARI

KAPAK TASARIMI

Derya DEMİR

Ozan Osman KARA

ÇALIŞMA GRUPLARI

TARİHSEL YAPI

Aslıhan ASLANOĞLU

Ayşenur BASAN

Buse ÇETİNKAYA

Esra DİKMEN

Fatma Nur KILINÇ

Muhammet Metehan AYDIN

Ozan Osman KARA

Sajjad Mohammed Baqer BAREM

Yusuf PARLAR

Ziya CİVELEK

MEKANSAL YAPI

Ali ALTINKAYA

Alperen KAVAKLI

Ceyhun PARLAK

Dilara SEKİN

Ezgi UYAR

Feyza KOCAMAN

Melike DOĞAN

Meryem Sena ALTUNBAŞ

Sezgin MUNİS

Yunus Emre SARI

Zehra AKSAKALLI

ÇEVRESEL YAPI

Alişan YILDIRIM

Asena YILDIRIM

Ceren ÇALIKUŞU

Derya DEMİR

Esin BAŞ

İrem AYRIÇ

Mertcan DEMİR

Salime TEMEL

Samet Sadri KIRIK

Tuncay CANSIZ

Zeynep ELÇİ

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

Aysu DALKILIÇ

Diyar SONDUK

Emre ÖZ

Merve AYYILDIZ

Merve BAYRAM

Müzeyyen Hanım KASAPOĞLU

Reyan SANCAK

Selma Nur AYTAÇ

Selin ACAR

Zekiye SARI

Zühre ÖZYURT

EKONOMİK YAPI

Ahmet HANİ

Buse SARI

Canan GEMİ

Ceyda TÜRKMEN

Doğuş ÖZNUR

Ezgi KELLEÇİ

Hakime ERCEG

Mahmut ÜNAL

Mert KONYA

Meryem GÖRMÜŞ

Şeyma Nur MİSİLLİ

KURUMSAL YAPI

Ali ÖTEN

Baran ÇAKIR

Birsu Gül KEÇEBAŞ

Eda BELTEKİN

Elif ASLANLI

Esra DÜZEN

Gamze ÖZALP

Huzeyfe Yemen BİNGÖL

İmran DENİZ

Muhammet EVGİN

Nalin PİLATİN

İÇİNDEKİLER

ÇALIŞMANIN AMAÇ VE KAPSAMI	1
BÖLÜM BİR	2
ÇALIŞMA ALANININ KONUMU VE TARİHİ YAPI	2
Kavramsal Açıklamalar	2
1.1 Çalışma Alanının Genel Tanımı, Bölge İçindeki ve Çevresindeki Yeri.....	3
1.1.1 Coğrafi Konum	5
1.1.1.1 Antalya İli Coğrafi Konumu.....	5
1.1.1.2 Kumluca İlçesi Coğrafi Konumu.....	5
1.1.1.3 Adrasan Alt Bölgesi Coğrafi Konumu.....	6
1.1.1.4 Kemer İlçesi Coğrafi Konumu	6
1.1.1.5 Tekirova Alt Bölgesi Coğrafi Konumu.....	7
1.1.1.6 Göynük Alt Bölgesi Coğrafi Konumu	8
1.1.2 Bölge İsimlerinin Etimolojik Kökenleri.....	8
1.1.2.1 Antalya İsmi'nin Etimolojik Kökeni.....	8
1.1.2.2 Kumluca İsmi'nin Etimolojik Kökeni.....	8-9
1.1.2.3 Adrasan İsmi'nin Etimolojik Kökeni	9
1.1.2.4 Kemer İsmi'nin Etimolojik Kökeni	9
1.1.2.5 Göynük İsmi'nin Etimolojik Kökeni	9-10
1.2 Çalışma Alanının Mekansal Gelişim Süreci	10
1.2.1 Çalışma Alanının Tarihsel Gelişim Süreci	10-11
1.2.1.1 Kumluca İlçesinin Tarihsel Gelişim	11
1.2.1.2 Adrasan Alt bölgesinin Tarihsel Gelişimi.....	11
1.2.1.3 Kemer İlçesinin Tarihsel Gelişimi.....	11
1.2.1.4 Tekirova Alt Bölgesinin Tarihsel Gelişimi	11-12
1.2.1.5 Göynük Alt Bölgesinin Tarihsel Gelişim.....	12
1.2.2 Antalya İli Tarihsel Arka Plan	12-14
1.2.2.1 Kumluca İlçesinin Tarihsel Arka Planı.....	14-15
1.2.2.2 Kemer İlçesinin Tarihsel Arka Planı	15
1.2.2.3 Likya Birliği'nin Tarihsel Arka Planı	15-16
1.2.2.4 Likya Dönemi (Antik Çağ)	16-17
1.2.2.5 Pers Dönemi	17
1.2.2.6 Helenistik Dönemi	17-18
1.2.2.7 Pergamon Dönemi	18
1.2.2.8 Bizans Dönemi	18-19
1.2.2.9 Selçuklu Dönemi	19
1.2.2.10 Osmanlı Dönemi.....	19-20
1.2.2.11 Cumhuriyet Dönemi.....	20
1.2.3 Tarihi Ve Arkeolojik Yerleşimler	20
1.2.3.1 <i>Olympos</i> Antik Kenti	20-21
1.2.3.2 <i>Phaselis</i> Antik Kenti	21-22
1.2.3.3 <i>Idyros</i> Antik Kenti	23-24
1.2.3.4 Selçuklu Av Köşkü	24
1.2.3.5 Gedelma Kalesi.....	25
1.2.3.6 Gelidonya Feneri	26
1.2.3.7 Yanartaş-Çıralı.....	25
1.2.3.8 Paris II Batığı.....	26
1.2.3.9 Adrasan Kaleleri.....	27
1.2.3.10 Göynük Kanyonu.....	29

1.2.3.11 Çıralı Plajı.....	30
1.2.3.12 Kemer Kesme Boğazı Kanyonu	31
1.2.3.13 Peynir Deliği Mağarası	31-32
1.2.3.14 Molla Deliği Mağarası	32
1.2.3.15 ÜçAdalar	32-33
1.2.3.16 SuluAda.....	33
1.2.3.17 Devecitaşı Adası (BeşAdalar)	34
1.2.3.18 Özel Statülü Alanlar.....	34
1.2.3.18.1 Beydağları-Olympos Sahil Milli Parkı	34-35
1.2.3.18.2 Tekirova Ekolojik Parkı.....	35-36
1.2.3.18.3 Folklorik Yörük Parkı-Açık Hava Müzesi.....	36-37
1.2.4 Rotalar	37
1.2.4.1 Tarihi Rotalar.....	37
1.2.4.1.1 Likya Yolu.....	37
1.2.4.1.2 Olympos-Musa Dağı-Lost City Parkuru	37
1.2.4.1.3 Olympos-Çıralı-Ulupınar Parkuru	38
1.2.4.1.4 Olympos-Adrasan Parkuru	38
1.2.4.1.5 Olympos-Cennet Parkuru.....	38
1.2.4.1.6 Karaöz-Adrasan Parkuru	38
1.2.4.2 Trekking Rotaları.....	38-39
1.2.4.3 Mavi Yolculuk Rotaları	39
1.2.5 Antik Kentlerin Korunumunun Tarihsel Gelişim Sürecine Etkisi	40
1.2.5.1 <i>Idyros</i> Antik Kenti	40
1.2.5.2 <i>Phaselis</i> Antik Kenti	40-41
1.2.5.3 <i>Olympos</i> Antik Kenti	41
1.2.6 Tarihsel Gelişim Sürecinin Kentsel Makraforma Etkisi	41-42
1.3 Tarihsel Yapıya İlişkin Analizler	42
1.3.1 Coğrafi Konum Analizi	42-43
1.3.2 Tarihi Yerleşim Analizi	44-45
1.3.3 Tarihsel Gelişim Analizi Ve Tarihsel Kırılma Noktaları	33
1.3.4 Tarihi Değerler Analizi.....	49-51
1.3.5 Arkeolojik Yapıların Ve Akarsuların İlişki Analizi	52-23
1.3.6 Rota Analizi	54-57
1.3.7 Tarihsel İşlev Analizi	58-60
1.3.8 Fotoğraf Paftası.....	61-63
1.3.9 Tarihsel Gelişim Ve Kırılma Noktaları Fotoğraf Paftası	64-65
1.3.10 GZFT Analizi Paftası	66-67
BÖLÜM İKİ	68
MEKANSAL YAPI	68
Kavramsal Açıklamalar	68-70
2.1 Ulaşım Ve Teknik Altyapı	71
2.1.1 Karayolu Ulaşımı	71
2.1.2 Deniz Yolu Ulaşımı.....	71-72
2.1.3 Hava Yolu Ulaşımı.....	72
2.1.4 Teknik Altyapı	73
2.2 Mekânsal Yapı Analiz Çalışmaları	74
2.2.1 Ulaşımve Teknik Altyapı Analizi	74-75
2.2.2 Kıyı Morfolojisi Analizi	76-78
2.2.3 Çevresel Görsel Değerler Analizi	79-81
2.2.4 Planlama Bölgeleri Analizi.....	82-83

2.2.5 Yerleşilebilirlik Analizi.....	84-85
2.2.6 Özel Statülü Alanlar Analizi.....	86-87
2.2.7 Planlama Kademelenmesi Analizi	88-89
2.2.8 Fotoğraf Paftası.....	90
2.3 Arazi Kullanım	91-93
2.3.1 Kemer	94-95
2.3.2 Göğnük	95
2.3.3 Tekirova.....	96
2.3.4 Adrasan.....	97
BÖLÜM ÜÇ.....	98
ÇEVRESEL YAPI	98
3.1 Topoğrafya Analizi.....	98-99
3.2 Eğim Analizi	100-101
3.3 Bakı Analizi.....	102-103
3.4 İklim.....	104
3.4.1 Ortalama Sıcaklık Ve Yağış	105-107
3.4.1.1 Yağış Miktarları.....	107-108
3.4.1.2 Maksimum Sıcaklık	108-109
3.4.2 Rüzgar Hızı	110
3.4.3 Bulutlu, Güneşli Ve Yağışlı Günler	111-112
3.4.4 Su Sıcaklığı	112-113
3.4.5 Rüzgar Diyagramı	113-114
3.4.6 Hava Kalitesi Ve Polen Tahmini	114-117
3.5 Toprak Yapısı	117
3.5.1 Toprak Grupları.....	117
3.5.1.1 Alüvyal Topraklar	118
3.5.1.2 Kolüvyal Topraklar	118
3.5.1.3 Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları	118
3.5.1.4 Alüvyal Sahil Bataklıkları	119
3.5.1.5 Çıplak Kaya Ve Molozlar	119
3.5.1.6 Kırmızı-Kahverengi Akdeniz Toprakları	119
3.5.1.7 Kestane Rengi Topraklar	119
3.5.1.8 Regosal Topraklar	120
3.5.1.9 Sahil Kumulları	120
3.5.1.10 Kırmızı Akdeniz Toprakları.....	120-121
3.5.1.11 Kahverengi Orman Toprakları.....	121-122
3.5.2 Toprak Sınıfları Analizi.....	123-124
3.5.2.1 Sınıf I	125
3.5.2.2 Sınıf II.....	125
3.5.2.3 Sınıf III	125
3.5.2.4 Sınıf IV	126
3.5.2.5 Sınıf V.....	126
3.5.2.6 Sınıf VI	126
3.5.2.7 Sınıf VII	126-127
3.5.2.8 Sınıf VIII.....	128-129
3.6 Hidrolojik Ve Hidrojeolojik Durum	130
3.6.1 Kemer'in Hidrojeolojisi	130
3.6.1.1 Beldibi Ovası.....	130

3.6.1.2 Göğnük Ovası.....	130-131
3.6.1.3 Kemer-Çamyuva Ovası.....	131
3.6.1.4 Tekirova	131-132
3.6.2 Adrasan Hidrolojisi	132
3.6.3 Tahtalı Dağı'nın Hidrojeolojik Durumu	132-134
3.7 Afet Risk Durumu	135
3.7.1 Deprem	135
3.7.1.1 Kemer'de Deprem.....	135
3.7.1.2 Adrasan'da Deprem	136
3.7.2 Tsunami	136
3.7.3 Sel.....	137
3.7.3.1 Kemer Civarındaki Ağva Deresinde Meydana Gelen Taşkın	137
3.7.3.2 Kumluca Taşkını.....	138
3.7.4 Heyelan.....	138
3.7.4.1 Kemer'de Heyelan.....	138
3.7.4.2 Adrasan'da Heyelan	139-141
3.8 Biyoçeşitlilik	142
3.8.1 Flora.....	142
3.8.1.1 <i>Phaselis</i> Antik Kenti ve Çevresinin Florası	142-148
3.8.1.2 Beydağları Sahil Milli Parkı Flora.....	148-152
3.8.1.3 Tekirova Tabiat Parkı Flora	152-155
3.8.1.4 Adrasan'da Flora	152-155
3.8.2 Fauna	155
3.8.2.1 <i>Phaselis</i> Fauna.....	155-157
3.8.2.2 Beydağları Sahil Milli Parkı Fauna	157-158
3.8.2.3 Tekirova Tabiat Parkı Fauna.....	159-161
3.8.2.4 Adrasan'da Fauna	161-164
3.9 Kırsal Estetik Ve Kırsal Kalkınma	165-168
3.10 Tarımsal Üretim.....	168
3.10.1 Antalya'da Tarım	168-170
3.10.2 Antalya Tarım Havzaları	170
3.10.3 Kemer'de Tarım	171-173
3.11 Maden Ve Enerji Kaynakları	174-176
3.12 Sit Ve Koruma Alanları	177
3.12.1 Arkeolojik Sit Alanları	177-180
3.12.2 Koruma Alanları.....	181-182
3.12.3 Jeositler	182-183
3.13 Jeolojik Formasyon.....	183
3.13.1 Alakırçay Napı	183-184
3.13.1.1 Volkanik ve Sedimenter Kayalar	184
3.13.2 Tekirova Ofiyolit Napı	184
3.13.2.1 Gabro ve Diyabazlar	184
3.13.2.2 Harzburgitler.....	184
3.13.2.3 Dunitler	185
3.13.3 Tahtalıdağ Napı.....	185
3.13.3.1 Jura-Kretase, Neritik Kireçtaşı	185
3.13.3.2 Triyas, Karbonatlar ve Kırıntılar	185
3.13.3.3 Üst Permiyen, Karbonatlar ve Yer Yer Kırıntılar.....	185

3.13.4 Neotokton Örtü Kayaları	186
3.13.4.1 Ayrılmamış Kuvaterner	190
3.13.4.2 Alüvyon yelpazesi	186
3.13.4.3 Antalya Traverteni	186
3.13.4.4 Plaj ve kumul oluşukları	186
3.13.4.5 Ayrılmamış Karasal Kırıntılılar	187-188
3.14 Morfolojik Yapı	189-19
3.15 Çevresel Ve Görsel Değerler Analizi	191-192
3.16 Fotoğraf Albümü	193
3.17 GZFT Analizi	194
BÖLÜM DÖRT	195
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	195
4.1 Demografik Yapı Ve Nüfus Projeksiyonları.....	195
4.1.1 Antalya İli Genel Nüfus Özellikleri.....	195
4.1.1.1 Antalya İli Nüfus Artış Hızı.....	196
4.1.2 Çalışma Alanı Genel Nüfus Özellikleri Ve Yıllara Göre Nüfus Değişimi	196
4.1.2.1 Göynük Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri	196-197
4.1.2.2 Kemer Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri	197-199
4.1.2.3 Tekirova Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri	199-200
4.1.2.4 Adrasan Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri	200-201
4.1.3 Kent-Kır Dağılımı	201-202
4.1.4 Yaş Piramidi	202
4.1.4.1 Göynük Alt Bölgesi	202
4.1.4.2 Kemer Alt Bölgesi	203
4.1.4.3 Tekirova Alt Bölgesi	203
4.1.4.4 Adrasan Alt Bölgesi.....	204
4.1.5 Doğum-Ölüm Sayısı.....	204
4.1.5.1 İkametgah Yerine Göre Doğum Ve Ölüm Sayısı (Antalya)	204-205
4.1.5.2 İlçelere Göre Doğum Sayısı	205
4.1.5.3 İlçelere Göre Ölüm Sayısı.....	206
4.1.5.4 Kaba Doğum Ve Ölüm Hızı (Binde)	206
4.1.5.5 Toplam Doğurganlık Ve Bebek Ölüm Hızı	207
4.1.6 Nüfus Artış Hızı.....	207-209
4.1.7 Bağımlı Nüfus Oranları	209-210
4.1.8 Hane Halkı Büyüklükleri.....	210
4.1.9 Medeni Durum Verileri	210
4.2 Göç.....	211
4.2.1 Göç Nedir?	211
4.2.2 Antalya İlinin 2008-2019 Yılları Arasındaki Göç Verileri	211
4.2.3 Verilen Göç.....	212
4.2.3.1 Antalya İlinin İller Arası Verdiği Göç Verileri	212
4.2.4 Alınan Göç.....	212
4.2.4.1 Antalya İlinin İller Arası Aldığı Göç Verileri	212
4.2.4.2 Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu (Aldığı)	213
4.3. Sosyo-Ekonomik Statü Verileri	214-216
4.3.1 Antalya Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik	216
4.3.2 Kemer Ve Kumluca Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamaları.....	217
4.4 Eğitim Kurumları.....	217

4.4.1 Göynük Alt Bölgesinde yer alan Eğitim Kurumları	217-218
4.4.2 Kemer Alt Bölgesinde yer alan Eğitim Kurumları	218
4.4.3 Tekirova Alt Bölgesinde yer alan Eğitim Kurumları	218
4.4.4 Adrasan Alt Bölgesinde yer alan Eğitim Kurumları	219
4.5 Sağlık Kurumları	219-220
4.6 İbadet Alanları	220
4.7 Entelektüel Yaşam	221
4.7.1 Kütüphane	225
4.8 Sivil Toplum Kuruluşları	221
4.8.1 Göynük Alt Bölgesi Sivil Toplum Kuruluşları	221-222
4.8.2 Kemer Alt Bölgesi Sivil Toplum Kuruluşları	222-225
4.8.3 Tekirova Alt Bölgesi Sivil Toplum Kuruluşları	225
4.8.4 Adrasan Alt Bölgesi Sivil Toplum Kuruluşları	225-226
4.9 Etkinlik - Festivaller- Halk Kültürü.....	226
4.9.1 Etkinlikler	226
4.9.1.1 Göynük Alt Bölgesindeki Etkinlikler	226
4.9.1.2 Kemer Alt Bölgesindeki Etkinlikler	226-227
4.9.1.3 Tekirova Alt Bölgesindeki Etkinlikler	227
4.9.1.4 Adrasan Alt Bölgesindeki Etkinlikler	227
4.9.2 Efsaneler	227-228
4.9.3 Antalya Halk Kültürü	229-233
4.10 Sosyo-Kültürel Yapıya İlişkin Analizler.....	233
4.10.1 Donatı Yeterliliği Ve Erişilebilirlik Analizi	233-234
4.10.2 Sosyo-Kültürel Yapı Analizi.....	235-236
4.10.3 Nüfus Analizi	237-239
4.10.4 Sosyal Topografya Analizi	240-242
4.10.5 Efsaneler – Festivaller Ve Etkinlikler Posterini.....	243-244
4.10.6 Yolculuk Deseni Analizi.....	245-246
4.10.7 Fotoğraf Paftası	247-248
4.10.8 GZFT Analizi.....	249-250
BÖLÜM BEŞ	251
EKONOMİK YAPI	251
5.1 Sosyo-Ekonomik Durum.....	251-253
5.2 Sektörel Dağılım.....	253
5.2.1 Antalya	253
5.2.1.1 Tarım.....	253-258
5.2.1.2 Hayvancılık	258-260
5.2.1.3 Sanayi.....	261-264
5.2.1.4 Turizm.....	264-268
5.2.1.5 Ticaret	268-272
5.2.2 Kemer	272
5.2.2.1 Tarım ve Hayvancılık	272-276
5.2.2.2 Turizm.....	276-281
5.2.2.3 Ticaret	281-283
5.2.3 Kumluca.....	283
5.2.3.1 Tarım.....	283-286
5.2.3.2 Hayvancılık	286-287
5.2.3.3 Ticaret	287-289

5.2.2.4 Turizm.....	289
5.3 Kırsal Kalkınma	290
5.4 Proje Ve Yatırımlar.....	291-297
5.5 Arsa-Arazi Değerleri.....	298
5.5.1 Kemer Arsa-Arazi Değerleri.....	298-299
5.5.2 Kumluca Arsa-Arazi Değerleri.....	299-301
5.6 Analiz Paftaları.....	302
5.6.1 Sektörel Dağılım Analizi.....	302-303
5.6.2 Rayiç Değerleri Analizi.....	304-305
5.6.3 Arsa Arazi Değerleri Analizi.....	306-307
5.6.4 Yatırımlar ve Projeler Analizi.....	308-309
5.6.5 Yapı Değeri Analizi.....	310-311
5.6.6 Ekonomik Alt Bölgeler Analizi.....	312-313
5.6.7 Turizm Tesisleri Analizi.....	314-315
5.6.8 Kıyı-Turizm Analizi.....	316-318
5.6.9 Konut Sahipliliği Analizi.....	319-320
5.6.10 Tarım ve Hayvancılık Analizi.....	321-322
5.6.11 Fotoğraf Analizi.....	323-324
5.6.12 GZFT Analizi.....	325-326
BÖLÜM ALTI.....	327
KURUMSAL YAPI	327
6.1 Yasal Değişimler Ve Yönetmelik İlişkiler.....	327
6.1.1 Türkiye Büyükşehir Yasası.....	324
6.1.2 Antalya Yönetmelik Tarih.....	330-334
6.1.3 Antalya’da Yönetmelik Yapı ve Yasal Değişimler.....	334-337
6.1.4 Kemer İlçesi Yönetmelik İlişkiler.....	338
6.1.4.1 Kemer İlçesi Yönetmelik Tarih.....	338
6.1.4.2 Kemer İlçesi Yasal Değişim.....	338-339
6.1.5 Kumluca İlçesi Yönetmelik İlişkiler.....	339
6.1.5.1 Kumluca İlçesi Yönetmelik Tarih.....	339-340
6.1.5.2 Kumluca İlçesi Yasal Değişimler.....	340
6.2 Amaç, Hedef Ve Stratejiler.....	341
6.2.1 Kemer İlçesi Hedef ve Stratejiler.....	341-346
6.3 Plan Süreçleri.....	346
6.3.1 Üst Ölçekli Planlar.....	346-375
6.4 Kurumsal Analiz Paftaları.....	376
6.4.1 Yerleşim Kademelenmesi-Çevresel İlişkiler.....	376-377
6.4.2 Kurum Dağılım Analizi.....	378-379
6.4.3 Hazine Arazileri ve Koruma Alanları Analizi.....	380-381
6.4.4 Planlama Süreci ve Plan Sınırları Analizi.....	382-384
6.4.5 Kurumsal Yapı Fotoğraf Paftası.....	385-386
6.4.6 GZFT Analizi.....	387-388
DEĞERLENDİRME	389-396
KAYNAKÇA.....	397-407
EKLER	408-431

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Antalya İli Coğrafi Konumu	5
Şekil 2. Kumluca İlçesi Coğrafi Konumu.....	6
Şekil 3. Kemer İlçesi Coğrafi Konumu	7
Şekil 4. Bölgedeki Kırılma Noktaları.....	16
Şekil 5. <i>Olympos</i> Antik Kenti	21
Şekil 6. <i>Phaselis</i> Antik Kenti.....	23
Şekil 7. <i>Idyros</i> Antik Kenti	24
Şekil 8. Selçuklu Av Köşkü.....	25
Şekil 9. Gedelma Kalesi	25
Şekil 10. Gelidonya Feneri	26
Şekil 11. Yanartaş- Çıralı.....	27
Şekil 12. Paris II Batığı.....	28
Şekil 13. Adrasan Kaleleri	28
Şekil 14. Göynük Kanyonu.....	29
Şekil 15. Çıralı Plajı	30
Şekil 16. Kemer Kesme Boğazı Kanyonu	31
Şekil 17. Peynir Deliği Mağarası	32
Şekil 18. Molla Deliği Mağarası	32
Şekil 19. Üç Adalar	33
Şekil 20. Sulu Ada.....	33
Şekil 21. Devecitaşı Adası	34
Şekil 22. Beydağları <i>Olympos</i> Sahil Milli Parkı.....	35
Şekil 23. Tekirova Ekolojik Doğal Parkı.....	36
Şekil 24. Folklorik Yörük Parkı-Açık Hava Müzesi	37
Şekil 25. Likya Yolu Haritası	38
Şekil 26. Trekking Rotaları Haritası.....	39
Şekil 27. Coğrafi Konum Analizi.....	43
Şekil 28. Tarihsel Yerleşim Analizi	45
Şekil 29. Tarihsel Gelişim Analizi Ve Tarihsel Kırılma Noktaları.....	48
Şekil 30. Tarihi Değerler Analizi	51
Şekil 31. Arkeolojik Yapıların Ve Akarsuların İlişki Analizi	53
Şekil 32. Rota Analizi.....	57
Şekil 33. Tarihsel İşlev Analizi	60
Şekil 34. Fotoğraf Paftası.....	63
Şekil 35. Tarihsel Gelişim Ve Kırılma Noktaları Fotoğraf Paftası	65
Şekil 36. GZFT Analizi	67
Şekil 37. Kemer-Antalya Karayolundan Bir Kesit.....	73
Şekil 38. Planlama Alanı Deniz Rotası	71
Şekil 39. Kemer-Antalya Havalimanı Rotası.....	72
Şekil 40. Kemer ilçesindeki akarsuyun taşması ile oluşan zarar	72
Şekil 41. Antalya’da Mimar Atilla Günal’ın Yerel Gazete Haberinden Bir Kesit	73
Şekil 42. Ulaşım Analizi Paftası	75
Şekil 43. Kıyı Morfolojisi Analizi Paftası	78
Şekil 44. Çevresel Görsel Değerler Analizi.....	81
Şekil 45. Planlama Bölgeleri Analizi Paftası.....	83
Şekil 46. Yerleşilebilirlik Analizi Paftası	85
Şekil 47. Özel Statü Alanları Analizi Paftası.....	87
Şekil 48. Planlama Kademelenmesi Analizi Paftası	89

Şekil 49. Fotoğraf Paftası.....	90
Şekil 50. Arazi Kullanım Analizi Paftası	92
Şekil 51. Kemer İlçesinin Geçmişten Günümüze Arazi Kullanım Değişimi	93
Şekil 52. Göynük Mahallesiinin Geçmişten Günümüze Arazi Kullanım Değişimi	94
Şekil 53. Tekirova Mahallesiinin Geçmişten Günümüze Arazi Kullanım Değişimi	95
Şekil 54. Adrasan Mahallesiinin Geçmişten Günümüze Arazi Kullanım Değişimi	97
Şekil 55. Topoğrafya Analizi	99
Şekil 56. Eğim Analizi.....	101
Şekil 57. Bakı Analizi.....	103
Şekil 58. Kemer İlçesi Rüzgar Diyagramı	115
Şekil 59. Kumluca İlçesi Rüzgar Diyagramı	116
Şekil 60. Toprak Grupları Analizi.....	124
Şekil 61. Toprak Sınıfları Analizi	129
Şekil 62. Su Varlığı Analizi	134
Şekil 63. Antalya İli Deprem Haritası	135
Şekil 64. Antalya ve Yakın Çevresindeki Depremlerin Episantr Haritası	136
Şekil 65. Kemer’de Meydana Gelen Heyelan	139
Şekil 66. Afet ve Risk Durumu Analizi.....	141
Şekil 67. Kardelen	143
Şekil 68. Kargakavuğu	143
Şekil 69. Akyıldız.....	144
Şekil 70. Bodur Sarıbaş	144
Şekil 71. Yaman Havacıva.....	145
Şekil 72. Kaya Emceği	145
Şekil 73. Akdağ Şebboyu.....	146
Şekil 74. Efe Cavlağı.....	146
Şekil 75. Vargit Çiceği	147
Şekil 76. Antalya Çiğdemi.....	147
Şekil 77. Geyik Mayasılı	148
Şekil 78. Bodur Sarı	148
Şekil 79. Keçiboynuzu	149
Şekil 80. Sakız Ağacı.....	149
Şekil 81. Tespih	150
Şekil 82. Sandal.....	150
Şekil 83. Yabani Zeytin	150
Şekil 84. Defne.....	151
Şekil 85. Çalba (Endemik).....	151
Şekil 86. Kızılçam	152
Şekil 87. Zahter	152
Şekil 88. Hyoscyamus aureus	153
Şekil 89. Cymbalaria microcalyx	154
Şekil 90. Centaurea aegilophila.....	154
Şekil 91. Pancratium maritimum (Kum zambağı)	154
Şekil 92. Medicago marina	155
Şekil 93. Valeriana dioscoridis	155
Şekil 94. Hyla arborea (Ağaç Kurbağası).....	156
Şekil 95. Göynük Semenderi	157
Şekil 96. Stellagama stellio (Dikenli keler)	157
Şekil 97. Yaban Keçisi (Capra Aegagrus).....	158

Şekil 98. Vaşak (Felis Lynx).....	158
Şekil 99. Şah Kartal (Iquila Heliaca)	158
Şekil 100. Minik Sevbeni.....	159
Şekil 101. Ebabil	159
Şekil 102. Örtzeni Kertenkelesi	160
Şekil 103. Gece Kurbağası.....	160
Şekil 104. Anadolu Azameti	160
Şekil 105. Karakulak	161
Şekil 106. İnce Parmaklıkeler	162
Şekil 107. Kör Kertenkele	163
Şekil 108. Şeritli Engerek	163
Şekil 109. Biyoçeşitlilik Analizi	164
Şekil 110. Antalya İli Maden Haritası	175
Şekil 111. Maden Kaynakları Analizi.....	176
Şekil 112. Antalya kültür varlıklarını koruma bölge kurulu kararı.....	177
Şekil 113. Antalya kültür varlıklarını koruma bölge kurulu kararı.....	177
Şekil 114. Göynük Mahallesi Arkeolojik Sit Sınırı.....	178
Şekil 115. Kemer İlçesi Salır Mevkii Arkeolojik Sit Sınırı.....	178
Şekil 116. Beldibi Mahallesi Bahçecik Mevkii Sit Sınırı	179
Şekil 117. Beycik Mahallesi Arkeolojik Sit Sınırı	180
Şekil 118. <i>Phaselis</i> Antik Kenti	181
Şekil 119. Gelidonya Feneri.....	182
Şekil 120. Yanartaş	183
Şekil 121. Jeolojik Formasyon Analizi	192
Şekil 122. Morfolojik Yapı Analizi	189
Şekil 123. Çevresel Ve Görsel Değerler Analizi	190
Şekil 124. Fotoğraf Albümü	192
Şekil 125. GZFT Analizi	193
Şekil 126. Donatı Yeterliliği ve Erişilebilirlik Analizi.....	234
Şekil 127. Sosyo-Kültürel Yapı Analizi	236
Şekil 128. Nüfus analizi.....	239
Şekil 129. Sosyal Topografya Analizi.....	242
Şekil 130. Efsaneler – Festivaller ve Etkinlikler.....	244
Şekil 131. Yolculuk Deseni Analizi	246
Şekil 132. Fotoğraf Paftası.....	248
Şekil133. GZFT Analizi.....	250
Şekil 134. Antalya İli Bitkisel Üretim Ürün Deseni	253
Şekil 135. Kemer Yat Limanı	280
Şekil 136. Kuzdere Kapalı Pazar Projesi.....	294
Şekil 137. Kemer Deniz Gondolu Projesi.....	294
Şekil 138. Ahmet Erkal Tesisleri Destek Eğitim Kurs Merkezi Projesi	295
Şekil 139. Kındıl Çeşme Halk Plajı ve Piknik Alanı Tesis Projesi.....	295
Şekil 140. Arslanbucak Sosyal Tesis Projesi.....	296
Şekil 141. Arslanbucak Huzurevi Projesi	296
Şekil 142. Kemer Kent Müze Projesi	297
Şekil 143. Kuzdere Mahallesi AVM Projesi.....	297
Şekil 144. NG <i>Phaselis</i> Bay Hotel Projesi	297
Şekil 145. Kemer Emlak Değerleri Dağılımı.....	299
Şekil 146. Kumluca Emlak Değerleri Dağılımı	301

Şekil 147. Sektörel Dağılım Analiz Paftası	303
Şekil 148. Rayiç Değerleri Analizi Paftası	305
Şekil 149. Arsa Arazi Değerleri Analizi Paftası	307
Şekil 150. Yatırımlar ve Projeler Analizi Paftası	309
Şekil 151. Yapı Değeri Analizi Paftası	311
Şekil 152. Ekonomik Alt Bölgeler Analizi Paftası	313
Şekil 153. Turizm Tesisleri Analiz Paftası	315
Şekil 154. Kıyı-Turizm Analiz Paftası	318
Şekil 155. Konut Sahipliği Analiz Paftası	320
Şekil 156. Tarım ve Hayvancılık Analizi Paftası	322
Şekil 157. Fotoğraf Analiz Paftası	324
Şekil 158. GZFT Analizi	326
Şekil 159. Yerel Yönetimler ve Yasal Düzenlemeler	328
Şekil 160. 5216 Sayılı Yasa Öncesi Antalya Büyükşehir Belediyesi Sınırları.....	325
Şekil 161. 5216 Sayılı Yasa Sonrası Antalya Büyükşehir Belediyesi Sınırları.....	325
Şekil 162. Kemer ve Kumluca İlçesinde Bağlı Mahalleler	327
Şekil 163. Antalya İli İlçeleri.....	327
Şekil 164. Kumluca İlçesi Yönetmelik İlişkileri	339
Şekil 165. Kemer 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı.....	348
Şekil 166. Tekirova 1/25000 Nazım İmar Planı.....	349
Şekil 167. Güney Antalya Turizm Alanı Antalya İli Kemer İlçesi Göynük Mahallesi Çevre Düzeni Planı.....	350
Şekil 168. Kumluca İlçesi 1/100.000 Çevre Düzen Planı	351
Şekil 169. Adrasan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı P24.....	361
Şekil 170. Adrasan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı P25.....	362
Şekil 171. Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	367
Şekil 172. Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	368
Şekil 173. Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan Le-janti	369
Şekil 174. Antalya Bütünleşik Kıyı Alanı Planı	371
Şekil 175. Mavikent Çevre Düzeni Planı B3	373
Şekil 176. Mavikent Çevre Düzeni Planı C2	374
Şekil 177. Planlama Süreci Kronolojik Sırası.....	375
Şekil 178. Yerleşim Kademelenmesi ve Çevresel İlişkiler.....	377
Şekil 179. Kurum Dağılımı Analizi İlişkileri.....	379
Şekil 180. Hazine Arazileri ve Koruma Alanları Analizi	381
Şekil 181. Planlama Süreci ve Plan Sınırları Analizi	384
Şekil 182. Kurumsal Yapı Fotoğraf Paftası	386
Şekil 183. GZFT Analizi.....	388

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Antik Çağ	17
Tablo 2. Pers Dönemi	17
Tablo 3. Helenistik Dönem	18
Tablo 4. Pergamon Dönemi	18
Tablo 5. Bizans Dönemi	19
Tablo 6. Selçuklu Dönemi	19
Tablo 7. Osmanlı Dönemi.....	20
Tablo 8 : Cumhuriyet Dönemi	20
Tablo 9. Arazi Kullanım Tablosu.....	92
Tablo 10. Kemer İklim Tablosu	104
Tablo 11. <i>Phaselis</i> Antik Kenti ve Yakın Çevresinde Tespit Edilen Bitkiler	142
Tablo 12. <i>Phaselis</i> Kurbaga ve Sürüngen Türleri.....	156
Tablo 13. Kumluca ve Çevresinde Yayılış Gösteren Amfibi, Sürüngen Türleri.....	162
Tablo 14. İl Arazisinin İlçeler Olarak Dağılımı (2009)	169
Tablo 15. Önemli Ürünlerin Türkiye Antalya Karşılaştırması	170
Tablo 16. Tarım Havzaları.....	170
Tablo 17. Antalya İli Nüfus Verileri	195
Tablo 18. Göynük Alt Bölgesinin Nüfus Verileri	197
Tablo 19. Kemer Alt Bölgesi Nüfus Verileri.....	198
Tablo 20. Tekirova Alt Bölgesi Nüfus Verileri	199
Tablo 21. Adrasan Alt Bölgesinin Nüfus Verileri	200
Tablo 22. Kent Kır Dağılımı.....	202
Tablo 23. İkametgah Yerine Göre Doğum ve Ölüm Sayısı.....	205
Tablo 24. Kemer ve Kumluca Doğum Sayısı	205
Tablo 25. Kemer ve Kumluca Ölüm Sayısı	206
Tablo 26. Kaba Doğum Hızı (Binde)	207
Tablo 27. Toplam Doğurganlık ve Bebek Ölüm Hızı	207
Tablo 28. 2008-2019 Yılları Arası Nüfus Artış Hızı.....	208
Tablo 29. Yıllara Göre Bağımlı Nüfus Oranları	209
Tablo 30. Genç – Yaşlı Bağımlılık Oranları.....	210
Tablo 31. Yerleşimlere Göre Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü.....	210
Tablo 32. Yerleşmelere Göre Medeni Durum	210
Tablo 33. Antalya İlinin 2008-2009 Yılları Arasında Aldığı ve Verdiği Göç Bilgileri.....	211
Tablo 34. Antalya İlinin İller Arası Verdiği Göç Bilgileri	212
Tablo 35. Antalya İlinin İller Arası Aldığı Göç Bilgileri	213
Tablo 36. Antalya İlinin Aldığı ve Verdiği Göç Nüfusunun Eğitim Durumu	213
Tablo 37. Antalya Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması	217
Tablo 38. Kemer ve Kumluca Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamaları	217
Tablo 39. Göynük Alt Bölgesi Eğitim Kurumları.....	218
Tablo 40. Kemer İlçesi Eğitim Kurumları	218
Tablo 41. Tekirova Alt Bölgesi Eğitim Kurumları	218
Tablo 42. Adrasan Alt Bölgesi Eğitim Kurumları	219
Tablo 43. Yerleşme Alanındaki Kamuya Ait Sağlık Kurumları.....	219
Tablo 44. Yerleşme Alanındaki Üniversiteye Ait Sağlık Kurumları	219
Tablo 45. Yerleşme Alanındaki Özel Sektöre Ait Sağlık Kurumları.....	220

Tablo 46. Yerleşme Alanındaki Cami Sayıları	220
Tablo 47. Antalya İli Halk Kütüphaneleri İstatistiği	221
Tablo 48. Göynük Alt Bölgesinde Bulunan Sivil Toplum Kuruluşları.....	221-222
Tablo 49. Kemer Alt Bölgesinin Mahallelere Göre Sivil Toplum Kuruluşları	222-225
Tablo 50. Tekirova Alt Bölgesinde Bulunan Sivil Toplum Kuruluşları	225
Tablo 51. Adrasan Alt Bölgesinde Bulunan Sivil Toplum Kuruluşları	226
Tablo 52. Nüfus Dağılım ve Oranları 2020	251
Tablo 53. 1.Kademe İller SEGE 2017	252
Tablo 54. Sektörlere Göre İstihdam Oranı 2014.....	252
Tablo 55. Antalya Arazi Dağılımı 2019	254
Tablo 56. Antalya Üretim Alanları 2019.....	254
Tablo 57. Antalya’da Yetişen Meyve Ürünleri/Oranları 2019	254-255
Tablo 58. Antalya Örtü Altı Alan Dağılımı 2019	255
Tablo 59. Antalya’da Yetişen Sebze Ürünleri/Oranları 2019.....	255-256
Tablo 60. Antalya Organik Yarım Çeşitliliği 2018.....	256
Tablo 61. Antalya Süs Bitkileri Üretimi 2019	256
Tablo 62. Antalya Tohum-Fide Üretimi 2019	257
Tablo 63. Antalya Hayvan Varlığı 2019.....	258
Tablo 64. Antalya Hayvansal Üretim Miktarı	259
Tablo 65. Antalya Hayvansal Et Üretimi 2019.....	259
Tablo 66. Antalya Avcılık-Yetiştiricilik 2018	260
Tablo 67. Antalya Tarımsal Üretim Değerleri 2019	260
Tablo 68. Antalya Sanayi Göstergeleri 2018.....	261
Tablo 69. Antalya Organize Sanayi Bölgesi 2018	261-262
Tablo 70. Antalya Sanayi Serbest Bölgesi 2018.....	263
Tablo 71. Antalya Küçük Sanayi Siteleri 2018.....	263-264
Tablo 72. Antalyayı En Çok Ziyaret Eden İlk 5 Millet 2015	266
Tablo 73. Antalya Ziyaretçi Geceleme Sayıları 2020	266-267
Tablo 74. Antalya Otel Türleri ve Sınıflarına Göre Dağılımı.....	267
Tablo 75. Antalya Yıllara Göre Turizm İşletme ve Yatırım Belgeli Tesisler	267-268
Tablo 76. Antalya Yıllara Göre İthalat İhracat Değerleri.....	268-269
Tablo 77. Antalya Yıllara Göre Yaş Meyve ve Sebze İhracatı.....	269
Tablo 78. Antalya Süs Bitkileri İhracatı	270
Tablo 79. Antalya Tohumluk Fide ve Fidan İhracatı	270
Tablo 80. Antalya Yıllara Göre Sebze Fidesi Üretimi ve Materyali İhracatı	271
Tablo 81. Yıllara Göre Et, Süt ve Su Ürünleri İhracatı	271
Tablo 82. Antalya Yıllara Göre Bambus Arısı İhracatı.....	272
Tablo 83. Kemer Arazi Dağılımı 2019.....	273
Tablo 84. Kemer Arazi Dağılımı 2019.....	273
Tablo 85. Kemer –Antalya Hububat Üretimi Karşılaştırılması 2019	274
Tablo 86. Kemer Hayvan Varlığı 2020	274
Tablo 87. Kemer Hayvansal Üretim 2020.....	275
Tablo 88. Antalya-Kemer Tarımsal Üretim Değeri 2019.....	275
Tablo 89. Kemer Halk Pazar Günleri	275-276
Tablo 90. Kemer Ören Yerleri Giriş Bilgileri Temmuz 2015	277
Tablo 91. Kemer Konaklama Tesis Türleriyle İlişkili Bilgiler 2020	278

Tablo 92. Kemer Milliyetlere Göre Gelen Ziyaretçi Sayısı 2015	279
Tablo 93. Kemer İlçesi İhracat Gelirleri.....	281
Tablo 94. Kemer İlçesi En Çok Gelir Kazandığı 5 İhracat Ülkesi.....	282
Tablo 95. Kemer İlçesi En Çok Gelir Kazandığı İlk 5 Sektör Grubu	282
Tablo 96. Kumluca Arazi Dağılım	283
Tablo 97. Adrasan Arazi Dağılımı	284
Tablo 98. Kumluca Tarımsal Üretim Dağılımı	285
Tablo 99. Kumluca Hububat Üretimi ve Değerleri	285
Tablo 100.Kumluca Meyve Üretimi ve Değerleri	286
Tablo 101.Kumluca Sebze Üretimi ve Değerleri	287
Tablo 102.Kumluca Hayvansal Üretim ve Değerleri 2007	287
Tablo 103.Kumluca İhracat Gelirleri	288
Tablo 104.Kumluca İlçesinin En Çok Gelir Kazandığı İlk 5 Sektör Grubu.....	288-289
Tablo 105.Kumluca İlçesinin en Çok Gelir Kazandırdığı 6 İhracat Ülkesi.....	290
Tablo 106. Kumluca İlçesinin Konaklama Tesis Türleriyle İlişkili Bilgiler 2020	290
Tablo 107. Antalya Kırsal Kalkınma Yatırım Projeleri	295

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1. Kemer İklim Grafiği	105
Grafik 2. Kemer Ortalama Sıcaklık ve Yağış Grafiği.....	106
Grafik 3. Kumluca Ortalama Sıcaklık ve Yağış Grafiği	107
Grafik 4. Kemer Yağış Miktarları.....	107
Grafik 5. Kumluca Yağış Miktarları	108
Grafik 6. Kemer Maksimum Sıcaklıklar	109
Grafik 7. Kumluca Maksimum Sıcaklıklar.....	109
Grafik 8. Kemer Rüzgar Hızı.....	110
Grafik 9. Kumluca Rüzgar Hızı	110
Grafik 10. Kemer Bulutlu, Güneşli ve Yağışlı Günler	111
Grafik 11. Kumluca Bulutlu, Güneşli ve Yağışlı Günler	112
Grafik 12. Kemer Su Sıcaklığı	112
Grafik 13. Kumluca Kıyılarında Aylara Göre Deniz Suyu Sıcaklığı.....	113
Grafik 14. Kemer İlçesi Hava Kalitesi ve Polen Tahmini	115
Grafik 15. Toprak Grupları	123
Grafik 16. Toprak Sınıfları	127
Grafik 17. Kemer Meyve Üretimi (Ton)	172
Grafik 18. Kemer Sebze Üretim Miktarı (Ton)	173
Grafik 19. Kemer Hububat Üretimi (Ton)	173
Grafik 20. Antalya İli Nüfus Verileri	196
Grafik 21. Göynük Alt Bölgesinin Nüfus Grafiği.....	197
Grafik 22. Göynük Cinsiyet Dağılımı (%)	197
Grafik 23. Kemer Alt Bölgesi Nüfus Verileri.....	198
Grafik 24. Cinsiyet Dağılımı (%).....	198
Grafik 25. Tekirova Alt Bölgesinin Nüfus Grafiği	199
Grafik 26. Tekirova Cinsiyet Dağılımı Grafiği (%).....	199
Grafik 27. Adrasan Alt Bölgesi Nüfus Verileri	201
Grafik 28. Adrasan Cinsiyet Dağılımı Grafiği (%).....	201
Grafik 29. Göynük Yaş Piramidi.....	202
Grafik 30. Kemer Yaş Piramidi	203
Grafik 31. Tekirova Yaş Piramidi	203
Grafik 32. Adrasan Yaş Piramidi	204
Grafik 33. 2008-2019 Yılları Arası Nüfus Artış Hızı.....	214
Grafik 34. Antalya Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi.....	214
Grafik 35. Kemer Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi	215
Grafik 36. Kumluca Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi.....	216
Grafik 37. Kemer Konaklama Tesis Türleri 2020.....	277
Grafik 38. Kemer Konaklama Fiyatları 2020	282

ÇALIŞMANIN AMAÇ VE KAPSAMI

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılı Güz Yarıyılı'nda yürütülen SBP 301 Stüdyo 5 ve Bahar Yarıyılı'nda yürütülen SBP 351 Stüdyo 6 dersleri kapsamında; İstatistiki Bölge Birimleri sınıflandırma sistemine (İBBS) göre Batı Akdeniz TR61 Bölgesi, Batı Antalya Alt Bölgesi Antalya İli'nin Göynük-Kemer-Tekirova ve Adrasan İlçeleri çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Farklı ölçeklerde yürütülen planlama çalışmaları kapsamında ilçelere ait tarihsel, mekânsal, çevresel, sosyo-kültürel, kurumsal ve ekonomik yapıya ilişkin veriler toplanmıştır. Toplanan veriler baz alınarak, 1/50.000 ölçeğinde mekânsal analizler ve sentez çalışmaları yapılmıştır.

SBP 301 Stüdyo 5 dersinin devamı niteliğinde, Bahar Yarıyılı'nda SBP 351 Stüdyo 6 dersi yürütülmüştür. Bu ders kapsamında çalışma alanında 1/25.000 ölçekte Göynük-Kemer-Tekirova ve Adrasan İlçeleri'nin leke plan çalışmaları yapılmıştır. Bu çerçevede temel amaç; kentsel ve kırsal yerleşmelerin mekânsal karakter ve işlevsel kimlik değerleri esas olmak üzere, tarihi, coğrafi, idari ve sosyal-ekonomik ilişkiler ağı göz önünde bulundurularak, kendi içinde bütünlük ve süreklilik gösteren bölge-alt bölge-havza kapsamında yerleşmelerin kademelendirilmesi ve sistem kurgusu oluşturulmasıdır. Yürütülen projeler kapsamında bölgesel ölçekli analiz ve sentez becerilerinin kazandırılması, tarihsel, mekânsal, sosyokültürel, ekonomik, kurumsal ve ekolojik özelliklerinin irdelenmesi ve görselleştirilmesi, koruma-kullanma seçeneklerinin değerlendirilmesi, toplumsal ve mekânsal yapının gelişimini etkileyecek plan kararlarının verilmesi için gereken bilgi ve becerilerin edinilmesi hedeflenmiştir.

Çalışma alanına ilişkin mekânsal stratejik planlama kararlarının verilme sürecinde ilçe merkezlerinin, mahallelerin ve çevre ilçe/illere olan etkilerinin potansiyelleri, sorunları, güçlü yönleri ve zayıf yönleri saptanmıştır. Doğal ve kültürel değerler açısından zengin olan çalışma alanı genellikle engebeli bir arazi yapısına sahiptir.

BÖLÜM BİR

ÇALIŞMA ALANININ KONUMU VE TARİHİ YAPI

Kavramsal Açıklamalar

Açık Hava Müzesi: Açık hava müzesi, binaların ve eserlerin açık havada sergilendiği bir müzedir. Bu kavram ilk olarak 19. yüzyılın sonlarında İskandinavya'da ortaya çıkmış olup buradan yayılmıştır.[URL 1]

Antik Kent: İlkçağ'lardan itibaren günümüze kadar ulaşabilmiş binlerce yıllık kent özelliklerine sahip, tarihi kültürel kalıntılara genel olarak "Antik kent" denilmektedir. Çalışma alanında 3 tane antik kent bulunmaktadır.[URL 2]

Antik Tiyatro: Eski Yunan ve Latin tiyatroları için kullanılan terim. İ.Ö. 5. yüzyılda olgunluk çağına ulaşan antik Yunan tiyatrosu, antik Yunan tragedyası (Aiskhylos, Sophokles, Euripedes) ve antik Yunan komedyası yanı sıra, Aristoteles ile gösterilir.[URL 3]

Tarihi Milli Park Sınırı: Bilimsel ve estetik bakımdan, milli ve milletler arası ender bulunan koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır. Mili park yönetmeliği dahilinde tarım ve orman bakanlığı tarafından belirlenir.[URL 4]

Tarihi Likya Yolu: Fethiye'den başlayarak Antalya'ya kadar uzanan Türkiye'nin en uzun yürüyüş yolu olma özelliğine sahip güzergahı üzerinden kültürel ve tarihi değerler barındıran 15 tane antik kenti birbirine bağlayan yürüyüş rotasıdır.[URL 5]

1.1 Çalışma Alanının Genel Tanımı, Bölge İçindeki Ve Çevresindeki Yeri

Türkiye'nin en kalabalık beşinci ili olan Antalya "Turizmin başkenti" olarak görülmektedir, 2020 sonu itibariyle nüfusu 2.548.308 kişi olarak kaydedilmiştir ve yüz ölçümü 20.177 km² olan ilde km² ye düşen kişi sayısı 115'dir. Toplamda 19 ilçe-belediye, 910 mahalle bulunmaktadır ve 2019 yılı itibariyle 556.033 nüfusla en kalabalık ilçe Kepez ilçesidir. İlin tamamı Akdeniz Bölgesinin batısında yer alır ve Antalya Körfezi ile Batı Toroslar arasında konumlanmaktadır. Yüz ölçümü açısından da Türkiye'nin beşinci büyük ilidir. İlin güneyinde Akdeniz, kuzeyinde Burdur ve Isparta, kuzeydoğusunda Konya, doğusunda Karaman ve Mersin, batısında ise Muğla ili bulunmaktadır. Antalya ilinde 1980 yılından sonra iklim koşulları, coğrafi konumu dolayısıyla turizm hızla yayılmış buna paralel olarak göç alması sonucu il hızla gelişmiştir ve günümüzde Antalya'nın ekonomisi ticaret, tarım ve turizm sektörlerine dayalıdır. [URL 6]

Kemer, Akdeniz kıyısında, Antalya merkeze 40 kilometre uzaklıkta olan bir ilçesidir. Antalya ilinin genelinde olduğu gibi 1980 yıllarına kadar Kemer küçük bir köy iken yaşanan gelişmeler ve açılan tesisler sonucu önce kasaba sonra ise 1991 yılında ilçe statüsüne ulaşmıştır, günümüzde Türk turizminin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Kemer ilçesi Batı Toros Dağları'nın eteklerinde ve 52 kilometre kıyı şeridi boyunca uzanmaktadır. Kemer ilçesinin günümüzdeki konumunda 1910'lu yıllarda Eski Köy adı ile bilinen ve dağlardan gelen seller sonucu göl ve bataklıklardan oluşan bir yerleşim yeri bulunmaktaydı. Eski köy halkı sellerden korunmak amacıyla dağların eteklerine 23 km uzunluğunda taş bir duvar örmüş ve bu sebeple köylerinin ismi Kemer olarak değişmiştir. 1980 yılından sonra uygulanan Güney Antalya Turizm Projesi kapsamında yol ve diğer altyapı eksiklikleri giderilmiştir. Kemer ilçesi ve Kemer ilçesine bağlı önemli mahallelerden olan Kiriş, Tekirova, Çamyuva, Arslanbucak, Kuzdere, Beycik, Göynük, Beldibi, Çıralı gibi Akdeniz'e kıyı mahalleleri Antalya'nın turizm kalkınmasına önemli etkileri olmuştur. Beldibi mevkiinden başlayarak Tekirova'ya kadar uzanan tüm kıyı bandı doğal plajlardan, birçok koy ve küçük doğal limanlardan oluşur. Kemer merkezinde bulunan plajlar Belediye plajı, yat limanı yanında bulunan Ayışığı Plajı'dır. *Olympos*, *Phaselis* ve *Idyros* antik kentleri günümüze kadar varlığını sürdürmüş antik kentlerdir. Söğüt Cuması, Altın yaka, Dere köy gibi yüksek yerlerde safari turları düzenlenmektedir. Tahtalı dağında kayak ve yamaç paraşütü gibi sporlar yapılmaktadır. Kemer marina açıklarında bulunan Paris 2 batığı su altı dalış için dünyadaki en önemli noktalardan biridir. [URL 7]

Kemer ilçesinin bir beldesi olan Göynük ilçe merkezinin kuzeyinde yer almaktadır ve ilçe merkezine 9 km, il merkezine de 35 km uzaklıktadır. Mavi Bayraklı denizi, doğal güzellikle-

riyle turistik bir yerleşim yeridir ve beldeye bağlı 3 mahalle bulunmaktadır. Beldibi'nden Kemer'e ve *Olympos* Beydağlarına kadar uzanan yarım daire şeklinde bir ovadır ve bazı coğrafi yer işaretleri bulunmaktadır, bunlar; Göynük deresi, rafting turları düzenlenen Göynük kanyonu, Göynük çayı vadisidir. Kıyıdan 500-600 m. yüksekliğe kadar olan yerlerde aşırı yaz kuraklığına uyan, kışın da yeşil kalan makiler yaygındır. Tarihi Likya yolunun önemli bir bölümü Göynük kanyonun içerisinden geçmektedir. Göynük Kemer'in merkez nüfusundan sonra nüfusu en yoğun beldesidir. [URL 8]

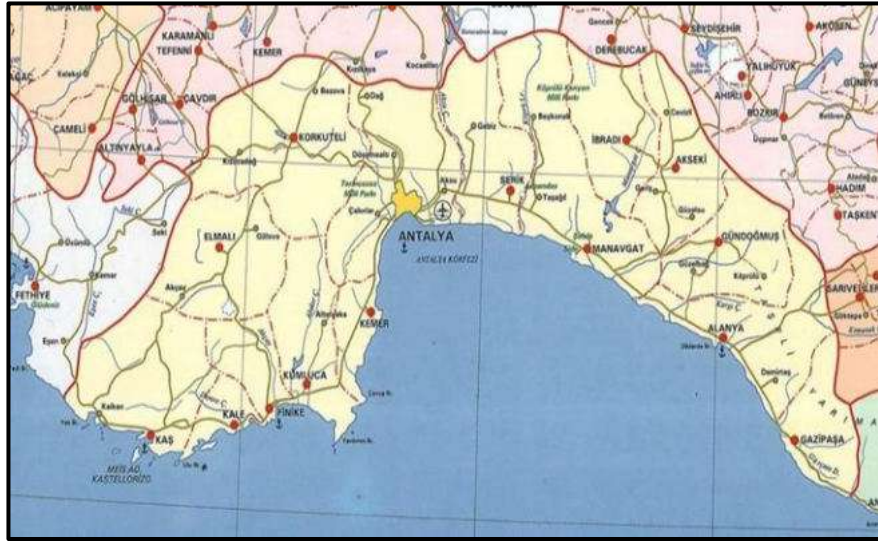
Tekirova, Kemer ilçesine bağlı bir mahalledir ve Antalya Havalimanına 60 km, Antalya merkeze 50 km, Kemer ilçesine 17 km uzaklıktadır. Mavi bayraklı denize sahiptir, üç tarafı dağlarla çevrilidir, çevresindeki *Phaselis*, *Olympos*, Yanartaş gibi tarihi değerlerin merkezinde konumlanmaktadır. Tekirova sınırları içerisinde bulunan 2800 m yüksekliğe sahip Tahtalı dağı kış ve hava sporlarına elverişli bir turizm odağıdır. Tekirova açıklarında bulunan Üç adalar su altı dalış için en uğrak noktalardan biridir. [URL 9]

Kumluca, Akdeniz Bölgesinde Antalya Körfezi ile Fethiye Körfezi arasında Teke Yarımadası adı verilen Akdeniz'e doğru uzanan çıkıntı üzerinde yer alan Antalya'nın bir ilçesidir. Antalya merkeze 95 km uzaklıkta bulunmaktadır ve güneyden Akdeniz, kuzeyden Korkuteli, kuzeybatıdan Merkez ilçe, batıdan Elmalı ve Finike ilçeleri, doğudan Kemer ile çevrilidir. Kumluca İlçesi'nin güney kısımları deniz seviyesine yakın ovalık, kuzey kısımları ise dağlıktır ve üç tarafı dağlarla çevrili ilçe Alakır Çayı ile Gavur Deresi'nin dağlardan sürükleyip getirdiği alüvyonlu verimli bir ova üzerinde bulunmaktadır. İlçenin 3 kasabası, 24 köyü bulunmaktadır.[URL 10] Kumluca ilçesi, ülkemiz örtü altı sebze ihtiyacının karşılanmasında önemli bir paya sahiptir ayrıca Kumluca halkının %80'ninin geçim kaynağı tarım olup ilçe ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Kumluca ilçesine bağlı bir sahil beldesi olan Adrasan Antalya'ya 95 km, Kemer'e 55 km, Çıralı 'ya 24 km ve *Olympos*'a 8 km uzaklıktadır. Kuzey-güney yönüne doğru 1800 m uzanan Adrasan sahili 3 farklı çeşit kumsal tipi barındırmaktadır. Sahilin kuzey bölümünde Musa dağı'nın eteğinde ve kocamuar bölümünde olmak üzere 2 adet tarihi kale kalıntısı bulunmaktadır. Ayrıca Adrasan mahallesinin doğusunda Kumluca ilçesinin Mavikent Mahallesi sınırları içerisinde Melanippe antik kenti bulunmaktadır. [URL 11]

1.1.1 Coğrafi Konum

1.1.1.1 Antalya İli Coğrafi Konumu

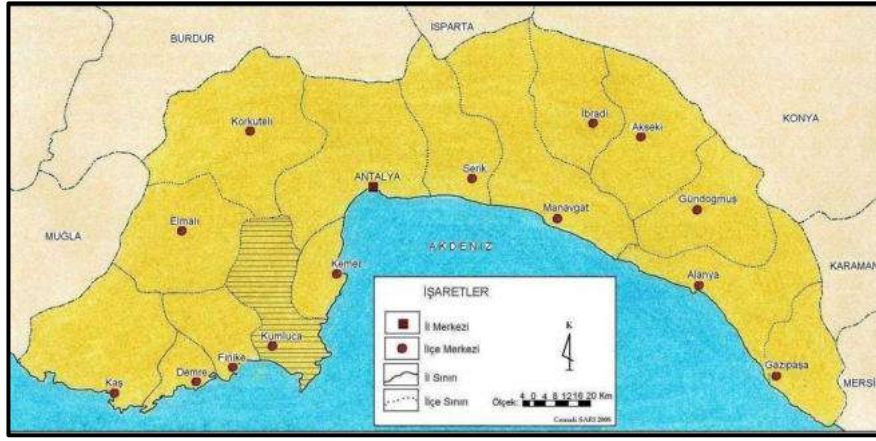
Antalya ili, Akdeniz Bölgesi'nin batısında, Akdeniz'e açılan Antalya Körfezi'nin en kuzeyindeki doğal liman kıyısında yer alır. (Şekil 1) İlin güneyinde Akdeniz, kuzeyinde denize paralel uzanan Toros Dağları ile çevrili olup, ilin kuzeyinde; Burdur, Isparta, Konya, doğusunda; Karaman, Mersin, batısında; Muğla illeri yer almaktadır. [URL 6]

Şekil 1. Antalya ili coğrafi konumu[URL 12]

1.1.1.2 Kumluca İlçesi Coğrafi Konumu

Kumluca ilçesi, Akdeniz Bölgesinde, Antalya Körfezi ile Fethiye Körfezi arasında Teke Yarımadası adı verilen Akdeniz'e doğru uzanan çıkıntı üzerinde yer almaktadır.(Şekil2) Antalya ilinin batısında yer alan ilçelerinden biri olan Kumluca, merkeze 95 km uzaklıktadır. İlçe, güneyden Akdeniz, doğudan Kemer, kuzeyden Korkuteli, kuzeybatıdan Merkez ilçe, batıdan Elmalı ve Finike ilçeleri ile çevrilidir. Kumluca ilçe merkezi 36° 23' Kuzey enlemi ile 30° 18' doğu boylamları arasında bulunmasından dolayı Ülkemizin güneydeki en uç noktaların birisini oluşturmaktadır. [URL 13]

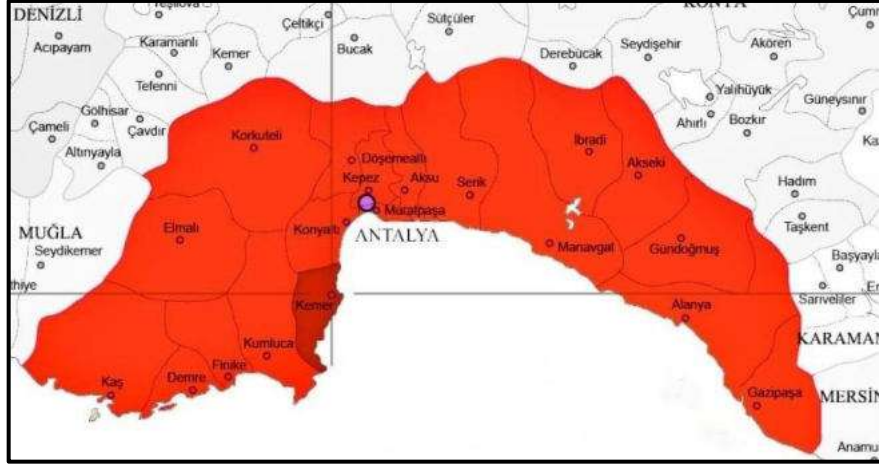
Şekil 2. Kumluca ilçesi coğrafi konumu[URL 13]

1.1.1.3 Adrasan Alt Bölgesi Coğrafi Konumu

Antalya'nın Kumluca ilçesine bağlı bir sahil beldesi olan Adrasan, Antalya'ya 95 km, Kemer'e 55 km, çıralı 'ya 24 km ve *Olympos*'a 8 km mesafededir. Adrasan'a ulaşmak için Antalya Kumluca ana yolundan Adrasan yönüne doğru ayrılıp 18 km sahile doğru yol almak gerekmektedir. Adrasan'ın doğal liman özelliğine sahip bir koyu vardır. Kuzey-güney yönüne doğru 1800 m uzanan Adrasan sahili 3 farklı çeşit kumsal tipi sunmaktadır. Sahilin kuzey bölümünde kumsal taşlı ve deniz aniden derinleşir, Orta bölümü kumluk ve taşlık olan kısma göre deniz daha sığ bir yapıya sahiptir. Sahilin güney kısmı ise ince kumlu ve yaklaşık 20 m açılırsanız bile ayaklarınızın yere basacağı kadar sığ bir denize sahiptir. [URL 14]

1.1.1.4 Kemer İlçesi Coğrafi Konumu

Kemer, Akdeniz kıyısında, Antalya'ya 40 kilometre uzaklıkta olan bir ilçesidir.(Şekil 3) 1980'li yılların başına kadar küçük bir köy iken son 20 sene içinde açılan tesislerle Türk turizminin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Önce köy sonra kasaba olduktan sonra 13 Eylül 1991 yılında da ilçe statüsünü kazanmıştır. Batı Toros Dağları'nın eteklerinde ve 52 kilometre kıyı şeridi boyunca uzanan Kemer ilçesi, Türkiye'nin en önemli turizm merkezlerinden biridir. 1960'lı yıllara kadar karayolu olmadığı için, ulaşımı sadece deniz yolundan sağlanan Kemer, 1980 sonrasında uygulanan Güney Antalya Turizm Projesi kapsamında yol ve diğer altyapı değerlerine kavuşarak hızla gelişmiş ve bugün Türkiye'nin en gözde turizm merkezlerinden birine dönüşmüştür. Kemer'in başta gelen çekiciliklerinden birisi doğal güzelliğidir. Deniz, orman ve dağlar bir noktada birleşmektedir. Ayrıca yöredeki diğer çekiciliklerde mağaralardır. [URL 7]

Şekil 3. Kemer ilçesi coğrafi konumu[URL 15]

1.1.1.5 Tekirova Alt Bölgesi Coğrafi Konumu

Tekirova, Türkiye'nin güneyinde Antalya Kemer ilçesine bağlı bir mahalledir. Yaklaşık 2500 kişinin daimi olarak yaşadığı Tekirova, Antalya Havalimanı'na 60 km, Antalya'ya 50 km, Kemer ilçesine 17 km mesafededir. Tekirova kıyıları, denizinin temizliği ve berraklığının simgesi olan mavi bayrak sahibidir. Tekirova'nın üç tarafı dağlarla çevrilidir. Civarında bulunan tarihi Phaselis_(*Phaselis*), *Olympos* tatil beldesi ve Yanartaş, Tekirova'yı tarihi güzelliklerin merkezinde bir belde yapar. Ayrıca Tekirova sınırları içerisinde, Toros Dağları'nın en yüksek tepelerin- den biri olan 2800 metre yüksekliğindeki Tahtalı Dağı bulunmaktadır. Tahtalı Dağı'nda şimdilerde kış sporu ve kış turizmine elverişli bir merkez haline gelmiştir. Dünyanın dört tarafından binlerce turistin dalış için geldiği Üç Adalar Tekirova sahilindedir. Tekirova'da aynı zamanda, amacı ve içeriği açısından dünyadaki ilk (Flora-Fauna) doku çalışması olan Eko Park bulunmaktadır. Bitkilerin, sürüngenlerin eko içerisinde serbestçe yaşadığı bir doku minyatürü olan Eko Park, soyları ve türleri yok olma tehlikesi altındaki bitki ve sürüngenlere hizmet ederken, dünyada koruma altında bulunan pek çok sürüngen ailelerine doğal ortamlar hazırlamakta ve onların yaşamlarına katkıda bulunmaktadır. 2005 yılında açılan Eko Park, açıldığı tarihten itibaren yerli ve yabancı ziyaretçilerin ilgi odağı olmuştur. Ayrıca Tekirova, Süper Amatör Lig'de mücadele eden ve 2008-2009 sezonunda 3. Lige çıkan Tekirova Belediyespor'a da ev sahipliği yapar. [URL 9]

1.1.1.6 Göynük Alt Bölgesi Coğrafi Konumu

Göynük, Türkiye, Antalya ilinin Kemer ilçesinin bir beldesidir. Mavi Bayraklı denizi ve doğal güzellikleriyle turistik bir yerleşim birimidir. Belde, ilçe Merkezine 9 km, il merkezine 35

km uzaklıktadır. Beldeye bağlı üç mahalle vardır: “Cumhuriyet Mahallesi”, “Esentepe Mahallesi” ve “Değirmendere Mahallesi”dir. Göynük, Beldibi'nden Kemer'e kadar uzanan yarım daire şeklinde bir ovadır. [URL 11] Belde Antalya'nın güneybatısında bulunan Kemer ilçesinin batısında yer almaktadır. Kuzeyi boyunca Beydağları uzanan beldenin belli başlı coğrafi yer şekilleri; Göynük deresi, rafting turları düzenlenen 350 m. yüksekliğinde, 6m. enindeki dar Göynük kanyonu, göynük çayı vadisidir. Kıyıdan 500-600 m. yüksekliğe kadar olan yerlerde aşırı yaz kuraklığına uyan, kışın da yeşil kalan makiler egemendir. Boyları 3-5 metreyi geçmeyen bu bitkiler arasında delice, kocayemiş, sandal, yabani çilek ve zakkum en yaygın olanlarıdır. [URL 16]

Dünyanın en iyi 10 trekking parkurlarından biri olarak kabul edilen Likya yolunun önemli bir bölümü (hisarçandır-18km, gedelme-8km) Göynük kanyonun içerisinden geçmektedir. Uzunluğu 14 km. olan ve Beydağlarındaki 1.814 m. yükseklikteki Armutçuk Tepesi'nden çıkan Göynük çayı, hızla ovaya inip, buradaki dar ovayı suladıktan sonra denize dökülür. [URL 16]

1.1.2 Bölge İsimlerinin Etimolojik Kökenleri

1.1.2.1 Antalya İsmi'nin Etimolojik Kökeni

Helenistik dönemde Bergama kralı Attalos (MÖ 159-138), askerlerine "gidin ve bana yer yüzündeki cenneti bulun" der. Askerlerinin gösterdiği yeri (bugünkü Antalya) beğenen Attalos, bölgenin stratejik önemini dikkate alarak buraya bir liman şehri kurdurur ve kent, kurucusu Attalos'un adına binaen "ataleia" olarak adlandırılır. Şehrin adı eski Arap kaynaklarında "antalye", Türk kaynaklarında ise "adalya" olarak geçer. Yerleşme, 20. Yüzyılın ilk çeyreğinden başlayarak "Antalya" olarak adlandırılmıştır. Ayrıca Antalya adı biyolojide takson epiteti olarak antalyaensis, antalyensis, antalyanus, antalyana biçimlerinde geçer. [URL 17]

1.1.2.2 Kumluca İsmi'nin Etimolojik Kökeni

Rhodiapolis: Antalya'nın Kumluca İlçesi, Sarıcasu Köyü sınırlarında yer alan kent, Rhodos kolonizasyonunda kurulduğu için adını da buradan alır. Adını Hekataios'tan öğrendiğimiz yerleşim, Theopompos'a göre ismini Mopsos'un kızı Rhodos'tan almıştır. Ancak eski adı olan "Wedrei (Wedrennehi/Wedrenni)", Rhodiapolis adını almadan önce de burada bir yerleşim olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Kumluca bugünkü ilçe merkezinde hiç yerleşme yokken, Sarıkavak'ta bir köylü Gavur deresinin batı kıyısında kumluk ve fundalık bir arazi olan şimdiki şehir merkezinin bulunduğu yere karpuz ekmişlerdir. Kumsal ve verimli arazide karpuzlar irice olmuşlar. Yetişen karpuzları köylere götürüp satılırken, köylüler bu karpuzları ne-

rede yetiştirdiğini sormuşlar. Onlarda ‘‘ derenin kıyısında kumluca yerde’’ diye cevap vermişlerdir. Karpuzların methi, karpuzların yetiştiği yerin adının zamanla ‘‘Kumluca’’ olmasına neden olmuştur. [URL 18]

1.1.2.3 Adrasan İsminin Etimolojik Kökeni

Adrasan olasılıkla Luvi kökenli bir sözcük olup, benzeri bir isim (Adrasos) Klikyada Mut ilçesi yakınlarında da bilinmektedir. Adrasan adı ve yöredeki yerleşim kalıntıları ilk çağlara dayanmasına rağmen, ad ilk kez – Atrasas şeklinde – İ.S. 1400 civarında belgelenmiştir. İsim burada büyük Adrasan burnu için kullanılırken, Piri Reisin 1521 yılında kaleme aldığı Kitab-ı Bahriye adlı eserinde Adrasan Limanı ile özdeşleştirilmiştir. Piri Reis, Adrasan Limanının diğer isminin Venedik Limanı olduğunu söylemektedir. İtalyanca yazılmış pek çok denizcilik kitabı bu bilgiyi doğrulamaktadır. Adrasan Limanı, Hüseyin Saraçoğlu’nun ifadesine göre ‘‘büyük gemilerinde emniyetle barınmasına elverişlidir ve bütün Antalya Körfezinin en muhafazalı limanıdır.’’ Burası farklı zamanlarda çeşitli isimler almıştır. İlk ağda liman için kullanılan isim ‘‘Siderus Limen’’, İ.Ö 350 civarında yazılmış bir denizcilik kitabında (Pseudo – Skylaks) zikredilmektedir. Limanın kuzeyine açılan Adrasan Burnu ise aynı eserde Siderus Akroterion adıyla anılmaktadır. [URL 19]

1.1.2.4 Kemer İsminin Etimolojik Kökeni

Kemer’in en eski tarihi M.Ö. 690 yılına yani *Phaselis* Antik Kenti’nin kuruluşuna dayanmaktadır. Kemer’in bulunduğu yerde, 1910’lu yıllarda Eski Köy adı ile bilinen ve dağlardan gelen seller sonucu gl ve bataklıklardan oluşan bir yerleşim yeri vardır. Eski Köy halkı, kendilerini bu sellerden korumak için, dağların eteklerine 23 kilometre uzunluğunda bir taş duvar ördüler. Sonraları bu duvar nedeniyle Eski Köy ’n adı Kemer olarak anılmaya başladı. [URL 20]

1.1.2.5 Göynük İsminin Etimolojik Kökeni

Göynük adının Luwi, Etrüsk dilinde ‘‘mavi göçün, mavinin birleştiği noktadaki nehir kıyısındaki verimli ova’’ anlamındaki ‘‘gkbk’’tür. Bölgenin kuzeyindeki Eski Yol denilen antik yolun Göynük’, Pisidia, Termessos ve Attelia (Antalya)’ya bağladığı anlaşılmaktadır. Antik dönemde Göynük ayı vadisi, her zaman önemli bir konuma sahip olmuş, bu yüzden Pisidialı yağmacı halkların kontrolünde kalmıştır. Platodan kıyıya inen tüccarların, kıyıyı takip ederek batıda Phasalis’e, doğuda ise Attelia ovasına geçtikleri anlaşılmaktadır. 11. Yüzyılda Altınkaya

ve Cuma yaylalarına yerleşen Türkmen Yörtükleri, bu yolu, sahile inişte kullanarak canlandırmışlar, daha sonraları ise Kemer'e bağlı bir mahalle olarak, küçük bir yerleşim yeri olarak Göynük'ü kurmuşlardır. [URL 21]

1.2 Çalışma Alanının Mekânsal Gelişim Süreci

M.Ö 2000 yıllarında Lukka veya Lukki adındaki boylar Hitit Uygarlığına isyan ederek Antalya ve çevresine yerleşmek için gelmişlerdir. Lukkiler Antalya'nın kıyı bölgelerine yerleşmişlerdir. Antalya kıyılarına yerleşen Likyalıların bir kısmı da günümüzde kumluca sınırları içerisinde bulunan ve Likya kentlerinden Rhodiapolis antik kenti, korydalla antik kenti, gagae antik kenti ve Likya uygarlığı içerisindeki üç oy hakkına sahip 6 büyük kentten biri olan *Olympos*'a yerleşmişlerdir. *Phaselis* Antik kentinin kuruluşu ise M. Ö. 690 yılına dayanmaktadır. Günümüzdeki Kumluca bölgesi Likya döneminde M.Ö 540 yılında Persler tarafından, M.Ö.333 yılında Büyük İskender tarafından ve son olarak M.S. 43 yılında Roma İmparatorluğu tarafından işgal edilerek bu imparatorluğun yönetimi altına giriyor. M.S. 1207 yılında Doğu Roma (Bizans) egemenliği altında olan Kumluca bölgesi Selçuklu beyliği tarafından işgal edilmiştir. I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in Borgulu tarafından Moğolistan'dan gelen İğdir boyunu Sarıkavak bölgesine yerleştirmiştir. Daha sonra bu bölge Kumluca'nın merkezi konumuna gelmiştir. Adrasan, antik çağ krallıklarından Likya Krallığı'nın önemli merkezlerinden biri olmuştur. Arap akınları ile zayıf düşen bölgeye daha sonra Anadolu halkı egemen olmuştur. Verimli topraklara sahip olan bölgeye Lukka, Lek, Solymos, Kevdi, Pers, Helen, Yunan, Roma, Arap, Bizans ve Menteşeoğlu gibi medeniyetler egemen olmuşlardır. Göynük'ü, Pisidia, Termessos ve Attelia (Antalya)'ya bağladığı anlaşılmaktadır.[URL 22] [URL 23] [URL 24] [URL 25]

1.2.1 Çalışma Alanının Tarihsel Gelişim Süreci

1.2.1.1 Kumluca İlçesinin Tarihsel Gelişim

M.Ö 2000 yıllarında Lukka veya Lukki adındaki boylar Hitit Uygarlığına isyan ederek Antalya ve çevresine yerleşmek için gelmişlerdir. Lukkiler Antalya'nın kıyı bölgelerine yerleşmişlerdir. Daha sonra Antik dönemde Likya adını almışlardır. Antalya kıyılarına yerleşen Likyalıların bir kısmı da günümüzde kumluca sınırları içerisinde bulunan ve Likya kentlerinden Rhodiapolis antik kenti, korydalla antik kenti, gagae antik kenti ve likya uygarlığı içerisindeki üç oy hakkına sahip 6 büyük kentten biri olan *Olympos*'a yerleşmişlerdir. Daha sonra Rhodiapolis'in önderliğinde korydalla ve gagae arasında üç kent birliği kurulmuştur. Günümüzdeki Kumluca bölgesi Likya döneminde M.Ö 540 yılında Persler tarafından, M.Ö.333 yılında Büyük İskender tarafından ve son olarak M.S. 43 yılında Roma İmparatorluğu tarafından işgal edilerek

bu imparatorluğun yönetimi altına giriyor. 1207 yılında Doğu Roma (Bizans) egemenliği altında olan Kumluca bölgesi Selçuklu beyliği tarafından işgal edilmiştir. I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in Borgulu tarafından Moğolistan'dan gelen İğdir boyunu Sarıkavak bölgesine yerleştirmiştir. Daha sonra bu bölge Kumluca'nın merkezi konumuna gelmiştir. 1393 yılında Yıldırım Bayezid Teke elini işgal etmiştir. [URL 25]

1.2.1.2 Adrasan Alt bölgesinin Tarihsel Gelişimi

Adrasan'ın geçmişine dair önemli ayrıntılar halen araştırılmayı beklemekte olsa da bugün biliyoruz ki Adrasan, antik çağ krallıklarından Likya Krallığı'nın önemli merkezlerinden biridir. Bu yüzden Adrasan'da turizm potansiyeline dair tarihi öğelerden bahsetmeden önce Likya Krallığından bahsetmek gerekir. Likya, Anadolu'nun tarihi ve doğal zenginlikleri yönünden en ilginç bölgelerinden biridir. Eski Devirlerde "Işık Ülkesi" olarak adlandırılan bölgede antik kentler, doğa ile adeta iç içedir. İÖ.2 bin yılın başlarında bu bölgede, Doğu Akdeniz'de de korsanlıklarıyla çevreye korku saçan Lukalar yaşamaktaydı. Ancak bu Luka" kelimesinin daha sonra Grekler tarafından Likya olarak telaffuz edildiği sanılmaktadır. [URL 26]

1.2.1.3 Kemer İlçesinin Tarihsel Gelişimi

Likyalıların 1600 yıl boyunca yaşadığı bilinen bölgenin bilinen en eski tarihi M. Ö. 690 yılına dayanmaktadır. *Phaselis* Antik kentinin kuruluşu da bu tarihlere denk gelmektedir. 7. yüzyılda Arap akınları ile zayıf düşen bölgeye daha sonra Anadolu halkı egemen olmuştur. Verimli topraklara sahip olan bölgeye Lukka, Lek, Solymos, Kevdi, Pers, Helen, Yunan, Roma, Arap, Bizans ve Menteşeoğlu gibi medeniyetler egemen olmuşlardır. [URL 27]

1.2.1.4 Tekirova Alt bölgesinin Tarihsel Gelişimi

Antalya Tekirova, konumundan dolayı her dönem insanların ilgisini çekmiş ve insanlar yaşamak için buraya gelmiştir. Bundan dolayı kentin tarihi çok eski yıllara dayanır. Yapılan araştırmalara göre Tekirova'ya insanlar ilk olarak milattan önce 7.yüzyılda yerleşmiştir. Bölgede balıkçılığın çok karlı olması, ayrıca kent konumunun da stratejik olması sebebiyle ilk olarak Persliler tarafın- dan işgal edilmiştir. Bir süre Pers hâkimiyetinde kaldıktan sonra burasını Büyük İskender fethetmiştir. Bir dönem Rodos Krallığına bağlı kaldıktan sonra milattan önce 160 yılında Roma İmparatorluğu'na geçmiş ve ondan da Bizans'a. Türklerin Anadolu'ya gelmesi ile birlikte burası 1158 yılında Selçuklular tarafından alınmıştır. Zaman geçtikçe bölgede yer alan Antalya ve Alanya limanları daha önemli bir konuma gelmiş ve bundan dolayı Tekirova, eski önemini kaybetmiştir. [URL 23]

1.2.1.5 Göynük Alt Bölgesinin Tarihsel Gelişim

Likyalıların 1600 yıl boyunca yaşadığı bilinen bölgenin bilinen en eski tarihi M. Ö. 690 yılına dayanmaktadır. *Phaselis* Antik kentinin kuruluşu da bu tarihlere denk gelmektedir. 7. yüzyılda Arap akınları ile zayıf düşen bölgeye daha sonra Anadolu halkı egemen olmuştur. Verimli topraklara sahip olan bölgeye Lukka, Lek, Solymos, Kevdi, Pers, Helen, Yunan, Roma, Arap, Bizans ve Menteşeoğlu gibi medeniyetler egemen olmuşlardır. Göynük'ü, Pisidia, Termessos ve Attelia (Antalya)'ya bağladığı anlaşılmaktadır. Antik dönemde Göynük çayı vadisi, her zaman önemli bir konuma sahip olmuş, bu yüzden Pisidialı yağmacı halkların kontrolünde kalmıştır. Platodan kıyıya inen tüccarların, kıyıyı takip ederek batıda Phasalıs'e, doğuda ise Attelia ovasına geçtikleri anlaşılmaktadır. 11. yüzyılda Altınkaya ve Cuma yaylalarına yerleşen Türkmen yörükleri, bu yolu, sahile inişte kullanarak canlandırmışlar, daha sonraları ise Kemer'e bağlı bir mahalle olarak, küçük bir yerleşim yeri olarak Göynük'ü kurmuşlardır. [URL 24]

1.2.2 Antalya İli Tarihsel Arka Plan

Milattan önce 2000 yılından bu yana bölge, sırasıyla; Hitit, Pamphylia, Lykia, Kilikya gibi kent devletlerinin ve Pers, Büyük İskender ile onun devamı sayılan Antigonos, Ptolemais, Selevkos, Bergama Krallığı'nın idaresine girmiştir. Daha sonra Roma Devleti, hüküm sürmüştür. Antalya'nın antik çağdaki adı Pamphylia idi ve burada kurulan şehirler bilhassa II. ve III. yüzyılda altın çağını yaşadı. V. yüzyıla doğru da eski ihtişamını kaybetti. Yöre Doğu Roma ya da Türkiye'de tanınan adıyla Bizanslıların hâkimiyeti altındayken, 1207'de Selçuklular tarafından Türk topraklarına katıldı. Anadolu Beylikleri devrinde ise Teke Aşiretinin bir kolu olan Hamitoğulları'nın egemenliğine girdi. Osmanlılar zamanında Anadolu eyaletine bağlı Teke sancağının merkezi, şimdiki Antalya il merkeziydi. O yıllarda buraya Teke sancağı denirdi. İlin şimdiki adı ise aslında antik çağdaki adının biraz değişmiş şeklidir ve Cumhuriyet döneminde verilmiştir. XVII. yüzyılın ikinci yarısında Antalya'ya gelen ünlü Osmanlı seyyahı Evliya Çelebi, kale içinde dört mahalle ve üç bin ev, kale dışında 24 mahallesi olduğunu belirtir. İdarî bakımdan Konya'ya bağlı Teke Sancağı'nın merkezi olan Antalya, Osmanlı imparatorluğunun son yıllarında bağımsız sancak haline getirildi. [URL 28]

29 Ekim 1923'ten sonra ülkenin tamamında olduğu gibi Antalya'da da pek çok değişim göstermiştir. Osmanlı döneminde sancak olan bölge cumhuriyet dönemiyle birlikte il haline gelmiştir. 1923-50 döneminde küçük ölçeklerde gelişen ilin nüfusu özellikle de ilin merkezinin nüfusu 1950 yılından sonra yoğun göç almaya başlamıştır. Antalya'da 1950-60 yılları arası dönem; sanayileşmenin başlamasıyla birlikte kırdan kente göçle gelen nüfus artışının görüldüğü, bunun sonucunda daha iyi iş, daha iyi çalışma, dinlenme ve barınma arzularıyla kente gelen

kişilerin bu ihtiyaçlarına cevap verecek kenti kurma çabalarının görüldüğü bir zaman sürecidir. Kentte 1950'den sonra da artarak devam edecek olan göçün, mekânda yaratacağı sosyal, kültürel ve fiziksel değişimler de bu dönemde yavaş yavaş başlamıştır. Kentte 1960-70 yılları arası dönemde, kentleşme hareketlerinin mekânsal etkileri görülmeye başlanmıştır. Bu dönem, üretimde farklılaşmayı getiren, sosyo-ekonomik ve kültürel değişime yol açan yeni bir yerleşme biçimlenmesinin başladığı dönem olması açısından önem taşımaktadır. 1960-1965 yılları arasında Kalekapısı çarşısı oluşmuş, 1965-1970 yılları arasında, Kalekapısı ile Belediye işhanı arasında, caddenin güneyinde bugün de kullanımı devam eden ticaret fonksiyonları yerini almıştır. 1970 yıllarında Vakıf İşhanı yapılmıştır. Doğal ve kültürel kaynak potansiyeli yüksek bir kent olan Antalya'nın 1969 yılında turizmde öncelikli alanlar olarak belirlenmesiyle planlama ve yatırım önceliği artmıştır. 1960-70 dönemi Antalya'nın hızlı nüfus artışı ve kentleşmeden doğan sosyal, kültürel ve mekansal değişimlere hazırlıksız yakalandığı bir süreçtir. 1974 yılından itibaren Antalya'da, güney kısmının turizm alanı ilan ve altyapı çalışmalarının başlaması, liman inşaatının tamamlanması, havalimanı kapasitesinin artırılması, eski liman ve Kaleiçi projesinin uygulamaya konulması, Fethiye-Kaş yolunun yapılması, Antalya'nın ülke çapında çok önemli bir turistik merkez işlevi yüklenmesi sonucunda kent 1970'lerden 1990'lı yılların sonuna kadar düzensiz bir şekilde yapılaşmıştır. Antalya kent yapısı özellikle 1990'ların sonundan başlayarak önceki döneme göre daha fazla göç almış ve bu da şehirdeki doğal dokunun bozulmasına, konut talebinin artmasına ve kentin kalabalıklaşmasına sebep olmuştur. [URL 29]

Antalya, 2 Eylül 1993'te çıkarılan 504 sayılı kanun hükmünde kararname ile büyükşehir unvanı kazandı. 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı kanun ile büyükşehir belediyesinin sınırları valilik binası merkez kabul edilerek yarıçapı 30 kilometre olan dairenin sınırlarına genişletildi. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile 2014 Türkiye yerel seçimlerinin ardından büyükşehir belediyesinin sınırları il mülki sınırları oldu. [URL 29]

Kaleiçi; büyük bir bölümü yıkılmış ve yok olmuş at nalı şeklinde içten ve dıştan surlarla çevrilidir. Surlar, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı devirleri ortak eseridir. Surların 80 burcu vardır. Surların içinde kiremit çatılı 3.000 kadar ev bulunmaktadır. Evlerin karakteristik yapıları Antalya'nın sadece mimari tarihi hakkında fikir vermekle kalmaz, aynı zamanda bölgedeki yaşam tarzını, gelenek ve göreneklere en iyi şekilde yansıtır. 1972 yılında Antalya iç limanı ve Kaleiçi semti, özgün dokusu nedeniyle "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu" tarafından "SİT bölgesi" olarak koruma altına alınmıştır. Turizm Bakanlığı'na "Antalya- Kaleiçi Kompleksi" restorasyon çalışmasından dolayı, 28 Nisan 1984'de FİJET

(Uluslararası Turizm Yazarları Birliği) tarafından Altın Elma Turizm Oskarı ödülü verilmiştir. Günümüzde Kaleiçi otelleri, pansiyonları, restoranları ve barları ile eğlence merkezi haline gelmiştir. [URL 28]

1.2.2.1 Kumluca İlçesinin Tarihsel Arka Planı

Finike kazasına bağlı olan Kumluca nahiyesinin merkezini oluşturan Sarı kavak köyü, XIX. yüzyılım başlarında kurulmuştur. Kumluca ve Sarı kavak adları XV. yüzyıldan itibaren yer, mevki adı olarak Osmanlı belgelerinde kendini göstermektedir. Sarı kavak köyü sakinlerinin değirmencilik ve fırıncılık alanlarında mahir oldukları bilinir. Kumluca nahiyesinde genel olarak kereste ticareti, arıcılık, meyvecilik, demircilik, ağaç işleri ve hayvancılık yaygın olarak yapılmaktadır. Ayrıca XX. Yüzyılım ortalarına doğru Kumluca'da Finike Limanının etkisiyle olsa gerek her türlü mal bulunmakla beraber yaygın meslek olarak mefruşat ve terziliği görmekteyiz. Kumluca bölgesinde üretilen ürünler yurt içi ve dışına Finike limanı vasıtasıyla gönderiliyordu. 1 Nisan 1958 tarihi itibariyle Finike kazasından ayrılan Kumluca nahiyesi, Gödene/Altın yaka nahiyesi ile beraber Sarıkavak merkez olmak üzere 21 köyü ihtiva eden Kumluca kazası olmuştur. [URL 30]

1914 yılında yapılan idari düzenleme ile Finike kazasına bağlanan Kumluca nahiyesinde Dahiliye Vekaleti verilerine göre 1928 yılında belediye teşkilatı kurulmuştur. 813 nüfusa sahip Kumluca nahiyesi belediyesinin 1492 lira geliri olup yaptığı toplam harcama ise 1142 liradır. Kumluca belediyesinin 1928 yılında her hangi bir müessesesi ve gayrimenkulü yoktur. 122 Dahiliye Vekaleti Vilayetler İdaresi Umum Müdürlüğü'nün verilerine göre Kumluca'da belediye teşkilatının bir süre faaliyetine ara verdiği anlaşılıyor. [URL 30]

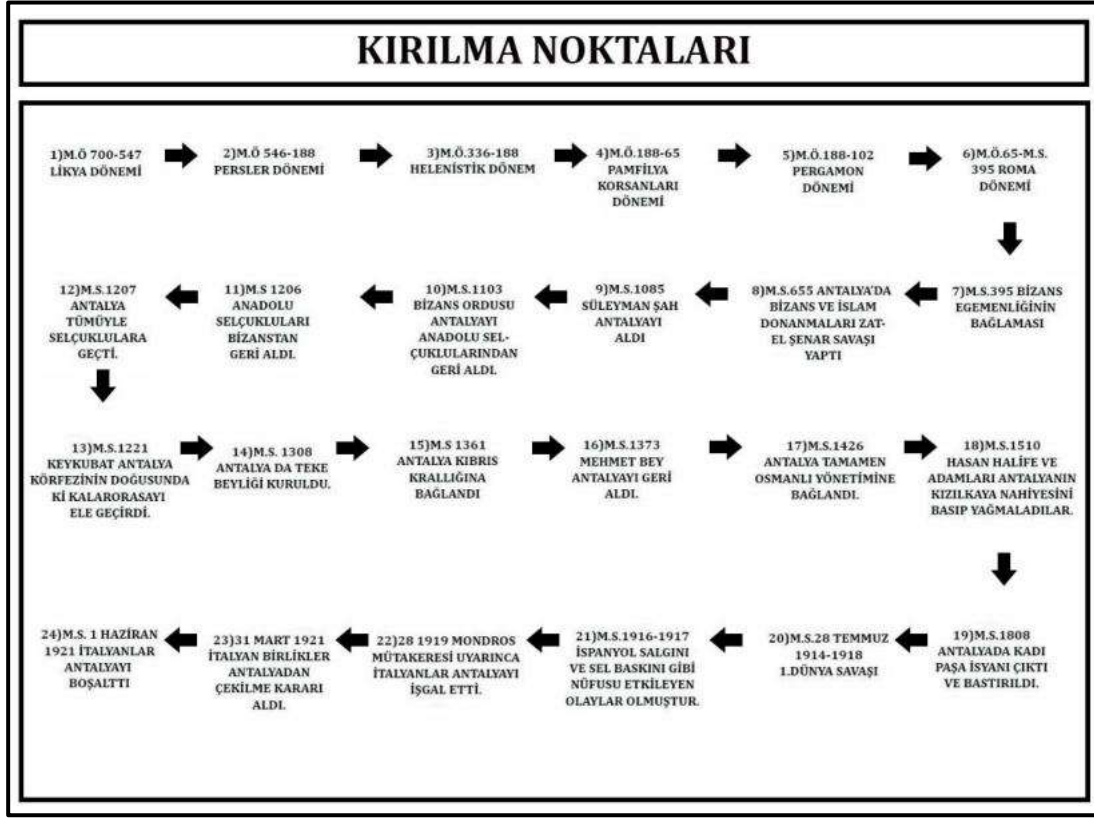
19.06.1957 tarihinde TBMM'de kabul edilen 7033 nolu "Yeniden (78) kaza kurulması ve İzmir Vilayetine bağlı Kuşadası kazasının Aydın vilayetine bağlanması hakkında kanun" Resmi Gazete'de 27. 06. 1957 tarih ve 9644 sayı ile yayımlandı. Söz konusu kanunun 1/A cetvelinde adı geçen Finike kazası Kumluca ve Gödene nahiyeleri 1 Nisan 1958 tarihinden geçerli olmak üzere merkezi Sarıkavak olan Kumluca adı altında ayrı bir kaza oldu. Kumluca kazasının merkez nahiyesine Adrasan, Belen, Beşikçi, Çayıçi, Gerçen, Hacıveliler, Hazırkahya, Kağaz, Kumluca-Yazır, Örtelik, Salur, Sarıcasu, Savrun, Toptaş ve Yenice adlarında on beş köy, Gödene nahiyesine Gödene (Nahiye merkezi), Dereköy, Gölcük, Karacağaç, Karacaören ve Kuzca adlarında altı köy bağlı idi. [URL 30]

1.2.2.2 Kemer İlçesinin Tarihsel Arka Planı

Kemer ilçesi tarihinin M.Ö. 690 yılına kadar uzandığı bilinmektedir. Kemer merkezine 15 km mesafede bulunan *Phaselis* antik kenti M.Ö. 690 yılında I. Oleios tarafından kurulmuştur. Şehir sürekli el değiştirmekle birlikte tarihte önemli bir liman ve ticaret merkezi olarak bilinmektedir. Şehrin kalıntıları günümüze kadar ulaşmıştır. Yine Gedelma kalesi Romalılar döneminden günümüze kadar ulaşmıştır. İlçe merkezinde bulunan İdropolis kalıntıları da M.S. III yüzyıldan itibaren Kemerin önemli denizcilik ve ticaret merkezi olduğunu göstermektedir. Kemer, 12. yüzyılda Türklerin eline geçmiştir. 1900'lü yılların başında göçerlerin yerleşmeye başladığı Kemer 1910 yılından itibaren yeniden yerleşim yeri kimliğini kazanmıştır. Kemer 1968 yılında nahiye, 1986 yılında yapılan seçimler sonucunda ise belde olmuştur. 20.05.1990 gün ve 29523 sayılı Resmi gazete de yayınlanarak yürürlüğe giren 3644 sayılı kanunla Kemer ilçesi kurulmuştur. İlçemiz kaymakamlığı 26.08.1991 tarihinde faaliyete başlamıştır. [URL 31]

1.2.2.3 Likya Birliği'nin Tarihsel Arka Planı

Anadolu'nun Teke Yarımadası'nı kapsayan antik bir bölgedir. Likya, aynı zamanda bu bölgedeki antik kentlerin oluşturduğu bir federasyon ve daha sonra da Roma İmparatorluğu'nun bir eyaletidir. Likya "Işık Ülkesi" anlamına gelmektedir. Birliğe üye kentler Likya Birliği Meclisinde söz sahibi olarak farklı oy haklarına sahiptir. Likyalılar'ın, MÖ 2-3.binyıl arasında Anadolu'ya gelen ve 2. Binyıl boyunca Güney Anadolu bölgesinde yaşamış ve Anadolu'nun en eski Hint-Avrupa kökenli halkı olan Luviler'in dağılmasından sonra bir kısmının devamı olduğu söylenir. En başından beri Yunanların saldırılarına karşılık verebilen Likyalılar, MÖ 6. Yüzyılda Persler tarafından işgal edilmiştir. Ancak MÖ 4. Yüzyılda Büyük İskender çıktığı "Doğu Seferi" dâhilinde bu bölgeyi de ele geçirmiştir. Bölge yavaş yavaş Yunan kültürü ve sosyal değerlerinin etkisinde kalmıştır. MÖ 190 yılında sonuçlanan Magnesia Savaşı'nın ardından imzalanan Apameia barışı uyarınca komşu bölge Karya ile birlikte savaşta Roma tarafında yer alan Rodos'a bırakılmıştır. Likya Birliği bu yıllarda Rodos'a karşı direniş amacıyla kurulmuştur. MÖ 168-167 yıllarında ise Roma İmparatorluğu Likya'nın bağımsızlığını ilan etmiştir. Farklı zamanlarda başkent değişse de büyük ölçüde Xanthos Likya Federasyonu'nun en büyük şehri ve başkenti olma özelliği taşımaktadır. Likya, M.S. 2. Ve 3. Yüzyıllarda yaşadığı büyük depremlerin ve M.S. 6. Ve 8. Yüzyılları arasında yaklaşık 200 yıl süren veba salgınının ardından bir daha kendisini toparlayamamıştır. M.S. 8. Yüzyılda Arap akınları ve bu süreye kadar da korsan saldırıları sebebi ile terk edilen bölge, 13. Yüzyılda Türk Beylikleri ile yeniden yerleşime açılmıştır. [URL 32]

Şekil 4. Bölgedeki kırılma noktaları(Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

1.2.2.4 Likya Dönemi (Antik Çağ)

2000 yılından bu yana bölge, sırasıyla; Hitit, Pamphylia, Lykia, Kilikya gibi kent devletlerinin ve Pers, Büyük İskender ile onun devamı sayılan Antigonos, Ptolemis, Selevkos, Bergama Krallığının idaresine girmiştir. [URL 6]

Tablo 1. Antik çağ [URL 6]

ANTİK ÇAĞ	AÇIKLAMA
M. Ö. 700 - 547	Günümüzde Teke Yarımadası olarak adlandırılan, Antalya ile Fethiye körfezleri arasındaki Akdeniz'e uzanan yarımada antik coğrafyada Likya olarak adlandırılmıştır. Bölgenin güney sınırı Akdeniz ile belirlenmiş; doğu, batı ve kuzey sınırları ise tarihi süreç içinde dönemlere göre değişiklik göstermiştir.

1.2.2.5 Pers Dönemi

Antalya bölgesi ilk zamanlar Lidya krallığına bağlıydı. Kral Kroissos' un Pers Kralı Kyros' a yenilmesi ile M.Ö. 546 bu bölgeye İskender'e kadar Persler hakim olmuştur. M.Ö. 334'de Makedonya Kralı İskender, Lidya üzerinden Pamfilya'ya yürümüş, Silyon dışında buradaki kentleri ele geçirmiştir. Psidya 'daki Termesos kenti İskender 'e teslim olmayarak karşı koymuştur. Apemeiya barışından M.Ö. 188 sonra Romalılar bu bölgeyi Pergamon Krallığına bırakmıştır. [URL 6]

Tablo 2. Pers dönemi[URL 6]

PERS DÖNEMİ	AÇIKLAMA
M. Ö. 546 - 336	Pers Kumandanı Harpagos tarafından kuşatılır. Xanthoslular, kahramanca karşı koyup direnmelerine rağmen çaresiz duruma düştiklerinde, kadın ve çocuklarını öldürüp şehri ateşe vererek insansız ve harap bir şehri Harpagos'a bırakırlar. M.Ö 475-450 arasında Xanthos, bu kez yangın felaketi ile karşılaşır

1.2.2.6 Helenistik Dönemi

M.Ö. 334 yılında Büyük İskender Granikos Savaşını kazanınca Küçük Asya'yı Ahameniş İmparatorluğu yönetiminden kurtarmıştır. Arrian'ın belirtmiş olduğuna göre Pergeliler Büyük İskender ile Pamphylia'ya gelmeden önce *Phaselis* kentinde bağlantı kurmuşlardır. Makedonya Kralı Ordusunu Trakyalıların Toros üzerinden açmış olduğu yoldan Lykia'dan Pamphylia'ya göndermiş, kendisi yakın komutanları ile kıyı şeridini izleyerek Perge'ye ulaşmıştır. Arrian Perge şehri ile Makedonya ordusu arasında herhangi bir savaştan söz etmediği için, şehir savaşmadan krala kapılarını açmış olmalıdır. Şehir klasik dönemde güçlü bir şehir suru ile korunuyor olmasına karşın, güçlü Makedonya Ordusu ile savaşmak istememiş olmalıydı. Büyük İskender daha sonra Aspendos ve Side'ye doğru ilerlemesine devam eder, Side'ye ulaşınca tekrar Aspendos üzerinden Perge'ye dönmüştür. [URL 6]

Tablo 3 . Helenistik dönem[URL 6]

HELENİSTİK DÖNEMİ	AÇIKLAMA
M. Ö. 336 - 188	Helenistik Krallıklar boyunca sürekli özelliğini koruyan ve gittikçe hellenleşen gelişimini sürdüren Pamfilya şehirleri ve özellikle bunlardan Side şehri Bergama krallığı ile çıkan sınır anlaşmazlığı yüzünden, M.Ö. 188-102 yılları arasında bağımsız kalarak Hellenistik dönemin en parlak çağını yaşamıştır.

1.2.2.7 Pergamon Dönemi

Bu bölge İskender'e kadar Persler hakim olmuştur. Apemeiya barışından sonra Romalılar bu bölgeyi Bergama Krallığına bırakmıştır. Bergama Kralı II. Aktalos M.Ö. 159 -138 bir liman kenti olarak Antalya'yı kurmuştur. M.Ö. 102'de Anadolu'da Klikya adlı bir eyalet kurulunca buraya bağlanmıştır. [URL 33]

Tablo 4. Pergamon dönemi [URL 33]

PERGAMON DÖNEMİ	AÇIKLAMA
M.Ö. 188-102	Pergamon (günümüzde Bergama), Pergamon Krallığı kralı olarak MÖ 160–MÖ 138 yılları arasında hüküm sürdü.

1.2.2.8 Bizans Dönemi

M.Ö. 102'de Anadolu'da Klikya adlı bir eyalet kurulunca buraya bağlanmış, M.Ö.36 yılında Anteunus Pamfilya'yı Galatya Kralı Amyntas'a vermiştir. İmparator Kladius M.S. 43 yılında Pamfilya ve Likya'yı eyalet haline getirmiştir. Antalya bölgesi M.S. 2.yy.'dan 3. yy. ortalarına

BİZANS DÖNEMİ	AÇIKLAMALAR
M. Ö. 65 - M. S. 395	Roma dönemi
M. S. 395	Bizans Egemenliğinin Başlaması
M. S. 655	Antalya' da Bizans Ve İslam Donanmaları Zat-el Şenar] savaşı yaptı
M. S. 1085	Süleyman Şah Antalya'yı aldı.
M. S. 1103	Bizans ordusu, Antalya'yı Anadolu Selçuklularından geri aldı.

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

kadar en görkemli dönemlerini yaşamıştır. Antalya bölgesi Anadolu Selçuklarınca Süleyman Şah döneminde alınmıştır.

[URL 6]Tablo 5. Bizans dönemi [URL 6]

1.2.2.9 Selçuklu Dönemi

Antalya'ya ikinci yerleşme I. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında olmuş, 1206'da Ertokuş Bey Subaşılığına getirilmiştir. 1336 yılından sonra Moğolların çekilmesiyle Anadolu' da beylikler dönemi başlamıştır. Antalya da Hamitoğulları Beyliğinin bir kolu olan Tekelioğulları'nın tekeline geçmiştir.

Tablo 6. Selçuklu dönemi[24]

SELÇUKLU DÖNEMİ	AÇIKLAMALAR
M.S. 1206	Anadolu Selçukluları, Bizans'tan şehri geri aldı.
M.S. 1207	Antalya şehri tümüyle Selçuklular'a geçti.
M.S. 1221	Keykubat, Antalya Körfezi'nin doğusundaki Kalarorasa'yı ele geçirdi
M.S. 1308	Antalya'da Teke beyliği kuruldu.
M.S. 1361	Antalya, Kıbrıs Kralığı'na bağlandı
M.S. 1373	Mehmet Bey Antalya'yı geri aldı.

1.2.2.10 Osmanlı Dönemi

Antalya I. Dünya Savaşı'na kadar Osmanlı Sancağı olarak kalmıştır. Kurtuluş Savaşı başlangıcında ise kısa bir süre İtalyanlar tarafından işgal edilmiştir. 9 Temmuz 1921 tarihinde İtalyanların Antalya'yı işgali sona ermiş bu tarihten sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin bir ili olmuştur.

Tablo 7. Osmanlı dönemi[URL 6]

OSMANLI DÖNEMİ	AÇIKLAMALAR
M. S. 1426	Antalya bölgesi tamamen Osmanlı yönetimine bağlandı
M. S. 1510	Hasan Halife ve adamları, Antalya'nın Kızılkaya Nahiyesini basıp yağmaladılar

M. S. 1808	Antalya'da Kadı Paşa isyanı çıktı ve bastırıldı.
M.S. 28 Temmuz 1914-1918	Birinci Dünya savaşı.
M.S. 1916-1917	İspanyol salgını ve sel baskını gibi bölge nüfusunu etkileyen olaylar olmuştur.
28 Mart 1919	Mondros Mütakeresi uyarınca, İtalyanlar Antalya'yı işgal etti.

1.2.2.11 Cumhuriyet Dönemi

29 Ekim 1923'ten sonra ülkenin tamamında olduğu gibi Antalya'da da pek çok değişim göstermiştir. Osmanlı döneminde sancak olan bölge cumhuriyet dönemiyle birlikte il haline gelmiştir. 1923-50 döneminde küçük ölçeklerde gelişen ilin nüfusu özellikle de ilin merkezinin nüfusu 1950 yılından sonra yoğun göç almaya başlamıştır.

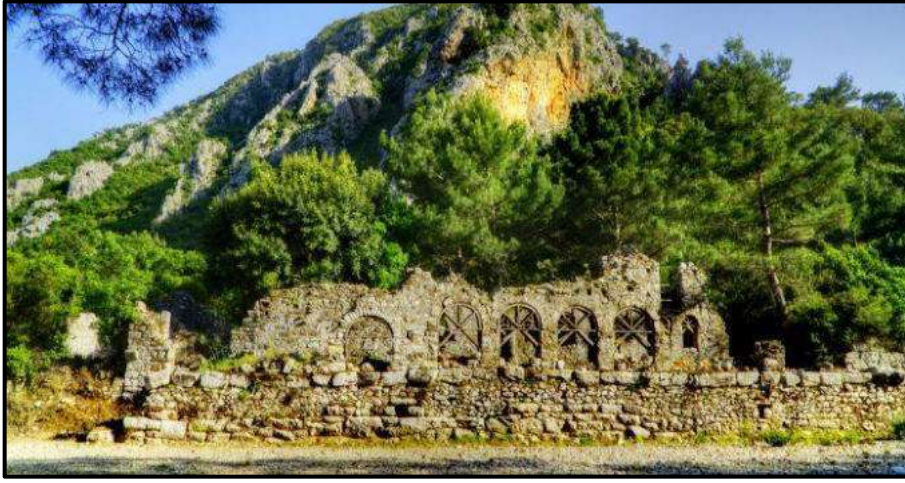
Tablo 8. Cumhuriyet dönemi[URL 6]

CUMHURİYET DÖNEMİ	AÇIKLAMALAR
31 Mart 1921	İtalyan birlikleri Antalya'dan çekilme kararı aldı.
M.S. 1 Haziran 1921	İtalyanlar Antalya'yı boşalttı.
29 Ekim 1923	Cumhuriyetin ilanı

1.2.3 Tarihi Ve Arkeolojik Yerleşimler

1.2.3.1 Olympos Antik Kenti

Olympos'un(Şekil 5) temelleri eski Helenistik döneminde MÖ 300'lü yıllarda atılmıştır. *Olympos* ismine, tarihi kayıtlarda MÖ 78 yılında rastlanıyor. Bu tarihte Sicilya valisi Servilius Vatia, zamanın en büyük korsanı Zenicetes'i deniz savaşında yenmiştir. Zenicetes, gemilerini *Olympos* limanında saklamakta ve burayı kalesi olarak kullanmaktadır. Kent, Roma hakimiyetine geçince "ager publicus" (satılık/kiralık Roma mülkü) olarak ilana çıkarılır. 3. Yüzyılda korsanların sürekli saldırıları sonucunda şehir önemini yitirmiş ve halk da şehri terk etmeye başlamıştır. *Olympos*, 11. Ve 12. Yüzyıllarda Cenevizliler, Venedikliler ve Rodos Şövalyeleri tarafından yeniden inşa edilmiş. Haçlı seferleri sırasında ticaret limanı olarak kullanılmış. 15.Yüzyılda Osmanlı Donanmasının doğu Akdeniz'i hakimiyeti altına almasıyla da şehir boşaltılmıştır. [URL 34]

Şekil 5. *Olympos* Antik Kenti[URL 35]

1.2.3.2 *Phaselis* Antik Kenti

Phaselis Antik Kenti'nin(Şekil 6) Akdeniz'e uzanan küçük bir yarımada üzerinde İ.Ö. 7'nci yüzyılda Rodoslu kolonistlerce kurulduğu söylenir. Kuruluş efsanesinde kolonistlerin yöre halkına mısır veya kurutulmuş balık önerilerine balık isteği ile cevap verildiği anlatılır. Coğrafi konumu önemli bir liman kenti olduğunu gösterir. Biri yarımadanın kuzeyinde diğeri kuzeydoğuda üçüncüsü ise güneybatı kıyısında yer alan üç limana sahiptir. Limanları, agoraları ve şehir sikkeleri üzerindeki gemi betimlemeleri *Phaselis*'in ticari liman hüviyetini vurgular. *Phaselis* bazen Likya bazen Pamfilya bölgesi şehri olarak gösterilir. Gerçekte her iki bölgenin sınırları arasında yer almaktadır. Şehirde sırasıyla İ.Ö. 5'nci yüzyılda Pers, 4'üncü yüzyılda Kayra Satrabı Mausolos ve nihayet komşu şehir Lmyra'nın Kralı Perikles'in egemenlikleri görülür. İ.Ö. 333 yılında Büyük İskender'i altın taçla karşılamaları şehir tarihinin en renkli sayfalarından biridir. İskender'den sonra birçok kere el değiştiren *Phaselis*, İÖ. 167'de Likya Birliği'ne üye olup birlik sikkeleri basar. Bir süre komşu kent *Olympos* ile korsanların talanlarına maruz kalmasının ardından İ.Ö. 43'de Roma egemenliğine girer ki bu dönem, şehirde yeniden yapılanma ve en az 300 yıl sürecek refahın başlangıcıdır. Şehir 129'da İmparator Hadrian tarafından ziyaret edilir. Güney limandan başlayan ana caddenin girişindeki tek kemerli anıtsal tap bu ziyaretin anısına dikilmiştir. 5 ve 6'ncı yüzyıllar Bizans egemenliğindeki yüzyıllardır ki *Phaselis* 451'de Kadıköy Konsülü'ne katılan şehirlerarasında yer alır. 7'nci yüzyılda Arap akınlarından sonra 8'inci yüzyılda yeni bir refah dönemi başlar. [URL 36]

Phaselis 1158'deki Selçuklu kuşatmasından sonra gerek depremler ve gerekse limanının işlevselliğini kaybetmesi ardından önemi kaybedip 13'üncü yüzyıl başlarından itibaren tamamen terk edilir. Günümüze çoğunlukla Roma ve Bizans dönemi kalıntıları ulaşmıştır. Bunlar

şehrin ana aksını oluşturan ve kuzey-güney limanlarını birleştiren ana caddenin iki yanında sıralanır. [URL 36]

Cadde, agora ile tiyatro arasında genişleyerek küçük bir meydan oluşturur. Meydanın güneydoğu köşesinde basamaklar tiyatro ve akropolise ulaşımı sağlar. Tiyatro küçük boyutlu tipik bir Helenistik Dönem tiyatrosudur. Roma döneminde sahne binasının eklendiği, Geç Bizans'ta ise sahne binası duvarının kısmen şehri koruyan yeni surların bir parçası olduğu kalıntılardan anlaşılır. Ören yerinin girişindeki virajın sağında şehrin eski surlarıyla (İ.Ö. 3'üncü yüzyıl), tapınak veya anıtsal mezar olabilecek temel kalıntılara rastlanır. Kuzey limanı arkasındaki yamaç ise şehrin mezarlık alanıdır. [URL 36]

Günümüze ulaşan en anıtsal yapı ise su kemerleridir. Şehrin ihtiyacı olan su kuzeydeki tepede yer alan kaynaktan getirilmekteydi. Biri tiyatro karşısında, diğer ikisi güney limana giden ana caddenin sağında olmak üzere üç agora bulunmaktadır. Tiyatronun karşısındaki agoranın içinde bugün Bizans dönemine ait küçük bir bazilikanın kalıntıları yer alır. Şehrin diğer iki önemli kalıntısı ise şehir meydanındaki biri küçük diğeri büyük iki hamam kalıntısıdır. Özellikle küçük hamam kalıntıları Roma Hamamı'nın ısıtma sistemi hakkında bilgiler verir. Tarihçiler şehrin baş tanrıçasının savaşın ve bilgeliğin tanrıçası Athena olduğunu yazarlar. Henüz bulunmamış Athena Tapınağı ve diğer önemli yapıların bugün ormanla kaplı akropol tepesinde yer aldığı düşünülmektedir. [URL 36]

Şekil 6. Phaselis Antik Kenti [URL 37]

1.2.3.3 *Idyros* Antik Kenti

Kemer’de Ayışığı Koyu sahiline yakın mevkide, Antalya Müzesi tarafından 1976–1977 yılları arasında yapılan kazıda kalıntıları ortaya çıkan *Idyros* antik kenti(Şekil 7) hakkında araştırmalar devam etmektedir. Kazılarda Bizans duvar kalıntıları, üç kapı sövesi ve apsisi andıran bir duvar bulunmuş ve yine burada kilise kalıntıları ortaya çıkarılmıştır. Kilisenin tabanı turuncu, kiremit kırmızısı, beyaz, gri renkli taşlardan yapılmış mozaiklerle kaplıdır. Geometrik motiflerin hâkim olduğu süslemeler kalp şeklinde bitkisel bordürlerle çevrilidir. Kilisenin güneyinde bir de şapel bulunmuştur. Kazılardan ele geçirilen küçük buluntular ve sikkelerin incelenmesinde bu kompleksin 4. Ve 6. YY. Da kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bizans yerleşkesinin kalıntıları Ayışığı koyu sahili boyunca devam etmektedir. Burada da yonca planlı kilise ile bazı yapılar bulunmaktadır. [URL 38]

Şekil 7. *Idyros* Antik Kenti[URL 39]

1.2.3.4 Selçuklu Av Köşkü

Antalya- Kumluca karayolunun Kemer girişindeki orman içinde bulunan Selçuklu Av Köşkü,(Şekil 8) 1230–1248 arası döneme tarihlenmektedir. Yapı, bilinen üç Selçuklu av köşkünden biri olmakla beraber, bölgenin de tek Selçuklu yapısı ve Türk-İslam sanat geleneğinin tek örneği olma özelliğini taşımaktadır. Köşkün çatısı ile Hz. Süleyman'ın mührü ve aynı zamanda Tekelioğlu Beyliği'nin (1400) bayrağında bulunan altıgen yıldız kabartmalı taş merdiven, Selçuklu döneminden kalan en güzel örnektir. Köşkün giriş kapısı ve ona yakın bulunan duvar yıkılmış olmakla birlikte, çatı ve duvarların büyük bölümü iyi durumdadır. [URL 40]

Şekil 8. Selçuklu Av Köşkü[URL 41]

1.2.3.5 Gedelma Kalesi

Kemer'in 12 km. Batısında, Güneşli-Gedelme(Şekil 9) yerleşimi içerisinde, iyi korunmuş bir Bizans Ortaçağı kalesi olarak günümüze kadar gelmiştir. Kale, Jacobek tarafından M.S.9.YY.'a tarihlenmiştir. Adı, "Tahıl Phrygmos'u, tahıl kurutma, tahıl koruma, hububat çukuru" anlamındadır. Burası sadece Gedelme için değil aynı zamanda bölge için bir depo-kale niteliğindedir. Kale yakınında bulunan mağara ise bölgenin ilgi çekici yerlerinden birisidir, ayrıca kalenin surları dibinde, devasa görüntüsüyle görenleri büyüleyen Çınar ağacının da 2500 yıllık olduğu tahmin edilmektedir. [URL 42]

Şekil 9. Gedelma Kalesi[URL 43]

1.2.3.6 Gelidonya Feneri

Gelidonya Feneri,(Şekil 10) Adrasan ve Kumluca arasındaki Karaöz kasabası sınırları içinde yeşil ve mavinin kesişme noktasıdır. Kırlangıç Burnu ve Taşlı Burnu olarak ta anılan Gelidonya Burnu ile önündeki Beş Adalar'ın Likya coğrafyasında ve denizcilik tarihinde önemli bir yeri var. Gelidonya Burnu ters akıntılardan dolayı Antalya Körfezi'nin en tehlikeli yeri olarak nitelendiriliyor. Antik dönemde sayısız gemi kayalara sürüklenerek batmış. Burun adeta bir sualtı mezarlığına dönüşmüş urumda. 1960 yılında yapılan ilk bilimsel sualtı araştırması da bu bölgede gerçekleşmiş. George F. Bass ve ekibinin incelediği İ.Ö.15. Yüzyıl'a ait gemi kalıntıları Bodrum Sualtı Müzesi'nde sergileniyor. Efes'ten başlayan Antik Likya Yolu, fenerin önünden geçiyor. Akdeniz kılavuz fenerlerinden biri olan Gelidonya Deniz Feneri'nin 1934 yılında Antalya'nın Kumluca ilçesi Taşlık Burnu'nda Tarihi Likya Yolu üzerinde inşasına başlanmış, 1936 yılında hizmete açılmış. 227 metrelik rakımıyla Türkiye'nin en yükseğe konumlanmış feneridir. [URL 44]

Şekil 10. Gelidonya Feneri[URL 45]

1.2.3.7 Yanartaş-Çıralı

Olympos'un Sönmeyen Ateşi: Yanartaş,(Şekil 11) Antalya'nın Kemer ilçesi Çıralı köyü yakınlarında küçük, tarihi ve turistik önemi olan doğal gaz kaynağı. Denize yakın manzaralı bir konumda yer alır, taşlar arasından çıkan alevler turistlerin ilgisini çekmektedir. 2500 senedir yanmaktadır, Yunan mitolojisine de konu olmuştur. Antalya ilinin güneybatısında, Kemer ilçe sınırlarının güney ucunda yer alır. Sahilin 3 km batısında, denizden 180 m yüksektedir. Antalya'ya uzaklığı 55 km, Çıralı Körfezinin kuzey batısında, *Olympos* Bey Dağları Milli Parkı sınırlarındadır. Çatlaklardan sızan doğal gaz kuru ve kokusuzdur. Gazın bileşimi metan

(%82,96), etan (%14,5), azot (%1,5) ve karbondioksitten (%1) oluşur. Taşlardan dışarı çıkan gaz, oksijenle temas edince alev alıp yanar. Antik Likya antik kenti olan Kimera (Chimaera)'nın yeraltından çıkan ateşinin kutsal sayılması Homeros metinlerine dayandırılmakta. Efsaneye göre, Kimera isimli aslan, keçi ve yılan karışımı olan üç başlı canavarın soludukça ağzından ateşler çıkmakta. Dönemin Likya Kralı genç Bellophontes'i canavarı öldürmesi için gönderir ve genç kanatlı atı Pegasos ile birlikte bunda başarılı olur. Kimera saldırıya geçmek için havalandığında Bellophontes mızrağını canavara saplar ve onu yerin yedi kat altına gömer. Kimera günümüze kadar da buradan ateş çıkarmaya devam eder. [URL 46]

Şekil 11. Yanartaş- Çıralı[URL 47]

1.2.3.8 Paris II Batığı

Kemer bölgesinde bulunan Paris II batığı,(Şekil 12) bölgenin dünyada en çok tanınan dalış noktasıdır. Batık, 18metre derinlikte başlar-31 metre derinlikte son bulur, tamamen kumdan oluşan bir zemin üzerinde yatmaktadır. Deniz tabanında adeta yüzer gibi bir görüntü sergilediği söylenen Fransız Batığı Paris II, 1913 yılında balıkçı gemisi olarak inşa edilmiş ancak 1.dünya savaşı sırasında savaş gemisine çevrilip Akdeniz sahillerine gönderilmiştir.1917 yılının Eylül ayında, Topçu Teğmen Mustafa Ertuğrul Aker komu- tasındaki küçük bir Türk taburunun, Koca Burun Tepe'sinden 7.7'lik top mermileriyle açtığı top ateşi sonucunda batmıştır. [URL 48]

Şekil 12 : Paris II Batığı[URL 49]

1.2.3.9 Adrasan Kaleleri

Adrasan sınırlarında bulunan Kız Kalesi (Şekil 13) veya diğer adıyla Adrasan Kalesi (Sidasrus) görülmesi gereken tarihi yerlerden birisidir. Türklerin Alanya'yı fethinden sonra Boğa Çayı ve Alakır Çayı arasındaki bölgede Adrasan merkezli İğdir ili kurulmuştur. Oğuzlar'ın İğdir Boyu Üçok Kolu bu bölgeye yerleştirilmişlerdir. Yönetim merkezi Kadı ikameti olan Adrasan Kız Kalesi'dir. Adrasan Limanı'nın kuzeyinde yükselen Kız Kalesi Selçuklular döneminde yapılmıştır. Limana tamamen hakim konumdaki kalede kuleli, korunaklı bir savunma yapısı bulunmaktadır. Sidasrus ise bugünkü kız kalesinin 30 metre yukarısındaki antik kaledir. Adrasan Kız Kalesi'nden Katip Çelebi Seyahatname'sinde Azrasan Kalesi olarak bahsederken, daha sonra kaleyi ziyaret eden Evliya Çelebi Seyahatname'sinde Adrasan Kalesi olarak bahsetmektedir. Adrasan adı Azrasan'dan gelmektedir. [URL 50]

Şekil 13. Adrasan Kaleleri [URL 51]

1.2.3.10 Göynük Kanyonu

Kemer ilçesinin en popüler gezilecek yerlerinden birisi olan Göynük Kanyonu,(Şekil 14) muhteşem doğası, ağaçları, şelaleleri ve havuzları ile doğa sporu sevenler açısından muhteşem bir yerdir. Göynük Kanyonu, çeşitli kaynaklarca dünyanın en iyi 10 uzun mesafe yürüyüş rotasından biri olarak gösterilen Likya Yolu üzerinde yer alır. Bu bölge aynı zamanda Beydağları Sahili Milli Parkıdır. Göynük Kanyonu'na ulaşımında Antalya yönünden geliyorsanız Beldibi'ni geçtikten sonra Göynük'e girmeden sağa girerek Göynük Deresine paralel Beydağları'na doğru gitmek gerekiyor. Kemer tarafından gelindiğinde ise Göynük Deresi üstündeki köprüden karşıya geçerek Göynük Kanyonu girişlerine ulaşmak gerekiyor. Göynük Kanyonu Antalya'ya 36 km, Kemer'e 13 km, Göynük'e 4,5 km uzaklıktadır. [URL 52]

Göynük Kanyonu Tabiat Parkı statüsüne özel işletme tarafından çalıştırılmaktadır ve girişi ücretlidir. Girişlerden geçip bir miktar yürüdüktan sonra yapay gölete ulaşılmaktadır. Gölet yemyeşil suları ile etkileyici bir manzara oluşturmaktadır. Gölet etrafında dinlenme ve yeme içme alanları ile yiyecek ve içecek satan yer bulunmaktadır. Yine bu bölgede ücret karşılığında macera parkından ve zipline hatlarından yararlanabilirsiniz. Zipline parkurunda yerden 40 metre yükseklikte saatte 65 km hıza kadar ulaşılmaktadır. [URL 52]

Göletten sonra dere kenarından ve çok güzel bir tabiat içinden yukarı doğru giden yoldan yaklaşık 2 km yürüyerek kanyon girişindeki doğal havuza gelinmektedir. Göletten bu bölgeye body rafting yapacakları (buda tabiki ücretli) safari araçları götürmektedir. Kanyon içinde rafting yapacakların (kask, can yeleği, ıslak elbise, sörf botları) ekipman kiralaması gerekmektedir. Yapay gölet ile yukarıdaki doğal havuzda yazın yüzülmektedir. Tabiat parkında mangal yakı piknik yapmak yasaktır. [URL 52]

Şekil 14. Göynük Kanyonu[URL 53]

1.2.3.11 Çıralı Plajı

Çıralı 3.2 km'lik *Olympos* sahili ile Yanartaş dağı arasında yer alıyor. Çıralı Plajı,(Şekil 15) ismini ise *Olympos* yanar taşından almıştır. Burada bulunan doğal gaz ateşi ise sürekli yanmaktadır. Bu özelliği ile ziyaretçileri için oldukça farklı bir deneyim olmaktadır. Ayrıca doğal zenginliği ile meşhurdur. Nesli tehlike altında olan caretta caretaların üreme alanlarında biriside ıralı'dır. Deniz kaplumbağalarının üreme alanlarında biri olmasından dolayı burası 1. Derece sit alanı olarak ilan edilmiştir. İnşaatın yasak olmasından dolayı çevre bozulmamış, böylece doğallığını korumuştur. [URL 54]

Antalya'nın Kemer ilçesine bağlı olan ıralı güneyinde, *Olympos* ve kuzey batısında Yanartaş'ın eşsiz güzelliği ve tarihi zenginliklerinin yanında güneşi, denizi ve doğal güzellikleri ile bütün ziyaretçilerini kendine hayran bırakıyor. Çıralı ise adını *Olympos*'un Yanartaşın'dan almıştır. Eski Yunan mitolojisine göre tanrısal güzellikte bulunan Bellerophon adlı delikanlı sahip olmayı çok istediği uçan at Pegasos'a sahip oldu ve ateşi soluyan Kimera'yı burada öldürdü. Henüz hala yanmakta olan ateşin öldürülen canavarın ateşi olduğu söyleniyor. Bugün hala burada yaz kış yanan ateş, aslında yer altı kaynaklarından dışarı sızan metan gazıdır. Ayrıca nesilleri tükenmekte olan caretta caretaların en önemli yumurtlama bölgelerindedir. Yaklaşık olarak 105 milyon yıldır yer yüzünde bulunan bu canlılara belli dönemdir ev sahipliği yapmaktadır. [URL 54]

Şekil 15. Çıralı Plajı[URL 55]

1.2.3.12 Kemer Kesme Boğazı Kanyonu

Antalya il merkezine 45 km mesafe uzaklıkta olan Kemer ilçesine bağlı Kesme Boğaz Kanyonu(Şekil 16), benzersiz bitki örtüsü, rengarenk çiçekleri ve doğal yabani yaşam alanı ile ziyaretçilerini heyecanlandırıyor. Beydağları Milli Parkı içerisinde yer alan kanyon, Kemer Orkidesi ve *Olympos* Safranı gibi endemik bitki türlerini barındırması nedeniyle de önemli bir özelliğe sahip. Coğrafi konumu sebebiyle antik dönemde tüccarların kullandığı bir geçit olan kanyonun en daralan kısmında ise tarihi Roma köprüsü bulunur. [URL 56]

Şekil 16. Kemer Kesme Boğazı Kanyonu[URL 57]

1.2.3.13 Peynir Deliği Mağarası

Peynir deliği Mağarası, (Şekil 17) Gedelme Yaylası mevkiindedir. Antalya'nın Kemer ilçesinden Gedelma yaylasına kadar her türlü aracın gidebileceği bir yol vardır. Köy merkezinden mağara ağzına 4 dakikalık patika bir yolla ulaşılır. Mağaranın 65 m. Kuzeyinde Bizanslılara ait duvar ve kalıntıları vardır. Peynir deliği Mağarası'nın toplam uzunluğu 74 m olan mağaranın girişe göre en derin yeri -19 m' dir. Kuru, daha çok dikey mağara tipindedir. Mağaranın büyük bölümü kurudur. Sadece mağaranın sonunda ve en derin yerinde küçük bir gölcük vardır. Sonbaharda mağara ısı 17°c'dir. Peynir deliği Mağarası ağzının büyük olması nedeniyle ısı açık havaya bağlantılı olarak değişir. Peynir deliği Mağarası içinde sarkıt, dikit ve sütunlar gelişmiştir. Çevredeki tabii güzellikler ve tarihi ören yerleri mağarayı çekici kılmaktadır. [URL 58]

Şekil 17. Peynir Deliği Mağarası[URL 59]

1.2.3.14 Molla Deliği Mağarası

Molla Deliği mağarası(Şekil 18) Kemer'in batısında yükselen 2365 metreli Tahtalı Dağı'nın 910 metre rakımlı doğu yamacında bulunmaktadır. Kuzdere'den ve Tekirova te- leferik alt istasyonu bölgesinden yaya olarak gidilir. Bölgeye has endemik bitki örtüsüyle kaplı patikadan ulaşılan mağarada çeşitli şekillerde sarkıtlar, dikitler ve göletler bulunmaktadır. Jura Alt Kre- tase yaşlı Tekedağı kireçtaşı formasyonu içinde gelişmiş 549 m. Uzunluğunda çok kollu bir mağaradır. Molla Deliği mağarası efsanelere konu olmuş Tahtalı (*Olympos*) Dağının derinlik- lerine yolculuk etmek isteyen Mağaracıların ve doğa sporu tutkunlarının günlük ve kampli ola- rak ziyaret ettikleri doğa harikası bir oluşumdur. [URL 60]

Şekil 18. Molla Deliği Mağarası [URL 61]

1.2.3.15 Üç Adalar

Antalya Kemer ilçesi yakınlarında bulunan Üç Adalar(Şekil 19) dünyaca ünlü dalış yerle- rinden biridir. Tekirova sahillerinde ve aslında bölgede isimleri Martı, Mağara, Piknik ve Kü- çük Ada olan dört ada vardır. Üç Adalar, Antalya'nın batısında yer alıp, dünya kriterlerine uy- gun nadir dalış merkezlerinden birisidir. Tekirova'nın tatil köyle- rinde ve otellerinde amatör

dalgıçlar için eğitim veren dalış merkezleri bulunmaktadır. Dalış bölgelerine en fazla 30 dakikalık bir tekne yolculuğu ile varılır. Üç Adalar, 9 adet resifin ve 2 adet su altı mağarasının bulunduğu oldukça geniş bir dalış bölgesidir. [URL 62]

Şekil 19. Üç Adalar[URL 63]

1.2.3.16 Sulu Ada

Antalya, Kumluca ilçesine bağlı Adrasan tatil bölgesinin hemen karşısında yer alan bir Akdeniz adasıdır. Adrasan kumsalından Sulu ada(Şekil 20) mesafesi 15 km'dir. 15 km okuyunca çok kısa mesafe gibi gözükse de denizden yol aldığınız için tekne turu ile Adrasan'dan Sulu ada'ya varış yaklaşık 1 saat sürüyor. Sulu Ada'ya gitmenin tek yolu tekne kullanmaktır. Başka türlü adaya ne karadan ne de havadan ulaşım yoktur. Bunun için kalkış noktası Adrasan kumsalı. Yani her ne olursa olsun Adrasan'a gitmeniz gerekmektedir.

Şekil 20. Sulu Ada[URL 64]

1.2.3.17 Devecitaşı Adası (Beş Adalar)

Beş Adalar Antalya ili, Kumluca ilçesi sınırlarında bulunan adalardır. Mavikent beldesinin, Karaöz Mahallesinde bulunan Gelidonya Burnu'un denizdeki devamı niteliğindedir. Yerleşimin bulunmadığı adalarda yaşayan yoktur. Teke Yarımadası'nın güney kısmında Eren Tepe bulunur. Tepeden denize doğru, keskin kenarlı Markiz Tepe alçalır, denize dalar. Dağların denizdeki uzantıları Beş Adaları oluşturur. Gelidonya Burnu ve Beş Adalar Antalya ve Finike Körfezlerinin sınırını oluşturur. Adalar çevresi ters akıntılardan dolayı denizcilik açısından tehlikeli bölgedir. Antik dönemlerde pek çok gemi burada batmıştır. M.Ö 15. yüzyıla ait bir batık bulunmuş, Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesinde sergilenmektedir. Adalardan en büyüğü 400 m genişlik ve 2000 m uzunluğu ile ince ve uzun Devecitaşı Adası'dır(Şekil 21) (Uzunada). Batısında Ateş Adası, güneybatısında Sulu ada bulunur. Sualtı güzelliği ve derinliğinden dolayı dalış alanı olarak kullanılmaktadır. [URL 65]

Şekil 21. Devecitaşı Adası[URL 66]

1.2.3.18 Özel Statülü Alanlar

1.2.3.18.1 Beydağları *Olympos* Sahil Milli Parkı

Beydağları Sahil Milli Parkı (Şekil 22)Antalya'nın Sarısu Mevkiinden başlayarak Ak- Deniz'e paralel olarak uzanan birinci dağ sırasını takip ederek, Kumluca İlçesi Gelidonya burnuna kadar uzanmaktadır. Milli Park olarak 1972 yılında ilan edilmiştir. Yüz ölçümü 31.165,88 hektardır. Batı Torosları oluşturan genç Beydağları kaya itibariyle başlıca serpantin ve kalkerden oluşmaktadır. Kıyı bölgelerde kızılçam olan orman örtüsü, yükseldikçe yerini karaçam ve sedire bırakmaktadır. Flora yönünden çok zengin olan parkta bine yakın bitki türünden yirmi iki tanesi parka özgü endemik türdür. Ayı, kurt, tilki, yaban keçisi, vaşak, sincap, oklu kirpi gibi kara memelilerinin yanında kıyılarda nadir de olsa Akdeniz fokuna rastlanmaktadır. Deniz kaplumbağalarının yumurta bıraktığı Tekirova ve Çıralı Sahilleri özel koruma altındadır. Antik

---

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

Likya bölge- sinde yer alan Milli Parkta; *Idyros, Olympos* ve *Phaselis* Antik Kentleri ve Likya'nın sönmeyen ateşi Chimera bulunmaktadır. Yöreyi ziyarete gelen yerli ve yabancı turistler Milli Park içerisinde yer alan Turistik Tesislerden, Günübürlük Alanlardan, Mola Noktalarından, Tur Güzergahlarından ve Tahtalı Dağına Kurulu bulunan teleferik hattından yararlanabilmektedir. [URL 67]

Şekil 22. Beydağları *Olympos* Sahil Milli Parkı[URL 68]

1.2.3.18.2 Tekirova Ekolojik Doğal Parkı

Çalışmalarına 06 / 01 / 1994 yılında başlanıp , 01 / 05 / 2005 yılında açılışı gerçekleşen, 40.00 metrekarelik alan üzerine kurulu Eko Park dünyanın ilk flora-herpetofauna (bitki, sürüngen ve amfibi) doku minyatür çalışmasıdır. Eko park ülkemizde ve dünyada soyları ve türleri yok olma tehlikesi altındaki sürüngenlere ve bitkilere bir anlamda ev sahipliği yapmaktadır. İnsanlık bir yandan doğal dokuyu hiçe sayarak yağmalarken bir yandan da onun içinde var olan milyarlarca mikro canlıyı ve yüz binlerce makro canlıyı katletmektedir. Bu yüzden otuz altı yılını sürüngen araştırmalarına veren Selami Tomruk Antalya Tekirova'da on yıl boyunca süren aralıksız çalışmalar sonucu dünyada başka bir eşi bulunmayan bu doğal parkı ülkemize ve dünyaya kazandırmıştır. Ekopark, (Şekil 23)doğal dokuyu oluşturan sürüngen ve amfibi dünyasını zenginleştir- meyi başarmıştır. Park 360 bin kök şifalı bitkiyi, bir buçuk milyon kaktüsü, 3500 yılanı, on binlerce kurbağa ve kertenkeleyi barındırmaktadır. [URL 69]

Sürüngenlerden; Ülkemizin sınırları içerisinde bulunan zehirli, zehirsiz tüm yılan türleri, bu- kalemunlar, kertenkele türleri ile amfibiler bulunmaktadır. Ülkemiz sınırları dışından getirilen piton yılanları, mercan yılanları, boa yılanları, yine boa ailesinden olan anakondalar, zehirli yılanlardan engerekler, kobralar, mambalar, çingaraklı yılanlar, dev varanlar, timsah türleri ve pek çok kaplumbağa türü bulunmaktadır. Bitkilerden; 360 bin kök şifalı bitkinin yanı sıra, dünyanın tropik ve yarı tropik kuşaklarından getirilen binlerce egzotik bitki ve ağaç türleri yer almaktadır.

[URL 69] Alternatif turizm anlayışına sunulan yüksek standartta bir hizmet olan Eko Park hem Türkiye’deki hem de dünyada 36. Güney ve kuzey paralel içerisindeki tehlike altında bulunan türleri koruma altına almıştır. Parktaki gezinize eşlik eden eğitimli rehberlerin verdiği bilgiler, sürüngenleri ve amfibileri hem daha yakından tanımanızı hem de doğal dokunun önemini kavramanızı sağlıyor. [URL 69]

Şekil 23. Tekirova Ekolojik Doğal Parkı[URL 70]

1.2.3.18.3 Folklorik Yörük Parkı-Açık Hava Müzesi

Bir yanında asıl adı Kemer Koyu olan ve bilinen adıyla Ayışığı Koyu, diğer yanında Kemer Marinanın tam ortasında bulunan Küçük burunda yer alan Kemer Yörük parkıak- deniz yöresinde 700 yılı aşkın geçmişi bulunan, günümüzde tüm özellikleriyle kaybolarak yok olma noktasına gelen Yörük yaşam tarzını yansıtan Kemer Açık Hava Folklor Müzesi günümüzde folklorik değer kazanan geleneksel yaşam tarzı, otantik dokusu ve folklorik atmosferini içinde özümleyen ziyaretçilere alternatif bir turizm anlayışı sunuyor. 1982 proje tarihli olan ve 1986 yılında hayata geçen amacına ve hedefine uygun olarak kuruluşu tamamlanarak turizm hizmet sektörüne açılan Açık Hava Folklor Müzesi, (Şekil 24) kuruluş çalışmalarından başlayarak bugüne kadar özverili çalışmalarında 30 yılını geride bırakmış. Folklorik Yörük Parkı(Şekil 23) bu bağlamda ülkemizde ilk defa yaşayan açık hava folklor müzesi işlevinde uygulama alanı bulan çalışma olarak göze batıyor. Folklorik Yörük Parkı; yerli yabancı çok sayıda televizyon kanalında, radyo ve yazılı basında defalarca konu olmuş, yabancı turizm firmalarının tanıtım broşürlerinde yer almayı başarmış, yüzlerce internet sitesinde yer almış, yerli ve yabancı meslek ve kültür adamlarından en sade ziyaretçilerine varıncaya kadar beğeni, takdir ve coşkulu desteklerini de kazanmış. [URL 71]

Şekil 24. Folklorik Yörük Parkı-açık hava müzesi[URL 72]

1.2.4 Rotalar

1.2.4.1 Tarihi Rotalar

1.2.4.1.1 Likya Yolu

Fethiye'den başlayarak Antalya'ya kadar uzanan ve tarihte Likya olarak adlandırılan Teke yarımadasındaki patikalardan bir kısmının işaretlenip haritalanması(Şekil 25) ile oluşturulmuş yürüyüş rotası. 1992 yılında çalışmalarına başlanılan Likya yolu 1999 yılında Kate Clow tarafından hizmete açılmıştır. Parkur üzerinde yer alan Gelidonya Feneri manzarası 2007 yılında Türkiye'nin en güzel manzarası seçilmiştir. Likya Yolu'nun birinci bölümünde Uzunyurt (Farya) Köyü, Dodurga Köyü, Sdyma, Pınara - Letoon - Xanthos kentleri ve incecik kumlarıyla eski bir liman bölgesi olan Patara yer alır. İkinci bölümde Antiphellos, Apollonia, Simena, Myra, Limyra, Rhodiapolis, Gagai, Melanippe, Gelidonia, Edrassa, *Olympos*, Chimaera ve *Phaselis* bulunur. Likya Yolu Bazı Küçük Parkur Rotalarının Birleşimiyle Meydana Gelmektedir. Bu Parkurlar ; [URL 73]

1.2.4.1.2 *Olympos*-Musa Dağı-Lost City Parkuru

Olympos'tan Başlayıp Musa Dağı'nın Zirvesinde (780m) Son Bulan Gidiş-Dönüş 5 Saatlik Parkurdur. Musa Dağı'nın Zirvesinde Likyalılar'ın İlk Yerleşim Yerlerinden Olan *Olympos* Tarihi Şehrinin Tamamıyla Bozulmamış Kalıntılarını Görecek Ve Adrasan Manzarasında Mola Verilebilir. [URL 73]

1.2.4.1.3 *Olympos*-Çıralı-Ulupınar Parkuru

Olympos'tan başlayıp Çıralı'dan geçen ve çınar ağaçları, dereleri ve alabalık lokantaları ile meşhur Ulupınar'da son bulan zevkli bir parkur. 5 saatlik bir parkurdur. [URL 73]

1.2.4.1.4 *Olympos*-Adrasan Parkuru

Likya Yolu'nun bu parkurunda Musa Dağı'nın zirvesine çıkıp, Kayıp Şehir'i ziyaret edilir ve Adrasan sahilinde yürüyüş tamamlanır. 7 saat süren bir parkurdur. [URL 73]

1.2.4.1.5 Olympos-Cennet Parkuru

Olympos'un gizli kalmış tarihi yapıları arasından geçip sahilden devam eden, birbirinden ilginç manzaralara sahip kısa bir parkurdur. Yürüyüş, kaya tırmanıcılarını keşfettiği ve tırmandıkları dümdüz duvarların yanından geçer ve Ceneviz Koyu'nu gören ormanda son bulur. [URL 73]

1.2.4.1.6 Karaöz-Adrasan Parkuru

Meşhur Gelidonya Feneri'nden geçen, birbirinden güzel 5 Adalar ve deniz manzarası eşliğindeki en güzel parkurlardan biri. 7 saat sürmektedir. [URL 73]

Şekil 25. Likya yolu haritası [URL 74]

1.2.4.2 Trekking Rotaları

Kemer Beydağları Yürüyüş Parkurları; (Şekil 25) Antalya İli sınırları içerisindeki Toros Dağlarının batı uzantısı olan Beydağlarındaki eski göç yolları kullanılarak oluşturulmuştur. Yürüyüş Parkurları ile deniz kenarından başlayıp Beydağlarının yüksek zirvelerine kadar uzanmaktadır.

ROTA 1: Kemer – Kuzdere – Gedelme – Altınyaka – Belenyayla – Çukuryayla - Tahtalı Dağı – Çukuryayla - Akboyun- Tekirova 66 km

ROTA 2: Çıralı (Maden) - Beycik 15 km, 7 saat, zor derece

ROTA 3: Tekirova - Beycik 10,5 km, 5 saat 30 dk. Orta - zor derece

ROTA 4: Çıralı - Olympos 7,5 km, 3 saat, kolay derece

ROTA 5: Kemer - Göynük 9 km, 4 saat, kolay-orta derece

ROTA 6: Çalış Tepe Turu 7 km, 3 saat 30 dk, orta derece

ROTA 7: Tekirova - Tekirovabükü - Tekirova 13 km, 7 saat, orta-zor derece

ROTA 8: Üç Tepeler Turu 7,2 km, 4 saat, orta derece

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

- ROTA 9: Tekirova - Yarıkpınar 7 km, 4 saat, orta derece
- ROTA 10: Beycik Kanyon Turu 4 km, 1 saat 40 dk. Kolay derece
- ROTA 11: Laodikeia Turu (Fırıncık) 10,7 km, 5 saat, orta derece
- ROTA 12: Kemer-kiriş 5 km, 2 saat 30 dakika, orta derece
- ROTA 13: Selverçukuru Turu 5 km 4 saat, orta derece
- ROTA 14: Gedelme - Altınyaka 16 km, 7 saat 30 dk. Orta-zor derece
- ROTA 15: Kemer - Arslanbucak 4 km, 2 saat kolay derece

Şekil 26. Trekking rotaları haritası[URL 75]

1.2.4.3 Mavi Yolculuk Rotaları

Mavi Yolculuk 1: Antalya - G Kemer Marina – *Phaselis* Koyu – Çıralı - Fethiye

Mavi Yolculuk 2: Adrasan Koyu – Sulu Ada – Devecitaşı Adası

Mavi Yolculuk 3: G Kemer Marina – Üç Adalar

1.2.5 Antik Kentlerin Konumunun Tarihsel Gelişim Sürecine Etkisi

1.2.5.1 *Idyros* Antik Kenti

Idyros Antik Kenti, Kemer şehir merkezine 10 dakika yürüyüş mesafesindedir. Kazılarda Bizans duvar kalıntıları, üç kapı sövesi ve apsisi andıran bir duvar bulunmuş ve yine burada kilise kalıntıları ortaya çıkarılmıştır. Bizans döneminden kalma kalıntılar ve incelemeler sonrasında 4.-5. yüzyıl uygarlıklarına ev sahipliği yaptığı tespit edildi. Bizans kilisesi ile çevresinde sivil mimariye ait yapılar, Klasik ve Bizans Dönemlerine ait mezarlar ortaya çıkartılmıştır Bizans Dönemine ait tarihlendirilen mozaikli kilise yapısı vardır. Bu yapı *Idyros*'un simge yapılarından. *Idyros*'ta yapılan kazılar sonucu ortaya çıkarılan Bizans kilisesinin tabanı turuncu, beyaz, gri ve kiremit rengi taşlarla yapılmış mozaiklerle kaplıdır. Kilisenin hemen güneyinde

ise şapel var. Şapel dikdörtgen bir yapıda olup, 7,55 x 5,20 boyutlarındadır. Antik kent Kemer'in Ay ışığı Koyu'na oldukça yakındır. Kentin tüm kalıntıları Ay ışığı Koyu boyunca dağınık bir şekilde devam etmektedir. Antik kent bulunduğu çevreye de ticari açıdan Antalya Kemer'e oldukça değer kazandırmaktadır. [URL 76]

1.2.5.2 Phaselis Antik Kenti

Phaselis Antik Kenti'nin Akdeniz'e uzanan küçük bir yarımada üzerinde İ.Ö. 7. yüzyılda Rodoslu kolonistlerce kurulduğu söylenir. Kuruluşundan bir yüzyıl sonra tüm Anadolu kentleri gibi Pers egemenliğine giren antik yerleşim bir süre Delos Deniz Birliği'ne üye olsa da M.Ö. 333 yılında Büyük İskender'e teslim olmuştur. 3 limanının sağladığı zenginlik nedeniyle tarihi boyunca korsan saldırılarına maruz kalan kent, M.S. 2. yüzyılda Roma İmparatorluğu tarafından ele geçirilmiş ve hemen ardından Likya Birliği'ne katılmıştır. Coğrafi konumu önemli bir liman kenti olduğunu gösterir. 5 ve 6'ncı yüzyıllar Bizans egemenliğindeki yüzyıllardır ki *Phaselis* 451'de Kadıköy Konsülü'ne katılan şehirler arasında yer alır. *Phaselis* 1158'deki Selçuklu kuşatmasından sonra gerek depremler ve gerekse limanının işlevselliğini kaybetmesi ardından önemini kaybedip 13'üncü yüzyıl başlarından itibaren tamamen terk edilir. Günümüze çoğunlukla Roma ve Bizans dönemi kalıntıları ulaşmıştır. Cadde, agora ile tiyatro arasında genişleyerek küçük bir meydan oluşturur. Küçük boyutlu tipik bir Helenistik Dönem tiyatrosu vardır. Roma döneminde sahne binasının eklendiği, Geç Bizans'ta ise sahne binası duvarının kısmen şehri koruyan yeni surların bir parçası olduğu kalıntılardan anlaşılır. Ören yerinin girişindeki virajın sağında şehrin eski surlarıyla (İ.Ö. 3'üncü yüzyıl), tapınak veya anıtsal mezar olabilecek temel kalıntılara rastlanır. Kuzey limanı arkasındaki yamaç ise şehrin mezarlık alanıdır. En değerli anıtsal yapı ise su kemerleridir. Biri tiyatro karşısında, diğer ikisi güney limana giden ana caddenin sağında olmak üzere üç agora bulunmaktadır. Tiyatronun karşısındaki agoranın içinde bugün Bizans dönemine ait küçük bir bazilikanın kalıntıları yer alır. Şehrin diğer iki önemli kalıntısı ise şehir meydanındaki biri küçük diğeri büyük iki hamam kalıntısıdır. Antik Kentlerin bulunduğu koylar itibarıyla de ticari açıdan da çok değerlidir. [URL 77]

1.2.5.3 Olympos Antik Kenti

Antalya'nın güney sahillerinde *Phaselis*'ten sonra ikinci önemli liman kenti *Olympos*'tur. Beydağları-*Olympos* Milli Parkı sınırları içindedir. Kesin kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte İ.Ö.167-168 yıllarında basılan Likya Birlik sikkelerinde adı geçen *Olympos*, Likya Birliği'nde üç oy hakkına sahip altı şehirden biridir. Kentin günümüze ulaşmış kalıntılarının çoğu orman içinde ağaç ve çalılarla örtülü olup Helenistik, Roma, Bizans dönemlerine aittir. Antik dönemde kenti ikiye bölen nehir yatağı bir kanal içine alınarak her iki yakası da iskele olarak kullanılmış

ve köprü ile birbirine bağlanmıştır. Bugün köprünün bir ayağı yerinde durmaktadır. Güney kıyıda, Hellenistik Dönem'in çokgen örgülü duvarı ile yanındaki Roma ve Bizans onarımlarını işaret eden bölümü görülmektedir. Irmağın güney kıyısındaki Hellenistik temelli ve Roma onarımlı küçük tiyatro vardır. [URL 78]

1.2.6 Tarihsel Gelişim Sürecinin Kentsel Makraforma Etkisi

Antalya, insanoğlunun varlığının başladığı dönemden günümüze kesintisiz yerleşimin devam ettiği, kalıntılarını bugün de izleyebildiğimiz birçok medeniyete ev sahipliliği yapmış bir “ Kültür Kenti”dir. Anadolu ve Yakın Doğu tarihi açısından önemli bir paleolitik merkez olan Karain ve Beldibi mağaraları, neolitik, kalkolitik, eski tunç gibi protohistorik dönemin önemli yerleşimlerinden Hacimusalar, Bademağacı yerleşimleri Antalya sınırları içerisinde. Günümüzde Kaş'dan Gazipaşa'ya kadar uzanan kıyı bandını içeren Antalya ili idari sınırları içerisinde Klasik, Helenistik ve Roma dönemlerinde, batıda özgürlükler ülkesi LİKYA, doğuda DAĞLIK KİLİKİA, kuzeyde PİSİDİA, güneyde PAMPHYLIA olmak üzere dört ayrı bölgenin kentleri yer almıştır. Antalya'nın Bizans dönemine irili ufaklı yerleşmelerle birlikte Demre'de yer alan ve Noel Baba Kilisesi olarak da adlandırılan, özellikle Ortodoks Hıristiyanların en önemli dini merkezi olan St Nicholas Kilisesi damgasını vurmuştur. Selçuklular döneminde Antalya, özellikle Alanya başta olmak üzere Selçukluların en önemli liman şehridir. Kentin Osmanlı dönemi önceki dönemlere kadar parlak geçmese de Osmanlı İmparatorluğu'nun Türk, Rum, Ermeni, Musevi gibi çeşitli toplulukları bir arada barındıran özelliği, Antalya'nın Kaleiçi ve çevresi, Kaş, Kalkan, Finike, Elmalı, Alanya, Akseki gibi bölgelerinin geleneksel kent dokusunun oluşmasına etken olmuştur. Bu geleneksel doku özellikle kıyı yerleşimlerinde yoğun yapılaşmanın baskısı altındadır. Ayrıca, 1897 yılındaki Girit göçü, 1922 yılı sonundan başlayarak Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar devam eden Mübadele süreci de Antalya kentinin sosyal ve kültürel yapısına, mekânsal biçimlenmesine acı ile birlikte ayrı bir zenginlik ve özellik katmıştır. Antalya'nın sosyal ve kültürel zenginliğinin bir diğer adresi de Elmalılı Hamdi Yazır'ın yanı sıra Tekke Köyündeki Abdal Musa Türbesi ve kültür merkeziyle birlikte dini bir merkez olan Elmalı'dır. Diğer yandan, Teke yarımadasında yer alan Antalya, günümüzde hala yerleşik kent kültürüyle birlikte bir başka kültür zenginliği olan Yörük kültürünü de yaşamaya devam etmektedir. Dünyanın ilk demokratik yönetimine sahip Likya eyaletinin meclis binası da Patara Antik Kentindedir ve bu özelliği ile Patara 29 Ekim 2010 tarihinde Dünya Parlamentolarına ev sahipliliği yapacaktır. Yani Antalya, antik dönem Anadolu'sundaki demokrasinin de merkezi olma özelliğiyle de diğer kentlerden ayrılmaktadır. Antalya'da 2009 yılı Ağustos ayı itibariyle tescilli 395 adet Arkeolojik Sit Alanı, 9 adet Kentsel Sit Alanı, 2 adet Kentsel Arkeolojik

Sit Alanı, 1 adet Doğal-Tarihi-Kentsel-Arkeolojik Sit Alanı, 4 adet Arkeolojik-Doğal Sit Alanı, 1323 adet Anıtsal Yapı Niteliğindeki Kùltür Varlığı (Yapı Kalıntısı,Sarmıç,Kuyu vb.), 882 adet Sivil Mimarlık Òrneđi Tùrùndeki Kùltür Varlığı yer almaktadır (Antalya Koruma Bòlge Kurulu Mùdùrlùđù verileri).[1]

1.3 Tarihsel Yapıya İlişkin Analizler

1.3.1 Coğrafi Konum Analizi

Çalışma alanı Akdeniz Bòlgesindeki Antalya ilinde bulunmaktadır. Antalya ili yüz ölçümü bakımından Tùrkiye'nin beşinci büyük ilidir. Güneyinde Akdeniz, batısında Muğla, kuzeyinde Burdur ve Isparta, kuzeydoğusunda Konya, doğusunda ise Karaman ve Mersin illeri vardır.

1.3.2 Tarihi Yerleşim Analizi

Çalışma alanında bulunan antik yerleşimlerin kuruluş tarihleri, işlevleri, Likya Birliği- deki hiyerarşisi, birbirleri arasındaki ulaşım hatları gösterilmiştir.

ANTİK KENTLERİN TARİHSEL SIRALAMASI

Çalışma alanımız ve çevresindeki antik yerleşimlerin kuruluş tarihlerine ilişkin bilgiler gösterilmiş ve bölgenin topoğrafyasının sınırlayıcı özelliği ve arkeolojik yapıların bulunduğu bölgeler çakıştırılarak bölgelemeler yapıp, hakimiyet alanları tahmin edilmiştir.

ANTİK KENTLERİN LİKYA BİRLİĞİNDEKİ HİYERARŞİSİ

Antik kentlerin Likya Birliğindeki oy haklarına göre hiyerarşisi gösterilmiştir. Günümüze kadar da dayanabilmiş, en büyük altı şehir olan Xanthos, Patara, Pinara, Tlos, Myra ve *Olympos*'un 3'er oy hakkı bulunurken, daha önemsiz ve küçük şehirlerin 1 ya da 2 oy hakkı vardır.

LİKYA YOLU VE DENİZ ROTASI

Likya yolu 15'ten fazla antik kenti birbirine bağlayarak, aralarındaki ticari, kültürel, sosyolojik ve güvenlik konusuna önemli bir ulaşım ağı olmuştur.

Dönemin diğer bir önemli ulaşım yolları deniz yollarıdır. Denize kıyısı olan her kentin limanı, kente hem güvenlik hem de ticari açıdan avantaj sağlamıştır.

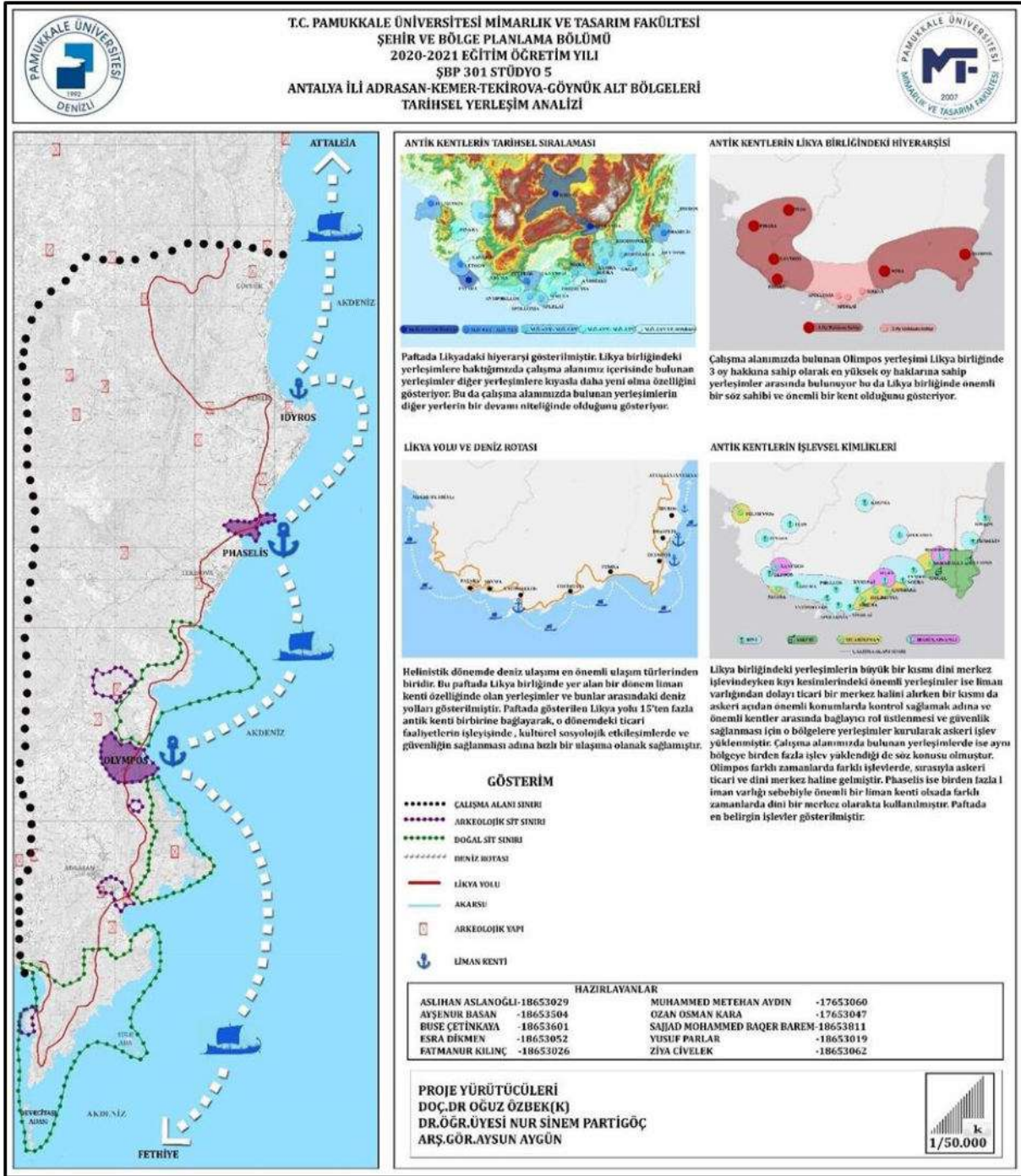
ANTİK KENTLERİN İŞLEVSEL KİMLİKLERİ

Bölgedeki antik yerleşimlerin baskın olan işlevsel kimlikleri gösterilip benzer işlevler gösteren kentler bölgeleme yapılarak gösterilmiştir.

Likya birliğindeki yerleşimlerin birçoğunda piskoposluk merkezleri bulunup, kentin dini kimliğini öne çıkarmıştır.

Kıyı kesimlerdeki antik kentlerin ise liman varlığı yüzünden ticari yönleri daha ön plana çıkmıştır.

Xanthos(başkent), Myra ve Rhodiapolis gibi büyük kentlerin ise çok kapsamlı işlevsel kimlikleri mevcuttur.

Şekil 28. Tarihsel Yerleşim analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

1.3.3 Tarihsel Gelişim Analizi Ve Tarihsel Kırılma Noktaları

Kırılma noktaları kısmında bize anlatılmak istenen Antalya ilinin geçmişten günümüze kronolojik sıra ile yaşadığı önemli olayları ve dönemleri göstermektedir. Adrasan-Tekirova-Kemer-Kumluca-Göynük bölgelerinin içerisinde olan tarihi etkileyen olaylardan ve Devletlerden kalan tarihi kalıntılar gösterilmiştir.

Genel olarak bakıldığında bölgenin tarihinin ne kadar eski ve değerli olduğu görülmektedir. Bölge birçok savaşa ve uygarlığa ev sahipliği yapmış ayrıca yoğun bir kültürel etkileşim içerisine girmiştir. Bu kültürel etkileşim Hititler ile başlamakta ve ta ki en son Türkiye Cumhuriyetine kadar gelmektedir.

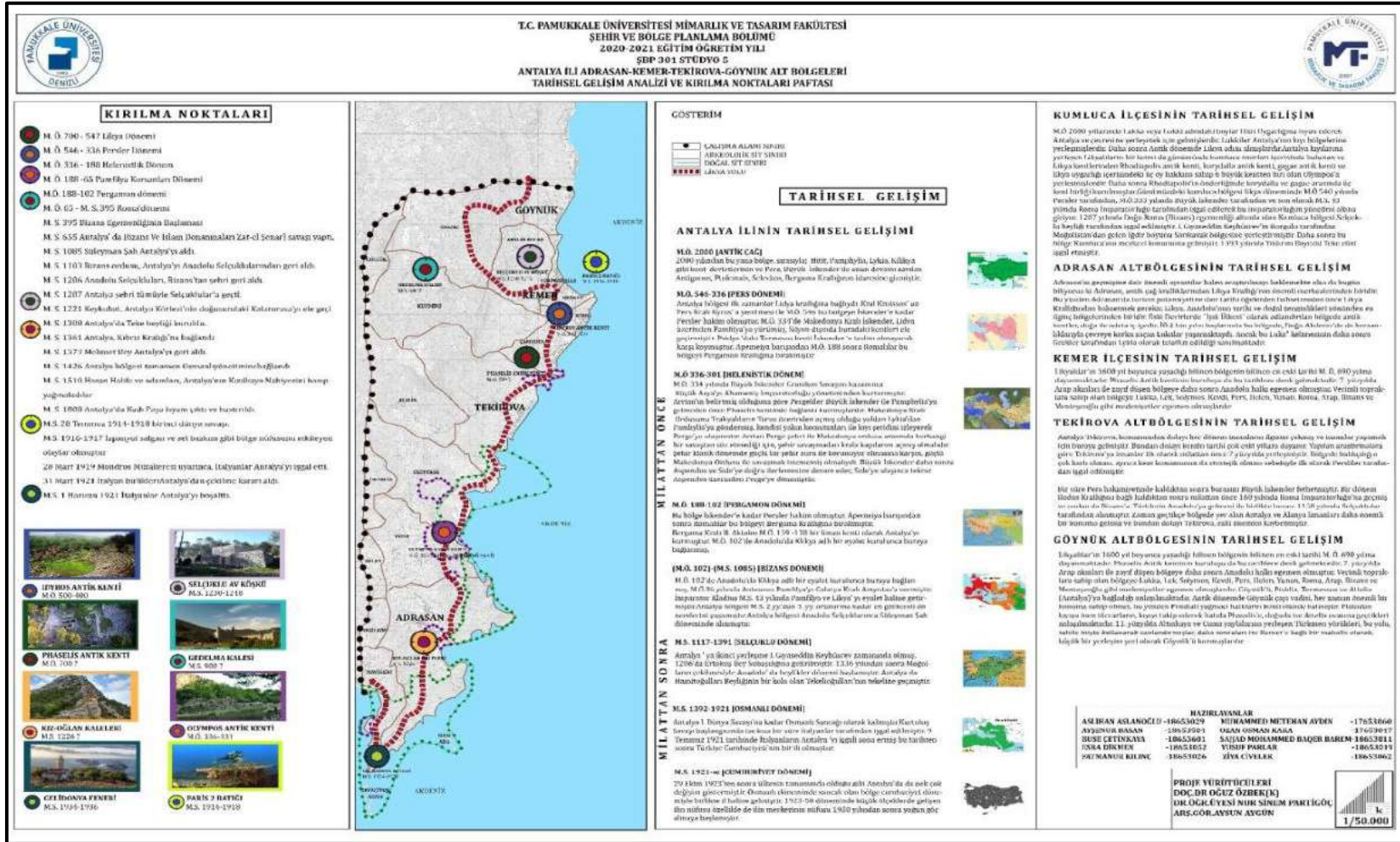
Antalya ilinin tarihsel gelişim analizinde Antalya ilinin geçmişten gelen tarihi ve zamanında orada kurulmuş olan ve uzun zamanlar boyunca hükmetmiş krallıklardan ve bölgeyi etkileyen olaylardan bahsedilmiştir. Milattan önce ve Milattan sonra olarak bölge aslında 2 ana başlıkta ayrılmıştır. O dönemler Antalya ya hükmeden devletlerin yan tarafında da hükmettiği tüm toprak parçaları gösterilmektedir. O dönem ve devlet hakkında sırasıyla açıklamalar yapılmıştır.

Antalya'ya ilk yerleşen uygarlık Hititler olmuş olsa da Antalya bölgesi çok fazla medeniyete ev sahipliği yapmıştır Antalya ilinde yoğun nüfus azalışları ve yoğun nüfus artışları olduğu dönemler gözlenmektedir. Bu dönemler içerisinde Antalya genel olarak bir kıyı kenti olduğu için Ticaret limanı gibi önemli işlevler görmüştür. Ve birçok uygarlık için bunun yanı sıra önemli tapınma alanları olmuştur. Konumu ve güzelliği açısından eski devletler tarafından her zaman önemli bir yere sahip olmuştur.

Alt bölgelerin gelişimi kısmında Adrasan-Kumluca-Göynük-Tekirova-Kemer alt bölgelerinin tarihinde yaşadığı olayları ele alarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bölgelerin kronolojik olarak yaşadığı önemli olaylar yazılmış ve geçmişten günümüze kadar nasıl gelişmeler kaydettiği gözlemlenmiştir.

Bu alt bölgelerde Antalya için ne kadar önemli olduğu çok açık olarak gösterilmiştir Antalya ilinin önemli noktalarında bulunan bu alt bölgeler sahiplik yaptığı uygarlıkların kalıntılarının ve antik kentlerin hala izlerini taşımaktadır. Örneğin Kumluca alt bölgesi Likya kentlerinden olan 6 büyük kentin 3 ü hakkı olduğu kentlerden bazılarında ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum bile Kumluca bölgesinin ne kadar özel ve coğrafi konumunun değerli olduğunu göstermektedir. Adrasan alt bölgesi ise Likyalılar tarafından 'Işık Ülkesi' olarak adlandırılması bu bölgenin doğa ile ne kadar iç içe ve ne kadar güzel olduğunu göstermektedir.

Kemer ilçesinin ise alt bölgeler arasında en çok kültürel etkileşime girmiş olan bölgedir. Ayrıca bu bölgede Likyalıların 1600 yıl kadar yaşadığı bilinmektedir. Bölgenin bilinen en eski tarihi ise M.Ö 690 yılına dayanmaktadır. Tekirova alt bölgesinin bu bölge teknik açıdan ve konumu tarafından ilk olarak Persler tarafından ele geçirilmiş ve uzun bir süre kalmış olmasına rağmen ardından bu bölgesi Büyük İskender fethetmiştir. Ve zaman geçtikçe bu bölge, limanların öne çıkması nedeniyle önemini kaybetmiştir. Göynük alt bölgesi ise genellikle tüccarların ve Yörüklerin kullandığı bir bölge olmuştur. Buradan geçen bir yol sayesinde Yörükler ve tüccarlar günlük yaşantılarını daha kolay hale getirmiştir.

Şekil 29. Tarihsel Gelişim Analizi Ve Tarihsel Kırılma Noktaları analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir).

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

1.3.4 Tarihi Değerler Analizi

Likya yolu üzerinde bulunan 3 tane antik kent gösterilmiştir. Gösterilen bu antik kentlerin yanında 8 tane tarihi yapılar ve mimari değerlerde gösterilmiştir. Bunlar: Kemer Kesme Boğazı Kanyonu , Selçuklu Av Köşkü, Gedelma (Kadrama) Kalesi , Yanartaş (Chimera) Çıralı, Adrasan Kaleleri (Kız Kalesi, Çakmak Oğlan Kalesi), Gelidonya Feneri (Taşlıkburnu Feneri), Kemer Folklorik Yörük Açık hava Müzesi, Paris II Batığı' dır. Likya bölgesinde bulunan 3 tane antik kent yönetsel ve savunma amaçlı olarak kendi içlerinde ayrılmışlardır. Bu ayrımın getirdiği sonuç neticesinde verdikleri oy hak- ları Likya Birliği'nce 3 oy hakkına sahip liman kenti, 1 oy hakkına sahip liman kenti ve inaç üzerine kurulmuş liman kenti olarak sıralanmıştır. Bu sıralamada 3 oy hakkına sahip olan liman kenti *Olympos* Antik Kenti, 1 oy hakkına sahip olan liman kenti *Phaselis* antik kenti, İnaç üzerine kurulmuş liman kenti, *Idyros* Antik Kenti'dir.

İDYROS ANTİK KENTİ: Kemer'de Ayışığı Koyu sahiline yakın mevkide, Antalya Müzesi tarafından 1976–1977 yılları arasında yapılan kazıda kalıntıları ortaya çıkan *Idyros* antik kenti hakkında araştırmalar devam etmektedir.

PHALESİS ANTİK KENTİ: *Phaselis* İ.Ö. VII. yüzyılda Rodos'lular tarafından kurulmuştur. Uzun yıllar Likya'nın doğu kıyısının en önemli liman özelliğini koruyan kentin üç limanı vardır. Likya birliğinde 1 oy hakkına sahip 6 şehirden biridir.

OLYMPPOS ANTİK KENTİ: Antalya'nın güney sahillerinde *Phaselis*'ten sonra ikinci önemli liman kenti *Olympos*'tur. Likya Birlik sikkelerinde adı geçen *Olympos*, Likya Birliği'nde üç oy hakkına sahip altı şehirden biridir.

Tarihi değerler ve mimari yapılar da şu şekildedir;

KEMER KESME BOĞAZI KANYONU: Antalya il merkezine 45 km mesafe uzaklıkta olan Kemer ilçesine bağlı Kanyon, benzersiz bitki örtüsü, rengarenk çiçekleri ve doğal yabani yaşam alanı ile bilinir. Endemik bitki türlerini barındırması nedeniyle de önemli bir özelliğe sahiptir. Coğrafi konumu sebebi ile antik dönemde tüccarların kullandığı bir geçit olan Roma Köprüsü kanyonun en daralan kısmındadır.

SELÇUKLU AV KÖŞKÜ: Antalya- Kumluca karayolunun Kemer girişindeki orman içinde bulunan Selçuklu Av Köşkü, 1230–1248 arası döneme tarihlenmektedir. Yapı, bilinen üç Selçuklu av köşkünden biri olmakla beraber, bölgenin de tek Selçuklu yapısı ve Türk-İslam sanat gele- neğinin tek örneği olma özelliğini taşımaktadır.

GEDELMA (KADRAMA) KALESİ: Kemer'in 12 km. batısında, Güneşli-Ge-delme yerleşimi içerisinde, iyi korunmuş bir Bizans Ortaçağı kalesi olarak gününe kadar gelmiştir. Adı, "Tahıl Phrygmos'u, tahıl kurutma, tahıl koruma, hububat çukuru" anlamındadır. Burası sadece Gedelme için değil aynı zamanda bölge için bir depo-kale niteliğindedir.

YANARTAŞ(CHİMERA)ÇIRALI: Yanartaş, Antalya'nın Kemer ilçesi Çıralı köyü yakınlarında küçük, tarihi ve turistik önemi olan doğal gaz kaynağıdır. Denize yakın manzaralı bir konumda yer alır. 2500 senedir yanmaktadır, Yunan mitolojisine de konu olmuştur. *Olympos* Bey Dağları Milli Parkı sınırlarındadır. Taşlardan dışarı çıkan gaz, oksijenle temas edince alev alıp yanar.

KIZ KALESİ: Adrasan Limanının kuzeyinde yükselen Kız Kalesi Selçuklular Döneminde yapılmıştır. Kalenin korunaklı bir savunma yapısı bulunmaktadır.

ÇAKMAK OĞLAN KALESİ: İğdirHisarı/Adrasan Kalesi de denilen bu kale, İğdir nahiyesinin yönetim yeridir. Çakmak Kalesi ya da Kale olarak da bilinir.

GELİDONYA FENERİ(TAŞLIK BURNU FENERİ): Antalya İlinin Kumluca İlçesi sınırları içinde Mavikent Taşlık Burnunda kurulmuştur. Gelidonya Feneri Akdenizin klavuz fenerlerindedir. Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye Kıyılarının en yüksek feneri olup 237 metre yükseklikte denizden 3 km içeride kurulmuştur.

KEMER FOLKLORİK YÖRÜK AÇIK HAVA MÜZESİ Açık Hava Folklor Müzesini oluşturan o zamana ait Yörük kültürünü anlatan tipler bulmakta ve yine eski dönemlerde Yörüklerin kullandığı yüzlerce birbirinden farklı bakraç, araç gereç kenarlarda ve tavanlarda asılı bir şekildedir. Yörük o zamanlarda (Yörük) Türk'tür. Yürümekten gelmektedir.

PARİS II BATIĞI: Dünyada 100 dalış bölgesinden birisi olarak gösterilen ve 1.Dünya Savaşı sırasında batırılan Paris 2 savaş gemisi enkazı Kemer Marina'sı açıklarında 33.mt. derinlikte bulunmaktadır. Topçu Yüzbaşı Mustafa Ertuğrul komutasındaki Topçu Bataryası tarafından 13 Aralık 1917 tarihinde batırılan Paris 2 gemisinin boyu 50 metre Eni 8 metre ve ağırlığı 551 grostondur.

GÖSTERİM

SINIRLAR

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- MAHALLE SINIRI
- ARKEOLOJİK SİT ALANI SINIRI
- DOĞAL SİT ALANI SINIRI

TARİHİ ANTİK KENTLER

- 🏛️ İNANÇ ÜZERİNE KURULMUŞ LİMAN KENTİ (İDYROS ANTİK KENTİ)
- 🏛️ 1 OY HAKKINA SAHİP LİMAN KENTİ (PHASELİS ANTİK KENTİ)
- 🏛️ 3 OY HAKKINA SAHİP LİMAN KENTİ (OLYMPİOS ANTİK KENTİ)

TARİHİ MİMARİ YAPILAR VE DEĞERLER

- 🌀 SELÇUKLU AV RÖŞKÜ
- 🌀 KEMER KESME BOĞAZI KANYONU
- 🌀 GEDELMA (KADRAMA)KALEŞİ
- 🌀 KEMER FOLKLÖRİK AÇIK HAVA MÜZESİ
- 🌀 ADRASAN KALELERİ
- 🌀 GELİDONYA FENERİ
- 🌀 YANARTAŞ (CHİMERA) ÇIRALI
- 🌀 PARIS II BATIĞI

TARİHİ ROTALAR

- 👉 LİKYA YOLU

TARİHİ ANTİK KENTLER

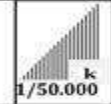
TARİHİ MİMARİ YAPILAR VE DEĞERLER

HAZIRLAYANLAR

ASLHAN ASLANOĞLI-18653029	MUHAMMED METEHAN AYDIN	-17653060
AYSEYUR BASAN -18653504	OZAN OSMAN KARA	-17653047
BUSE ÇETINKAYA -18653601	SAJJAD MOHAMMED BAQER BAREM	-18653811
ESRA DİKMEN -18653052	YUSUF PARLAR	-18653019
FATMANUR KILINÇ -18653026	ZİYA ÇİVELEK	-18653062

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR. OĞUZ ÖZBEK (K)
DR. ÖĞR. ÜYESİ NUR SİNEM PARTİĞÖÇ
ARŞ.GÖR. AYSUN AYGÜN

Şekil 30. Tarihi Değerler analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

1.3.5 Arkeolojik Yapıların Ve Akarsuların İlişki Analizi

Yapılan analiz çalışmasında tarihi yerleşmelerin, yapıların konumları ve su varlıklarının konumları tespit edilerek birbirleri ile olan ilişkileri incelenmiştir. İncelemeler sonucu eski yerleşmelerin genel olarak su varlıklarının yakınlarına kurulduğu görülmüştür.

Paftada akarsuların ve arkeolojik yapıların konumlarıyla beraber sınır olarak sit alanı sınırları ve çalışma alanı sınırı gösterilmiştir.

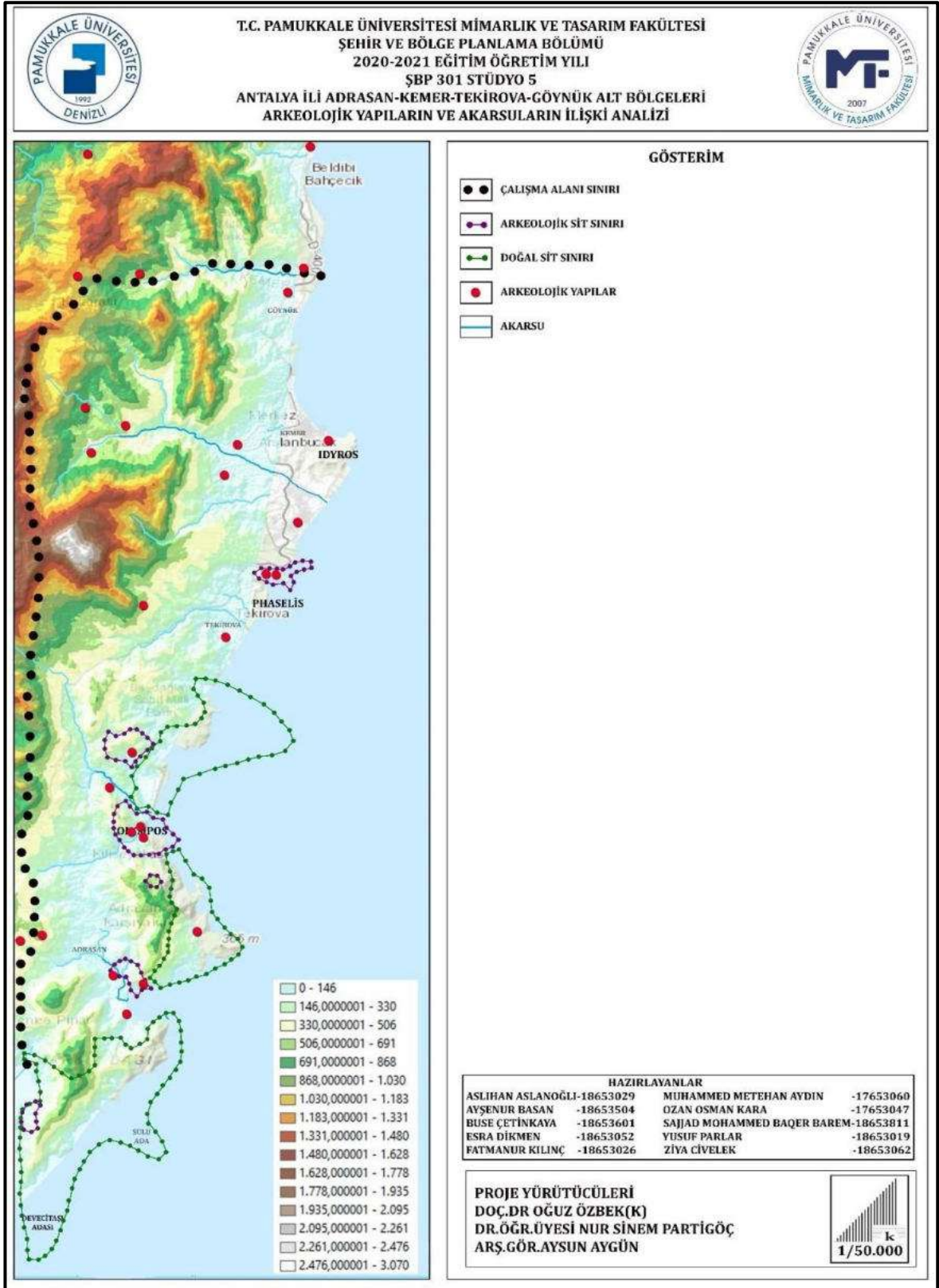
Bölgedeki önemli tarihi yerler , mağaralar akarsuların yanında veya yakınlarında konumlanırken antik yerleşmelerden kıyı kenarlarında konumlanmıştır. Bunun sebebi hem mağara sistemlerinin su varlıklarına yakın bulunması hem de ilk yerleşim başladığı dönemlerde bölge de yaşayanların su ihtiyacını deniz ve akarsu gibi doğal su kaynaklarından sağlamalarıdır.

Ayrıca eskiden çalışma alanı sınırlarına karayolu ile ulaşım sağlanamamaktadır. Bu nedenle deniz yolu ile ulaşım sağlanmasından dolayı ilk yerleşim yerleri deniz kıyısı olarak seçilmiştir. Çalışma alanı sınırları içerisinde ARCGİS programı kullanılarak tespiti yapılan 7 tane akarsu, analizler sonucu belirlenen 22 tane tarihi değer ,3 tane doğal sit sınırı ve 4 tane de arkeolojik sit sınırı belirlenmiştir.

Akarsular günümüz de ki kent yerleşmeleri yakınlarında varlığını sürdürmektedir. Ve genel olarak dağ yamaçlarından yerleşim alanlarına ve deniz kıyısına kadar uzanmaktadır.

Bölgenin morfolojik yapısı yerleşim alanlarının kıyı ve akarsu çevresinde kurulması için elverişlidir. Bu sayede ilk yerleşim dönemlerinde de günümüzde de su varlıklarının değerli olması ve yakın konumlarında yerleşmeler oluşması açısından önemlidir.

Günümüzdeki deniz turizminin bu bölgelerde yoğun olmasının temel sebeplerinden biriside tarihi değerlerin su varlıkları ile ilişkilendirilmesidir.

Şekil 31. Arkeolojik Yapıların ve Akarsuların İlişki analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

1.3.6 Rota Analizi

Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinin yer aldığı Antik dönem- deki Likya Uygarlığının egemen olduğu alan tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri açısından zengin bir yapıya sahiptir. Alanda bulunan Likya Yolu, Trekking Rotaları ve Mavi Yolculuk Rotaları birbiriyle tarihi, dini, kültürel ve doğal güzellikler bakımından entegre olmuştur. Alanda bulunan rotalar ise ziyaretçiler için bir çekim faktörüdür.

Likya Yolu: Likya Yolu, Fethiye'den Antalya'ya kadar uzanan Türkiye'nin ilk en uzun yürüyüş yoludur. Likya yolu 15'ten fazla antik kenti birbirine bağlayarak, o dönemdeki ticari faaliyetlerin işleyişinde, kültürel sosyolojik etkileşimlerde ve güvenliğin sağlanması adına hızlı bir ulaşım olanağı sağlamıştır. Ayrıca bu antik kentler tarihi ziyaret noktalarını oluşturmaktadır. Aynı zamanda çevrenin doğal güzellikleri de rota için vazgeçilmez bir unsurdur. Yol üzerinde yer alan Gelidonya Feneri manzarası 2007 yılında Türkiye'nin en güzel manzarası seçilmiştir. Likya Yolu T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının web sitesinde 31 paftaya bölünmüştür, çalıştığımız alan sınırlarına ise 21. paftadan itibaren girmektedir ve toplamda alanımıza giren 11 Likya Yolu paftası vardır.

Likya Yolu, kıyıda Karaöz yerleşimine ulaşır ve geçtikten sonra buruna doğru devam eder. Daha güney kısımda bulunan Gelidonya Feneri'nin olduğu yamacı dolanarak tekrar Adrasan yerleşimine iner. Adrasan sahilini geçerek sahilin sonundaki dere yatağından yukarı doğru yönelir. Asfalt yol üzerinde, *Olympos* yerleşimine doğru tepeye tırmanmaya başlar.

Karaöz yerleşiminden güneye doğru yönelen patika, toprak yol üzerinde yarımadanın uç kısmına kadar devam ettikten sonra orman içerisinde yükselerek Gelidonya Burnu ve Feneri'ni gören bir yamaca ulaşır. Daha sonra orman içerisinde inişe geçer ve Adrasan'a doğru devam eder.

Adrasan'dan gelen patika, orman içerisinde, Musa Dağı'nın kuzey yamaçlarına kadar vadi içerisinde tırmanarak *Olympos* yerleşiminin etrafından yeniden inişe geçer. Orman içerisinde ilerleyen patika *Olympos* sahil yerleşimine ve Korykos arkeolojik yerleşimine ulaşır.

Çıralı sahili boyunca devam ederek Çıralı sahilinin sonuna doğru, doğu ve batı rotaları olmak üzere ikiye ayrılır. Doğudan devam eden patika *Phaselis* arkeolojik yerleşimine doğru devam edecektir. Batıdan devam eden patika ise Ulupınar ve Beycik yönünde Tahtalı Dağı üzerinden devam edecektir.

Chimaera (Yanartaş)'dan kuzeye doğru çam ormanı içerisinde ilerleyen Likya Yolu patikası (batı rotası), anayol etrafında bulunan Ulupınar yerleşimi içerisinde geçerek Beycik yerleşimine doğru, yine kızılçam ormanı içerisinde yükselişe geçer.

Çıralı'da ikiye ayrılan Likya Yolu'nun doğu rotası, sahilde muhtelif koyları geçerek Tekirova yerleşimine iner. Kasabanın bulunduğu düzlükte uzunca süre ilerleyerek kuzey yönünde devam eder ve *Phaselis* arkeolojik yerleşimine ulaşır.

Yukarı Beycik yerleşiminden kuzey yönünde ilerleyen Likya Yolu batı rotası, Tahtalı Dağı'nın batısındaki boğazdan geçerek asırlık sedir ve ardıç ağaçları ve kar çukurları arasından ilerler; ortasında bir evin bulunduğu küçük bir düzlüğe iner. Bu noktaya inmeden önce ayrılan bir patika ile Tahtalı Dağı'nın zirvesine erişim mümkündür.

Phaselis arkeolojik yerleşiminden başlayarak Kuzdere yerleşimine doğru devam eder.

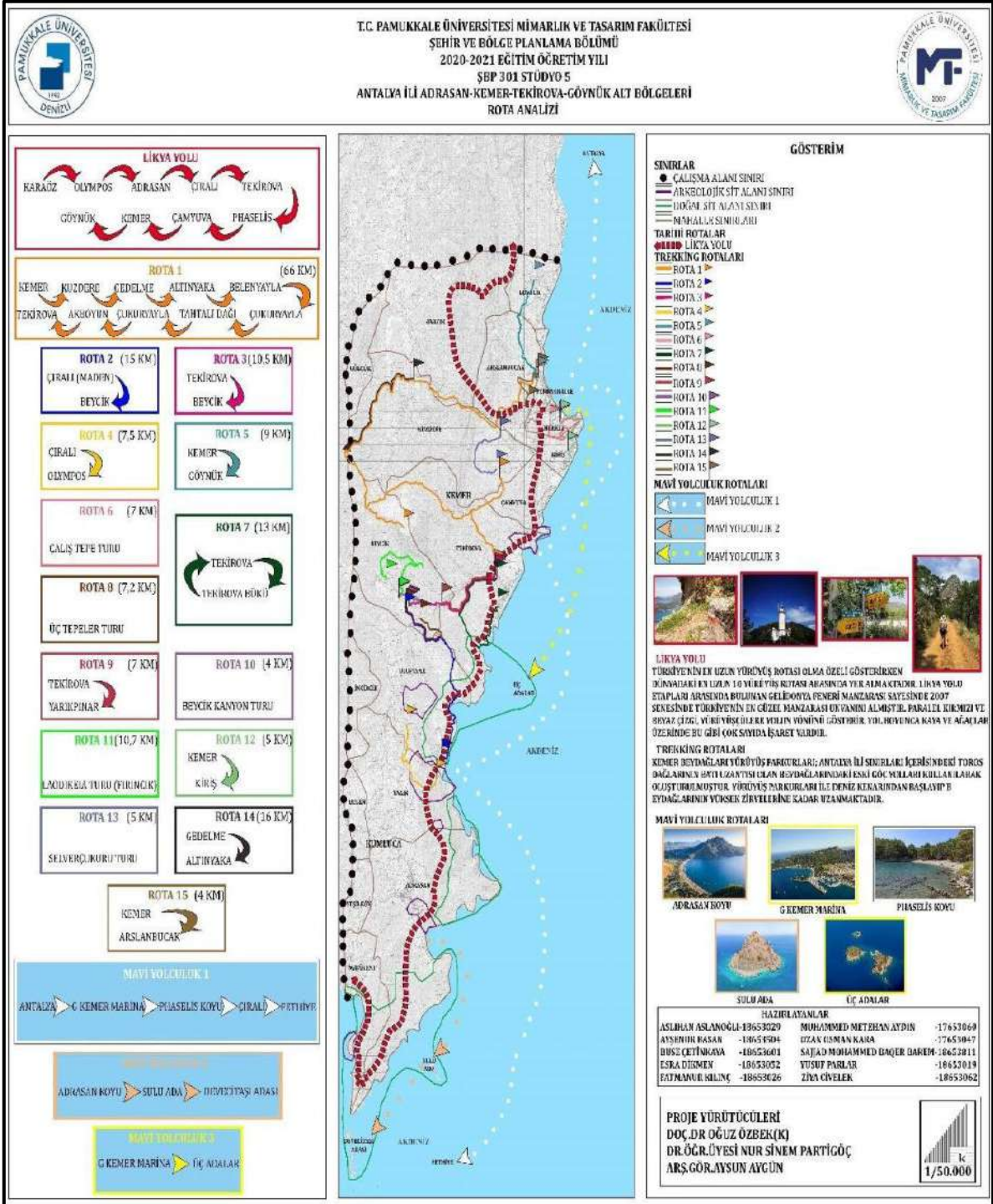
Yayla Kuzdere'de anayoldan ayrılan Likya Yolu batı rotası, Gedelma yerleşimine ulaşır. *Phaselis* tarafından Kuzdere yerleşimine, oradan da yukarı doğru Kesme Boğazı ve kanyonu içerisinde karayolunu takip ederek Gedelma'ya ulaşan Likya Yolu doğu rotası ile birleşir. Gedelma'dan yukarı doğru çıkan asfalt yoldan birkaç yüz metre sonra orman içerisine sapan Likya Yolu, orman içerisinde Göynük Yaylası yönünde devam eder.

Gedelma yerleşiminden gelen Likya Yolu, Meşecukuru vb gibi küçük yerleşimlerden geçerek Söğütçük denilen yerleşime ulaşır. Buradaki yerleşimlerin ortak ismi Göynük Yaylası olarak bilinir. Söğütçük yerleşiminden aşağıya Göynük Çayı'na kadar iner.

Göynük Kanyonu Milli Parkı'ndan kuzeye doğru, vadi içerisinde yükselen Likya yol patikası, vadinin sonlarına doğru Sarıçınar Dağı'nın zirvesine doğru yönelir. Dağın eteklerinde stabilize bir yola ulaşarak birkaç hanenin olduğu bir yayla yerleşimi içerisinde geçer ve stabilize yol üzerinde Hisarçandır yerleşimine; Likya Yolu'nun resmi başlangıç noktasına kadar iner.

Trekking Rotaları: Kemer Beydağları Yürüyüş Parkurları; Antalya İli sınırları içerisindeki Toros Dağlarının batı uzantısı olan Beydağlarındaki eski göç yolları kullanılarak oluşturulmuştur. Yürüyüş Parkurları ile deniz kenarından başlayıp Beydağlarının yüksek zirvelerine kadar uzanmaktadır. Güçlük derecelerine ve uzunluklarına göre 15 farklı rota bulunmaktadır.

Mavi Yolculuk Rotaları: Günöbirlik mavi yolculuk rotalarından birincisi Fethiye'den Antalya'ya, Antalya'dan Fethiye'ye kadar uzanmaktadır ve alanımızda bulunan kemer marinaya, *Phaselis* Koyuna ve Çıralıya uğramaktadır. İkincisi Adrasan koyundan başlayarak Sulu Adavye oradan Deveci taşı Adasına (Beş Adalar) varmaktadır. Üçüncü rotamız ise Kemer Marinadan başlayıp Üç Adalara gitmektedir.

Şekil 32. Rota analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

1.3.7 Tarihsel İşlev Analizi

Likya uygarlığı kentlerinin işlevsel analizine göre yapılmış olan paftaya bakıldığında, M.Ö. 2bin – M.S.7 bin yılları arasında 3 kentin burada bulunduğunu ve bu kentlerin belli kategorilere göre işlevselleştiğini görüyoruz.

Bu işlevsellik;

•Deniz ticaretinin yapıldığı liman kentleri, 2)Savunma ve yönetim kentleri olarak ayırabiliriz. *Olympos* Antik Kenti ve *Phaselis* Antik Kenti deniz ticaretinin yapıldığı liman kentleri olma özelliği taşıırken, *Idyros* Antik Kenti ise hem deniz ticaretinin yapıldığı liman kenti hem de savunma ve yönetim kenti olma özelliği taşıyor.

Kısaca bu kentlerden bahsedecek olursak;

•*Olmypos* Antik Kenti, Antalya'nın güney sahillerinde *Phaselis*'ten sonra ikinci önemli liman kenti *Olympos*'tur. Şehir adını 16 kilometre kuzeyindeki Torosların batı uzantılarından biri olan 2 bin 375 metre yüksekliğe sahip Tahtalı Dağı'ndan alır. Antik dönemde kenti ikiye bölen nehir yatağı bir kanal içine alınarak her iki yakası da iskele olarak kullanılmış ve köprü ile birbirine bağlanmış- tır.

•*Phaselis* Antik Kenti, *Phaselis* İ.Ö. VII. yüzyılda Rodos'lular tarafından kurul- muştur. Uzun yıllar Likya'nın doğu kıyısının en önemli liman özelliğini koruyan kentin üç limanı vardır. Kuzey Limanı, Savaş Limanı veya Korunmuş Liman ve Güney Limanı. Bunlardan en önemlisi güneydedir. Kentin ortasında 20-24 metre genişliğinde muhteşem bir cadde vardır. Bu cad- denin güney ucunda Hadrian Kapısı bulunur.

•*Idyros* Antik Kenti, Kemer'de Ayışığı Koyu sahiline yakın mevkide, Antalya Müzesi tarafın- dan 1976–1977 yılları arasında yapılan kazıda kalıntıları ortaya çıkan *Idyros* antik kenti hak- kında araştırmalar devam etmektedir. Kazılarda Bizans duvar kalıntıları, üç kapı sövesi ve ap- sisi andıran bir duvar bulunmuş ve yine burada kilise kalıntıları ortaya çıkarılmıştır.

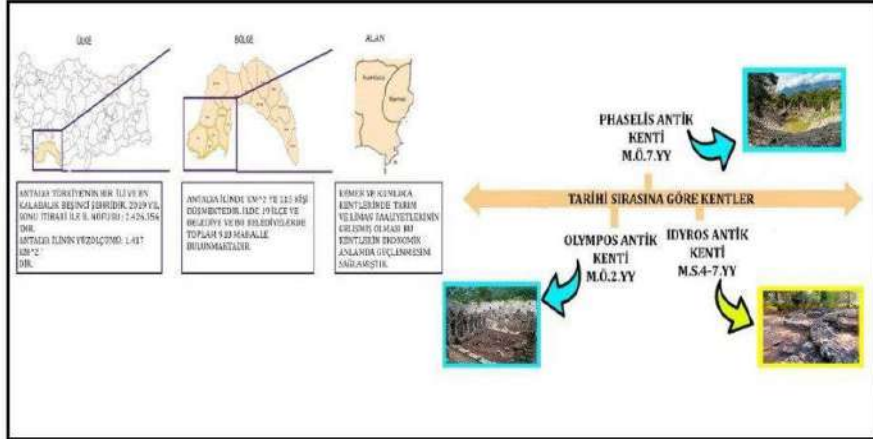
Likya bölgesinde bulunan 23 tane antik kent bulunmakta ve 3 tanesi de çalışma alanımızda' dır. Bunlar; deniz ticaretinin yapıldığı liman kenti ve yönetsel, savunma amaçlı olarak kendi içlerinde ayrılmışlardır. Likya Birliği'nce 3 oy, 2 oy ve 1 oy olarak sıralanmıştır. Bu sıralamada 3 oy hakkına sahip kent: *Olympos*. Bu sıralamada 1 oy hakkına sahip olan kentler ise: *Phase- lis*'tir. *Idyros* Antik Kenti bu sıralamaya girmemektedir.

Diğer önemli Tarihi Değerlerin işlevleri ise şu şekildedir;

- Selçuklu Av Köşkü, Selçuklular Döneminden kalma yapı avcılık amaçlı kullanılmış ve içeri-
sinde av malzemelerini bulundurmasıyla günümüzde av müzesi olarak kullanılmaktadır. Yapı,
bilinen üç Selçuklu av köşkünden biri olmakla beraber, bölgenin de tek Selçuklu yapısı ve Türk-
İslam sanat geleneğinin tek örneği olma özelliğini taşımaktadır. Köşkün çatısı ile Hz. Süley-
man'ın mührü ve aynı zamanda Tekelioğlu Beyliği'nin (1400) bayrağında bulunan altıgen yıldız
kabart- malı taş merdiven, Selçuklu döneminden kalan en güzel örnektir.
- Gedelma (Kadrama)Kalesi, tahıl kurutma, tahıl koruma, hubutat çukuru olarak işlevleri mev-
cuttur. Aynı zamanda depo-kale niteliğindedir. Kale yakınında bulunan mağara ise bölgenin
ilgi çekici yerlerinden birisidir, ayrıca kalenin surları dibinde, devasa görüntüsüyle görenleri
büyüleyen Çınar ağacının da 2500 yıllık olduğu tahmin edilmektedir.
- Gelidonya Feneri, bir hikayeye göre göçmen kırlangıçlar karanlıkta denize düşer boğulurlar,
bir denizci onlar görebilsin diye feneri diktirmiştir. Şimdiki işlevi denizden geçen gemilere ışık
tutmasıdır.
- Adrasan Kaleleri, Adrasan kız kalesi: Porto Ceneviz (Ceneviz limanı) de denilen Adrasan
limanının kuzeyinde Musa dağı'nın güney uçları olarak önce Kızlar Kalesi tepesi, bunun üye-
rinde Kızlar Sivrisi yükselir. Kalenin etrafındaki yerleşim izleri, ilk ve orta çağlarda iskân edil-
diğini, küçük bir yerleşim yeri, akropol olduğunu gösteriyor. Bu kaleye Kızlar Kalesi denme-
sinin nedenini şu efsanevî anlatıya bağlanıyor: Bir gün erkeklerin Cuma namazına gittiği sırada
Adrasan limanı açıklarında bir düşman gemisi sahile doğru yönelir, bu arada kalede yalnızca
kızlar ve çocuklar bulunur, erkeklerden yardım gelmeyeceğini anlayan kızlardan birisi kaledeki
topu düşman gemisine yönelterek ateşler, top gemiye isabet eder ve gemi batar. Böylece kale
ahalisi düşman tehdidinden kurtulur, gemiyi batıran kız da kahraman sayılır. Bundan böyle
düşman gemisine topun atıldığı bu tarihî kaleye, Kızlar Kalesi derler. Adrasan oğlan kalesi yö-
netin merkezi olup tüm yöne- time dair işlevler burada gerçekleşmiştir. Evliya Çelebi, 1671
yılında gezip gördüğü kalenin sarp bir yalçın kaya üzerine beşgen şekilli ve yan yana iki sağlam
ve küçük bir kale olduğunu, dış katının (taşra) bazı yerlerinin mühendis elinden çıkmış gibi
göründüğünü, kırk nefer atı bulunduğunu belirtir.

T.C. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2020-2021 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
SBP 301 STÜDYO 5
ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİRÖVA-GÖYNÜK ALT BÖLGELERİ
TARİHSEL İŞLEV ANALİZİ

Şekil 33. Tarihsel İşlev analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir).

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

1.3.8 Fotoğraf Paftası

Bu paftada ilk olarak Antalya ili Göynük, Kemer, Tekirova, Adrasan alt bölgelerinin çalışma alanındaki yerleri ve tanımları yapılmıştır. Göynük alt bölgesi; Antalya ili Kemer ilçesine bağlı belde olmakla birlikte, beldede 3 mahalle mevcuttur. Bu mahalleler, Cumhuriyet Mahallesi, Esentepe Mahallesi ve Değirmendere Mahallesi'dir. Bu belde Göynük Kanyonu ile tanınmaktadır. Kemer alt bölgesi; Antalya'ya 40 km uzaklıkta olan bir ilçedir. 80'li yıllarda küçük bir köy niteliğindeki bölgede çok fazla tesislerin açılmasıyla Kemer günümüzde en önemli turizm merkezlerinden biri olmaktadır. Eski köy adı ile bilinen Kemer mavi bayraklı plajları ve antik kentleri ile ünlenmiştir. Kemerde yaşanan sel baskını sonucu köy halkı dağların eteklerine sellerden korunmak için taş duvar örmüşlerdir. Daha sonra bu taş duvardan dolayı köylerinin ismi artık Kemer olmuştur. Tekirova alt bölgesi; Antalya ili Kemer ilçesine bağlı bir mahalle olup tarihi ve doğal güzellikleri, mavi bayraklı plajlarıyla dikkat çekmektedir. Tekirova'ya ilk yerleşim milattan önce 7. Yüzyılda gerçekleşmiş ve ilk olarak bu bölge Persliler tarafından işgal edilmiştir. Bölgedeki diğer limanlar varlığıyla Tekirova'nın limanları eski önemini kaybetmiştir. Adrasan alt bölgesi; Antalya ili Kumluca ilçesine bağlı bir köydür. Eski adı Çavuş Köyü olmakla birlikte 1996 yılında belde haline gelmiştir. Adrasan'ın adı Luvi kökenli olup Ana Tanrıça anlamındadır. Olta balıkçılığının ünlü olduğu ve Suluada tekne turlarının yapıldığı bölge niteliğindedir.

Paftada tarihi ve doğal değerlere bakıldığında; *Olympos* Antik Kenti, *Phaselis* Antik Kenti, *Idyros* Antik Kenti, Selçuklu Av Köşkü, Gedelma Kalesi, Çıralı Plajı, Tekirova Ekolojik Doğa Parkı, Likya Yolu, Beydağları *Olympos* Sahil Parkı, Paris 2 Batığı, Göynük Kanyonu, Geli-donya Feneri, Folklorik Yörük Parkı/Açık Hava Müzesi, Yanartaş bulunmaktadır. Mağaralara bakıldığında ise; Peynir deliği Mağarası ve Molla deliği Mağarası bulunmaktadır. Tarihi ve doğal değerler kısaca incelendiğinde; *Olympos* Antik Kenti, adını tahtalı dağından alarak dönemin en önemli liman kentlerinden biri olmuştur. *Olympos* Likya medeniyeti için önemli kentlerden biri olmaktadır. Bu antik kent Kumluca ilçesinin sınırlarında yer almaktadır. *Phaselis* Antik Kenti, 7.yüzyılda Rodoslular tarafından Likya'nın doğusunda kurulmuş ve 3 önemli limanı bulunmaktadır. Bu antik kent Tekirova beldesinin sınırları içerisinde bulunmaktadır. *Idyros* Antik Kenti, kilise ve şapele ev sahipliği yapan kent, Kemer ilçesi Ayışığı koyu bölgesi yakınlarında yer almaktadır. Selçuklu Av Köşkü, Türk-İslam geleneğinin tek örneği olan kent, bölgenin tek Selçuklu yapısı olma özelliğini taşımaktadır. Bu antik kent Kemer girişinde bulunmaktadır. Gedelma Kalesi, Kemerin batısında Güneşli-Gedelma yerleşimi içerisinde iyi ko-

runmuş bir Bizans Ortaçağ kalesi olarak günümüze kadar gelmiştir. Çıralı Plajı, Çıralı bölgesinde mevcut olup, caretta caretta bölgesi olarak bilinmektedir. Tekirova Ekolojik Doğa Parkı, Kemer ilçesine bağlı, dünyanın ilk flora-herpetofauna doku minyatür çalışmasının yapıldığı bir yerdir. Likya Yolu, Fethiye'den başlayarak Antalya'ya kadar uzanan ve tarihte Likya olarak adlandırılan Teke yarımadasındaki patikalardan bir kısmının işaretlenip haritalanması ile oluşturulmuş yürüyüş rotasıdır. Beydağları *Olympos* Sahil Parkı, milli park olarak 1972 yılında ilan edilen park özel koruma altındadır. Paris 2 Batığı, Batık 1917 yılında Türk zabiti Mustafa Ertuğrul tarafından, topla batırılan Paris 2 adlı Fransız gemisine aittir. Kemer ilçesi yakınlarında bulunan sualtı batık alanıdır. Göynük Kanyonu, Kemer ilçesi Göynük beldesinde bulunan kanyon su sporları ve doğa yürüyüşü yapmak için ilgi çeken bir turizm bölgesidir. Gelidonya Feneri, Antalya İlinin Kumluca İlçesi sınırları içinde Mavi kent Taşlık Burnunda kurulmuştur. Gelidonya Feneri Akdeniz'in kılavuz fenerlerindedir. Folklorik Yörük Parkı/Açık Hava Müzesi, Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan bu Park 1982 yılında Özel Turizm Belgeli bir tesis olarak kurulmuştur. Yat Limanı yanında yer alan bu alanda temalı park ve yaşayan açık hava folklor müzesi işlevi ile hizmet vermektedir. Yanartaş, Antalya'nın Kemer ilçesi Çıralı köyü yakınlarında küçük, tarihi ve turistik önemi olan doğalgaz kaynağıdır. Denize yakın manzaralı bir konumda yer almaktadır. Mağaralar kısaca incelendiğinde; Peynir deliği Mağarası, arkeolojik anlamda değerli olup, Gedelma yaylası mevkiinde bulunmaktadır. Molla deliği Mağarası, Kemerin batısında Tahtalı dağının yamaçlarında bulunmaktadır.

ALT BÖLGELER

ADRASAN : Antalya ili Kumluca ilçesinin bir köyüdür. 1996 yılında belediye haline gelmiştir. Eski adı Çarşu köyüdür. Adrasan adı Lavi kökenli bir isimdir. Ana kurtarıcı anlamına gelir. 4 bin yıllık bir sitedir. Oluşumunun yoğun olduğu bir yerdir. Bölgede tekne turları çok popülerdir.

KEMER : Kemer, Akdeniz kıyısında, Antalya'ya 40 km uzaklıkta olan bir ilçesidir. 80'li yılların başına kadar küçük bir köy iken son 20 sene içinde aşırı hızla gelişen Türk turizminin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Mavi bayraklı plajları ve antik kentleri ile ünlüdür. 1910'lu yıllarda Eski Köy adı ile bilinmektedir. Yaşanan sel baskını sonucu Eski Köy halkı, kentlerini bu selin ile korunmak için, dağların eteklerinde 23 kilometre uzunluğunda bir taş duvar ördüler. Sorulara, bu duvar nedentyle köylerine Kemer adı verilmiştir.

TEKİRÖVA: Antalya ili Kemer ilçesine bağlı bir maa halledir. Mavi bayraklı plajları, canlı güzellikleri ile dikkati çekmektedir. İlk yerleşim milattan önce 7 yüzyılda gerçekleşmiştir. İlk olarak Persler tarafından işgal edilmiştir. Bölgede ki diğer limanlar önem kazandıkça Tekirova eski önemini kaybetmiştir.

GÖYNÜK: Antalya ili Kemer ilçesine bağlı bir beledirdir. Mavi bayraklı plajları mevcut turizm belediye bağlı 3 mahalle vardır. Göynük kanyonu ile tanınmaktadır.

TARİHİ VE DOĞAL DEĞERLER

OLYMPUS ANTIK KENTİ : Olympos Antik Kenti, döneminin önemli liman kentlerinden biridir. Adını, Olympos (Tabiata) Dağlarına atar. Bu dağın eteklerinde Yanartaş adıyla bilinen bir sünnüye ateş bulunmaktadır. Olympos, Likya medeniyetinin önemli şehirlerinden biridir.

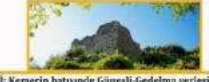
PHASELİS ANTIK KENTİ : 7. yüzyılda Romalılar tarafından Likyanın doğu kısmında kurulmuştur. En önemli liman özelliklerini taşıyan 3 limanı vardır. Kemer ilçesinin Tekir vas belediye sınırları içerisinde bulunur.

HYDROS ANTIK KENTİ : Kemer ilçesi Aytaçlı Köyü bölgesi yakınında yer alır. Kilise ve sulpit ev sahiptir. Yapılmaktadır. 4-5 yüzyıl uygarlıklarına ev sahipliği yapmaktadır. Phaselis Antik Kenti içerisinde yer almaktadır.

SELÇUKLU AY KÖŞÜĞÜ : Kemer ilçesinin de yer alır. 1230-1248 arası dönemde yapılmıştır. Bölgenin tek selçuklu yapısıdır. Türk-İslam sanat gelişiminin çok ayrıdır.

GEDELMA KALESİ : Kemerin batısında Güneşli-Gedelma yerleşimi içerisinde iyi korunmuş bir Bizans Ortaçağ Kalesi olarak günümüze kadar gelmiştir. Tarihi 9. yüzyıla dayanmaktadır.

ÇIRALI PLAJI : Çarşıta çarşıta bölgesi olarak bilinmektedir. Mavi bayrak ünvanına sahiptir. Tarihi dokusu Yunan mitolojisine dayanmaktadır.

TEKİRÖVA EKOLOJİK DOĞAL PARKI : Kemer ilçesine bağlı İK İrsi herpetolojuna dokunulmazdır. Çarşıta bölgesinde yer alır.

LİKYA YOLU : Fethiye'den başlayarak Antalya'ya kadar uzanan Likya olarak adlandırılan Teke yarımadasında ki partikullardan bir kısmının süretilmesi 1999 yılında faaliyete açılan yürüyüş rotasıdır.

TARİHİ VE DOĞAL DEĞERLER

YANARTAŞ : Olympos sünnüye ateşi de denilmektedir. Kemer ilçesinde bulunan doğal gaz kaynağıdır. 2500 sene önce yanmaktadır. Yunan mitolojisine konu olmuştur. Gazın kökeninin metan ağırlığına bağlı olarak esdi bir hatalıktan geldiği düşünülmeştir.

FOLKLORİK YÜRÜK PARKI/ACR HAVA MÜZESİ : Kemer ilçesinde bulunan Folklorik Yürük Parkı 1982 yılında Özel Turizm Belgehi bir tesis olarak kurulmuştur. Yat limanı yanında yer alan park açık hava müzesi olarak da kullanılmaktadır.

GELİBONYA FENERİ : İmniyi bölgeye göç eden karlılarca neticesinde Likya dilin de karlılarca inşaa edilen Gelibonya bölgesinden alınmıştır. Ülkemizin en yüksek deniz feneri olma özelliğine sahiptir.

GÖYNÜK KANYONU : Su sporları ve doğa yürüyüşü yapmak için ilgi çeken bir turizm bölgesidir. Kemer ilçesi Göynük belediyesinde bulunmaktadır. Likya yolu üzerinde yer alır.

PARİS 2 BATIĞI : Kemer ilçesinde bulunan 1917 yılında Türk zabiti Mustafa Frengül tarafından topla batırılan Paris 2 adlı Fransız gemisidir. Dünyada ki en iyi dala bölgesinden birisidir.

BEYDAĞLARI OLYMPUS SAHİL PARKI : Millî park olarak 1972 yılında ilan edilmiştir. Flora bakımından zengindir. Özel koruma altındadır.

MAĞARALAR

PEYNİRDELİĞİ MAĞARASI : Gedelma yaylası mevkisinde bulunur. Bizanslar dönemine aittir. Arkeolojik anlamda değerlidir.

MOLLİDELİĞİ MAĞARASI : Kemerin batısında Tabiata Dağının yamaçlarında bulunmaktadır.

HAZIRLAVANLAR			
SELHAN ANI ANIĞI	18653029	MUHAMMED METEHA AVDIN	17653060
AYŞENUR BAKAN	18653054	OZAN OSMAN KARLA	17653047
ESRA CETİNKAYA	18653041	SABAH MUHAMMED BAĞER BAREN	18653011
ESRA DİBMEK	18653052	YUSUF PARLAR	18653019
EATMANUR KOLİÇ	18653026	ZYVA CİVELEK	18653062

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR. OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR. ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR. AYSUN AVGÜN

Şekil 34. Fotoğraf paftası (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

1.3.9 Tarihsel Gelişim Ve Kırılma Noktaları Fotoğraf Paftası

Tarihsel gelişim ve kırılma noktaları fotoğraf paftasında ilk olarak kemer ilçesi ve kemer ilçesine bağlı göynük ile Tekirova alt bölgeleri ve Kumluca ilçesine bağlı Adrasan alt bölgesi gösterilerek konumları, tarihsel geçmişleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bu bölgelere ait çalışma alanı halihazırda üzerinde ise konumlandırılmaları yapılmıştır. Alt bölgelerin gelişimi kısmında alt bölgelerinin tarihinde yaşadığı olayları ele alarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Fotoğraf paftasında bu alt bölgelerin Antalya için ne kadar önemli olduğu belirtilmiştir. Antalya ilinin önemli noktalarında bulunan bu alt bölgeler sahiplik yaptığı uygarlıkların kalıntılarını ve antik kentlerin izlerini günümüzde de taşımaktadır ve bu izler sonucunda bölgedeki en eski yerleşimin Kemer bölgesinde olduğu tespit edilmiştir.

Belirli işaretler yardımı ile bölgede önemli tarihi değerlere sahip olan Likya Yolu, Beydağları *Olympos* Milli Parkı, *Idyros* Antik Kenti, Selçuklu Av Köşkü, *Phaselis* Antik Kenti, Kız Kalesi *Olympos* Antik Kenti, Gedelma Kalesi, Gelidonya Feneri Ve Paris 2 Batığı konumları belirtilerek görseller ile desteklenmiş, geçmiş tarihleri hakkında bilgiler verilmiştir. Toplanan bilgilere bakıldığında en eski geçmişe 4. Ve 5.yüzyıla dayanan *Idyros* Antik Kentidir. Bu sıralamayı sırasıyla 7.yüzyıl ile *Phaselis* Antik Kenti, 9.yüzyıla dayanarak Gedelma Kalesi, 1230-1248 yılları arası ile Selçuklu Av Köşkü, 1917 yılı Paris 2 Batığı , 1972 yılı ile Beydağları *Olympos* Milli Parkı ve 1999 yılı ile Likya Yolu yer almaktadır. Kız Kalesi, Gelidonya Feneri Ve *Olympos* Antik Kentinin ise net yılları bilinmemektedir. Genel olarak bakıldığında bölgenin tarihinin ne kadar eski ve değerli olduğu görülmektedir. Bölge birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır.

1.3.10 GZFT Analizi

Yapılan swot analizi çalışmasında, çalışma alanında tespit edilen tarihsel yönlerden en yüksek orana sahip yönün %60 oranla güçlü yönler olduğunu yani yerleşim bölgelerinin etimolojik kökenleri, antik kent kalıntıları, tarihi rotalar açısından zengin olduğunu göstermektedir. Alanda tespit edilen tarihsel yönlerde oransal olarak ikinci yüksek yön %16 oranla zayıf yönler olmuştur bu da alandaki antik kent kalıntılarının zarar gördüğü, halkın ve ziyaretçi kesimin bilinçsiz olduğunu, yaşanan tarihi afetlerin nüfusu azalttığını, görevli bakanlıkların farklı kullanımlar için (turizm ve otopark kullanımları gibi) tarihi sit alan sınırlarını daralttığını göstermektedir. %14 oranla üçüncü sırada fırsatlar gelmektedir bu açıdan değerlendirildiğinde alanda bulunan tarihsel değerlerin alanı tanıttığını ve bunun sonucu olarak alana yerli-yabancı ziyaretçi çektiğini yani alanın kalkınmasında tarihsel değerlerin büyük rol oynadığını göstermektedir. Sonuncu yön olarak ise %10 oranla tehditler gelmektedir, alanda oransal olarak tehditlerin en az olması alan için avantaj oluşturmaktadır ama tehditler alanda tarihi dokunun bozulması, tarihi kalıntıların tahrip olup zamanla yok olması ve tarihsel kimliğin azalması gibi göz ardı edilmeyecek risklerin varlığını göstermektedir.

BÖLÜM İKİ

MEKANSAL YAPI

Kavramsal Açıklamalar

2B Arazi: Orman vasfını yitirmiş arazilerdir.6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2. Maddesinin ilk fıkrası (B) bendinde belirtilmiş olup , hazinenin üstüne kayıtlı olup orman sınırları dışına çıkmış ya da çıkarılacak olan alanlardır. 2b kısaltması da 2. Maddesinin ilk fıkrası (B) bendinin kısaltması olarak kullanılır.2b araziler , kadastro tarafından orman sınırları dışına çıkarılmış , bir daha geri kazanılamayan ve ıslah edilemeyen arazilerdir. Söz konusu araziler toplamda 473 bin hektarlık alana yayılmış durumdadır.2b arazileri üzerinde elektrik , su , doğalgaz gibi alt yapısı devlet yoluyla sağlanmış 400 bin kadar yapı bulunuyor. Bu arazilerin büyük bir kısmı (%80) , Antalya , Mersin , Kocaeli ve Yalova gibi rantı yüksek illerde bulunmaktadır. Bu arazilerin büyük kısmı zeytinlik, narenciye alanları ve otlaklardan oluşuyor.2B araziler hakkında işlem yapma hakkı illerde defterdarlıklara ilçelerde ise mal müdürlüklerine verilmiştir.[URL 79]

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi: Tarihi ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve planlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu Kararıyla tespit ve ilan edilen bölgelere denmektedir. [URL 80]

Nitelikli Doğal Koruma Alanı: Doğal yapısı değişmemiş veya az değişmiş, modern yaşam ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, doğal süreçlerin hakim olduğu, koruma amaçlarına uygun olarak yörede yaşayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sağlayarak doğal hayata dayalı geleneksel yaşam şekillerinin korunduğu kara, su, deniz alanlarıdır. [URL 81]

Önemli Doğa Alanları[ÖDA]: Hassas ve benzersiz doğal alanları belirlemek üzere kullanılan bir önceliklendirme yaklaşımıdır. Bunun için başta nesli tehlike altında olan ve/veya kısıtlı bir coğrafi yayılışa sahip canlı türleri olmak üzere bir dizi ekolojik göstere kullanılır. ÖDA'lar, alan korumaya ihtiyaç duyan tür ve habitatların dağılım ve nüfuslarını esas alan standartlar, küresel ölçekte uygulanabilir eşik değerlerine bağlı somut kriterler vasıtasıyla seçilmektedir. Öte yandan, ÖDA'ların belirlenmesinde bir dizi nicel eşik değeri kullanılmaktadır. Doğa Derneği uzmanlarının da arasında bulunduğu uluslararası bir ekip 2004 yılında Dünya Kuşları Koruma Kurumu (BirdLife International) tarafından yürütülen "Önemli Kuş Alanı" çalışmalarını

temel olarak ÖDA kriterlerinin ilk tasarımını ortaya koydu. Ardından, 2016 yılında Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN), ÖDA yöntemini daha da geliştirerek öncelikli alanların belirlenmesi için uluslararası standart olarak kabul etti.[URL 82]

Özel Çevre Koruma Bölgesi: Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik kapsamında milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanlarda yapılacak planlar ile doğal sit alanlarında yapılacak koruma amaçlı imar planlarının hazırlanması, yapım esasları, gösterimi, onaylanması, uygulaması, denetimi ve bu planları hazırlayacak müelliflerin nitelikleri ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir. [URL 83]

Doğal sit alanı: Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait; ender bulunan ve özellikleri ve güzellikleri bakımından ender bulunan; korunması gereken alanları ifade ediyor. Doğal sit alanı kendi arasında üç kategoriye ayrılıyor. Bunlar: 1. derece doğal sit alanı, 2. derece doğal sit alanı ve 3. derece doğal sit alanı. - 1. derece doğal sit alanı; Bilimsellik açısından evrensel bir değere sahip; mutlaka korunması gereken; ender bulunan ve ilginç özelliklere ve güzelliklere sahip olan korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında olduğu gibi korunacak alanlardır. - 2. derece doğal sit alanı; Doğal yapının korunması ve geliştirilmesi gereken aynı zamanda kamu yararı göz önüne alınarak kullanıma açılacak alanlardır. - 3. derece doğal sit alanı; Doğal yapının korunması ve geliştirilmesinin yanında, bölgenin potansiyeli ve kullanım özelliği de göz önünde tutularak konut kullanımına da açılacak alanlardır.[URL 84]

Arkeolojik sit alanları: İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlardır. Söz konusu arkeolojik sit alanları, yer altında, yer üstünde ve su altında bulunabiliyor. Arkeolojik sit alanları 3 dereceye ayrılıyor. Bunlar 1. derece arkeolojik sitler, 2. derece arkeolojik sitler ve 3. derece arkeolojik sitler. - 1. derece arkeolojik sitler; Korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında olduğu gibi korunması gereken sit alanları olarak karşımıza çıkıyor. - 2. derece arkeolojik sitler; Korunması gereken, ancak koruma ve kullanma koşulları koruma kurulları tarafından belirlenen, korumaya yönelik yapılan bilimsel çalışmalar dışında olduğu gibi korunacak sit alanları ifade ediyor. 3. derece arkeolojik sitler; Koruma ve kullanma kararları doğrultusunda yeni düzenlemelere izin verilebilecek arkeolojik alanlardır.[URL 85]

Kentsel sit alanları: "Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olan, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, tespiti yapılan tabiat özellikleri ile korunması gereken alanlardır." olarak ifade ediliyor.

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

Tarihi sit alanları, milli tarih ve askeri harp tarihi açısından önemli tarihi olayların meydana geldiği ve doğal yapısıyla birlikte olduğu gibi korunması gerekli alanlar olarak ifade ediliyor.[URL 86]

Tabiat Koruma Alanları: Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların getirdiği seçkin 9 örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarına denmektedir.[URL 87]

Taşınmaz Kültür Varlığı: Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan, o eseri meydana getiren toplumun toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasal, bilimsel ya da estetik niteliklerinin belgesi olan yer üstünde, yer altında veya su altındaki korunması gerekli taşınmaz varlıklarına denmektedir.[URL 88]

Turizm Koruma ve Geliştirme Bölgesi: Tarihi ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve planlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu Kararıyla tespit ve ilan edilen bölgelere denmektedir.[URL 89]

Toprak Sınıfları: Araziler kullanma kabiliyetine göre, üzerinde erozyona sebep olunmadan en iyi, en kolay ve en ekonomik bir şekilde tarım yapılabilen birinci sınıf ile, hiç bir tarıma elverişli olmayan, çayır veya ormanlık olarak dahi kullanılamayan, ancak doğal hayata ortam teşkil edebilen veya insanlar tarafından dinlenme yerleri ve milli park olarak kullanılabilen sekizinci sınıf arasında yer alırlar.[URL 90]

2.1 Ulaşım Ve Teknik Altyapı

2.1.1 Karayolu Ulaşımı

Planlama alanın temel karayolu ulaşımı D-400 karayolu sistemidir. D-400 karayolu, Karayolu, Ege sahilindeki Muğla'nın Datça ilçesinden başlar, Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde, Esendere sınır kapısında sona erer. Türkiye'nin en uzun karayolu rotasıdır. Planlama alanındaki Kemer, Göynük ve Tekirova yerleşim alanları bu karayoluyla entegre şekilde yapılaşmıştır. Adrasan' da ise D-400 karayoluna erişim ikinci derece yollar ile sağlanmaktadır ve ulaşım sistemi kalitesi iyi değildir.

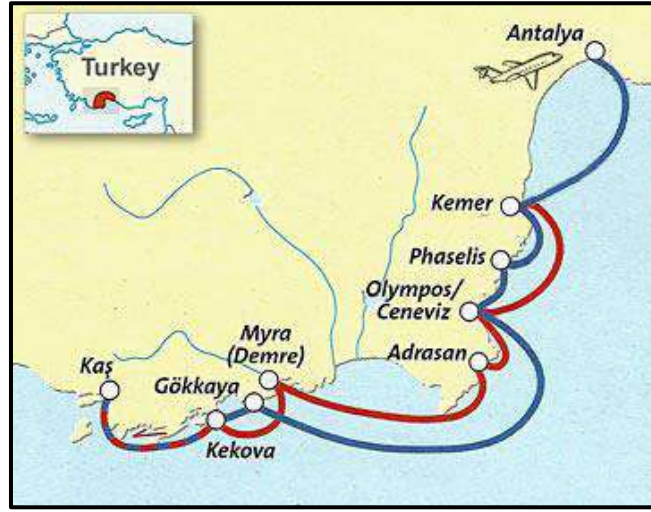
Kemer ilçesi Antalya il merkezine 40 km uzaklıktadır. Planlama alanının daha batı kesiminde yer alan Kumluca ilçesine bağlı Adrasan Mahallesi ise il merkezine 95 km uzaklıktadır. İl sınırları içindeki toplam köy yolu ağı 8.284 km olup 3.723 km'si asfalt (% 44,9) , 3.118 km'si tesviye (% 37,6), 1.182 km'si stabilize (%14,3) ve 261 km'si de ham yol (% 3,1) niteliğindedir.

Şekil 37. Kemer-Antalya karayolundan bir kesit[URL 91]

2.1.2 Deniz Yolu Ulaşımı

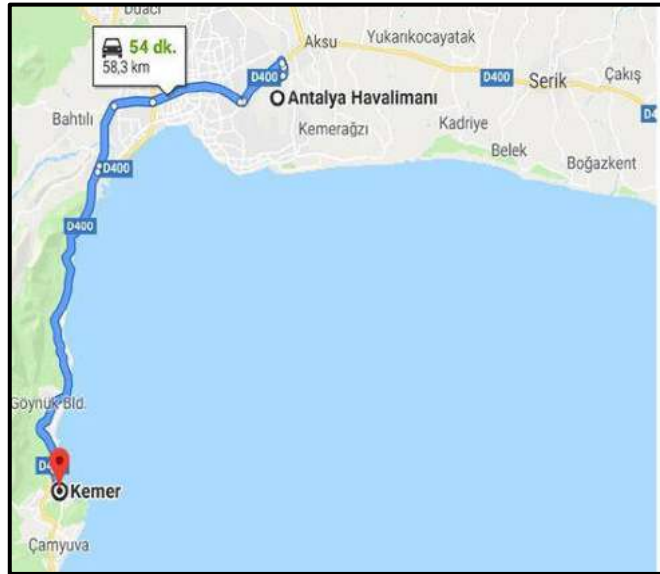
Planlama alanında toplu taşıma amaçlı deniz yolu sistemi bulunmamaktadır. 1960'lı yıllarda karayolu sistemi bulunmayan dönemlerde ise ulaşım deniz yolu ile sağlanmaktaydı. Günümüzde ise mevcut limanlardan turistik amaçlı geziler düzenlenmektedir.

Şekil 38. Planlama alanı deniz rotası [URL 92]

2.1.3 Hava Yolu Ulaşım

1985 yılında uluslararası hava trafiğine açılan Antalya Hava Alanı, günümüzde Avrupa'nın en işlek 14.Havaalanıdır. Havaalanı'nın Kemer ilçesine uzaklığı 59 Km iken planlama alanında kısmen daha batıda yer alan Adrasan mahallesine uzaklığı 103 Km'dir.

Şekil 39. Kemer-Antalya havalimanı rotası[URL 93]

2.1.4 Teknik Altyapı

Kemer ilçesinin bulunduğu iklim ve sulak alanlara paralel şekilde plansız yapılaşmadan dolayı özellikle kış aylarında ve sonbaharda Çamyuva Mevkiinde Ağva Deresinin taşması sonucunda su baskınları yaşanmaktadır.

Şekil 40. Kemer ilçesindeki akarsuyun taşması ile oluşan zarar [URL 94]

Planlama alanında genel teknik altyapı sorunu olarak son yıllarda çevre kırsal yerleşimlerden turizm sektöründe çalışmak amaçlı Kemer ilçesi, Göynük ve Tekirova mahallelerine göç yaşanmaktadır. Bunun dışında ülke genelinde ve Kuzey Avrupa ülkelerinden emekli nüfus bölgeyi tercih etmektedir. Bu gelişmeler sonucunda altyapı sistemleri mevcut nüfusa ancak yeterli yeni gelişen nüfusa oldukça yetersiz kalmaktadır.

ALTYAPI BÜYÜK SORUN

Adrasan'daki sorunlarla ilgili her kesimden insanla görüşüğünü ve bilgi aldığını söyleyen Günal, öncelikli sorunun altyapı olduğunu vurguladı. Günal, "Herkes adeta fikir birliği etmişçesine kanalizasyon sorunundan bahsetti. Dolayısıyla bir kanalizasyon şebekeleri olmadığından, sorunlarını fosseptikle çözmeye çalışıyorlar. Ancak Adrasan deniz seviyesinde olduğundan, her yaz her fosseptik en az 3-4 kez vidanjörle çekiliyormuş. Vidanjör ise ya 1 ya da 2 tane. Bazen sıra gelene kadar ortalığı acayip kokular sarıyormuş. Bu da çok büyük sıkıntı yaratıyormuş. Bununla birlikte sık sık elektrik kesilmesi ve su sıkıntısı bir başka dert. Bu konularda acilen yatırım gerekiyor" dedi.

Şekil 41. Antalya'da Mimar Atilla Günal'ın yerel gazete haberinden bir kesit [URL 95]

Antalya'nın son 20 yılda Türkiye'nin en çok nüfusu artan ili göz önüne alındığında (%257 artış) proje alanının neredeyse tamamında bu durum gözlemlense de özellikle Adrasan ve çevresinde kanalizasyon sisteminin olmayışı kentsel yaşam biçimine uygun değildir.

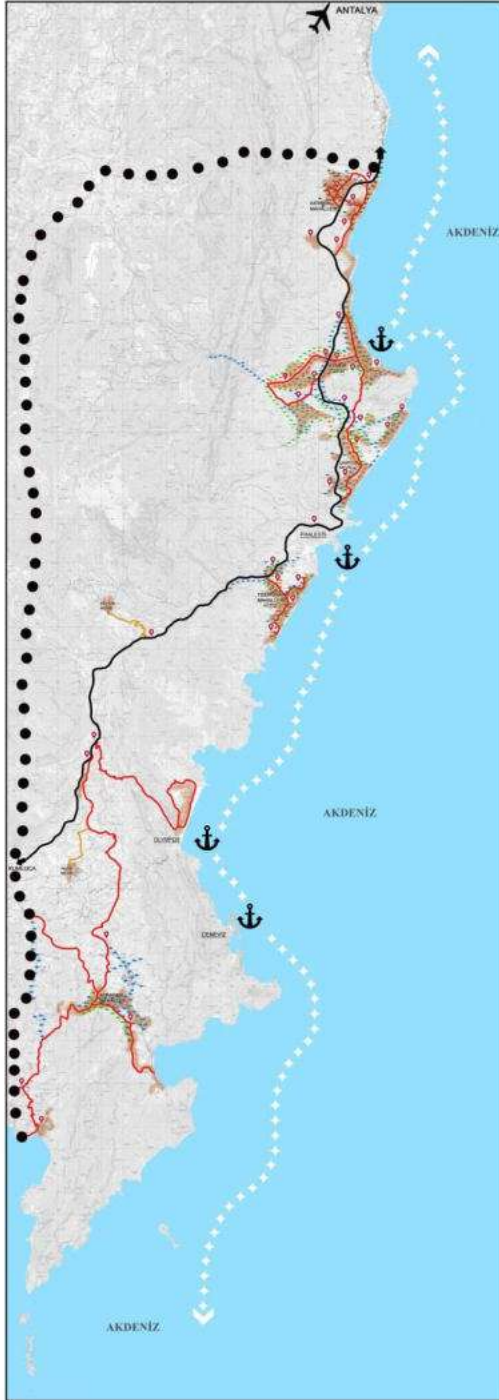
2.2 Mekânsal Yapı Analiz Çalışmaları

2.2.1 Ulaşım Ve Teknik Altyapı Analizi

Paftada ulaşım ağı olarak yol kademelenmesinde tam erişime kontrollü yol (D400), kısmı erişime kontrollü yollar, erişime kontrolsüz yollar ve deniz ulaşım yolları gösterilmiştir. Ayrıca yerleşik konut alanları ve otobüs duraklarıyla birlikte havalimanı ve limanlarda paftaya işlenmiştir. Ulaşım ağı analizinde tam erişime kontrollü yol olarak Antalya ve Muğla'yı birbirine bağlayan D400 karayolu gösterilmiştir ve çalışma alanının ana ulaşım omurgasını D400 karayolu oluşturmaktadır. Kısmı erişime kontrollü yollar ise ilçeleri birbirine bağlamaktadır. Köy izleri de erişime kontrolsüz yollar olarak gösterilmiştir. Otobüs durakları çoğunlukla Göynük, Kemer, Tekirova ve Adrasan merkezlerinde yoğunlaşmaktadır.

Teknik Altyapı Analizi:

Kemer; 1960'lı yıllara kadar karayolu olmadığı için, ulaşımı sadece deniz yolundan sağlanan Kemer, 1980 sonrasında uygulanan Güney Antalya Turizm Projesi kapsamında yol ve diğer altyapı değerlerine kavuşmuştur. Turuncu ile gösterilen izler Kanalizasyon Hattı , mavi ile gösterilen izler İçme Suyu Hattı ve açık yeşil ile gösterilenler izler Telekom Hattı'dır. Tekirova; Turuncu ile gösterilen izler Kanalizasyon Hattı, mavi ile gösterilen izler İçme Suyu Hattı ve açık yeşil ile gösterilenler izler Telekom Hattı'dır, yağmur Suyu hattı bulunmamaktadır. Adrasan; 'Kanlı Dere ' Adrasan yerleşim alanının tek akarsuyu aynı zamanda doğal drenaj ağıdır. Yerleşim alanında mavi ile gösterilen izler İçme Suyu Hattı ve açık yeşil ile gösterilenler izler Telekom Hattı'dır. Yağmur Suyu Hattı ve Kanalizasyon Hattı bulunmamaktadır. Göynük ;Turuncu ile gösterilen izler Kanalizasyon Hattı , mavi ile gösterilen izler İçme Suyu Hattı ve koyu yeşil ile gösterilenler izler Yağmur Suyu Hattı'dır.

GÖSTERİMLER

SINIRLAR

●●●●● ÇALIŞMA ALANI SINIRI

■ DENİZ

ULAŞIM AĞI

■ TAM ERİŞME KONTROLLÜ YOLLAR (D400 KARAYOLU)

■ KİSMİ ERİŞME KONTROLLÜ YOLAR

■ ERİŞME KONTROLSÜZ YOLLAR

●●●●● DENİZ ULAŞIM ROTALARI

YERLEŞİM ALANLARI

■ YERLEŞİK KONUT ALANLARI

TEKNİK ALTYAPI

■ KANALİZASYON HATTI

■ İÇME SUYU HATTI

■ YAĞMUR SUYU HATTI

■ TELEKOM HATTI

İŞARETLER

■ OTOBÜS DURAĞI

■ LİMAN

■ HAVALİMANI

ANTALYA HAVALİMANI-GÖYNÜK MAHALLESİ ARASI UZAKLIK 53 KM

ANTALYA HAVALİMANI-KEMER İLÇESİ ARASI UZAKLIK 59 KM

ANTALYA HAVALİMANI-TEKİROVA MAHALLESİ ARASI UZAKLIK 74 KM

ANTALYA HAVALİMANI-ADRASAN MAHALLESİ ARASI UZAKLIK 103 KM

PHASELİS

KEMER G MARINA

OLİMPOS

MAVİ TUR HARİTASI

HAZIRLAYANLAR

ALPEREN KAVAKLI 17653501
EZGİ UYAR 18653501
YUNUS EMRE SARI 18653503
ALİ ALTINKAYA 18653506
SEZGİN MUNİS 18653008
CEYHUN PARLAK 18653011
MELİKE DOĞAN 18653017
FEYZA KOÇAMAN 18653022
ZEHRA AKSAKALLI 18653048
MERYEM SENA ALTUNBAŞ 18653049
DİLARA SEKİN 18653056

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 42. Ulaşım Analizi paftası (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

2.2.2 Kıyı Morfolojisi Analizi

Bu çalışmada bölgedeki kıyı alanları kullanımları ve özellikleri bakımından detaylı incelenmiştir. Alandaki kıyı toplam 90,7 km uzunluğundadır ve bu kıyıların jeomorfolojik bakımdan %68'ini; *Olympos* Beydağları milli park sınırları içinde bulunan orman alanlarının bulunduğu şev ve falezler,%26'sını; en fazla alanın kuzeyinde bulunan ve mavi bayrakları plajların fazlaca olduğu kumluk kıyıları, %5'ini çakıllık ve %1'ini ise kayalık kıyıları oluşturmaktadır. Kıyıları beş alt bölgeye ayrılmış ve sol tarafa dokuları eklenip detaylı incelenmiştir. Bu bölgeler; Göynük, Kemer, Tekirova, Çıralı ve Adrasan olarak belirlenmiş ve açıklanmıştır. Kıyı bandında bulunan ve bölgeye önemli bir imaj sağlayan mavi bayraklı plajlar gösterilmiştir. Kemer, Tekirova, Göynük, Çamyuva alt bölgelerinde bulunan ve çalışma alanı sınırı içerisinde yer alan bu plajların toplam sayısı 35'tir. Kamp alanları Adrasan alt bölgesinde yoğunlaşmıştır. Doğal sit sınırı içerisinde yer alan bu bölge gerek doğal dengenin sağlanması gerekse endemik türlerin korunması amacıyla yapılaşma görülmediği için kamp alanları açısından uygundur. Deniz kaplumbağaları üreme ve koruma alanı olan Çıralı'da deniz kaplumbağaları (*caretta caretta*) koruma faaliyetlerini ilk organize eden kuruluş 1996 yılında Doğal Hayatı Koruma Derneği olmuştur. Bu kuruluş daha sonra Doğal Hayatı Koruma Vakfı olarak da koruma faaliyetlerini üslenmiş olup 2013 yılında koruma görevi yöre halkı ve Çıralı eko-turizm faaliyetlerinin devamı için ve kuruluşunda yardımcı olduğu Ulupınar Kooperatifi'ne devretmiştir. Çıralı sahilinde yılda 70-110 yuva tespit edilmektedir. Bu yuvalardan ortalama yılda 2500 yavru deniz kaplumbağası denize ulaşabilmektedir.

Çalışma alanında bulunan, geçmişin önemli kalıntılarını barındıran antik kentler üç tanedir. Bunlardan ilki; Kemer'de bulunan *Idyros* Antik Kenti'dir. *Idyros* Antik Kenti bir diğer antik kent olan *Phaselis*'in kuzeyinde yer alıyor. *Idyros* Antik Kenti pek çok kez kazı alanı olmuş ve Bizans döneminden kalma kalıntılar ve incelemeler sonrasında 4.-5. yüzyıl uygarlıklarına ev sahipliği yaptığı tespit edilmiştir. *Idyros* Antik Kenti, kilise ve şapele ev sahipliği yapıyor. Günümüzde Antalya Belediyesi tarafından birinci derece sit alanı koruması altındadır. İkinci antik kentimiz; Çamyuva mevkinde bulunan *Phaselis* Antik Kenti'dir. *Phaselis* İ.Ö. VII. yüzyılda Rodos'lular tarafından kurulmuştur. Uzun yıllar Likya'nın doğu kıyısının en önemli liman özelliğini koruyan kentin üç limanı vardır. Kuzey Limanı, Savaş Limanı veya Korunmuş Liman ve Güney Limanı. Bunlardan en önemlisi güneydekidir. Sonuncu antik kentimiz ise *Olympos* Antik Kenti'dir. *Olympos* Antik Kenti Antalya'nın batısında Kumluca İlçesi sınırları içerisinde yer alan önemli liman kentidir. Şehir adını, 16. km kuzeyinde bulunan Torosların uzantısı 2375 m yüksekliğe

sahip Tahtalı Dağı'ndan alır. Antalya Kumluca Karayolu üstünden iki girişi vardır. Finike, Kumluca tarafından gelindiğinde Adrasan girişi, Antalya, Kemer yönünden gelince ise *Olympos* girişinin kullanılması zamandan tasarruf sağlayacaktır. Antik kentin Antalya'ya uzaklığı 87 km, Kumluca'ya uzaklığı ise 28 km dir.

2.2.3 Çevresel Görsel Değerler Analizi

Turizm Faaliyetleri Analizi

Turizm faaliyetleri analizinde, proje alanındaki turizm varlıklarının dağılımı gösterilmiş olup, alanın çeşitli turizm dallarındaki zenginliği hakkında farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.

Kıyı Turizmi için önemli olan Koylar (Adrasan, Sazak, Porto Ceneviz, Korsan, Suluada, Balıkçı, Akseki, Kral, Maden Cennet, Ayışığı, Kleopatra, *Phaselis*), Mavi bayraklı plajlar, Dalış noktaları, Adalar pafta üzerinde gösterilmiştir. Bunların dışında proje alanının sadece kıyı turizminden ibaret olmadığı ayrıca kültürel, tarihsel ve doğal varlıkları açısından da turizm potansiyeline sahip olduğu Likya Yolu, Adrasan Kalesi, Selçuklu Av Köşkü, Antik kentler (*Dyros, Olympos, Phaselis*), Beydağları Yanartaş *Olympos* Milli Parkları ve Ekopark gibi önemli doğal varlıklar, Teleferik hattı pafta üzerinde görsel öğeler de kullanılarak gösterilmiştir.

Tarım Arazileri Dağılımı Ve Tarımsal Lojistik Analizi

Yapılan analizle proje alanındaki tarımsal arazilerinin dağılımı, hangi bölgelerde yoğunlaştıkları gösterilmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte bölgedeki tarımsal lojistiğin nasıl bir sistemle çalıştığı, temel olarak hangi yolu izlediği ve tarım arazilerinden elde edilen ürünlerin tüketicilerle doğrudan çiftçiler veya çevre hallerden getirilerek ürünlerin tüketiciyle bulunduğu noktalar olan Pazar yerleri, organik tarımın yapıldığı alanlar ve dünya genelinde ekolojik tarımın yaygınlaştırılması ve bu konuda farkındalık sağlanmasını amaçlayan TaTuTa uygulamasına kayıtlı çiftlikler gösterilmiştir.

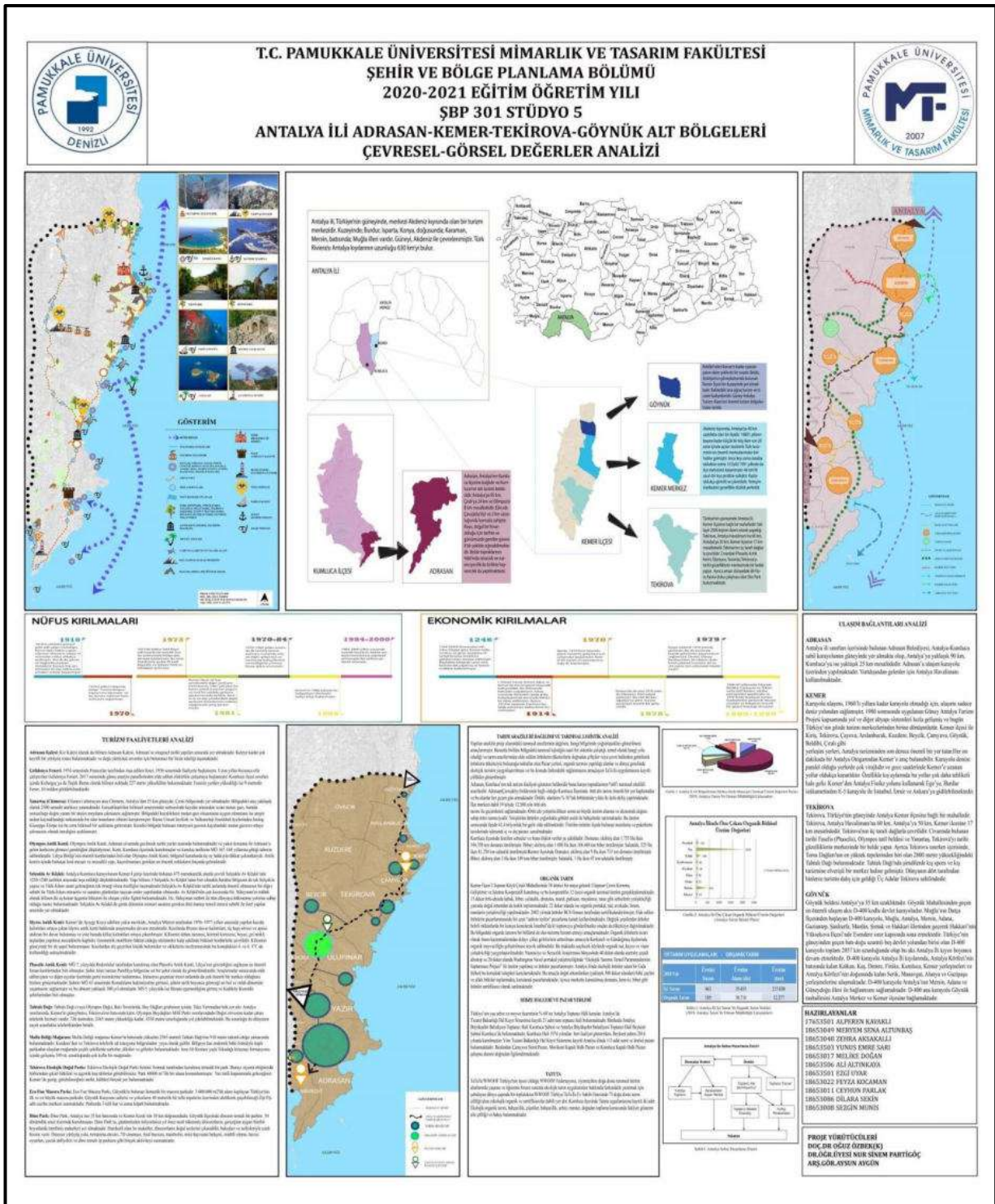
Adrasan, Kumluca'nın tek turizm faaliyeti gösteren beldesidir buna karşın topraklarının %60'ı tarımsal nitelikli arazilerdir. Adrasan(Çavuşköy) beldesinin bağlı olduğu Kumluca İlçesinde örtü altı tarımı önemli bir yer kaplamakta ve bu alanlar her geçen gün artmaktadır. Örtülü alanların % 30'luk bölümünde yılda iki defa ekiliş yapılmaktadır. İlçe merkezi dahil 19 köyde 12.500 aile örtü altı tarımı ile geçimlerini sağlamaktadır. Örtü altı yetiştiricilikten sonra en büyük üretim alanına ve ekonomik değere sahip ürün narenciyedir. Yetiştirilen ürünler çoğunlukla götürü usulü ile bahçelerde satılmaktadır. Bu üretim sonucunda ilçede 41,4 trilyonluk bir gelir elde edilmektedir. Üretilen ürünler ilçede bulunan muhlama ve paketleme tesislerinde işlenerek iç

ve dış pazara sunulmaktadır. Kumluca ilçesinde üretilen sebzeler ve buna ilişkin veriler şu şekildedir: Domates; ekilmiş alan 1.755 Ha iken

104.350 ton domates üretilmiştir. Biber; ekilmiş alan 1.088 Ha iken 106.448 ton biber üretilmiştir. Salatalık, 525 Ha iken 81.250 ton salatalık üretilmiştir. Kemer ilçesinde Domates; ekilmiş alan 9 Ha iken 733 ton domates üretilmiştir. Biber; ekilmiş alan 3 Ha iken 149 ton biber üretilmiştir. Salatalık, 1 Ha iken 47 ton salatalık üretilmiştir.

Ulaşım Bağlantıları Analizi

Ulaşım Bağlantıları Analizinde proje alanındaki ulaşımın yönü ve alandaki yerleşim birimlerinin bu ana ulaşım koridoruna göre nasıl bir pozisyonda yer aldıkları belirtilmesi amaçlanmıştır. Karayolu ulaşımı dışında, proje alanındaki doğa yürüyüş rotası yerleşim birimleri ve Tahtalı Dağı ile ilişkisi vurgulanarak gösterilmiştir.

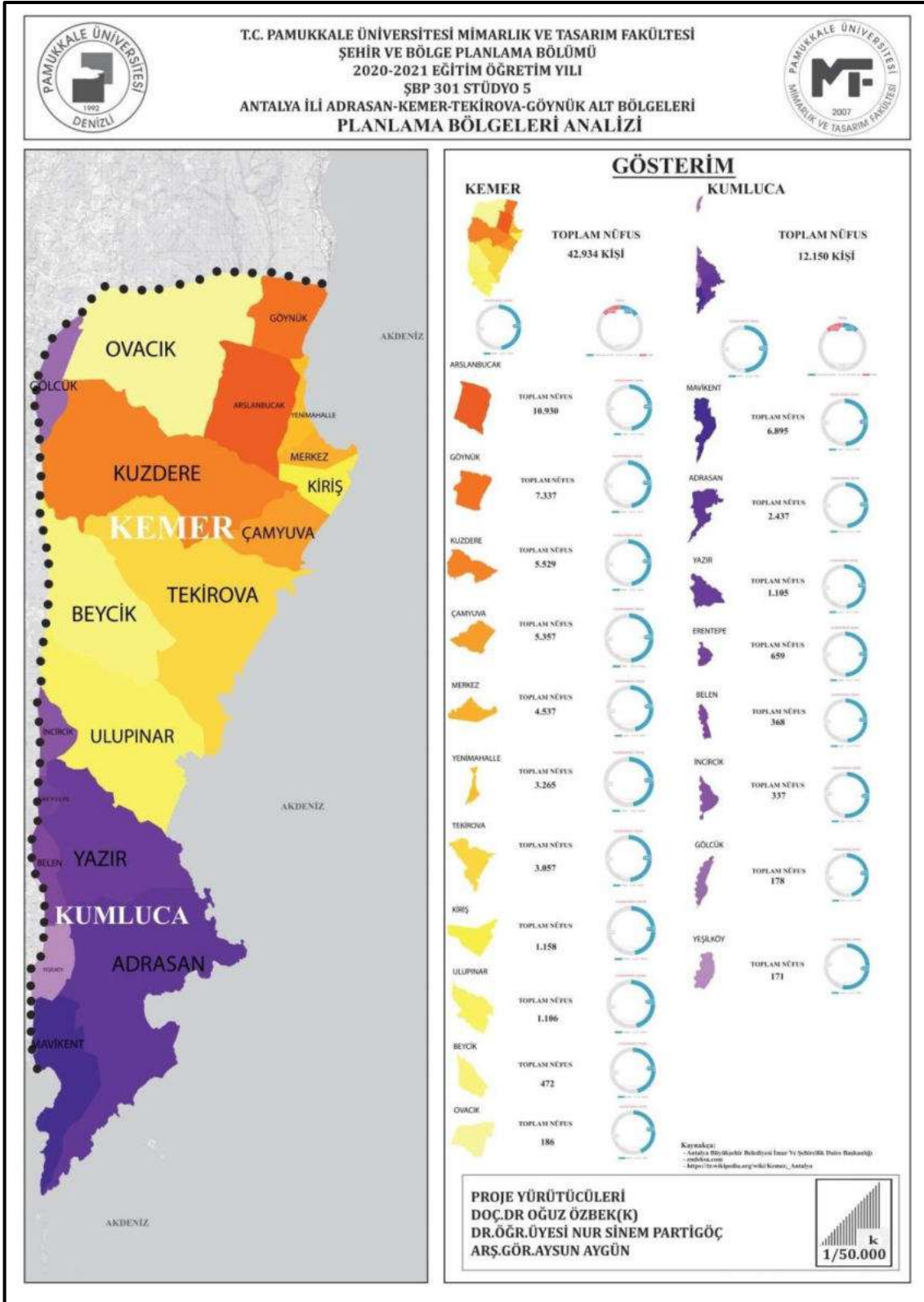
Şekil 44. Çevresel Görsel Değerler analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

2.2.4 Planlama Bölgeleri Analizi

Planlama Bölgeleri Analizi Kemer ve Kumluca ilçelerini içermektedir. Kemer ilçesinin toplam nüfusu 42.934 kişidir. Kemer ilçesinin kadın-erkek nüfus oranı %47.79'u kadın, %52.21'i erkek olarak ayrılmaktadır. Çalışma alanı sınırı içerisinde 11 adet mahallesi bulunmaktadır. Kemer ilçesinin en yüksek nüfusa sahip mahallesi Arslanbucak Mahallesi'dir. Nüfusu 10.930 kişidir. Mahallede kadın-erkek oranı ise %48.15'i kadın, %51.85'i erkek olarak ayrılmaktadır. Kemer ilçesinin en az nüfusa sahip mahallesi ise 186 kişi ile Ovacık Mahallesi'dir. Ovacık Mahallesi'nin kadın-erkek nüfus oranı %44.09'u kadın, %55.91'i erkek olarak ayrılmaktadır.

Kumluca ilçesinin çalışma alanı sınırı içerisindeki toplam nüfusu 12.150 kişidir. İlçenin kadın-erkek nüfus oranı %49.36 kadın, %50.64 erkek olarak ayrılmaktadır. Kumluca ilçesinin en yüksek nüfusa sahip mahallesi 6.895 kişi ile Mavikent Mahallesi'dir. Mavikent Mahallesi'nin kadın-erkek nüfus oranı %49.14 kadın, %50.86 erkek olarak ayrılmaktadır. İlçenin en az nüfusa sahip mahallesi ise 171 kişi ile Yeşilköy Mahallesi'dir. Yeşilköy Mahallesi'nin kadın-erkek nüfus oranı %53.22 kadın, %46.78 erkek olarak ayrılmaktadır.

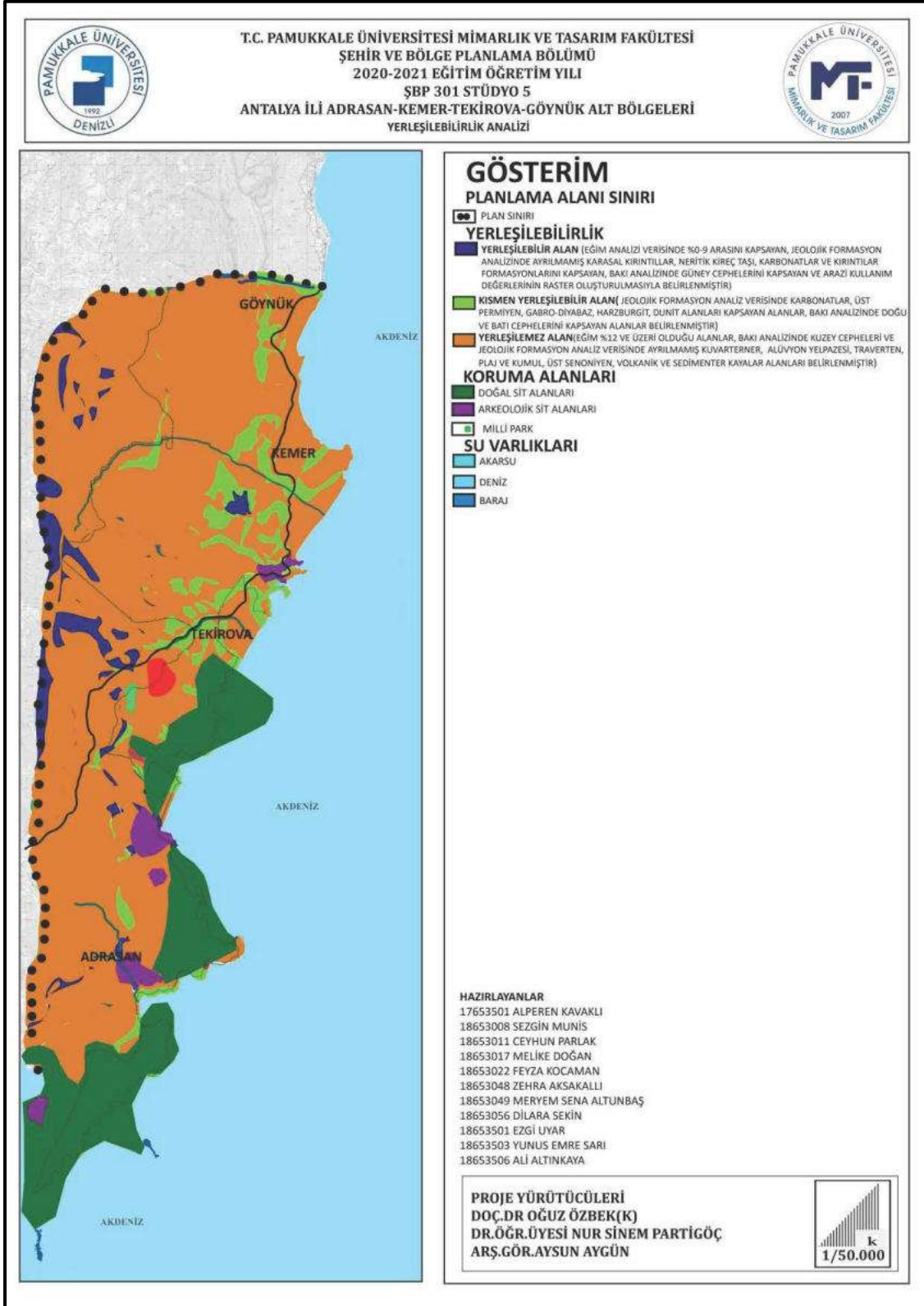

Şekil 45. Planlama Bölgeleri analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

2.2.5 Yerleşilebilirlik Analizi

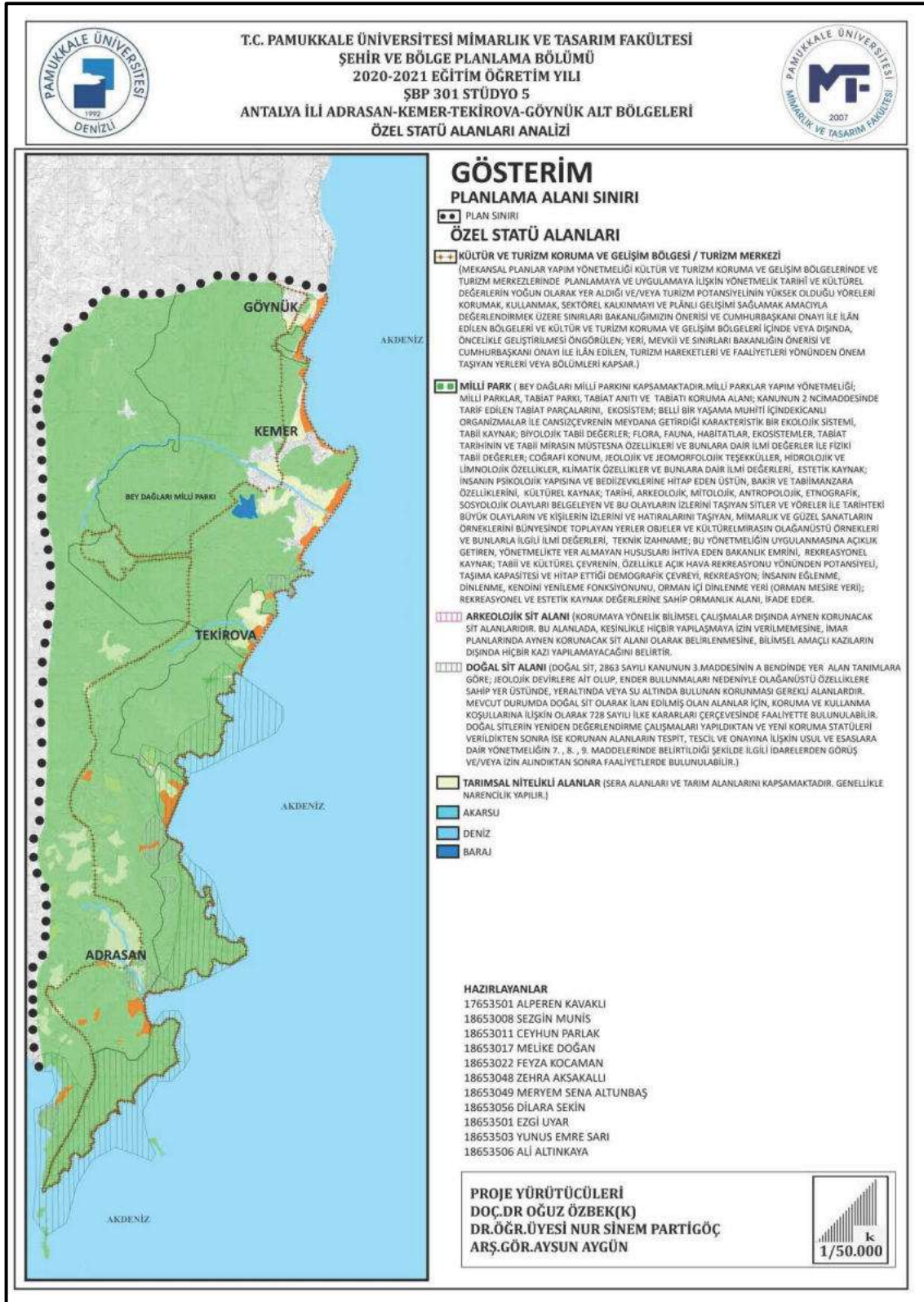
Yerleşilebilirlik analizinde eğim, bakı, jeolojik formasyon, afet riski, su varlığı ve arazi kullanım analizleri kullanılmıştır. Bu analizler ArcGIS programında yapılmış olup, ağırlıklı çakıştırma (weighted overlay) analiz yöntemi kullanılarak, yerleşilebilir alan, kısmen yerleşilebilir alan ve yerleşilemez alan olarak 3 temel sınıflandırmaya ayrılmıştır. Ağırlık çakıştırma analizi, yapılan analizlerin ArcGIS programı üzerinde birleştirildikten sonra gerekli parametreler girilerek uygun yer analizi oluşturulmuştur.

Şekil 46. Yerleşilebilirlik analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

2.2.6 Özel Statülü Alanlar Analizi

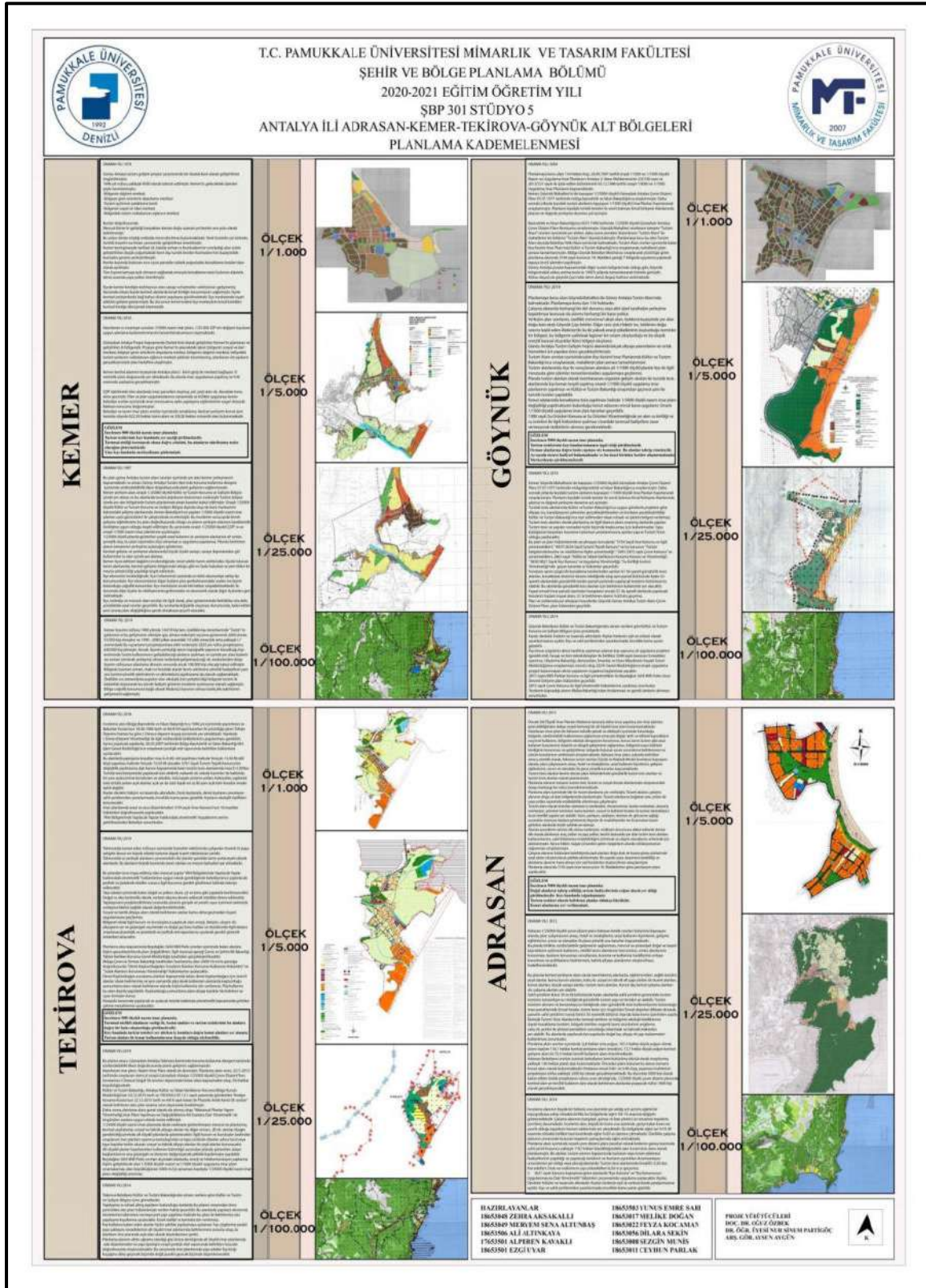
Turizm merkezi sınırları, özel çevre koruma alanı sınırları, su kaynakları mutlak, kısa, orta, uzun mesafeli koruma alanı sınırları, doğal, arkeolojik, kentsel sit sınırları verileri özel statü alanları analizi paftasına işlenmiştir.

Şekil 47. Özel Statü Alanları analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

2.2.7 Planlama Kademelenmesi Analizi

Yapılan araştırmalar ve görüşülen kurumlar sonucu çalışma alanı dhiline yer alan Adrasan, Kemer, Tekirova ve Göynük alt bölgeleri için; 1/1000, 1/5000, 1/25000 ve 1/100000 ölçekli planlama kademelenmesi oluşturulmuştur. Antalya ilinin güney batısı güney Antalya turizm alanı olarak ilan edilmiş ve bu alanının 1/25000 ölçekli evre Düzeni planı 7.07.1997 yılında onaylanmıştır. Projenin destek kenti olarak belirlenen Kemer ilçesi ilin önemli bir turizm merkezlerinden birisidir. Projenin alt merkezleri olarak da Göynük- Beldibi, Çamyuva ve Tekirova da sahil kesimi turizm alanı olarak planlanırken yerleşme merkezleri de birer alt merkez olarak planlanmış ve hızlı bir uygulama sürecine girmiştir.

Şekil 48. Planlama Kademeleşmesi analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

2.2.8 Fotoğraf Paftası

Şekil 49. Fotoğraf paftası (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

2.3 Arazi Kullanım

Antalya ili, Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgeleri arazi kullanım analizi 1/50000 ölçeğinde bölgesel olarak hazırlanmıştır. Çalışma alanı sınırı topografyanın gerektirdiği koşullarda belirlenmiştir. 1. Derece Arkeolojik Sit Sınırı genelinde *Phaselis* Antik Kenti, *Idyros* Antik Kenti ve *Olympos* Antik Kenti'ni içine almaktadır. 1. Derece Doğal Sit Sınırı ise kamp alanları, koyları ve dalış noktalarını içine alacak şekilde, genelinde alanın güneyinde sahil şeridi boyunca konumlanmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sınırı turizm faaliyetlerinin sürdürülebileceği alanları kapsayacak şekilde konumlanmıştır. Kemer, Beldibi, Çamyuva, Göynük ve Tekirova mahalleri bu sınır içinde kalmaktadır. Milli Park sınırı Çevre ve Orman Bakanlığının 15.7.2005 tarihli ve 5201 sayılı yazısı üzerine, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3. maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 25.7.2005 tarihinde kararlaştırılmıştır. Beydağları-Sahil Milli Parkı sınırları üzerinden geçmektedir. Çalışma alanı sınırı içerisindeki Tam erişme kontrollü yol (D-400 karayolu) sırasıyla Göynük-Kemer-Tekirova doğrultusunda, genelinde sahil şeridine paralel konumda olup alanın merkezinde Kumluca'ya doğru devam etmektedir. Kısmi erişme kontrollü yollar ise mahalleler arası bağlantıları sağlamakta, alanın merkezinde de tam erişme kontrollü yol ile çakışmaktadır. Son olarak ise erişme kontrolsüz yollar, genelde mahalle çeperinde konumlanıp, bazı noktalarda ise kısmi erişme kontrollü yollara bağlantı sağlamıştır. Arazi kullanım analizinde kıyı yerleşim alanlarında genellikle turizm ve kentsel yerleşik alanlar görülmektedir. Turizm ve kentsel yerleşim alanlarının çeperinde ise kırsal yerleşik alanlar ve kentsel gelişme alanları mevcuttur. İç kesimlere doğru gidildikçe arazi kullanım modeli tarım arazileri, orman ve 2 b orman alanları olarak şekillenmiştir.

Tablo 9. Arazi Kullanım Tablosu (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Arazi Kullanım Tablosu	
Kullanım	Hektar
Orman Alanı	37440
Tarım Alanı	3551
2B Arazisi	221
Kentsel Yerleşik Alan	713
Kırsal Yerleşme Alanı	171
Kentsel Gelişme Alanı	352
Turizm Alanı	555
Kumsal	63
Baraj	104
TOPLAM	43170

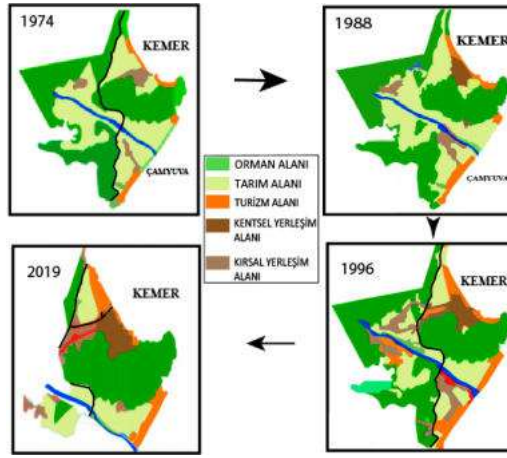
Şekil 50. Arazi Kullanım analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

2.3.1.Kemer

Kemer alt bölgesi çalışma alanı sınırları içerisinde kentsel yerleşim alanları, donatı alanları, istihdam oranı vs. bakımından en zengin alt bölgedir. buna bağlı olarak aynı zamanda nüfusun da en çok bulunduğu bölgedir. Kent'in kıyıları mavi bayraklı plajlar ile çevrelenmiş olup bu alanlar her şey dahil otel sistemlerinin uygulandığı lüks oteller tarafından işgal edilmiş olup erişimi kısıtlıdır. Aynı zamanda sadece yabancı turist kitlesine hizmet vermesi amacı vardır. kıyı turizmi dışında kültür ve tarihi turizm alanları ve ekoturizm alanları, dalış turizmi alanları iç içedir. Bu da bölgenin turizm amaçlı ziyaretlerinde öne çıkmasını sağlamaktadır.

Belirtilen bu durumların sonucu olarak sahilden iç kesimlere doğru olmak üzere bölgedeki arsa ve konut fiyatları ve kira ücretleri planlama alanının geri kalanına kıyasla yüksektir. Kent artan turizm faaliyetleri sebebiyle hem iç kesimlerden göç almaktadır hem de ikincil konut ve prestijli konut talepleri gibi nedenlerden ötürü kuzey kısmında yer alan milli park sınırına baskı yapmaktadır ve milli park sınırı daralmaktadır. Yukarısında yer alan topoğrafik eşik sınırına kadar genişleme riski vardır. Bunun dışında Çamyuva ve Kemer arasından bir akarsu geçmekte olup bölgenin Akdeniz ikliminde olması da göz önüne alındığında sonbahar ve kış aylarında geçmişte de görüldüğü üzere taşkın riski vardır.

Şekil 51. Kemer ilçesinin geçmişten günümüze arazi kullanım değişimi
(Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

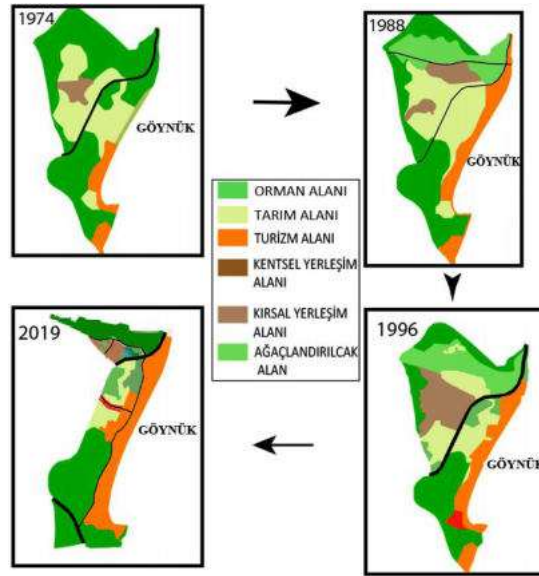
Kemer'in 1974 yılından günümüze kadar ki süreçte korunması gerekli orman ve tarım alanlarının konut ve turizm alanlarının baskısı altında olduğu görülmektedir. Özellikle günümüzde Kemer merkez yerleşmesinde tarım faaliyetleri neredeyse son bulmuştur.

Bunun sebebi kitle turizminin daha karlı bir faaliyet olması ve merkezi yönetimlerin tarımsal üretime yeterince destek vermemesidir.

2.3.2 Göynük

Göynük alt bölgesi de Kemer gibi bakanlık tarafından kültür ve turizmi koruma ve geliştirme bölgesi içerisine alınmıştır. Kemer alt bölgesine sınır olan bu bölgenin kıyısının büyük çoğunluğu mavi bayraklı plajlar ile çevrilidir ve yine Kemerde' ki gibi bu alanlar lüks otellerin işletmesi içine dâhil olmuştur. Yerleşim yönü kuzey odaklıdır ve *Olympos* Beydağları Milli Parkı sınırlarını daraltma tehdidi vardır.

Planlama alanı içerisinde Antalya ve Kemer arasında yer alması ve ulaşım sorunu olmaması turizm sektöründe gelişmesini kolaylaştırmış bir diğer faktördür. Kıyı turizmi dışında Likya yolunun bazı parkurlarının kent içinden geçmesi, dalış turizmi alanları, antik kentler kentin turizm amaçlı ziyaretlerde öne çıkan özellikleridir. Planlama alanı içerisinde tarımın en az yapıldığı yerleşimdir.

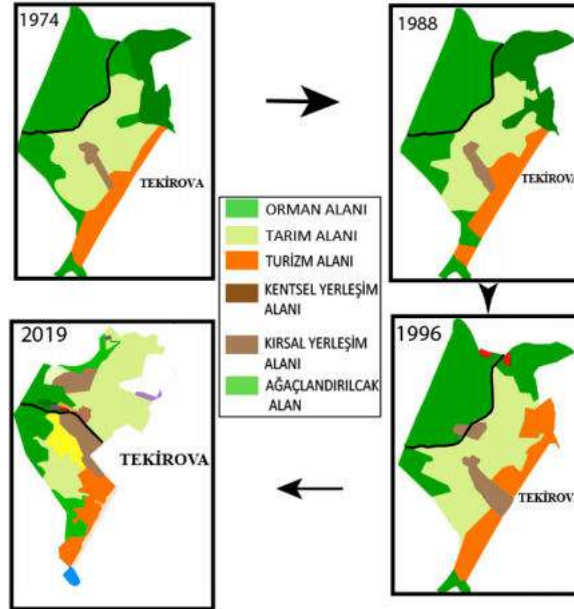
Şekil 52. Göynük mahallesinin geçmişten günümüze arazi kullanım değişimi
(Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Göynük yerleşmesinin 74 yılından günümüze kadar ki gelişimine baktığımızda, tarımsal amaçlı kullanılan arazilerin yerini kıyı turizm alanlarına bıraktığı görülmektedir. Bunun dışında kentin iç kesimlerinde ise yerleşim alanları tarım alanlarına doğru genişlemiş, tarım alanları turizm ve konut alanları arasında sıkışıp işlevini kaybetmiştir.

2.3.3 Tekirova

Tekirova alt bölgesi, Kemer ve Çamyuva sınırında, daha doğal nitelikli alanların öne çıktığı bir alt bölgedir. Kıyı sahilleri mavi bayraklı plajlar olup bu alanlar planlama alanının bir çok yerinde gördüğümüz gibi lüks oteller ile çevrelenmiştir

Tekirova, planlama alanı içerisinde her şey dâhil otel sisteminden en çok etkilenen yerleşim birimidir. Az gelişmiş bir yerleşim birimi olan Tekirova'nın kıyı sahillerindeki turizm alanları, turistlerin bütün ihtiyaçlarını sağlayacak bir sistemle çalışmaları için turistlerin yerleşim alanı ile bağı yok denecek kadar azdır. bu durum da beraberinde yerel halkın kalkınmasının az olmasını ve bölgenin kültürel özelliklerinin gölgede kalmasına neden olmuştur. Bölgede yer alan Caretta Caretta kaplumbağalarının yuvalama alanları, mavi yolculuk rotasının bu bölgeden geçmesi, *Olympos* Antik Kenti gibi farklı turizm çeşitlerine hitap eden değerleri de vardır. Ayrıca turizm sektörünün yanında Kemer ve Çamyuva 'ya nazaran tarım sektörü de gelişmiştir.

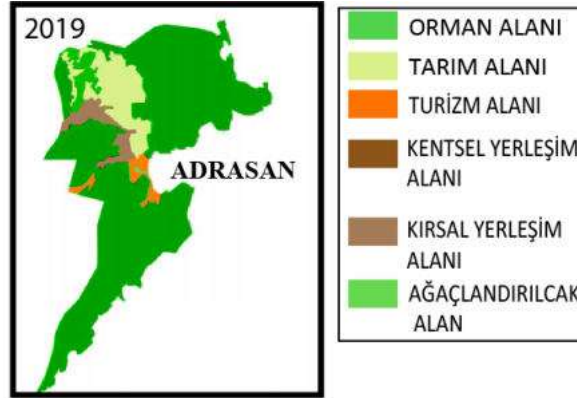

Tekirova alt bölgesinin arazi kullanımındaki değişimlere baktığımızda ise, yine diğer alt bölgelerdeki gibi tarım alanlarının büyük bölümünü kıyı turizm alanlarının ve konut alanlarının işgal ettiği görülmekte. Bunun dışında Tekirova konut yerleşim yönü milli park sınırına doğru ilerlemektedir.

2.3.4 Adrasan

Adrasan alt bölgesi, planlama sınırları içinde tarım sektörünün en gelişmiş olduğu bölgedir. Buna karşın Kumluca ilçesinin tek kıyı turizmi yapılan beldesi Adrasan'dır. Topraklarının %60'ı tarım amaçlı kullanılmaktadır. Örtü altı tarım faaliyetleri oldukça yaygındır ve özel tarımsal işletmeler de bu bölgede yer almaktadır

Adrasan'ın kıyıları milli park sınırları içerisinde yer almaktadır ayrıca topoğrafya yapısı da bu alanların doğal niteliğinin korunmasında önemli etkindir. Nitekim planlama alanı içerisinde suyun en temiz olduğu yer burasıdır. 29 metre su altı görüş mesafesi vardır ve dalış turizmi de zamanla gelişmektedir. Nüfusu zamanla artan Adrasan, Güney Batı yönünde ormanlık alana doğru yapılaşma baskısı yapmaktadır. Kentin kanalizasyon sistemi bulunmamaktadır. Kentsel alt yapı sistemleri yapılmadan kentin genişletilmesi oldukça büyük bir tehdittir. Alt yapı sistemlerinin yetersizliği ile birlikte ulaşım sistemleri de yetersiz kalmaktadır. Kıyı turizmi dışında tarihi Likya yolu buradan geçmektedir ve Adrasan kalesi oldukça önemli bir taşınmaz tarihi eserdir.

Şekil 54. Adrasan mahallesinin geçmişten günümüze arazi kullanım değişimi
(Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Adrasan alt bölgesinin mevcut arazi kullanım durumuna bakıldığında, Adrasan aslında diğer alt bölgelerin 1988 yılına ait arazi kullanımı gibi görünmektedir. Burada anlatılmak istenen diğer alt bölgelerde doğal ve korunması gerekli alanlar zamanla yerini turizm ve konut alanlarına bırakmıştır. Adrasan' da ise bu alanlar henüz niteliğini korumakta ve tarım sektörü de canlıdır. Bu sebeple Adrasan'ın mevcut durumu korunmalı, kentsel altyapı yatırımlarına ağırlık verilmelidir.

BÖLÜM ÜÇ

ÇEVRESEL YAPI

3.1 Topoğrafya Analizi

Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinden oluşan çalışma alanının çok büyük bir kısmını dağlar, daha az bir kısmını engebeli araziler ve çok az bir kısmı ovalardan oluşmaktadır. Çalışma alanında güneybatıdan kuzeye doğru uzanan sıra dağlar mevcuttur. Çalışma alanında yükselteli dağlar arasından uzanan akarsular çevresinde yaylalık alanlar bulunmaktadır. Alanda doğuya yani yerleşim alanlarına doğru gidildikçe yüksekliğin 0-500 m arasına düştüğü görülmektedir. Arazinin en yüksek kotu 2750 metre ile Tahtalıdağ Tepesidir. Yükselti koylara gidildikçe azalmaktadır.

GÖSTERİM

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- DENİZ
- 0-250M
- 250-500M
- 500-750M
- 750-1000M
- 1000-1250M
- 1250-1500M
- 1500-1750M
- 1750-2000M
- 2000-2250M
- 2250-2500M
- 2500-2750M
- 2750+M

ÇALIŞMA ALANINA HAKİM RÜZGAR YÖNÜ
KUZEYBATIDIR.

ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİRİROVA-GÖYNÜK
ALT BÖLGELERİNDEN OLUŞAN ÇALIŞMA ALANININ
ÇOK BÜYÜK BİR KISMINI DAĞLAR, DAHA AZ BİR
KISMI ENGEBELİ ARAZİLER VE ÇOK AZ BİR KISMI
OVALARDAN OLUŞMAKTADIR.

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 55. Topoğrafya analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.2 Eğim Analizi

Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinden oluşan çalışma alanımızın %51.71'lik kısmının eğimi %10-%20 arasındadır. Çalışma alanının güneyi ve kuzeyinde eğim farklılık göstermektedir. Eğim değerleri yükseldikçe yapılaşmaya uygunluk azalmaktadır. Bu lekeler yerleşim yerinin gelişmesini önleyici doğal eşiklerdir. Çalışma alanı sınırının çok az bir kısmı düz ve düze yakın arazilerden oluşmaktadır. Alanın düze yakın ve çok dik olan alanlar yaklaşık olarak birbirine yakındır. Yerleşime uygun olmayan yani %20 ve üzeri eğime sahip alanlar çalışma alanının %22,57'lik kısmını oluşturmaktadır. Eğimin yüksek olduğu yerler toprak veriminin de sınırlamaktadır. Çalışma alanında eğim ulaşımı da kısıtlamaktadır. Çalışma alanında eğimin fazla olduğu yerlerde toprak verimi düşmekte, eğimin %3-9 olan alanlarda tarım verimi artmaktadır.

GÖSTERİM

- ÇALIŞMA ALAN SINIRI
- %0-%5
- %5-%10
- %10-%15
- %15-%20
- %20+

Eğim Grupları	Alan (Ha)	Oranı (%)
0 - 5	0.712	1.05
5 - 10	16.803	24.66
10 - 15	22.726	33.36
15 - 20	12.501	18.35
25 +	15.375	22.57

ÇALIŞMA ALANININ EĞİM GRUPLARI İNCELENDİĞİNDE %25,71'LİK KISMI DÜZ VE DÜZE YAKIN ALANLARDAN (%0-%10), %51,71'LİK KISMI ORTA EĞİMLİ ARAZİLERDEN (%10-%20) VE %22,57'LİK KISMI İSE DAHA DİK EĞİMLİ ARAZİLERDEN (%25+) OLUŞMAKTADIR.

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖGR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 56. Eğim analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.3 Bakı Analizi

Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinden oluşan çalışma alanı değişik eğim gruplarına sahip olması ve dalgalı topoğrafik yapıya sahip olması nedeniyle farklı bakı sınıflarını içermektedir. Yerleşim bölgelerinde kuzey ve güneydoğu bakı yönü belirleyici olmuştur. Çalışma alanına hakim olan bakı yönü doğu ve güneydoğudur.

GÖSTERİM

- BATI
- DOĞU
- KUZEY (KUZEYDOĞU, KUZEYBATI)
- GÜNEY (GÜNEYDOĞU, GÜNEYBATI)

ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİROVA-GÖYNÜK ALT BÖLGELERİNDE DEĞİŞİK EĞİM GRUPLARINA SAHİP OLMASI VE DALGALI TOPOĞRAFİK YAPIYA SAHİP OLMASI NEDENİYLE FARKLI BAKI SINIFLARI İÇERMEKTEDİR. ADRASAN-KEMER-TEKİROVA-GÖYNÜK ALT BÖLGELERİNE HAKİM OLAN BAKİ YÖNÜ DOĞU VE GÜNEYDOĞUDUR.

Alişan Yıldırım	18653007
Asena Edanur Yıldırım	18653055
Ceren Çalığışu	18653063
Derya Demir	18653012
Esin Baş	17653032
İrem Ayrıc	18653041
Mertcan Demir	18653013
Salime Temel	18653004
Samet Sadri Kırık	18653018
Tuncay Cansız	18653603
Zeynep Elçi	18653033

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AVGÜN

Şekil 57. Bakı analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.4 İklim

Akdeniz ve karasal iklimin hüküm sürdüğü ilçede, yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı olarak ifade edilen iklim tipi diğer bir deyişle ‘‘Mutedil Deniz ve Sıcak Deniz İklimi Sınıfı’’na girer, daha iç kesimlerde ise ‘‘Soğuk Yarı-Kara İklim’’ tipi görülmektedir.

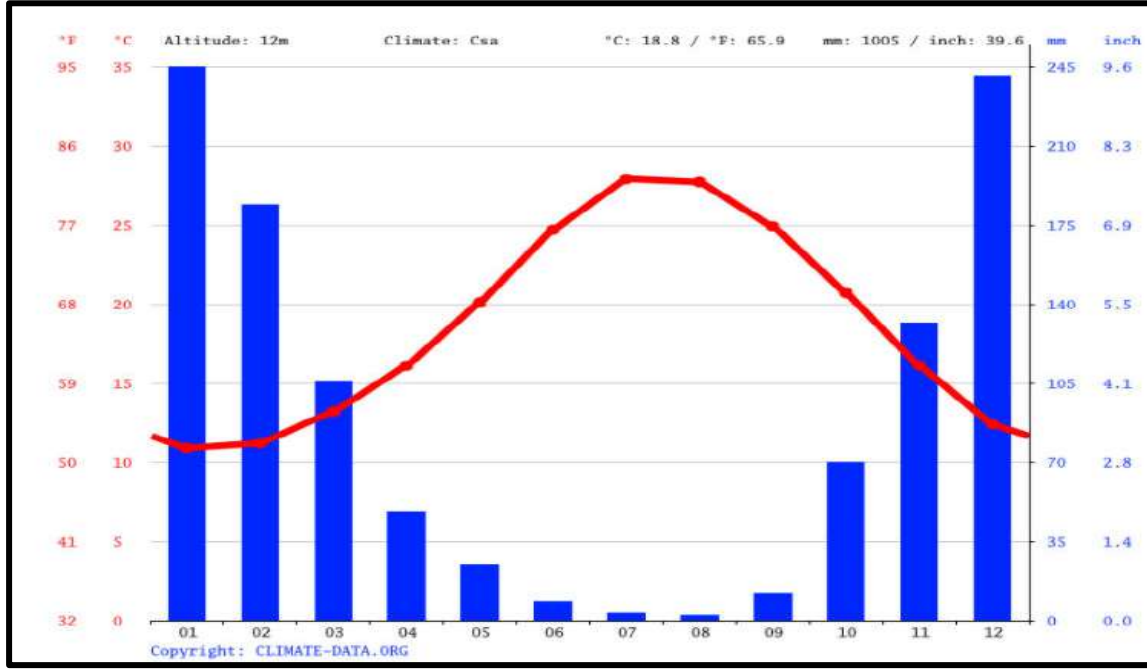
Yazın ortalama sıcaklık 28-36° derece arasındadır. Öğle saatlerinde termometrenin 40° derecenin üzerine kadar çıktığı görülür. Ocak ayında ise sıcaklık ortalama 10-20o derece arasında değişir. Yağış olmadığı günler hava açık ve güneşlidir. İlçede yıllık ortalama nispi nem %64 ci varındadır. Kemer’in kıyı bölgesinde yazlar hem uzun hem de sıcaktır. Kışlar bile ılığa yakın serinlikte geçer. Yazın hiç görülmeyen yağmur, Aralık, Ocak ayları ile çok nadir olarak ilk ve sonbahar aylarında sağanak halinde yağar. Yılın ancak 40-50 günü hava kapalı ve yağışlıdır.

Yılın en kurak ve en yağışlı ayı arasındaki yağış miktarı: 227 mm Yıl boyunca ortalama sıcaklık 17.0 °C dolaylarında değişim göstermektedir. Maksimum sıcaklık en yüksek olduğu ay ağustos ayıdır. Minimum Sıcaklığın en düşük olduğu ay ise Ocak ayıdır. Yağış en çok aralık ayında görülmektedir. [URL 96]

Tablo 10. Kemer iklim tablosu [URL 96]

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Ort. Sıcaklık (° C)	10.9	11.2	13.2	16.2	19.8	24	27.1	27	24.7	20.6	15.9	12.3
Min. Sıcaklık (° C)	6.7	6.9	8.3	11	14.5	18.3	21.3	21.1	18.4	14.7	10.8	8
Maks. Sıcaklık (° C)	15.1	15.6	18.1	21.4	25.2	29.7	32.9	33	31	26.6	21.1	16.7
Ort. Sıcaklık (° F)	51.6	52.2	55.8	61.2	67.6	75.2	80.8	80.6	76.5	69.1	60.6	54.1
Min. Sıcaklık (° F)	44.1	44.4	46.9	51.8	58.1	64.9	70.3	70	65.1	58.5	51.4	46.4
Maks. Sıcaklık (° F)	59.2	60.1	64.6	70.5	77.4	85.5	91.2	91.4	87.8	79.9	70	62.1
Yağış / Yağış (mm)	236	170	91	51	30	11	3	8	11	81	150	243

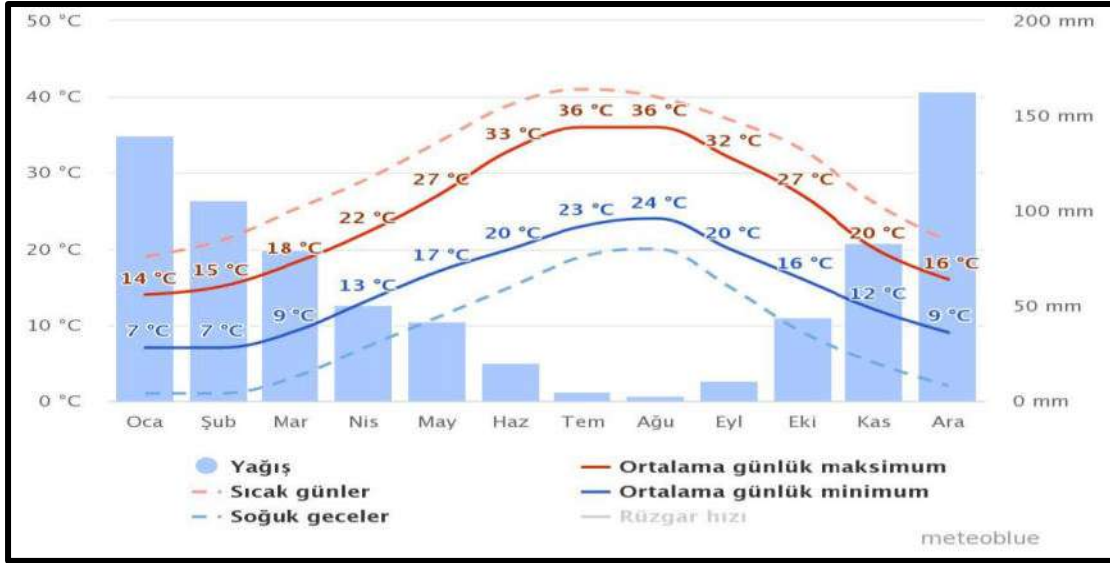
Kemer ilçesinde aylara göre iklim grafiğine bakıldığında 2 mm yağışla Ağustos yılın en kurak ayıdır. Ortalama 229 mm yağış miktarıyla en fazla yağış Ocak ayında görülmektedir.

Grafik 1. Kemer iklim grafiği[URL 96]

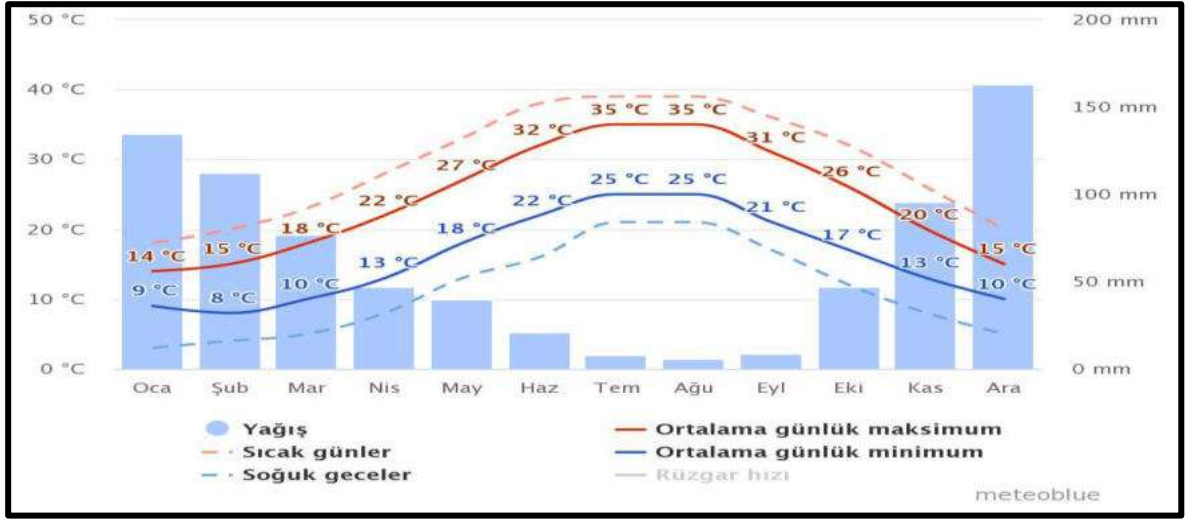
3.4.1 Ortalama Sıcaklık Ve Yağış

Kemer ortalama sıcaklık ve yağış grafiğine bakıldığında yağışın en yüksek olduğu zaman Aralık ayıdır. Yağış olduğu günlerde hava 9 ° C olduğu belirlenmiştir. Aralık ayından sonra en çok yağış görünen ay Ocak ayıdır. Yağış bakımından yaz ayları incelendiğinde Haziran ayında yağış görülmekte Temmuz ayında yağış iyice azalmaktadır ve Ağustos ayında yağış hiç denecek kadar azdır. Ortalama minimum sıcaklık en düşük ocak ayında 7 ° C olduğu görülmektedir. Sıcak günlere bakıldığında Temmuz ve Ağustos aylarında 40 C'nin üzerine çıktığı görülmektedir. Ocak ayına bakıldığında en fazla 14 ° C'ye ulaştığı görülmektedir. [URL 97]

Grafik 2. Kemer ortalama sıcaklık ve yağış grafiği [URL 97]

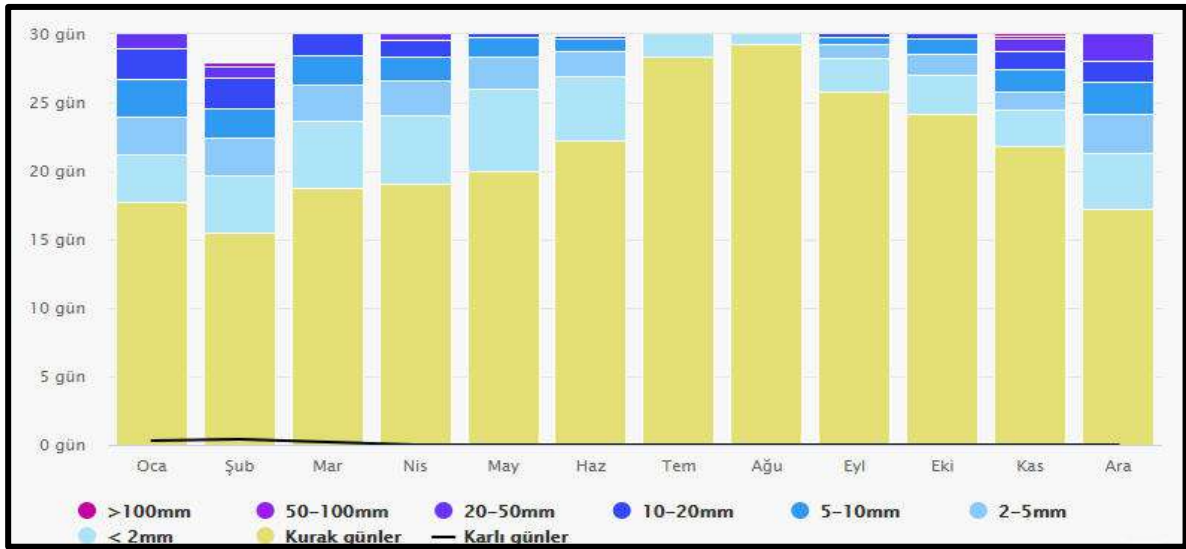
Kumluca ortalama sıcaklık ve yağış grafiğine bakıldığında yağışın en yüksek olduğu zaman Aralık ayıdır. Aralık ayındaki yağış miktarı Kemere nazaran Kumluca'da daha fazla olduğu görülmektedir. Aralık ayından sonra en çok yağış görünen ay Ocak ayıdır. Yağış bakımından yaz ayları incelendiğinde Haziran ayında yağış görülmekte Temmuz Ağustos ayında yağış çok azalmaktadır. Fakat Kumluca ilçesinde Kemer ilçesine göre eylül ayında yağışın daha çok düştüğü görülmektedir. Ortalama minimum sıcaklık en düşük ocak ayında 9°C olduğu görülmektedir. Sıcak günlere bakıldığında Temmuz ve Ağustos aylarında 40°C olduğu görülmektedir. Sıcak günlerde Ocak ayına bakıldığında en fazla 14°C 'ye ulaştığı görülmektedir. Kemer ve Kumluca ilçelerinin grafikleri kıyaslandığında bir iki derece oynamaktadır. Fakat sıcak günlere bakıldığında Kumluca ilçesinde sıcaklık 40°C 'nin üzerine çıkmamıştır. [URL 98]

Grafik 3. Kumluca ortalama sıcaklık ve yağış grafiği [URL 98]

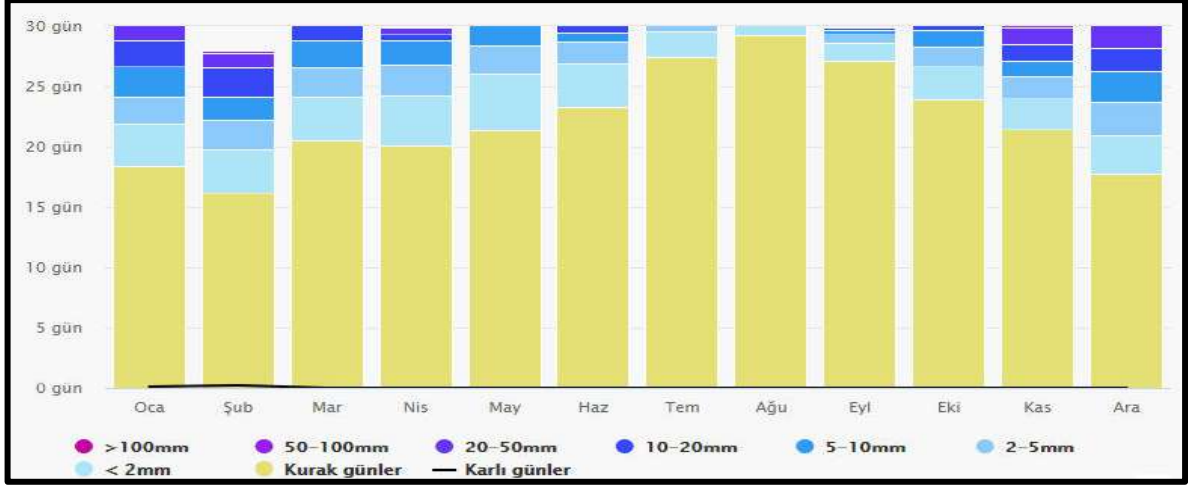
3.4.1.1 Yağış Miktarları

Kemer yağış miktarları grafiğine bakıldığında Temmuz-Ağustos aylarında kurak geçen gün sayısı görece diğer aylara oranla fazladır ve metrekareye 2mm yağış düşmektedir. Ocak-Aralık aylarında ise kurak geçen gün sayısı yaz aylarına oranla az ve metrekareye en az 5-10mm en fazla 20-50mm yağış düştüğü görülmektedir.

Grafik 4. Kemer yağış miktarları [URL 98]

Kumluca yağış miktarları grafiğine bakıldığında Temmuz-Ağustos aylarında kurak geçen gün sayısı görece diğer aylara oranla fazladır ve metrekareye 2mm yağış düşmektedir. Şubat-Aralık aylarında ise kurak geçen gün sayısı yaz aylarına oranla az ve metrekareye en az 5-10mm en fazla 20-50mm yağış düştüğü görülmektedir. Kemer Kumluca yağış miktarları grafiklerine bakıldığında hemen hemen aynı olduğu görülmektedir. [URL 98]

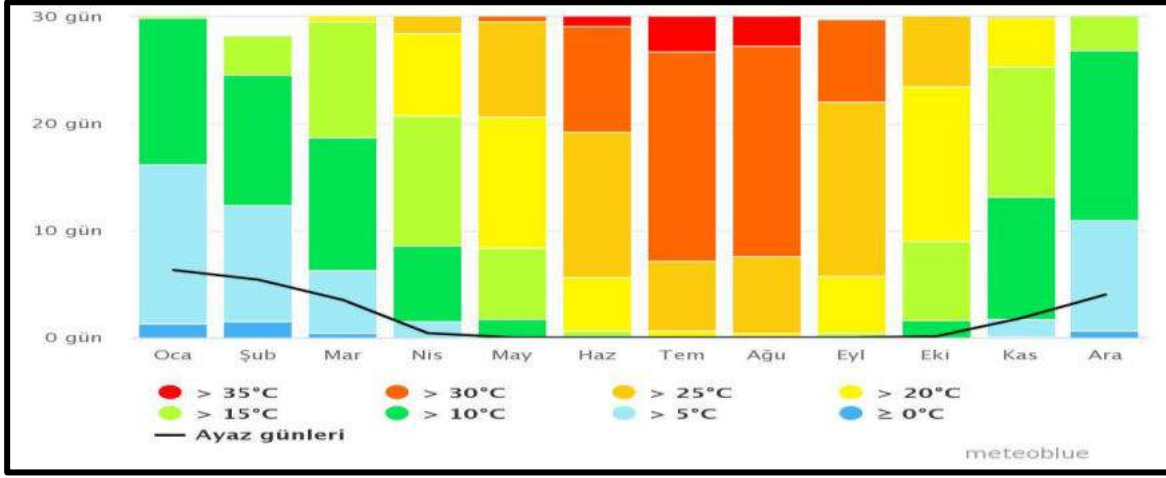

Grafik 5. Kumluca yağış miktarları [URL 98]

3.4.1.2 Maksimum Sıcaklık

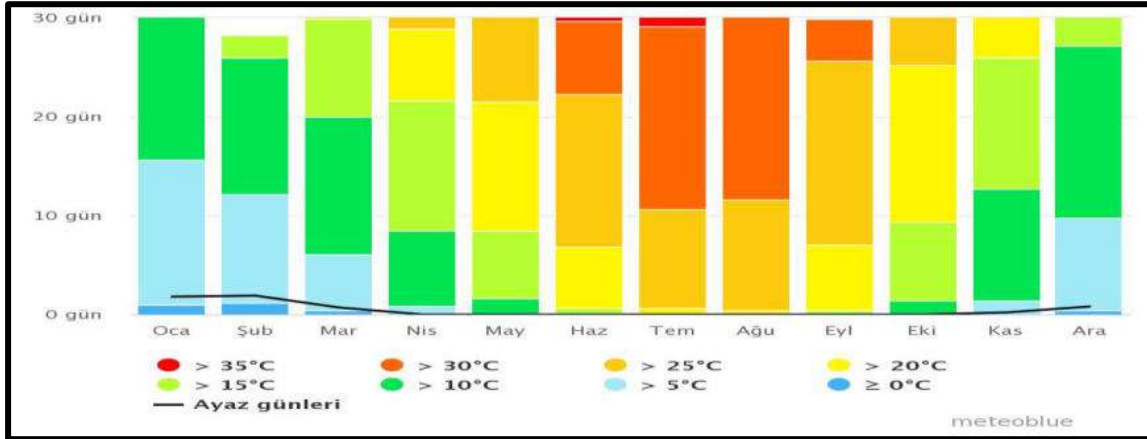
Kemer maksimum sıcaklıklar grafiğine bakıldığında sıcaklık 35°C 'nin üzerine çıktığı aylar Haziran Temmuz Ağustos ayıdır. En fazla sıcak gün Temmuz ayında görülmektedir. Yaz aylarında ortalama sıcaklık $30-35^{\circ}\text{C}$ arası değişmektedir. Kemer ilçesinde Akdeniz iklimi görüldüğü için kış ayları yani Aralık Ocak Şubat aylarında genellikle ortalama $10-15^{\circ}\text{C}$ arasındadır. Ocak ayında $5-10^{\circ}\text{C}$ sıcaklık yaklaşık 15-16 gün görülmektedir. Ayaz günleri ise en fazla

Ocak ayında yaşanıp yaklaşık 5-6 gün görülmektedir. Nisan ayından sonrasında hiç görülmemeye başlar ve Ekim ayından itibaren artışa geçmektedir. [URL 98]

Grafik 6. Kemer maksimum sıcaklıklar [URL 98]

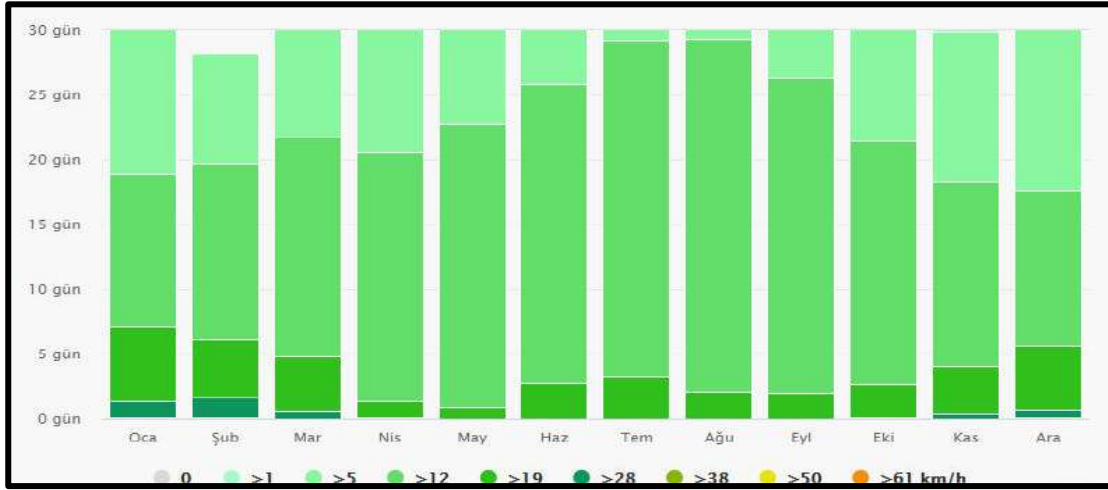
Kumluca maksimum sıcaklıklar grafiğine bakıldığında sıcaklık 35 ° C'nin üzerine çıktığı ay Temmuz ayıdır fakat Kemer ilçesine nazaran bu değer oldukça düşüktür. En fazla sıcak gün Ağustos ayında görülmektedir. Yaz aylarında ortalama sıcaklık 30-35 ° C arası değişmektedir. Aralık Ocak Şubat aylarında genellikle ortalama 5-15 ° C arasındadır. Ayaz günleri ise en fazla Ocak ve Şubat ayında aynı seviyede görülüp Mart ayından sonrasında düşerek hiç görülmemeye başlar ve Kasım ayından itibaren az da olsa görülmektedir. [URL 99]

Grafik 7. Kumluca maksimum sıcaklıklar [URL 99]

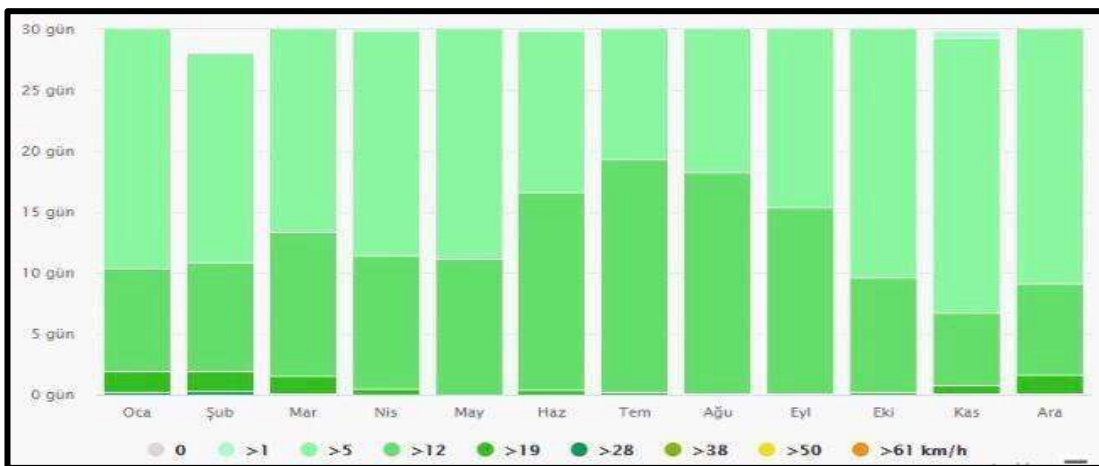
3.4.2 Rüzgar Hızı

Kemer rüzgar hızı grafiği incelendiğinde Aralık'tan Nisan'a kadar güçlü rüzgarlar, ve Haziran'dan Ekim'e kadar ise sakin rüzgarlar gözlemlenmektedir. Yıl içerisinde en sakin rüzgar 1-5 km/h ile Nisan ayı, min 5km/h, max 28km/h ile en güçlü rüzgarlar Ocak-Aralık aylarında görülmektedir.

Grafik 8. Kemer rüzgar hızı [URL 99]

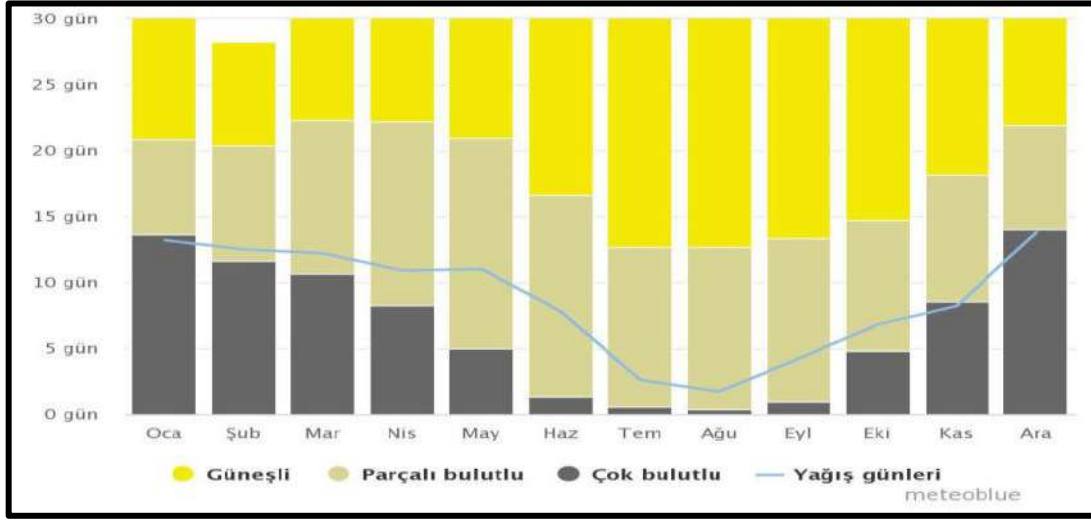
Kumluca rüzgar hızı grafiği incelendiğinde Aralık'tan Mart'a kadar güçlü rüzgarlar, ve Mayıs'tan Kasım'a kadar ise sakin rüzgarlar gözlemlenmektedir. Yıl içerisinde en sakin rüzgar 1-5 km/h ile Nisan ayı, min 5km/h, max 19km/h ile en güçlü rüzgarlar Ocak-Şubat-Aralık aylarında görülmektedir.

Grafik 9. Kumluca rüzgar hızı [URL 99]

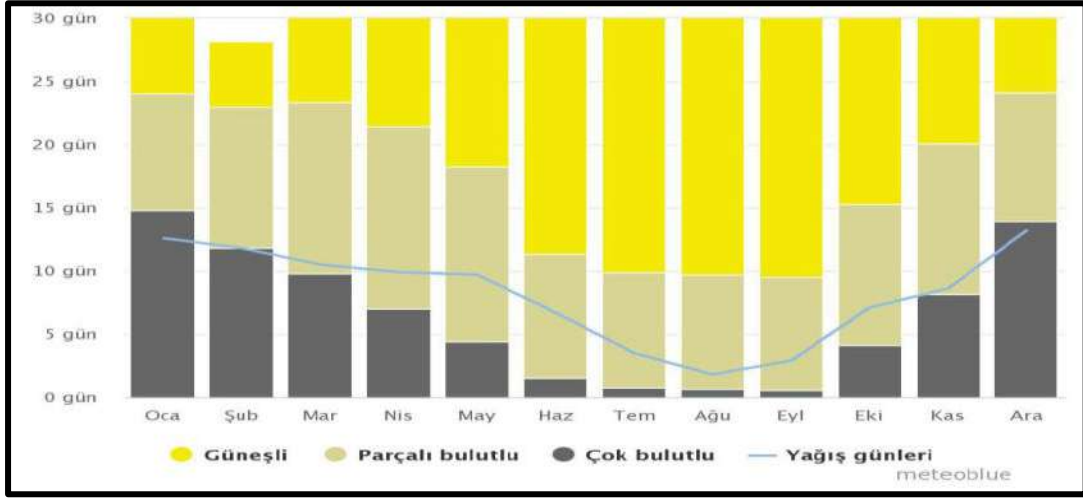
3.4.3 Bulutlu, Güneşli Ve Yağışlı Günler

Kemer Bulutlu, Güneşli ve Yağışlı Günler grafiğine bakıldığında en fazla güneşli gün Temmuz-Ağustos-Eylül aylarında görülmektedir. Temmuz-Ağustos-Eylül aylarında tahmini 12 gün parçalı bulutlu olduğu görülmektedir. Çok bulutlu günler ise en yoğun Ocak-Aralık aylarında görülmektedir. Yaz ayları dışında diğer aylarda da çok bulutlu gün sayısı fazladır. Kemer ılıman bir ilçe olduğu için senenin en soğuk aylarında bile güneşli gün sayısı fazladır.

Grafik 10. Kemer bulutlu, güneşli ve yağışlı günler [URL 100]

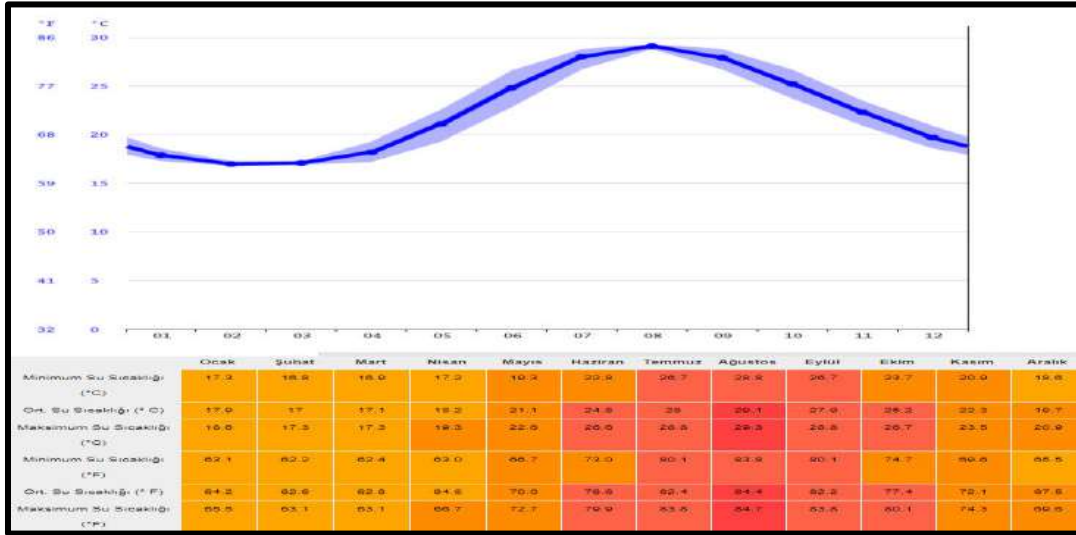
Kumluca Bulutlu, Güneşli ve Yağışlı Günler grafiğine bakıldığında en fazla güneşli gün Haziran-Temmuz-Ağustos-Eylül ayında görülmektedir. Bu aylarda çok bulutlu gün sayısı oldukça azdır, parçalı bulutlu gün sayısı ise tahmini 8-9 gün parçalı bulutlu olduğu görülmektedir. Çok bulutlu günler ise en yoğun Ocak-Aralık aylarında görülmektedir. Yaz ayları dışında diğer aylarda da çok bulutlu gün sayısı fazladır. Kemer Kumluca grafikleri karşılaştırıldığında değerlerde çok bir fark görülmemektedir. [URL 100]

Grafik 11. Kumluca bulutlu, güneşli ve yağışlı günler [URL 100]

3.4.4 Su Sıcaklığı

Kemer (Akdeniz) içindeki su sıcaklığı yıllık ortalama 22.40°C 'dir. Ağustos içinde en yüksek su sıcaklığına aylık ortalama 29.30°C ile ulaşılır. Şubat içinde ise, en düşük ortalama su sıcaklıklarının yaklaşık 16.80°C ile beklenmektedir. En düşük su sıcaklıkları yıl boyunca 19. Şubat 16.80°C civarında görülmektedir. Ortalama en yüksek su sıcaklıkları 29.30°C civarındadır ve 19. Ağustos civarında ölçülür. [URL 101]

Grafik 12. Kemer su sıcaklığı [URL 101]

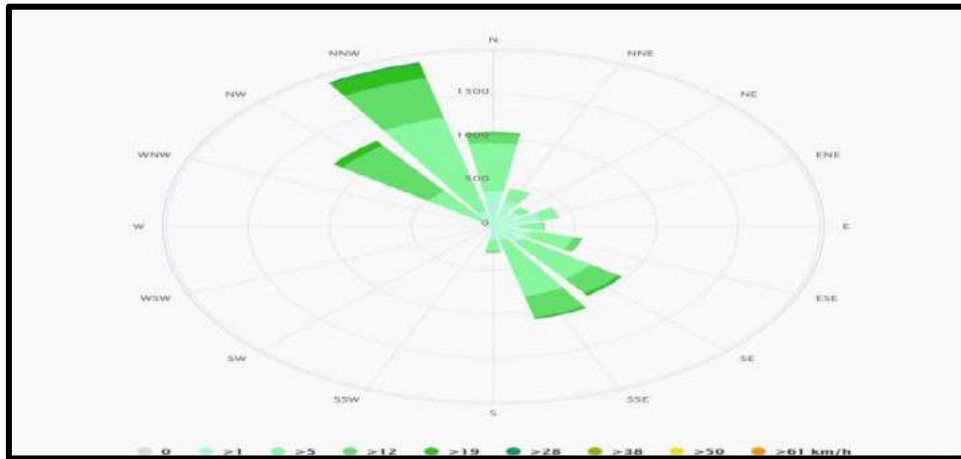
Kumluca kıyılarında aylara göre deniz suyu sıcaklığı grafiğine bakıldığında Kumluca kıyılarında deniz suyu sıcaklığı kış aylarında (Şubat 16 derece) minimuma düşmekte, yaz aylarında (Temmuz ve Ağustosta 28 derece) ise maksimuma yükselmektedir. Yıllık ortalama deniz suyu sıcaklığı oldukça fazladır (21,5 derece). Su sıcaklığının en yüksek görüldüğü ay 29 derece ile Ağustos ayıdır. Sonrasında Temmuz ayı ve Eylül ayı gelmektedir.

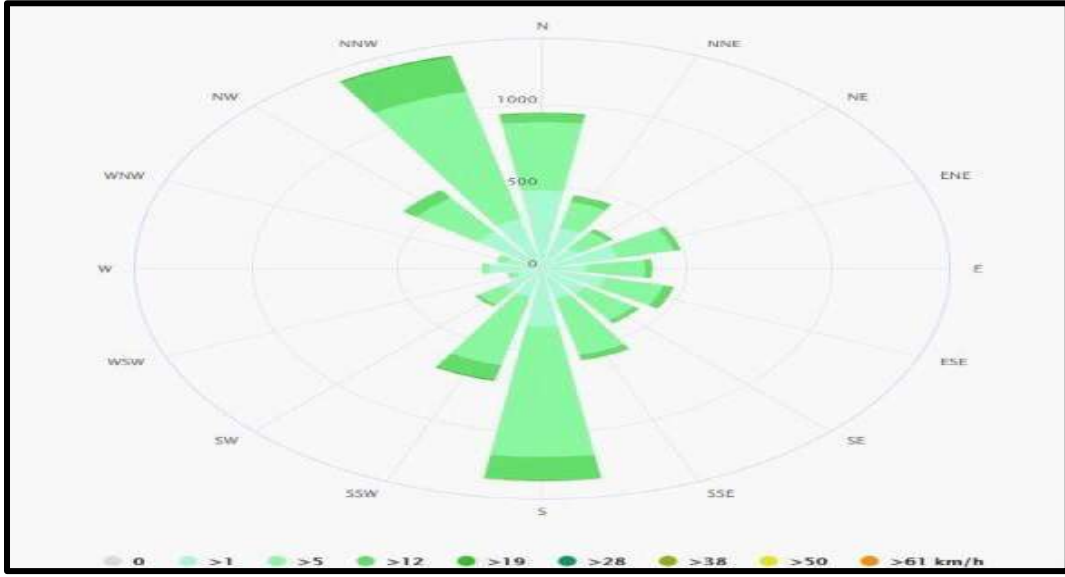
Grafik 13. Kumluca kıyılarında aylara göre deniz suyu sıcaklığı [URL 101]

3.4.5 Rüzgar Diyagramı

Belirli bir alanda ve uzun bir dönemde, pusulanın 8 veya 16 ana yönlerinin her birinden esen rüzgar frekanslarını gösteren diyagram Bu diyagram, bir daire ile daire etrafında, yönler göre esen rüzgarların birikmiş şekli olarak oluşur. Kemer ve Kumluca ilçeleri rüzgar diyagramı aşağıdaki gibidir.

Şekil 58. Kemer ilçesi rüzgar diyagramı [URL 101]

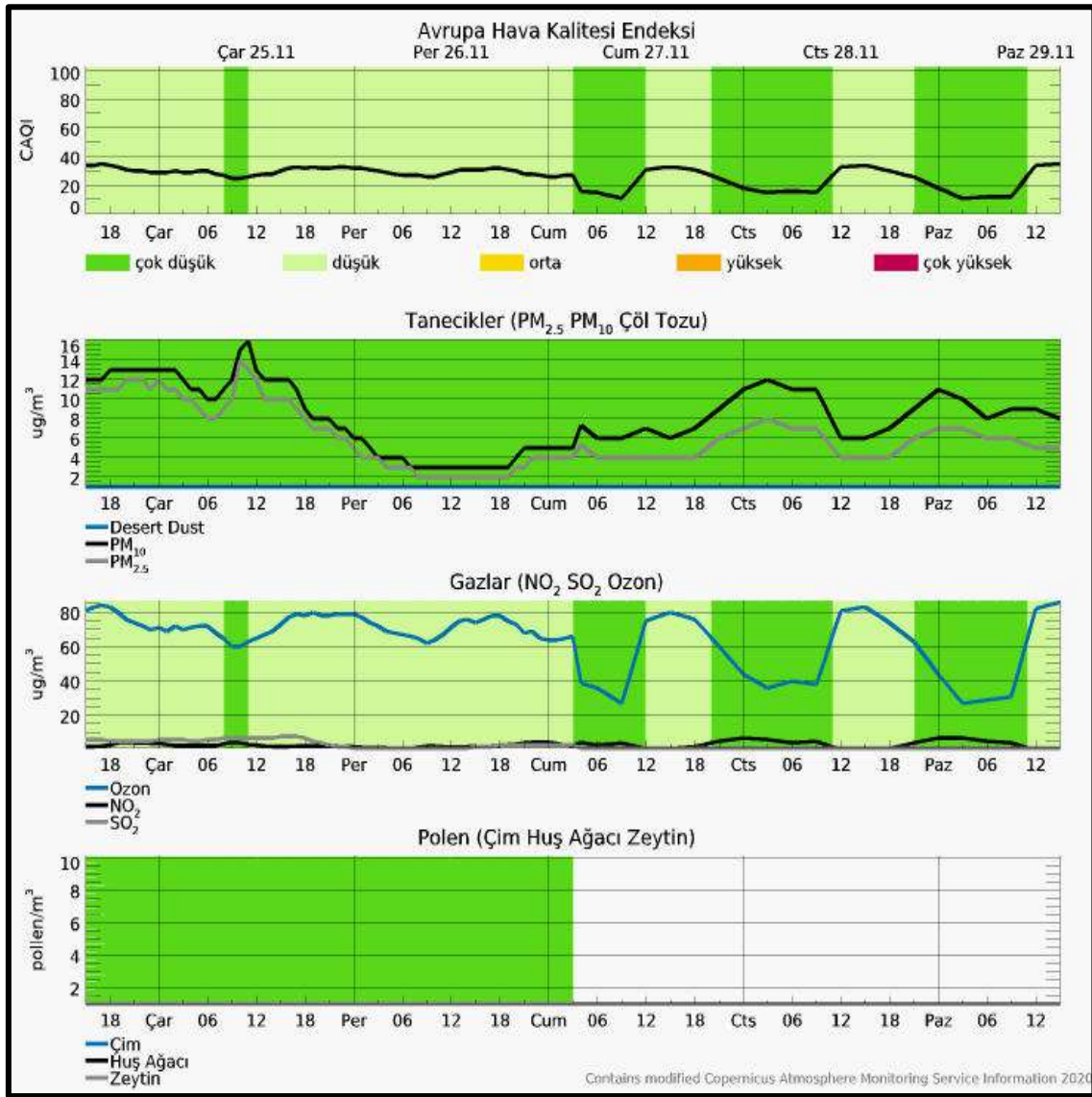

Şekil 59. Kumluca ilçesi rüzgar diyagramı [URL 101]

3.4.6 Hava Kalitesi Ve Polen Tahmini

Aşağıdaki grafikte görüldüğü gibi ; En üstteki panel 2006 yılından beri Avrupa’da kullanılan Genel Hava Kalite Endeksi (CAQI) için tahmini göstermektedir. 1 – 100 arasında değişen bir sayıdır, düşük bir değer (yeşil renklerde) iyi hava kalitesi; yüksek bir değer (kırmızı renklerde) kötü hava kalitesi anlamına gelmektedir. CAQI renk kodlaması, hava kirliliği seviyesini göstermek için tüm hava kirliliği tahmin panellerinde kullanılır. Polen, Hava Kalitesi Endeksi tahmininin bir parçası olmadığından dolayı polen için resmi bir renk kodlaması kılavuzu bulunmamaktadır. Hava Kalite endeksi yolların yakınında (“yol kenarı” endeksi) veya yollardan uzakta (“arka plan” endeksi) ayrı bir şekilde tanımlanmaktadır.

İkinci panel Kemer için partikül tahminini (PM ve çöl tozu) gösterir. Atmosferik partikül madde (PM) havada asılı kalan mikroskobik katı veya sıvı maddelerdir. Partikül maddesinin kaynağı doğal veya insan kökenli olabilir. Halk sağlığı için en büyük endişeler arasında, akciğerlerin en derin kısımlarına kadar solunabilecek kadar küçük partiküller bulunmaktadır. Bu partiküllerin çapı 10 mikrondan daha küçüktür (insan saçının yaklaşık 1/7’si kadar kalınlık) ve PM10 olarak tanımlanmaktadır. Duman, is, toz, tuz, asitler ve metalleri içerebilen bir karışımdan oluşmaktadır. Partikül maddesi ayrıca motorlu araçlardan ve sanayiden yayılan gazlar atmosferde kimyasal reaksiyona girdiklerinde de oluşur. PM10 kirli hava kütlesi olarak tanımladığımız duman şeklinde gözle görülebilir. PM10 tüm hava kirleticileri arasında en zararlı olanlardan biridir. [URL 102]

Grafik 14. Kemer ilçesi hava kalitesi ve polen tahmini [URL 102]

Çöl Tozu, çöllerden çıkan $62 \mu\text{m}$ 'den küçük maddelerden oluşmaktadır. Genellikle, toz partikülleri küçüktür ve yüksek yoğunlukta PM10 ve PM2.5 oluşmasına ve tüm ilgili sağlık etkilerine yol açar.

- Hava kirliliği gazlarının konsantrasyonlarının tahmini üçüncü panelde gösterilmektedir. Alt tro-posferdeki Ozon (O_3) kirliliği ağırlıklı olarak kentsel alanlardan kaynaklanmaktadır. Ozon şunlara neden olmaktadır:
- Derin ve kuvvetli nefes almada zorluk
- Derin nefes alırken nefes darlığı ve acı

- Öksürme ve boğaz ağrısı
- Solunum yollarında iltihap ve hasar
- Astım, amfizem ve kronik bronşit gibi şiddetli akciğer hastalıkları
- Astım krizlerinin sıklığında artış
- Akciğerleri enfeksiyon riskine açma
- Belirtiler ortadan kalktıktan sonra bile akciğerlere zarar vermeye devam etme
- Kronik obstrüktif akciğer hastalığına (COPD) neden olma
- Sülfür dioksit (SO₂) bir gazdır, görünmezdir ve pis, keskin bir kokuya sahiptir. Sülfürik asit, sülfüroz asit ve sülfat partikülleri gibi zararlı bileşikler oluşturmak için diğer maddeler ile kolayca reaksiyona girer.
- Nitrojen dioksit (NO₂) karakteristik bir keskin, acı verici bir kokuya sahip ve başlıca hava kirliliği oluşturan kırmızı-kahverengi bir gazdır. Nitrojen dioksitin başlıca kaynağı kömür, petrol ve gaz gibi fosil yakıtlardır. Şehirlerdeki nitrojen dioksitin büyük bir kısmı motorlu araçların egzozlarından kaynaklanmaktadır. Nitrojen dioksit önemli bir hava kirliliği yaratan gazdır çünkü insan sağlığına önemli etkileri olabilen ozonun oluşmasına katkıda bulunmaktadır.
- Avrupa için, hava kirliliği meteogramı Kemer için polen tahminini gösteren dördüncü bir panele sahiptir.
- Huş ağacı poleni bahar zamanında veya yılın sonraki zamanlarında yüksek rakımlarda en çok görülen hava kökenli alerjenlerden biridir. Ağaçlar çiçek açtıkça, rüzgar ile saçılan minik polen tanecikleri yayarlar. Tek bir huş ağacı beş milyon kadar polen tanecikleri üretebilir. Polen rüzgar akımları ile yayılır ve çok büyük bir mesafe katedebilirler. Bu nedenle 10 m rüzgar hızı ile örtülü polen tahminini gösterilmektedir.
- Ot poleni yaz aylarında polen alerjilerinin birincil tetikleyicisidir. En şiddetli tedavisi zor semp-tomlara neden olurlar. Nemli iklimlerde ot poleni sezonu birkaç ay sürer. Daha kuru iklimlerde, huş ağacı ve zeytin poleni sezonunun yanı sıra, ot poleni sezonu önemli ölçüde kısadır.
- Yağışlar havayı polenlerden temizleyebilir, ancak gök gürültülü fırtına ile birleşir ise, güçlü Hava kirliliği gazlarının konsantrasyonlarının tahmini üçüncü panelde gösterilmektedir. Alt troposferdeki Ozon (O₃) kirliliği ağırlıklı olarak kentsel alanlardan kaynaklanmaktadır. Ozon şunlara neden olmaktadır:

- Derin ve kuvvetli nefes almada zorluk
- Derin nefes alırken nefes darlığı ve acı
- Öksürme ve boğaz ağrısı
- Solunum yollarında iltihap ve hasar
- Astım, amfizem ve kronik bronşit gibi şiddetli akciğer hastalıkları
- Astım krizlerinin sıklığında artış
- Akciğerleri enfeksiyon riskine açma
- Belirtiler ortadan kalktıktan sonra bile akciğerlere zarar vermeye devam etme
- Kronik obstrüktif akciğer hastalığına (COPD) neden olma
- Sülfür dioksit (SO₂) bir gazdır, görünmezdir ve pis, keskin bir kokuya sahiptir. Sülfürik asit, sülfüroz asit ve sülfat partikülleri gibi zararlı bileşikler oluşturmak için diğer maddeler ile kolayca reaksiyona girer.
- Nitrojen dioksit (NO₂) karakteristik bir keskin, acı verici bir kokuya sahip ve başlıca hava kirliliği oluşturan kırmızı-kahverengi bir gazdır. Nitrojen dioksitin başlıca kaynağı kömür, petrol ve gaz gibi fosil yakıtlardır. Şehirlerdeki nitrojen dioksitin büyük bir kısmı motorlu araçların egzozlarından kaynaklanmaktadır. Nitrojen dioksit önemli bir hava kirliliği yaratan gazdır çünkü insan sağlığına önemli etkileri olabilen ozonun oluşmasına katkıda bulunmaktadır.
- Avrupa için, hava kirliliği meteogramı Kemer için polen tahminini gösteren dördüncü bir panele sahiptir.
- Huş ağacı poleni bahar zamanında veya yılın sonraki zamanlarında yüksek rakımlarda en çok görülen hava kökenli alerjenlerden biridir. Ağaçlar çiçek açtıkça, rüzgar ile saçılan minik polen tanecikleri yayarlar. Tek bir huş ağacı beş milyon kadar polen tanecikleri üretebilir. Polen rüzgar akımları ile yayılır ve çok büyük bir mesafe katedebilirler. Bu nedenle 10 m rüzgar hızı ile örtülü polen tahminini gösterilmektedir.
- Ot poleni yaz aylarında polen alerjilerinin birincil tetikleyicisidir. En şiddetli tedavisi zor semptomlara neden olurlar. Nemli iklimlerde ot poleni sezonu birkaç ay sürer. Daha kuru iklimlerde, huş ağacı ve zeytin poleni sezonunun yanı sıra, ot poleni sezonu önemli ölçüde kısadır.
- Yağışlar havayı polenlerden temizleyebilir, ancak gök gürültülü fırtına ile birleşir ise, güçlü rüzgarlar başlangıçta polen yoğunluğunu artırır. [URL 102]

- Sülfür dioksit (SO₂) bir gazdır, görünmezdir ve pis, keskin bir kokuya sahiptir. Sülfürik asit, sülfüroz asit ve sülfat partikülleri gibi zararlı bileşikleri oluşturmak için diğer maddeler ile kolayca reaksiyona girer.
- Nitrojen dioksit (NO₂) karakteristik bir keskin, acı verici bir kokuya sahip ve başlıca hava kirliliği oluşturan kırmızı-kahverengi bir gazdır. Nitrojen dioksitin başlıca kaynağı kömür, petrol ve gaz gibi fosil yakıtlardır. Şehirlerdeki nitrojen dioksitin büyük bir kısmı motorlu araçların egzozlarından kaynaklanmaktadır. Nitrojen dioksit önemli bir hava kirliliği yaratan gazdır çünkü insan sağlığına önemli etkileri olabilen ozonun oluşmasına katkıda bulunmaktadır.
- Avrupa için, hava kirliliği meteogramı Kemer için polen tahminini gösteren dördüncü bir panele sahiptir.
- Huş ağacı poleni bahar zamanında veya yılın sonraki zamanlarında yüksek rakımlarda en çok görülen hava kökenli alerjenlerden biridir. Ağaçlar çiçek açtıkça, rüzgar ile saçılan minik polen tanecikleri yayarlar. Tek bir huş ağacı beş milyon kadar polen tanecikleri üretebilir. Polen rüzgar akımları ile yayılır ve çok büyük bir mesafe kat edebilirler. Bu nedenle 10 m rüzgar hızı ile örtülü polen tahminini gösterilmektedir.
- Ot poleni yaz aylarında polen alerjilerinin birincil tetikleyicisidir. En şiddetli tedavisi zor semptomlara neden olurlar. Nemli iklimlerde ot poleni sezonu birkaç ay sürer. Daha kuru iklimlerde, huş ağacı ve zeytin poleni sezonunun yanı sıra, ot poleni sezonu önemli ölçüde kısadır. Yağışlar havayı polenlerden temizleyebilir, ancak gök gürültülü fırtına ile birleşir ise, güçlü rüzgarlar başlangıçta polen yoğunluğunu artırır. [URL 102]

3.5 Toprak Yapısı

3.5.1 Toprak Grupları

İklim topoğrafya, ana madde, bitki örtüsü ve zamanın etkisiyle Antalya ilinde çeşitli büyük toprak grupları oluşmuştur. Büyük toprak gruplarının yanı sıra toprak örtüsünden ve profil gelişmesinden yoksun bazı arazi tipleri de görülmektedir. Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinden oluşan çalışma alanının toprak grupları ve dağılımı şöyledir: (Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2007)

3.5.1.1 Alüviyal Topraklar

Havza tarımında çok önemli yeri olan topraklar grubudur. Havzada esas olarak akarsular, kısmen de göllerin oluşturduğu bu topraklar zonaliteye sahip olmadığından havzanın her tarafında bulunur. Özel bir iklime ve tabii bitki örtüsüne sahip değildirler. Antalya havzası alüvyonlarının büyük bir kısmı tuzsuzdur. Fazla olmamakla beraber tuzluluk ve alkalilik arz eden topraklara da rastlanır. Tuzluluk ve alkalilik genellikle bozuk drenaj arz eden sahalarda görülür. Havzanın esas olarak sahil bölgesi ve yukarı kısımdaki ovalık ünitesinde yer alan alüviyal topraklarda topografya düz veya düze yakındır. Bu toprakların hemen hemen yarısında sulu tarım, diğer yarısında kuru tarım yapılmaktadır. Bu arada çok az da olsa funda, mera, çayır, bağ-bahçe gibi kullanma şekilleri de mevcuttur.

3.5.1.2 Kolüvyal Topraklar

Kolüviyaller yüzey akışla veya yan derelerin kısa mesafelerden taşıyarak meylin azalmış olduğu yerlerde depo ettikleri materyallerden ibaret topraklardır. Zonaliteye sahip olmayan (Azonal) genç topraklardır. Özel bir iklime ve vejetasyona sahip değildirler. Kolüviyal topraklar oluşum itibariyle, Alüviyal topraklara çok benzerler. Alüviyaller den farkı, alt katlarda bünyenin kaba veya orta olması, çakılların kısmen köşeli olması, az çok bir meyile sahip olması ve bu meyilin materyalin geldiği yöne doğru devamlı bir artış göstermesi, toprak renginin alt olduğu materyalin renginde olması, dahili drenajın iyi olmamasıdır. Kolüviyal topraklar benzer oluşuma sahip olmaları sebebiyle Alüviyal topraklara bitişik olarak Alüviyallerle yüksek arazi toprakları arasında yer alırlar. Meylin çok azaldığı yerlerde bu iki toprağın bir birine geçiş yaptığı görülür. Kolüviyal toprakların ana maddesi içinde bulunduğumuz zamana (Quaterner) ait muhtelif orijinli yeni kolüviyumlardır. Kolüviyumlar yakın mesafelerden taşınarak geldiğinden bilhassa alt katlarda orta veya kaba bünyeye sahiptirler. Üst toprak devamlı işlendiğinden ince bünyelidir. Kolüviyallerin büyük ekseriyetinde sürülerek tarım yapılmaktadır. En çok rastlanan kullanma şekli kuru tarım, sulu tarım ve bağ-bahçedir. Az olarak çayır, mera, orman ve funda gibi diğer kullanma şekilleri bulunur.

3.5.1.3 Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları

Şistler, serpantin ve kristal kireçtaşı üzerinde, orman ve çalı örtüsü altında, zayıf, ileri derecede katmanlaşmış kireçsiz kahverengi orman toprakları oluşmuştur.

3.5.1.4 Aluvyal Sahil Bataklıkları

Deniz kıyısında yer alan, deniz ve yüzey akışkanları etkisi ile devamlı veya yılın büyük bir bölümünde yağ yada bataklık durumunda olan topraklardır. Bu arazilerin tarımsal değeri yoktur.

3.5.1.5 Çıplak Kaya ve Molozlar

Çıplak kayalıklarda, toprak örtüsü bulunmaz. İklim topoğrafya, ana madde, bitki örtüsü ve zamanın etkisiyle Antalya ilinde çeşitli büyük toprak grupları oluşmuştur. Büyük toprak gruplarının yanı sıra toprak örtüsünden ve profil gelişmesinden yoksun bazı arazi tipleri de görülmektedir.

3.5.1.6 Kırmızı-Kahverengi Akdeniz Toprakları

Kırmızı-Kahverengi Akdeniz topraklarının bulunduğu yerlerde yıllık ortalama yağış 750-900 mm olup Kırmızı Akdeniz topraklarına nazaran biraz daha düşüktür. Bitki örtüsü bu topraklarda da esas olarak orman ağaç ve 118çerişindi118 ile Akdeniz maki topluluğudur. Orman vejetasyonundan ibreliler başta olup kızılçam ve karaçam esas teşkil eder. Buna takiben yaprağını dökenlerden meşe ve köknar gelir. Maki topluluğunun ve otsuların bütün fertleri görülmez. Bu toprakların büyük kısmı sık ormanlarla kaplıdır.

Funda çok azdır. Yıllık tabii bitki örtüsü Kırmızı Akdeniz topraklarının hemen hemen aynıdır. Ana madde esas olarak ikinci ve üçüncü zamana ait gri çatlaklı veya denizel miosen kalkerleri ile bunların ayrışma ürünlerinin teşkil ettiği kolüvyumlardır. Kırmızı-Kahverengi Akdeniz topraklarının büyük kısmı orman geri kalan az bir kısmı da fundalık ve kuru tarım olarak kullanılmaktadır.

3.5.1.7 Kestane Rengi Topraklar

Genç olan kolüviyal toprakların olgunlaşmış olanlarıdır. Bu toprakların bulunduğu yerlerdeki yıllık ortalama yağış 400-600 mm veya biraz fazla, yıllık ortalama sıcaklık 12.2 P 0 PC civarındadır. Bu toprakların tabii bitki örtüsü esas olarak yıllık muhtelif otlar, ot-çalı karışığı, seyrek fundalıklar ve kısmen seyrek orman kalıntılarıdır. Kestanerengi toprakları oluşturan ana madde esas olarak Neojen, Eosen, Oligosen ve Mesozoik formasyonlarından Marn, yumuşak kalker ve gevşek konglomeralardır. Havzanın dağlık, tepelik ünitesinde yer alan bu topraklar esas olarak hafif dalgalı ve ondüleli topoğrafya ile orta, hafif ve dik meyillere sahiptir.

3.5.1.8 Regosal Topraklar

Regosal topraklar Zonaliteden mahrum olmaları sebebiyle özel bir iklime sahip değildirler. Yüksek geçirgenlik ve düşük su tutma kapasitelerinden dolayı fizyografik kurumuştur. Havzada ana madde ve fizyografya bakımından farklılık arz eden iki çeşit Regosol toprağa rastlanmaktadır. Bunlardan birincisi Akdeniz Sahil Kumullarının devamı olan ve sahile paralel, dar bir şerit halinde uzanan Regosollerdir. Topoğrafyaları düz, ondüleli ve hafif dalgalıdır. Düz düze yakın, hafif veya orta meyiller arz eder. Quaterner formasyonuna ait gevşek, bağıntısız, ince kuars kumu ana maddesine sahiptirler. Bütün özelliklerini kum olan bu ana maddeden alırlar. Hakim olan orman türleri kızılçam ve fıstık çamıdır. Topoğrafyaları genellikle hafif dalgalı veya tepeliktir. Bu sebeple orta ve çok dik meyile sahiptirler. Bunların ana maddesi volkanik püskürtmeler sonucu yığılmış Neojen, orjinli gevşek, bağıntısız volkan külü veya lapillidir. Keza bunlarda bütün özelliklerini bu kaba materyalden alırlar. Bu Regosellerin büyük kısmı bağ-bahçe, kuru ve sulu tarımda kullanıldığından orman ağaç ve 119çerişindi119 ile maki ve otsuları görmek mümkün değildir.

3.5.1.9 Sahil Kumulları

Kıyı kumulları sahil şeridinde geniş olarak bulunurlar. Bu araziler üzerinde, çok az sayıda çalı ve ağaç bulunur.

3.5.1.10 Kırmızı Akdeniz Toprakları

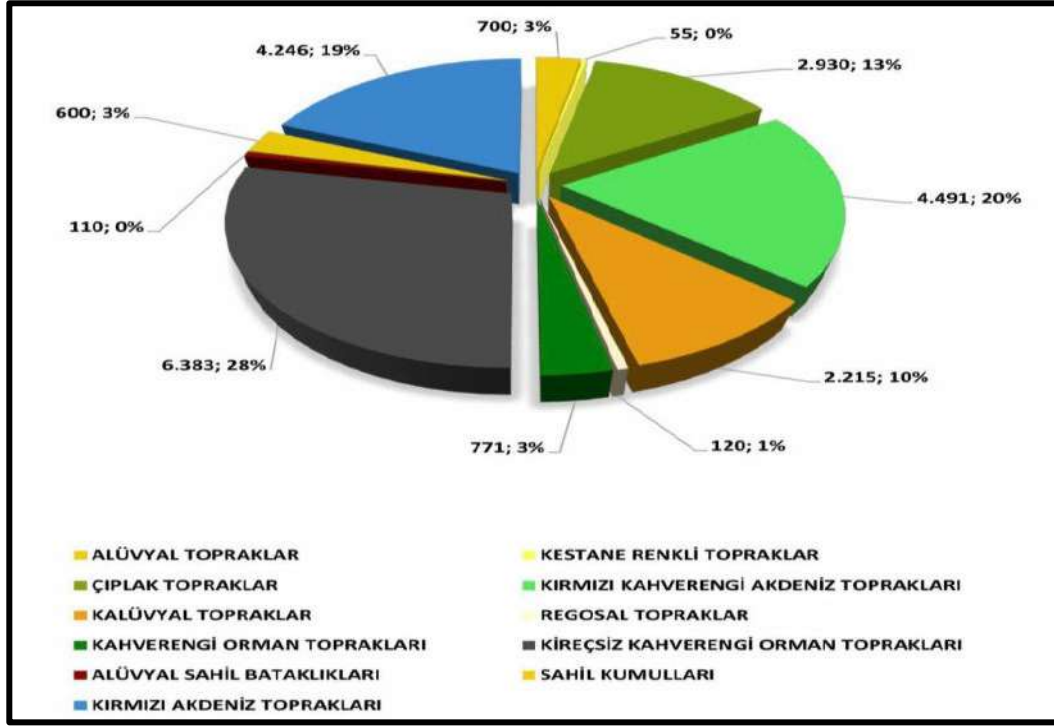
Kırmızı Akdeniz topraklarının bulunduğu yerlerde yıllık ortalama yağış 800-1250 mm dir. Bu toprakların çok yıllık tabii örtüsü esas olarak orman ağaç ve 119çerişindi119 ile Akdeniz maki örtüsüdür. Orman ağacı olarak daha ziyade ibrelilerden kızılçam, karaçam ile kısmen yaprağını dökenlerden meşe, köknar, ardıç bulunur. Maki topluluğunun ve otsuların hemen hepsini görmek mümkündür. Bunlar kermez ve pırnal meşesi, erika, sakız 119çeriş, yabani zeytin, menengiç, keçi boynuzu, akçakesme, sandal, katırtırnağı, laden, hayit, mersin, zakkum, kekik ve günlüktür. Orman ve maki örtüsü muhtelif genişlikteki kalker çatlaklardan tutunmuş ve gelişmiştir. Yıllıklı tabi bitki örtüsünün (çayır, mera bitkileri) en önemli türleri köpekdişi, arpaçimi, 119çeriş darısı, domuz ayrığı, yumrulu arpa, 119çerişi çimi, 119çeri, yabani yulaf, yonca, tiftıl, fiğ ve şerbetçi otudur. Ana maddeleri ikinci zamanın gri çatlaklı kalkerleri ile üçüncü zamanın denizsel miosen kalkerleri, quaterner travertenleri veya bunların ayrışma ürünlerinden ibaret koluvyal depozitleridir. Kalkerler çok çatlaklıdır. Bu topraklar esas olarak havzanın dağlık ünitesinde yer alır. Topoğrafya esas olarak arızalıdır. Kısmen diğer topoğrafyalarda görülür. Meyil

topoğrafyaya paralel olarak bulunur. Sarp meyiller esas meyili teşkil eder. Diğer meyiller az olarak yer alır. Bu toprakların büyük ekseriyeti orman ve fundalık çok az kısmı ise kuru ve sulu tarım, mera veya bağ-bahçe olarak kullanılmaktadır.

3.5.1.11 Kahverengi Orman Toprakları

Kahverengi Orman topraklarının bulunduğu yerlerde ortalama yağış bazen 1000 mm'ye erişmekte ise de esas olarak 600 mm civarındadır. Bu toprakların tabii bitki örtüsü isminden de anlaşılacağı üzere esas olarak orman ağaç ve ağaççıklardır. Bunlar daha ziyade yaprağını dökenlerden meşe, köknar ve ardıçtır. Havzanın güneyinde bulunanlardan maki topluluğu ile otuların hepsini örmek mümkün ise de batı ve kuzeyde bulunanlarda pek azına rastlanır. Yıllık tabii bitki örtüsü türlerinden en çok köpek dişi, arpa çimi, 120çeriş darısı, yüksek otlak ayrığı, brom, yabani yulaf, yonca, tırfıl, fiğ ve şerbetçi otu bulunur. Bu toprakları oluşturan ana madde esas olarak ikinci ve üçüncü zamana ait yüksek kireç muhtevalı marn veya kalkerli killerdir. Esas olarak tepelik, dalgalı ve arızalı topoğrafyada bulunurlar. Sahip oldukları meyiller topoğrafyayla ilgili olarak dik, çok dik ve sarp meyillerdir. Bu arada ufak parçalar halinde orta meyillerde bulunur. Kahverengi Orman toprakları İnterzonal toprakların Kalsimorfik alt sırasına dahildirler. Bunlarda karakteristik özellik toprak gövdesinin yüksek derecede kireç muhtevalı ana madde üzerinde gelişmesidir. Bu sebeple profilde kalkerlilik yüksektir. Toprakların büyük çoğunluğu iyi kapalılıkta olan orman ve fundalık geri kalan kısmı kuru tarım ve mera olarak kullanılmaktadır. [URL 103]

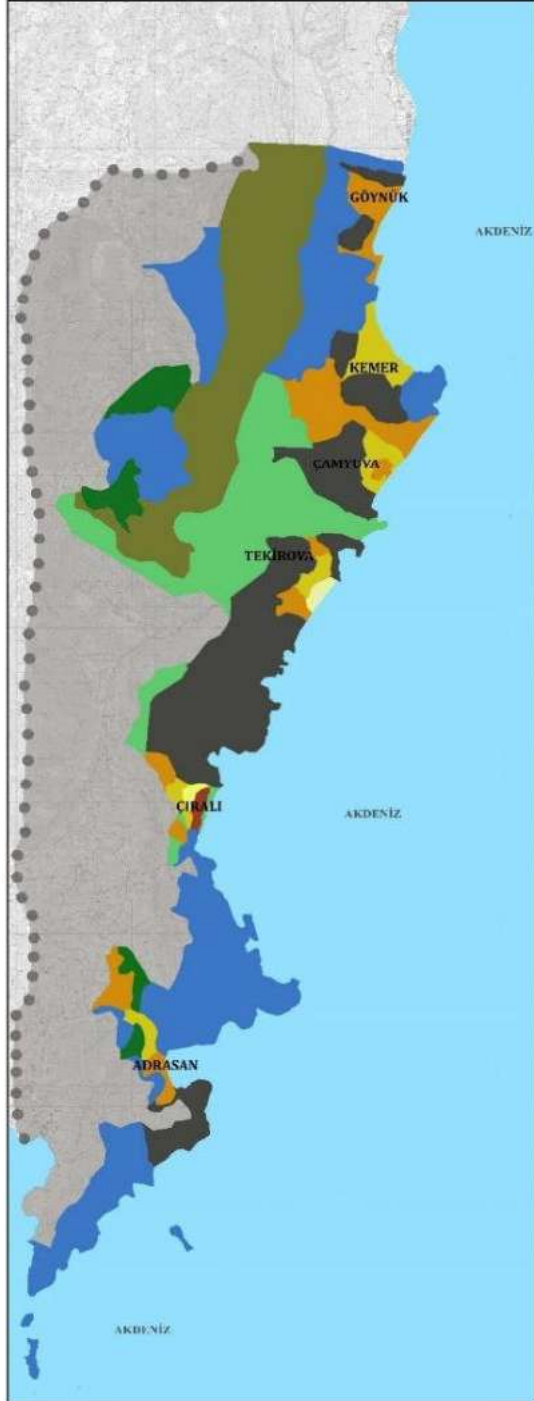
Yapılan araştırmalar sonucu elde edilen bilgilere göre çalışma alanı sınırları içerisinde en yoğun bulunan toprak grubu %28 oran ile Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları'dır. Bu toprak çeşidi orman ve çalı örtüsü altında bulunmaktadır. Sonraki en yoğun toprak çeşidi Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları'dır. Arkasından %19 ile Kırmızı Akdeniz Toprakları gelmektedir. Alanın %13'üne hakim bir diğer toprak çeşidi ise Çıplak Kayalıklar'dır. En düşük görülen toprak çeşidi ise Alüvyal Sahil Bataklıkları'dır. Bu topraklar yılın büyük bir bölümünde yaşı yada bataklık durumunda olan topraklardır. Bu arazilerin tarımsal değeri yoktur.

Grafik 15. Toprak grupları [URL 103]

Antalya ili Adrasan Kemer Tekirova Göynük alt bölgeleri içerisinde 11 adet toprak grupları tespit edilmiştir. Hektar yoğunluğu olarak en fazla alana sahip olan toprak grubu Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları olurken en az alana ise Kestane Renkli Topraklar hakimdir. Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları çalışma alanının %28'ini kapsamaktadır. Sonrasında %20 oranla Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları gelmektedir. Bitki örtüsü bu topraklarda esas olarak orman ağaç ve 121çerişindi121 ile Akdeniz maki topluluğudur. Orman vejetasyonundan ibreliler başta olup kızılçam ve karaçam esasını teşkil eder. Kırmızı-Kahverengi Akdeniz topraklarının büyük kısmı orman geri kalan az bir kısmı da fundalık ve kuru tarım olarak kullanılmaktadır. Alanın kıyı kesimine bakıldığında karma toprak grupları yer alsa da kıyı kesiminde en yoğun görülen toprak grubu Kırmızı Akdeniz Toprakları'dır. Bu toprakların da çok yıllık tabii örtüsü esas olarak orman ağaç ve 121çerişindi121 ile Akdeniz maki örtüsüdür. Kızılçam ve Karaçam bu toprak grubunda en çok yetişen ağaç türüdür. Bu toprakların büyük ekseriyeti orman ve fundalık çok az kısmı ise kuru ve sulı tarım olarak kullanılmaktadır. Alanda en düşük yoğunluğa hakim bölge Alüvyal Sahil Bataklıkları'dır. Bu topraklar yılın büyük bir bölümünde yaş yada bataklık durumunda olan topraklardır. Bu arazilerin tarımsal değeri yoktur. Alanın

%13'üne hakim bir diğer toprak çeşidi ise Çıplak Kayalıklar'dır. Bu arazilerde toprak örtüsü bulunmaz.

GÖSTERİM

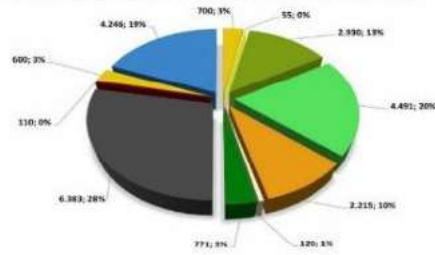
SINIRLAR

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- DENİZ

TOPRAK GRUPLARI

- ALÜVYAL TOPRAKLAR
- KESTANE RENKLİ TOPRAKLAR
- ÇIPLAK KAYALIKLAR
- KIRMIZI KAHVERENGİ AKDENİZ TOPRAKLARI
- KALÜVYAL TOPRAKLARI
- REGOSAL TOPRAKLAR
- KAHVERENGİ ORMAN TOPRAKLARI
- KİREÇSİZ KAHVERENGİ ORMAN TOPRAKLARI
- ALÜVYAL SAHİL BATAKLIKLARI
- SAHİL KUMULLARI
- KIRMIZI AKDENİZ TOPRAKLARI

TOPRAK GRUPLARI HEKTAR DAĞILIMI GRAFİĞİ

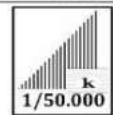

- ALÜVYAL TOPRAKLAR
- ÇIPLAK TOPRAKLAR
- KALÜVYAL TOPRAKLAR
- KAHVERENGİ ORMAN TOPRAKLARI
- ALÜVYAL SAHİL BATAKLIKLARI
- KIRMIZI AKDENİZ TOPRAKLARI
- KESTANE RENKLİ TOPRAKLAR
- KIRMIZI KAHVERENGİ AKDENİZ TOPRAKLARI
- REGOSAL TOPRAKLAR
- KİREÇSİZ KAHVERENGİ ORMAN TOPRAKLARI
- SAHİL KUMULLARI

HAZIRLAYANLAR

ALİŞAN YILDIRIM	18653007
ASENA EDANUR YILDIRIM	18653055
CEREN ÇALIKUŞU	18653063
DERYA DEMİR	18653012
ESİN BAŞ	17653032
İREM AYRIÇ	18653041
MERTCAN DEMİR	18653013
SALİME TEMEL	18653004
SAMET SADRİ KIRIK	18653018
TUNCAY CANSIZ	18653603
ZEYNEP ELÇİ	18653033

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR. OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 60. Toprak Grupları analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.5.2 Toprak Sınıfları

3.5.2.1 Sınıf I

Bu sınıf tarım arazilerindeki toprakların kullanılmasını kısıtlayan, hafif derecede bir veya iki mırlama olabilir. Topografyaları hemen hemen düzdür. Su ve rüzgar erozyonu zararı yok veya çok azdır. Toprak derinliği fazla, drenajları iyidir. Tuzluluk, sodiklik (alkalilik) ve taşlılık gibi sorunları yoktur. Su tutma kapasiteleri yüksek ve verimlilikleri iyidir veya gübrelemeye iyi cevap verirler. Çok üretken olup, geniş bir bitki seçme aralığına sahiptirler. Kültür bitkilerinin yetiştirilmesinde olduğu kadar, çayır-mera ve orman içinde güvenli olarak kullanılabilirler. Toprakları kolay işlemekte olup, gübreleme, kireçleme, örtü ve yeşil gübre bitkileri yetiştirilmesi, bitki artıkları ve hayvansal gübrelerin korunması, adapte olmuş bitkilerin münavebeye alınması gibi olağan amenajman işlemlerinden bir veya bir kaçının uygulanmasına ihtiyaç gösterirler.

3.5.2.2 Sınıf II

Bu sınıftakiler kötüleşmeyi önlemek veya işleme sırasında hava ve su ilişkilerini iyileştirmek için yapılan koruma uygulamalarını içeren dikkatli bir toprak idaresini gerektirir. Bu alanlar kültür bitkileri, çayır-mera ve orman için kullanılabilir. Bu tür alanlarda ki topraklar hafif bir eğime, orta derecede su ve rüzgar erozyonuna, geçmişte ki erozyonun orta derecede olumsuz etkilerine, idealden daha az toprak derinliğine, elverişsiz toprak yapısı ve işlenebilirliğine, hafiften ortaya kadar değişen, kolayca düzeltilebilen, fakat yinede görülebilir tuzluluk ve sodikliğe maruz kalabilmektedir. Bu sınıftaki topraklar, bitki seçimi ve amenajman uygulamaları bakımından Sınıf I'dekinden daha az serbestlik sağlarlar. Bunlar aynı zamanda özel toprak koruyucu bitki yetiştirme sistemleri, toprak koruma uygulamaları, su kontrolü yapılar veya kültür bitkileri için kullanıldıklarında uygun işleme yöntemleri gerektirirler.

3.5.2.3 Sınıf III

Bu sınıftaki tarım alanları, II.Sınıftakilerden daha fazla sınıflandırmalara sahiptir. Kültür bitkileri için kullanılmasını gerektiğinde, koruma önlemleri almak ve alınan önlemlerin sürekliliğini sağlamak oldukça zordur. Kültür bitkileri tarıma alınabilecekleri gibi çayır-mera ve orman arazisi olarak da kullanılabilirler. Fakat sınırlandırmalar bitki seçimini, ekim, dikim, hasat zamanı ve ürün miktarını olumsuz yönde etkiler. III.Sınıf arazilerde; orta derecede eğime, şiddetli su veya rüzgar erozyonuna, geçmişteki erozyonun şiddetli olumsuz etkilerine, ürüne zarar veren

sık taşkınlara, alt toprakta çok yavaş geçirgenliği, drenajdan sonraki yaşlılık veya bir süre devam edecek olan göllenmeye, sığ kök bölgesine, düşük rutubet tutma kapasitesine, kolayca düzeltilemeyen düşük verimliliğe ve orta derecede tuzluluk veya sodikliğe rastlanabilir.

3.5.2.4 Sınıf IV

Bu sınıfta, toprakların kullanılmasındaki sınırlandırmalar III. Sınıftakinden daha fazla ve bitki seçimi daha sınırlıdır. İşlendiklerinde daha dikkatli bir idare gerektirirler. Koruma önlemlerinin alınması ve muhafazası daha da zordur. Çayır-mera ve orman için kullanılacakları gibi, gerekli önlemlerin alınması halinde iklime adapte olmuş tarla ve bahçe bitkilerinden bazıları için kullanılabilirler. Bu sınıf araziler, dik eğim, şiddetli tuzluluk ve sodiklik, şiddetli su ve rüzgar erozyonu, geçmişteki erozyonun şiddetli olumsuz etkileri, sığ toprak, düşük rutubet tutma kapasitesi, ürüne zarar veren sık taşkınlara, uzun süren göllenme veya yaşlılık gibi olumsuz şartların etkisi altındadır.

3.5.2.5 Sınıf V

V.Sınıf tarım arazileri yetişecek bitkiyi kısıtlayan ve kültür bitkilerinin normal gelişmelerini önleyen sınıflandırmalara sahiptir. Bunlarda topoğrafya hemen hemen düzdür. Toprakları ya sık sık sel basması nedeni ile sürekli olarak yaş ya da çok taşlı ve kayalıdır.

3.5.2.6 Sınıf VI

Bu sınıfa giren toprakların fiziksel koşulları, gerektiğinde tohumlama, kireçleme, gübreleme ve kontur karıkları, drenaj hendekleri, saptırma yapıları ve su dağıtıcıları ile su kontrolü gibi çayır ve mera iyileştirmelerinin uygulanmasını pratik kılar. Bu sınıftaki toprakların dik eğim, ciddi erozyon zararı, geçmişteki erozyonun olumsuz etkileri, taşlık, sığ kök bölgesi, aşırı yaşlılık ve taşkın, düşük rutubet kapasitesi, tuzluluk veya sodiklik gibi düzeltilemeyecek sürekli sınırlandırmaları vardır. Bu sınırlandırmaların biri veya daha fazlası dolayısıyla bu topraklar genellikle kültür bitkilerine uygun değildir. Fakat çayır – mera veya orman için kullanılabilirler.

3.5.2.7 SINIF VII

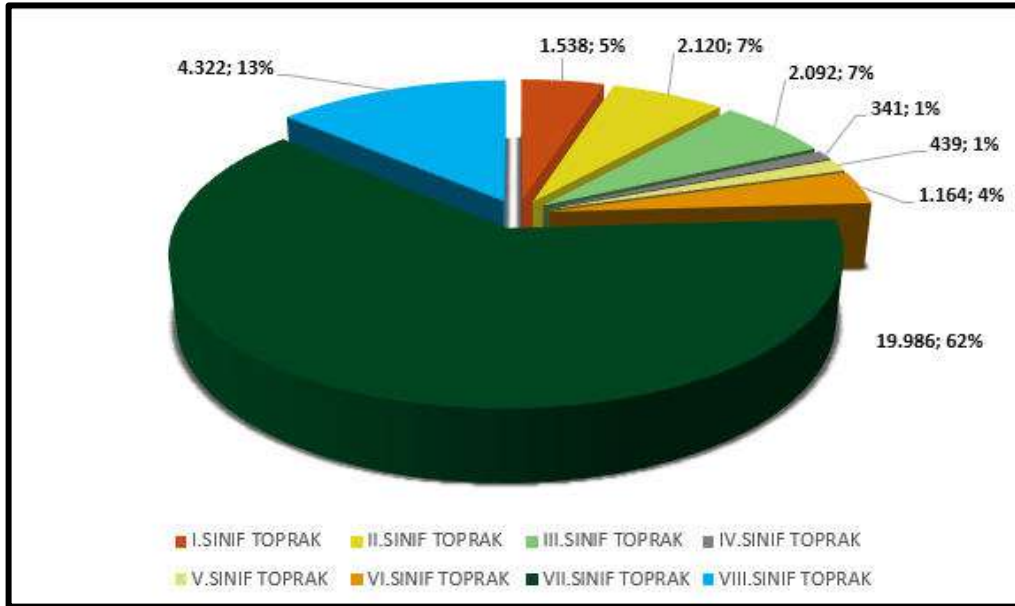
Bu sınıfa giren topraklar çok dik eğim, erozyon, toprak sağlığı, yaşlılık, tuzluluk veya sodiklik gibi, kültür bitkilerinin yetiştirilmesini engelleyen çok şiddetli sınırlandırmalara sahiptir. Çayır ve mera ıslahı için kullanılma olanakları da çok kısıtlıdır. Bazı yerlerde toprak muhafaza

önlemleri almak veya alttaki arazileri korumak için ağaç dikimi veya ot tohumu aşılması yapıldığı, hatta istisnai bazı hallerde kültür bitkileri bile yetiştirildiği olursa da bu gibi durumlar VII.Sınıf tarım arazileri için genel bir özellik sayılmaz.

3.5.2.8 Sınıf VIII

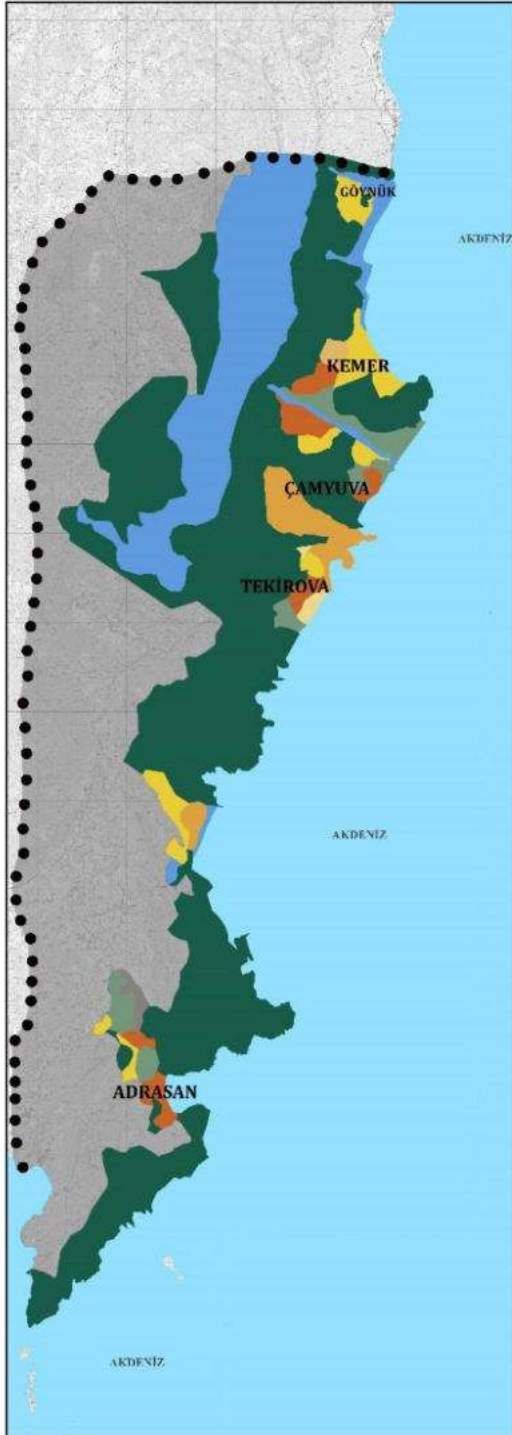
Bu sınıf araziler, erozyon, yaşlılık, taşlılık, kayalık, düşük rutubet kapasitesi, tuzluluk ve sodiklik gibi kısıtlayıcılardan bir veya birkaçının, önlenemeyecek derecedeki şiddetli sınıflandırılmaları nedeni ile ot, ağaç ve kültür bitkilerinin yetiştirilmesine elverişli değildir. Çok aşınmış araziler, kumsallar, kayalar, ırmak yatakları, maden işletmesi yapılan eski ocak ve artık alanları bu sınıfa girerler. Bitki yetiştirilmesine uygun olmasalar da yaban hayatı için ve dinlenme yeri olarak kullanılabilirler.

Yapılan analizler sonucu elde edilen verilere göre çalışma alanı sınırları içerisinde en yoğun görülen toprak sınıfı %62 oran ile VII. Sınıf Topraklardır. Bu topraklarda eğim, erozyon sınırlandırmaları bulunduğu için tarım çok kısıtlıdır. Sonraki en yoğun toprak %13 ile VIII. Sınıf Topraklardır. Bu topraklar ot, ağaç ve kültür bitkileri yetiştirmeye elverişli değildir. %7 oranla II. Sınıf Topraklar ve III. Sınıf Topraklar bulunmaktadır. Bu topraklar alanın doğu ve kuzeydoğusunda yer almaktadır. Alanda en az bulunan toprak sınıfları IV. Ve V Sınıf Topraklardır. [URL 103]

Grafik 16. Toprak sınıfları (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Antalya ili Adrasan Kemer Tekirova Göynük alt bölgeleri içerisinde sekiz adet toprak sınıfı tespit edilmiştir. Hektar yoğunluğu olarak en fazla alana sahip olan toprak sınıfı VII. Sınıf Toprak olurken en az alana sahip toprak sınıfları ise IV. Sınıf toprak ve V. Sınıf toprak grubu olmuştur. Alanın kıyı kesimleri incelendiğinde kuzeydoğuda karma toprak sınıfı görülse de kıyı kesiminin geneline VII sınıf topraklar hakimdir. %7 oranla II. Sınıf Topraklar ve III. Sınıf Topraklar bulunmaktadır. Bu topraklar alanın doğu ve kuzeydoğusunda yer almaktadır. Alanda en yoğun bulunan VII. Sınıf Topraklar eğim ve erozyondan dolayı tarım için çok kısıtlıdır. Alanın kuzeyine bakıldığında kuzeye hakim olan toprak sınıfı VIII. Sınıf Topraklar'dır. Bu topraklar çalışma alanının %13'ünü kapsamaktadır.

GÖSTERİM

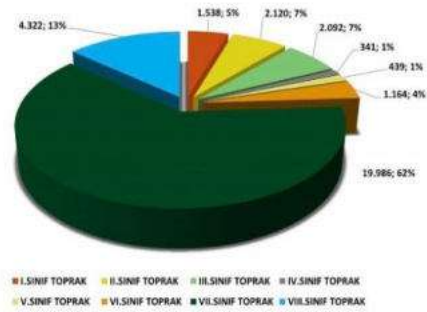
SINIRLAR

- ● ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- DENİZ

TOPRAK SINIFLARI

- I.SINIF TOPRAK
- II.SINIF TOPRAK
- III.SINIF TOPRAK
- IV.SINIF TOPRAK
- V.SINIF TOPRAK
- VI.SINIF TOPRAK
- VII.SINIF TOPRAK
- VIII.SINIF TOPRAK

TOPRAK SINIFLARI HEKTAR DAĞILIMI GRAFİĞİ

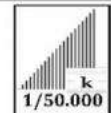

HAZIRLAYANLAR

ALIŞAN YILDIRIM	18653007
AŞENA EDANUR YILDIRIM	18653055
CEREN ÇALIKUŞU	18653063
DERYA DEMİR	18653012
ESİN BAŞ	17653032
İREM AYRIÇ	18653041
MERTCAN DEMİR	18653013
SALİME TEMEL	18653004
SAMET SADRİ KIRIK	18653018
TUNCAY CANSIZ	18653603
ZEYNEP ELÇİ	18653033

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖGR.ÜYESİ NUR SINEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 61. Toprak Sınıfları analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.6 Hidrolojik Ve Hidrojeolojik Durum

Antalya Türkiye geneline oranla %9'luk bir su potansiyeline sahiptir. Bu yüzden hem yer üstü hem de yer altı su kaynakları bakımından zengin bir kent denebilir. Antalya ili için bazı bilgiler aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Antalya'da Su Potansiyeli;

Yıllık Ortalama Yağış: 1085 mm

Yıllık Kullanılabilir Yerüstü Su Potansiyeli(YÜS) : 15,645 milyar m³/yıl

Yıllık Kullanılabilir Yeraltı Su Potansiyeli (YAS) : 0,5534 milyar m³/yıl

Yıllık Toplam Su Potansiyeli: 16,198 milyar m³/yıl

Türkiye Su Potansiyeline Oranı : %9 [URL 104]

3.6.1 Kemer Hidrojeoloji

Kemer sahil şeridinde bölgenin jeolojisine bağlı olarak birbirinden bağımsız cep ovalar oluşmuştur. Ovalarda birbiri ile bağlantısı olmayan yeraltı suyu sahaları bulunmaktadır. Bu ovalar ; Beldibi Ovası, Göynük Ovası, Ağva-Çamyuva Ovası ve Tekirova'dır.

3.6.1.1 Beldibi Ovası

Beldibi Ovası'nda mevcut 2 hm³/yıl yeraltı suyu vardır. Ovada Turizm Bankası tarafından DSİ'den belge alınarak özel sondaj firmalarına açtırılmış olan 4. Adet sondaj kuyusunun toplam verimi 77 lt/n'dir. Kuyuların suyu turizm sezonunda tatil köylerine verilmektedir. Beldibi Ovası'nda Turizm Bankası dışında özel şahıslar ve tatil köyleri tarafından DSİ'den ruhsat alınarak 10 adet sondaj kuyusu açtırılmıştır. Bu kuyular sulama mevsimi ve turizm sezonunda çalıştırılmaktadır. Sulama mevsimi dikkate alınarak gerekli hesaplamalar yapılırsa Turizm Bankası kuyulardan 1.1 hm³/yıl, özel şahıslar ve tatil köylerince 0.9 hm³/yıl yeraltı suyu çekilmektedir.

Beldibi Ovası'nda yeraltı suyu rezervi kadar yılda su çekilmektedir. Bu nedenle bu bölgede yeni kuyular açılması 167 sayılı Yeraltı Suyu Kanunu'na dayanarak DSİ tarafında 1988 yılından itibaren yasaklanmıştır. Turizm Bakanlığı'nın mevcut kuyulardan çekim yapması sırasında gerekli su kalitesi gözlem çalışmaları DSİ tarafından yapılmaktadır. Su kalitesinin daha da kötüleşmesi durumunda Turizm Bankası'nın kuyularının devre dışı bırakılması gerekecektir.

3.6.1.2 Göynük Ovası

Göynük Ovası'nda yıllık yeraltı suyu rezervi 4.2 hm³/yıldır. Göynük Ovası'nda Turizm Bakanlığınca DSİ'den ruhsat alınarak özel sondaj firmalarınca açtırılan 5 adet sondaj kuyusunun t

oplam verimi 109 lt/sn, özel şahıslar ve turizm köylerince yine DSİ'den ruhsat alınarak açtırılan 3 kuyunun toplam verimi 30lt/sn'dir. Turizm Bakanlığı'nın kuyuları turizm sezonunda tatil köylerinin su ihtiyacını karşılamaktadır.

Bölgede yer alan kuyuların çalıştırılma süreleri, turizm ve sulama mevsimi dikkate alınarak çekilen yeraltı suyu miktarı hesaplanmıştır. Buna göre, Turizm Bankası, kuyulardan 1.7 hm³/yıl, özel şahıslar ve tatil köyü kıyılarından 0.3 hm³/yıl su, yeraltı suyundan çekilmektedir. Yöre de sulama suyu ihtiyacı ruhsatsız kuyulardan karşılanmaktadır.

3.6.1.3 Kemer Çamyuva Ağva Ovası

Çamyuva-Ağva Ovası'nda 23.6 hm³/a yeraltı suyu vardır. Bölgede DSİ tarafından açılmış Kemer Sulama Birliği'ne ait 5 adet kuyu vardır. Kemer Sulama Birliği'ne ait kuyulardan sulama suyu temin edilmektedir. Kuyuların verimi 80 lt/sn ile 20 lt/sn arasında değişir. Kemer Altyapı Birliği'ne ait kuyulardan Kemer Belediyesi'nin ve Kemer'deki turistik tesislerin içme, kullanma suyu temin edilir. Kuyular 1988-1989 yıllarında Turizm Bakanlığı adına DSİ'den yeraltı suyu arama ve kullanma belgeleri alınarak açılmış, daha sonra Kemer Altyapı Birliği'ne devredilmiştir. Kuyuların ortalama işletme debisi 50lt/sn'dir.

Ağva-Çamyuva bölgesinde DSİ'den belge alınarak özel şahıslar adına açılmış 44 adet sondaj kuyusu mevcuttur ve bu kuyulardan ortalama 10 lt/sn su çekilmektedir. Özel şahıslar tarafından belgeli kuyularla toplam olarak 440 lt/sn su çekimi söz konusudur. DSİ'den belge alınmadan özel şahıslarca açılmış olan kuyulardan toplam 220 lt/sn su çekilmektedir.

3.6.1.4 Tekirova

Tekirova mevcut yeraltı suyu 2.5 hm³/a'dır. Turizm Bankası tarafından DSİ'den ruhsat alınarak özel sondaj firmalarına 2 adet sondaj kuyusu açtırılmıştır. Kuyuların toplam verimi 28 lt/sn'dir. Tekirova'da özel şahıslarca DSİ'den belge alınarak özel sondaj firmalarına açtırılan 16 adet kuyunun verimi 182 lt/sn'dir. Kuyular turistik tesislere kullanma suyu ve bölgedeki arazilere sulama suyu temin etmek amacıyla açılmıştır. Kuyuların kullanıldığı turizm sezonu ve sulama mevsimi dikkate alınarak gerekli hesaplamalar yapılırsa bölgede 3.2 hm³/a yeraltı suyu çekimi yapılmaktadır. Bölgede son yıllarda yaşanan kuraklık ile yöredeki tesislerin giderek artan yeraltı suyu kullanımı ovanın sahile yakın bölümünde tuzlanmanın meydana gelmesine neden olmuştur.

Kemer ve çevresinde yer alan turistik tesislerin giderek artan su talebinin yeraltı suyundan karşılanması mümkün değildir. Yörede giderek artan yeraltı suyu kullanımı yeraltı suyundaki tuzluluğun giderek artmasına neden olmaktadır. Bu durumda Kemer çevresinin su ihtiyacını karşılayan kuyuların devre dışı bırakılması gerekmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı yörenin su problemi Kemer Ağva Barajı ile çözülecektir.

3.6.2 Adrasan Hidrolojisi

Yeraltı suları; Adrasan'da yer altı suyu mevsimlere göre verimli olabilmektedir. Mevcut su kuyularında yer altı suyu yaklaşık 13 metre derinliklerdedir. İnceleme alanı içinde yer alan alüvyon birimlerde yer altı suyundan doğacak herhangi bir problem yoktur. Kireçtaşları yer altı suyu bakımından fakirdir. Yerüstü suları; İnceleme alanı içinde kuru dere yatağı mevcuttur. Sadece yağışlı iklimlerde yağmur sularını denize takviye etmektedir. İnceleme alanında herhangi bir taşkın durumu söz konusu değildir. Küçük debili su kaynakları umumi çeşme olarak kullanılmaktadır. Baraj, gölet gibi su depolanması yoktur. (Adrasan Çevre Düzeni Plan Raporu, 2012)

3.6.3 Tahtalı Dağı'nın Hidrojeolojik Durumu

Tahtalı Dağı'nın büyük bir bölümünde Tahtalıdağ napının Tekedağı formasyonu yüzlek ve örtmektedir. Resiyen -Senomaniyen yaşlı, orta kalın tabakalı, bej, krem, kirli sarı, açık gri, açık kahve renkli, yersel pembe, kirli beyaz renkli neritik kireçtaşlarından oluşan birim, Şenel ve diğer. Tarafından adlandırılmıştır. Tabanında yer yer dolomit ve mercanlı kireçtaşları kapsar. Üstte dolomit ve dolomitik kireçtaşları seviyeleri görülebilir. Birimin Malm seviyesinde olitik kireçtaşları belirgindir.

Alt Kretase kayalarında yer yer ince bitümlü laminalı seviyelere veya kıymıksı ayrılmalı kireçtaşlarına rastlanır. Üstte rudistli kireçtaşları ve rekristalize kireçtaşları yaygındır. Yaklaşık 1200 metre kalınlık gösterir. Eriyebilen karbonatlı kayaçlar ile suyun varlığı; bunun yanı sıra tektonik aktivite nedeniyle bölgede karstlaşma ve halk arasında "kar çukuru" olarak bilinen dolinler yaygındır. Karstik bir alanın en belirgin özelliklerinin başında, drenaj türü gelmektedir. İyi gelişmiş, karstik bir sistemde drenaj, yeraltında gelişmiş yapılar yoluyla gerçekleşir. Yüzey drenajı hemen hemen hiç bulunmaz. Yüzeydeki küçük kapalı havzalar oluşturan çökme yapıları

rı yeraltı drenajının göstergesidirler. Buna karşın, yüzey drenajı da, iyi gelişmemiş veya karstik olmayan sistemlerin göstergeleridir.

Dolayısıyla, havzanın drenajının hangi tür yapılarla (yüzey, yeraltı veya her ikisinin karışımı) sağlandığı havzadaki, karstlaşma derecesiyle ilişkilendirilebilir. Ancak, yüzey drenajı karstlaşmanın başlangıç evresinde baskın drenaj türü olabildiği gibi, 132çerişindi132132in son evresinde de baskın hale gelebilmektedir. [URL 101] Bölgede “Akdeniz İklimi” hüküm sürmektedir ancak çalışma alanında genel olarak, “Akdeniz Yüksek Dağ İklimi” görülmektedir. Bu iklim belirgin bir yaz kuraklığı ile diğer yüksek dağ iklimlerinden ve sahip olduğu 4-5 aylık kar örtüsü ile Akdeniz iklimi’nden ayrılır.

Yeraltı suyunun kar örtüsü tarafından beslendiği bilinmektedir. Kar örtü tabakasının kalın ve uzun süreli olması, suyun yeraltında süzülmesine fırsat verir. Topoğrafik yükseltiler ve dolayısıyla yağış alanı göz önüne alınarak belirlenen beslenme havzaları aşağıdaki şekilde verilmiştir. (bknz. Şekil 6) Bununla birlikte; bölgenin jeolojik (tabakalanma, 132çerişindi132) ve tektonik özellikleri de söz konusu havzaları besleyecek niteliktedir. Çalışma alanı kuzeyde Kemer havzası, güneyde Tekirova havzası olmak üzere iki alt havzaya ayrılmıştır. Şekilden de anlaşılacağı gibi; birçok yerleşim alanı, kimi zaman yüzeyden kimi zaman yeraltından olmak üzere, Tahtalı Dağı’ndan beslenmektedir.

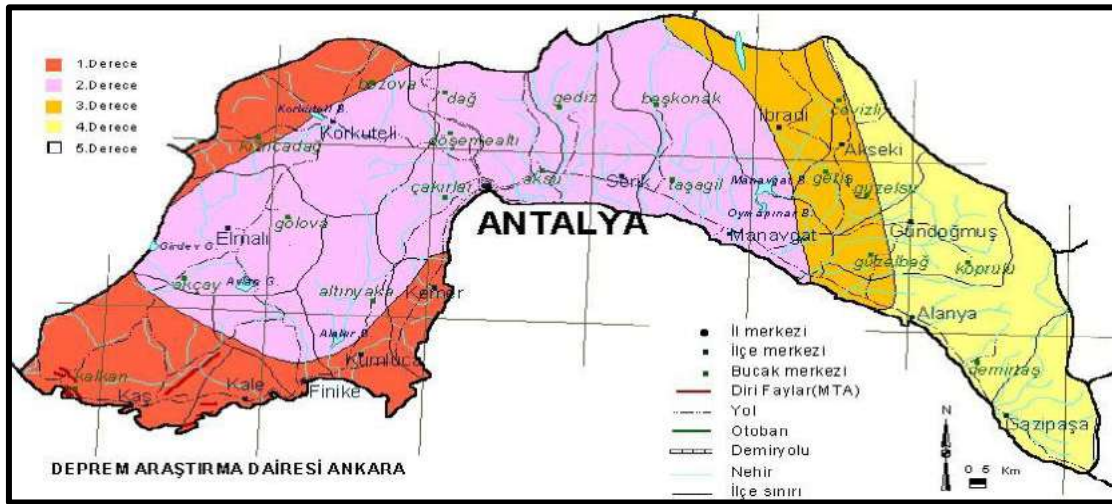
Su varlığı haritasında Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinin hidrolojik yapısı araştırılmıştır. Kemer’de bulunan sondaj kuyularının inşaat sırasında yaşanan altyapı sorunları ve 2008 yılında yaşanan kuraklık sebebiyle tuzlanması sonucu kullanılamaz hale gelmiştir. Belli bir zaman sonra içme suyu temin edilemediği için Kemer Ağva Barajı’nın yapılmasına karar verilmiştir. Alanda atık su arıtma tesisleri ve su arıtma tesisleri bulunmaktadır. Asar göleti de çalışma alanı sınırları içerisine girmektedir. Akarsu, dere ve yeraltı su kaynakları tespit edilip haritaya işlenmiştir. [URL 105]

3.7 Afet Risk Durumu

3.7.1 Deprem

Antalya ilinin ilçelerini deprem bölgelerine göre belirleyecek olursak; Kemer, Kumluca, Kaş, Kale, Finike I. Derece deprem bölgesinde, Merkez, Serik, Manavgat, Korkuteli, Elmalı II. Derece deprem bölgesinde, Akseki ve İbradı III. Derece deprem bölgesinde, Alanya, Gazipaşa ve Gündoğmuş IV. Derece deprem bölgesindedir. Deprem Bölgeleri Haritasına göre Antalya, batı ve kuzey-batı kesimi sismik aktivitesi fazla olan 1.ve 2. Derecede, doğu ve kuzey-doğu kesimi ise sismik aktivitesi daha az olan 3. Ve 4. Derecede yer almıştır. 8-20 Mart 1743 tarihleri arasında Antalya'da korkutacak derecede büyük depremler olmuştur. Depremde, limanda bir süre kurumalar meydana gelmiş, çok sayıda ev çökmüş ve Konsolosluk duvarında yıkılmalar meydana gelmiştir. Deprem sonucu birçok köy yok olmuş ve Reşat Adacığının batısında yer alan dağ tamamen suya gömülmüştür. Antalya ve çevresinde 1924 tarihinden günümüze kadar 153 deprem olmuştur. (bkz, Şekil-63)

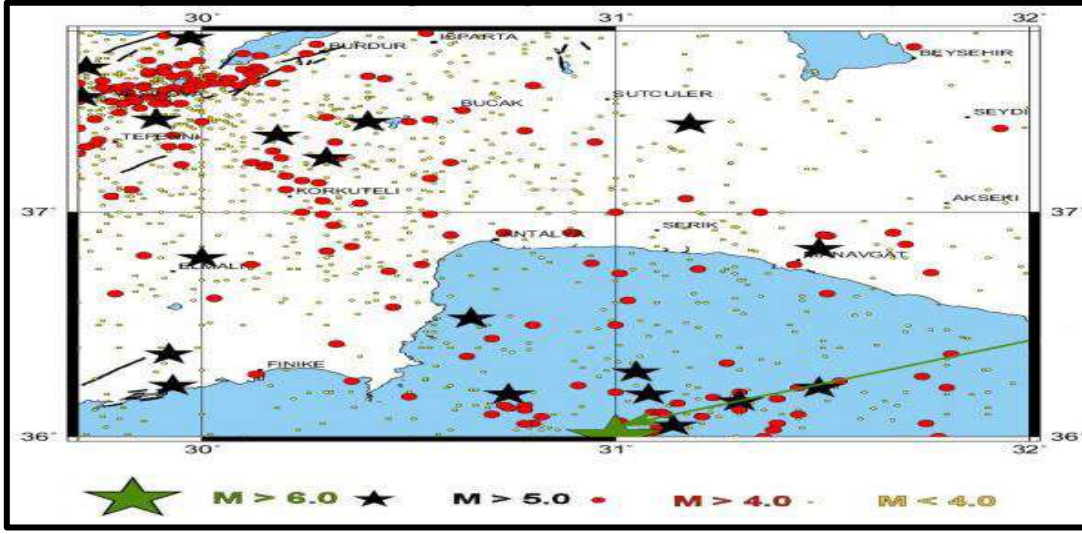

Şekil 63. Antalya ili deprem haritası [2]

3.7.1.1 Kemer'de Deprem

Antalya geneline bakıldığında Kemer ilçesi 1.derece deprem bölgesidir. Bölgedeki başlıca fayların, sismik boşlukların ve yaklaşık 105 yıllık dönemde oluşmuş depremlerin episantr dağılımlarının gösterildiği haritalara bakıldığında bu bölgede sismik aktivitesinin oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Aşağıdaki haritaya bakıldığında Kemer, yakın çevresi ve Antalya Denizi'nde 5.0 üzeri depremler meydana gelmiştir. Kemerin yakın kıyılarında 6.0 üzeri bir deprem meydana geldiği görülmektedir. 24 Ocak 2005 meydana gelen Kaş Açıkları – Akdeniz Depre

mi, can ve mal kaybına neden olabilecek bir büyüklüğe sahip değildir. Depremin dış merkezi Akdeniz'dir. (bkz, Şekil-64)

Şekil 64. Antalya ve yakın çevresindeki depremlerin Episantr haritası [2]

3.7.1.2 Adrasan'da Deprem

Adrasan beldesi, gerek coğrafi, gerekse sismotektonik konumu itibariyle büyük depremlerin merkez üstü olmamıştır. Ancak, kuzeyinde yer alan Akdeniz'in aktif fay zonlarından biri olduğu bilinen Burdur Fay zonu, kuzeybatısında yer alan Gölhisar-Çameli fay zonunun ile Akdeniz içerisinde meydana gelebilecek olası depremlerin etkisizaltında kalacağı ve etkilenebileceği tahmin edilmektedir. Antalya ili Kumluca ilçesi Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet işleri Genel müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi tarafından 1. Derece deprem bölgesi olarak belirlenmiştir. Adrasan beldesi Kumluca'ya bağlı belediye bir yerleşim birimidir. Adrasan beldesi merkez olmak üzere çizilen 100 km yarıçaplı bir çemberin içine düşen ve aletsel dönemde (1900 sonrası) meydana gelmiş depremler esas alınarak, 1900 ile günümüze kadar ki süre içerisinde gerçekleşmiş, büyüklükleri 4'den fazla ($M > 4$) olan, toplam 72 deprem belirlenmiştir.

3.7.2 Tsunami

Antalya'da tsunamiye ait şu ana kadar bilinen tek olay M.S 68 yılında Antalya'nın Kumluca ve Kaş ilçelerinin sular altında kaldığı Demre, Patara-Likya tsunamisidir. Meydana gelen tsunamiye ait yükseklik, can ve mal kaybı verisi bulunmamaktadır.

3.7.3 Sel

Antalya ve sel Antalya, Akdeniz Bölgesi'nin Manavgat Çayının batısında kalan kesimindedir. Bölgenin kıyı kesimlerinde Akdeniz iklimi hakimdir. Kıyaya paralel uzanan Toros dağları sebebiyle, Akdeniz ikliminin iç kısımlara sokulması engellenmiştir. Kış ayları ılık ve bol yağışlı geçer. Yıllık ortalama 1100 kg/m² yağış düşer. Yağışların yoğun olarak görüldüğü aylar Ekim, Kasım, Aralık, Ocak ve Şubat aylarıdır. Antalya Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde kalan bölümün bütünleşik sel, deprem risk ve Konyaaltı ilçesi sınırları içerisinde yer alan Karaman Çayı, Çandır Çayı ve Boğaçayı'nın olası bir su baskını olayında tehlikeli olan yerler belirlenmiştir.

3.7.3.1 Kemer Civarındaki Ağva Deresinde Meydana Gelen Taşkın

Aslanbucak, Kuzdere köyleri arasındaki büzlü geçit kısmen yıkılmış, dere yatağına yapılan birkaç ev su altında kalmıştır. 23-26 Aralık 2003 tarihlerinde Antalya-Kemer istikametinde yavaş şiddetli yağışlar;

Antalya Boğa Çayı ve kolları ile Kemer Ağva Çayı ve Sarımeşe Deresi kolunda pik debilerin geçmesine sebep olmuştur. Doyran Çayı debisi 300 m³ /sn, Doyran ve Karaman Çayı toplam debisi 760.5 m³ /sn, Boğa Çayı'ndan geçen maksimum debi 1899.94 m³ /sn. ve Ağva Çayı toplam debi 1147 m³ / sn. olarak hesaplanmıştır.

Zararları :

Bu taşkınlarda; 27 köyde hasar olmuş, 1673 çiftçi zarar görmüş ve 28148 dekar ekili arazi etkilenmiştir. 5 balıkçı kafesi tamamen tahrip olmuş, 155 küçük ve 2 büyük baş hayvan telef olmuş ve 5 kişi hayatını kaybetmiştir. Seralar ve narenciye bahçeleri önemli ölçüde zarar görmüş, bir çok yerleşim biriminde trafik durmuş, Hacısekiler ile Akdamar köyünü birbirine bağlayan yoldaki köprü tamamen çökmüştür. Antalya şehir merkezinde düşük kotlarda-ki evlerin bodrum katlarını su basmış, içme suyu şebekesinin bir bölümü zarar görmüş ve elektrik hatlarında arızalar meydana gelmiştir. Çamyuva ve Tekirova beldelerinde 30 ev, bir çok işyeri zarar görmüş ve turistik tesisin zemin katlarına su girmiştir. Kuzudere de köprü tamamen yıkılmış, evler ve narenciye bahçeleri su altında kalmış ve içme suyu şebekesi tahrip olmuştur. Çamyuva beldesinde yollar, tören alanı ve içme suyu şebekesi tahrip olmuştur. Aksaz ve Sütülbucak mevkiilerindeki narenciye bahçeleri su altında kalmış ve kanaletler tahrip olmuştur. Sarıören Deresi,

taşkın sularını tahliye edemediğinden 160 ev su altında kalmıştır. Bu sel afetinin zararlarını n toplamı 32 milyon TL. civarında olduğu belirtilmiştir.

3.7.3.2 Kumluca Taşkını

03 Şubat 1998 günü Kumluca ve çevresine düşen yağışların etkisi altında kalan Kumluca k azası ve bu kazaya bağlı Mavikent-Beykonak kasabalarına ait narenciye ve kapalı seralardan o luşan tamamına yakın yaklaşık 20 000 dekar tarım alanı taşkından su altında kalmış yer yer ya maç arazilerde aşırı yağışlardan toprak kayması gözlenmiştir. Kumluca kazasına bağlı narenci ye ve kapalı örtü sera tarım alanlarında yaklaşık 5 000 dekar tarım alanı ve tarım alanları kena rında 500 den fazla konutun içerlerine taşkın suyu girdiği belirlenmiştir. Finike-Kumluca oval arı sulama projesi kapsamında bulunan ana kanalda şev kayması nedeniyle 15 m'lik kısım da kanal kayması nedeniyle kullanılmaz duruma gelmiştir. DMİ kayıtlarına göre Kumluca ve yak ın çevresinde 03 Şubat tarihi itibarıyla 24 saatte düşen yağış miktarı 151 mm'dir. Bölge müdü rlüğü tarafından aynı gün gerekli iş makineleri sevkıyatı yapılarak acil önlemlerin alınmas ı için gerekli makineli çalışmalara başlanmış olup sürekliliği sağlanmaktadır.

3.7.4. Heyelan

Genel olarak bakıldığında Antalya'da kütle hareketleri afet sonucunu pek fazla doğurmama ktadır. Kemer ilçesi ve köylerinde MTA'nın hazırlamış olduğu heyelan envanteri haritasında b azı olaylar görüldüğü anlaşılmaktadır. Karayolları Bölge Müdürlüğü tarafından kısmen dik ya maçlarda tel kafes yöntemi ile kütle hareketleri engelleme çalışmaları yapılmıştır.

3.7.4.1 Kemer'de Heyelan

25 Şubat 2018'de Antalya-Kemer-Kumluca D400 karayolunun 75'inci kilometresinde heye lan meydana gelmiştir. 300 metrelik kesimi etkileyen toprak kayması, ilk tespitlere göre son 1 0 günde meydana gelen aşırı yağışların etkisiyle yaşanmıştır. Bölgedeki aşırı yağış nedeniyle söz konusu yol heyelandan 24 saat önce trafiğe kapatılarak servis yoluna aktarılmış, bu sayed e heyelan sırasında can ve mal kaybı yaşanmamıştır. Bölge ciddi bir heyelan bölgesi olduğu iç in heyelan ıslahları yapılmaktadır.

Şekil 65. Kemer’de meydana gelen heyelan [2]

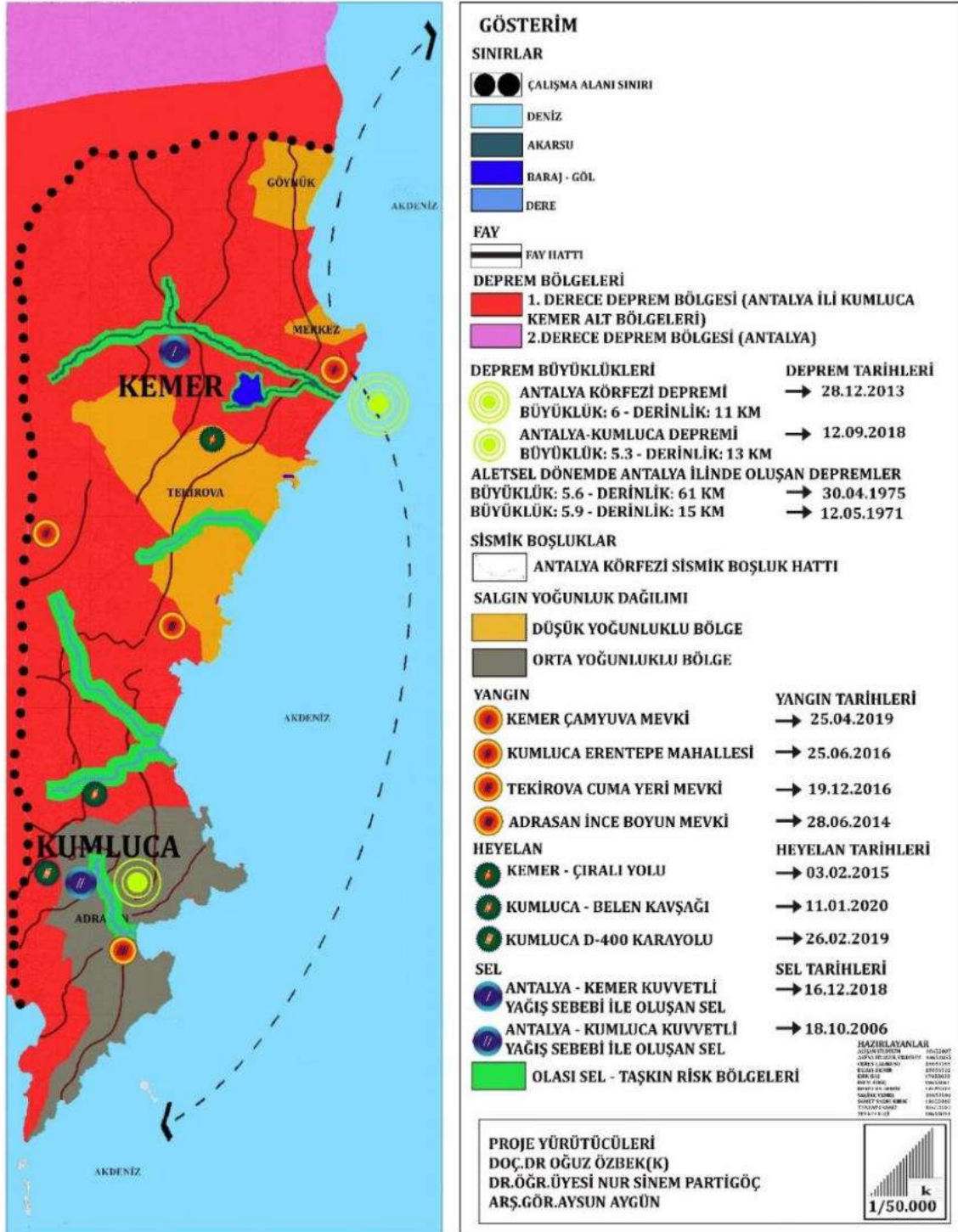
3.7.4.2 Adrasan’da Heyelan

Alüvyon olan alanlarda heyelan, kaya düşmesi, çığ, su taşkını gibi doğal afet izlerine rastlanılmamıştır. Yamaç molozu olarak değerlendirilen alanlarda küçük ölçekli heyelanlar, göçükleme, kaymalar tespit edilmiştir. Kireçtaşlarının yer aldığı alanlarda sonlanmıştır. Kumluca’daki heyelanlar kavşaklarda ve yollarda gözlenip bulunduğu konumda ve çevresindeki belli noktalarda çökme meydana getirmiştir. Kayan topraklar, yolun tek şeride düşmesine neden olurken, ağaçlar 200-250 metreden aşağı inmiştir. Heyelanlar sonucu bölgedeki yüksek gerilim hatlarında kopma yaşanırken aynı zamanda elektrik kesintileri meydana gelmiştir. Antalya ili 2. Derece deprem kuşağında yer almaktadır. 1971 ve 1975 yıllarında Antalya ‘da 5.6, 5.9 şiddetlerinde depremler meydana gelmiştir. Kumluca ve Tekirova arasında fay hatlarının daha yoğun olduğu gözlemlenmektedir.

Doğal yangınların yanı sıra özellikle turizm arazisi kazanmak amacıyla alan bakımından belirli bölgelerde kalmış ormanlık alanların bilinçli çıkarılan yangınlarla bölgenin ekolojik dengesini bozmaktadır. Ev sahipliği yaptığı faunanın yaşam alanlarının kaybına neden olarak türleri tehdit altında sokmaktadır. Bu zamana kadar bilinen 4 adet orman yangını bulunmaktadır. Bunlardan 3 tanesi bahar aylarında meydana gelirken 1 tanesi ise kış aylarında meydana gelmiştir [2]

Antalya’da meydana gelen sel olayları kuvvetli yağış sebebiyle oluşturulmaktadır. Olası sel riski için ise taşkın risk alanı oluşturulmuştur.

Alt bölgelerimizden Kemer ve Kumluca'daki heyelanlar kavşaklarda ve yollarda gözlenip bulunduğu konumda ve çevresindeki belli noktalarda çökme meydana getirmiştir. Kayan topraklar, yolun tek şeride düşmesine neden olurken, ağaçlar 200-250 metreden aşağı inmiştir. Heyelanlar sonucu bölgedeki yüksek gerilim hatlarında kopma yaşanırken aynı zamanda elektrik kesintileri meydana gelmiştir.

Şekil 66. Afet ve Risk Durumu analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.8 Biyoçeşitlilik

3.8.1 Flora

Antalya havzası çeşitli iklim, toprak ve topografya şartlarına sahip olduğundan bitki örtüsünde de çok çeşitlilik görülür. Havzada topografya ve yükseltinin elverişli olması sebebiyle doğal bitki örtüsü olarak çok yıllık bitkiler vardır. Çok yıllık bitkilerden genellikle denizden 0-600 m arasında değişen yüksekliklerde Akdeniz maki topluluğu bulunur. Maki topluluğu fertlerinden en çok rastlananlar kermez meşesi (*Quercus coccifera*), pırnal meşesi (*Quercus ilex*), erica (*Erica arborea*), sakız (*Pistacia terebinthus*), 141çeriş (*Citrus officinalis*), defne (*Laurus nobilis*), yaba-ni zeytin (*Olea oleaster*), menengiç (*Pistacia lentiscus*), keçi boynuzu (*Celastrus ciliata*), akça kesme (*Pteris med- ya*) ve sandal (*Arbutus andreaea*) dır. Ayrıca hemen her tarafta bilhassa akarsu boylarında ve taban arazilerde söğüt, kavak, yabani iğde, yabani armut, karaağaç, akça ağaç, çınar gibi ağaçlara çok olarak rastlanır. [URL 106]

Tablo 11. *Phaselis* Antik Kenti ve yakın çevresinde tespit edilen bitkiler [URL 106]

FAMİLYA	LATİNCE ADI	TÜRKÇE ADI	ENDEMİZM	FAMİLYA	LATİNCE ADI	TÜRKÇE ADI	ENDEMİZM	FAMİLYA	LATİNCE ADI	TÜRKÇE ADI	ENDEMİZM
Amaranthaceae	Chenopodium album	Aksiriken		Berberidaceae	Berberis crataegina	Karamak			Astragalus angustifolius	Keçi Geveni	
	Allium cyrilli Ten.	Şeytan Sarımsağı		Betulaceae	Ostrya carpinifolia Scop.	Firek			Hymenocarpus circinnatus	Pulluot	
Amaryllidaceae	Allium hirtovaginatum Kunth	Kılı Soğanı			Alkanna panphylica	Yaman Havaciva (şekil 15)	E		Lathyrus stenophyllus	Alanya Burçağı	
	Galanthus elwesii Hooker	Kardelen (şekil 11)			Anchusa officinalis L.	Ballağan		Fabaceae	Medicago sativa	Kara Yonca	
	Eryngium bourgatii Gouan	Gelenkuş		Boraginaceae	Cynoglossum montanum L.	Dağ Köpekdişi			Ononis reclinata	Şeytan Taburesi	
Apiaceae	Smyrnium olusatrum L.	Delikereviz			Onosma aborostea Fisch	Kaya Emceği (şekil 16)			Scorpiurus subvillosus	Koyandüğücüğü	
	Torilis arvensis	Bodanaz			Solenanthus stamineus	Yayla Tütünü			Vicia cassia	Mor Bakla	
Aristolochiaceae	Aristolochia lycica	Kargakavuşu (şekil 12)	E		Aubrieta deltoidea	Köşeli Obrizya			Vicia galilaea	Delculban	
	Muscari parviflorum	Güz Müşkürümü		Brassicaceae	Matthiola montana	Akdağ Şebboyu (şekil 17)	E	Geraniaceae	Geranium tuberosum	Çakmaz	
Asparagaceae	Onithogalum albigenum Stapf	Akyıldız (şekil 13)	E		Ricotia davisiona	Eğ Cavığı (şekil 18)	E	Hypericaceae	Hypericum triquetrifolium	Pıprotu	
	Onithogalum unbellotum L.	Sunbala			Asyneura michauxioides	Çam Değneği	E		Crocus antalyensis B.	Antalya Çiğdemi (şekil 20)	E
Aspleniaceae	Asplenium onapteris L.	Kalkan Eğreltisi		Campulaceae	Campula drabifolia	Dişi Çançeği		Iridaceae	Crocus chrysanthus	Sarı Çiğdem	
	Anthemis cretica	Horoz Papatyası			Campula stricta	Gür Çançeği			Gladiolus italicus	Kılıçotu	
	Cordus pycnocephalus	Eşek Soymacı			Dianthus crinitus	Uzun Çanak			Iris pseudacorus	Bataklık Süseni	
	Centaurea cariensis	Gül Acemik			Minuartia dianthifolia	Delik Teste	E		Ajuga reptans	Geyik Mayası (şekil 21)	E
	Centaurea pestaloziae Boiss	Bodur Sarıbaş (şekil 14)	E	Caryophyllaceae	Petrorhagia dubai	Zar Karanfil			Calamintha menthifolium	Leylak Fesleğeni	
	Cirsium vulgare	Yaygın Kangal			Silene compacta	Kanlı Basraotu			Lamium garganicum	Tel Balçak	
	Echinops ritro	Topuz			Telephium imperati	Zulzula			Marrubium lutescens	Akderme	E
	Hieracium pannosum Boiss	Acınak			Vaccaria hispanica	Ekin Elbesi		Lamiaceae	Phlomis bourgaci	Çoban Çırası	
	Jurinea consanguinea	Geyik Göbeği		Cistaceae	Hellanthemum nummularium	Güngülü			Salvia sclarea	Paskulak	
	Onopordum sibiricum Boiss	Uslu Kenker		Colchicaceae	Colchicum variegatum	Vargil (şekil 19)			Saturage cuneifolia	Kayakekliği	
	Phlomis azer	Has Bozlanotu	E		Prometheum sempervivoides	Ömitrotu			Sideritis libanotica Labillard	Torosçayı	
	Taraxacum butleri Soest	Karahindiba		Crassulaceae	Rosularia libanotica	Arap Kayakoru			Stachys annua	Hacıosman Otu	
	Tussilago farfara	Öküzük Otu		Cupressaceae	Juniperus exelsa M.	Boz Ardıç		Liliaceae	Fritillaria carica	Bodursarı (şekil 22)	

3.8.1.1 *Phaselis* Antik Kenti ve Çevresinin Florası

Phaselis, Antalya ili Kemer ilçesi sınırları içinde kalmakta olup, Türkiye Florasındaki kareleme sistemine göre C3 karesinde yer almaktadır. Araştırma alanından toplanan bitkilerin teşhis

edilmesiyle 48 familya'ya ait 109 cins ve 118 bitki taksonu tespit edilmiştir. *Phaselis* antik kenti ve çevresinde bulunan 118 taksonun, 77 tanesi tür, 26 tanesi alttür ve 15 tanesi ise varyete kategorisinde yer almaktadır. Tespit edilen 118 taksonun 40 tanesi Akdeniz Fitocoğrafik Bölgesi elementi, 5 tanesi İran-Turan Fitocoğrafik Bölgesi elementi, 5 tanesi Avrupa-Sibirya Fitocoğrafik Bölgesi elementi ve 68 tanesi ise çok bölgeli veya fitocoğrafik bölgesi bilinmeyen kategorisinde yer almaktadır. Akdeniz elementlerinin alanda çok olmasının nedeni, sahanın tümüyle Akdeniz Fitocoğrafik Bölgesi içinde yer alması ile açıklamak mümkündür. (*Phaselis* Flora Araştırma Raporu, 2015) (bkz. Tablo-11) Teşhis edilen 118 taksonun 13 tanesi endemiktir. Bu endemik taksonlardan 6 tanesi VU (Zarar Görebilir), 4 tane NT (Tehdit Altına Girebilir) ve 3 tanesi LC (En az endişe verici) kategorisinde yer almaktadır. (IUCN, 2006)

Şekil 67. Kardelen [URL 106]

Şekil 68. Kargakavuşu [URL 106]

Şekil 69. Akyıldız [URL 106]

Şekil 70. Bodur Sarıbaş [URL 106]

Şekil 71. Yaman Havaciva [URL 106]

Şekil 72. Kaya Emceği [URL 106]

Şekil 73. Akdağ Şebboyu [URL 106]

Şekil 74. Efe Cavlağı [URL 106]

Şekil 75. Vargit Çiçeği [URL 106]

Şekil 76. Antalya Çiğdemi [URL 106]

Şekil 77. Geyik Mayası [URL 106]

Şekil 78. Bodursarı [URL 106]

3.8.1.2 Beydağları Sahil Milli Parkı Flora

0-2365 m yükselti farklılığı ve değişik bakı özelliği ile zengin biyolojik çeşitliliğe sahip milli parkta, Akdeniz iklim tipinin bitki topluluklarını sergileyen orman ve maki örtüsü 147çerisi ndi Sakız Ağacı (*Pistacia terebinthus*), Yabani Zeytin (*Olea oleaster*), Sandal (*Arbutus andrach*

e), Keçiboynuzu (*Ceretonia ciliqua*), Defne (*Laurus nobilis*), Tespih (*Styrax officinalis*) vb. 86 5 bitki türü tespit edilmiş olup, 25 adedi bölge endemiği olup sadece bu bölgede yetişmektedir Bunların toplam tür sayısına oranı (%3'tür). 154 (%18) adedi Türkiye endemiği olarak tanımlanmıştır. Parkın denize bakan kısımlarında kızılçam ve maki formasyonundan oluşan bir kombinasyon aniden yükselen dağlarla birlikte vahşi bir görüntü sağlamaktadır. (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2016) [URL 107]

Şekil 79. Keçiboynuzu (*Ceretonia ciliqua*) [URL 107]

Şekil 80. Sakız Ağacı (*Pistacia terebinthus*) [URL 107]

Şekil 81. Tespah (*Styrax officinalis*) [URL 107]

Şekil 82. Sandal (*Arbutus andrache*) [URL 107]

Şekil 83. Yabani Zeytin (*Olea oleaster*) [URL 107]

Şekil 84. Defne (*Laurus nobilis*) [URL 107]

3.8.1.3 Tekirova Tabiat Parkı Flora

Kızılçam, Sakız Ağacı, Çarşamba Otu, Erguvan, Tilki Yemi, Kamış, Karaçalı, Keçiboynuzu, Türkmen Çırası (Endemik), Çalba (Endemik), Fızık (Endemik), Zahter, Ayı Fındığı vs. mevcuttur. (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2016) [URL 108]

Şekil 85. Çalba (Endemik) [URL 108]

Şekil 86. Kızılcım [URL 108]

Şekil 87. Zahter [URL 108]

3.8.1.4 Adrasan'da Flora

Deniz Kıyısı Kumul Vejetasyonu: Bu kumul şeridinin denizle temas halinde olan kısımları hareketli, iç kısımları ise kısmen stabildir. Bu kumulların hareketli kısımlarında bitki örtüsü seyrek ve genellikle tek yıllıktır. Stabil kısımlarda ise tek ve çok yıllık otsu bitkiler ile çalı formu bitkileri görülmektedir. Bu bitkilerin çoğu tuza dayanıklıdır. Çalı 45 formu bitkilerden daha çok *Convolvulus lanatus*, türleri, otsu bitkilerden *Panocratium maritimum*, *Euphorbia peplus*, *Ononis natrix*, *Tribulus terrestris*, *Anthemis ammophila*, *Silene kotschy* var. *Maritima*, *Polygonum maritimum*, *Euphorbia paralias*, *Cakile maritima*, *Centaurea aegilophila*, *Crithmum maritimum*, *Eryngium maritimum*, *Lotus halophilus*, ve *Medicago marina*, bu habitatlarda en ço

k görülen türlerdir. Yukarıda adı geçen bitkilerden *Pancreatium maritimum* (Kum zambağı) , k umullarda görülen hoş kokulu ve güzel bir bitki olup tehlike altındadır, *Anthemis ammophila* t ürü ise Antalya iline özgü endemik bir türdür. (Kumluca Belediyesi, 2019)

Maki Vejetasyonu: Genellikle kuraklığa dayanıklı yaprak dökmeyen her dem yeşil bitkilerin oluşturduğu bir vejetasyon tipi olan maki, çoğunlukla çalı formu bitkilerden oluşmaktadır. Bazı maki bitkileri ise ağaç formundadır Makinin içinde yaprak döken maki bitkileri de bulunmaktadır. Maki vejetasyonu deniz kıyısından başlayıp 600 m yüksekliğe kadar bol yayılış gösterir. Hatta 900-1000 m yüksekliğe kadar çıktığı görülmüştür. Maki vejetasyonu bazı yerlerde saf bir şekilde bulunurken bazı yerlerde *Pinus brutia* (Kızıl Çam) ormanı ile beraber bulunur. Maki içinde çok çeşitli tek ve çok yıllık otsu bitkiler de yetişmektedir

Kaya Vejetasyonu: Tahtalı Dağı'nın yüksek ve alçak kesimlerinde sarp kayalıklar bulunmaktadır. Bu kayalıklarda ortama uyum sağlamış birçok bitki yetişmektedir. Bu türlerden bazıları; *Cymbalaria microcalyx*, *Hyoscyamus aureus* , *Dianthus orientalis*, *Verbascum pestalozzae* , *Potentilla speciosa* var. *Speciosa*, *Calamintha pamphylica* subsp. *Davisii*, *Globularia dumulosa*, *Tanacetum argenteum canum* var. *Pumilum*, *Valeriana dioscoridis* , *Euphorbia hierosolymitana*'dır. [URL 109]

Şekil 88. *Hyoscyamus aureus* [URL 109]

Şekil 89. *Cymbalaria microcalyx* [URL 109]

Şekil 90. *Centaurea aegilophila* [URL 109]

Şekil 91. *Pancratium maritimum* (Kum zambağı) [URL 109]

Şekil 92. Medicago marina [URL 109]

Şekil 93. Valeriana dioscoridis [URL 109]

3.8.2 Fauna

3.8.2.1. Phaselis Fauna

Türkiye’de yayılış gösteren yaklaşık 165 kurbağa ve sürüngen türünün 35’inin çalışma sahası ve yakın çevresinde de yaşadığı tespit edilmiştir. Bu türlerden 6’sı kurbağa, 3’ü kaplumbağa, 13’ü kertenkele, 13’ü de yılanlara aittir. Bunlardan Lyciasalamandra billae (Beldibi Semenderi) CR“tükenme riski olan”, Deniz Kaplumbağası (Caretta caretta) EN “Tehdit Altında”, Tosbağa (Testudo graeca) VU “zarar görebilir”; körkertenkele, bukalemun ve sarı yılan (Blanus strauchi, Chamaeleo chamaeleon Elaphe quatuorlineata,) Ancak bu dönemde tespit edilemese dahi literatür bilgilerine göre; sahada endemik semenderlerden 2 türün bu alanın içinde

(*Lyciasalamandra bilae* ve *Lyciasalamandra irfani*) yaşadığı bilinmektedir. *Phaselis* ve çevresinde yapılan arazi çalışmaları sonunda 59 familya'ya ait 184 cins, 175 tür, 33 alttür ve 12 varyete tespit edilmiştir. Toplam takson sayısı ise 220'dir. (bkz. Tablo-12) [20]

Bu türlerin genel özellikleri ve betimlenmesinde Baran ve Atatür 1998; Baran 1976, 1983, 2005; Baran ve Yılmaz 1984; Başoğlu ve Baran 1977, 1980, 1988; Başoğlu ve Özeti 1973, 1994; Demirsoy 1996b ve c; Öz vd.1999; IUCN 2013; Özeti ve Yılmaz 1994; Sümbül vd. 2010; Yılmaz ve Öz 1984'den yararlanılmıştır.

Tablo 12. Kurbağa ve Sürüngen türleri [URL 110]

FAMİLYA	LATİNCE ADI	TÜRKÇE ADI	FAMİLYA	LATİNCE ADI	TÜRKÇE ADI
KURBAĞALAR			SÜRÜNGENLER		
Salamandridae	<i>Lyciasalamandra bilae</i>	Beldibi Semenderi	Scincidae	<i>Trachylepis aurata</i>	Tknaz Kertenkele
	<i>Lyciasalamandra irfani</i>	Göynük Semenderi (şekil 39)		<i>Trachylepis vittata</i>	Şeritli Kertenkele
Bufonidae	<i>Bufo bufo</i>	Sığilli Kurbağası		<i>Ablepharus kitaibelii</i>	İnce Kertenkele
	<i>Bufo variabilis</i>	Gece Kurbağası		<i>Chalcides ocellatus</i>	Benekli Kertenkele
Hylidae	<i>Hyla arborea</i>	Ağaç Kurbağası (şekil 38)	Amphisbaenidae	<i>Blanus strauchi</i>	Kör Kertenkele
Ranidae	<i>Pelophylax ridibundus</i>	Ova Kurbağası	Typhlopidae	<i>Typhlops vermicularis</i>	Kör Yılan
SÜRÜNGENLER			Colubridae	<i>Dolichophis caspius</i>	Hazer Yılan
Cheloniidae	<i>Caretta caretta</i>	Deniz Kaplumbağası		<i>Dolichophis jugularis</i>	Kara Yılan
Testudinidae	<i>Testudo graeca</i>	Tosbağa		<i>Platyceps najadum</i>	İnce Yılan
Bataguridae	<i>Mauremys rivulata</i>	Çizgili Kaplumbağa		<i>Eirenis modestus</i>	Uysal Yılan
Gekkonidae	<i>Mediodactylus kotschy</i>	İnce Parmaklı Keler		<i>Zamenis situla</i>	Ev Yılanı
	<i>Hemidactylus turcicus</i>	Yarım Parmaklı Keler		<i>Elaphe sauromates</i>	Sarı Yılan
Agamidae	<i>Stellagama stellio</i>	Dikenli Keler (şekil 40)		<i>Malpolon insignitus</i>	Çukurbaşı Yılan
Chamaeleonidae	<i>Chamaeleo chamaeleon</i>	Bukalemun		<i>Natrix natrix</i>	Yarı Sucul Yılan
Anguidae	<i>Pseudopus apodus</i>	Oluklu Kertenkele		<i>Natrix tessellata</i>	Sucul Yılan
Lacertidae	<i>Anatololacerta danfordi</i>	Toros Kertenkelesi		<i>Telescopus fallax</i>	Kedigözlü Yılan
	<i>Lacerta trilineata</i>	İri Yeşil Kertenkele		<i>Hemorrhhois nummifer</i>	Sikkeli Yılan
	<i>Ophisops elegans</i>	Tarla Kertenkelesi		Viperidae	<i>Montivipera xanthina</i>

Şekil 94. *Hyla arborea* (Ağaç Kurbağası) [URL 110]

Şekil 95. Göynük Semenderi [URL 110]

Şekil 96. Stellagama stellio (Dikenli keler) [URL 110]

3.8.2.2 Beydağları Sahil Milli Parkı Fauna

Milli parkta, yaban keçisi (*Capra aegagrus*), şah kartal (*Iquila heliaca*), vaşak (*Felis lynx*), kurt gibi sayıları her geçen gün azalan önemli türler barınmakta ve üremektedirler. Türkiye’de bulunan 456 kuş türünün 72 adedi milli parkta görülmektedir.

Ayrıca burada 3 tür endemik kelebek yer almakta, bunun yanı sıra Likya Semenderi (*Lyciasala mandra irfani*) Milli Parkın endemik türlerindedir. [URL 111]

Şekil 97. Yaban Keçisi (Capra Aegagrus) [URL 111]

Şekil 98. Vaşak (Felis Lynx) [URL 111]

Şekil 99. Şah Kartal (Iquila Heliaca) [URL 111]

3.8.2.3 Tekirova Tabiat Parkı Fauna

Yapılan araştırmalar sonucu Tabiat Parkının içinde yaşayan omurgasızlar (karasal böcekler) , ikiyaşam-lılar, sürüngenler, memeliler ve kuşlara yönelik envanter elde edilmiştir. Başlıca alanda yaşayan türler; Minik Sevbeni, Orakkanat, Anadolu Azameti, Beldibi Semenderi, Gece Kurbağası, Tosbağa, rtzeni Kertenkelesi, Yaban Domuzu, Karakulak, Fare, Tilki, Gelincik, Tavşan, ekirge Kuşu, Kızışahin, Karatavuk, Ebabil vs. [URL 112]

şekil 100. Minik Sevbeni [URL 112]

şekil 101. Ebabil [URL 112]

Şekil 102. Örtzeni Kertenkelesi [URL 112]

Şekil 103. Gece Kurbağası [URL 112]

Şekil 104. Anadolu Azameti [URL 112]

Şekil 105. Karakulak [URL 112]

3.8.2.4 Adrasan'da Fauna

Kumluca yöresi ve çevresinde 1993 yılından günümüze kadar yapılan çalışmalar ve literatür incelemelerine göre; 4'ü kurbağa, 31'i sürüngen, 205 kuş ve 28'i memeli türü olmak üzere toplam 268 tür tespit edilmiştir. Bu türlerden birçoğu nesli tehlike ya da tehdit altında olan türler olup (kuşlardan 35, memelilerden 8 tür) uluslararası kuruluşlarca koruma altına alınmışlardır. Kumluca ve çevresi, Türkiye'deki amfibi ve sürüngen türlerinin yaklaşık %25'ini, kuş türlerinin %45'ini ve memeli türlerinin %20'sini barındırmaktadır. Bu da yörenin biyolojik çeşitlilik bakımından ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. (bkz. Tablo-13) (Kumluca Belediyesi, 2019) [URL 113]

Tablo 13. Kumluca ve çevresinde yayılış gösteren Amfibi, Sürüngen türleri[URL 113]

AMFİBİLER		SÜRÜNGENLER	
Familya Adı	Tür Adı	Familya Adı	Tür Adı
Bufonidae (Karakurbağaları)	Bufo viridis (Gece Kurbağası)	Thyphlopidae (Köryılanlar)	Typhlops vermicularis (Kör Yılan)
	Bufo bufo (Siğilli Kurbağa)	Boidae (Boa Yılanları)	Eryx jaculus (Mahmuzlu Yılan)
Hylidae (Ağaçkurbağaları)	Hyla arborea (Ağaç Kurbağası)	Viperidae (Engerekler)	Vipera xanthina (Şeritli Engerek) (şekil 52) ZEHİRLİ
Ranidae (Ova Kurbağaları)	Rana ridibunda (Ova Kurbağası)	Colubridae (Gerçek Yılanlar)	Telescopus fallax (Kedigözlü Yılan)
SÜRÜNGENLER			Natrix tessellata (Su Yılanı)
Cheloniidae (Deniz Kaplumbağaları)	Caretta caretta (Deniz Kaplumbağası)		Natrix natrix (Yarı Sucu Yılan)
Testudinidae (Tosbağalar)	Testudo graeca (Tosbağa)		Coluber caspius (Hazer Yılanı)
Scincidae (Parlak Kertenkeleler)	Ableoharus kitaibeli (İnce Parmaklıkeler) (şekil 50)		Coluber jugularis (Kara Yılan)
	Chalcides ocellatus (Benekli Kertenkele)		Coluber najadum (İnce Yılan)
	Mabuya aurata (Tık naz Kertenkele)		Coluber rubriceps (Toros Yılanı)
	Mabuya vittata (Şeritli Kertenkele)		Coluber nummifer (Sikkeli Yılan)
Anguidae (Yılan Kertenkelegiller)	Ophisaurus apodus (Oluklu Kertenkele)		Eirenis modetus (Uysal Yılan)
Lacertidae (Kertenkelegiller)	Ophisops elegans (Tarla Kertenkelesi)		Elaphe quatuorlineata (Sarı Yılan)
Amphisbaenidae (Kör Kertenkeleler)	Blanus trauchi (Kör Kertenkele) (şekil 51)	Malpolon monspessulanus (Çukurbaşı yılan)	

Şekil 106. *Ablepharus kitaibeli* (İnce parmaklıkeler) [URL 113]

Şekil 107. *Blanus strauchi* (Kör kertenkele) [URL 113]

Şekil 108. Şeritli engerek[URL 113]

Biyçeşitlilik analizi haritasında yukarıdaki sayfalarda detaylı bir şekilde bahsedilen flora fauna türleri ve resimleri haritaya aktarılmıştır. Alanda en önemli endemik türlerden biri Deniz Kaplumbağası (*Caretta Caretta*)'dır. Adrasan'da gösterilen yaban keçisi (*Capra aegagrus*), sayıları her geçen gün azalan önemli bir türdür. Kemer'de görülen Çalba Otu ve Likya Semenderi endemik türler arasındadır. Göynük'te bulunan Ayı Fındığı ve Keçiboynuzu Beydağları Milli Parkı'nda da görülmektedir. Fızık Otu Göynük'ün endemik türlerinden biridir. Gece Kurbağası ise Tekirova Tabiat Parkı'nda barınmaktadır.

Şekil 107. Biyoçeşitlilik analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.9 Kırsal Estetik Ve Kırsal Kalkınma

Antalya, Akdeniz Bölgesinde Kızılcım ile Akdeniz herdemyeşil ormanlarının çevrelediği kırsal üretim deseninde yer almaktadır. Toprağın rahatça işlendiği düz alanlarda buğday, arpa gibi tahıllar, topoğrafyanın elvermediği alanlarda ise araziler teraslanmış meyve bahçeleri ile şekillenmektedir. Özellikle kentsel yerleşimlere yakın bölgelerde örtü altı yetiştiricilik ve seralar öne çıkmaktadır. Kırsal alanlarda yaşayan toplumların arazi kullanımları başta gıda olmak üzere tarım ve hayvancılık faaliyetleri üzerinde gelişmekte ve çeşitlenmektedir. Bu faaliyetlere bazı örneklerinde ormancılık, madencilik, rekreasyon, doğa koruma gibi örnekler de eklenmektedir. [URL 114]

Kırsal alanlarda barınma, üretim, depolama, ulaşım gibi farklı ihtiyaçları karşılamak amacıyla inşa edilen yapılar yöreye özgü nitelikleri ile kırsal karakterlerin en belirleyici unsurlarıdır. Antalya ili için başta köy evleri olmak üzere, ambarlar, arı kovanları, köprüler, değirmenler, seralar kırsal alanlarda öne çıkan önemli yapılardır. İl sahip olduğu Ovası ile tarımsal potansiyel ve ekolojik uygunluk açısından Türkiye tarımında önemli bir yere sahiptir. Antalya toprakları beşte birinde tarım yapılan bir bölgedir. Antalya'da kıyı kesiminde yapılan tarımlar portakal, muz, avakado gibi tropikal bitkilerin yetiştirilebilmesinin yanında sera tarımının yapıldığı da görülmekte kıyıdan uzak kesimlerde ise elma, armut, ayva gibi soğuğa dayanıklı meyve türleri yetiştirilmektedir. En çok yetiştirilen tarım ürünlerinde domates, salatalık ve portakal önde gelmektedir. Narenciye türlerinden ise mandalina, limon, greyfurt Antalya'nın tarımda başta gelen gelir kaynağı denebilir. [URL 114]

Antalya şehrinde hayvancılık çok yaygın olmayan bir ekonomik faaliyettir. Antalya ilinin arazi yapısı küçükbaş hayvancılığa uygun olduğu için köylerde daha çok küçükbaş hayvancılık yapılmakta olup kümes hayvancılığı da yaygın bir ekonomik faaliyettir. Bunlar dışında arıcılık genellikle gezginci arıcılık şeklinde yapılmaktadır. Türkiye Bombus arısı üretiminin tamamı Antalya'da üretilmektedir. Antalya il tarım ve orman müdürlüğü verilerine göre Antalya keçi yetiştiriciliği ile ipek böceği yetiştiriciliğinde Türkiye'de 2.sırayı almaktadır. Antalya İli Türkiye hayvancılığa en büyük katkıyı küçükbaş hayvan varlığı ile yapmakta ve 2016 TUIK verilerine göre de küçükbaş hayvan sayısı ile Antalya Türkiye sıralamasında 8.sırada yer almaktadır. Antalya'daki büyükbaş hayvan varlığının %90'ı kültür ve kültür ırkı melezi hayvanlardan oluşmaktadır. İlin arazi yapısı nedeniyle hayvan varlığında kıl keçisi de büyük pay almaktadır. [URL 114]

Kemer ilçesinde 1980’li yıllarda özellikle narenciye üretimi, nar ve seracılık faaliyetleriyle geçim kaynağını tarım ve hayvancılık oluşturmaktaydı. 1987 yılından itibaren ise ilçenin turizm bölgesi ve gelişme alanı olarak ilanı ile kısa sürede içerisinde temel geçim kaynağı turizm haline gelmiştir. Arsa fiyatlarının yükseltilmesi ile pek çok tarım alanı turistik faaliyetlere tahsis edilmiş ve turizmden sağlanan gelirin yüksek olması nedeniyle de tarıma olan ilgi azalmıştır. İlçede toplam tarım arazisi 1.970 hektar alandır. Tarım alanları tarla, bahçe ve sera şeklinde kullanılmaktadır. Süs bitkilerinde üretim yeni başlamış olup üretime başlayan süs bitkileri; Ekinezya ve kenevirdir. Narenciye ürünleri başlıca Portakal, limon, mandalina ve çok meşhur ekşi nardır. Sebze üretiminin %35’ini domates oluşturmaktadır. 2019 yılında yaklaşık 27 ton yaş meyve sebze üretimi gerçekleştirilmiştir. [URL 114]

Tarım arazilerinin azalması Tarla bitkileri yetiştiriciliğini oldukça etkilemiştir. Bu sebeple Kemer Antalya’da yetiştirilen tarla bitkilerinin çok azını karşılamaktadır. Kemer’de hayvansal üretim çeşitleri et, süt ve bal olarak üretimi sağlanmaktadır. Çok az miktarda da balmumu üretimi yapılmaktadır. 2020 yılı verilerine göre üretimde en çok 1080 ton üretimle süt sağlanmaktadır. Kemer’in tarımsal üretim değerleri bitkisel ve hayvansal olarak karşılaştırıldığında toplam tarımsal üretim değerinin sadece %16,99’u hayvansal üretim değeridir.

Antalya ile Kemer’in tarımsal üretim değeri karşılaştırıldığında tarımsal üretimde çok küçük gelir kazanıldığı görülmektedir. Kemer merkez ilçesi geniş bir Pazar alanına sahiptir ve Kemer’de üretilen hayvansal ve tarımsal ürünler dışarıya bağlı olmayan halk pazarlarında satışa sunulmaktadır. Kuzdere mahallesinde Kemer ilçesinin ilk kapalı Pazar alanı yer almaktadır. [URL 114]

Kumluca ilçesinin kuruluş dönemlerinde ekonomisi hububat, hayvancılık ve az miktarda da meyveciliğe dayanmaktayken daha sonraki yıllarda pamuk ekiminde de artış sağlandığı görülmüştür. 1960lı yıllardan sonra narenciye üretimi, 1970li yıllardan itibaren plastiğin örtü materyali olarak kullanılması ile örtü altı tarımın hızlanması ile seracılık önemli gelir kaynağı haline gelmiştir. İlçenin en önemli gelir kaynağı örtü altı tarım ve narenciye üretimidir. Kumluca İlçesinde elma armut gibi meyve türleri yaygın olarak yetişmektedir. Kumluca toplam yüzölçümü olarak 125.000 hektardır. Bu alanın %13,6 ile 170.000 dekarı tarım arazisi %6,2 ile 77.760 dekarı çayır-mera %48 ile 600.490 dekarı orman ve fundalıklar, % 0.4 ile 5040 dekarı su yüzeyi % 31.8 ile 396.710 dekarı tarım dışı alanlar ve yerleşim alanları oluşturmaktadır. Kumluca ilçesinde polikültür tarım yapılmaktadır. İlçede hububat grubunda en çok üretim ve

geliri buğday üretiminden sağlanmıştır. Buğdayın arkasından arpa üretimi gelmektedir. Toplam üretim miktarı 4.243 tondur. Yetiştirilen ürünler çoğunlukla satılmaktadır. İlçede örtü altı tarımı önemli bir yer kaplamaktadır. Örtülü alanların %30'luk bölümünde yılda iki defa ekiliş yapılmaktadır. İlçe merkezi dahil 19 köyde 12.500 aile örtü altı tarımı ile geçimlerini sağlamaktadır. Örtü altı üretimde ilk sırayı domates üretimi olup arkasından biber üretimi gelmektedir. İlçedeki sera alanı 42.550 da alana ulaşarak Antalya ilin toplam sera alanlarının %25'ini kapsamaktadır. Yaklaşık olarak tarımsal gelirin %86'sı seracılıktan karşılanmaktadır. Türkiye örtü altı üretiminin %27'si Kumluca ilçesi seralarından karşılanmaktadır. Alabalık yetiştiriciliği ilçede üretim yapan 3 adet balıkçılık işletmesi bulunmakta bu işletmelerde de yıllık toplam 55 ton alabalık üretimi yapılmaktadır. [URL 114]

İlçeyi tarımsal üretim açısından güneyde , Akdeniz kuzeyinde ve Toros dağlarına doğru gidildikçe rakımın birdenbire yükselmesi nedeni ile tarım üretimi açısından üç ana bölgeye ayrılabilir;

1.Bölge deniz seviyesinden rakımın 300 m yüksekliğe kadar arada kalan Finike çukuru adıda verilen ovadır.. Bu alanlarda iklim ve arazi koşulları özellikle seracılık ve narenciye tarımının yapılmasına müsaittir.

2.Bölge Toroslara doğru çıktıkça rakımın 300 m ile 600 m arasında kalan Alakır bölgesi denilen geçit bölgesidir. Burada iklim olarak ne tam karasal iklimi ne de Akdeniz iklimi görülmez iklim olarak tam arada kalmaktadır. Bu bölge iklim koşulları nedeni ile hububat, nar, zeytin ve kısım kısım açıkta sebze, sera ve narenciye tarımı yapılmaktadır.

3.Bölge de ise Toroslara çıkıldıkça rakımın 700 m üzerine çıkması ile oluşan bölgedir. Bu bölgede de karasal iklimin hâkim olması nedeniyle; hububat, kiraz, elma, ceviz, fasulye gibi tarımsal ürünler yetiştirilmektedir. [URL 114]

Arazilerin meyilli ve toprak işlemenin zor olması nedeni ile rakımı yüksek olan köylerde genç nüfusun ova köylere sera ortaklığı ve kiracılığı için gelmeleri, yine genç nüfusun Kemer ilçesine ve Antalya'ya tatil köyleri ve otellere çalışmak için gitmeleri bu arazilerin işlenmemesine neden olmaktadır. [URL 114]

Hayvancılık ilçede son yıllarda örtü altı tarımın gelirlerinin yükselmesine ve yem girdilerinde görülen artışa bağlı olarak giderek azalmakta işletmeler küçük aile işletmeciliği şekline dönüşmekte ve hayvan sayısında gözle görülür bir düşüş yaşanmaktadır. İlçede denizcilik ve

deniz mahsulleri üretimi , balık avcılığı da yapılmaktadır. Ancak balık avcılığı yeterince yapılmamakta bu nedenle ilçemizin denizlerinden yeterince faydalanılmamaktadır. İlçede balıkçılık ticari anlamda yapılmamakta sadece aile işletmeciliği şeklinde yapılmaktadır.

Kumluca ilçesinin kuzey sınırları Beydağları ile kuşatılmıştır. Elmalı Ovası ile Antalya körfezi arasında geniş ve yüksek sıradağ takımına Beydağları adı verilmektedir. Bu geniş ve yüksek sıradağın üzerinde, Alakır Çayının baş tarafında Kumluca, Antalya ve Elmalı Ovası tarafından gelen yaylacıların toplandığı Beydağı Yaylası yer alır. Kumlucadaki Alakır Vadisi'nde yer alan köyler birkaç hane bir arada olmak üzere, mahalleler halinde çok dağınıktır. Buralarda parça parça tarlalarda tarım yapılır. Bu bakımdan, arazi durumu gibi bölge de üretim bakımından iki kısma ayrılır. Daha soğuk olan kuzeydeki köylerde buğday, arpa ve fasulye gibi tahıl ürünleri ve baklagiller esastır. Hayvancılık faaliyetleri olarak ise koyun, keçi gibi küçükbaş hayvanlar beslenir. Kumluca Ovası yeraltı ve yerüstü suları bakımından da yüksek bir potansiyele sahiptir. Finike ovasının hemen arkasında yükselen dağlar kuzey-güney yönünde, bu ovaya doğru dik bir şekilde uzanırlar. Bu durum da Finike Körfezi'ni bir çeşit akarsuların toplanma alanı haline getirir. Bu ovadan geçen sular kuvvetli ve devamlıdır. Kumluca Ovası'nın bütün tarımsal hayatı, zenginliği de işte bu sulara dayanır. [URL 114]

3.10 Tarımsal Üretim

3.10.1 Antalya'da Tarım

Antalya bölgesi, elverişli iklim şartlarıyla yıllardır meyve ve sebze üretiminde Türkiye'nin kalbi statüsünde olmuştur. Antalya, tarım sektöründeki yerli ve yabancı yatırımcıların en yoğun şekilde yatırım yaptığı ve tarım sektöründe yeniliklerin uygulandığı yer olma özelliğini korumaktadır. 2009 yılı itibari ile Antalya'nın 2.087.426 hektarlık toplam yüzölçümünün, %20'sini tarım alanı, %6'sını ise çayır-mera ve %74'ünü de orman ve tarım dışı alanlar oluşturmaktadır. Ekilen tarla alanı 231.229 ha olup, 42.927 ha sebzelik, 506 ha süs bitkileri, 60.962 ha. Meyvelik ve zeytinlik bulunmaktadır. Yetiştirilen tarım ürünleri, iç tüketim, dış satım ve tarıma dayalı sanayi ürünleri olarak gerek Antalya gerekse ülke ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Kemer yüzölçümü bakımından diğer ilçelere oranla daha küçüktür, 19 ilçe arasında yüzölçümü sıralaması yapılacak olursa 15. sırada yer alacaktır. 468.000 da alanın 29.680'ni tarım arazisidir ve 19 ilçe ile kıyaslandığında %6'luk bir yer kaplamaktadır. Kemer 437.837 da tarım dışı arazi miktarı ve %94 oran ile 19 ilçe arasında 2. Sırada yer almaktadır.

İl toplam yüzölçümünün %20'sini oluşturan 414.326 ha.'lık tarımsal alanda çok çeşitli bitkisel ürün yetiştirilmektedir. İlimizdeki sebze ekilişi 2009 yılı itibariyle; açık tarlada 232.043 dekar, örtüaltında 246.062 dekar olmak üzere toplam 478.105 dekar alanda yapılmaktadır. Toplam sebze üretimi ise mantar üretimi dahil 3.535.850 ton dur. Antalya genelinde 2008–2009 yıllarında örtüaltında 2.722.264 ton üretim yapılmıştır. Antalya da örtülü alanlar önemli bir yer kaplamakta ve bu alanlar her geçen gün daha da artmaktadır. Örtülü alanların % 26'lık bölümünde yılda iki defa ekim yapılmaktadır. 2009 yılı itibariyle Antalya'da 29 tarla, 34 meyve ve 37 sebze olmak üzere toplam 100 tür bitkisel tarım ürünü yetiştirilmektedir. Bu ürünler içerisinde Akdeniz Bölgesi ve Antalya'nın dış satım ürünleri içerisinde sebze, domates-biber-hıyar-patlıcan, süs bitkilerinde, karanfil-gerbera ve meyvede, portakal-nar ilk sıralarda yer almaktadır. Antalya'nın Türkiye narenciye ve subtropik meyveler üretimi yönünden önemli bir ayrıcalığı vardır. 2009 yılı itibariyle Türkiye'de üretilen yenedünyanın %56'sı, avokadonun %81'i, muzun %29'u, portakalın %23'ü, narın %42 si, Antalya'da üretilmektedir. İl'de bulunan 20 adet fi dan üreticisi tarafından yılda ortalama 950.000 adet sertifikalı meyve fidanı üretilmektedir. [URL 114]

Tablo 14. İl arazisinin ilçeler olarak dağılımı (2009) [URL 114]

İlçenin Adı	Yüzölçümü (da)	Tarım Alanı		Çayır ve Mera		Tarım Dışı Arazi	
		Miktar (da)	Oran (%)	Miktar (da)	Oran (%)	Miktar (da)	Oran (%)
İl Toplamı	20.874.260	4.143.256	19,85	1.365.091	6,54	15.365.913	73,61
Akseki	1.285.000	114.060	9	148.459	11	1.024.481	80
Alanya	1.598.000	261.290	16	258.208	16	1.080.502	68
Elmalı	1.630.000	593.350	36	150.000	9	886.650	54
Finike	653.000	71.010	11	8.000	1	573.990	88
Gazipaşa	921.000	165.150	18	114.760	12	641.090	70
Gündoğmuş	1.343.000	105.915	8	191.707	14	1.045.378	78
İbradı	1.242.000	13.630	1	22.883	2	1.205.487	97
Demre	374.000	53.500	14	500	0,1	320.000	86
Kaş	1.867.000	225.360	12	97.950	5	1.543.690	83
Kemer	468.000	29.680	6	483	0,1	437.837	94
Korkuteil	2.531.000	1.014.650	40	58.000	2	1.468.350	58
Kumluca	1.220.000	170.000	14	79.961	7	970.039	80
Manavgat	2.237.000	423.360	19	139.613	6	1.674.027	75
Serik	1.334.000	453.360	34	12.451	1	868.189	65
Aksu	440.000	181.459	41	2.436	1	256.103	58
Döğemealtı	673.100	113.684	17	51.384	8	508.032	75
Kepez	403.760	89.897	22	430	0,1	313.433	78
Konyaaltı	562.400	57.612	10	31.864	6	472.924	84
Muratpaşa	92.000	6.289	7	0	0	85.711	93

Tablo 15. Önemli ürünlerin Türkiye-Antalya karşılaştırması [URL 114]

ÜRÜNLER	2009		2009
	ÜRETİM (ton)		
	Türkiye	Antalya	%
Domates	10.745.572	2.026.835	19
Hıyar	1.735.010	484.562	28
Patlıcan	816.134	127.207	16
Biber	1.837.003	231.890	13
Mantar	19.501	12.779	66
Portakal	1.689.921	384.134	23
Muz	204.517	58.799	29
Nar	170.963	71.066	42
Avakado	1.169	943	81
Elma	2.782.365	213.055	8
Yenidünya	12.986	7.263	56
Keçiboynuzu	14.003	5.316	38

3.10.2 Antalya Tarım Havzaları

Türkiye’de Tarım Havzalarının Belirlenmesine İlişkin 2009/15173 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla 30 Tarım Havzası oluşturulmuş ve ilimiz toprakları 4 farklı tarım havzası içinde yer almıştır.

Tablo 16. Tarım havzaları [URL 114]

Havza No	Havza Adı	Havzada Yer Alan İlçeler	Havza Yüzölçümü (Dekar)	Havza Tarım Alanı (Dekar)	Tarım Alanı Oranı (%)
11	Kıyı Ege Havzası	Kaş	1.867.000	225.360	12.0
25	Kıyı Akdeniz Havzası	Demre, Finike, Kumluca, Kemer, Konyaaltı, Muratpaşa, Aksu, Döşemealtı, Kepez, Serik, Manavgat, Alanya, Gazipaşa,	10.976.260	2.076.291	18.9
26	Ege Yayla Havzası	Korkuteli, Elmalı	4.161.000	1.608.000	38.6
30	Göller Havzası	Akseki, İbradı, Gündoğmuş	3.870.000	233.605	6.0
TOPLAM			20.874.260	4.143.256	20

3.10.3 Kemer’de Tarım

Kemer, Antalya tarım havzaları içinde Kıyı Akdeniz Havzasında yer almaktadır. Bu havzanın sahil kesiminde narenciye bahçeleri, nar, muz, avokado ve seralar, geçit bölgelerinde zeytin, yazlık elma bahçeleri, yayla kesiminde ise kiraz, badem, erik bahçeleri ve yer yer kamelya tipi bağcılık görülmektedir. Bu bölgenin dağ köylerinde hayvancılık ve hububat tarımı yapılır. Kıyı turizminin yaygın olduğu bir bölgedir. Bu bölge, geniş ve sulanabilir ovalara sahiptir. Teknolojik tarım yaygındır. Açık tarla ve örtüaltı sebze yetiştiriciliği yanında süs bitkileri yetiştiriciliğinin de yoğun olarak yapıldığı bir bölgedir. İkinci ürün olarak susam ve mısır yetiştiriciliği yaygındır. Tarımsal ürünler için pazar olanağının en iyi olduğu havzadır. Yurtdışı bağlantı noktaları (liman ve havaalanı) bu bölgede olduğu için, özellikle ihracata dönük tarımsal üretim için avantajlı bir konumdadır. Bunun yanı sıra, İlde nüfusun en yoğun olduğu ve İlin en fazla göç alan havzasıdır. Havzanın sahil bandı turizme tahsis edilmiştir.

2009 yılı verilerine göre, Kemer örtü altı tarımı yapan köy sayısı 7 olup örtü altı tarımı yapan işletme sayısı 155 adettir.

2009 yılı verilerine göre, Kemer toplam 197 dekar örtü altı sebze-meyve üretim alanlarının 52 dekarı cam sera, 112 dekarı plastik sera ve 33 dekarı alçak tünelden oluşmaktadır ve 1.243 ton örtü altı, 31 ton tarla olmak üzere toplam 1.274 ton sebze üretimi yapılmıştır.

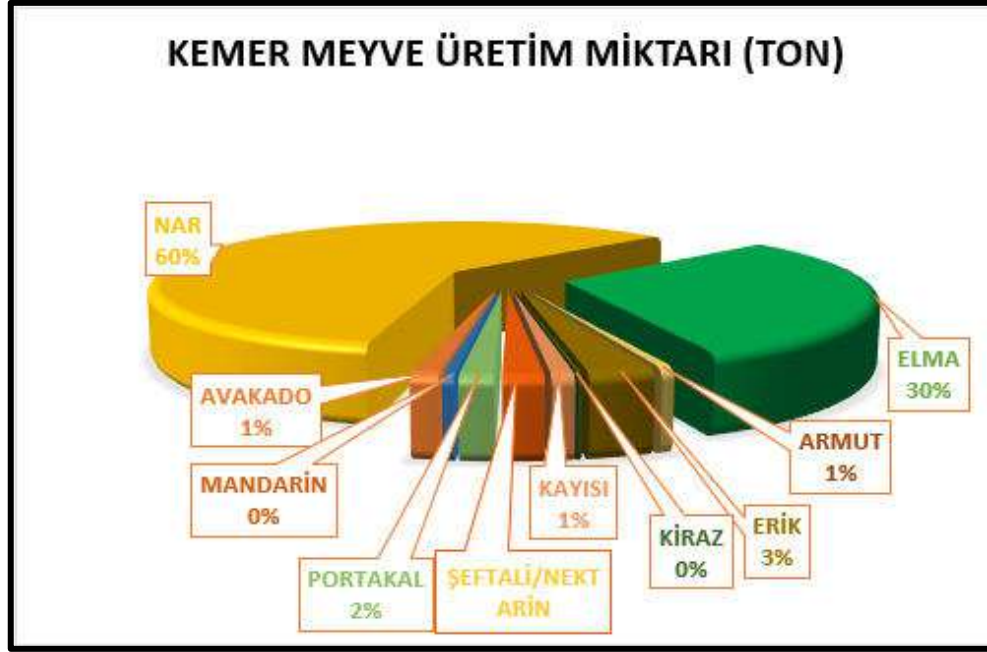
Kemer Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş olan Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşlarınca kontrol edilerek sertifikalandırılmış Organik Bitkisel Üretim yapan 43 üretici ve 5 işletme arasında yer almaktadır.

Ülkemizde turfanda olarak yetiştirilen patlıcanın hemen hemen %99’u Kemer Tip Patlıcan’dır. Bu çeşit patlıcan, Türk nüfusunun yoğun olduğu Almanya’ya ihraç edilmektedir.

Kemerde 21.462 ton meyve üretimi yapılmıştır ve 2008 yılı verilerine göre Antalya’da en fazla mandarin üretimi 14.092 ton ile Merkez ilçede yapılmaktadır. Bu ilçeyi sırasıyla 5.949 ton ile Finike ve 4.282 ton ile Kemer ilçeleri takip etmektedir. Kemer’de 273 ortaklı 1 adet tarımsal kalkınma kooperatifi bulunmaktadır.

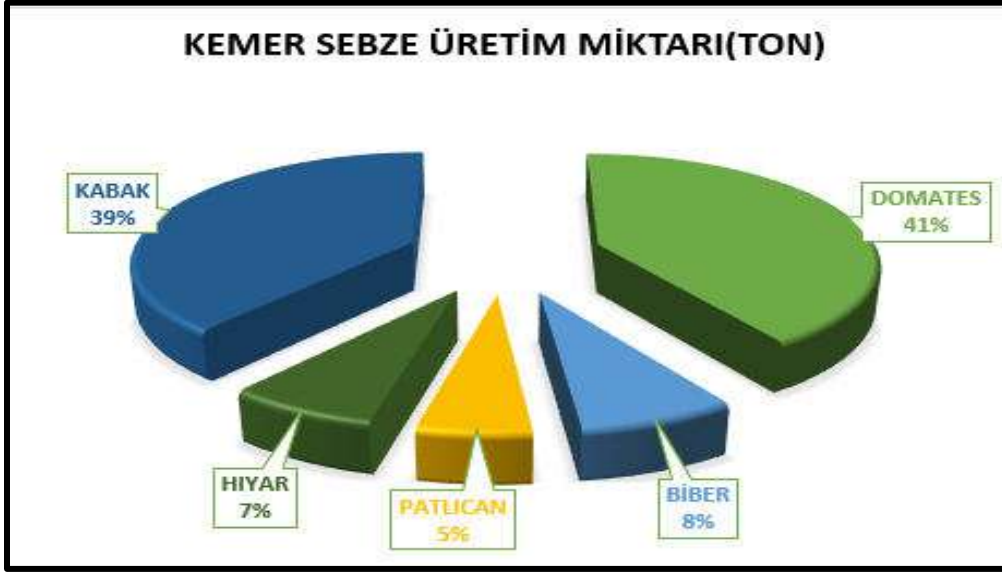
Kemer diğer ilçelere oranla tarım arazisi yüzölçümü küçük bir bölgedir ve diğer ilçelere oranla meyve üretimi ton cinsinden karşılaştırıldığında; portakal üretiminde merkez ve 9 ilçe arasında 13.227 tonla 7. sırada, mandarin üretiminde 4.282 tonla 3. sırada, avakado üretiminde merkez ve 6 ilçe arasında 10.66 tonla 7. sırada, nar üretiminde merkez ve 12 ilçe arasında

24.580 tonla 9 sırada, elma üretiminde merkez ve 13 ilçe arasında 271 tonla 11. sırada, armut üretiminde merkez ve 13 ilçe arasında 5 tonla 13. sırada, erik üretiminde merkez ve 12 ilçe arasında 25.30 tonla 11. sırada, kiraz üretiminde merkez ve 13 ilçe arasında 1.60 tonla 14. sırada, kayısı üretiminde merkez ve 12 ilçe arasında 11. sırada, şeftali-nektarin üretiminde merkez ve 12 ilçe arasında 15.75 tonla 10. Sırada yer almaktadır. Genel olarak incelendiğinde meyve üretimi diğer ilçelere oranla geride kalmaktadır.[URL 114]

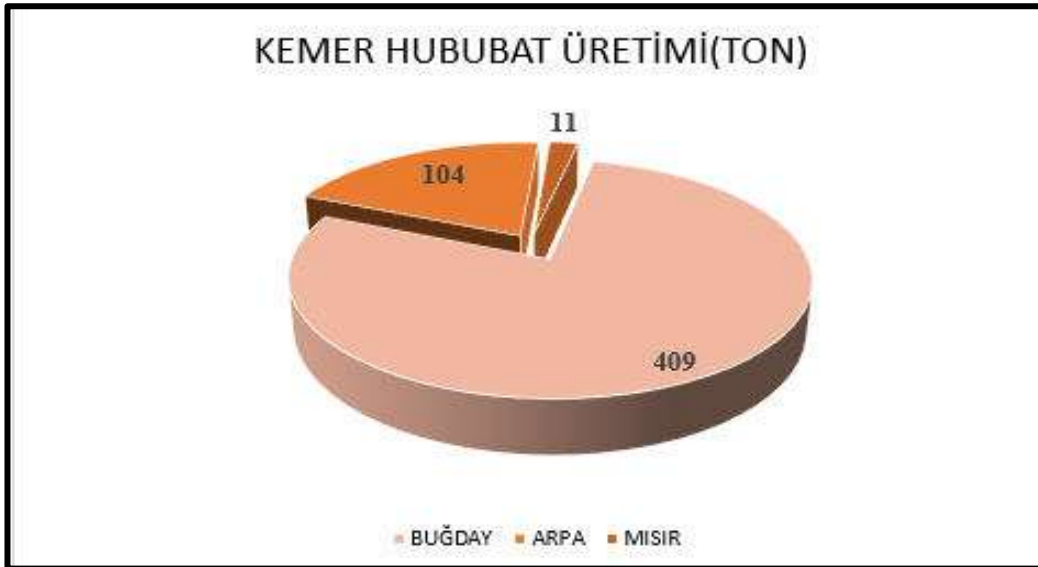
Grafik 17. Kemer meyve üretim miktarı (ton) (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Kemer diğer ilçelere oranla tarım arazisi yüzölçümü küçük bir bölgedir ve diğer ilçelere oranla sebze üretimi ton cinsinden karşılaştırıldığında; domates üretiminde 19 ilçe arasında 488 tonla 17. sırada, biber üretiminde 10.698 tonla 16. sırada, patlıcan üretiminde 66 tonla 16. sırada, hıyar üretiminde 88 tonla 15. sırada ve kabak üretiminde 466 tonla 12. sırada yer almaktadır. Genel olarak incelendiğinde sebze üretimi diğer ilçelere oranla geride kalmaktadır.

Grafik 18. Kemer sebze üretim miktarı (ton) (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Kemer buğday üretiminde 19 ilçe arasında 409 tonla 16. Sırada ve Kıyı Akdeniz Havzasında 11. Sırada, arpa üretiminde 104 tonla 17. sırada Kıyı Akdeniz Havzasında 12.sırada, mısır üretiminde 11 tonla 14. Sırada Kıyı Akdeniz Havzasında 11. Sırada yer almaktadır. Mısır üretiminde Kıyı Akdeniz Havzası diğer tarım havzalarına oranla daha verimlidir ve bu havzada en fazla Aksuda üretilmektedir.

Grafik 19. Kemer hububat üretim miktarı (ton) (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.11 Maden Ve Enerji Kaynakları

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün Antalya ili ve yakın çevresinde yaptığı çalışmalar sonucunda endüstriyel hammadde ve metalik maden yatağı ve zuhurları ortaya çıkarılmıştır. Bunlar başta alüminyum ve barit olmak üzere kuvarsit, kum-çakıl, manganez, kurşun-çinko ve krom cevherleşmeleridir. Alanya ve Gazipaşa ilçelerinde Türkiye'nin en önemli barit yatakları yer almaktadır. İlçelerdeki yatakların toplam görünür rezervi 2.090.000 tondur. Antalya ilindeki barit yatakları yüksek tenörü ve limanlara yakınlığı nedeniyle günümüzde işletilmektedir. Büyük oranda barit ihtiyacımız bu bölgeden gerçekleşmektedir. (MTA, 2010) Gazipaşa, Alanya ve Kemer ilçelerinde kurşun-çinko zuhurları, Kemer, Korkuteli ve Kumluca ilçelerinde manganez ve krom yatak ve zuhurları yer almaktadır. Geçmiş yıllarda bir kısmı işletilmiş olan krom zuhurlarının çoğunluğu küçük boyutlardadır. [URL 115]

Kemer Göynük Pamucak Yaylası'nda Linyit yatağı bulunmaktadır. Su oranı %5,38 Kül oranı %22,00 AID 5288 Kcal/kg Görünür 20.000 rezerv/1000ton'dur.

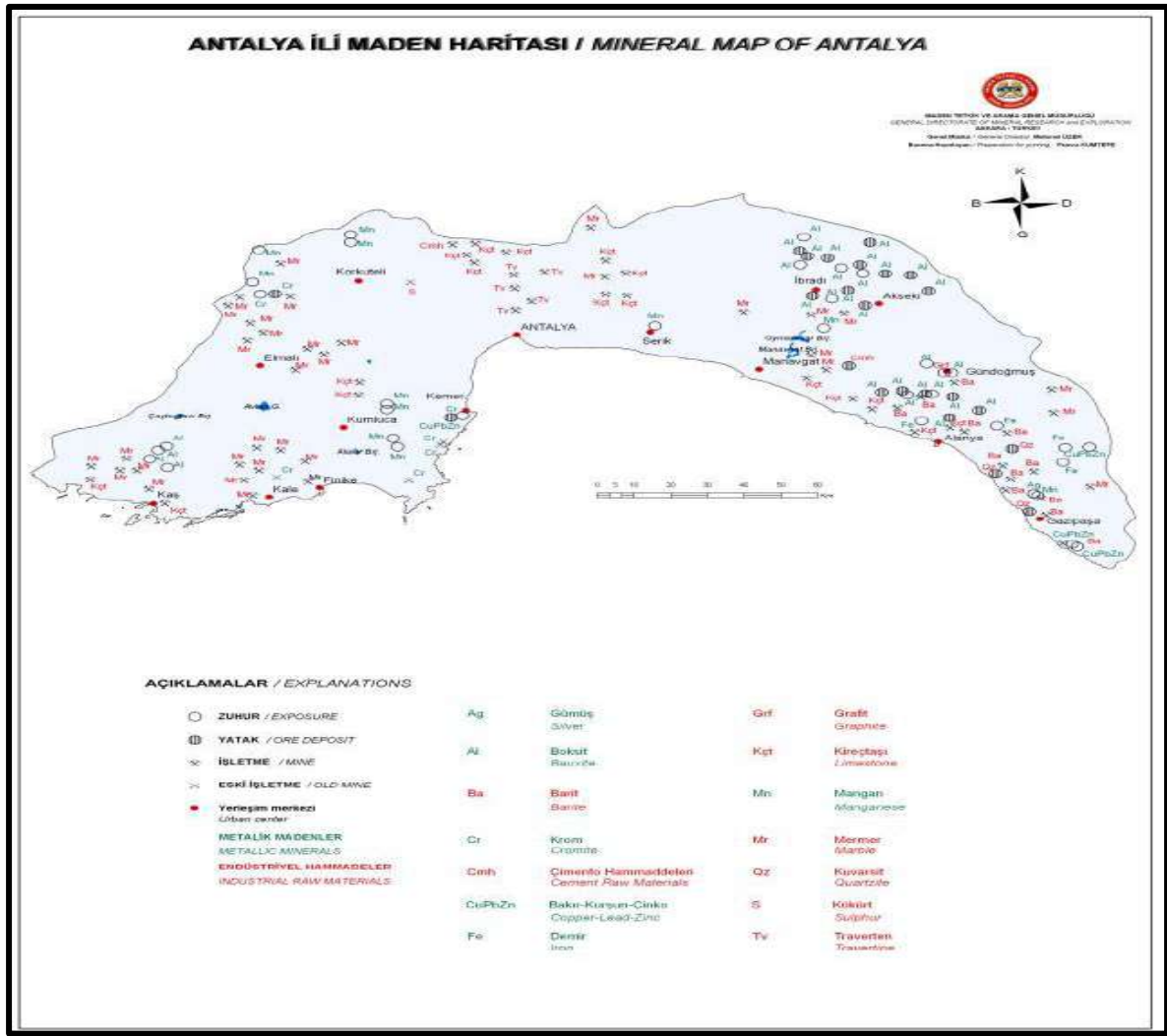
KURŞUN-ÇİNKO (Pb-Zn)

Kemer (Ağva) zuhurları

Rezerv: Zuhur olduğundan rezerve yönelik çalışma yapılmamıştır.

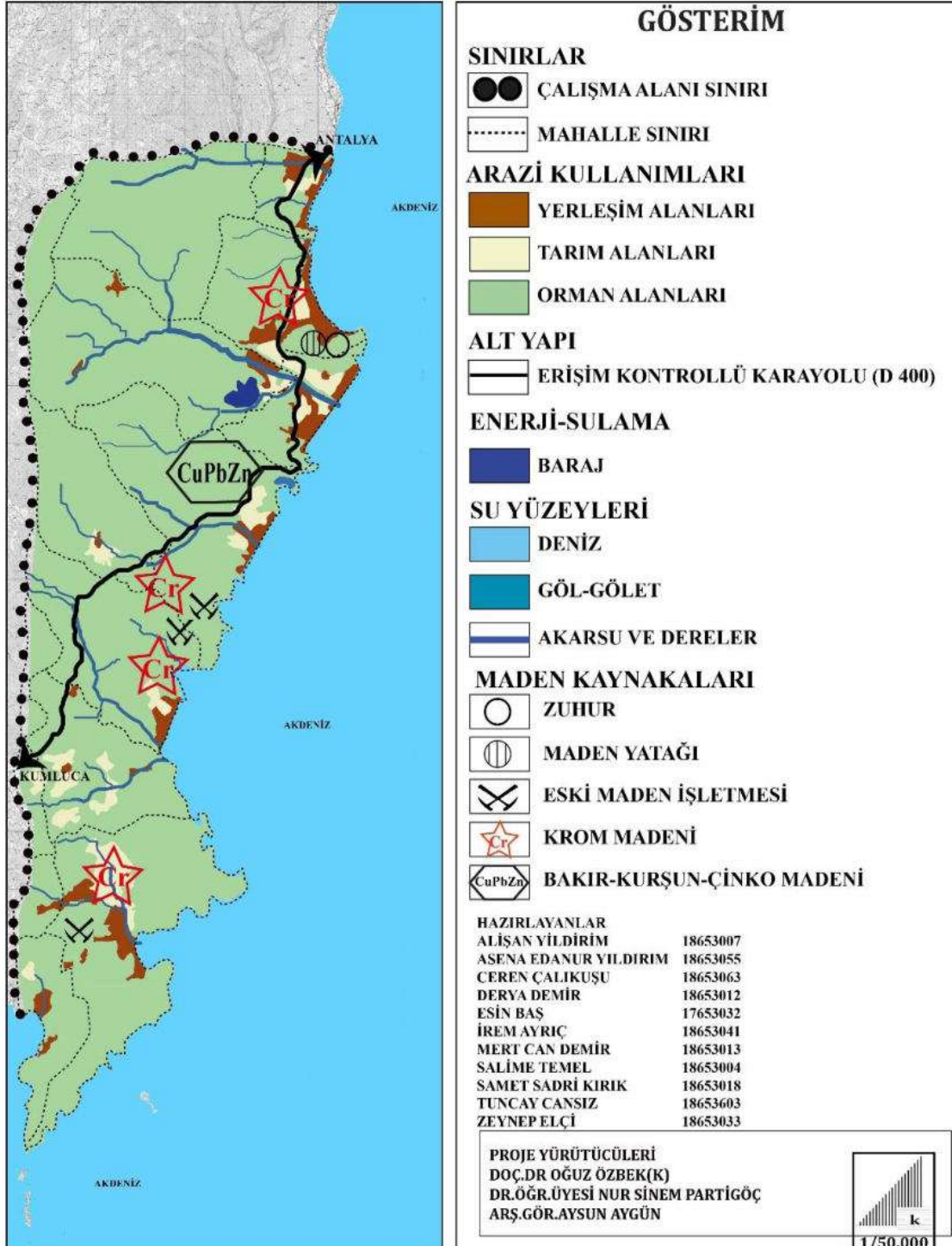
MANGANEZ (Mn)

Kumluca-Tüllütepe Sahası Tenör : % 48 Mn Rezerv : 500 ton toplam rezerv.

Şekil 110. Antalya ili maden haritası [URL 115]

Maden kaynakları haritası yapılırken Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün Antalya İli Maden Haritası PDF'inden yararlanılmıştır. Çalışma alanında zuhur, maden yatağı, Krom madeni, Bakır-Kurşun-Çinko Madeni bulunmaktadır. Kemer Ağva zuhurları bulunduğundan rezerve yönelik bir veri bulunamamıştır. Önceden maden işletmesi olarak kullanılan yerin şu anda işlevselliği bulunmamaktadır.

Şekil 111. Maden Kaynakları analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.12 Sit Ve Koruma Alanları

3.12.1 Arkeolojik Sit Alanları

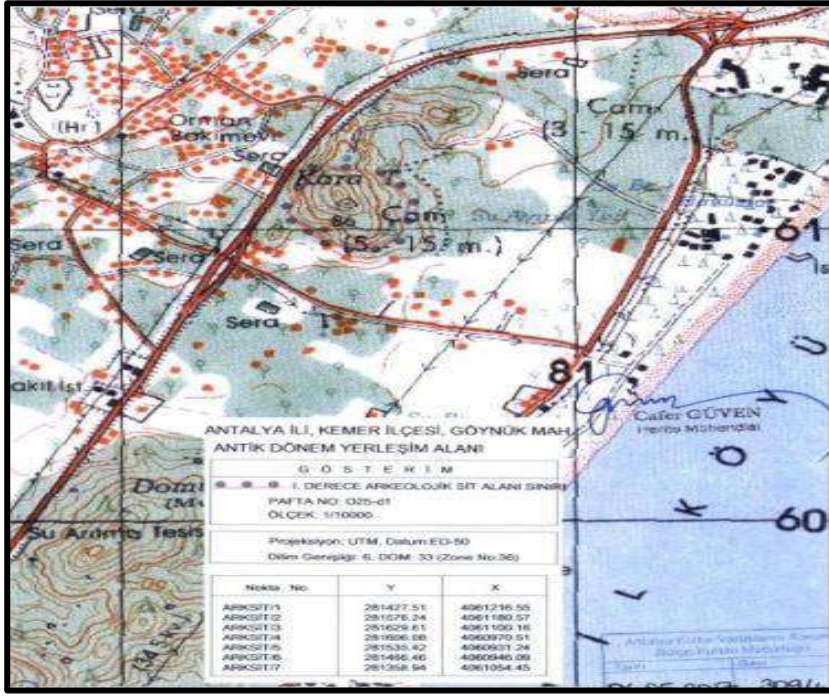
1. *Idyros* Antik Kenti
2. *Phaselis* Antik Kenti
3. Yanartaş
4. Beldibi Mağarası
5. Gedelma Kalesi
6. Dedeler Mevkiindeki Köşk Kalıntısı

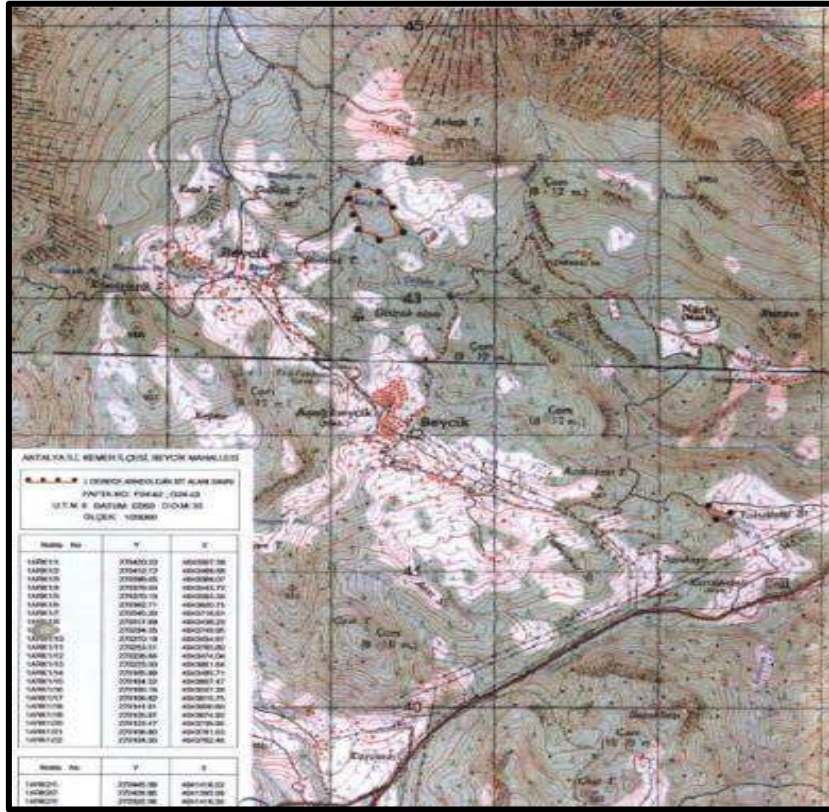
Şekil 112. Antalya kültür varlıklarını koruma bölge kurulu kararı [URL 116]

Şekil 113. Antalya kültür varlıklarını koruma bölge kurulu kararı[URL 116]

Şekil 114. Göynük mahallesi arkeolojik sit sınırı [URL 116]

Şekil 115. Kemer ilçesi Salır mevki arkeolojik sit sınırı [URL 116]

Kültür ve Turizm Bakanlığından:

**ANTALYA KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR**

Toplantı Tarihi ve No : 14.03.2016 - 138
Karar Tarihi ve No : 14.03.2016 - 4633

TOPLANTI YERİ
ANTALYA

Antalya İli, Kemer İlçesi, Beldibi Mahallesi, Bahçecik Mevkii, Olympos Beydağları Sahil Milli Parkı sınırlarında bulunan ormanlık alanda antik yerleşin alanının kararımız eki 1/25000 ölçekli haritada sınırları belirlendiği şekilde I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilmesine karar verildi.

ANTALYA İLİ KEMER İLÇESİ BELDİBİ MAHALLESİ
GÖSTERİM

PROJE NO	ESKİ NO
PROJE NO	12.1 M. SİYEM 0200
ÖLÇEK	1:25000
ÖLÇEK	1:25000
ÖLÇEK	1:25000

NO	X	Y
TAR01	281500.46	406189.32
TAR02	281500.46	406189.32
TAR03	281500.46	406189.32
TAR04	281500.46	406189.32
TAR05	281500.46	406189.32
TAR06	281500.46	406189.32
TAR07	281500.46	406189.32
TAR08	281500.46	406189.32
TAR09	281500.46	406189.32
TAR10	281500.46	406189.32
TAR11	281500.46	406189.32
TAR12	281500.46	406189.32
TAR13	281500.46	406189.32
TAR14	281500.46	406189.32
TAR15	281500.46	406189.32
TAR16	281500.46	406189.32
TAR17	281500.46	406189.32
TAR18	281500.46	406189.32
TAR19	281500.46	406189.32
TAR20	281500.46	406189.32
TAR21	281500.46	406189.32
TAR22	281500.46	406189.32
TAR23	281500.46	406189.32
TAR24	281500.46	406189.32
TAR25	281500.46	406189.32
TAR26	281500.46	406189.32
TAR27	281500.46	406189.32
TAR28	281500.46	406189.32
TAR29	281500.46	406189.32
TAR30	281500.46	406189.32
TAR31	281500.46	406189.32
TAR32	281500.46	406189.32
TAR33	281500.46	406189.32
TAR34	281500.46	406189.32
TAR35	281500.46	406189.32
TAR36	281500.46	406189.32
TAR37	281500.46	406189.32
TAR38	281500.46	406189.32
TAR39	281500.46	406189.32
TAR40	281500.46	406189.32
TAR41	281500.46	406189.32
TAR42	281500.46	406189.32

Gökhan NERGİZ
Harita Mühendisi

Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Modürüğü	Sayı
03.03.2016	1322

UYGUN BULUNDU
Analize Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu'nun
14.3.2016 Tarihinde 4633 sayılı
Kararıyla

Şekil 116. Beldibi mahallesi Bahçecik mevkii sit sınırı [URL 116]

Kültür ve Turizm Bakanlığından:

**ANTALYA KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU**

KARAR

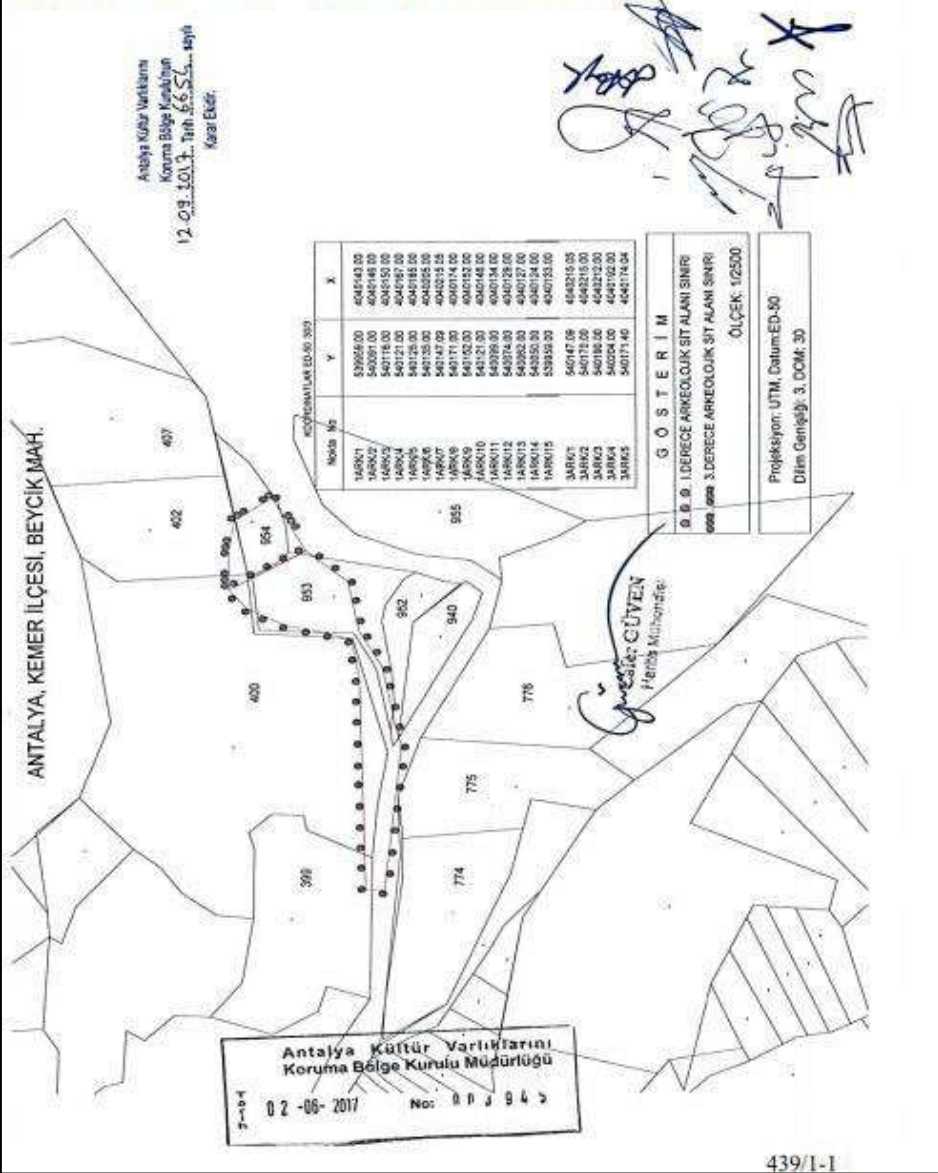
Toplantı Tarihi ve No : 12.09.2017 - 187

Karar Tarihi ve No : 12.09.2017 - 6654

TOPLANTI YERİ

ANTALYA

Antalya İli, Kemer İlçesi, Beycik Mahallesi'nde, Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.07.2009 tarih ve 3289 sayılı kararıyla tescilli I. Derece Arkeolojik Sit, alanının kararımız eki paftada sınırları gösterildiği şekilde I. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak yeniden belirlenmesinin uygun bulunduğuna (olumlu) karar verildi.

Şekil 117. Beycik mahallesi arkeolojik sit sınırı [URL 116]

3.12.2 Koruma Alanları

Güney Antalya Turizm Alanı Pamfilya'nın batısı ile Likya'nın doğusunu kapsamaktadır. Bu bölgede iki önemli antik kent ve küçük yerleşmeler ile antik dönem yapı kalıntıları da bulunmaktadır. Bu kentlerden biri Kemer ilçesi Tekirova sınırları içerisinde yer alan, *Phaselis* Antik Kenti İ.Ö.650 civarında Rodoslular tarafından kurulmuştur. Kent özellikle klasik dönemde zengin ve güçlü bir kent durumuna gelmiş deniz ticaretinden büyük kazanç sağlamıştır. Diğer önemli kent ise *Olympos* Antik kentidir. Helenistik, Roma ve Bizans dönemine ait birçok kalıntıların günümüze kadar geldiği şehirde en yoğun yerleşim, ortasından akan Göksu çayının her iki yakasında gerçekleşmiştir.

Şekil 118. *Phaselis* antik kenti [URL 117]

Gelidonya Feneri'nin inşaatına 1934'te başlanmış, 1936 da hizmete geçmiştir. 1990 yılına kadar fener gaz ışığıyla çalışmıştır. Fener her 3 saniyede bir çakmaktadır. Kumluca ilçesi Taşlık Burnu'nda bulunan fener, Türkiye kıyılarının en yüksek feneri olup, 227 m yükseklikte ve denizden 3 km içerde yanıp sönmektedir. Ayak basılmayacak kadar sivri kayalıklar üzerine inşa edildiğinden ulaşım oldukça zordur. Fenere elektrik ulaştırılmadığından günümüz teknolojisinde hala elle kurularak çalıştırılmaktadır. (Yetişkul, 2015)

Şekil 119. Gelidonya Feneri [URL 118]

3.12.3 Jeositler

Yanartaş yöresi Antalya'nın yaklaşık 55 km güneyinde ulunan çıralı körfezinin kuzeybatısında yer alır. AntalyaKumluca yolunun 71. km sindeki Ulupınar köyünden sapılır ve yaklaşık 9 km sonra Yanartaş'a ve antik *Olympos* şehrine varılabilir. Batı Toroslarda Beydağları otokton kuşağının doğusunda allokton konumlu ve değişik kaya türlerinden oluşan tektonik birlikler yüzeylemektedir. Genelde Antalya napları olarak adlandırılan bu birlikler litolojilerine ve yapısal konumlarına göre alt, orta ve üst nap olmak üzere 3 bölüme ayrılmışlardır. Doğal gazlar orta napta yer alan ve harzburgit, dünit ve piroksenitlerden oluşan ofiyolit grubu kayaların eklem ve çatlaklarından sızmaktadır. (Yetişkul, 2015)

Şekil 120. Yanartaş [URL 119]

3.13 Jeolojik Formasyon

Antalya napları, Lefevre (1967) tarafından tanımlanmıştır. Brunn ve diğ. (1971) tarafından Alt nap (Çataltepe ünitesi), Üst nap (Tahtalıdağ ünitesi) olarak bölümlendirilen Antalya napları, daha sonra Şenel ve diğ. (1992,1996) tarafından Çataltepe napı, Alakırçay napı, Tahtalıdağ napı ve Tekirova ofiyolit napı olarak yeniden bölümlendirilmiştir. İnceleme alanında Antalya naplarına ait Alakırçay napı, Tahtalıdağ napı ve Tekirova ofiyolit napı yüzeyleir. (Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2007)

3.13.1 Alakırçay Napı

Alakırçay ve Kumluca birimlerinden oluşan Alakırçay napı yapısal olarak Çataltepe napı üzerinde, Tahtalıdağ napı altında bulunur. Alakırçay napı, bölgede Alakırçay biriminin Alakırçay grubuna ait kaya birimleri ile temsil edilir. Kumluca birimine ait kaya birimleri bölgede izlenmez. Şenel ve diğ. (1981) tarafından adlandırılan grup; Üst Aniziyen_Noriyen yaşlı, yanal ve düşey yönde birbirleri ile girik Halobiali mikrit, çörtlü mikrit, radyolarit, çört, şeyl, bitkili kumtaşı, yastık yapılı bazalt, spilit, spilitleşmiş bazalt vb. kaya türlerinden oluşur. Alakırçay grubu aşırı kıvrımlanma ve faylanma nedeniyle çok fazla karışmış ve kaotik bir yapı kazanmıştır. Bu nedenle birim içinde formasyonların ayırdı güçtür. Grup içindeki radyolarit ve çörtler, Üsr Aniziyen-Noriyen yaşlı kabul edilen Alakırçay grubu Keçili formasyonu tarafından uyumsuz olarak örtülür. Birim; Aniziyen ortalarında platformun parçalanması sonucu gelişmiş çöküntülerde; ortalama bazik volkanizmanın eşlik ettiği duraysız havza ortamında çökelmiştir. (Leventli, 2009)

3.13.1.1 Volkanik ve Sedimenter Kayalar, Prekambriyen

Volkanizma (volkanik dağın püskürmesi) sırasında çıkan, kül, kum, çakıl gibi malzemelerdir. Sıkışmamış veya tutturulmamış olduklarından dolayı yapışma için uygun değildir.

3.13.2 Tekirova Ofiyolit Napı

Yapısal konumu tartışmalıdır. Ancak üst nap olarak kabul edilir. Kırkdirek formasyonu ve Tekirova ofiyolitinden oluşan Tekirova ofiyolit napı, bu alanda Tekirova ofiyoliti ile temsil edilir. Tekirova Ofiyoliti, mafik ve ultramafik kayalardan oluşmuştur; serpentinit, lertzolitik harzburgit, masif harzburgit, bantlı harzburgit, dunit, kromlu dunit, verlit, piroksenit, plajiyoklaslı verlit, tabakalı gabro, izotropik gabro, plajiogranit, diyabaz dayk karmaşığı ve izole diyabaz dayklardan oluşur. Antalya İli Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinden oluşan

çalışma alanında Tekirova Ofiyoliti grubundan gabro ve diyabaz, harzburgit ve dunit kayalar bulunmaktadır. (Leventli, 2009)

3.13.2.1 Gabro ve Diyabazlar

Gabro ve dayk kompleksinden oluşur. Tekirova ofiyoliti Üst Kampaniyen Maastrichtiyen’de kıtasal kabuğa bindirmiştir. Oluşum yaşının Kretase (Üst) olduğu varsayılır. Bu nitelikteki zeminler magmatik kaya özelliği göstermektedir. Çoğu zaman çok ayrılmış olurlar suyla temasta parçalanırlar. Bu sebepten alanda bölgesel etüt yapmadan yapılaşmaya uygun olmayacaktır. Plan kararlarında ve mevcut arazi kullanımında “Önemli alan” olarak işaretlenmesi gerekmektedir. Yapılaşmaya kısmen uygundur.

3.13.2.2 Harzburgitler

Genelde lertzolitik harzburgit, masif harzburgit ve bantlı harzburgitlerden oluşur. Yer yer serpantinleşmiş harzburgit ve dunit, serpantinit, dunit vb. kayalar kapsar. Bu nitelikteki zeminler magmatik kaya özelliği göstermektedir. Çoğu zaman çok ayrılmış olurlar suyla temasta parçalanırlar. Bu sebepten alanda bölgesel etüt yapmadan yapılaşmaya uygun olmayacaktır. Plan kararlarında ve mevcut arazi kullanımında “Önemli alan” olarak işaretlenmesi gerekmektedir. Yapılaşmaya kısmen uygundur.

3.13.2.3 Dunitler

Genelde dunitlerden oluşur. Birim harzburgit, dunit bantları veya serpantinleşmiş dunitler kapsar. İzole diyabaz daykları ile birlikte az oranda harzburgit, piroksenit, verlit vb. kayalar da içerir. Bu nitelikteki zeminler magmatik kaya özelliği göstermektedir. Çoğu zaman çok ayrılmış olurlar suyla temasta parçalanırlar. Bu sebepten alanda bölgesel etüt yapmadan yapılaşmaya uygun olmayacaktır. Plan kararlarında ve mevcut arazi kullanımında “Önemli alan” olarak işaretlenmesi gerekmektedir. Yapılaşmaya kısmen uygundur.

3.13.3 Tahtalıdağ Napı

Tahtalıdağ napı yapısal olarak Alakırçay napı üzerinde bulunur. Genelde Kambriyen-Üst Kretase yaşlı platform tipi çökeller kapsar. Mesozoyik boyunca kıyı ötesi platform alanlarını temsil eder. Jura-Kretase yaşlı platform karbonatlarını kapsamaması ile diğer napılardan ayrılır. Bu alanda Tahtalıdağ napına ait Dinek formasyonu, Üst Aniziyen-Noriyen yaşlı Gökdere formasyonu (Alakırçay grubu) ile Resiyen-Senmaniyen yaşlı Tekedağ formasyonu yüzeylenir. (Leventli, 2009)

3.13.3.1 Jura-Kretase, Neritik Kireçtaşı

Jura-Kretase yaşlı neritik kireçtaşlarından oluşan formasyon, Günay ve diğ. (1982) tarafından adlandırılmıştır. Orta-kalın tabakalı, açık kahve, bej, gri, krem, açık gri, bazen koyu gri renklerde neritik kireçtaşlarından oluşur. Sığ denizel ortamda oluşmuş kireçtaşı demektir. Gerçekli dayanım testlerinin yapılması gerekir. Yapılaşmaya genellikle uygundur.

3.13.3.2 Triyas, Karbonatlar ve Kırıntılar

Birim masif, orta-kalın tabakalı, bazen belirsiz kalın tabakalı, aşınma yüzeyi gri, kırılma yüzeyi gri, bej, krem, koyu gri, kirli beyaz vb. renklerde, iri taneli, bazen ince-orta taneli, yer yer dağılğan dolomitlerden oluşur. Sık erime boşluklu olan bu dolomitlerle birlikte yer yer dolomatik kireçtaşı düzeyleri de görülebilir. Yapılaşmaya uygundur.

3.13.3.3 Üst Permiyen, Karbonatlar ve Yer Yer Kırıntılar

Uzaktan görünüşü koyu renkli muntazam tabakalı hatlar halindedir. Genellikle, dağların yamaçlarında mostra verir. Yakından görünüşü ise pek değişik olmamakla beraber, siyah ile gri arasında renk değişimi gösterir. Dokusu ince billursaldır, yüzey dokusu pürüzsüzdür, çürüme yüzeyi pürüzlüdür. Yarılma özelliği kalın levhamsıdır, fosiller kötü korunmuştur. Yapılaşmaya kısmen uygundur.

3.13.4 Neotokton Örtü Kayaları

Antalya napları üzerinde, Burdagliyen yaşlı kiltası ve kalsitürbiditlerden oluşan Kiriş formasyonu, Üst Burdigaliyen-Serravaliyen (Tortoniyen) yaşlı kumtaşı, kiltası, siltaşı ve konglomeralardan oluşan Karpuzçay formasyonu ve Messiniyen yaşlı kırıntılı karbonatlardan oluşan Taşlık formasyonu; Pliyosen yaşlı; Gebiz kireçtaşı, Yenimahalle formasyonu ve Kurşunlu formasyonu; Kuvaterner yaşlı Antalya travertenini, Belkıs konglomerası, alüvyonlar, yamaç molozu, birikinti konileri, kumul ve plaj oluşukları bölgenin neotokton örtü birimleridir. (Leventli, 2009)

3.13.4.1 Ayrılmamış Kuvaterner

Yapılaşmaya gidilmeden önce alandan uzaklaştırılması gerekir veya zemin iyileştirilmesi yapılması gerekir. Yapılaşmaya uygun değildir.

3.13.4.2 Alüvyon Yelpazesi

Alüvyon yelpazesi (birikinti yelpazesi), tortuların herhangi bir su akıntısı ile taşınması sırasında ortaya çıkan bir kesinti nedeniyle akıntının ağzında biriken toprak ya da kaya parçalarından oluşan düz koni biçimi. Alüvyon yelpazelerine çeşitli iklim koşullarında rastlansa da sıradağlarla çevrili kapalı çöl havzalarında daha çok görülür. Yapılaşmaya gidilmeden önce alandan uzaklaştırılması gerekir veya zemin iyileştirilmesi yapılması gerekir. Yapılaşmaya uygun değildir.

3.13.4.3 Antalya Traverteni

Poisson (1977) tarafından tanımlanan birim, tamamen travertenlerden oluşur. Kahve renkli, yer yer ince-orta tabakalı, yersel masif veya kalın tabakalı, sikerime boşluklu, bazen sıkı dokulu ya da süngerimsi dokuludur. Azami 300 metre kalınlığa ulaşır. Birim Üst Pliyosen-Kuvaterner yaşlı kabul edilmiştir. Büyük su boşalmaları sırasında oluşmuştur. Yapılaşmaya uygun değildir.

3.13.4.4 Plaj ve Kumul Oluşukları

Kıyı boyunca dalga işlevi ile oluşan kum ve çakıl birikintileridir. Deniz kenarı boyunca bentler halinde değişik genişlikte kum depolarıdır. Yapılaşmaya uygun değildir.

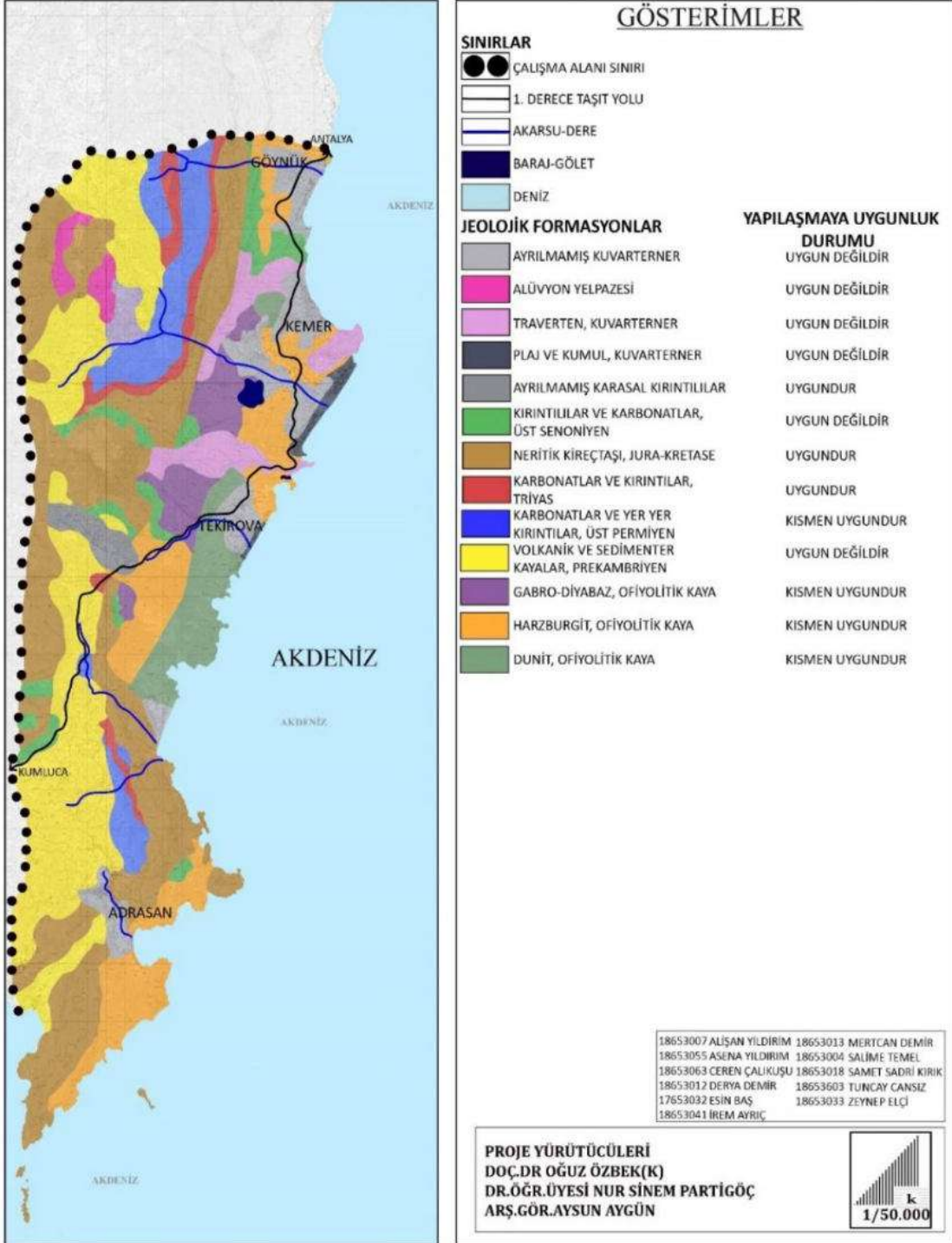
3.13.4.5 Ayrılmamış Karasal Kırıntılılar

Kil, kum, silt, çakıl gibi zemin grubu malzemelerden oluşabilir veya kiltası, kumtaşı, silttaşı, çakiltası gibi kaya grubu birimlerden oluşabilir. Gerekli lab. Testleri yapıp dayanımlarının test edilmesi gerekir. Zemin grubunun dayanımı zayıf ise (genellikle zayıftır) yapılaşmaya uygun değildir. Kaya grubunun dayanımı yeterlidir. Yapılaşmaya uygundur.

Çalışma alanının güneyinde Neritik Kireçtaşı ve Harzburgit, Ofiyolitik kaya; batısında Volkanik Sedimenter Kayalar ve Neritik Kireçtaşı; alanın kuzeyine ve doğusuna bakıldığında karma formasyonlar bulunmaktadır. Ayrılmamış Kuvaterner, Alüvyon Yelpazesi, Traverten, Plaj ve Kumul, Kırıntılılar ve Karbonatlar, Volkanik ve Sedimenter Kayalar yapılaşmaya uygun değildir. Kıyı kesimlerine bakıldığında Göynük, Adrasan Tekirova ve Kemer’de bulunan Ayrılmamış Kuvaterner, Traverten, Plaj ve Kumul formasyonları dışında kıyı kesimlerinin geneli yapılaşmaya uygundur. Neritik Kireçtaşı, Jura-Kretase hakim olup alanın büyük bir kısmı yerleşime uygundur. Neritik Kireçtaşı; sığ denizel ortamlarda oluşmuş kireçtaşıdır. Gerekli dayanım testleri yapılması gerekmektedir. Alanda bulunan ofiyolitik kayalar çoğu zaman çok ayrılmış olup suyla temasta parçalandığı için alanda bölgesel etüt yapılmadan yapılaşmaya uygun olmayacaktır. Arazi kullanımında “Önlemlenmiş Alan” olarak geçmektedir.

T.C. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2020-2021 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
ŞBP 301 STÜDYO 5
ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİROVA-GÖYNÜK ALT BÖLGELERİ
JEOLOJİK FORMASYON ANALİZİ

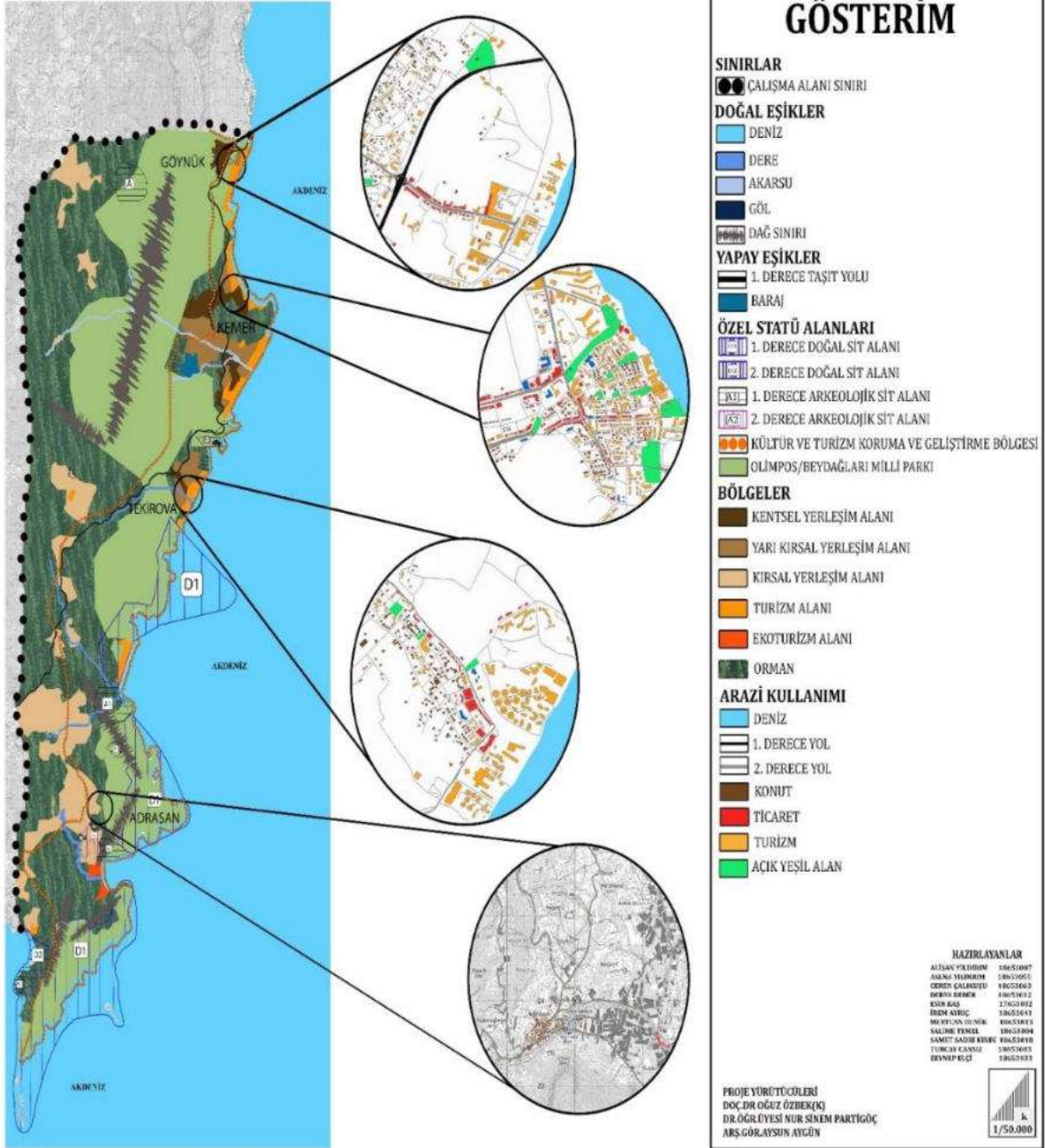

Şekil 121. Jeolojik Formasyon analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

3.14 Morfolojik Yapı

Morfolojik yapı analizinde; yerleşim alanları, ulaşım ağı, topoğrafya, su varlıkları, eşikler ve alt bölgelerin yerleşim dokuları dikkate alınmıştır. Bu dinamikler bölgenin gelişiminde ve şekillenmesinde belirleyici nitelik taşımaktadır. Sınırlar ve eşikler bir sınırlayıcı olarak görülse de aynı zamanda bölgeler arası etkileşim ve bağlantı sağlayan unsurlardır. Yapılan analizde kent-plan çözümlemesi yapılmış olup kıyı yerleşmelerinin olduğu Göynük, Kemer, Tekirova alt bölgelerinin benzer karakterlere sahip olduğu görülmüştür. Bu alt bölgelerin işlevsel olarak (turizm) tipolojileri özelleşmiş ve bu özelleşmeler ada bazında kendini göstermiştir. Göynük alt bölgesi kıyıya paralel uzanan aks etrafında gelişmiştir. Elde edilen uydu görüntülerine bakılarak tarihsel süreçte gelişimi gözlenmiş, tahrip edici bir yayılım görülmemiştir. Işınsal planlı bir yerleşme düzenine sahiptir. Kemer alt bölgesi kıyı şeridini dik kesen bir aks etrafında gelişmiş olup ışınsal bir yerleşim planına sahiptir. Kıyı şeridine paralel aks üzerinde ise turizm kullanımlarının yoğunlaştığı ve özelleştiği görülmüştür. Tekirova alt bölgesi yerleşimi kıyıya dik uzanan aks etrafında yoğunlaşmıştır. Bölgede turizm nitelikli yerleşmelerin yanı sıra kırsal yerleşmelerde görülmektedir. Adrasan alt bölgesinde ise hem kentsel hem kırsal alanlara sahiptir. Yerleşim düzeni dağınık köy yerleşimine benzer olup organik düzendedir. Çalışma, alanın doğal, fiziksel ve kültürel çevre bileşenlerinin önderliğinde, yerleşme dokularının dikkate alındığı bir analiz çalışmasıdır.

Şekil 122. Morfolojik Yapı analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.15 Çevresel Ve Görsel Değerler Analizi

Kemer, Tekirova, Göynük ve Adrasan'da yerleşim yükseltinin az olduğu kesimlerden içeri doğru yoğunlaşmıştır. Milli parkın kıyı kesimleri turizme tahsis edilmiş, tarım ve orman alanları üzerinde baskı giderek artmıştır ve günü-müzde artmaya devam etmektedir. Bölgede kıyıları turizm amaçlı kullanılmakta ve yaygın olarak turizm tesis alanları, günübirlik tesis alanları ve kamping alanları bulunmaktadır ve sadece Adrasan'da ekoturizm olarak farklılık göstermektedir. Bölge gerek doğal gerek kültürel yönleriyle turizm potansiyeli yüksek bir bölgedir. 31.165 he alan *Olympos/Beydağları Milli Parkı*'dır bu park Sarısu Mevkiinden başlayarak Akdeniz'e paralel olarak uzanan birinci dağ sırasını takip ederek, Kumluca İlçesi Gelidonya burnuna kadar uzanmaktadır. Ziyarete gelen yerli ve yabancı turistler Milli Park içerisinde yer alan turistik tesislerden, günübirlik alanlardan, mola noktalarından, tur güzergahlarından ve Tahtalı Dağına kurulu bulunan teleferik hattından yararlanabilmektedir. Dünyanın en iyi 10 trekking parkurlarından biri olarak kabul gören Likya yolunun bir kısmı da bu parkın içinden geçmektedir. Bölgede turistik çekiciliği artıran bir etmende antik kentler (*Olympos, Phaselis, Idyros*) ve koruma alanlarıdır. Çıralı ve *Olympos* sahilinde kaplumbağa yuvalama alanı bulunmaktadır ve bu alanlar koruma altına alınmıştır. Bölge mavi bayraklı plajları ve önemli dalış noktalarıyla da dikkat çekmektedir, tarihi batıklar ve sualtı müzesi dalış turizmi için önemli bir konumdadır. Bölge aynı zamanda kültür turizm ve koruma ve geliştirme bölgesi içerisinde yer almaktadır.

Şekil 123. Çevresel ve GörSEL Değerler analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.16. Fotoğraf Albümü

T.C. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2020-2021 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
ŞBP 301 STÜDYO 5
ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİRÖVA-GÖYNÜK ALT BÖLGELERİ
FOTOĞRAF PAFTASI

1

ADRASAN

2

ADRASAN KİM KAMPING
Antalya ilimizin en güzel ve yavaş gelişecek bölgelerinde 2000 m2 alan üzerine gerçekleştirilen bir tesis. Saklık ve sağlık tesislerini koruyulmuş yer olarak Adrasan Adası Kampi Sığirci Çarşısı olarak da tanınır.

3

AYDINCI PLAJI (090100011310147-090100014)
Kemer'in en güzel plajıdır. Her yıl yaz aylarında düzenlenen Uluslararası Sığirci Yarışmaları burada gerçekleştirilir. Ayrıca her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları burada gerçekleştirilir.

4

BEYDAĞLARI (OLİMPOS) SAHİL MİLLİ PARKI
Olimpos Dağları Milli Parkı, her yıl Kemer'de düzenlenen Antalya Uluslararası Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir. Milli Park, her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

5

TEKİRÖVA PLAJI
Kemer'in en güzel plajlarından biri olan Tekiröva Plajı, yaz aylarında düzenlenen Uluslararası Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

6

OLİMPOS ANTİK KENTİ
Meliyoslu ve Rhea dinamikleri ile ilgili kutsal kutsalın olduğu bir yerdir. İnanılmaz bir güzellik ve doğal güzellik. Her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

7

PARİS II BATIĞI
Kemer'de bulunan 13 metre derinlikte yer alan Paris II Batığı, her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

8

PHASELİS ANTİK KENTİ
Ege'nin en güzel plajlarından biri olan Phaselis, her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

9

YANARTAŞ (CHİMERA)
Ege'nin en güzel plajlarından biri olan Yanartaş, her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

10

ADRASAN KALESİ
Her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

11

TEKİRÖVA EKOLOJİK DOĞAL PARKI
Her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

12

GÖYNÜK

13

GÖYNÜK KANYONU
Göynük Kanyonu, Antalya'nın en güzel kanyonlarından biridir. Her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

7

KEMER SİĞİRCİ FENERİ YAT LIMANI

14

KEMER

15

KEMER - SOKAK FOTOĞRAFI

16

KEMER FOLKLORİK YÜRÜK PARKI
Her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

17

TEKİRÖVA KEMER YOLU

18

TEKİRÖVA

19

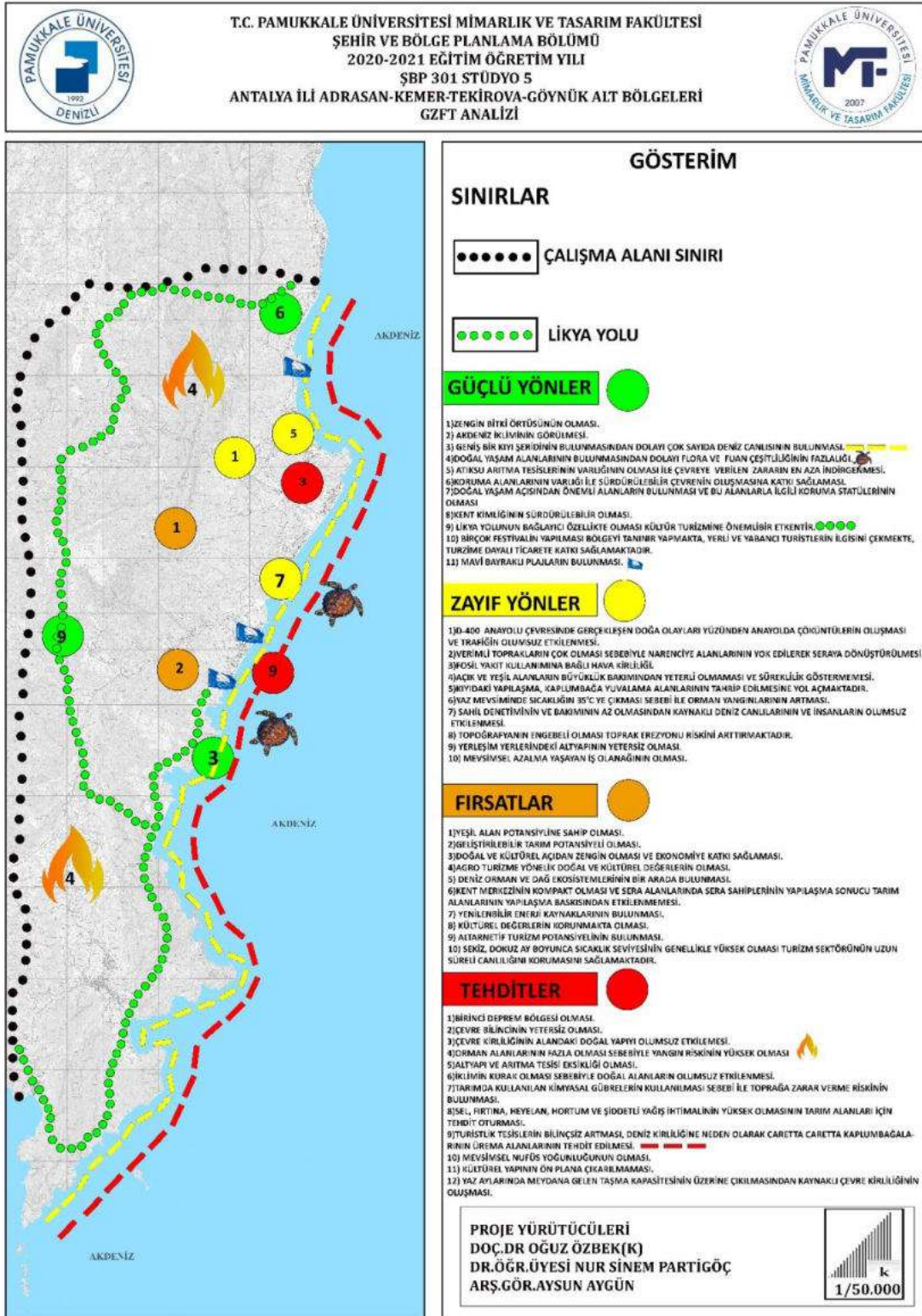
TAHTALI DAĞI
Her yıl düzenlenen Adrasan Kım Kampi Sığirci Yarışmaları için en uygun yerdir.

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR. OĞUZ ÖZBEK (K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 124. Fotoğraf albümü (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

3.17 GZFT Analizi

Şekil 125. GZFT analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

BÖLÜM DÖRT

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

4.1 Demografik Yapı ve Nüfus Projeksiyonları

4.1.1 Antalya İli Genel Nüfus Özellikleri

Antalya nüfusu 2019 yılına göre 2.511.700'dir. Antalya ili nüfusu bir önceki yıla göre 85.344 kişi artmıştır. Bu nüfus, 1.265.171 erkek (%51) ve 1.246.529 kadından (%49) oluşmaktadır. Antalya nüfus yoğunluğu 118,164 kişi/kilometrekaredir. Nüfusun %51,75'i orta, %35,42'si genç, %12,83'ü yaşlı insanlardan oluşmaktadır [URL120]. Nüfusu en yüksek ilçesi 556033 kişiyle Kepez ilçesi iken; en düşük ilçesi ise 3032 kişiyle İbradı ilçesidir. Bu ilçelerde de kadın nüfusu erkek nüfusundan azdır. Yaş grubuna göre dağılımda ise 35-39 yaş aralığında nüfus en fazladır.

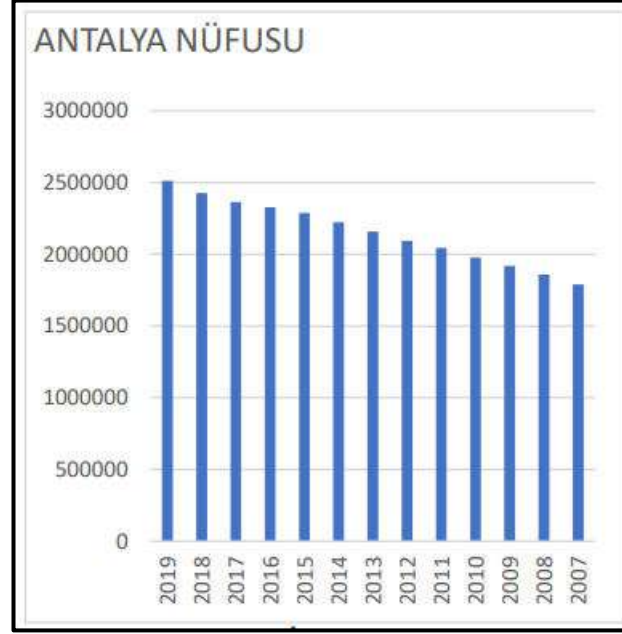
Tablo 17. Antalya ili nüfus verileri [URL120]

YIL	ANTALYA NÜFUSU	ERKEK NÜFUSU	KADIN NÜFUSU
2019	2511700	1265171	1246529
2018	2426356	1222086	1204270
2017	2364396	1192582	1171814
2016	2328555	1174936	1153619
2015	2288456	1156076	1132380
2014	2222562	1122997	1099565
2013	2158265	1090843	1067422
2012	2092537	1058070	1034467
2011	2043482	1034655	1008827
2010	1978333	1001908	976425
2009	1919729	973554	946175
2008	1859275	942262	917013
2007	1789295	908000	881295

Antalya il nüfusu yıllara göre artışı cinsiyetlerle orantılı olarak tabloda belirtilmiştir. Güncel TÜİK verilerine göre 2.548.308 toplam nüfusa sahiptir. Bu nüfusun 1.281.943'ü erkek, 1.266.365'i kadındır.

4.1.1.1 Antalya İli Nüfus Artış Hızı

Antalya ilinde 2007-2019 yılları nüfus artışı gözlenmektedir. Antalya bu nüfus ile İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa illerinden sonra 5. sırada yer almıştır. Antalya’da ikamet eden nüfus 2018 yılında, bir önceki yıla göre 61 960 kişi arttı. 2017 yılına göre 2018 yılında kentte ikamet eden nüfus %2,62 oranında artış göstermektedir.

Grafik 20. Antalya ili nüfus verileri grafiği [URL121]

2019-2020 yılı nüfuslarına göre artış hızı 0,98 oranındadır. Bu bağlamda değerlendirilecek olursa 2020 yılı 2007 yılından itibaren en az nüfus artışı gösteren yıldır. Dünyayı ve ülkeyi etkileyen pandemi süreci Antalya ilinde de nüfus artış hızını etkileyen en önemli sebeptir.

4.1.2. Çalışma Alanı Genel Nüfus Özellikleri Ve Yıllara Göre Nüfus Değişimi

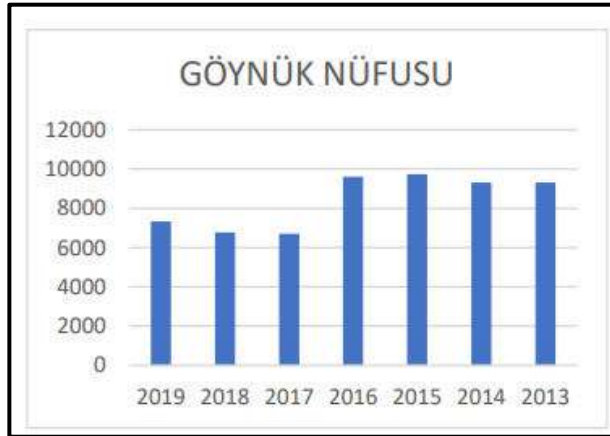
4.1.2.1. Göynük Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri

Göynük mahallesi (merkez beldesine) Antalya Kemer’e bağlıdır. Göynük mahallesinin toplam nüfusu 7337’dir. Bir önceki yıla göre 556 kişi artmıştır. Bu nüfusun 3856’sı erkek olmakla birlikte, 3481’i kadındır. Nüfusun %33,24’i genç, %56,06’sı orta ve %10,70’i de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Göynük nüfus yoğunluğu 107,897 kişi/kilometrekaredir.

Tablo 18. Göynük alt bölgesinin nüfus verileri [URL120]

	CUMHURİYET MAHALLESİ	DEĞİRMENDERE MAHALLESİ	ESENTEPE MAHALLESİ	BAHÇECİK MAHALLESİ	ÇİFTEÇEŞMELER MAHALLESİ	GÖYNÜK MAHALLESİ
2007	1664	483	3519	-	-	-
2008	2048	482	3871	-	-	-
2009	1915	464	3742	-	-	-
2010	1869	476	3692	-	-	-
2011	1908	476	3848	-	-	-
2012	1954	486	3723	2400	686	-
2013	-	-	-	-	-	9311
2014	-	-	-	-	-	9319
2015	-	-	-	-	-	9747
2016	-	-	-	-	-	9613
2017	-	-	-	-	-	6712
2018	-	-	-	-	-	6781
2019	-	-	-	-	-	7337

Göynük mahallesinin nüfusu önceki yıllara göre düşüş yaşamıştır. 2019 yılında 7.337 olan nüfus 2020 yılında 7192 kişidir. Nüfus verilerinin düşüş yaşamasının en önemli sebebi turizm sektörünün yoğunlaşması ve adrese dayalı nüfus verilerinin bu bağlamda azalması düşüşün nedenleri arasında yer almaktadır.

Grafik 21. Göynük alt bölgesinin nüfus grafiği

Grafik 22. Göynük cinsiyet dağılımı grafiği (%) [URL121]

Göynük mahallesinin 2013 öncesi belde niteliği taşıması ve 2013'den itibaren mahalle statüsü aldığı nüfus grafiği belirtilmiştir. Bu bağlamda kadın ve erkek yüzdeleri grafikte belirtilmiştir.

4.1.2.2 Kemer Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri

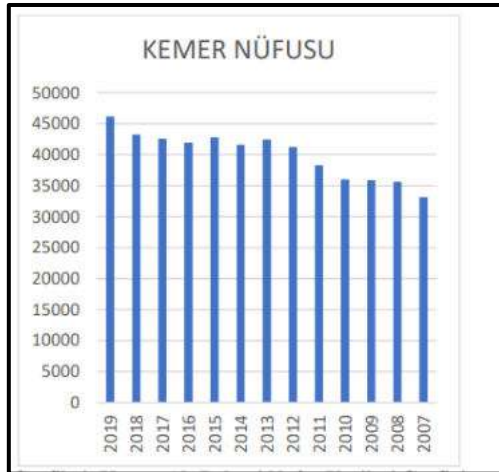
Kemer nüfusu 2019 yılına göre 46.143'tür. Bir önceki yıla göre 2917 kişi artmıştır. Nüfusun %32,95'i genç %55,91'i orta %11,14'ü de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Bu nüfus, 24.090

erkek (%53) ve 22.053 kadından (%47) oluşmaktadır. Kemer nüfus yoğunluğu 76,65 kişi/kilometrekaredir. İlçeye bağlı mahalle sayısı 12'dir. Nüfusu en fazla mahallesi 10930 kişi ile Arslanbucak iken; en düşük mahallesi 186 kişi ile Ovacık mahallesidir. Yaş grubuna göre dağılımda ise 35-39 yaş aralığında nüfus en fazladır.

Tablo 19. Kemer alt bölgesi nüfus verileri [URL120]

YIL	KEMER NÜFUSU	ERKEK NÜFUSU	KADIN NÜFUSU
2019	46143	24090	22053
2018	43226	22800	20426
2017	42568	22822	20280
2016	41925	21800	20125
2015	42796	22437	20359
2014	41621	22151	19470
2013	42421	22504	19917
2012	41268	22258	19010
2011	38302	20676	17626
2010	36010	19574	16436
2009	35889	19672	16217
2008	35639	19719	15920
2007	33153	18077	15076

Kemer ilçesindeki nüfus 2019 yılına göre 2020 yılında düşüş yaşamıştır. 2019 yılında 46.143 olan nüfus 2020 yılında 45.083 kişidir. Kemer 2020 yılına kadar hep artış gösteren bir ilçe konumunda olmuştur. 2014 ve 2016 yılları arasında azalma göstermiştir.

Grafik 23. Kemer alt bölgesi nüfus verileri

Grafik 24. Cinsiyet dağılımı grafiği (%) [URL121]

Kemer nüfusu 2007-2014 yılları arasında artış göstermektedir.2014 ve 2016 yıllarında nüfusta azalış meydana gelmiştir. Ancak 2017 yılından sonra nüfusa herhangi bir azalış görülmemiştir. Kemer ilçesi genelinde erkek nüfusunun kadın nüfusundan fazla olduğu görülmüştür. 2007-2019 yılları arasında kadın ve erkek nüfusunda artış görülmüştür. Fakat 2014 ve 2016 yıllarında kadın ve erkek nüfusunda bir azalış gözlemlenmiştir.

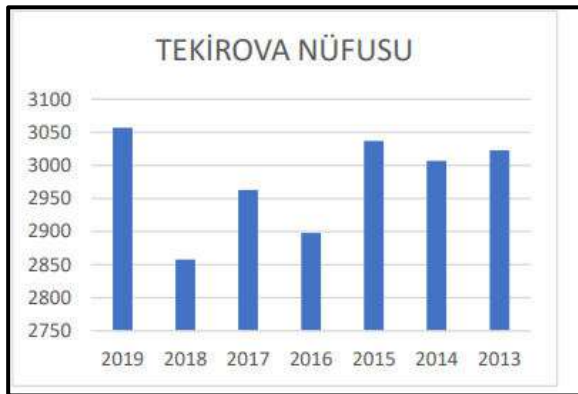
4.1.2.3 Tekirova Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri

Tekirova mahallesi (merkez beldesine bağlı) Antalya/Kemer ilçesine bağlıdır. Tekirova mahallesinin toplam nüfusu 3057'dir. Bir önceki yıla göre 199 kişi artmıştır. Bu nüfusun 1563'ü erkek olmakla birlikte, 1494'ü kadındır. Nüfusun %30,59'u genç %56,98'i orta %12,43'ü de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Tekirova nüfus yoğunluğu 69,477 kişi/kilometrekaredir.

Tablo 20. Tekirova alt bölgesi nüfus verileri [URL120]

	CUMAYERİ MAHALLESİ	MERKEZ MAHALLESİ	TEKİROVA MAHALLESİ
2007	1227	2320	-
2008	1319	2510	-
2009	1270	2344	-
2010	1202	1994	-
2011	1144	2070	-
2012	1142	1939	-
2013	-	-	3023
2014	-	-	3007
2015	-	-	3037
2016	-	-	2898
2017	-	-	2963
2018	-	-	2858
2019	-	-	3057

Tekirova mahallesine bakıldığında aslında daha önce belde niteliği taşıyan bu bölgenin mahallelerine ait nüfus verileri 2013 yılına kadar tablo da gösterilmiş olup 2013 ve sonrasında ise Tekirova mahallesi adı altında belirtilmiştir. Tekirova mahallesi nüfus verilerine bakıldığında sürekli bir artış-azalış görülmektedir.

Grafik 25. Tekirova alt bölgesinin nüfus grafiği

Grafik 26. Tekirova Cinsiyet Dağılımı Grafiği

(%) [URL121]

Tekirova alt bölgesinde; Cumhuriyet, Merkez, Tekirova mahallerinde bazı yıllarda nüfus belirli miktarlarda artmış bazı yıllarda da ise azalmalar görülmektedir. Mahaller de genel bir nüfus artışı görülmemektedir. Yerleşimlerin sosyo-ekonomik yapısı gereği genel kitlenin tarımsal faaliyetlerden kaynaklı belirli zamanlarda göç ettiği görülmektedir.

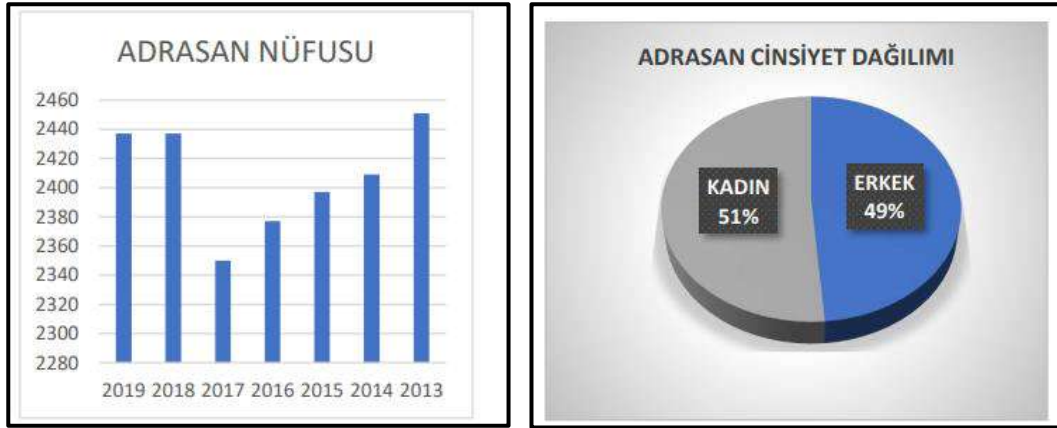
4.1.2.4 Adrasan Alt Bölgesi Nüfus Özellikleri

Adrasan nüfusu 2019 yılına göre 2437'dir. Bir önceki yıla göre artış gözlemlenmemiştir. Nüfusun %25,97'si genç %53,51'i orta %20,52'si de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Bu nüfus, 1251'i erkek (%51) ve 1186 (%49) kadından oluşmaktadır. Adrasan nüfus yoğunluğu 35,319 kişi/kilometrekaredir. Yaş grubuna göre dağılımda ise nüfusun çoğunluğu 65+ yaş üzerinden oluşmaktadır.

Tablo 21. Adrasan alt bölgesinin nüfus verileri [URL120]

	DENİZ MAHALLESİ	KARŞIYAKA MAHALLESİ	MERKEZ MAHALLESİ	ADRASAN ALT BÖLGESİ
2007	642	692	1101	-
2008	689	690	1189	-
2009	666	690	1189	-
2010	663	661	1166	-
2011	662	646	1153	-
2012	660	649	1121	-
2013	-	-	-	2451
2014	-	-	-	2409
2015	-	-	-	2397
2016	-	-	-	2377
2017	-	-	-	2350
2018	-	-	-	2437
2019	-	-	-	2437

Adrasan mahallesine bakıldığında aslında daha önce belde niteliği taşıyan bu bölgenin nüfus verileri 2013 yılına kadar Deniz, Karşıyaka ve Merkez olmak üzere mahalleler arası bir dağılım görülmektedir. Adrasan nüfus verileri aslında küçük farklılıklarla değişim göstermekle birlikte stabil bir döngü de yer almaktadır.

Grafik 27. Adrasan alt bölgesi nüfus verileri Grafik 28. Adrasan cinsiyet dağılımı grafiği (%) [URL121]

Adrasan’ da 2013-2017 yılları arasında nüfus azalmaktadır. 2017 yılından sonra Adrasan’ da kıyı temizliği çalışmaları ve kıyı faaliyetlerini güçlendirecek yatırımlar yapılmış, mekan tanıttıcı reklam faaliyetleri yürütülmüştür. Adrasan’ da 2017’den sonra nüfus artmış ve sabit olarak devam etmiştir.

4.1.3 Kent-Kır Dağılımı

1990 ve 2007 yılları arasında kırsal nüfusun şehir nüfusundan fazla olduğunu gördüğümüz Kemer,2007 yılından sonra kırdan kente göç vermeye başlamıştır. Bu göçün sebeplerinin başlıca nedenleri; Turizm olanaklarının artmasıyla elde edilen ticari fırsatlar, hizmet sektöründe oluşan iş olanakları, tarım ve hayvancılıkta kazancın azalması gibi nedenler sayılabilir. Bunun yanı sıra çalışma alanımız içerisinde Ovacık, Beycik, Ulupınar, Yeşilköy, Yazır ve Adrasan mahalleleri kırsal karakteristiği taşımaktadır.

Tablo 22. Kent kır dağılımı [URL122]

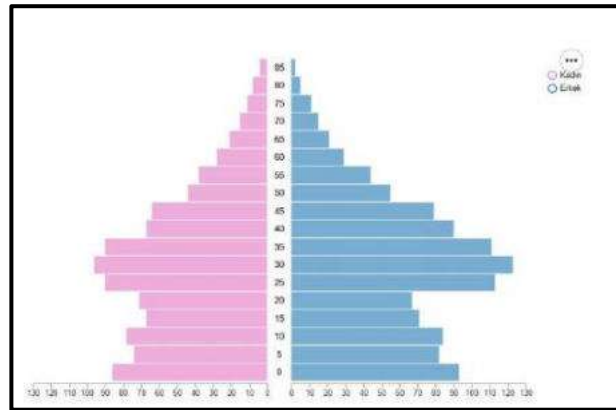
YIL	TOPLAM	ŞEHİR	KIR
1990	23268	8449	14819
2000	55092	17255	37837
2007	33153	11733	21420
2008	35639	19342	16297
2009	35889	20110	15779
2010	36010	20785	11225
2011	38302	22498	15804
2012	41268	22732	18536
2013	42421	42421	VERİ YOK
2014	41621	41621	VERİ YOK
2015	42796	42796	VERİ YOK
2016	41925	41925	VERİ YOK
2019	46143	46143	VERİ YOK

Kemer ve Kumluca ilçelerinde yer alan çalışma alanı kapsamında kent-kır dağılımı tablo da belirtilmiş olup 2012'den sonra büyükşehir yasasıyla kırsal alan verileri mahalle statüsünde olduğu için net olarak olmamakla birlikte çalışmalarımız dahilinde iç kesimlerde yoğunlaştığı bilinmektedir.

4.1.4 Yaş Piramidi

4.1.4.1. Göynük Alt Bölgesi

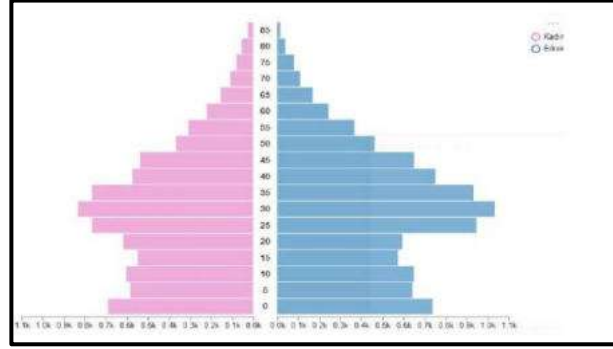
Göynük mahallesinde %56,06 orta yaşlı, %33,24 genç, %10,70 yaşlı nüfus bulunmaktadır. Göynük mahallesinde genel olarak orta yaşlı nüfus daha fazla, genç nüfus orta yaşa göre daha az, yaşlı nüfus en az olarak görülmektedir. Kadın nüfusunda ise genç ve orta yaşlı kesim daha fazla, yaşlı nüfusun az olduğu görülmektedir. Erkek nüfusunda ise orta yaşlı kesimin daha fazla, genç nüfus orta yaşa göre daha az, yaşlı nüfusun en az olduğu görülmektedir.

Grafik 29. Göynük yaş piramidi [URL123]

4.1.4.2 Kemer Alt Bölgesi

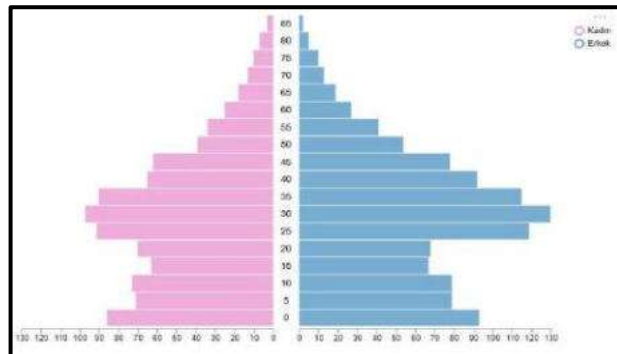
Kemer ilçesinde; %55,91 orta yaşlı, %32,95 genç, %11,14 yaşlı nüfus bulunmaktadır. Kemer ilçesinde genel olarak orta yaşlı ve genç nüfusun fazla olduğu, yaşlı nüfusun ise az olduğu görülmektedir. Kadın nüfusunda orta ve genç yaşın baskın yaşlı nüfusun az olduğu görülmektedir. Erkek nüfusunda ise orta yaşın daha fazla olduğu, genç nüfusun daha az, yaşlı nüfusun ise en az olduğu görülmektedir.

Grafik 30. Kemer yaş piramidi [URL123]

4.1.4.3 Tekirova Alt Bölgesi

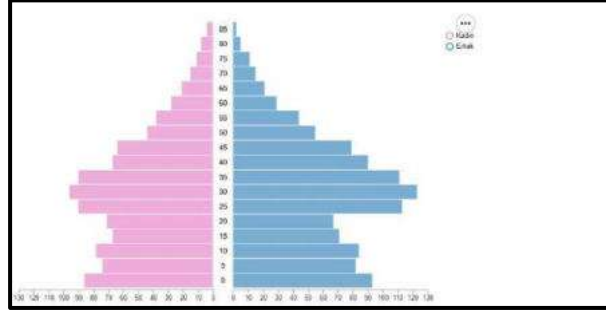
Tekirova mahallesinde %56,98 orta yaşlı, %30,59 genç, %12,43 yaşlı nüfus bulunmaktadır. Tekirova mahallesinde genel olarak orta yaşlı nüfus daha fazla, genç nüfus orta yaşa göre daha az, yaşlı nüfus en az olarak görülmektedir. Kadın nüfusunda ise genç ve orta yaşlı kesim daha fazla, yaşlı nüfusun az olduğu görülmektedir. Erkek nüfusunda ise orta yaşlı kesimin daha fazla, genç nüfus orta yaşa göre daha az, yaşlı nüfusun en az olduğu görülmektedir.

Grafik 31. Tekirova yaş piramidi [URL123]

4.1.4.4 Adrasan Alt Bölgesi

Adrasan ilçesinde; %53,51 oranında orta yaşlı, %25,97 genç, %20,52 yaşlı nüfusun olduğu görülmektedir. Adrasan da nüfus genel olarak orta yaşlı ve genç nüfusun ağırlıkta olduğu gözlenmektedir. Yaşlı nüfus diğer oranlara göre daha azdır. Kadın nüfusunun orta ve genç yaşları daha fazla yaşlı nüfusu daha azdır. Erkek nüfusunun ise orta yaşlı kısmının daha baskın, genç nüfusunda fazla olduğu, yaşlı nüfusun az olduğu gözlenmektedir.

Grafik 32. Adrasan yaş piramidi [URL123]

4.1.5 Doğum-Ölüm Sayısı

4.1.5.1. İkametgah Yerine Göre Doğum ve Ölüm Sayısı (Antalya)

Antalya ili doğum ve ölüm oranları incelendiğinde doğum sayısının 18 yılda 25.477'den 30.438'e çıktığı ölüm sayılarının ise 10 yılda 7664'ten 11.370'e çıktığı görülmektedir. Doğum ve ölüm oranlarının birbiriyle arasındaki orantı incelendiğinde ise ölüm oranlarının doğum oranlarına göre daha hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir.

Tablo 23. İkametgah yerine göre doğum ve ölüm sayısı

YIL	DOĞUM SAYISI	ÖLÜM SAYISI
2001	25777	-
2002	23896	-
2003	24462	-
2004	25816	-
2005	26926	-
2006	29159	-
2007	30612	-
2008	31368	-
2009	30647	7664
2010	30674	8012
2011	30957	8224
2012	33018	8630
2013	33210	8596
2014	34808	9028
2015	35887	9525
2016	35512	10320
2017	33652	10504
2018	32295	10845
2019	30438	11370

Doğum oranları artış göstermekle birlikte 2002, 2003, 2018 yılları arasında en belirgin farklılıklar olarak düşüş göstermektedir. Ölüm oranlarında ise sistematik bir artış olmakla birlikte 2013 yılında düşüş yaşanmıştır.

4.1.5.2 İlçelere Göre Doğum Sayısı

2014-2019 Kemer ve Kumluca doğum sayıları incelendiğinde doğum sayılarında azalma görülmektedir. Kemer’de yaşanan bu azalmanın Kumluca’ya kıyasla daha hızlı ve kararlı olduğu görülmektedir

Tablo 24. Kemer ve Kumluca doğum sayısı [URL124]

YIL	KEMER	KUMLUCA
2014	716	928
2015	727	902
2016	662	961
2017	617	914
2018	519	933
2019	549	866

4.1.5.3 İlçelere Göre Ölüm Sayısı

İlçelere ve cinsiyete göre ölüm sayıları incelendiğinde göçlerle yaşanan Nüfus artışıyla da birlikte ölüm sayılarının da yıldan yıla arttığı görülmektedir. Bu artış Kemer’de 10 yılda 89’dan 173’e çıkmış Kumluca’da ise 268’den 335’e çıkmıştır. Ölen erkek sayısının kadın nüfusundan fazla olduğu da görülmektedir.

Tablo 25. Kemer ve Kumluca ölüm sayısı [URL124]

CİNSİYET	YIL	KEMER	KUMLUCA
Erkek	2009	52	167
	2010	58	155
	2011	68	152
	2012	68	171
	2013	89	163
	2014	89	176
	2015	87	191
	2016	105	200
	2017	83	188
	2018	91	180
	2019	102	192
Kadın	2009	37	101
	2010	40	113
	2011	39	112
	2012	44	115
	2013	48	137
	2014	38	97
	2015	42	138
	2016	58	146
	2017	57	139
	2018	75	146
	2019	71	143

4.1.5.4 Kaba Doğum ve Ölüm Hızı (Binde)

2009 ve 2019 yılları arasında 1000 nüfus başına bir yıldaki nüfus miktarı oransal olarak incelendiğinde ölüm hızı 10 yılda 0.5’lik artış gösterirken doğum hızı 3.9’luk bir azalma göstermiştir.

Tablo 26. Kaba doğum hızı (Binde) [URL124]

YIL	ÖLÜM HIZI (BİNDE)	DOĞUM HIZI (BİNDE)
2009	4,1	16,2
2010	4,1	15,7
2011	4,1	15,4
2012	4,2	16
2013	4	15,6
2014	4,1	15,9
2015	4,2	15,9
2016	4,5	15,4
2017	4,5	14,3
2018	4,5	13,5
2019	4,6	12,3

4.1.5.5 Toplam Doğurganlık ve Bebek Ölüm Hızı

Belirli bir zamandaki tek yıllık yaşa özel oranları toplayarak elde edilen doğum hızı incelendiğinde toplam doğum hızınının 10 yılda 1.91’den 1.62’ye gerilediği görülmektedir. Bir bölgede bir yıl içerisinde ölen 0-364 günlük bebeklerin aynı bölgede aynı yıl içerisinde canlı doğanlara bölünmesi ile bulunan bebek ölüm hızı ise 10 yılda 11.9’dan 6.6’ya düşmüştür.

Tablo 27. Toplam doğurganlık ve bebek ölüm hızı [URL124]

YIL	TOPLAM DOĞURGANLIK HIZI	BEBEK ÖLÜM HIZI
2009	1,91	11,9
2010	1,87	10
2011	1,84	8,4
2012	1,93	9,1
2013	1,91	7,9
2014	1,96	8,9
2015	1,99	8,6
2016	1,94	7,7
2017	1,84	7,3
2018	1,75	7,2
2019	1,62	6,6

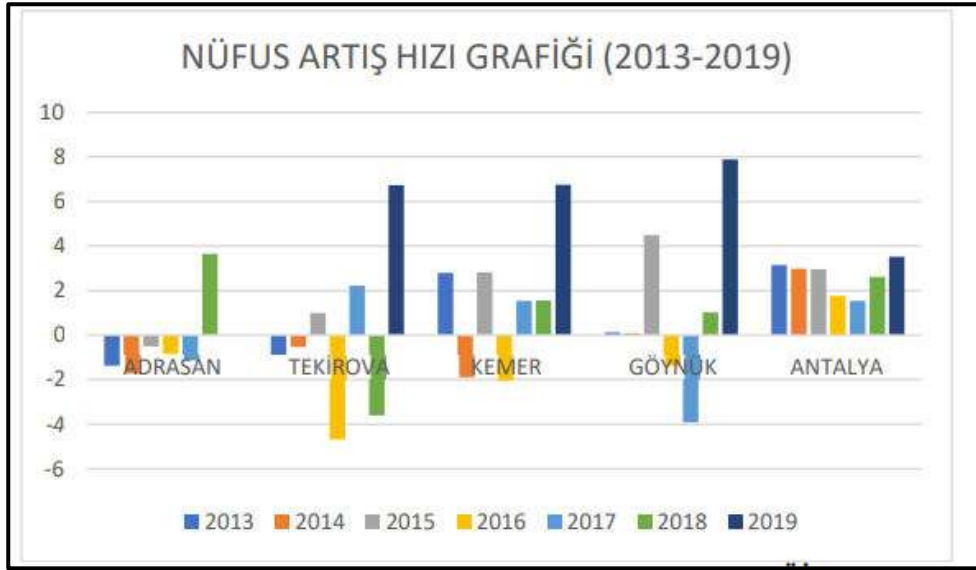
4.1.6 Nüfus Artış Hızı

Antalya ili nüfus artış hızı genel olarak bakıldığında 2008 ve 2018 yılları arasında 10 yılda genel olarak düşüştür. Ancak hiçbir zaman nüfus azalmamıştır.2012 ve 2016 yılları %0.89 ve 1.21’lik düşüş ile en belirgin düşüşün yaşandığı yıllardır. Kemer ilçesi nüfus artışı incelendiğinde 2008,2011 ve 2012 yıllarında ciddi bir artış görülmektedir.2009,2013 ve 2014 yıllarında

ise belirgin bir azalma söz konusudur. Adrasan mahallesi nüfus artış hızı incelendiğinde 2018 yılından önce düşüşte olan nüfus artış hızı zaman zaman azalıp artsa da 2018 yılında %-1.14' den %3.64'e ulaşarak net bir artış gözlenmiştir. Tekirova mahallesi nüfus artış hızı zaman zaman artsa da genel olarak düşüktür 2013 ve 2018 yılları incelendiğinde 5 yılda genel olarak %2.72 düşmüştür. Göynük mahallesi nüfus artış hızı zaman zaman artıp azalmıştır. 2016 ve 2017 yıllarında belirgin bir azalma görülmektedir.

Tablo 28. 2008-2019 yılları arası nüfus artış hızı [URL125]

	ADRASAN (%)	TEKİROVA (%)	KEMER (%)	GÖYNÜK (%)	ANTALYA (%)
2008			7,5		3,91
2009			0,7		3,25
2010			0,34		3,05
2011			6,36		3,29
2012			7,74		2,4
2013	-1,38	-0,89	2,79	0,12	3,14
2014	-1,73	-0,53	-1,89	0,09	2,98
2015	-0,5	0,99	2,82	4,49	2,96
2016	-0,84	-4,68	-2,04	-1,38	1,75
2017	-1,14	2,22	1,53	-3,92	1,54
2018	3,64	-3,61	1,55	1,02	2,62
2019	0	6,73	6,75	7,88	3,52

Grafik 33. 2008-2019 yılları arası nüfus artış hızı [URL125]

Antalya ilinde 2013-2015 yılları arasında nüfus artış hızı düzenli olarak artmakla birlikte, 2016-2017 yılları arasında nüfus artış hızı düşmektedir. 2018-2019 yılları arasında nüfus artış hızı yükselmektedir. Kemer ilçesinde 2014-2016 yılları arasında nüfus artış hızı düşmüş fakat 2019 da büyük bir artış görülmektedir. Adrasan ilçesinde nüfus artış hızı 2013-2018 yılları arasında (-) yönde takip etmiş 2019 yılı arasında artış olmuştur. Tekirova ve göynük mahallesinde nüfus artış hızı düşük olmakla birlikte 2019 yılında büyük bir artış yaşamıştır.

4.1.7 Bağımlı Nüfus Oranları

Yıllara göre genel bağımlılık istatistikleri tabloda belirtilmiştir. Toplam bağımlılık oranları 2019 yılına kadar sürekli artış göstermiştir. Yaşlı bağımlı oranı ise hep artış göstermiştir. Çocuk bağımlı oranlarında ise yılına kadar düşüşler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 29. Yıllara göre bağımlı nüfus oranları [URL126]

	TOPLAM YAŞ BAĞIMLILIK ORANI (%)	YAŞLI BAĞIMLILIK ORANI (%)	ÇOCUK BAĞIMLILIK ORANI (%)
2015	42,16	10,68	31,93
2016	42,43	10,91	31,52
2017	42,65	11,27	31,38
2018	43,02	11,71	31,31
2019	42,98	12,12	30,85

Çalışma alanlarındaki genç ve yaşlı bağımlı oranları tabloda gösterilmiştir. Genç bağımlı oranları Kemer ilçesi içerisinde %87'nin üzerinde seyrederken Kumluca ilçesinde %79'lardadır. Yaşlı bağımlı oranlarında ise Kemer ilçesi %10'un üzerinde seyrederken Kumluca ilçesi %20'lerdedir. Aslında Kemer ilçesinde genç nüfus, Kumluca ilçesinde yaşlı nüfus bağımlılık oranları artış göstermektedir.

Tablo 30. Genç – yaşlı bağımlılık oranları [URL126]

İLÇELER	GENÇ BAĞIMLILIK ORANI	YAŞLI BAĞIMLILIK ORANI
KEMER	%88,86	%11,14
GÖYNÜK	%89,30	%10,70
TEKİROVA	%87,57	%12,43
ADRASAN	%79,48	%20,52

4.1.8 Hane Halkı Büyüklükleri

Antalya'da ortalama hane halkı büyüklüğü 3.15,Kemer'de 3.05,Adrasan'da 2.97,Tekirova'da 3.07,Göynük'te 3.14 olarak belirlenmiştir.

Tablo 31. Yerleşimlere göre ortalama hane halkı büyüklüğü [URL127]

YERLEŞİM	ORTALAMA HANEHALKI
ADRASAN	2,97
TEKİROVA	3,07
KEMER	3,05
GÖYNÜK	3,14
ANTALYA	3,15

4.1.9 Medeni Durum Verileri

Antalya ili nüfusunun büyük çoğunluğu 1.200.560 kişiyle evli insanlardan oluşmaktadır. 472.279 bekar 120.989 boşanmış, 85.753 kişinin ise eşi ölmüştür. Kemer'de 20.364 kişiyle evli kişiler çoğunlukta olup 7809 bekar, 2404 boşanmış, 1158 eşi ölmüş insan vardır.

Tablo 32. Yerleşmelere Göre Medeni Durum [URL128]

YERLEŞİM	EVLİ	BEKAR	BOŞANMIŞ	EŞİ ÖLMÜŞ
ADRASAN	1144	612	80	208
TEKİROVA	1740	523	56	350
KEMER	20.364	7.809	2.404	1.158
GÖYNÜK	4252	1236	183	792
ANTALYA	1.200.560	472.279	120.989	85.753

4.2 Göç

4.2.1 Göç Nedir?

Göç, Ekonomik, siyasi, toplumsal, terör vb. nedenlerle, hem ülke içinde hem de ülkeler arasında gerçekleşmektedir. Göç alan yerlerde ortaya çıkan çarpık yerleşim sonucu kentlerin yapısı bozulmakta, ortaya çıkan kültürel çatışma kimlik krizini beraberinde getirmektedir. Antalya ve çalışma alanımız olan Kemer ve Kumluca ilçeleri de turizm ve tarım sektörüne bağlı mevsimlik ve yerleşik birçok göç alan ve veren bir konumdadır.

4.2.2 Antalya İlinin 2008-2019 Yılları Arasındaki Göç Verileri

Antalya ilinin aldığı göç ile verdiği göç arasındaki fark yani net göç değerleri incelendiğinde değerler yıldan yıla sürekli azalıp artsa da Antalya ili nüfusunun yaşanan göçler bakımından sürekli bir nüfus artışı içerisinde olduğu görülmektedir. Göç edebilecek her bin kişi için net göç sayısını veren net göç hızı incelendiğinde ise Antalya'nın göç alan iller arasında ilk 35 'in içerisinde olduğunu görebiliriz.

Tablo 33. Antalya ilinin 2008-2009 yılları arasında aldığı ve verdiği göç bilgileri,
Net Göç ve Net Göç Hızı [URL129]

YIL	ALDIĞI GÖÇ	VERDİĞİ GÖÇ	NET GÖÇ	NET GÖÇ HIZI
2008	92031	55806	36225	19,68
2009	75696	58632	17064	8,93
2010	86907	61662	25245	12,84
2011	89731	62875	26856	13,23
2012	83596	62893	20703	9,94
2013	88605	64075	24530	11,43
2014	93057	64631	28426	12,87
2015	96441	68374	28067	12,34
2016	79203	73119	6084	2,62
2017	87232	72178	15054	6,39
2018	95920	80349	15571	6,44
2019	100140	68494	31646	12,68

4.2.3 Verilen Göç

4.2.3.1. Antalya İlinin İller Arası Verdiği Göç Verileri

Antalya ilinden diğer illere olan göçler tabloda belirtilmiştir. En fazla 10.833 kişi İstanbul'a, en az 51 kişi ise Ardahan'a göç etmiştir. 1000'den fazla göç verilen iller Adana, Afyonkarahisar, Ankara, Aydın, Burdur, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Isparta, İzmir, Şanlıurfa ve Van illeridir.

Tablo 34. Antalya ilinin iller arası verdiği göç bilgileri [URL129]

Adana	1507	Çanakkale	420	Karabük	195	Osmaniye	473
Adıyaman	517	Çankırı	152	Karaman	651	Rize	181
Afyonkarahisar	1497	Çorum	306	Kars	126	Sakarya	382
Ağrı	229	Denizli	1535	Kastamonu	222	Samsun	585
Aksaray	387	Diyarbakır	1160	Kayseri	889	Şanlıurfa	1782
Amasya	172	Düzce	172	Kilis	110	Siirt	139
Ankara	5462	Edirne	174	Kırıkkale	231	Sinop	96
Antalya	0	Elâzığ	314	Kırklareli	145	Şırnak	402
Ardahan	51	Erzincan	234	Kırşehir	280	Sivas	547
Artvin	99	Erzurum	355	Kocaeli	952	Tekirdağ	389
Aydın	1208	Eskişehir	1119	Konya	3162	Tokat	320
Bahkesir	665	Gaziantep	1302	Kütahya	645	Trabzon	411
Bartın	88	Giresun	230	Malatya	424	Tunceli	91
Batman	534	Gümüşhane	510	Manisa	890	Uşak	496
Bayburt	92	Hakkâri	168	Mardin	559	Van	1071
Bilecik	174	Hatay	1582	Mersin	1891	Yalova	156
Bingöl	151	Iğdır	99	Muğla	2102	Yozgat	307
Bitlis	164	Isparta	3279	Muş	164	Zonguldak	338
Bolu	190	İstanbul	10833	Nevşehir	332		
Burdur	2962	İzmir	3468	Niğde	233		
Bursa	1313	Kahramanmaraş	852	Ordu	399		

4.2.4 Alınan Göç

4.2.4.1 Anyalya İlinin İller Arası Aldığı Göç Verileri

Antalya ilinden diğer illerden aldığı göçler tabloda belirtilmiştir. En fazla 11.723 kişi İstanbul'dan en az 79 kişi ise Ardahan'a göç etmiştir. 1000'den fazla göç alınan iller Adana, Afyonkarahisar, Ankara, Aydın, Batman, Burdur, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kayseri, Kocaeli, Konya, Manisa, Mardin, Mersin, Muğla, Osmaniye, Şanlıurfa, Sivas ve Van illeridir.

Tablo 35. Antalya İlinin İller Arası Aldığı Göç Bilgileri [URL129]

Adana	3399	Çanakkale	402	Karabük	261	Osmaniye	1043
Adıyaman	924	Çankırı	259	Karaman	1215	Rize	312
Afyonkarahisar	1942	Çorum	646	Kars	240	Sakarya	529
Ağrı	449	Denizli	1865	Kastamonu	313	Samsun	756
Aksaray	605	Diyarbakır	2558	Kayseri	1646	Şanlıurfa	4878
Amasya	310	Düzce	277	Kilis	211	Siirt	285
Ankara	6383	Edirne	207	Kırıkkale	388	Sinop	154
Antalya	0	Elâzığ	569	Kırklareli	183	Şırnak	802
Ardahan	79	Erzincan	410	Kırşehir	324	Sivas	1053
Artvin	193	Erzurum	676	Kocaeli	1130	Tekirdağ	601
Aydın	1238	Eskişehir	1297	Konya	5369	Tokat	607
Bahçeşir	854	Gaziantep	3072	Kütahya	767	Trabzon	551
Bartın	155	Giresun	277	Malatya	823	Tunceli	171
Batman	1117	Gümüşhane	365	Manisa	1045	Uşak	628
Bayburt	98	Hakkâri	383	Mardin	1336	Van	1873
Bilecik	198	Hatay	3234	Mersin	3041	Yalova	240
Bingöl	195	İğdır	130	Muğla	2383	Yozgat	569
Bitlis	453	Isparta	4157	Muş	262	Zonguldak	530
Bolu	298	İstanbul	11723	Nevşehir	379		
Burdur	3760	İzmir	3673	Niğde	553		
Bursa	1643	Kahramanmaraş	1656	Ordu	560		

4.2.4.2 Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu (Aldığı)

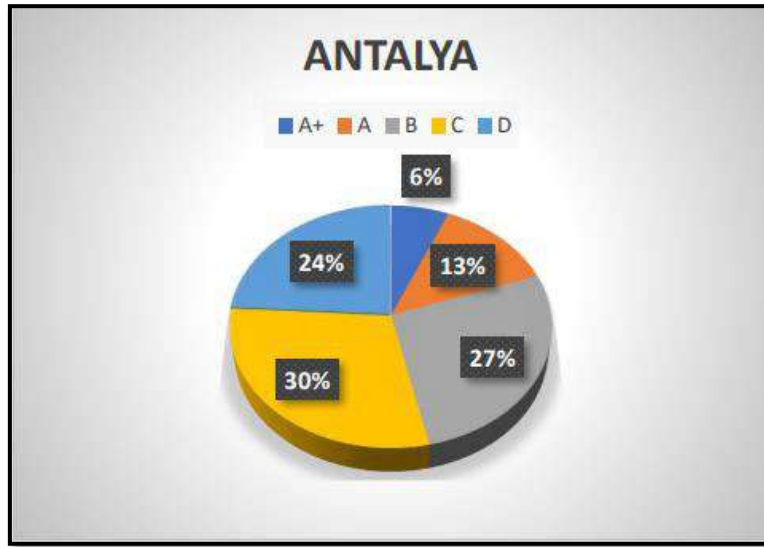
Tablo 36. Antalya ilinin aldığı ve verdiği göç nüfusunun eğitim durumu [URL129]

EĞİTİM DURUMU	KİŞİ SAYISI (ALDIĞI)	KİŞİ SAYISI (VERDİĞİ)
BİLİNMEYEN	1721	1588
DOKTORA	243	133
İLKÖĞRETİM	5503	3276
İLKOKUL	6465	4809
LİSE VE DENGİ MESLEK OKULU	28255	22715
OKUMA YAZMA BİLEN FAKAT BİR OKUL BİTİRMEYEN	1666	940
OKUMA YAZMA BİLMEYEN	995	501
ORTAOKUL VEYA DENGİ MESLEK ORTAOKULU	13519	7672
YÜKSEK LİSANS	1925	1360
YÜKSEKOKUL VEYA FAKÜLTE	19745	13859

Eğitim amaçlı göç gelen-giden nüfus verilerini oluşturmaktadır. En fazla lise ve dengi meslek okulları için gelen-giden nüfus 28.255-22.715 kişidir. En az okuma yazma bilmeyen için gelen-giden 995-501 kişidir.

4.3 Sosyo- Ekonomik Statü Verileri

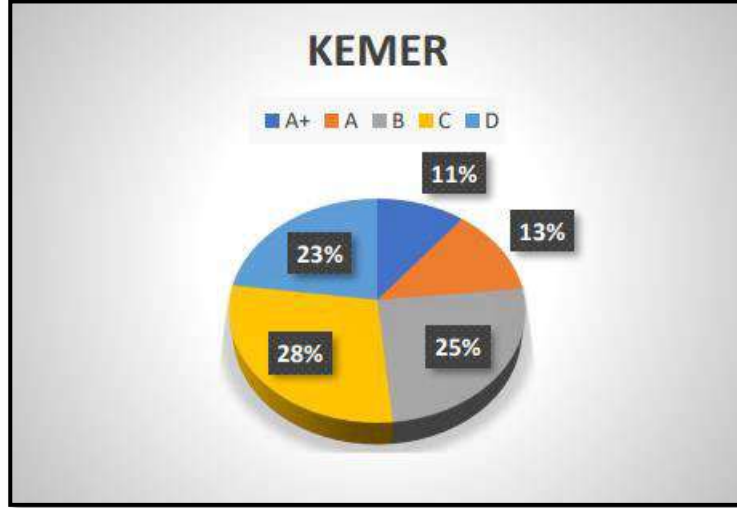
Sosyo-ekonomik seviyeyi göstermekte ve istatistiki modeller kullanılarak hesaplanmaktadır. Kullanılan parametreler negatif (Örneğin; Yaşlı Nüfusu) ve pozitif (Örneğin; Yüksek Öğrenim) etkilerine göre sınıflandırılmakta ve her bölge için ağalandırılmaktadır. Etken parametreler şunlardır; etkin yaş grubu, arsa emlak değeri, konut kira ve satış değerleri, eğitim seviyesi, hane halkı büyüklüğü, iş yeri sayısı, ATM-banka sayıları, harcama alışkanlığı dağılım oranları, yaşlı nüfus oranı. (31) A+ Sosyo-Ekonomik Statü: Sosyal elit tabaka, soylu aileler, serveti en az 2-3 nesilden gelenler, büyük sanayiciler, üst düzey yöneticiler ve ünlü serbest meslek sahiplerinden (doktor, avukat) oluşan gruptur. A Sosyo-Ekonomik Statü: Yeni zengin olan bu grup, özel sektör yöneticileri, gazeteci, yazar, kamu üst düzey yöneticileri ve orta-büyük esnaftan oluşan gruptur. B Sosyo-Ekonomik Statü: Profesyonel meslek sahipleri ve yöneticilerinden oluşan gruptur. C Sosyo-Ekonomik Statü: Mavi yakalı çalışanlar, kalifiye ve yarı kalifiye işçilerden oluşan gruptur. D Sosyo-Ekonomik Statü: Kalifiye olmayan işçiler, vücutları ile çalışanların (tarım işçileri, hamallar vb.) olduğu gruptur.

Grafik 34. Antalya sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi [URL130]

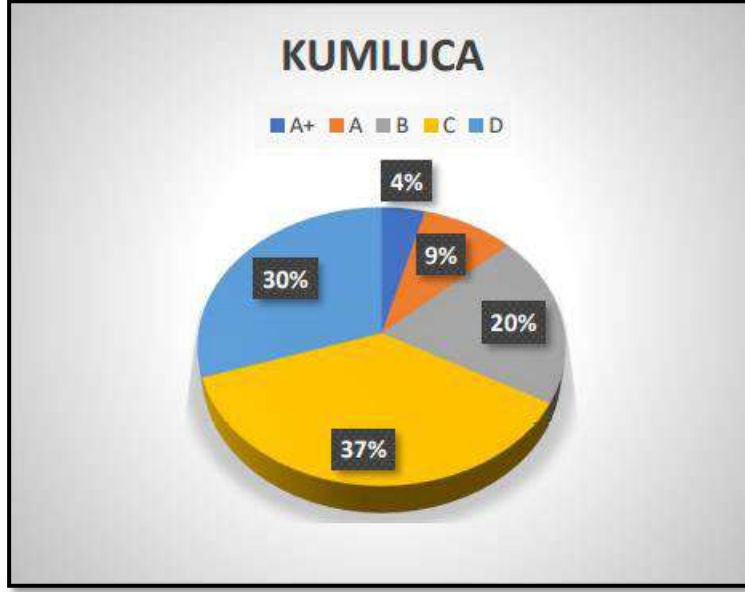
Kullanılan parametre ve etkenlerle ayrılmış sosyo-ekonomik statü verilerine göre Antalya ilinde %6 oranında A+ grubun, %13 A, %27 B, %30 C, %24 D grubu olduğu gözlenmiştir. Antalya ilinde tarım ve turizm faaliyetlerinden imkanla oluşan %54 lük kısmın mavi yakalı çalışanlar, kalifiye ve yarı kalifiye işçilerden oluşan, kalifiye olmayan işçiler, vücutları ile çalışanların (tarım işçileri, hamallar vb.) olduğu gözlemlenmektedir. %27'lik kısmın Profesyonel

meslek sahipleri ve yöneticilerinden oluştuğu, %19'luk kısmın ise Sosyal elit tabaka, soylu aileler, serveti en az 2-3 nesilden gelenler, büyük sanayiciler, üst düzey yöneticiler ve ünlü serbest meslek sahiplerinden, Yeni zengin olan bu grup, özel sektör yöneticileri, gazeteci, yazar, kamu üst düzey yöneticileri ve orta-büyük esnaftan oluştuğu görülmektedir.

Grafik 35. Kemer sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi [URL130]

Kullanılan parametre ve etkenlerle ayrılmış sosyo-ekonomik statü verilerine göre Kemer ilçesinde %11 A+, %13 A, %25 B, %28 C, %23 D grubu olduğu görülmektedir. %51 oranında kısmın Mavi yakalı çalışanlar, kalifiye ve yarı kalifiye işçilerden oluşan, kalifiye olmayan işçiler, vücutları ile çalışanların (tarım işçileri, hamallar vb.) olduğu gözlemlenmektedir. %25'lik kısmın profesyonel meslek sahipleri ve yöneticilerinden oluştuğu, %24'luk kısmın ise Sosyal elit tabaka, soylu aileler, serveti en az 2-3 nesilden gelenler, büyük sanayiciler, üst düzey yöneticiler ve ünlü serbest meslek sahiplerinden, Yeni zengin olan bu grup, özel sektör yöneticileri, gazeteci, yazar, kamu üst düzey yöneticileri ve orta-büyük esnaftan oluştuğu görülmektedir.

Grafik 36. Kumluca sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi [URL130]

Kullanılan parametre ve etkenlerle ayrılmış sosyo-ekonomik statü verilerine göre Kemer ilçesinde %4 A+, %9 A, %20 B, %37 C, %30 D grubu olduğu görülmektedir. %67 oranında kısmın mavi yakalı çalışanlar, kalifiye ve yarı kalifiye işçilerden oluşan, kalifiye olmayan işçiler, vücutları ile çalışanların (tarım işçileri, hamallar vb.) olduğu gözlemlenmektedir. %20'lik kısmın Profesyonel meslek sahipleri ve yöneticilerinden oluştuğu, %11'lük kısmın ise Sosyal elit tabaka, soylu aileler, serveti en az 2-3 nesilden gelenler, büyük sanayiciler, üst düzey yöneticiler ve ünlü serbest meslek sahiplerinden, Yeni zengin olan bu grup, özel sektör yöneticileri, gazeteci, yazar, kamu üst düzey yöneticileri ve orta büyük esnaftan oluştuğu görülmektedir.

4.3.1 Antalya Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik

61 veriden oluşturulan bir model aracılığıyla kalkınma bakanlığı tarafından düzenlenen bu verilerde Antalya ili sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksinde 5.sırada, demografi değişkenlerinde 9.sırada, istihdam alanlarının değişkenliğinde 13.sırada, eğitim değişkenlerinde 15.sırada, sağlık değişkenlerinde 7.sırada, rekabetçi ve yenilikçi kapasite değişkenlerinde 4.sırada, mali değişkende 5.sırada, erişilebilirlik değişkenlerinde 9.sırada, yaşam kalitesi değişkenlerinde 1.sırada bulunmaktadır.

Tablo 37. Antalya sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması [URL131]

ANTALYA SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ	
SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ	5
DEMOGRAFI DEĞİŞKENLERİ	9
İSTİHDAM DEĞİŞKENLERİ	13
EĞİTİM DEĞİŞKENLERİ	15
SAĞLIK DEĞİŞKENLERİ	7
REKABETÇİ VE YENİLİKÇİ KAPASİTE DEĞİŞKENLERİ	4
MALİ DEĞİŞKENLER	5
ERİŞİLEBİLİRLİK DEĞİŞKENLERİ	9
YAŞAM KALİTESİ DEĞİŞKENLERİ	1

4.3.2 Kemer ve Kumluca Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamaları

Sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında Kemer ilçesinin genel sıralamada 46. İlçe sıralamasında ise 3. Sırada olmasıyla Kumluca ilçesinin genel sıralamada 220. İlçe sıralamasında ise 9. Sırada olması aslında tarım odaklı gelişmenin turizm sektörü kadar ön planda olmadığını göstermektedir.

Tablo 38. Kemer ve Kumluca sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamaları [URL131]

İLÇE ADI	GENEL SIRALAMA	İL İÇİNDEKİ SIRALAMA	SKOR	KADEME
KEMER	46	3	1,863	1
KUMLUCA	220	9	0,561	2

4.4 Eğitim Kurumları

4.4.1 Göynük Alt Bölgesinde yer alan Eğitim Kurumları

1 ilkokul,1 ortaokul,2 lise,1 anaokulunun bulunduğu mahallede toplam 1996 öğrenci,95 derslik,136 öğretmen bulunmaktadır. Göynük alt bölgesi eğitim merkezi olarak da değerlendirilebilir.

Tablo 39. Göynük alt bölgesi eğitim kurumları [URL132]

	GÖYNÜK OKUL, DERSLİK, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ SAYILARI			
	OKUL SAYILARI	ÖĞRENCİ	DERSLİK	ÖĞRETMEN
İLKOKUL	1	378	18	24
ORTAOKUL	1	301	30	25
LİSE	2	1172	43	76
ANAOKULU	1	145	4	11

4.4.2 Kemer Alt Bölgesinde Yer Alan Eğitim Kurumları

Kemer ilçesi genelinde 9 ilkokul,8 ortaokul,8 lise,5 anaokulu,1 halk eğitim merkezi bulunmaktadır. Toplam 6778 öğrencinin bulunduğu ilçede 560 öğretmen,417 derslik mevcuttur.

Tablo 40. Kemer ilçesi eğitim kurumları [URL132]

	KEMER İLÇESİ OKUL, DERSLİK, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ SAYILARI					
	OKUL SAYILARI		ÖĞRENCİ		DERSLİK	ÖĞRETMEN
	KAMU	ÖZEL	KAMU	ÖZEL		
İLKOKUL	8	1	1110	0	116	101
ORTAOKUL	8	0	1988	0	120	167
LİSE	7	1	2571	0	150	227
ANAOKULU	5	0	510	0	25	55
HALK EĞİTİM	1	0	599	0	6	10

4.4.3 Tekirova Alt Bölgesinde Yer Alan Eğitim Kurumları

3 ilkokul 2 ortaokul ve 2 lisenin bulunduğu mahallede toplam 1925 öğrenci,126 derslik,137 öğretmen bulunmaktadır.

Tablo 41 Tekirova Alt Bölgesi Eğitim Kurumları [URL132]

	TEKİROVA OKUL, DERSLİK, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ SAYILARI			
	OKUL SAYILARI	ÖĞRENCİ	DERSLİK	ÖĞRETMEN
İLKOKUL	3	874	61	54
ORTAOKUL	2	173	22	22
LİSE	2	878	43	61
ANAOKULU	0	0	0	0

4.4.4 Adrasan Alt Bölgesinde Yer Alan Eğitim Kurumları

1 ilkokul ve 2 ortaokulun bulunduğu mahallede toplam 328 öğrenci,25 derslik,42 öğretmen bulunmaktadır.

Tablo 42. Adrasan alt bölgesi eğitim kurumları [URL132]

	ADRASAN OKUL, DERSLİK, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ SAYILARI			
	OKUL SAYILARI	ÖĞRENCİ	DERSLİK	ÖĞRETMEN
İLKOKUL	1	197	11	16
ORTAOKUL	2	131	14	26
LİSE	0	0	0	0
ANAOKULU	0	0	0	0

4.5 Sağlık Kurumları

Antalya Kemer ve Kumluca ilçelerini kapsayan çalışma alanı içerisinde kamuya ait kurumlar belirtilmiştir. Genel olarak aile sağlık merkezi her alt bölgede bulunmaktadır. Yeni mahalle mevkiinde ise devlet hastanesi yer almaktadır.

Tablo 43. Yerleşme alanındaki kamuya ait sağlık kurumları [URL133]

KAMU	AİLE SAĞLIĞI MERKEZİ	KEMER ÇAMYUVA BEKİR OKAN ASM
		KEMER DENİZ ASM
		KEMER GÖYNÜK ASM
		KEMER HAKKI HACI HAFİZE SAYGAN ASM
		KEMER KUZDERE ASM
		KEMER MEHMET AKİF ERSOY ASM
		KEMER TEKİROVA ASM
		KUMLUCA ADRASAN ASM
	DEVLET HASTANESİ	KEMER DEVLET HASTANESİ
	İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜKLERİ	KEMER İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

Antalya Kemer ve Kumluca ilçelerini kapsayan çalışma alanı içerisinde üniversiteye ait sağlık kurumlarıdır.

Tablo 44. Yerleşme alanındaki üniversiteye ait sağlık kurumları [URL133]

ÜNİVERSİTE	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ

Antalya Kemer ve Kumluca ilçelerini kapsayan çalışma alanı içerisinde özel sektöre ait sağlık kurumlarıdır. Özel sağlık kurumları alan içerisinde yoğunluktadır. Bunun en önemli sebebi turizm sektörünün yoğunlaşması özel sağlık kurumları açısından farkındalık ve rekabet oluşturmaktadır.

Tablo 45. Yerleşme Alanındaki özel sektöre ait Sağlık Kurumları [URL133]

ÖZEL	ÖZEL HASTANELER	ÖZEL ANADOLU HASTANESİ
	AYAKTA TEŞHİS VE TEDAVİ	ÖZEL KEMER YAŞAM HASTANESİ
		ÖZEL MARINA POLİKLİNİĞİ
		ÖZEL SAHİL POLİKLİNİĞİ
		ÖZEL KEMER YAŞAM HASTANESİ
		ÖZEL ANADOLU HASTANESİ
		RADYOLOJİ ÜNİTESİ
		MURAT HAYRANOĞLU MUAYENEHANESİ (PRATİSYEN)
		MEHMET GÜNGÖR MUAYENEHANESİ (PATOLOJİ UZMANI)
		İBRAHİM TIRAK MUAYENEHANESİ (KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM)
		SEMA ÖNGÜN (PRATİSYEN)
		KEMER LUX OPTİK
		DİLARYA OPTİK
		ACER OPTİK
	KEMER OPTİK	
	ACER OPTİK 2	
	MEMİ OPTİK LENS	
	EFE OPTİK 3	
	MIZAN OPTİK	
	EGE SUNGLASSES OPTİK	
	AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI	HILMI SALDIRAY PAĞDA AĞIZ VE DİŞ MUAYENEHANESİ
		HÜRMÜS SİBEL GÖKDEMİR AĞIZ VE DİŞ MUAYENEHANESİ
		ESİN AKTAŞ AĞIZ VE DİŞ MUAYENEHANESİ
		UMUT ÖZTÜRK AĞIZ VE DİŞ MUAYENEHANESİ
		ÇAĞDAŞ EMRE GÖKSOY AĞIZ VE DİŞ MUAYENEHANESİ
		ÖZEL KEMER ESTETİK AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI POLİKLİNİĞİ
		DT. GÜRHAN ÇELİK-DT. ALPER AY MÜŞTEREK MUAYENEHANE
		ÖMER AKSUAMN AĞIZ VE DİŞ MUAYENEHANESİ
		GÜLSEREN BİLGİN ÖZEL MUAYENEHANESİ
		MEHMET SİTKİ TUNCAY ÖZEL MUAYENEHANE
		MUSTAFA ALPER KUL DİŞ HEKİMİ MUAYENEHANESİ
		ÖMER GÖKDUMAN AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MUAYENEHANESİ

4.6 İbadet Alanları

Antalya ili genelinde bulunan toplam 2282 cami dışında Ortodoks, Katolik, Protestan kiliseleri bulunmaktadır. Antalya inanç turizmi kapsamında da ziyaret edilmektedir. Antalya’da Rum, Rus, Alman ve Norveç kiliseleri de mevcuttur.

Tablo 46. Yerleşme Alanındaki Cami Sayıları [URL134]

	CAMI
KEMER	23
ADRASAN	4
TEKİROVA	3
GÖYNÜK	4
ANTALYA	2282

4.7 Entelektüel Yaşam

4.7.1 Kütüphane

Antalya ilindeki kütüphaneler aşağıda tabloda belirtilmiştir. Çalışma alanını kapsayan Kemer ve Kumluca ilçelerinde halk kütüphaneleri bulunmaktadır. Bunlar Kemer ilçesinde yer alan Hilmiye Serin İlçe Halk Kütüphanesi ve Kumluca ilçesinde yer alan Kumluca İlçe Halk Kütüphanesi'dir

Tablo 47. Antalya ili halk kütüphaneleri istatistiği [URL134]

İL	İLÇE	KÜTÜPHANE ADI	KİTAP SAYISI			OKUYUCU SAYISI	PERSONEL SAYISI
			ÇOCUK	YETİŞKİN	TOPLAM		
ANTALYA	MURATPAŞA	TEKELİOĞLU İL HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	23.303	41.502	64.805	33.706	39
ANTALYA	AKSEKİ	AKSEKİ TEĞEN MEHMET PAŞA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	7.614	26.401	34.015	4.954	2
ANTALYA	ALANYA	ALANYA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	6.294	25.465	31.759	8.176	5
ANTALYA	DEMRE	DEMRE İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	3.000	9.088	12.088	2.495	2
ANTALYA	ELMALI	ELMALI İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	7.871	17.225	25.096	3.859	5
ANTALYA	FİNİKE	FİNİKE İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	2.901	12.335	15.236	1.829	5
ANTALYA	GAZİPAŞA	GAZİPAŞA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	3.458	8.721	12.179	3.125	3
ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	GÜNDOĞMUŞ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	5.591	4.373	9.964	404	2
ANTALYA	İBRADI	İBRADI İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	4.537	13.343	17.880	717	1
ANTALYA	KAŞ	KAŞ ATATÜRK İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	5.550	12.445	17.995	1.250	2
ANTALYA	KEMER	KEMER HİLMİYE SERİN İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	6.647	10.662	17.309	6.889	4
ANTALYA	KORKUTELİ	KORKUTELİ FATİH İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	2.743	15.132	17.875	5.818	3
ANTALYA	KUMLUCA	KUMLUCA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	2.547	14.258	16.805	5.087	2
ANTALYA	MANAVGAT	MANAVGAT İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	13.503	19.422	32.925	25.691	5
ANTALYA	MANAVGAT	MANAVGAT TAŞAĞIL İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	3.331	5.599	8.930	6.356	2
ANTALYA	MURATPAŞA	MURATPAŞA AHMET SÖNMEZ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	4.268	14.267	18.535	4.846	9
ANTALYA	SERİK	SERİK İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ MÜD.	6.949	11.672	18.621	2.657	3
TOPLAM			110.107	261.910	372.017	117.859	94

4.8 Sivil Toplum Kuruluşları

4.8.1 Göynük Alt Bölgesi Sivil Toplum Kuruluşları

Göynük alt bölgesinde 6 tane sivil toplum kuruluşu yer almaktadır. Bunların 2 tanesi aktif olarak çalışmaktadır

Tablo 48. Göynük alt bölgesinde bulunan sivil toplum kuruluşları [URL135]

GÖYNÜK ALT BÖLGESİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI
Göynük Esnafları Koruma Yaşatma Geliştirme Derneği
Göynük Kültür Eğitim ve Turizm Derneği

Göynük Spor Kulübü Derneği
Göynük Güzelleştirme, Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği
Göynük Camileri ve Kuran Kursu Yaptırma Yaşatma Ve Güzelleştirme Derneği
Göynük İş Adamları Derneği

4.8.2 Kemer Alt bölgesi Sivil Toplum Kuruluşları

Kemer ilçesi içerisinde merkez mahallesinde 17, Altındağ mahallesinde 1, Arslanbucak mahallesinde 10, Kemerağzı mahallesinde 2, yeni mahallesinde 9, kiremitli mahallesinde 1, Düdenbaşı mahallesi 1, Kuzdere mahallesinde 2, Sinekçi mahallesinde 1, Beldibi mahallesinde 1, Üçgen mahallesinde 1, Çamyuva mahallesinde 1 olmak üzere 47 tane sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır.

Tablo 49. Kemer alt bölgesinin mahallelere göre sivil toplum kuruluşları [URL135]

KEMER ALT BÖLGESİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI	MAHALLE İSİMLERİ
Kemerspor 2003 Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Karayer Deresi Küçük Balıkçılar Yardımlaşma Ve Dayanışma Derneği	Merkez Mahallesi
Altın Kemer Spor Kulübü Derneği	Altındağ Mahallesi
07kemer Gençlik ve Spor Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Engelliler Derneği	Arslanbucak Mahallesi
Kemerağzı-Kundu Turizmci İş Adamları Derneği	Kemerağzı Mahallesi
Kemer Belediye Spor Yat ve Yelken Kulübü Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer İlçesi Güvenlik Hizmetlerini Geliştirme Derneği	Yeni Mahallesi

Korkuteli Pazarcılar Derneği	Kiremitli Mahallesi
Fethiye ve Seydikemerliler Derneği	Düdenbaşı Mahallesi
Kemer Müftülüğu Camileri ve Kuran Kursları Derneği	Merkez Mahallesi
Yeni Kemer Belediye Spor Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Kara ve Deniz Avcılığı, Atıcılık, Aktif Balıkadamlar Ve Yaban Hayatını Koruma Geliştirme Kulübü Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer Malatyalılar Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Üniversitesi Kurma Geliştirme ve Yaşatma Derneği	Merkez Mahallesi
Alevi Kültür Dernekleri Kemer Şubesi	Merkez Mahallesi
Kemer Camiileri ve Kuran Kursları Yaptırma Yaşatma Ve Güzelleştirme Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer Merkez Camii Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer Gençlik Eğitim ve Spor Derneği	Kuzdere Mahallesi
Kemer Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Turizmciler ve İşadamları Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Köyü Yardımlaşma ve Camilerini Yaptırma Yaşatma Derneği	Sinekçi Mahallesi
Kemer Fenerbahçeliler Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer Hayvanları Koruma Derneği	Aslanbucak Mahallesi

Kemer Offroad ve Doğa Sporları Kulübü Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer Yörükler Derneği	Kuzdere Mahallesi
Kemer Halk Eğitim Spor Kulübü Derneği	Arslanbucak Mahallesi
Kemer Enduro Motosiklet Kulübü Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer Su Sporları Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Arslanbucak Mahallesi
Tüketiciyi Koruma Derneği Kemer Şubesi	Arslanbucak Mahallesi
Kemer Basketbol Spor Kulübü Derneği	Arslanbucak Mahallesi
Kemer Bocce Spor Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Doğu Akdeniz Eğitim Kültür Araştırma Dayanışma Derneği	Yeni Mahallesi
Kemer Sağlık Hizmetlerini Tesislerini Geliştirme ve Yaşatma Derneği	Merkez Mahallesi
Kemerliler Gençlik ve Spor Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemerağzı Mahallesi Kundu Esnafları Koruma Derneği	Kemerağzı Mahallesi
Kemer Sarp Spor Kulübü Derneği	Arslanbucak Mahallesi
Kemer Su Sporları Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Sanat Kültür ve Eğitim Derneği	Arslanbucak mahallesi
Antalya Kemer Erzincanlılar Kalkındırma Turizm ve Yardımlaşma Derneği	Beldibi Mahallesi

Yeşil Kemer Spor Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Esnafları ve Turizmcileri Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer İmam Hatip Ortaokulu ve Lisesi Yaptırma Yaşatma ve Geliştirme Derneği	Yeni Mahallesi
Çankırı Kurşunlular Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği	Üçgen Mahallesi
Kemer Karate Spor Kulübü Derneği	Merkez Mahallesi
Kemer Motor Sporları Kulübü Derneği	Arslanbucak Mahallesi
Oflaz Kemer Kartalları Gençlik Ve Spor Kulübü Derneği	Çamyuva Mahallesi

4.8.3 Tekirova Alt bölgesi Sivil Toplum Kuruluşları

Kemer ilçesine bağlı Tekirova alt bölgesindeki sivil toplum kuruluşları belirtilmektedir. Bunların amacı spor, dalış ve turizm sektörüne yönelik çalışmalardan oluşmaktadır.

Tablo 50. Tekirova alt bölgesinde bulunan sivil toplum kuruluşları [URL135]

TEKİROVA MAHALLESİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI
Tekirova Sualtı Derneği
Tekirova Turizm Yatırım ve İşletme Birliği Derneği
Tekirova Belediye Spor Kulübü Derneği

4.8.4 Adrasan Alt Bölgesindeki Sivil Toplum Kuruluşları

Kumluca İlçesi sivil toplum kuruluşlarının dağılımı %65 dernekler, %22 sivil toplum örgütleri, %13 Kooperatifler Şekildedir.

Tablo 51. Adrasan alt bölgesinde bulunan sivil toplum kuruluşları [URL135]

ADRASAN MAHALLESİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI
Adrasan Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
Adrasan Turizm Derneği
Adrasan Spor Kulübü Derneği

4.9 Etkinlik – Festivaller - Halk Kültürü

4.9.1 Etkinlikler

4.9.1.1 Göynük Alt Bölgesindeki Etkinlikler

- Uluslararası Eğitim ve Gençlik Festivali – 28 Ekim, 2 Kasım – Düzenleyen: Eduant Özel Rus Okulu
- Kahve Festivali- Düzenleyen: Göynük Mutfak Sanatları MYO
- Uluslararası Antalya Bisiklet Festivali – 17 Eylül/20 Ekim – Düzenleyen: ANBİFED (Antalya Bisiklet Festival Komitesi) – Parkur: Alacasu-Göynük Kanyonu (66 Km), Çıralı-*Olympos* (56 Km) ve Phasalis – Kemer – Taşköprü (57 Km) Den Oluşmaktadır.

4.9.1.2 Kemer Alt Bölgesindeki Etkinlikler

- Yaza Merhaba Şenliği – 21 Nisan- Düzenleyen Kuruluş-Ketob
- Uluslararası Kemer Paris 2 Batığı Dalış Etkinliği – 28-30 Nisan – Düzenleyen: Kemer Bel. Başk., Akdeniz Üniversitesi
- Kemer Cankurtaran Yarışması – 2 Haziran- Düzenleyen: Ketob
- 53.Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu- 27 Nisan -29 Nisan- Parkur: Seydişehir, Alanya- Kemer, Kumluca – Elmalı Etaplarından Oluşmaktadır.) – Düzenleyen: Türkiye Bisiklet Federasyon Başk.
- Down *Olympos* Mtb Enduro Yarışı – 12 Mayıs – 14 Mayıs – Düzenleyen: Kemer Kaymakamlığı, Kemer Belediye Başk.
- Kemer Uluslararası Sualtı Günleri – 18-21 Mayıs – Düzenleyen: Ketav – Kemer Belediyesi, Selçuk Üniversitesi 7- Kemer Tahtalu Run To Sky – 19-21 Mayıs – Düzenleyen: Kemer Bel. Başk. Rossist Doğa Sporları ve Organizasyon
- Kemer Karnavalı – Haziran’ın 3.Haftası – Düzenleyen: Kemer Bel. Başk.

- Kemer Altın Nar Kültür ve Sanat Festivali – 27-29 Haziran – Düzenleyen: Kemer Bel. Başk.
- Kemer Belediye Başkanlığı Altın Nar Yağlı Güreşleri – Eylül 1.Haftası – Düzenleyen: Eylül 1.Haftası
- Geleneksel Toplu Sünnet Şöleni – Eylül 1.Haftası – Düzenleyen: Kemer Bel. Başk.
- Kemer Yaz Sonu Şenlikleri – 22 Eylül – Düzenleyen Kemer Bel. Başk.
- Redbull Sea To Sk Enduro Yarışları – 28-30 Eylül – Düzenleyen: Redbull Türkiye, Kemer Enduro Motosiklet Kulübü Derneği, Xventure, Kemer Bel. Başk.
- Trans Tauruc Epic – 3-5 Kasım / 19-26 Ağustos – Kemer Bel. Başk., Kemer Kaymaklığı

4.9.1.3 Tekirova Alt Bölgesindeki Etkinlikler

- *Phaselis* Sanat Etkinlikleri (Phasalıs Art Days) – 7-14 Eylül – Düzenleyen: Ketav
- Geleneksel Rixy Kids Fest'e (Rixy Çocuk Şenliği) – 16-18 Ağustos- Düzenleyen: Antalya Rixos Premium Tekirova
- Uluslararası Turizm ve Gençlik Festivali –Düzenleyen: Tekirova Belediyesi İle Tekirova Otelciler Birliği'nin (Tekob)

4.9.1.4 Adrasan Alt Bölgesindeki Etkinlikler

- Adrasan Yoga Şenliği – 1-5 Mayıs – Düzenleyen: İzmir Karuna Yoga
- Adrasan Reggy Müzik Festivali -16-19 Mayıs
- Uluslararası *Olympos* Kültür ve Edebiyat Festivali – 7 Eylül – Yer: *Olympos* Antik Kenti Mansiyo (Antik Pansiyon)

4.9.2 Efsaneler

Kumluca-Kemer ilçeleri arasında (*Olympos*): Yanartaş Efsanesi; Antik Yunan döneminde Argos ilinde Ephyra Kralı'nın yiğit bir oğlu yaşarmış. Asıl adı Hipponus olan bu delikanlı, bir gün avlanırken yanlışlıkla talihsiz bir şekilde kardeşi Belleron'u öldürmüştü. Bu olaydan sonra ona "Belleron'u yiyen" anlamında olan 'Bellerophon' ismini takmışlar. Kardeşinin ölümüne ve bu olaylara çok üzülen yiğit Hipponus, keder içinde baba ocağını terk ederek; o zamanki Tiryns şehrine, o bölgenin kralı olan Proitos'un yanına gitmiş ve onun konuğu olmuş. Kral Proitos'un güzel karısı Ante, yakışıklı ve yiğit Hipponus'a tutulmuş. Ne var ki, yiğit olduğu kadar dürüst de olan delikanlı, kralın karısının bu aşkına karşılık vermemiştir ve her defasında kraliçenin yakınlaşma çabalarından bir şekilde yolunu bularak, kurtulmuş. Aşkına bir

türlü karşılık bulamayan Ante, hırsıyla ve kinle kocasına: “Bana aşkını ilan ederek, benimle birlikte olmak isteyen Bellerophon’u öldürmezsen, Tanrılardan senin lanetini isterim.” demiş. Karısının bu sözleri üzerine çok kızan Kral yine de elini, konuğunun kanıyla kirletmek istememiş. Bir tahtanın üzerine bir şeyler yazmış, tahtayı dokuz kez sarmış onu, Bellerophon’un eline tutuşturarak delikanlıya elindeki; akrabası olan Lykia Kralı Lobates’e götürmesini söylemiş. Tahtada, delikanlının kraliçeye sarkıntılık ettiği ve bu yüzden öldürülmesi gerektiği yazılmış. Tüm bu olanlardan habersiz olan delikanlı, ölüm fermanı koltuğunun altına alarak Lykia ülkesinin başkenti olan Xanthos (Kınık)’taki kralın sarayına varmış. Kral Lobates, delikanlıyı sevgiyle karşılamış, onu dokuz gün dokuz gece konuk etmiş. Konuğuna, her gün bir boğa kestirip, ikramda bulunmuş. Onuncu günün sabahı kral, damadı Proitos’tan gelen mektubu istemiş. Kral, mektubu okuduğunda Bellerophon’un öldürülmesi gerektiğini anlamış. Ne var ki, Lobates de elini kana bulamak istememiş ve onu Lykia ülkesinde dehşet saçan Chimera ejderhasına göndermiş. Chimera ejderhası o zamanlar Chimera’da, *Olympos* dağının eteklerinde yaşamış.

Ejderha; bir aslan gibi kükreyerek, ağzından ateşler saçarmış ve bu ateşin alevleri, değdiği her şeyi yakıp kül edermiş. Bu ejderhanın kafası aslan kafası, vücudunun yarısı keçi vücudu ve vücudunun arka kısmı da yılan şeklindeymiş. Delikanlı, kendisine söylenen, ejderhanın yaşadığı yere gitmiş ve bu canavarla karşılaşmış. Canavar, gördüğü yerde delikanlıya, ağzından ateşler saçmaya başlamış. Bellerephon, tek başına bu ejderhayla baş edemeyeceğini anlamış ve tanrılardan yardım istemiş. Mitolojide kanatlı at olarak bilinen Pegasus, tanrılar tarafından delikanlıya yardım etmesi için gönderilmiş. Delikanlı, kendisine yardım için gelen bu atı yakalamış ve üzerine binmiş. Atın üzerinde, Bellerephon’u gören ejderha, doğuya doğru kaçmaya başlamış ancak, ejderhanın önüne deniz çıkmış. Delikanlı, ejderhayı denizin kıyısında yakalayıp, atıyla gökyüzüne yükselmiş ve onu yukarıda tam Yanartaş tepesinin üzerinde mızraklayarak, onu öldürmüştür. Ejderha ölmeden önce son bir kez olanca gücüyle ağzından saçtığı alevler her yere düşmüştür. Ejderhanın bu yakan kavuran ateşinin, tam öldürüldüğü yerde hala daha yandığına inanılır [URL136]. Araştırmalara göre ise bölgedeki doğalgaz sızıntılarından dolayı ateşin yandığı söylenmektedir.

4.9.3 Antalya Halk Kültürü

Örf ve Adetler

İlçeye turizmin gelmesinden evvel yöresel örf ve adetler zenginlik arz etmektedir. Günümüzde ülkenin değişik yörelerinden gelip yerleşen insanların da ilçe genelinde kendi örf, adet,

gelenek ve göreneklerini sürdürdüğü görülmektedir. Ayrıca Yörük toplumunun gelenek ve göreneklerinin de kısmen yaşandığı gözlenmektedir. Davul-zurna ile evlendirme, sünnet merasimleri, keşkek dövme, asker yemekleri ve uğurlaması gibi geleneksel usuller geçmişten günümüze varlığını sürdürmektedir.

- **Evlenme ve Düğün Gelenekleri**

Kız İsteme (Kız Bakma)

Evlenme çağına gelen oğlu için anne ve baba önce, yakın çevresinde kız aramaya karar verir. Bütün akrabaların da fikri alınarak genç kızın evlere tanışıklığa bakılmaksızın kız görmeye gidilir. Bir günde 2-3 kız görmek için ziyaretler yapılır. Bu şekilde belirlenmiş olan genç kızlar içinden bir tanesine karar verilir. Sırada kızın isteme eylemi vardır. Erkek evinin sözcülüğünü yapan kimse, kızın anne babasından ister. Bu isteme daha ziyade Perşembe, Cuma günlerine denk getirilir. (Dini yönden hayırlı olan günler kabul edilir.) Kız ailesinden istenir ve söz almak için belirli bir gün kararlaştırılır. Bu aradaki zaman içinde kız ailesi karşı taraf hakkında soruşturma yaparak belirlenen günde evet veya hayır cevabı verir. Evet cevabı verilince her iki tarafın akraba ve dostları toplanarak “söz kesimi” veya “şerbet içme” denilen tören yapılır. Belirlenen günde erkek evi tarafından masrafı görülerek kız için “nişan kofası” hazırlanır. Hazırlanan bu hediyeler kızın evine gönderilir. Gelen hediyeler kızın arkadaşlarına ve tanıdıklarına bir masa üstüne serilerek gösterilir. İki taraf arasında kararlaştırılan farklı bir günde de; yalnız erkekler toplanarak duası yapılarak “söz kesme” töreni yapılır. Tören sonunda limonata ikram edilir. İkram edilen limonatadan oğlan evine kaçırarak damada içirten ilk kişi bahşiş alır. Tören dağılırken gelen misafirlerin bir kısmı, özellikle damadın arkadaşları kız evinden bazı eşyaları gizlice alırlar. Kaçırılan bu eşyalar da damada bahşiş karşılığı verilir. Sonra da ev sahibine iade edilir.

Nişan Söz kesme töreni sonunda nişan töreni yapılır. Bu tören her iki tarafın anlaşmasına göre ayarlanır. Basit olarak aileler arasında sade bir tören olabileceği gibi bir nişan töreni de düzenlenebilir. Düğün Kına gecesinin ertesi günü düğün yapılır. Düğün genel olarak Perşembe veya azar günü yapılır. Geleneksel olarak yalnız kadınlara yapılır. Bazı aileler nikah töreni ile birlikte sade bir kutlama yaparak düğün törenini tamamlarlar. Bazı aileler de düğünden birkaç gün veya bir hafta önce her iki ailenin yakın fertleriyle kız evinde nikah töreni yaparlar. Düğün gecesi toplanan halkın bütün gözleri gelinlik kızdadır. Bu arada kıza dikilen gelinlik, neler almış, neler alınmış neler dikilmiş hep söz konusu edilir. Kız çeyizinin oğlan evine gitmesinden

hemen sonra, kız evine oğlan evinden “düğün kofası” gönderilir. Bunda gelinlik, manto, iç çamaşırı ve tuvalet takımlarına kadar her şey vardır. Düğün kofası da nişan kofası gibi sergilenecek, misafirlerin seyrine sunulur. Nişan veya düğünden önce “urba görme” veya “esvab görme” olarak adlandırılan kofaya konulacak eşyalar, oğlan ve kız evi birlikte çarşı Pazar gezilerek alınır. Evlenecek genç kıza en az 3-5 takım elbise, ayakkabı, terlik ve iç çamaşırı alınır. Kofa gönderme işi geleneksel bir uygulamadır. Kofanın gönderileceği gün önceden haber verilir. Kız evi, komşu ve tanıdıklara haber verilir. Kız evi, komşu ve tanıdıklara haber verir. Gelen kimse-ler eşyaları görür. Kofa; geniş ve oldukça süslenmiş bir sepetin içerisine alınan eşyaların yerleştirilmesi ve üzerinin kırmızı bir tülle örtülmesi şeklinde hazırlanır. Maddi durumu iyi olmayan bir kişi tarafından taşınan bu kofa, taksi veya bir arabayla kız evine gönderilir. Kız evine kofayı teslim eden bu kişiye hediye verilir. Aynı şekilde kız evi de damada ait hediyelerini bu şekilde bir kofa hazırlayarak erkek evine gönderir.

Düğün uygun, geniş bir yerde; şimdilerde ise düğün salonunda yapılır. Düğünü idare eden bir şahıs bulunur. Bazı ilçelerde “sağdıç”, “kahya” veya “kia” denir. Misafirler belli bir saatte toplanır. Çalgı eşliğinde oyunlar oynanarak bu düğün töreni eğlenceli bir şekilde devam ettirilir. Bu düğünü idare eden kimse misafirlerin sırayla oyuna kaldırır. Gelin her arkadaşı ile ayrı ayrı oynar. Konuklar, damat ve gelin salondan ayrılırken; başlarına para, şeker, leblebi gibi şeyleri avuç atarlar. Salona gelmeden önce taksi ve otobüslerle her iki tarafın da misafirleri şehir içinde dolaştırılır. Aynı şekilde salondan çıkarken de taksi ve otobüslerle evlerine götürürler. Gelin ile damat oturacakları eve götürülerek damadın arkadaşlarıncaya gerdeğe sokulur. Burada damadın sırtına vurmaya adettir.

Günümüzde kırsal kesimlerde bu adetler sürdürülse de özellikle kent kesiminde görücü usulü yerine evlenecekleri kişileri gençlerin kendilerinin seçmesi adeti çıkmıştır. Böyle olunca, anne-baba için bu geleneklerin, yerine getirilmesi gereken görev olmaktan başka bir anlamı kalmamıştır. Düğünlerde eskiye oranla daha çok salon düğünü şeklinde gerçekleşmektedir. Dolayısıyla kadın erkek bir arada eğlenir. Düğünün başlangıcında gelin ve damat dansa çıkarlar. Daha sonra diğer oyunlar ve yöresel oyunlar-Teke zorlamaları ve zeybekler oynanır. Takı merasimi ayrı bir önem taşır. Gelin ile damada herkes takacağı hediye bu sırada takar veya verir. Düğün salonlarında kuru pasta, yaş pasta ve meşrubat dağıtılır. Genellikle bir orkestra eşliğinde müzikler icra edilir. İsteyenler saz, davul, zurna gibi farklı sazları da kullanırlar. Teknolojinin gelişmesiyle düğünlerin video filme kaydedilmesi adet haline gelmiştir. Gece yarısı yani saat

24.00'e doğru düğün bitirilir ve yeni evliler evlerine aynı usulde götürülüp, bırakılır. Gelin alma; Eskiden Düğünler üç gün sürerdi. Kına gecesi, asıl düğün ve gelin alması şeklinde. Düğün gecesi damatla gelin gerdeğe girmezler. Çünkü kız düğün gecesi baba ocağında kalırdı. Düğünün ertesi günü oğlan evinin, gelini almak için kız evine gitmesine "gelin alma" denirdi. Kızın anası-babası ve akrabalarının bulunduğu bu törende kendi evine gitmekte olan kıza anne ve babası tarafından gelecek aile yaşamına ilişkin öğütler verilirdi. Ayrıca kızın babası, "Kızım şimdi kendi evine gidiyorsun. Bundan sonra, bu eve yalnızca el öpmek için geleceksin. Bunların hepsini kabul ediyor musun?" diye sorar, kız da, sessizce ağlar, kabul anlamında başını öne doğru eğdi. Baba daha sonra "Kızım evine gelen misafire önce su ikram et içerse toktur. Yok, eğer içmez ise açtır sormadan hemen sofraya kur" diye nasihat eder. Daha sonra kızının duvağını yüzüne örter. Oğlanın annesi, kız kardeşi, hala ve teyzeleri dualarla gelinin koluna girip hazır bekletilen faytona veya ata bindirirlerdi. Kız ve oğlan evi tarafından faytona veya ata bindirilen gelin çalgı eşliğinde konvoyla kentte dolaştırılıp oturacakları eve getirilmektedir.

Gelin ailesinden bazı hanımların da bulunduğu "Gelin Alayı" nı evin kapısında güveyi karşılar; gelini faytonadan anne, kız kardeşleri ve diğer yakınları indirir ve koluna girerek evin bahçe kapısına kadar yürürlerdi. "Koltuk Merasimi" adı verilen bu törende bütün akraba ve komşular bulunur, güvey ve gelin, orada bulunanların alkışları arasında kol kola eve girerler ve bu sırada topluluk tarafından bu evliliğin zengin ve bereketli olması için üzerlerine bozuk para, buğday, pirinç karışımı atılırdı. Odalarının kapısına geldiklerinde, geline içinde bir çekiç, bir çivi bulunan küçük bir kap verilirdi. Gelin önce, bu eve çivi gibi çakılı kalacağını simgelemek üzere verilen çiviye odanın kapısına çakar; daha sonra da eve benliği ile huzur ve tatlılık getirdiğini simgelemek için bir parça bal alıp odanın kapısına sürerdi. Damat gelinin duvağını açar ve daha önceden "yüz görümlüğü" olarak hazırladığı kolye veya bileziği geline takardı. Damat, gelini odada bırakıp dışarı çıkar, davul-zurna eşliğinde arkadaşları ile oynar, hediye olarak gelin çeyizinden gelen bir yastık için köyün gençleri yastık yarışı yaparlardı. Daha sonra da toplu olarak o bölgenin güreşçilerinin bulunduğu yağlı güreşleri yapılmaktadır.

Doğum ve Çocukla İlgili Gelenekler

Antalya'da geleneksel usullerde doğum ve çocuk bakımı ile ilgili uygulamalar eskiye oranla terk edilmiştir. Örneğin, köy ebelerine veya ölçümcü denilen halk doktorlarına doğum yaptırmak artık yerini modern sağlık kuruluşlarına doğum yaptırmaya bırakmıştır. Yine de halk arasında şu inançlar hala yaşatılır;

- Hamilelik esnasında kadının bedeni zayıf olursa doğacak çocuğun kız olduğu tahmin edilir.
- Hamile kadının sağ bacağı ağrır ve biraz şişerse doğacak çocuğun erkek olacağına inanılır.
- Yeni doğan çocuk tuzlanmazsa bedeni veya ağzının kötü kokacağına inanılır.
- Yeni doğan çocuk çabuk büyüsün diye yıkanırken bir kere bacakları yukarı getirilerek döndürülür.
- Loğusanın başına al bağlanır.
- Çocuğun adı konurken bir kurban kesilir. Kadınlar çağrılır, yemek verilir. Bu davete gelenler çocuk için giysi getirirler,
- Doğan çocukları yaşamayan aileler yeni doğan çocuklarının yaşamasını temin için; Durmuş, Durdu, Dursun, Yaşar, Baki gibi isimler koyarlar.
- Çocuğun dişi çıktığı zaman annesi tarafından buğday ve mısır kaynatılarak komşu kadınlar davet edilir. Bu uygulamaya "Diş Köllesi" adı verilir.
- Sesi güzel olsun diye çocuğun göbeği uzun kesilir.
- Zayıf ve cılız çocuklar kuvvetli olsun diye cenaze önünden geçirilir.
- Çocuk altı aylık olana kadar tırnakları kesilmez. İlk tırnağı kesileceği gün, eli babasının cebine üç defa sokulur.
- Altı aylık kız çocuklarının ellerine kına yakılır. Bu konu için kadınlar toplanıp eğlence yaparlar ve çocuğun kınalı avucuna para koyarlar.

• Cenaze Törenleri

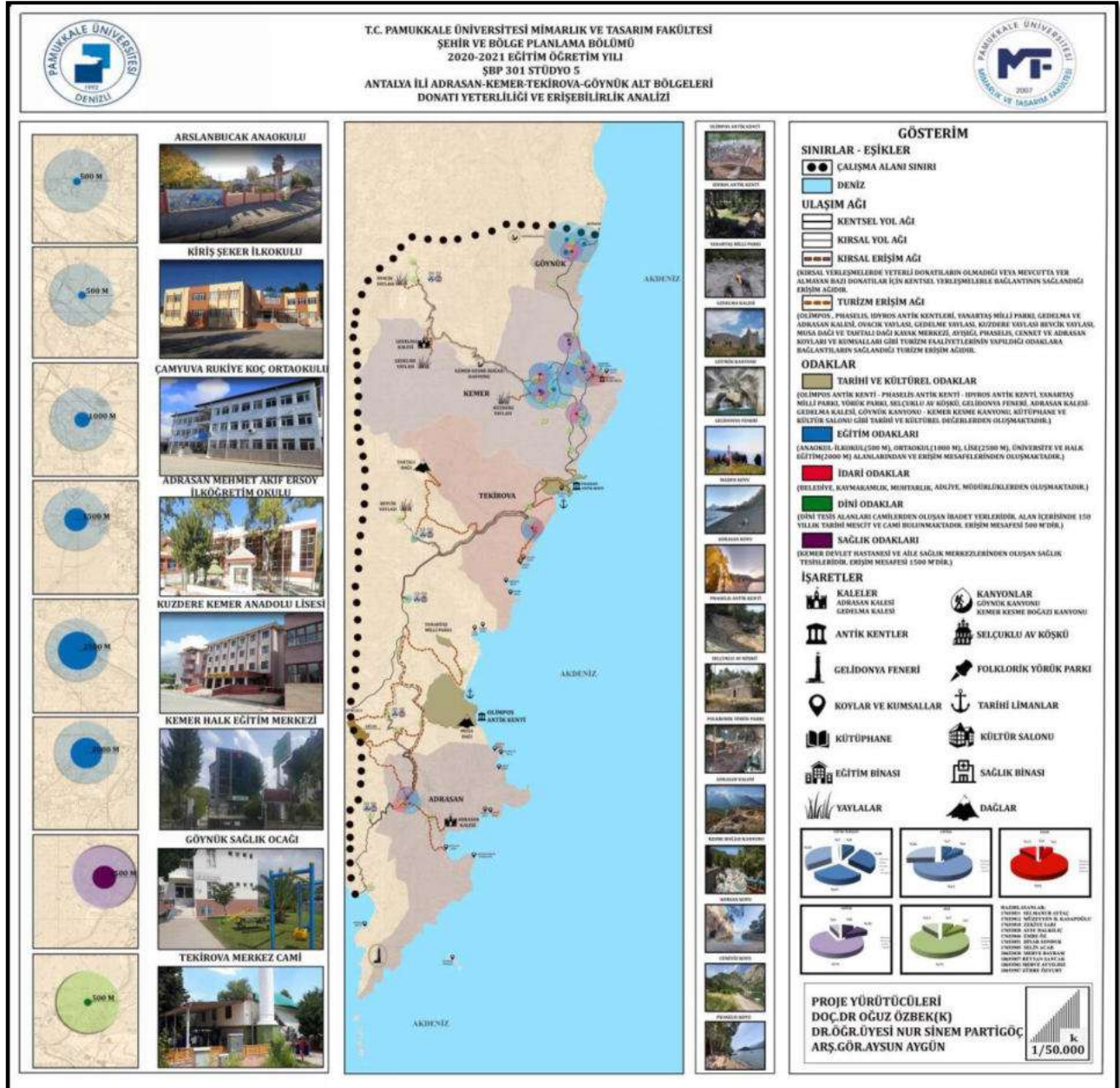
Bölgemizde cenaze merasimleri diğer bölgelerden çok da farklı değildir. Bölgede bir kişi öldüğü zaman en yakın camiden sela verilerek halka duyurulur. Bunun üzerine cenaze defin işlemleri başlar, Cenaze eğer bir sağlık kuruluşunda ise oranın gasil hanesinde yıkanarak kefenlenir. Evde Cenaze yıkanacak olursa geleneksel usul ve adetlere göre yıkama ve kefenlenme işlemleri yapılır. Bu usulde suyun kaynatıldığı kap birilerine verilir, ateşe buhur atılır, ölünün eşyaları dağıtılır gibi uygulamalar yer almaktadır. Yine cenaze kadınsa kadın, erkekse erkek yıkayıcılar tarafından bu işlemler yapılır. Tabi ölü evinde yas ve matem tutulur. Ölüm beklenmedik, ani ve elemli bir olaydan dolayı meydana gelmişse "Yakım" denilen ağıtlar yakılır. Mefta camiye götürülür. Vakit namazına takiben cenaze namazı kılınarak cemaat tarafından alınır ve mezarlığa götürülür. Burada hazırlanmış mezara İslami kurallar gereğince defnedilir. Mezarın üzerinde herkes sırayla 3 kürek toprak atar ve defin tamamlanır. Bu arada hoca dua eder ve salavat getirir. Kuran'dan sureler okur. Cenaze defin işlemi bu şekilde tamamlandıktan

sonra ölü yakınlarına herkes baş sağlığı diler ve cenaze evine dönülür. Bu şekilde eve gelen insanlara yemek vermek adettir. Ölüm olayının olduğu günden sonraki 3-7-40 ve 52 günlerinde mevlid veya tevhid okutularak yemek verilir. Geçmişte bu yemek sulu yemekler olurken günümüzde genellikle pide ve ayran şekline dönmüştür. [URL137]

4.10 Sosyo-Kültürel Yapıya İlişkin Analizler

4.10.1 Donatı Yeterliliği ve Erişilebilirlik Analizi

Donatı yeterliliği ve erişilebilirlik paftaları ayrı ayrı değil bütünsellik bağlamında aynı pafta üzerinde gösterilmiştir Bölge Planlama ölçeğinin gerektirdiği ayrıntıda ele alınmıştır. Bölgesel ölçek kavramıyla ölçeğin gerektirdiği doğrultuda antik kentleri, önemli turizm odaklarını, koy-lar ve kumsalları, tarihi limanları, tarihi ve kültürel değerler gibi bölgeler erişilebilirlik olanak-ları ve odaklarla kademeli bir şekilde gösterilmiştir. Bu işlevlerle birlikte donatı alanları ve erişilebilirlikleri de gösterilmiştir. Bazı mahallelerin okul ve sağlık tesislerinin olmaması nede-niyle bu hizmetler taşınmalı olarak sağlanmaktadır. Bu hizmetler için mahalle halkı çevre ma-hallelere gitmektedir. Belen turizm bağlamında için bir duraklama noktası niteliğindedir. Do-natılar arası bağlantılar kentsel ve kırsal yol ağıyla gösterilmiştir. Tarihi ve kültürel odaklara erişme mesafeleri ise turizm erişim ağları ile gösterilmiştir.

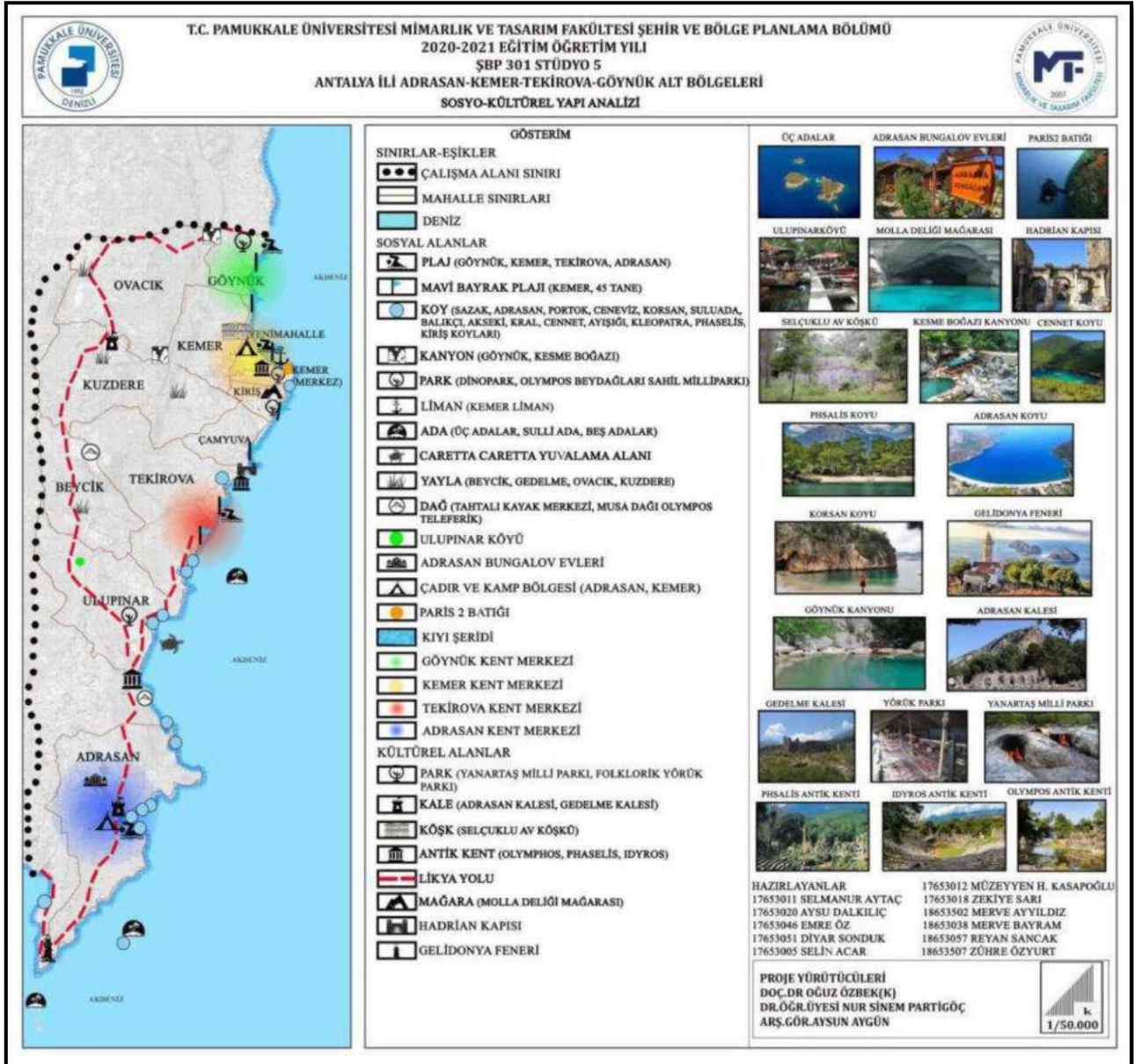
Şekil 126. Donatı Yeterliliği ve Erişilebilirlik analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

4.10.2 Sosyo-Kültürel Yapı Analizi

Antalya İl Sınırları içerisinde olup; Kemer ilçesi, Adrasan, Tekirova ve Göynük mahalleleri genelinde tarihi ve kültürel yapılar incelenmiştir. Kemer ilçesi ele alındığında 2 tane antik kent, Selçuklulardan kalma av köşkü, 2500 senedir yanmakta olan çıralı Yanar taşı, mavi bayraklı plajı, yaylaları, kamp alanları ve dalış tutkunlarının ilgisini çeken Paris 2 batığı bulunmaktadır. Kemer ilçesinin alt bölümlerinden biri olan Tekirova' da tarihi ve doğal güzellikleriyle dikkat çekmektedir. Alanda bulunan *Phaselis* ören yeri ve müzesi, mavi bayrağa sahip Tekirova plajı ve *Phaselis* plajları, Beydağları milli parkı içinde yer alan bölgenin denize en yakın noktası olan tahtalı dağı *Olympos* teleferiği, dünyanın ilk flora herpeto fauna doku minyatürüne sahip eko park alanları ile dikkat çekmektedir.

Diğer bir alt bölüm ise göynük mahallesidir. Göynük mahallesinde bulunan Likya yolu üzerinde yer alan aynı zamanda da Beydağları sahili milli parkı içinde bulunan göynük kanyonu, göynük halk plajı doğal ve tarihi güzellikleriyle dikkat çekmektedir. Kumluca ilçesinde bulunan Adarsan, Likya yolu, *Olympos* antik kenti Adrasan koyu ve kalesi ile dikkat çekmektedir. Önemli biyolojik zenginlere ev sahipliği yapan Adrasan'da sarı ve turuncunun birbirine girmiş renklerini barındıran Belen Bucağı ve Adrasan ile Beldibi arasında yetişen Likya dağ çayı bulunmaktadır.

Şekil 127. Sosyo-Kültürel Yapı analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

4.10.3 Nüfus Analizi

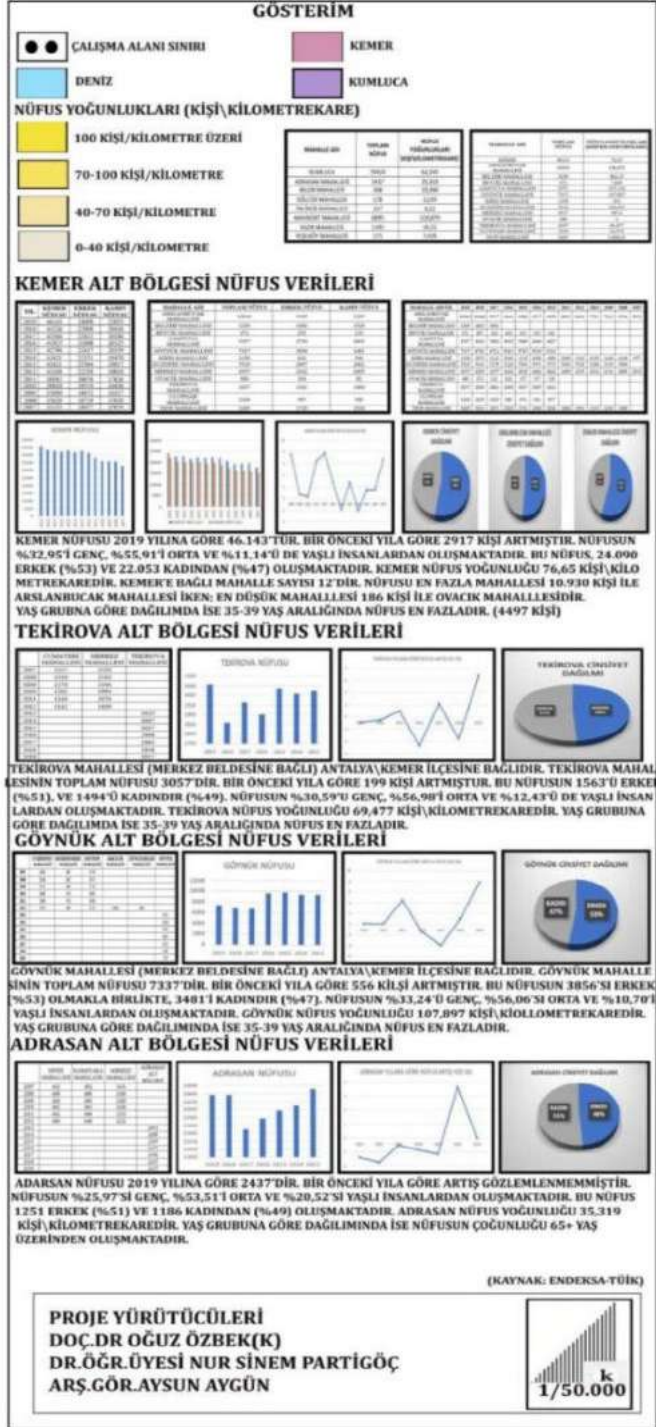
Kemer alt bölgesi nüfusu 2019 yılına göre 46.143'tür. Bir önceki yıla göre 2917 kişi artmıştır. Nüfusun %32,95'i genç %55,91'i orta %11,14'ü de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Bu nüfus, 24.090 erkek (%53) ve 22.053 kadından (%47) oluşmaktadır. Kemer nüfus yoğunluğu 76,65 kişi/kilometrekaredir. İlçeye bağlı mahalle sayısı 12'dir. Nüfusu en fazla mahallesi 10930 kişi ile Arslanbucak iken; en düşük mahallesi 186 kişi ile Ovacık mahallesidir. Yaş grubuna göre dağılımda ise 35-39 yaş aralığında nüfus en fazladır. (4497) Kemer nüfusu 2007-2014 yılları arasında artış göstermektedir. 2014 ve 2016 yıllarında nüfusta azalış meydana gelmiştir. Ancak 2017 yılından sonra nüfusta herhangi bir azalış görülmemiştir. Kemer alt bölgesinde genelinde erkek nüfusunun kadın nüfusundan fazla olduğu görülmüştür. 2007-2019 yılları arasında kadın ve erkek nüfusunda artış görülmüştür. Fakat 2014 ve 2016 yıllarında kadın ve erkek nüfusunda bir azalış gözlemlenmiştir.

Çalışma alanı sınırları içinde Kumluca İlçesine bağlı 7 adet mahalle bulunmaktadır. Nüfusu en fazla olan mahalle 6895 kişi ile Mavikent mahallesi iken; en düşük olan mahallesi 171 kişi ile Yeşilköy mahallesidir. Adrasan alt bölgesi de Kumluca ilçesinin sınırları içinde yer almaktadır. 2007 ve 2019 yılları arası elde edilen nüfus verileri incelendiğinde Mavikent mahallesinin nüfusunda 12 yılda 3573 kişilik bir azalma görülmektedir. Bunların başlıca sebepleri merkeze ulaşımı pahalı bulmaları ve seferleri yetersiz bulmalarıdır. Sera atıklarının da bu mahallede yasağın olmasına rağmen döküldüğü, Koku ve görüntü kirliliğine sebep olduğu bilinmektedir. Diğer mahalleler incelendiğinde ise mahallelerin nüfusunu genel olarak koruduğu görülmektedir. Adrasan alt bölgesi nüfusu 2019 yılına göre 2437'dir. Bir önceki yıla göre artış gözlemlenmemiştir. Nüfusun %25,97'si genç %53,51'i orta %20,52'si de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Bu nüfus, 1251'i erkek (%51) ve 1186 (%49) kadından oluşmaktadır. Adrasan nüfus yoğunluğu 35,319 kişi/kilometrekaredir. Yaş grubuna göre dağılımda ise nüfusun çoğunluğu 65+ yaş üzerinden oluşmaktadır.

Tekirova alt bölgesi (merkez beldesine bağlı) Antalya/Kemer ilçesine bağlıdır. Tekirova alt bölgesinin toplam nüfusu 3057'dir. Bir önceki yıla göre 199 kişi artmıştır. Bu nüfusun 1563'ü erkek olmakla birlikte, 1494'ü kadındır. Nüfusun %30,59'u genç %56,98'i orta %12,43'ü de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Tekirova nüfus yoğunluğu 69,477 kişi/kilometrekaredir.

Göynük alt bölgesi (merkez beldesine) Antalya Kemer'e bağlıdır. Göynük mahallesinin toplam nüfusu 7337'dir. Bir önceki yıla göre 556 kişi artmıştır. Bu nüfusun 3856'sı erkek olmakla

birlikte, 3481'i kadındır. Nüfusun %33,24'i genç, %56,06'sı orta ve %10,70'i de yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Göynük nüfus yoğunluğu 107,897 kişi/kilometrekaredir.

Şekil 128. Nüfus analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

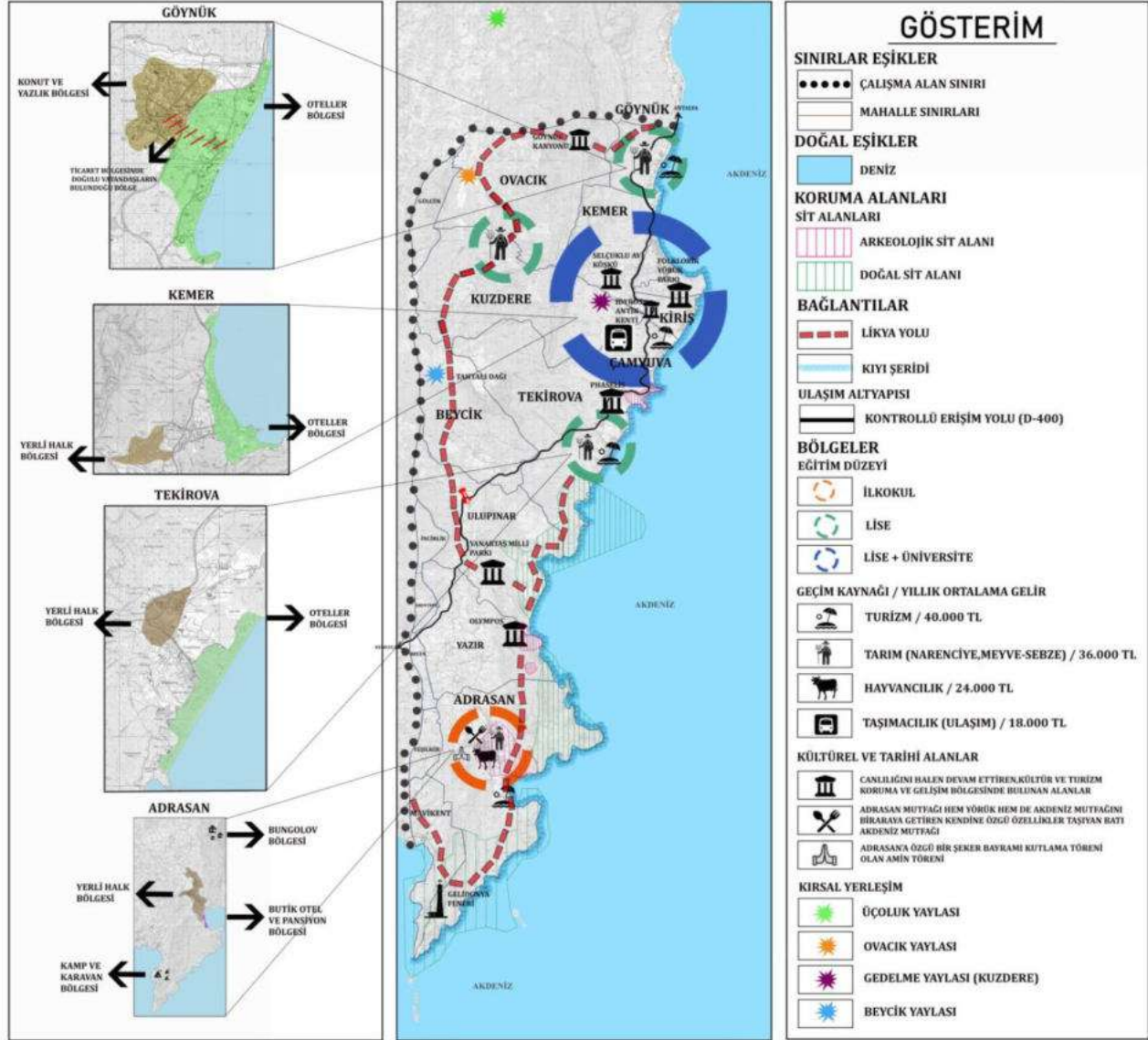
4.10.4 Sosyal Topografya Analizi

Çalışma alanımız Antalya ili Kemer, Göynük, Tekirova, Adrasan alt bölgelerinden oluşmaktadır. Alanımızda bulunan geçmişten günümüze kadar kimliğini koruyan, koruma alanları olarak arkeolojik ve doğal sit alanları bulunmaktadır. Tarihi, kültürel ve sosyal değerlerin günümüze kadar taşınarak cazibe merkezleri oluşturmaktadır. Bunlardan başlıca önem taşıyan Fethiye'den Antalya'ya kadar uzanan 535 km'lik Likya Yolu; alanımızda bulunan Gelidonya Feneri, *Olympos*, Tekirova-*Phaselis*, Tahtalı Dağı, Yanartaş Mili Parkı'ı gibi önemli parkurlardan oluşmaktadır. Alternatif turizm altında gelişen trekking sporuna katkı sağlamaktadır.

Canlılığını halen devam ettirmekte olan kültür ve turizm ve koruma ve gelişim bölgesinde bulunan Kemer Folklorik Yörük Parkı, *Idyros* Antik Kenti gibi önemli tarihi yerler bulunmaktadır. Turizm açısından gelişmekte olan yerli ve yabancı turistlerin yaz sezonunda bir arada olduğu aynı zamanda kış sezonunda da yerli turistlerin halen konaklayabildiği, kültürel farklılaşmaların yaşandığı bölgedir. Mayıs-Kasım aylarından sonra yaz sezonunun bitmesi ile sosyo-ekonomik açıdan mevsimlik iş gücünde düşüşler yaşanmaktadır. Sıcaklardan ve kent yoğunluğundan bunalan yerli halkın Ovacık, Gedelme, Beycik ve Üçoluk yaylalarına giderek sezonu tamamlamaktadırlar. Yöresel yemek kültüründe ise Adrasan alt bölgesi hem Yörük hem de Akdeniz mutfağını bir araya getiren kendine özgü özellikler taşıyan Batı Akdeniz mutfağını sürdürülebilir kılmaktadır. Geleneksel kültürün devamı olarak halen yapılmakta olan Amin Töreni her yıl şeker bayramında düzenlenerek yaş ayrımı gözetmeksizin kutlanmaktadır.

Endeksa'dan elde edilen verilere göre eğitim düzeylerine baktığımızda Adrasan ilkokul, Göynük ve Tekirova lise, Kemer merkez ise lise ve üniversite mezunu olarak gruplar analiz edilmiştir. Yerli halk ile yapılan anketler sonucunda elde edilen verilere göre gelir düzeyleri dört başlık altında incelenmiştir. Alanımızın büyük çoğunluğunu oluşturan turizm sektörünün elverişli kıyı kesimlerinden dolayı yaz sezonunda geçimini sürdürmektedir. Verimli toprakların tarıma olan katkısı ile birlikte narenciye, meyve-sebzeçilik üretimi gerçekleşmektedir. Komşu iller arasında gerçekleşen alış-veriş sonunda bölge ekonomisine sağlamaktadır. Kırsal alanlarda hayatlarını sürdüren halkın, bölgenin tomografik özelliklerine göre elverişli olarak yapılan hayvancılık ile geçimlerini devam ettirmektedirler. Kemer merkezde ise geçmiş yıllardan tarım ve turizmin günümüze kadar gelişmekte olduğu dönemde yerli halk geçimlerini ulaşım sektöründen (taksicilik, minibüsçülük vb.) sağlamaktadırlar. Tarihi, kültürel, doğal güzelliklerin ön

plana olduğu ve bu nedenle dış g alarak nfs artışında önemli bir pay oluşturmaktadır. Fakat nfs yoğunluğunun sonucu doğal güzelliklerin tahrip edilmesine neden olmaktadır.

Şekil 129. Sosyal Topografya analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

4.10.5 Efsaneler – Festivaller ve Etkinlikler Posterleri

Antalya'nın Kemer ve Kumluca ilçelerini kapsayan efsane ve etkinlikler poster olarak oluşturulmuştur.

EFSANELER

YANARTAŞ (ÇIRALI) VE BELEROPHONTES EFSANESİ

EFSANEME GÖRE EPHYRA KRALI GLAUKOS'UN OĞLU HIPPONOTES, BİR AV PARTİSİNDE KARDEŞİ BELEROS'U ÖLDÜRÜR VE "BELEROS'U YİYEN" ANLAMINA GELEN BELEROPHONTES ADINI ALIR. EPHYRADAN SÜRÜLEN BELEROPHONTES, ARGOS KRALINA SIGINIR. KENDİSİNE SIGINAN BU GENÇİ ÖLDÜRMEYİ KENDİNE YAKIŞTIRAMAYAN ARGOS KRALI ONU LİKYA KRALI'NA GÖNDERİR. LİKYA KRALI ACINACAK HALDEKİ BU GENÇİ ÖLDÜRMEK İSTEMEZ VE ONU OLYMPOS DAĞINDA YAŞAYAN ASLAN BAŞLI KEÇİ GOVDELI, YILAN KUYRUKLU VE AGZINDAN ALEVLER SAĞAN ÇANAVAR CHIMERA İLE DÖVÜŞMEYE GÖNDERİR. BELEROPHONTES, PEGASSOS ADLI KANATLI ATINA BİNEREK CHIMERA İLE DÖVÜŞMEYE GİDER. CHIMERA SALDIRDIGINDA PEGASSOS HAVALANIR VE BELEROPHONTES YERE İNERKEN MIZRAĞI İLE ÇANAVARI YERİN YEDİ KAT DİBİNE GÖMER. FAKAT CHIMERA YERİN YEDİ KAT ALTINDAN ALEVLER SACMAYA DEVAM EDER. ANADOLU'DA BİNLERCE YILDAN BERİ ANLATILAGELEN VE HOMEROS'UN BİZE BU ŞEKİLDE AKTARDIĞI EFSANEME GÖRE HALA YANAN ALEVLER, CHIMERA'NIN YERİN YEDİ KAT DİBİNDEN FIŞKIRAN ALEVLERDİR.

YANARTAŞ

ANTİK NİKOLAOS MİVNİ

NOEL BABA

DÜNYADA 'NOEL BABA' OLARAK BİLİNE AZİZ NİKOLAOS İN TÜRKİYE'NİN AKDENİZ KIYILARINDA ÖNEMLİ BİR LİKYA KENTİ OLAN PATARA'DA DOĞDUĞUNA İNANILYOR. MS. 270'Lİ YILLARDA PATARA'DA ZENGİN BİR BUĞDAY TUCCARININ OĞLU OLARAK DOĞAN VE BABASI ÖLDÜĞÜNDE BÜYÜK BİR SERVETİN TEK MİRASÇISI OLAN AZİZ NİKOLAOS SERVETİNİ YOKSULLAR İÇİN HARCAMAYA KARAR VERİR. BU SIRADA PATARA'DA ÖNCELERİ ÇOK ZENGİN OLAN BİR KİŞİ ÇOK FAKİRLEŞMİŞ VE KIZLARININ ÇEYİZİNİ YAPAMAYACAK DURUMA GELMİŞTİR. AZİZ NİKOLAOS DURUMU GÖREREK ONLARA YARDIM ETMEYİ DÜŞÜNÜR. KENDİNİ BELLI ETMEMEK VE GURURLARINI KIRMAMAK İÇİN KIZLARIN EVİNE GEÇE GİDER. UYKUDAYKEN BÜYÜK KIZIN AÇIK OLAN PENCERESİNDEN ÇEYİZİNE YETECEK OLAN BİR KESE ALTINI İÇERİ BIRAKIR. ORTANCA YE KÜÇÜK KIZIN ÇEYİZ PARALARINI İSE PENCERELERİ KAPALI OLDUĞU İÇİN BAÇADAN ATARLIŞTE NOEL BABA'NIN VİYASINDA BAÇADAN GİREK HEDİYE BIRAKMA OYKUSU BOYLE ORTAYA ÇIKMIŞTIR.

FESTİVAL VE ETKİNLİKLER

KEMER ALTIN NAR KÜLTÜR VE SANAT FESTİVALİ (KEMER KARNAVALI)

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ YABANCI TÜRKİTLERE TANITMAK İÇİN YER VEREN, KEMERLİLER VE YABANCI KONUKLARIN KATILIMLARINI SAĞLAYAN BU KARNAVAL İÇİTİLER VE YÜZLERCE TÜRKİT ÇERKİMLERİNİ DE DAHA SONRASI İNDA KEMER HOLIDAY CARNAVAL OLARAK DİĞİSTİRELMİŞTİR.

ULUSLARARASI ANTALYA BİSİKLET FESTİVALİ

ANTALYA VE ÇEVRESİNİN DOĞAL VE YARIBI GÖZELLİKLERİNİ, TERLİ VE YAGANCI BİSİKLET DUTELERİNİ AKTIFMAK VE ŞEHİRİN FAZİLETLERİNİ KATILIM KATILIM BULUNMAK ALDINA SAĞLANAN BİSİKLET FURULARI

CUMHURBAŞKANLIĞI TÜRKİYE BİSİKLET TURU KEMER

TÜRKİYE'NİN İNNDIA ÇAPINDAKİ EN FURİSTİLLİ SPOR ORGANİZASYONLARI ARASINDA YER ALAN VE 1967 YILINDA "MARMARA TURU" OLARAK BAŞLAYAN CUMHURBAŞKANLIĞI TÜRKİYE BİSİKLET TURU

GOYNÜK ULUSLARARASI EĞİTİM VE GENÇLİK FESTİVALİ

TÜÜN GZİBİNDE İLK KİNGİN KATEDİDİ 1100 ÖĞRENCİNİN BULGUNDUĞU EDUASYN İKİS SOKULU TARAFINDAN DÜZENLENEN FESTİVAL

ULUSLARARASI OLYMPOS KÜLTÜR VE EDERİYAT FESTİVALİ

YÖRE HALKİ VE YERLİ İYBANCİ TURİSTLERİN KATILIMıyla GERÇEKLEŞEN VE ŞİTİLER, MÜZİKLER, SANAT ETKİNLİKLERİYLE İKİNNEL BİR FESTİVAL

RED BULL SEA TO SKY KEMER

DÜNYANIN EN YETİNEREKİ SPORCULARI İLE EĞLENCİLİ BİR ENDURO YARIŞ KEVİT SUNMAK İÇİN HALKIN İLAKEDİN KATILIM SAĞLAYAN ORGANİZASYON

TEKİRÖVA PHASELİS SANAT ETKİNLİKLERİ

ESKİ ÇAĞIN İNİLLİ İLMAN KENTİ PHASELİS'E MİZOKATEPE ESKİNDİ PHASELİS FESTİVAL

ADRASAN YOGA ŞENLİĞİ

MEDITASYON, NİREYİ VE ZAVFLANMAK İÇİN YOGA OLARAK İÇİ AYRI ÇALIŞMANIN YER ALMAK İÇİN İNİTİ, HAYATİ SİYEM VE ÇOKU İLA KILCAKAYAN İNSANLARIN ARASINDA YOM NEGATİFLERDEN ARILACAGINIZ ETKİNLİK

KEMER VAZA MERHABA ŞENLİĞİ

TURİZMCİLERE TURİSTLERİN İLK KİMLERİNİ KUVVETLENDİRMEK İÇİN TURİZME KATKI SUNMAK İÇİN HALKIN TURİZM BELENCİNİ ULANDIRMAK AMAKLI SAĞLANAN ORGANİZASYON

RIXY KIDS FEST TEKİRÖVA

TARKI İLKELERDEN KATILAN 700'ÜN İÇERİNDE COÇUKTAN İNİTİLMELİ BİR YATIL DENETİMİ YAŞA MAMINIA İNİTİLMİŞ FESTİVAL. RİXYS HİTTELİ TARAFINDAN GELİNEKSEL HALLE GİTİLELİ

ADRASAN REGGAE MÜZİK FESTİVALİ

TÜRKİYE'NİN İLK REGGAE FESTİVALİ. ANTALYA'NIN İLMULLU İÇİSİNE İNİTİLMİŞ ADIRASAN ÇARBAHİYE BELEDİYESİ TARAFINDAN DÜNYA İLK REGGAE SANATÇILARINDAN SİDİTHİ ARABİSTANLİ, MİKKA, DON CARLOS, DEERBEZ, AKGARA VE MÜDÇİ GİRİ İŞİMLERDE BU FESTİVALERE KATILDI

ULUSLARARASI KEMER, PARİS 2 BATIĞI DALIŞ ETKİNLİĞİ

DÜNYA İLAKEDİN İNİTİLMİŞ PARİS 2 VE ALEXANDRA SAVAŞ GEMİLERİNİ BAĞIRAN İNİTİLMİŞ KARIBUTANİ ANIŞINIA 30 METRE DERİNLİKTEKİ BATIĞA DALIŞ ETKİNLİĞİ

TÜRKİYE JONGLÖRLÜK FESTİVALİ

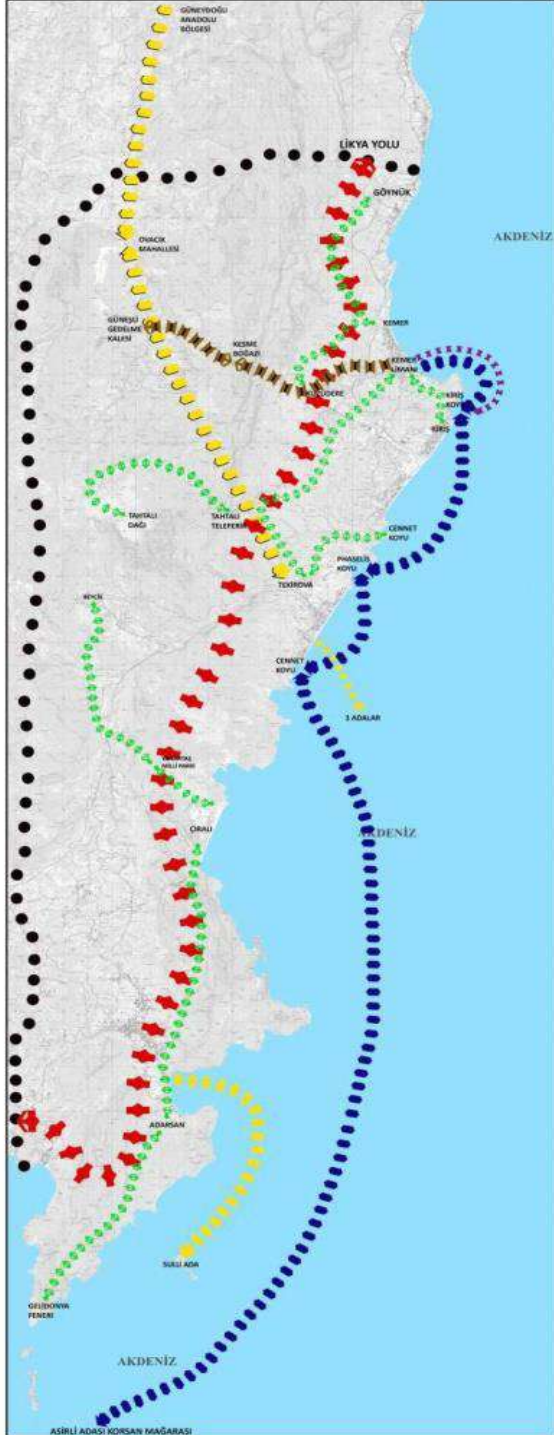
JONGLÖRLERİN YETENEKLERİNİ SERGİLEDİĞİ VE TÜM GÖŞTERİLERİN KATILIMCILAR TARAFINDAN SAĞLANDIĞI FESTİVAL

YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ
YERLİ İNİTİLMİŞ

Şekil 130. Efsaneler – Festivaller ve Etkinlikler posteri (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

4.10.6 Yolculuk Deseni Analizi

Antalya Tekirova mevkiine gelen mevsimlik işçiler genelde güney doğu Anadolu bölgesinden gelir. Buradaki hasat kaldırıldıktan sonra ya evlerine geri dönerler ya da başka bölgelere mevsimi gelen meyve sebze hasadı için çalışmaya giderler. Kemer limanından günlük yat turları kalkar bu turlar genellikle giriş koyu-*Phaselis* koyu-Cennet koyu-Asirli adası korsan mağaraları rotasını izler. Bir diğer yat turu ise Adrasandan sulu ada mevki arasında gerçekleşir. Bölgede dalış turları da gerçekleşir. Dalış sporuyla ilgilenen ve dalış yapmaya meraklı kişiler genellikle kemer giriş koyunda ve Tekirova 3 adalar da dalış gerçekleştirirler. Kemerde başlayıp yine kemere bağlı güneşli mevkiinde bulunan Gedelme kalesi arasında jeep turları yapılır. Çalışma alanını boydan boya geçen Likya yolu bulunmaktadır. Bu Likya yoluna bağlanan birçok doğa yürüyüş parkurları bulunur. Bu yürüyüş parkurları bölgedeki Yörüklerin eskiden beri kullandıkları patika yollardan oluşur.

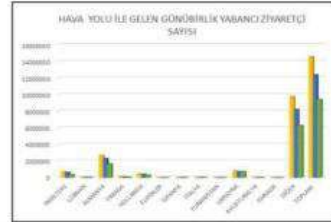

GÖSTERİMLER

- KEMER YAT TÜRÜ: KEMERDE BULUNAN YERLİ VE YABANCI TURİSTLERİN TERCIH ETTİĞİ KEMER LİMANINDAN BASLAYIP SIRAYLA KIRIŞ KOYU-PHASELİN KOYU-CENNET KOYU-KORSAN MAĞARASI ROTASINI İZLEYEN GÜNÜBİRLİK TURLARDIR.
- ADRASAN YAT TÜRÜ: TURİSTLERİN TERCIH ETTİĞİ ADARSA NADAN SULU ADAYA GÜNÜBİRLİK TURLARDIR.
- KEMER DALIS TÜRÜ: KIRIŞ KOYUNDA YAPILAN GÜNÜBİRLİK TURLARDIR. GENELİKLE DALIS SPORUYLA İLGİLENEN YERLİ HALK VE YABANCI TURİSTLERİN EN ÇOK UĞRADIĞI MEKANDIR.
- TEKİROVA DALIS TÜRÜ: TEKİROVA YANINDAKİ 3 ADALARDA YAPILAN GÜNÜBİRLİK DALIS TURLARDIR.
- LİKYA YOLU TURLARI: TURİSTLERİN TARİHİ LİKYA YOLU ÜZERİNDE BİRCOK TARİHİ MEKANI ZİYARET EDEREK YAPTIKLARI GÜNÜBİRLİK TURLARDIR.
- DOĞA YÜRÜYÜŞ PARKURLARI: YÖBÜKLERİN KULLANIMIS OLDUKLARI PATIKALARDAN OLUŞTURULMUŞTUR LİKYA YOLU ÇEVRESİNDE GELİŞMİŞTİR.
- KEMER JEEP TÜRÜ: TURİSTLERİN KEMER MERKEZDEN BASLAYIP KESME BOĞAZI-GÜNEŞLİ ROTASINI İZLEDİĞİ TARİHİ KALE VE MAĞARA ZİYARETİ YAPTIĞI GÜNÜBİRLİK TURLARDIR.
- MEVSİMLİK İŞÇİ ROTASI: OVACIK VE TEKİROVA MAHALLELERİNDE BULUNAN BAĞÇELERE GELEN MEVSİMLİK İŞÇİLERİN İZLEDİKLERİ YOLDUR.

İNGİLTERE	ALMANYA	FRANSA	HOLLANDA	FİLİPİNLER	İSPANYA	İTALYA	YUNANİSTAN	UKRAYNA	AVUSTURALYA	KANADA	DİĞER
2019	9769	1999	480	823	252	728	269	208	1342	945	3013
2018	2837	2217	936	808	505	2307	248	1365	1617	1624	1293
2017	13726	2336	22455	664	505	8930	175	980	2038	2140	1074

İNGİLTERE	ALMANYA	FRANSA	HOLLANDA	FİLİPİNLER	İSPANYA	İTALYA	YUNANİSTAN	UKRAYNA	AVUSTURALYA	KANADA	DİĞER
2019	109570	46185	2670343	130394	434020	1947	8984	24265	6925	800600	2269
2018	82985	12779	2303393	40296	387613	859	4865	17605	3252	713264	3392
2017	360002	27185	1824102	82418	274139	698	3554	30999	2962	725399	5026

HAZIRLAYANLAR
SELMANUR AYTAÇ-17653011
MÜZEYYEN H. KASAPOĞLU-17653012
ZEKİYE SARI-17653018
AYSU DALKILIÇ-17653020
EMRE ÖZ-17653046
DIYAR SONDUK-17653051
SELİN ACAR-17653505
MERVE BAYRAM-18653038
REYAN SANCAK-18653057
MERVE AYYILDIZ-18653502
ZÜHRE ÖZYURT-18653007

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 131: Yolculuk Deseni analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

4.10.7 Fotoğraf Paftası

Antalya'nın Kemer ve Kumluca ilçelerini kapsayan 4 alt bölgeyi içeren sosyo-ekonomik açıdan değerlendirilen fotoğraf paftası oluşturulmuştur.

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI FOTOĞRAF PAFTASI

KEMER

PHASELİS ANTIK KENTİ
M.Ö. 1000 civarında kurulmuş olan Phaselis Antik Kenti, Akdeniz'in en büyük antik kentlerinden biridir. Kentin en önemli yapıları, kule, duvarlar, tiyatro, forum, tapınaklar ve çeşitli sivil yapılar olarak sıralanabilir.

KARAYOLLAR
Kemer'in ulaşımını sağlayan karayolları, bölgenin ekonomik gelişimine katkı sağlar. Özellikle Antalya-Kemer ve Kemer-Belek karayolları, bölgenin ulaşım ağındaki önemli yapılarıdır.

MEYDANCI AN SİĞİRCİ
Kemer'in en önemli geleneksel sanatlarından biri olan Meydancı An Sığircisi, bölgenin kültürel mirasını yansıtan önemli bir yapıdır.

BEYHİS ANTIK KENTİ VE ÇİĞIRI TEPE
Kemer'in batısında yer alan Beyhis Antik Kenti, bölgenin en eski yerleşim yerlerinden biridir. Çığırı Tepesi ise bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir.

MOLLA DELEĞİ MAĞARASI
Kemer'in güneyinde yer alan Molla Deleği Mağarası, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Mağarada bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ULUBINAR
Kemer'in güneyinde yer alan Ulubınar, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Bölgede bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ÇİĞIRI VE OLYMPOS KAMPALARI
Kemer'in güneyinde yer alan Çığırı ve Olympos Kampaları, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Kampalarda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

YAYLALAR
Kemer'in güneyinde yer alan yaylalar, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Yaylalarda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

OLYMPUS
Kemer'in güneyinde yer alan Olympos, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Olympos'ta bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

LİKYA YOLU
Kemer'in güneyinde yer alan Likya Yolu, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Yolda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

KEMER ALTIYI NAKİLLERİ VE SAĞLIK FİTİLLERİ
Kemer'in güneyinde yer alan Kemer Altıyı Nakilleri ve Sağlık Fıstıkları, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Fıstıklarda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

KEMER BİRİCİ FESTİVALİ
Kemer'in güneyinde yer alan Kemer Birici Festivali, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Festivalde bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

TEKİROVA

TEKİROVA PLAJI
Tekirova Plajı, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Plajda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

PHASELİS ÖREN YERİ VE MÜZESİ
Phaselis Ören Yeri ve Müzesi, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Müzede bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

PHASELİS PLAJLARI
Phaselis Plajları, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Plajlarda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

TAHTALI DAĞI OLYMPOS TELEFERİK
Tahtalı Dağı Olympos Teleferik, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Teleferikte bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ÜÇ ADALAR
Üç Adalar, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Adalarda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

EKO PARK
Eko Park, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Parkta bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ETKİNLİKLER

DOĞA YÜRÜYÜŞLERİ
Doğa yürüyüşleri, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Yürüyüşlerde bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

YAMAC PARASÜTÜ
Yamac Parasütü, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Parasütte bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

PHASELİS SANAT ETKİNLİKLERİ
Phaselis Sanat Etkinlikleri, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Etkinliklerde bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ADRASAN

ADRASAN KALESİ
Adraskan Kalesi, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Kalede bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ADRASAN KOVU
Adraskan Kovu, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Kovuda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

OLYMPUS ANTIK KENTİ
Olympos Antik Kenti, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Kentte bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

LİKYA YOLU
Likya Yolu, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Yolda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

BELEN BUCAĞI
Belen Bucağı, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Bucakta bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ULUSLARARASI OLYMPOS KÜLTÜR VE EDEBİYAT FESTİVALİ
Uluslararası Olympos Kültür ve Edebiyat Festivali, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Festivalde bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ADRASAN TURİZM VE KÜLTÜR SENLİĞİ
Adraskan Turizm ve Kültür Senliği, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Senlikte bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

ADRASAN YOĞA SENLİĞİ
Adraskan Yoğa Senliği, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Senlikte bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

GÖYNÜK

GÖYNÜK KANYONU
Göynük Kanyonu, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Kanyonda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

DİNO PARK
Dino Park, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Parkta bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

GÖYNÜK HALK PLAJI
Göynük Halk Plajı, bölgenin en önemli doğal güzelliklerinden biridir. Plajda bulunan kaya resimleri, bölgenin eski tarihini yansıtan önemli bir yapıdır.

Uluslararası Eğitim ve Gençlik Festivali bu yıl 1. Si düzenlenen festivalde BDT ülkeleriyle Afganistan ve Pakistan'dan gelen 1100 öğrenciye Rusça, İngilizce dil, matematik, fen bilimleri, satranç gibi yarışmaların yanı sıra, futbol, hentbol gibi sportif yarışmalar gerçekleştiriliyor.

HAZIRLAYANLAR	17653012 MÜZEYYEN HANIM KASAPÖĞLU
17653020 AYSU DALKILIÇ	17653018 ZEKİYE SARI
17653051 DIYAR SONDUK	18653502 MERVE AYYILDIZ
17653046 EMRE ÖZ	18653038 MERVE BAYRAM
17653011 SELMANUR AYTAÇ	18653057 REYAN SANCAK
17653505 SELİN ACAR	18653507 ZÜHRE ÖZYURT

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ	DR.ÖR.ÖĞÜZ ÖZBEK(K)
DR.ÖR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ	ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN
	1/25.000

Şekil 132. Fotoğraf paftası (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

4.10.8 GZFT Analizi

Antalya ili Kumluca ve Kemer ilçelerini kapsayan Göynük-Kemer-Tekirova ve Adrasan alt bölgeleri kapsayan çalışma alanı sınıridir. sosyal kültürel açıdan güçlü, zayıf, fırsat ve tehditlere yönelik hazırlanan bu haftada ayrıştırılmalar yapılmıştır. Bu sınıflandırmalar beşeri kültür, estetik kültür, tarihi kültür ve ekolojik kültür başlıkları altında incelenmiştir. Bu sınıflandırmalar doğrultusunda sosyokültürel hal yaşamında tarihi günlük yaşantı çevre ve kentsel kimlik çerçevesinde incelenmiştir.

GÖSTERİM

SINIRLAR-EŞİKLER

- ÇALIŞMA ALAN SINIRI
- MAHALLE SINIRLARI

DOĞAL EŞİKLER

- DENİZ

BAĞLANTILAR

- ULAŞIM ALTYAPISI
- KONTROLLÜ ERİŞİM YOLU (D-400)

TARİHSEL KÜLTÜR

- G1- Kültürel mirasın zenginliği.
- G2- UNESCO dünya mirasına sahip arkeolojik kazı eserlerinin bulunması.
- G3- Tarihi ve kültürel değere sahip alanların gelecek kuşaklara aktarımının yapılabilmesi için müzeler kurularak sürdürülebilirliği sağlanması.
- G4- Kent kimliğinin sürdürülebilir olması.
- G5- Geleneksel yemek kültürünün geçmiş yıllardan günümüze devamlığını sağlaması.
- T1- Turizmde taşıma kapasitesinin üzerine çıkması ile tarihi ve kültürel değerlerin yok olma tehlikesinde olması.
- F15- Likya Yolu'nun çalışma alanının sınırları içerisinde olması.

BEŞERİ KÜLTÜR

- G6- Göç ile gelen nüfusun bölge içerisinde dengeli dağılım göstermesi.
- G7- Yükseköğül ile turistik işletmeler arasında sağlanacak işbirliği ile bölgedeki eşitli istihdam oranının artması.
- G8- Kadın nüfusunun sosyal ve toplumsal faaliyetlere katılımının olması.
- G9- Köy-şehir ilişkileri ile kültürel kalkınmanın olumlu etkilenmesi.
- G10- Sivil toplum örgütlerinin kültürel miras ve koruma konusu hakkında bilinç ve birliktelik oluşturmaları.
- Z1- Kültürel tesis alanlarının eksikliği (kongre merkezi ve kütüphane) kentin sosyo-kültürel yapısını olumsuz etkilemesi.
- Z2- Gelen göç ile kentler arası eşitsiz dağılımın olması.
- Z3- Merkezde bulunan ticaret alanlarında , yüksek oranda doğu kesiminin bulunmasıyla birlikte kültürel ayrımsızlığın oluşması.
- Z4- Bölge genelinde sağlık tesislerinin yeterli sayıda bulunmaması.
- Z5- Donatı alanlarının yetersiz ve erişim yeterlilik mesafesinin fazla olması.
- F7- Alternatif turizm yaklaşımları ile yeni istihdam alanları oluşturmaları.
- F9- Farklı köylerden insanların bölgeye gelmesi ile birlikte kültürel etkileşimin artması.
- F14- Bölgede bulunan yükseköğrenim eğitim tesislerinin bulunması.
- F17- Artan turizme dayalı ticaretin ilerlemesi ile zamanla kültürel değerlerin tehdit altında olması.
- F18- Turistlerin göç etmesi ile yerleşik nüfusa ait gelenek ve göreneklerin sürdürülebilmesi açısından tehdit oluşturmaları.
- T4- Artan turizm gelişmelerinin sonucu ile doğal kaynak ve değerlerin olumsuz etkilenmesi.
- T5- Yerel halk ile yabancı turist arasında iletişim bağlarının zayıf olması nedeni ile kültürel farklılığın yaşanması.

ESTETİK KÜLTÜR

- G11- Likya yolu rotasının Uluslararası düzede kültür turizmini tanıtmaları.
- G12- Düzenlenen uluslararası festival ve yarışmalar entelektüel yaşamın canlı kalmasını sağlaması.
- G13- Bölgede düzenlenen festivaller ile turizme dayalı ticarete katkı sağlaması.
- G14- Tahtalı Dağı'ndaki Olympus Teleferik'inin 2365 m yükseklikte olup Avrupa'nın en yüksek halatlı teleferik tesisine sahip olması.
- F16- Kenis doğal ve kültürel açıdan zenginliği, belli bölgelerde cazibe merkezleri oluşturmaları.
- F19- Deniz ulaşımına imkan veren marinalar sayesinde birçok ada ve koylara tekne turizminin düzenlenerek sosyal faaliyetlere imkan sağlaması.

EKOLOJİK KÜLTÜR

- G15- Dört mevsime yönelik turizm faaliyetlerinin uygun olması.
- G16- Tarımsal ürün çeşitliliğinin gastronomi kültürü açısından öne çıkması.
- G17- Verimli tarım topraklarının bulunması tarımın gelişerek Kemer ilçesinin ekonomisine katkı sağlaması.
- Z6- Yaz sezonunun belirli ve dar zamanlı olması, hizmet sektörüne olumsuz etki etmekte.
- Z7- Kıyı alanlarında gerekli düzenlemelerin bulunmaması ve rekreatif kullanımların yetersiz kalması.
- F12- Doğal liman özelliğine sahip olan alanlarda günübirlik turizm tesislerinin bulunması.
- F18- 2023 Türkiye Turizm Stratejisinde bölgede eko turizmin geliştirilmesinin önerilmesi.
- F19- Doğası ve ikliminin turizm faaliyetlerine elverişli olması.
- F13- Kıyı ve iç alanların rant alanı haline gelmesi ile doğal ve kültürel değerlerin yok olması.
- F14- Nesli tükenmekte olan çarrettacıretta kaplumbağalarının yumurtlama alanlarının antropojenik etki altında kalması.
- T8- Yaz aylarında meydana gelen ekolojik taşıma kapasitesinin üzerine çıkılmasından dolayı çevre kirliliğinin oluşması.
- F19- Kıyı alanlarında yapılaşmanın artması sonucu deniz canlılarının zarar görmesi.

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

DOÇ.DR. ÖZGÜR ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.ÜYESİN AYGÜN

BAĞLANTILAR
MELİHANNE AYTEMEL
SUCUPTAŞ İLHAN
ZEHRA YILMAZ
YILDIZ DAĞDAR
EMRE İSMAİL YILDIZ

TEKİRANLAR
MELİK İZZET
MURAT AKAR
BERKAY AKIN
BERKAY AKIN
MURAT AKAR
ZEHRA YILMAZ

1/50.000

Şekil 133. GZFT analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

BÖLÜM BEŞ

EKONOMİK YAPI

5.1 Sosyo-Ekonomik Durum

Antalya ili, turizm alanı ilan edildikten sonra hızlı bir nüfus artışı yaşamıştır. Turizm olanaklarının çeşitliliği buna bağlı olarak tesislerin gelişmişliği, her mevsim tarıma uygun topraklara sahip olması, ulaşım altyapısı yeterliliği ve denize kıyısı olması gibi birçok özellikleriyle göç artışı yaşamaktadır. Antalya'nın nüfusu 2020 yılında 2 milyon 511 bin 700 kişiye ulaşmıştır. Ülkede en fazla nüfusa sahip 5. ili Antalya'dır. Antalya'nın nüfusu 2019 yılında 2 milyon 426 bin 356 iken, bu sayı 2020 yılı itibariyle 85.344 kişi artmıştır. [URL138]

Antalya il nüfusu Türkiye geneline göre daha yüksek bir eğitim düzeyine sahiptir. 2008 verilerine göre, 15 yaş üstü okuma yazma oranı toplam il nüfusunun %97'sini (erkeklerde %91, kadınlarda %86'sını) oluşturur, bu oran Türkiye için %83'tür. (Erkeklerde %88, kadınlarda %79). Bu farklılık özellikle nüfusun üniversite eğitimi kesiminde belirginleşir: üniversite ve yükseköğretim mezunları toplam nüfusa oranı Antalya'da %7 iken Türkiye genelinde ise %5,4'tür. [3]

Kemer'de 2019 toplam nüfusu 46.143'ken bu sayının 24.090'ı erkek nüfus oluşturmaktadır. Kadın nüfusu ise 22.053'ünü oluşturmaktadır. İlçe Merkez nüfusu ise toplam 4.537'dir. Bu Merkez nüfusun 2.441'i Erkek, 2.095'i ise kadın nüfusu oluşturmaktadır. Tekirova Mahallesi'nin toplam nüfusu 3.057 'tir. Bu nüfusun 1.563'ü Erkek, 1.494'si kadın oluşturmaktadır. Göynük Mahallesi'nin toplam nüfusu 7.337'tir. Bu nüfusun 3.856'si Erkek, 3.481'si kadındır. Kumluca ilçesinde bağlı Adrasan Mahallesi nüfusu 2.437'di olmakla beraber bu nüfusun 1.251'si erkek, 1.186'si kadın kesimi oluşturmaktadır. [URL138]

Tablo 52. Nüfus dağılım ve oranları 2020 [URL 166]

	Toplam Nüfus	Kadın/Erkek Oranı (%)		Yaşlı/Genç Oranı (%)		
		Kadın	Erkek	Yaşlı	Orta	Genç
Kemer (Merkez)	4.537	46,18	53,82	10,87	60,04	29,09
Tekirova	3.057	48,87	51,13	12,43	56,93	30,59
Göynük	7.337	47,44	52,66	10,70	33,24	56,06
Adrasan	2.437	48,67	51,33	20,52	25,97	53,51

İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması SEGE-2017 rapor verilerine göre; Birinci gelişmişlik kademesinde yer alan ilk 9 il aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53. 1.Kademe iller SEGE 2017 [4]

İller	SEGE 2017 Sırası	SEGE 2017 Endeksa Değeri
İstanbul	1	4,015
Ankara	2	2,718
İzmir	3	1,926
Kocaeli	4	1,787
Antalya	5	1,642
Bursa	6	1,336
Eskişehir	7	1,278
Muğla	8	1,175
Tekirova	9	1,014

Sege-2017 rapor verilerine göre Antalya ili gelişmişlik endeksinde birinci kademe 5. sırada yer almaktadır. Bunun nedeni Antalya'nın turizm, tarım, kişi başı yabancı sermayeli şirket sayısı ve okuryazar kadın oranı değişkenlerinde Türkiye genelinde en iyi sonuçlara sahip il olarak kendini göstermektedir. Tabloda görüldüğü üzere 9 il arasında Antalya ve Muğla illeri turizm imkânları nedeniyle uluslararası çekim merkezleri oluşturmuşlardır. Turizm yatırım-işletme ve belediye belgeli yatak sayısı oranında Antalya ve Muğla illeri 81 il içerisinde ilk iki sırada yer almaktadırlar. Antalya birinci kademe iller arasında yer almasının diğer bir nedeni ise eğitim alanında gelişmişlik seviyesinin yüksek olmasıdır. 2014 yılı verilerine göre, okuryazar kadın oranı (yüzde 97,6) bakımından Antalya ilk sırada yerini almaktadır. [4]

Antalya şehrinin ekonomisi turizm, ticaret ve tarım ön planda olup sanayi faaliyetleri de son dönemde gelişme göstermektedir. Bu faaliyetler dışında Antalya'da hayvancılık, madencilik gibi faaliyet kollarında da istihdam az olsa da iş faaliyetleri sürdürülmektedir. [URL140]

Tablo 54. Sektörlere göre istihdam oranı 2014 [3]

	Tarım	Sanayi	Hizmet
2014 Yılı-ANNUAL	21,1	27,9	51,0
TR61(Antalya, Isparta, Burdur)	27,7	14,6	57,7

İl bazında temel işgücü göstergeleri, Antalya’da işgücüne katılma oranının (%57,5) da istihdam oranının (%52,9) da Türkiye ortalamalarının daha üstünde görülmektedir. Aynı şekilde bölgenin ortalamaları da Türkiye ortalamalarından daha yüksektir. Bu nedendir ki Antalya’da işsizlik oranının %7,9 oranı ile Türkiye ortalaması olan %9,7 seviyesinden daha düşük olduğu görülmektedir. [URL139]

TR61 bölgesinde istihdam edilenlerin oranı %27,7’si tarımda, %14,6’sı sanayide ve %57,7’si hizmet sektörlerinde çalışmaktadır. Türkiye’de ise tarımın payı %21,1; sanayinin payı %27,9 ve hizmet sektörünün payı %51 oranındadır. [URL139]

5.2 Sektörel Dağılım

5.2.1 Antalya

5.2.1.1. Tarım

Antalya ili sahip olduğu Antalya Ovası ile tarımsal potansiyel ve ekolojik uygunluk açısından Türkiye tarımında önemli bir yere sahiptir. Antalya topraklarının beşte birinde tarım yapılan bir bölgedir. [4]

Şekil 3734. Antalya ili bitkisel üretim ürün deseni [URL 167]

Antalya'da tarım yapılan yerleri kıyı kesimi ve kıyından uzak kesimler olarak ayırırsak kıyı kesiminde portakal, muz, avokado gibi tropikal bitkilerin yetiştirilebilmesinin yanında sera tarımına da yapıldığı da görülmektedir. Ama kıyından uzak kesimlerde ise elma, armut, ayva gibi soğuğa dayanıklı meyve türleri yetiştirilmektedir. En çok yetiştirilen tarım ürünlerinde domates, hıyar ve portakal gelmektedir. Türkiye’de en çok muz, portakal yetişen ilimiz Antalya’dır. Narenciye türlerinden mandalina, limon, greylift Antalya’nın tarımda başta gelen gelir kaynağı denilebilir. Antalya’da zeytincilik de oldukça gelişmiştir. [URL138- URL140]

Tablo 55. Antalya arazi dağılımı 2019 [5]

Arazi Dağılımı	Antalya (da)	Türkiye (da)	Türkiye'deki Payı (%)
Tarım Alanı	3.617.072	230.949.238	1,6
Çayır ve Mera Alanı	2.044.630	146.170.000	1,4
Orman Alanı	11.417.020	226.220.000	5,0
Yüzölçümü	3.098.278	.176.703.762	1,8
Toplam	20.177.000	780.043.000	2,6

Antalya arazi dağılımına bakıldığında en çok alanın yaklaşık 11 milyon dekar alan olan orman alanları kapladığı görülmektedir. Türkiye'deki payı %5'tir. Orman alanlarından sonra tarım alanı gelmektedir. Tarım alanları ise yaklaşık 3,5 milyon dekar alan kaplamaktadır. [5]

Tablo 56. Antalya üretim alanları 2019 [5]

Üretim Alanları	Üretim Alanı (da)	Oranı (%)
Tarla Bitkileri	1.789.048	49
Meyve	797.144	22
Sebze	501.165	14
Süs Bitkileri	5.944	0
Nadas ve Kullanılmayan Alan	523.771	14
Toplam	3.617.072	100

Antalya'nın toplam tarım alanları yaklaşık 3,5 milyon dekar alandır. Bu alanlar; yaklaşık 1,7 milyon dekar tarla bitkileri, yaklaşık 8 yüz bin dekar meyve alanları, yaklaşık 5 yüz bin dekar alan sebze tarlaları ve yaklaşık 6 bin dekarlık alanda süs bitkilerinin üretimi sağlanmaktadır. Geriye kalan alan ise yaklaşık 5 yüz bin dekar nadas ve kullanılmayan alanlardır. [5]

Tablo 57. Antalya'da yetişen meyve ürünleri/oranları 2019 [5]

Ürünler	Türkiye Üretim (Ton)	Antalya Üretim (Ton)	Türkiye İçindeki Oranı (%)	17 Yıllındaki Değişim (%)
Portakal	1.700.000	508.903	30	+69
Elma	3.618.752	234.321	7	+54
Nar	559.323	130.031	23	+1.625
Üzüm	548.323	201.954	37	+454

Muz	1.525.000	70.129	5	+81
Zeytin	16.256	6.135	38	+27
Yenidünya	16.170	4.003	25	+42
Avokado	4.209	3.409	81	+1508

Antalya meyvecilikte çok ileri durumdadır. Türkiye’de portakal üretiminin %30’unu, nar üretiminin %23’ü muz üretiminin %37’si avokado üretiminin %81’i Antalya’da üretilmektedir. Portakal üretiminde son 10 yılda %30 verim artışı sağlanmıştır. Elma, armut, erik, ayva, şeftali, kayısı, üzüm, iğde, keçiboynuzu, kızılcık ve diğer meyveler türleri de yetişmektedir. [5]

Tablo 58. Antalya örtü altı alan dağılımı 2019 [5]

Örtü altı Alanlar	Toplam Alan (da)	Cam Sera (da)	Plastik Sera (da)	Yüksek Tünel (da)	Alçak Tünel (da)
Antalya	286.522	61.062	199.182	13.348	12.931
Türkiye	789.604	75.495	38.671	111.038	224.400
Antalya/ Türkiye (%)	36	81	53	12	6

Türkiye'deki toplam 789.604 dekar olan örtü altı tarım alanlarının %36’sı olan 285.522 dekar Antalya'da üretim yapılmaktadır. Bu durum ile Antalya Türkiye’nin cam sera alanının %81’i ve plastik sera alanının ise %53’üne sahiptir. Mevcut alanların yenileştirme çabası hızla devam etmektedir. Bununla birlikte dünyadaki gelişmeleri de takip ederek üretim yönteminde ve teknolojisindeki yenilikleri üretime katmayı amaçlamışlardır.[5]

Tablo 59. Antalya’da yetişen sebze ürünleri/oranları 2019 [5]

Ürünler	2019			İlimizin Üretimde 17 Yılda Değişim (%)
	Türkiye Üretim (Ton)	Antalya Üretim (Ton)	Türkiye İçindeki Oran (%)	
Domates Toplam	12.841.990	2.528.905	20	+68
Örtü altı	4.083.681	2.421.247	59	+128
Hıyar Toplam	1.916.645	538.137	28	8
Örtü altı	1.156.997	528.423	46	+27
Karpuz Toplam	3.870.515	444.553	11	+229

Biber Toplam	2.625.669	501.213	19	+124
Örtü altı	749.769	434.783	58	+155
Patlıcan Toplam	822.659	196.088	24	+4
Örtü altı	323.009	165.962	51	-9
Mantar (Kültür)	49.364	26.314	53	+239

Antalya örtü altı sebze üretiminde üretim oranı Türkiye'nin örtü altı domates üretiminin %59'u, biber üretiminin %58'i, patlıcan üretiminin %51'i, hıyar üretiminin %46'sı Antalya üretmektedir. Antalya'da son 17 yılda örtü altı biber üretiminde %155, domates üretiminde %128, karpuz üretiminde ise %2.007 artış sağlamaktadır. [5]

Tablo 60. Antalya organik tarım çeşitliliği 2018 [5]

2018	Üretici Sayısı	Üretim Alanı (da)	Üretim (da)
İyi Tarım	711	41.023	291.096
Organik Tarım	127	20.930	3.963

Antalya'da 35 organik tarım kontrol ve sertifikasyon kuruluşundan 2 tanesi, 26 iyi tarım uygulamaları kontrol ve sertifikasyon kuruluşundan 1 tanesi Antalya ilinde bulunmaktadır. Türkiye'deki 81 il içinde en rekabetçi 8. il konumundadır. Ayrıca, %31,48 oranında Beşerî Sermaye ve Yaşam Kalitesi Alt Endeksi ile Antalya Türkiye'nin en yaşanabilir 6. kent sırasını almıştır. [5]

Tablo 61. Antalya süs bitkileri üretimi 2019 [5]

Ürünler	Türkiye'de (Adet)	Antalya Üretim	Türkiye İçindeki Oranı (%)
Kesme Çiçek	1.093.333.943	480.692.700	44
İç ve Dış Mekân Bitkileri	562.227.068	21.955.400	4
Çiçek Soğanlar	62.537.229	11.062.250	18
Toplam	1.718.098.240	513.710.350	30

Doğal çiçek soğanlarının üretimi, doğadan toplanması ve ihracatına ilişkin yönetmelik doğrultusunda Antalya'da Toroslar 'da bulunan doğal çiçek soğanları doğadan toplanarak üretim ve büyütme tarlalarında üretimi sağlanıp sökülüp yapılarak Hollanda'ya ihracatı yapılmaktadır. Doğal çiçek soğanlarından ihracatı yapılan en önemli türler arasında yer alan Galanthus Elweesi (Kardelen), Erantis Hyamalis (sarı karçiçeği) ve Anemone Blanda (Dağ lalesi) ve Cyclamen Cilicium (Sklamen) Antalya ilinde yetişmektedir. Antalya süs bitkisi üretiminde Türkiye'nin Karanfil üretiminin %74'ünü, Gerbera üretiminin %74'ünü, Gypsohilla üretiminin %67'sini sağlamaktadır. [5]

Tablo 62. Antalya tohum-fide üretimi 2019 [5]

Tohum-Fide	2019		
	Türkiye	Antalya	Türkiye İçindeki Oranı (%)
Sebze Tohumunu Üretimi Yapan Firma Sayısı	197	98	50
Sebze Fidesi Üretimi Yapan Firma Sayısı	137	71	20

Antalya, önemli bir sebze üreticisi olmasına rağmen geçmişte sebze tohumunda dışa bağımlı bir yapıya sahipti. Türkiye tohumculuk sektöründe son yıllarda uygulanan politikalar ve yapılan desteklemelerle birlikte 2018 yılında 1 milyar adet fidan üretilmiştir. Fide üretimimiz son 15 yılda %100 artmıştır. Türkiye'nin 2002 yılında 145.227 ton olan tohumluk üretimi, 2018 yılı itibarıyla 7,2 kat artarak 1.059.316 ton'a yükselmiştir. 2019 yılı aralık ayı itibarıyla Türkiye'deki sebze tohumu üretimi yapan 197 firmanın 98'si ve Türkiye'deki sebze fidesi üretimi yapan 137 firmanın 71'i Antalya firmasıdır. [5]

Antalya tarımda sulama, gübreleme, ilaçlama ve modern araç kullanmada en üstün seviyededir. Orman ürünleri bakımından zengindir. Entansif tarımın uygulandığı Antalya ilinde, üretim gelirinin artışıyla birlikte tarım sektöründe de istihdam da artış olması, Türkiye ekonomisi açısından çok önemlidir. Ülkenin reçine üretimini dörtte birini Antalya ili sağlamaktadır. Tomruk ve direk üretimi fazladır. Son yıllarda avokado ve pıkan cevizi yetiştirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Kentin hızlı gelişmesine paralel ilerleyen tarım sektörü kendi içinde de

derin değişimlere uğramıştır. 1970 yılında nüfusun dörtte üçü tarımsal sektörlerden geçiniyor-ken tarım alanında ne kadar kendini geliştiriyor olsa da 2000 yılında bu oran %49' a düşmüştür. [5]

Ulusal ve uluslararası alanda tanınan Antalya, Antalya Valiliği'nin yürüttüğü tarım sektörüne ilişkin tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla oluşan Türkiye'nin ilk Tarım Konseyi'ni kurarak, tarımsal ürünlerin üretimi başta olmak üzere bu ürünlerin işlenmesi, değerlendirilmesi ve pazarlanmasında katkıda bulunacaklardır. Konsey domates başta olmak üzere narenciye, nar ve kesme çiçek gibi öne çıkan tarımsal ürünlerin tüm dünyaya tanıtımını sağlayacaktır. [5]

Kırsal alanda yaşayan ve tarımla ilgilenen kadınların, güçlendirilmesi amacıyla eğitim başta olmak üzere yürütülecek olan "Toprağın Sultanları" adlı çalışmada kadın çiftçilerinin kapasitelerini geliştirilmesine olumlu katkı bulundurmak, bilgi, birikim ve kültür düzeylerinin artırılmasını amaçlamak. Projenin temel ilkelerindedir. Projede Antalya ilinin 19 farklı ilçesinden, Türkiye'nin farklı yörelerini yerel ve kültürel zenginlikler ile buluşturulacak, Antalya ilin kültür ve ürün tanıtımını sağlamak.[5]

5.2.1.2 Hayvancılık

Antalya şehrinde hayvancılık çok yaygın olmayan bir ekonomik faaliyettir. Merkeze bağlı köylerde daha çok küçükbaş hayvancılık yapıldığı görülmektedir. Çünkü arazi yapısı küçükbaş hayvancılığı için uygundur. Kümes hayvancılığı da yaygın bir ekonomik faaliyettir. Büyükbaş hayvancılık daha çok şehir merkezi dışındaki yüksek bölgelerde yapılmaktadır. Bunlar dışında arıcılık genellikle gezginci arıcılık şeklinde yapılmaktadır. Türkiye Bombus arısı üretiminin tamamı Antalya'da üretilmektedir. [URL141]

Tablo 63. Antalya hayvan varlığı 2019 [5]

Hayvan Varlığı		
Cinsi	Baş/Adet	17 Yılda Değişimi (%)
Büyükbaş	192.037	69
Küçükbaş	1.273.635	58
Arılı Kovan	217.705	90

Antalya il tarım ve orman müdürlüğü verilerine göre Antalya’da 2019 yılında 1.273.635 adet küçükbaş hayvan bulunmaktadır ve keçi yetiştiriciliği ile ipek böceği yetiştireceğinde Türkiye’de 2.sırayı almaktadır. 2016 TÜİK verilerine göre de küçükbaş hayvan sayısı ile Antalya Türkiye sıralamasında 8.sırada yer almıştır Antalya ili Türkiye hayvancılığa en büyük katkıyı küçük baş hayvan varlığı ile yapmaktadır. Antalya'daki büyükbaş hayvan varlığının %90'ı kültür ve kültür irki melezi hayvanlardan oluşmaktadır. İlin arazi yapısı nedeniyle hayvan varlığında kıl keçisi de büyük pay almaktadır. [5]

Tablo 64. Antalya hayvansal üretim miktarı [5]

Ürün	2014 (Ton)	2015 (Ton)	2016 (Ton)
Süt (İnek ve Manda)	182.810	Yıllık veri	185.535
Süt (Koyun-Keçi)	46.640	Yıllık veri	54.821
Kırmızı Et	10.286	10.087	9.297
Beyaz Et (Kanatlı)	1.865	3.981	3169
Bal	2.711	2.779	2.394
Bal Mumu	160,856	154,3	132,7
İpek Böceği	20	18,3	16,2

Hayvancılık yayla kesimleri ve kıyı kesimlerinde farklılaşmaktadır. Yayla kesimlerinde kıl keçisi ve koyunculuk, az miktarda sür sığırcılığı yapılmaktadır. Kıyı kesimlerde ise süt sığırcılığı daha çok yapılmaktadır. Laktasyon döneminde elde edilen süt verimi ise 5400-6000 kg ile oldukça fazladır. [5]

Tablo 65. Antalya hayvansal et üretimi 2019 [5]

Et Üretimi	2013		2015		2016	
	Kesilen Hayvan Sayısı	Et Miktarı (Ton)	Kesilen Hayvan Sayısı	Et Miktarı (Ton)	Kesilen Hayvan Sayısı	Et Miktarı (Ton)
Büyükbaş	30.071	7.178	32.526	8.250	27.250	7630
Küçükbaş	47.902	958	90.481	1.811	74.901	1648
Domuz	465	16	610	26	397	19
Kanatlı	164.000	1.011	568.822	3.981	404.748	3169
Toplam	242.438	9.163	692.439	14.068	507.296	12.466

2013,2015 ve 2016 yıllarının et üretimi verilerine göre kesilen hayvan sayısı ve et miktarında artışın sağlandığı hayvan cinsileri; büyükbaş ve küçükbaşdır. Domuz ve kanatlının (beyaz et) az miktarda olsa da azılığı tabloda verilmiştir. [5]

Tablo 66. Antalya avcılık-yetiştiricilik 2018 [5]

	Türkiye Ton/Yıl	Antalya Ton/Yıl
Avcılık	283.955	925
Yetiştiricilik	344.676	5.693
Toplam	628.631	6.618

T.C. Antalya Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü verilerine göre su ürünlerinde Türkiye iç sular yetiştiricilik miktarı 78.568.000 tondur. Türkiye su ürünleri yetiştiriciliğinde Antalya ili yaklaşık %2'lik bir paya sahiptir. Antalya iç sulardaki üretimi oluşturan alabalık üretimi 2010 yılı verilerine göre 1.598 ton ve sazan üretimi ise 8 tondur. Antalya İli 16,2 milyar m³/yıl su potansiyeli ile Türkiye su potansiyelinin %9'unu kapsamaktadır. 2019 yılında 75'ı alabalık 5'i sazan 7'si diğer türler olmak üzere toplam 87 balık tesisi bulunmaktadır. Hayvansal üretim ve bitkisel üretimin Türkiye'de ve Antalya'daki yeri; [5]

Tablo 67. Antalya tarımsal üretim değerleri 2019 [5]

Tarımsal Üretim Değeri	Türkiye (Bin TL)	Antalya (Bin TL)	Oran (%)
Bitkisel Üretim Değeri	195.831.754	13.987.128	7,1
Hayvansal Üretim Değeri	213.503.502	3.119.770	1,5
Toplam Tarımsal Üretim	409.335.256	17.106.898	4,2

Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü 2019 verilerine göre Antalya tarımsal üretim değerinde 14 milyar TL bitkisel üretim değeri elde ederek Türkiye 1.'si sırasını almıştır. Verilere göre Antalya ilin tarımı daha baskın olduğu görülmektedir. Hayvancılığın var olduğu ama il genelinde baskınlığı görülmemektedir.[5]

5.2.1.3 Sanayi

Antalya, Türkiye'nin gelişmişlik düzeyine göre 7. ili olmasına rağmen sanayi alanında Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır. Bunun temel nedeni olarak Antalya'da turizmin ve tarımın ön planda olmasını diyebiliriz. Ayrıca Antalya bu iki ekonomik faaliyetle sanayileşmenin yarattığı hava kirliliği gibi durumların yaşanmadığı bölgelerdendir. Buna rağmen sanayi firmaları AR-GE ye dayalı çevreci anlayışla üretim yapmaya ve ülke ekonomisine katkı sağlamaya devam etmektedirler. Başlıca sanayi tesisleri, Antalya, Elektrometalürji Sanayi T.A.Ş.'nin Ferrokrom ve Karpit Fabrikası, Pamuklu Dokuma Fabrikası, pil, bahçe traktörü, kiremit, tuğla, mobilya, un, çırçır, konserve, bisküvi, yağ, meyve ve sebze fabrikalarıdır. İstanbul Sanayi Odasının yayınladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017 Yılı Raporu" na göre ilk 500'deki Antalya firma sayıları 3'ten 5'e çıkmıştır. [URL140]

Tablo 68. Antalya sanayi göstergeleri 2018 [URL 142]

Sanayi Göstergeleri	Sayısı
Organize Sanayi Bölgeleri	1 (Faal)
Küçük Sanayi Siteleri	16
Teknoloji Geliştirme Bölgeleri	2(1 Faal)
Serbest Bölgeler	1
Sanayi Odaları	4

Antalya ilinde 1 tane organize sanayi bölgesi, 16 tane küçük sanayi bölgesi, 1 tane serbest bölgeler, 4 tane sanayi odaları bulunmaktadır. Teknoloji geliştirme bölgesi ise toplam 2 tane vardır fakat 1 tanesi faal durumundadır. [URL 142]

Tablo 69. Antalya organize sanayi bölgesi 2018 [URL142]

Antalya Organize Sanayi Bölgesi	2002	2018 (3 Aylık)
Alanı (Hektar)	384	692
Toplam Parsel Sayısı	147	328
Üretime Geçen Parsel Sayısı	65	224

İnşaat Safhasında Parsel Sayısı	9	34
Proje Safhasında Parsel Sayısı	10	20
Tahsis Edilen Parsel Sayısı	86	328
Toplam İstihdam Kapasitesi	2.750	12.419

1976 yılında Antalya Ticaret Sanayi Odası öncülüğünde Antalya’da Organize Sanayi Bölgesi kurulmasına karar verilmiştir. Antalya Organize Sanayi Bölgesi Türkiye’de kurulan ilk organize sanayi bölgelerinden biri olma özelliğini taşımaktadır. Sanayi bölgesi şehir merkezine 26 km uzaklıktadır. Yerli ve yabancı yatırımcılar için önemli bir merkez olan Antalya Organize Sanayi Bölgesinin doğrudan yaratmış olduğu istihdam bugün itibariyle 13.000 kişiye, ticaret hacmi 9 milyar TL’ye ihracatı ise 500 milyon USD’ ye ulaşmıştır. İl ekonomisine katkısı her geçen gün artan Antalya Organize Sanayi Bölgesi yatırım, istihdam, üretim rakamları ucuz altyapı hizmetleri ve çevreci özellikleri ile Türkiye’nin en iyi ilk 5 bölgesinden birisidir. Antalya Organize Sanayi Bölgesi Avrupa Birliği ve Ortadoğu pazarlarının yanı başında yer almakta, birçok Türk sanayi ürünü hem kendi içinde kullanılmakta hem de AB pazarına girebilmektedir. [7]

Serbest Bölge

Türkiye’de 21 serbest ticaret bölgesi kurulmuştur. Bunlardan ikincisi olan Antalya Serbest Ticaret Bölgesi 14 Kasım 1987 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır. Şu an 634.184 m²’lik bir alanda etkinlik gösteren Antalya Serbest Ticaret Bölgesi, Antalya’nın Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde bulunmaktadır. Antalya Serbest Ticaret Bölgesi, Bakanlar kurulu kararınca işletmesi özel sektöre devredilmiştir. Bu kararla %36’sı kamuya geri kalan %64’lük kısmı ise AS-BAŞ’a (Antalya Serbest Bölge İşleticisi A.Ş.) verilmiştir. [7]

Tablo70. Antalya sanayi serbest bölgesi 2018 [URL142]

Brüt Alan	634.184 m ²
Net Yatırım Alanı	457.782 m ²
Firma Sayısı	94 adet
Doluluk Oranı	100%

Kuruluşundan Bugüne Ticaret Hacmi	11 Milyar \$
İstihdam	9.991 kişi
2017 Ticaret Hacmi	722 Milyon \$

Antalya Valiliği'nden alınan veriler doğrultusunda yukarıda hazırlanmış tabloda Antalya Serbest Ticaret Sanayi Bölge'nin 2018 yılına ait verileri gösterilmiştir.

Küçük Sanayi Siteleri

Antalya ilinde toplam 16 küçük sanayi sitesini bünyesinde barındırmaktadır. Antalya şehir merkezinde ise üç sanayi sitesi bulunmaktadır. Bunlar: Akdeniz Sanayi Sitesi, Yeşil Antalya Sanayi Sitesi ve Antalya'daki en eski sanayi sitesi olan Sanayi Çarşısı'dır. [URL142]

Tablo71. Antalya küçük sanayi siteleri 2018 [7]

ADI	Faaliyete Başladığı Yıl	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı
Akdeniz KSS	1994	2,441	2,441	-	100
Yeşil Antalya KSS	1990	321	321	-	100
Korkuteli KSS	1983	314	314	-	100
Gazipaşa KSS	2000	266	236	30	90
Kemer KSS	2008	90	90	-	100
Serik KSS	1992	199	196	3	98
Elmalı KSS	1982	269	220	49	82
Manavgat KSS	1991	424	424	-	100
Kumluca KSS	1997	285	280	5	98
Kumluca KSS	1997	285	280	5	98

Mahmutlar KSS	2004	154	152	2	99
Turunçova KSS	1997	131	131	-	100
Payalar KSS	2001	212	115	97	53
Antalya KSS (Eski Sanayi Sitesi)	-	1,15	1,137	13	99
Varsak KSS	1. Etap 2013	93	38	55	41
	2. Etap 2016				
Antalya Es-naflar KSS	2013	274	185	89	68
TOPLAM		6,717	6,37	347	95

Antalya’da bulunan bu küçük sanayi siteleri birçok kişiye iş imkânı ve istihdam sağlamıştır. İşyeri sayısı olarak en büyüğü olan Akdeniz KSS gelmektedir. Akdeniz KSS’i doluluk oranı %100 olup ilgi duyulan ve ihtiyaçların gideren bir küçük sanayi sitesi olmuştur. Diğer sanayi sitelerin verileri ise yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. [URL142]

5.2.1.4 Turizm

Antalya turizmde İstanbul ile birlikte en çok turist çeken ildir. Antalya, dört mevsimde de turizm olanaklarının ve tesisler olsa da turizm bölgeleri yaz ayında daha yoğundur. Antalya’da kültür turizmi başta olmak üzere deniz, spor, sağlık, kış, kongre, yayla, mağara, kamp ve inanç turizmi yapılabilmekte bu turizm seçenekleri için tesisler bulunmaktadır. [URL138]

Antalya’da kültür turizminin ağırlıklı olarak yapıldığı yerler Antalya’nın batıdaki Kaş’tan doğudaki Gazipaşa’ya kadar uzayan kıyı şeridinin çeşitli yerleridir. Bu bölgelerde Kaleiçi, Antik kentler, tarihi yapılar, tarihi cami ve kiliseler yer almaktadır. Antalya’da deniz turizmi de yine kıyı şeridi boyunca yapılmaktadır. Bu bölgede kıyı turizmiyle beraber deniz turları da yapılabilmektedir. Deniz turizminin en bilinen noktaları Cleopatra, Konyaaltı ve Lara plajlarıdır. [URL138]

Spor turizmi olarak da Antalya popüler spor çeşitlerine ev sahipliği yapan bir ildir. Başta futbol, tenis ve golf olmak üzere her yıl çeşitli sporcu ve takımlar Antalya’yı tercih etmektedir.

Antalya ili, bu sporların tesislerine sahip olduğu gibi sporculara ve yetkililerine verilen seminerlere de hizmetlerini sunmaktadır. Antalya, 2009-2010 döneminde judo, halter, eskrim, voleybol, badminton ve benzeri pek çok alanda 39'u uluslararası, 66'sı ulusal, 27'si milli takım kampı ve 45'i kurs ve seminer olmak üzere toplam 177 etkinliğe ev sahipliği yapmıştır. Ayrıca Antalya 2003-2008 yılları arasında Dünya Ralli Şampiyonası'na ev sahipliği yapmıştır. [URL138]

Antalya yaz turizmiyle öne çıksa da kış turizminde de çeşitli faaliyetlerini sürdüren illerindedir. Antalya'daki Saklıkent Kayak Merkezi ve Alanya'daki Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi kenti kış turizminde önde tutan tesisler arasındadır. [URL138]

Kongre turizmi bakımından Antalya ulaşımın kolaylığı ve ulaşım imkanlarının çeşitliliği pek çok turizm ve dinlenme imkânı sunması, Kongre turizmi bakımından dünyanın her tarafından gelecek konuklar için önemli toplantıların yapılabileceği olanağa sahiptir. [URL138]

Dar bir alanda hem denize hem de büyük yükseklikteki dağlara sahip olan Antalya'da yayla turizmi olanaklarında sahiptir. Yayla turizmi Finike'den başlayarak Alanya'ya kadar uzanan coğrafyanın yüksek yerlerinde yapılabilmektedir. Ayrıca Antalya'nın dağları ana iskelet bakımından genellikle kireç taşlarından (kalkerlerden) oluşmuştur. İldeki mağaraların büyük çoğunluğu da bu kireç taşı formasyonları içinde gelişmiştir. Antalya'da yaklaşık 500 kadar mağara tespit edilmiştir. Bu mağaralar sayesinde Antalya'da mağara turizmi de yapılabilmektedir. Antalya'da turizme açılan 3. turizme açılmayı bekleyen ya da yerel olanaklarla açılmış olan 28 tane mağara vardır. [URL138]

Antalya'da inanç turizmi gelişme gösteren bir turizm koludur. Antalya'da özellikle Selçuklu döneminden pek çok cami vardır. Bunlardan Murat Paşa Camii ve Yivli Minare Camii en eski camilerdir. Antalya'nın batısındaki Demre'de Noel Baba Kilisesi; doğudaki Alanya'daysa 1400 yıllık Aya Yorgi Kilisesi bulunmaktadır. Bunun dışında Serik'e bağlı turizm merkezi Belek, Serik'te 2004'te özel bir girişimle Dinler Bahçesi isimli ibadethane açılmıştır. Kudüs'ten sonra üç dinin buluştuğu ikinci nokta olan bu bahçede üç semavi dinin (Hristiyanlık, İslam ve Musevilik) ibadethaneleri yan yana mevcuttur. [URL138]

Antalya ilinde 2016 yılına kadar hiç fuar turizmi yapılmamıştır. 2016 yılında Antalya'da düzenlenen Çiçek ve Çocuk temalı Expo 2016 Antalya organizasyonu kent, fuar turizmiyle de tanışmış ve gelişmeleri sürdürmektedir. [URL138]

Tablo 72. Antalya'ya en çok ziyaret eden ilk 5 milliyet 2015 [URL143]

Milliyetler	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Toplam	Milliyet Payı (%)
Rusya	12.870	8.632	10.834	94.503	415.607	415.607	567.887	1.645.680	27,21
Almanya	52.731	68.328	146.755	222.809	379.769	379.769	372.559	1.581.422	26,15
Hollanda	5.688	7.591	8.870	53.246	91.306	91.306	97.118	307.810	5,09
İngiltere	3.456	8.571	19.371	39.099	56.175	56.715	71.029	255.875	4,23
İsveç	1.200	3.213	7.745	24.703	51.172	51.172	59.243	201.108	3,33

Yukarıda 2015 yılının en çok ziyaret eden ilk 5 milliyeti verilmiştir. Açık ara ile ilk sırayı Rusya almaktadır. Hemen arkasından Almaya takip etmektedir. 2017 yılı turizm istatistiklerine göre Antalya, dünyada en çok ziyaret edilen 29. şehirdir. Antalya iline 2017 yılında 10.486.191 turist gelmiştir. 2019 yılında ise Antalya'ya giriş yapan turist sayısı 14.907.862'dir. [URL143]

Tablo 73. Antalya ziyaretçi geceleme sayıları 2020

ZİYARET SEBEBİ	ZİYARETÇİLERİN GECELEME SAYISI
Arkadaş, Akraba Evi	8.467.764
Gençlik Kampı	12.479
Kendi Evi	4.171.239
Kiralık Ev	2.789.911
Motel	1.184.182
Otel	78.145.178
Pansiyon	439.950
Tatil Köyü	4.098.908
Çadır Kamping-Karavan	94.149

Antalya çeşitli otel sınıflarını bünyesinde barındıran bir ildir. Her sınıfa uygun otel ve konaklama imkanının olması sayesinde turistlerin ilgisini çekme sebeplerinden biri diyebiliriz. Yıl boyunca çeşitli etkinliklerin sürdürüldüğü Antalya ili, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınan verilere göre bu ziyaretçilerin ziyaret sebepleri ve geceleme sayıları yukarıda verilmiştir. Tabloya göre en çok otellerin tercih edildiğini görmekteyiz. [URL143]

Tablo 74. Antalya otel türleri ve sınıflarına göre dağılımı 2017 [9]

Otel	Tesis Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi			Doluluk Oranı (%)		
	Yabancı	Yerli	Top.	Yabancı	Yerli	Top.	Ya-banc	Yerli	Top.	Ya-banc	Yerli	Top.
5 yıldız	4.134.909	2.998.971	7.133.880	26.155.223	9.613.743	35.768.966	6.3	3.2	5.0	35.37	13.00	48.37
4 yıldız	1.360.668	815.986	2.176.654	9.622.186	2.547.665	12.169.851	7.1	3.1	5.6	37.96	10.05	48.01
3 yıldız	216.329	320.421	536.750	1.220.557	682.902	1.903.459	5.6	2.1	3.5	23.07	12.91	35.98
2 yıldız	54.556	143.701	198.257	175.361	224.354	399.715	3.2	1.6	2.0	18.15	23.22	41.37
1 yıldız	10.698	9.953	20.651	78.276	31.193	109.469	7.3	3.1	5.3	34.59	13.78	48.37
Toplam	5.777.160	4.289.032	10.066.192	37.251.603	13.099.857	50.351.460	6.4	3.1	5.0	35.22	12.38	47.60

Antalya ili genelinde yer alan otellerdeki yerli ve yabancı turistlere bakıldığında, turistlerin daha çok 5 yıldızlı otelleri tercih ettiği görülmektedir. Yabancı turistler yerli turistlere oranla daha uzun süreli konaklama yapmaktadır. Yabancı turistler ortalama 6,4 gün süreyle konaklama yaparken, yerli turistler 3,1 gün süreyle konaklama yapmaktadır. [9]

Tablo 75. Antalya yıllara göre turizm işletme ve yatırım belgeli tesisler [URL143]

İl	Turizm İşletme Belgeli			Turizm Yatırım Belgeli		
	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Kapasite	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Kapasite
2014	764	179.269	392.182	175	39.372	86.150
2015	766	186.245	408.362	165	39.084	89.236
2016	790	193.506	425.139	168	40.020	93.096
2017	813	202.792	442.042	133	28.393	66.070
2018	828	209.792	458.800	113	21.162	50.851
2019	838	213.305	466.379	97	20.291	48.695

Antalya ili, turizm alanı ilan edildikten sonra hızlı bir nüfus artışı yaşamıştır. Turizm olanaklarının çeşitliliği buna bağlı olarak tesislerin gelişmişliği, her mevsim tarıma uygun topraklara sahip olması, ulaşım altyapı yeterliliği ve denize kıyısı olması gibi birçok özellikleriyle göç artışı yaşamaktadır. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarafından İllerin ve Bölgelerin Sosyo-

Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması raporu Se-ge 2017'ye göre turizm yatırım-işletme ve belediye belgeli yatak sayısı oranında Antalya ve Muğla illeri 81 il içerisinde ilk iki sırada yer almaktadırlar. Türkiye'de "Turizmin Başkenti" olarak nitelendirilen Antalya birbirinden farklı kategorilerde birçok otele barındırmaktadır. Şehirde özellikle 5 yıldızlı otellerin fazlalığı dikkat çekmektedir. 2017 verilerine göre, Antalya'da 405 adet 5 yıldızlı otel ve bu otellerde yaklaşık 352.000 adet yatak bulunuyor. [URL143]

Antalya'nın Turizm tesislerinin gelişmişliğinin yanı sıra bir diğer avantajı ise mavi bayraklı plaj ve marinalara sahip olmasıdır. 1994 yılında mavi bayraklı 2 marinaya sahip olan Antalya günümüzde Türkiye'deki en çok mavi bayrağa sahip ilimizdir. Antalya'nın 206 plajı ve 5 marinası mavi bayrağa sahiptir. [URL144]

5.2.1.5 Ticaret

Antalya'da 1970'li yıllara kadar belirli bir seviyede kalmış olan ticaret sektöründe bu tarihten sonra çeşitli hareketlenmeler olmuştur. 1980'lerde gelişen turizm hareketi ile birlikte de konaklama ve dinlenme tesisleriyle değişik türde lüks mağazalar açılmıştır. Teknolojinin de kullanımını yaygınlaşmasıyla tarım ve sanayide üretimi artırmış, ticari piyasa oldukça hareketlenmiştir. Antalya'da ticaretteki en etkili kuruluş Antalya Ticaret ve Sanayi Odası'dır (ATSO). Üye sayısı 10.000'i geçen ATSO kadar önemli olan diğer kuruluşlar: Antalya Ticaret Borsası ve Antalya İhracatçılar Birliği'dir. [URL138]

Tablo 76. Antalya yıllara göre ithalat ihracat değerleri [5]

Yıllar	İthalat (\$)	İhracat (\$)
2014	808.191	1.032.681
2015	976.463	961.270
2016	1.124.059	997.112
2017	1.119.134	1.240.938
2018(3 AYLIK)	213.661	379.599

Antalya'daki ticaret sektörü, toplam gelirlerin %34'ünü oluşturan önemli bir ağırlığa sahiptir. Antalya'da ihracatın %67'si ve ithalâtın %60'ı Avrupa Birliği üye ülkeleri ile gerçekleşmektedir. Antalya'nın ihracat verilerine bakıldığında sırasıyla en çok ihracat yaptığı ülkeler

Belçika, Azerbaycan, KKTC, Türkmenistan, Ürdün olarak sıralanmaktadır. Yıllara göre ithalat ve ihracattan elde edilen gelir ise yukarıda verilmiştir. [URL138]

Tablo 77. Antalya yıllara göre yaş meyve ve sebze ihracatı [5]

Yaş Meyve ve Sebze İhracat	2002		2018		2019		Türkiye YMS İhracatında Antalya'nın Payı (2019)	
	Miktar (Ton)	Değer (1.000 \$)	Miktar (Ton)	Değer (1.000 \$)	Miktar (Ton)	Değer (1.000 \$)	Miktar'da	Değer'de
Türkiye	1.607	4.513.34	4.513.34	2.326.40	4.025.16	2.261.46	12	18
	.328	8	8	0	3	5		
Antalya	146.32	489.43	489.431	391.235	481.235	404.480		
	2	1						

Antalya ilinde tarımın ihracattaki payı %53 olarak belirlenmiştir. Türkiye'de ihracatı yapılan domatesin %41'i, biberin %63'ü, hıyarın %43'ü Antalya ürünüdür. Türkiye genelinde 2010-2011 ihracat verilerine göre yaş meyve, sebze ve narenciyede ihracat yapılan ilk beş ülke, Rusya, Irak, Almanya, Ukrayna ve Bulgaristan'dır. [5]

Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü 2019 yılında Antalya 404 milyon dolar tutarında 481 bin ton yaş sebze ve meyve ihracatı gerçekleştirmiştir. Her geçen gün bu miktar ve kazanılan gelir artmaktadır. [5]

Tablo 78. Antalya süs bitkileri ihracatı [5]

Ürün Grubu	2018		2019	
	Miktar (Adet)	Değer (\$)	Miktar (Adet)	Değer (\$)
Çiçek Soğanları	-	-	526.738	29.943
Canlı Bitkileri	81.735.092	10.965.929	92.215.248	11.212.711
Kesme Çiçekleri	401.819.932	32.110.297	446.494.078	34.166.238
Yosun ve Ağaç Dalları	601.645	979.626	738.770	1.322.535
Toplam	484.156.669	44.055.852	539.974.834	46.731.427

Tablo 79. Antalya tohumluk fide ve fidan ihracatı [5]

	2014		2015		2016	
	Miktar (kg)	Değer (dolar)	Miktar (kg)	Değer (dolar)	Miktar (kg)	Değer (dolar)
Sebze Tohumu	35.022	11.241.528	46.866	12.537.090	80.968	15.965.828
Tarla Tohumu	2.115.749	7.967.237	1.716.977	4.611.826	1.319.733	3.967.881
Çin Tohumu	20.726	91.990	5.3.503	171.046	1.020	3.600
Keçiboynuzu	15.100	39.501	40.850	89.862	-	-
Toplam	2.186.598	19.340.257	1.858.197	17.409.825	1.401.722	19.937.309

2019 yılında Türkiye'nin 106,5 milyon dolar olan süs bitkileri ihracatının 46,7 milyon doları (%44) Antalya'dan yapılmıştır. Antalya'dan süs bitkileri ihracatının yapıldığı ilk beş ülke sırasıyla; İngiltere, Hollanda, Almanya, Rusya Federasyonu ve Ukrayna'dır.[5]

Tohum ihracatı yapılan ülke sayısı her geçen gün artmaktadır. Öncelikle tohumlar deneme amaçlı bedelsiz olarak ihraç edilmekte sonra ticari ihracat yapılmaktadır. 2016 yılında ihracat yapılan ülkeler Hollanda, İspanya, ABD, KKTC' Romanya, Fransa, İngiltere, İtalya Ürdün, Fas, Polonya, Azerbaycan, Gürcistan, Özbekistan, Türkmenistan Kazakistan, Tacikistan, Lübnan, Suudi Arabistan, Libya, Yemen Birleşik Arap emirlikleri, Katar, Tunus, Arnavutluk, Irak, İran, Mısır, Kosova, Pakistan, Hindistan, Afganistan, Ukrayna, Belarus, Rusya, G. Kore, Şili, Kolombiya, Hong Kong, Vietnam, Tayland, Çin, Avustralya, Arjantin, İsveç, Brezilya, İsrail, Mozambik, Macaristan ve Tayvan'dır. [5]

Tablo 80. Antalya yıllara göre sebze fidesi üretimi ve materyali ihracatı [5]

	2014		2015		2016	
	Miktar (adet)	Değer (Dolar)	Miktar (adet)	Değer (Dolar)	Miktar (adet)	Değer (Dolar)
Sebze Fidesi	2.009.239	1.1485.740	2.787.488	989.020	1.068.110	79.868
Meyve Üretim Materyali	81.286	85.616	368.808	237.171	1.368.273	1.653.559
Çilek Fidesi	75.150	13.938	87.800	10.490	117.000	45.957
Toplam	2.165.675	1.585.295	3.43.296	1.236.680	2.553.383	2.079.384

Antalya ilinde sebze fidesi üretimi yapan firmaların yoğun olarak bulunması nedeniyle sebze fidesi ihracatı geçmiş yıllarda hızla artış göstermiş, ancak 2016 yılında sebze fidesi ihracatı düşmüştür. Meyve üretim materyalinde ise; 2011 ve 2012 yıllarında damızlıkların ithal edilmesi ile ilimizde damızlık anaçlık ve damızlık kalemligi oluşturulmuştur. Sonraki yıllarda aşılı fidanlar sertifikalandırılarak ihraç edilmeye başlamıştır. Tablodan da anlaşılacağı gibi meyve fidanı ve çilek fidesi ihracatı her geçen gün artmaktadır. Meyve fidanı ihracatı Dubai, Türkmenistan ve KKTC, sebze fidelerini genellikle Romanya, KKTC, Tanzanya, Suudi Arabistan Hollanda, Macaristan ve Rusya'ya, çilek fideleri de KKTC'ye ihracat yapılmıştır. [5]

Tablo 81. Yıllara göre et, süt ve su ürünleri ihracatı [5]

	2016		2017		2018		2019	
	Miktar (kg)	Miktar (kg)	Miktar (kg)	Miktar (kg)	Miktar (kg)	Miktar (kg)	Miktar (kg)	Miktar (kg)
Süt ve süt ürünleri	4.1,3.816	5.802.858	3.860.360	5.283.122	3.686.230	6.150.768	6.121.284	7.664.373
Et ve et ürünleri	322.761	605.603	321.966	590.508	546.375	780.329	662.947	903.258
Su ürünleri	1.680.350	6.475.226	1.898.801	8.506.523	2.359.397	10.167.378	2.374.730	10.896.174
Toplam	6.106.927	12.883.687	6.081.127	14.380.153	6.592.002	17.098.475	9.158.961	19.463.805

2019 yılında ilimizden et ve et ürünleri ihracatı Azerbaycan, Kıbrıs, Irak ülkelerine hindi fileto, hindi but, hindi kıyma, hindi deri, piliç deri, kırmızı et ürünleri, piliç nugget olarak yapılmıştır.[3]

2019 yılında ilimizden süt ve süt ürünlerinin ihracatı Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri, Filipinler, Filistin, Irak, Katar, Kıbrıs, Libya, Maldivler, Marutanya, Özbekistan, Singapur, Suudi Arabistan, Ürdün ülkelerine peynir çeşitleri, yoğurt, krema, süt, peynir altı suyu tozu ve süt tozu olmak üzere ihracat yapılmaktadır.[5]

Su ürünleri ihracatımız daha çok A.B. ülkelerine ve Rusya Federasyonu'na olmaktadır. Alabalık, levrek ve çipura en çok ihraç edilen ürünlerdir. Alabalık, levrek ve çipura en çok ihraç edilen ürünlerdir. [5]

Tablo 82. Antalya yıllara göre bambus arısı ihracatı [5]

Yıllar	Koloni	Değeri (Euro)	Kraliçe	Değeri (Euro)
2016	20.408	458.429	880.741	541.571
2017	20.834	382.718	476.470	279.789
2018	31.753	756.796	416.249	261.784
2019	59.738	1.475.242	96.416	64.770

Biyolojik mücadele yöntemlerinde üretimde kullanılan Bombus arısı üretimi ve ihracatının tamamı Antalya'dan yapılmaktadır. Antalya ili Bombus arısı üretimin de 5 adet üretim tesisi ile marka haline gelmiştir. Yıllar bazında üretim ve ihracatını önemli ölçüde arttırmıştır. Daha önce Türkiye ihracat yapan ülkeler şimdi ithalatçı konumuna gelmiştir. Başta Belçika ve Azerbaycan, KKTC, Türkmenistan en çok ihracat yaptığımız ülkelerdir. [5]

5.2.2 Kemer

5.2.2.1. Tarım ve Hayvancılık

1980'li yılların başına kadar ilçenin temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktı. O yıllarda özellikle Kemer için narenciye üretimi, Nar ve seracılık en önemli gelir kaynağıdır. 1987 yılında ilçenin turizm bölgesi ve gelişme alanı olarak ilanı ile kısa sürede içerisinde temel geçim kaynağı turizm haline gelmiştir. [URL145]

Tablo 83. Kemer arazi dağılımı 2019 [6]

Arazi Dağılımı	Kemer (da)	Antalya (da)
Tarım Alanı	1.970,5	360.245
Çayır-Mera Alanı	3.321	199.661
Orman Alanı		1.146.062
Diğer Alan	299.000	311.732
Yüzölçümü	-	2.017.700

Arsa fiyatlarının yükseltilmesi ile pek çok tarım alanı turistik faaliyetlere tahsis edilmiş ve turizmden sağlanan gelirin yüksek olması nedeniyle de tarıma olan ilgi azalmıştır. Ne kadar azalmış olsa da tarım faaliyetleri bugün de devam etmektedir. Toplam tarım arazisi 1.970 hektar alandır. Sulanabilir tarım arazisi ise toplam hektar 1.852 alandır. [6]

Tablo 84. Kemer arazi dağılımı 2019 [6]

Üretim Alanları	Üretim Alanı (Ha)	Oranı (%)
Tarla Bitkileri	129,1	%6,5
Meyve	941,6	%47,8
Sebze	31,9	
Nadas ve Kullanılmayan Alan	868,8	%43,8
Toplam	1970,5	-

Kemer’de toplam 1.551 çiftçi vardır. Bu çiftçilerin 177’si Ziraat Odasına bağlı çiftçilerdir. Tarım alanları tarla, bahçe ve sera şeklinde kullanılmaktadırlar. Süs bitkilerinde üretim yeni başlamıştır. Üretime başlayan süs bitkileri; Ekinezya ve kenevir’dir. Çok az miktarda olduğu için henüz gelirleri yoktur. Narenciye dalında başlıca ürünleri: Portakal, limon, mandalina ve çok meşhur ekşi narı sayabiliriz. [6]

Her ne kadar tarım alanlarında azalma olsa da bu araziler elde edilen verim oranları oldukça yüksektir. Sebze üretiminin %35’sini domates oluşturmaktadır. 2019 yılında yaklaşık 27 ton yaş meyve sebze üretimi gerçekleşmiştir. [6]

Tablo 85. Kemer –Antalya hububat üretimi karşılaştırılması 2019 [6]

Ürün Adı	Kemer		Antalya		Antalya İçindeki Oranı (%)
	ALAN (da)	ÜRETİM (ton)	ALAN (da)	ÜRETİM (ton)	
Mısır (Dane-Silajlık)	80	80	116.130	279.998	0,07
Buğday (Dane)	863	258,9	885.957	232.389	0,09
Arpa	243	75,33	463.483	159.502	0,002
Fiğ (yeşil ot)	45	28	47.465	82.589	0,08
Yonca	50	33	48.924	3.426	0,007
Diğer tahıl	10	5			

Tarım arazilerinin azalması Tarla bitkileri yetiştiriciliğini oldukça etkilemiştir. Bu sebeple Kemer maalesef Antalya’da yetiştirilen tarla bitkilerinin çok azını karşılamaktadır.[8]

Tablo 86. Kemer hayvan varlığı 2020 [6]

Cinsi	Baş/Adet
Büyükbaş	1.62
Küçükbaş	7.558
Arılı Kovan	10.945

Kemer'deki hayvancılık verilerine baktığımızda ise arıcılığın ve küçükbaş hayvancılığın çoğunlukta olduğunu hayvansal üretimden gelen ekonomik gelirin ise et ve süt üretimi üzerine yoğunlaştığını söyleyebiliriz. 2019 yılında toplam hayvancılık işletme sayısı ise 362'dir. [6]

Tablo 87. Kemer hayvansal üretim 2020 [6]

Ürün Adı	Üretim (Ton)
Et Üretimi	156,5
Süt Üretimi	1080
Bal Üretimi	102
Balmumu Üretimi	4,96

Kemer'de hayvansal üretim çeşitleri et, süt ve bal olarak üretimi sağlanmaktadır. Çok az miktarda da balmumu üretimi yapılmaktadır. 2020 yılı verilerine göre üretimde en çok 1.080 ton üretimle süt sağlanmaktadır. [6]

Tablo 88. Antalya-Kemer tarımsal üretim değeri 2019 [6]

Tarımsal Üretim Değeri	Kemer (Bin TL)	Antalya (Bin TL)	Kemer/Antalya (%)
Bitkisel Üretim Değeri	41.746	10.755.065	%0,38
Hayvansal Üretim Değeri	8.550	2.646.652	%0,32
Toplam Tarımsal Üretim	50.296	13.401.717	%0,37

Kemer'in tarımsal üretim değerlerini bitkisel ve hayvansal olarak karşılaştırdığımızda toplam tarımsal üretim değerinin sadece %16,99'u hayvansal üretim değeridir. Antalya ile Kemer'in tarımsal üretim değeri karşılaştırıldığında tarımsal üretimde çok küçük gelir kazanıldığı görülmektedir.[4]

Tablo 89. Kemer halk pazar günleri (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Adrasan (Kumluca)	Pazar
Arslanbucak	Cuma
Beldibi	Pazartesi
Beycik	-
Çamyuva	Çarşamba
Göynük	Çarşamba
Kiriş	-
Kuzdere	Perşembe (İlk Kapalı Pazar Alanı)
Merkez	Salı (400 Üzerinde Kayıtlı)
Ovacık	-
Tekirova	Cumartesi
Ulupınar	Cuma
Yenimahalle	Pazar

Kemer'de üretilen hayvansal ve tarımsal ürünlerini kendi halk pazarlarında satışa sunmaktadırlar. Dışarıya bağlı olmayan halk pazarları Kemer ilçelerinde çeşitli günlerinde yapıldığı görülmektedir. Kemer Merkez Mahallesi'nde 400'ün üzerinde kayıtlı satıcının olmasıyla geniş bir pazar alanına sahip olduğu görülmektedir. Kuzdere Mahallesi'nde ise Kemer ilçesinin ilk kapalı pazar alanı bu mahallede yer almaktadır.

5.2.2.2 Turizm

1960'lı yıllara kadar karayolu olmadığı için, Kemer'e ulaşımı sadece deniz yolundan sağlanmaktadır. 1980 sonrasında uygulanan Güney Antalya Turizm Projesi kapsamında yol ve diğer altyapı değerlerine kavuşarak hızla gelişmiş ve bugün Türkiye'nin en çok tercih turizm merkezlerinden, Kuzdere, Beycik, Göynük, Beldibi, Çıralı gibi yerleşim yerleri de Antalya birine dönüşmüştür. Kemer merkezle birlikte ilçeleri; Kiriş, Tekirova, Çamyuva, Arslanbucaka'da turizmde son derece önemli bir yer tutar. [URL146]

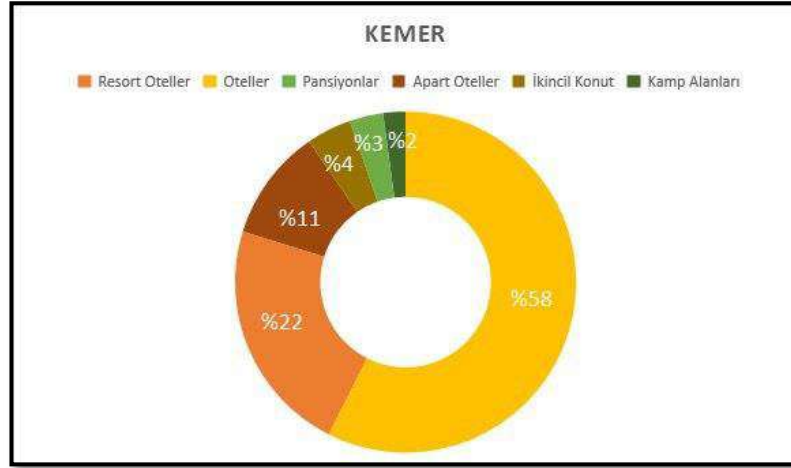
Kemer'in başta gelen özelliklerinden birisi doğal güzelliğidir. Beldibi beldesinden başlayarak Tekirova'ya kadar olan tüm kıyı tamamen doğal plajdır. Girintili çıkıntılı kıyılarında birçok koy ve küçük doğal limanlar bulunur. Kemer merkezinde bulunan plajlar Belediye plajı olan yat limanı hemen yanında bulunan Ayışığı Plajı'dır. Antik kentin hala ayakta durduğu ve millî park olan *Phaselis* Plajı gibi yerlerde de denize girmek mümkündür. Kemer'in yakınında bulunan Olympos ve *Phaselis* Antik Kentlerine ulaşmak mümkündür. Son yıllarda Söğüt Cuma'sı, Altınyaka, Dereköy gibi yüksek yerlere safari turlarında da oldukça ilgi artmaktadır. Ayrıca ilçedeki diğer özelliklerden biri mağaralardır. Bu mağaralar: Beldibi Mağarası Antalya'nın 27 km güney batısında denizin kıyısındadır. Tarih öncesi kalıntılar da bulunmaktadır. Bir diğer görülmeye değer mağara ise Molla Deliği 'dir. Kemer'in batısında yükselen Tahtalı Dağı'nın doğu yamacında yer almaktadır. . [URL 146]

Kemer bölgesi turistik dönem boyunca birçok etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır. *Phaselis* Sanat Etkinlikleri, Kemer Off-Shore Yarışları, Dünya Ralli Şampiyonası Türkiye ayağı (WRC Rally of Turkey), Kemer Karnavalı gibi değişik etkinlikler ve ünlü gece kulüpleriyle sezon boyunca bölgenin sosyal ve turistik hayatına büyük katkılarda bulunmaktadır. . [URL 146]

Tablo 90. Kemer ören yerleri giriş bilgileri Temmuz 2015 [URL143]

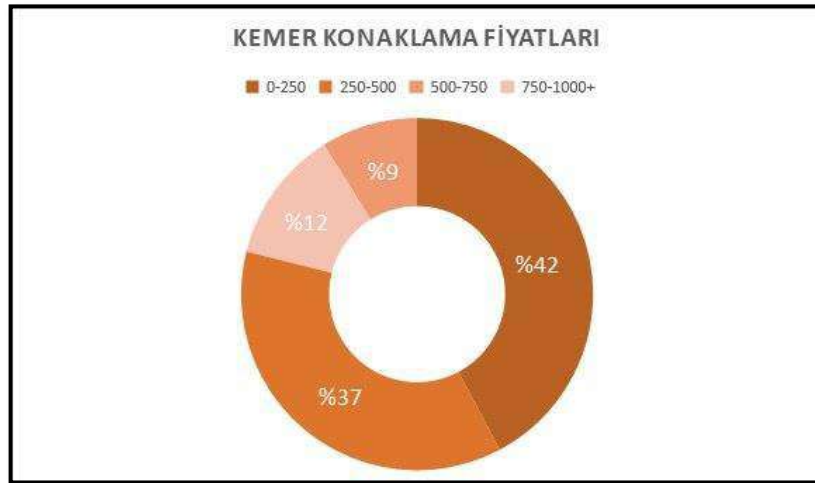
Örenyeri Adı (2015- Temmuz)	Giriş Ücreti	Ücretli Giriş Bilgileri				Ücretsiz Giriş Bilgileri			Toplam Ücretli Ziyaret
		Ücretli Ziyaret	Ziyaretçi Satılan Müze Kart Vb. Kart Adedi	Gışede Satılan Bilet Geliri	Gışede Satılan Müze kart Vb. Geliri	Ücretli Ziyaret	Ziyaretçi Satılan Müze Kart Vb. Kart Adedi	Gışede Satılan Bilet Geliri	
<i>Phaselis</i>	10	29.934	1.226	299.340	42.325	3.359	7.668	11.104	52.065
<i>Olympos</i>	5	22.450	6.606	112.250	70.267,50	10.321	1871	11.3821	44.340

2015 yılının temmuz ayında ören yeri olan *Phaselis* ve *Olympos* Antik Kentlerin ücretli ücretsiz giriş bilgileri verilmiştir. Kemer çevresinde mutlaka görülmesi gereken diğer yerler şöyledir: Chimera (Yanartaş), Adrasan, ÜçAdalar, Göynük Kanyonu, İkiz Kayalar, Eko Park, Ulupınar ve Selçuklu Av Köşkü'dür. [URL143]

Grafik 37. Kemer konaklama tesis türleri 2020 (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

1987 yılında turizm gelişme bölgesi olarak ilan edildikten sonra nüfus olarak büyük bir artış yaşanmıştır. Günümüzde turizm sektörü Kemer ekonomisinin içinde en başta yer almaktadır. Turizm tesisleri bakımından oldukça gelişmiştir. Kemer'deki Turizm tesislerinin çoğunluğunu %58'lik değerle oteller oluşturmaktadır.

Grafik 38. Kemer konaklama fiyatları 2020 (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Kemer'de pansiyon ve aparatların bulunduğu ayrıca her şey dahil otellerin de bulunduğu her çeşit turizm tesislerini bir arada bulandıran turizm beldesidir. Konaklama tesislerinin çeşitliliği sayesinde her çeşit kesime uygun konaklama alanları bulunabilmektedir. Bu sayede her kesimin tercih edebileceği turizm beldesi olduğu görülmektedir.

Tablo 91. Kemer konaklama tesis türleriyle ilişkili bilgiler 2020 [URL143]

Tesis Türü	Tesise Gelen Toplam Kişi	Toplam Geceleme	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Apart Otel	9657	19296	2	53.78
Otel	2040671	10067835	4.93	76.07
Otel (Belediye Belgeli)	573544	2082993	3.63	74.75
Özel Tesis	4622	9236	2	40.09
Pansiyon	3131	6183	1.97	42.06

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistik verilerinden 2019 yılının Kemer ilçesine ait tesis çeşitliği buna bağlı olarak tercih edilme sıklığı, doluluk oranları, tesiste toplam geceleme ve ortalama kalış gibi veriler yukarıdaki gibidir. [URL143]

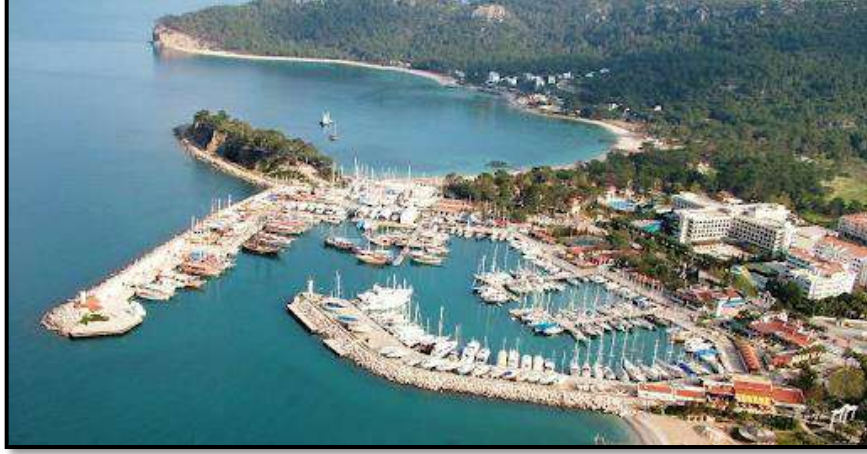
Tablo 92. Kemer milliyetlere göre gelen ziyaretçi sayısı 2015 [URL143]

Milliyet	Toplam
Rusya	1.016.742
Türkiye	395.558
Almanya	237.946
Kazakistan	84.798
Belçika	83.950
İran	78.878

2015 yılına ait verilere bakıldığında Kemer' e gelen ziyaretçilerin büyük kısmını Rus turistler oluşturmaktadır. Rus turistlerin tercih etme sebeplerinden en önemlisi kıyı turizmi olmasıdır. Antalya ili ve Kemer ilçesi de son derece önemli turizm beldeleridir. Bunun yanında ülke yakınlığı, vize kolaylığı, çocuklu ailelere uygun tesisler, konaklama tesislerindeki personellerin Rusça konuşması, mutfak ve kültürel değerlerin benzerliği gibi faktörlerle Ruslar Türkiye'yi ziyaret etmede birinci sırada yer almaktadır. [URL143]

Kemer ilçesinde 50 tane mavi bayraklı plaj ve 1 tanede mavi bayraklı marina bulunmaktadır. Bu plajların 12’u Beldibi Mahallesi’nde, 10’i Göynük Mahallesi’nde, 12’u Merkez Mahallesi’nde 6’i Kiriş Mahallesi’nde, 4’si Çamyuva Mahallesi’nde ve 7’i Tekirova Mahallesi’nde bulunmaktadır.

Şekil 135. Kemer yat limanı [URL 168]

Kemer Yat Limanı, 320 yat kapasiteli modern marinasıyla yat turizminde de önemli bir yer teşkil eder. Marina ve 52 km'lik sahil şeridi Avrupa Çevre Eğitim Vakfı (FEEK)'in belirlediği kriterleri sağlayarak Mavi Bayrak almaya hak kazanmıştır. [URL146]

Kemer çeşitli faaliyetlerin yapıldığı turizm beldesidir. Kemer’de yer alan Beydağları ve Toroslar bölgenin Akdeniz iklim kuşağında olması sayesinde yılın dört mevsiminde doğa sporları için en uygun şartları oluşturmaktadır. Doğa sporları içinde trekking, jeep safari, at safari, enduro, dağ bisikleti, mağaracılık, kaya tırmanışı, yamaç paraşütü ve doğa fotoğrafçılığı gibi birçok farklı aktiviteler yapılabilir. Beydağları eteklerinde kurulu ardıç ve sedir ağaçları ile kaplı yaylalarında kamp yapılabilir ya da bölgede bulunan doğa turizmine hizmet eden işletmelerde doğayla iç içe konaklama imkanı bulanabilir. [URL147]

Kemer Bölgesinde özellikle kanyon yürüyüşçülerinin uğrak yeri olan Göynük beldesinde yer alan Göynük Kanyonu ile Kuzdere’ de bulunan vadi, kanyon tutkunları için ender yerlerden bir tanesidir. Kemer kaya tırmanışçıları için de birçok alternatif sunmaktadır. Bölgemizin en güzel tırmanma noktalarından biri de Kemer Kuzdere’ de bulunan Karataş (İkiz Kayalar) dir.

Volkanik iki kaya parçasından oluşan Karataş bir tabiat harikasıdır. Farklı tırmanma noktalarıyla da Karataş hem amatör hem de profesyonel tırmanıcıların uğrak yeri konumundadır. [URL146]

Kemer’de günübirlik ya da isteğe göre haftalık ya da daha uzun süreli olarak düzenlenen yat turlarına katılabilirsiniz. Yat ve tekne turları ile Kemer’den çıkarak, Akdeniz’in koylarında denize girebilir, Beydağlarını izleme şansını bulabilirsiniz. Bölgede ayrıca tüm plajlarda bulunan su üstü sporları ve aktiviteleri yapma şansını yakalayabilirsiniz. [URL147]

Kemer’de eğlenceler gündüz saatleri ve deniz ile sınırlı kalmamakla birlikte, geceleri eğlenmek isteyen tatilciler için de pek çok seçenek sunmaktadır. Kemer eğlence kulüplerinin kalitesi ve etkinlikleri ile güney sahillerinin en gözde eğlence bölgesi diyebiliriz. [URL147]

Dalış turizmi; Ülkemizin en çok dalış okullarının bulunduğu bu dünyaca turistik beldedir ve bünyesinde çeşitli dalış alternatifleri bulundurmaktadır. 10 farklı dalış noktası bulunmaktadır. Kemer Marina’sı açıklarında 33 m kumluk dipte yatan Paris Batığı, her dalıcının ziyaret etmesi gereken bir batıktır. Tekirova açıklarındaki Üç Adalar çeşitli dalış türlerini gerçekleştirilebildiği bir bölgedir. Bölgenin zengin bir dalış noktası olan kanyonda iri vatozlar ve her çeşit balık görülebilir. Üç adalar, Mağara dalışı için de idealdir. [URL148]

Kemer’de yaklaşık 25 dalış merkezi bulunmaktadır. Dalıcıların çoğunu Rus turistler oluşturmaktadır. Yaz aylarında bir günde ortalama 500 kişi, yıllık yaklaşık 100.000 kişi dalış yapmaktadır. Dalış fiyatları 150 TL ve 200 TL olarak değişmektedir. Dalış eğitimi fiyatları da 1.700 TL’den başlamaktadır. Sadece dalış yapmak ve batıkları görmek için gelen turist sayısı oldukça fazladır bu yüzden dalış turizminin ekonomiye katkısı oldukça büyüktür. [URL148]

5.2.2.3 Ticaret

Kemer ilçesi sadece turizm faaliyetlerin sürdürüldüğü bir belde olmayıp ticari hareketliliğinde yoğun olarak sürdürüldüğü içerisinde çeşitli sektörel faaliyetlerini de barındıran bir ilçedir.

Tablo 93. Kemer ilçesi ihracat gelirleri [7]

İl	İlçe	2018	2019	Değişim
		FOB USD	FOB USD	FOB USD
Antalya	Kemer	1,744,609	1,640,516	-5.97%

Batı Akdeniz İhracat Birliği'nin 2018 ve 2019 yıllarına ait Kemer ilçesinin ihracattan kazalın toplam gelirleri gösterilmiştir. Bu iki yılın değişim oranı hesaplanmıştır. [9]

Tablo 94. Kemer ilçesi en çok gelir kazandığı 5 ihracat ülkesi [7]

Sektör	2018	2019	Değişim
	FOB USD	FOB USD	FOB USD
Yaş Meyve Sebze Ürünleri. Turunçgiller. Çay	192,140.74	718,626.62	274.01%
Elektrik-Elektronik ve Makinaları	52,940.69	553,654.47	945.80%
Değerli Maden ve Mücevherat	355,166.03	124,753.21	-64.87%
Deri	232,207.00	96,931.88	-58.26%
Ağaç ve Orman Ürünleri	535,002.42	37,227.96	-93.04%

Kemer ilçesinin en çok gelir kazandığı 5 ihracat ülkesi yukarıdaki gibidir. 2019 yılında ilk kez Singapur'a ihraç başlatılmıştır. 2019 yılında en çok gelir kazanılan ülke ise Moldavya olmuştur. [7]

Tablo 95. Kemer ilçesi en çok gelir kazandığı ilk 5 sektör grubu [7]

Ülke Ülke Grubu	2018 FOB USD	2019 FOB USD	FOB USD
Moldavya (Bağımsız Devletler Topluluğu)	174,108.13	692,868.16	297.95%
Singapur (Uzak Doğu Ülkeleri)	0.00	271,060.10	
Hong Kong (Uzakdoğu Ülkeleri)	300,808.45	259,857.13	-13.61%
Karadağ (Diğer Avrupa Ülkeleri)	54,357.58	124,727.08	129.46%
Rusya Federasyonu (Bağımsız Devletler Topluluğu)	231,277.74	96,487.50	-58.28%

Kemer’de yapılan ihracat verilerinin sektörel dağılımı ise yukarıdaki gibidir. 2019 yılında en çok yaş meyve, sebze ürünleri turunçgiller ve çay grubundan domates ve mandalina ürünleri ihraç edilmiştir. İkinci sıradaki elektronik-elektronik ve makineler grubundan ise saat ürünü en çok ihraç edilmiştir. [7]

5.2.3 Kumluca

5.2.3.1 Tarım

İlçenin kuruluş yılında ekonomisi hububat, hayvancılık ve az miktarda da meyveciliğe dayanmaktayken daha sonraki yıllarda ant birlik kuruluşu ile bu alanlara pamuk ekiminde artış sağlandığı görülmüştür. 1960’lı yıllardan sonra narenciye üretimi, plastiğin 1970’li yıllardan itibaren örtü materyali olarak kullanılması ile örtü altı tarımı hızla yayılmış olup, seracılık önemli gelir kaynaklarına dönüşmüştür. İlçenin en önemli gelir kaynağı örtü altı tarımı (seracılık) ve narenciye üretimidir. Kumluca ilçesi Akdeniz iklimi (içinde nitelendirilmekte ise de meteorolojik yönden üç değişik iklim tipi göze çarpar. Sahil ve yayla kesimi arasında iklim ve bitki örtüsü bakımından farklılık görülür. Sahil kesimi örtü altı tarımı ve narenciye tarımı yapılmasına uygundur. Yayla kesiminde ise (Rakımın 800 m üzerinde olan yerler) elma armut gibi meyve türleri yetişir. [URL149]

Tablo 96. Kumluca arazi dağılımı[URL150]

Arazi Dağılımı	Kumluca (da)
Tarım Alanı	170.000
Çayır-Mera Alanı	80.102
Orman-Fundalık	600.490
Tarım Dışı Alan	402.408
Toplam	1.253.000

Tablo 97. Adrasan arazi dağılımı [URL150]

Arazi Dağılımı	Adrasan (da)
Tarım Alanı	850
Çayır-Mera Alanı	-
Orman-Fundalık	3815,4
Tarım Dışı Alan	4172
Toplam	3383

Kumluca toplam yüzölçümü 125.000 hektardır. Bu alanın %13,6 ile 170.000 dekarı tarım arazisi %6,2 ile 77.760 dekarı çayır-mera %48 ile 600.490 dekarı orman ve fundalıklar, %0,4 ile 5040 dekarı su yüzeyi %31,8 ile 396.710 dekarı tarım dışı alanlar ve yerleşim alanları oluşturmaktadır. [URL150]

Tablo 98. Kumluca tarımsal üretim dağılımı [URL150]

Ürün Adı	Üretim Alanı (da)	Oranı (%)
Tarla Bitkileri	27.530	16.19
Meyvecilik	46.644	27.44
Sebzecilik	43.380	25.52
Örtüaltı Sebzecilik		42.550
Plastik Sera		36.325
Cam Sera		6.225
Açık Alan Sebzecilik		830
Nadas (Topoğrafya Nedeniyle Tarıma Elverişli Olmayan Alan)	50.939	29.96
Tarıma Elverişli Kullanılmayan Arazi	1.506	0.89
Toplam	170.000	100.00

Kumluca ilçesinde polikültür tarım yapılmaktadır. İlçeyi tarımsal üretim açısından güneyde Akdeniz kuzeyinde Toros Dağlarına doğru gidildikçe rakımın birdenbire yükselmesi nedeni ile tarım üretimi açısından üç ana bölgeye ayrılabilir. 1. bölge deniz seviyesinden rakımın 300 m yüksekliğe kadar arada kalan ova, halk arasında Finike Çukuru'da denmektedir. Bu alanlarda iklim ve arazi koşulları özellikle seracılık ve narenciye tarımının yapılmasına müsaittir. Toroslara doğru çıktıkça rakımın 300 m ile 600 m arasında kalan geçit bölgesi yani iklim olarak ne tam karasal iklimi ne de Akdeniz iklimini arasında kalmış bölge de Alakır Havzası'dır. Bu bölge iklim koşulları nedeni ile hububat, nar, zeytin ve kısım açıkta sebze, sera ve narenciye tarımı yapılmaktadır. Toroslara çıkıldıkça rakımın 700 m üzerine çıkması ile oluşan bölge ve bu bölgede de karasal iklimin hâkim olması nedeniyle; hububat, kiraz, elma, ceviz, fasulye (kuru) gibi tarımsal ürünler yetiştirilmektedir. Arazilerin meyilli ve toprak işlemenin zor olması nedeni ile rakımı yüksek olan köylerde genç nüfusun ova köylere sera ortaklığı ve kiracılığı için gelmeleri, yine genç nüfusun Kemer ilçesine ve Antalya'ya tatil köyleri ve otellere çalışmak için gitmeleri bu arazilerin işlenmemesine neden olmaktadır. [URL150]

Tablo 99. Kumluca hububat üretimi ve değerleri [URL150]

Ürün Adı	Üretim Alanı (da)	Üretim Mik-tarı (Ton)	Üretim Değeri (Bin TL)
Buğday	22.878	3493	3.213.56
Arpa	3.080	599	515.14
Nohut	700	80	374.26
Kuru Fasulye	340	40	362.68
Diğerleri	532	211	105.70
Toplam	27.530	4.243	4.571.35

İlçede hububat grubunda en çok üretim ve geliri buğday üretiminden sağlanmıştır. Buğdayın arkasından arpa üretimi gelmektedir. Toplam üretim miktarı 4.243 ton olup 4.571,35 TL gelir kazanılmıştır. [URL150]

Tablo 100. Kumluca meyve üretimi ve değerleri [URL150]

Ürün Adı	Üretim Alanı (da)	Üretim Mik-tarı (Ton)	Üretim Değeri (Bin TL)
Portakal	30.250	110.137	82.602.75
Zeytin	6.526	823	2557.00
Nar	5.500	7.238	7.238.00
Elma	1.941	3.125	2.343.75
Limon	281	878	614.69
Mandalina	272	1.188	950
Diğer Mey-veler	1.874	1.930	5.375.68

İlçede üretilen meyve ve zeytin üretim miktarı tabloda verilmiştir. Üretilen meyve türlerinden narenciye grubundaki nar 228.000 ton üretimle birinci sırayı almıştır. İlçede nar dışında kalan ve üretilen meyveler ve zeytin bölgesel pazara sunulmakta ve ilçede tüketilmektedir. Yetiştirilen ürünler çoğunlukla götürü usulü ile bahçelerde satılmaktadır. Üretilen ürünler ilçede bulunan muhlama ve paketleme tesislerinde işlenerek iç ve dış pazara sunulmaktadır. [URL150]

Tablo 101. Kumluca sebze üretimi ve değerleri [URL150]

Ürün Adı	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Üretim Değeri (Bin TL)
Domates	29.750	357.000	257.040.00
Biber	11.368	130.416	143.457.60
Hıyar	3.650	40.150	26.097.50
Patlıcan	3.550	42.600	46.860.00
Kavun	3.200	25.600	23.040.00
Kabak	1.800	12.600	11.340.00
Muz	25	125	312.50

İlçede örtü altı tarımı önemli bir yer kaplamaktadır. Örtülü alanların %30'luk bölümünde yılda iki defa ekiliş yapılmaktadır. İlçe merkezi dahil 19 köyde 12.500 aile örtü altı tarımı ile geçimlerini sağlamaktadır. Örtüaltı üretimde ilk sırayı domates üretimi olup arkasından biber üretimi gelmektedir. [URL150]

İlçedeki sera alanı 42.550 da alana ulaşarak Antalya ilin toplam sera alanlarının %25'ini kapsamaktadır. Yaklaşık olarak tarımsal gelirin %86'sı seracılıktan karşılanmaktadır. Türkiye örtüaltı üretiminin %27'si Kumluca ilçesi seralarından karşılanmaktadır. İlçe genelinde gerek kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile gerekse ihtiyaç fazlasını halk pazarlarında satmak amacı ile açıkta sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır. Kumluca ilçesi Antalya ilçeler arası sebze üretiminde 2'nci sıradadır. [URL150]

5.2.2.2 Hayvancılık

Hayvancılık ilçede son yıllarda örtü altı tarımın gelirlerinin yükselmesine ve yem girdilerinde görülen artışa bağlı olarak giderek azalmakta işletmeler küçük aile işletmeciliği şekline dönüşmekte ve hayvan sayısında gözle görülür bir düşüş yaşanmaktadır. 2000 yılı verilerine göre büyükbaş hayvan sayısı ilçe genelinde 3.620 adet, küçükbaş hayvan sayısı ise yine 2000 yılı verilerine göre 20.500 adet iken; bu sayılar 2005 yılında azalmıştır. 2005 yılında 50 adet koyundan 1250 kg, 686 adet kuzudan 11.148 kg, 928 kıl keçisinden 16.704 kg, 901 oğlaktan 14.416 kg, 874 adet sığırdan 157.770 toplamda 3439 büyük ve küçük baş hayvandan 201.288 kg kırmızı et elde edilmiştir. Üretim değeri 1.409.016,00 YTL elde edilmiştir. [8]

Tablo 102. Kumluca hayvansal üretim ve değerleri 2007 [8]

Üretici Sayısı Adet	Kovan Sayısı Adet	Bal Miktarı (Kg)	Birim Fiyatı (YTL)	Toplam
57	3405	37.455	8	299.640,00

Kumluca ilçenin 2007 yılına ait arıcılık ve bal üretimi verisi tabloda gösterilmiştir. O yılın para birimi olan YTL üzerinden 299.640 YTL gelir kazanılmıştır.[8]

Alabalık yetiştiriciliği, ilçede üretim yapan 3 adet balıkçılık işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerde yıllık toplam 55 ton alabalık üretimi yapılmakta olup yaklaşık 275.000,00 TL reel gelir elde edilmektedir.[8]

İlçede Denizcilik ve Deniz Mahsulleri Üretimi, İlçede denizde balık avcılığı da yapılmaktadır. Ancak balık avcılığı yeterince yapılmamakta bu nedenle ilçemizin denizlerinden yeterince faydalanılmamaktadır. İlçede balıkçılık ticari anlamda yapılmamakta sadece aile işletmeciliği şeklinde yapılmaktadır. 2005 yıl verilerine göre İlçede 24 adet ruhsatlı balıkçı teknesi bulunmakta, ayrıca İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından verilen 118 adet de amatör balıkçılık belgesi ile avcılık yapan amatör balıkçılarda vardır. Balık avcılığı ile ilçede 2005 yılında 45.900 kg balık avlanmış olup 344.250,00 YTL gelir elde edilmiştir.[8]

5.2.2.3 Ticaret

Kumluca ilçesi sektörel olarak tarım ve hayvancılık ağır gelmektedir. Verimli toprakları sayesinde turuncgiller ve örtü altı seracılıkta büyük oranda gelişme sağlanmış. Tarımla birlikte ticari faaliyetlerde gelişmiş ve çeşitli ülkelere çeşitli sektörlerde ihracat yapan ilçe haline gelmiştir. [7]

Tablo 103. Kumluca ihracat gelirleri [7]

İl	İlçe	2018	2019	Değişim
		FOB USD	FOB USD	FOB USD
Antalya	Kumluca	62,506,042	61,525,305	-1.57%

İlçede Kumluca Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı ihracatçı firma sayısı 50 olup Kumluca ilçesinin 2018 ve 2019 yıllarına ait ihracattan kazalın toplam gelir gösterilmiştir. Bu iki yılın değişim oranı hesaplanmıştır.[7]

Tablo 104. Kumluca ilçesinin en çok gelir kazandığı ilk 5 sektör grubu [7]

Sektör	2018	2019	Değişim
	FOB USD	FOB USD	FOB USD
Kimya	160,928.43	316,877.64	96.91%
Demir. Demir Dişi Met. Adi Met.	89,010.12	249,322.79	180.11%
Makine ve Aksamaları Sektörü	29,711.86	233,192.34	684.85%
Elektrik-Elektronik ve Makinaları	8,750.00	165,098.18	1,786.84%
Yaş meyve Sebze Ürünleri. Turunçgiller. Çay	61,995,631.80	60,355,934.75	-2.64%

İlçenin ihracat yapılan sektör gruplarına göre en çok gelir kazandıran ilk 5 sektör grubu tabloda verilmiş olup 2018 ve 2019 yılları gelir kazancı ve değişim yüzdesi belirtilmiştir. Birinci sırayı kimya sektörü almış olup yaklaşık %97 oranda 2019 yılında gelir artışı yaşamıştır. [7]

Tablo 105. Kumluca ilçesinin en çok gelir kazandığı 6 ihracat ülkesi [7]

Ülke Grubu	2018 FOB USD	2019 FOB USD	FOB USD
Romanya (Avrupa Birliği Ülkeleri)	18,043,118.67	14,613,075.59	-19.01%
Bulgaristan (Avrupa Birliği Ülkeleri)	10,265,367.59	12,862,668.59	25.30%
Ukrayna (Bağımsız Devletler Topluluğu)	9,848,640.07	11,793,479.97	19.75%
Almanya (Avrupa Birliği Ülkeleri)	4,281,937.31	3,338,802.63	-22.03%
Moldavya (Bağımsız Devletler Topluluğu)	2,278,087.81	2,756,101.52	20.98%
Bosna-Hersek (Diğer Avrupa Ülkeleri)	2,579,906.26	2,644,368.72	2.50%

Kumluca ilçesinin en çok gelir kazandığı 6 ihracat ülkesi sırasıyla; Romanya hemen arkasından Bulgaristan ve Ukrayna takip etmektedir. 4. Sırayı ise Almanya olup arkasından Moldavya ve Bosna-Hersek ülkeleri takip etmektedir. [7]

5.2.2.4 Turizm

Kumluca ilçesine bağlı Adrasan Mahallesi içinde orman ve kumsalların bir arada bulunduğu koy ve kıyıları mevcuttur. Adrasan'a yakın olan kıyı tarafında bir antik kent vardır. *Olympos* Antik Kenti ismini verdiği *Olympos* (Çıralı) kıyısında yer almaktadır. *Olympos* Antik Kenti'nin 5 km uzağında yer altından çıkan tabii gazların tutuşması ile oluşan alevler bulunmaktadır. Çıralı veya Yanartaş denen bu bölgedeki taşların arasından çıkan alevler devamlı yanmakta olup turistlerin ilgi odaklarından biridir. *Olympos*'tan güneye doğru gidilince Cenevizliler tarafından korsan sığınma yeri olarak kullandığı söylenen "Porto Ceneviz Limanı" vardır. Halk bu koya "Cinibiz Limanı" demektedir. Limanda-Antik çağda-gözetleme kulesi olarak kullanılan yapıların kalıntıları hala mevcuttur. [URL151]

Tablo 106. Kumluca ilçesinin konaklama tesis türleriyle ilişkili bilgiler [URL143]

	Tesise Gelen Toplam Kişi	Toplam Geceleme	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Kamu Misafirhanesi (Belediye Belgeli)	6624	15573	2.35	26.87
Motel (Belediye Belgeli)	823	1638	1.99	22.94
Otel	1067	1412	1.32	5.94
Otel (Belediye Belgeli)	15712	30972	1.97	36.91
Özel Tesis	1472	3569	2.42	36.72
Pansiyon (Belediye Belgeli)	37984	84251	2.22	20.3
Tatil Köyü	46202	179627	3.89	84.19
Kamu Misafirhanesi (Belediye Belgeli)	6624	15573	2.35	26.87
Motel (Belediye Belgeli)	823	1638	1.99	22.94

Adrasan ilçe sınırı içerisinde Sazak Koyu bulunmaktadır. Bu koy çok dar bir girinti ile başlayıp içeride genişleyen ve çevresi yemyeşil ormanlıklarla dolu bir koydur. Koyun kuzey eteğinde denize sıfır noktada bir şifalı su (içmeler) bulunmaktadır. Suyun bağırsak parazitlerine (hemoroit) ve mayasıyla iyi geldiği söylenmektedir. Koyun içinde deniz her ne kadar durgun gibi görülse de gün doğu rüzgarlarına açık olduğundan buraya giren kayıkları ani dalga patlamaları ile batırdığından balıkçılar bu koya “Yalancı Liman” adını takmışlardır. [URL151]

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistik verilerinden Kumluca ilçesine ait tesis çeşitliği buna bağlı olarak tesis gelen kişi sayısı, geceleme, ortalama kalış ve doluluk yüzdesi 2019 yılı verileri alınmıştır. [URL143]

Adrasan Liman sahili kuzeyden güneye iki kilometrelik bir yay çizer. Bu sahilin iki ucunda ve ortasında birer derecik akmaktadır. İnce kum özelliği ile kumsalın güneşin verdiği ısı ile 50-60 dereceye kadar ısınarak romatizmalı hastalar ve bronzlaşmak isteyenler için ideal bir yerdir. [URL151]

Adrasan 'da turizm faaliyetlerinde çeşitlilik görülmektedir. Günübirlik tekne turları, balık avı tekne turları, dalış eğitimi, kaya tırmanışı, yamaç paraşütü, antik turizm, su sporları ve Adrasan'dan Likya yolu geçmesi sayesinde doğa yürüyüşü gibi birçok faaliyeti bünyesinde barındırmaktadır. [URL 152]

5.3 Kırsal Kalkınma

Kooperatifleri kırsal kalkınmada önemli hale getiren gelir düzeyi düşük, sermayeleri yetersiz insanları bir araya getirerek onlara ekonomik güç sağlaması olmuştur. Kooperatiflerin şeffaflığı ortaklar arası güven sağlarlar. Kooperatifler yatırımlar ile istihdam imkânı yaratırlar. Yöredeki sosyal sorunlar karşısında kooperatifler çözüm için destek olurlar. Yereldeki kaynakların ekonomiye kazandırılmasında rol oynar, kullanarak ortaklarına ve yöre ekonomisine katkı sağlarlar. Aşağıda Kumluca ve Kemer'de bulunan kooperatiflerin isimleri verilmiştir; [URL 173]

Kumluca Kooperatifleri; [URL 153]

- S.S. Karaöz İşletme Kooperatifi
- S.S. Minibüsçüler ve Taşıyıcılar Kooperatifi
- S.S. Karaöz Yapı Kooperatifi
- 2717 Sayılı Mavikent Tarım Kredi Kooperatifi
- S.S. Kumluca Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi
- 1255 Sayılı Kumluca Tarım Kredi Kooperatifi
- 2523 Sayılı Adrasan Tarım Kredi Kooperatifi

Kemer Kooperatifleri; [URL 154]

- S.S. 369 No'lu Kemer Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi
- S.S. Kemer Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi
- S.S. Kemer Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi
- S.S. Ulupınar Çevre Koruma Geliştirme ve İşletme Kooperatifi
- S.S. 120 No'lu Sahil Turizm Minibüs Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi

- S.S. Çamyuva Turizm Geliştirme Kooperatifi
- S.S. Ertur Turistik Tesisler İşletme Kooperatifi
- S.S. Yeşil Kemer Arsa ve Konut Yapı Kooperatifi
- S.S. Kemer Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi

5.4 Proje ve Yatırımlar

Antalya tarımsal ve kırsal kalkınma amaçlı birçok proje ve yatırım yapmaktadır Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü 2003-2019 yılları arasında yürüttüğü Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı adı altında çiftçilere destek olmak amaçlı yürüttüğü bir çalışmadır. Tarıma dair birçok alanda destek olmayı sağlamayı amaçlamıştır. [5]

Tablo 107. Antalya kırsal kalkınma yatırım projeleri [5]

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (2003-2019)			
Yatırım Konusu	Proje Sayısı	Proje Tutarı (TL)	Ödenen Hibe Tutarı (TL)
Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar	208	163.910.339	71.287.819
Tarla İçi Sulama Sistemleri ve Makine Ekipman Projeleri	8.801	55.547.131	27.773.565
Toplam	9.009	219.457.530	99.061.384

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Projesi yatırım sayısı toplam 208, proje sayısı ise toplamda 8.801'dir. Toplamda 9.009 çalışma yürütmektedir. Ayrıca Antalya üreticisine 2002-2018 döneminde 1,2 milyar TL destek verilmiştir. [8]

Kemer ve mahallerinde yapılan eğitim, turizm ekonomik vb. alanlara yapılan yatırım ve projeler aşağıda gösterilmiştir;

- **Kuzdere Kapalı Pazar Yeri Projesi**

Kemer belediyesi Kuzdere Mahallesi'nde yürüttüğü, 80 esnafın tezgâh açabileceği pazar alanı projesini yapmaya başlamıştır. Bu pazar aynı zamanda Kemer'de ilk kez kapalı pazar yeri olarak anılacaktır. Kapalı pazar alanında yeraltı ve yerüstü altyapı çalışmalarda pazarla birlikte yürütülmektedir. [URL 155]

Şekil 136. Kuzdere kapalı pazar projesi [URL 155]

- **Deniz Gondolu Projesi**

Deniz gondolu projesiyle ilgili Kemer Belediyesi'nin aralık ayı meclis toplantısında özel bir firmanın Kemer'de yapmak istediği deniz gondolu projesinin görüşmesi oy birliğiyle kabul edildi. Bu proje Türkiye'de ve Kemer'de ilk kez yapılacak bir çalışmadır. [URL 156]

Sunum yapan alman firmadan yetkili Türkiye'de ilk olacağını ve bugüne kadar yapılanların en büyüğü olacağını anlattı. Gondolun aslında dalgıç sistemi olduğunu belirten alman yetkili "bir oksijen tüpünün içeridendir bulunduğunuzu düşünün. Bu şişenin içinden direkt olarak dışarıyı izleyebilirsiniz. Kup kuru ayaklarıyla denizin altına ineceksiniz. Tüm güvenlik önlemleri alınmış olacak" diye açıklamıştır. [URL 156]

Şekil 137. Kemer deniz gondolu projesi . [URL 156]

- **Ahmet Erkal Tesisleri Destek Eğitim Kurs Projesi**

Kemerin Yeni Mahallesi'nde lise son sınıflar için hazırlanan projede öğrencilerin üniversite sınavına hazırlık döneminde yardımcı olabilmek amaçlı kurs ve etüt merkezi yapılması amaçlanmaktadır. Bu çalışma içerisinde 1 adet öğretmen odalı 11 derslik 1 adet etüt odası 1 adet yönetim odası ve kantin yer alacaktır. [URL 157]

Şekil 138. Ahmet Erkal Tesisleri Destek Eğitim Kurs Merkezi projesi [URL 157]

- **Kindil Çeşme Halk Plajı ve Piknik Alanı Tesisi Projesi**

Yeni Mahallede yer alan bu proje halk plajını daha yenilik ve imkanları amaçlamaktadır. Proje amacıyla soyunma kabinleri ve engelli WC ve duş kabinler büfe piknik alanları otopark alanı kömürlük teras aydınlatma peyzaj ve çevre düzenlemeleri yapılacaktır. [URL 159]

Şekil 139. Kindil Çeşme Halk Plajı ve Piknik Alanı Tesis projesi [URL 159]

- **Arslanbucak Sosyal Tesis Projesi**

Bu projede yapılacak bina içerisinde yüzme havuzu kafeterya diyetisyen odası çocuk eğlence odası spor salonu soyunma odaları çok amaçlı salon idari ofisler bulunacaktır. Estetik açıdan güzel görünümü amaçlanan bu sosyal tesiste, kamera ve alttan ısıtma sistemi ile desteklenecektir. [URL 160]

Şekil 140. Arslanbucak sosyal tesis projesi [URL 169]

- **Arslanbucak Huzurevi Projesi**

Arslanbucak Mahallesi'nde yer alacak bu çalışma 436 ada 3 parseldeki 2093 metrekarelik alan tahsis edilerek çalışmalar başlatıldı. Çalışmada iki katlı yapılması planlanan huzurevinde 30 kişi barınabilecek ve içerisinde dinlenme salonları hobi odaları kütüphane çok amaçlı salon ve idari ofislerde yer alacaktır. [URL 161]

Şekil 141. Arslanbucak huzurevi projesi [URL 170]

- **Kemer Kent Müze Projesi**

Türkiye de ilk olacak su müzesidir. Müzede: Paris 2 Batığı başta olmak üzere denizlerimizde yer alan batıkların maketleri su altında yerleştirip sergilenecektir. Akdeniz üniversite ile kemer belediyesinin birlikte yürüttüğü bir proje çalışmasıdır. [URL 162]

Şekil 142. Kemer kent müze projesi [URL 171]

- **Kuzdere Mahallesi AVM Projesi**

Kuzdere Mahallesi'nde 53 ada 2 parselden oluşan toplam 9.361 metrekare arsa üzerine inşa edilecek olan alışveriş ve kültür merkezi içinde 3 tanrı sinema konferans merkezi kafeteryalar mağazalar spor kompleksleri ve yüzme havuzunda bulunduğu sohbetli düğünlerin yapılabildiği inanç bahçesinin de bulunacağı bir merkez haline getirilecektir. Buranın sadece ticari kısmı için Yap-İşlet-Devret modeli uygulanacaktır. Kültür merkezi ve ibadet merkezi klima belediye tarafından kontrolü sağlanacaktır. Toplam 41.113 metrekare inşaat alana sahip olacak bir Avm projesidir. [URL 163]

Şekil 143. Kuzdere Mahallesi AVM projesi [URL 163]

- **NG Phaselis Bay Hotel Projesi**

Göynükte yer alan bu proje daha önceki zamanlarda Antalya, Bodrum, Kapadokya'da yaptığı satın almalarla dikkat çeken NG Hotel bu atağa devam edecek. Fırsatları değerlendirerek otelin başkanı Hediye Güral, 400 milyon TL'lik bütçeyle harekete geçtiklerini söylemektedir. Proje, 2020'nin ilk çeyreğinde hizmete almaya planladığı NG Sapanca Club ve 2021'de açacağı NG Phaselis Bay'la birlikte Türkiye turizmine sunduğu katkıyı güçlendirecek. [URL 164]

Şekil 144. NG Phaselis Bay Hotel projesi [URL 172]

5.5 Arsa- Arazi Değerleri

5.5.1 Kemer Arsa-Arazi Değerleri

Antalya Kemer'de Satılık Ev Fiyatları

Antalya, Kemer ilçesinde Eylül 2020 sonu itibarıyla son bir yıl içerisinde satılık konutların fiyatları %37,61 artmıştır. Ortalama satılık konut büyüklüğü 150 metrekaredir. [URL 165]

Antalya, Kemer'de Ortalama Geri Dönüş Süresi

Antalya, Kemer ilçesinde satılık konutların ortalama metrekare birim fiyatı Eylül 2020 sonu itibarıyla 5.116 TL'dir. Aynı özelliklere sahip satılık konutların geri dönüş yani amortisman süreleri 28 yıl seviyelerindedir. [URL 165]

Antalya Kemer'de Konut Fiyatları En Fazla Yükselen Mahalleler

Yıllık ortalamalara bakıldığında Eylül 2020 sonu itibarıyla konut için Antalya ili Kemer ilçesinde en fazla değer kazanan mahalleler sırasıyla Beycik, Göynük, Merkez, Arslanbucak, Kuzdere olmuştur. [URL 165]

Antalya Kemer'de Konut Fiyatları En Fazla Düşen Mahalleler

Yıllık ortalamalara bakıldığında Eylül 2020 sonu itibarıyla konut için Antalya ili Kemer ilçesinde en fazla değer kaybeden mahalleler sırasıyla Beldibi, Tekirova, Yeni, Kiriş, Çamyuva olmuştur. [URL 165]

Antalya Kemer'de En Hızlı Kazandıran Mahalleler

Amortisman süreleri dikkate alındığında Eylül 2020 sonu itibarıyla Antalya ili Kemer ilçesinde en hızlı geri dönüşe sahip mahalleler sırasıyla Beldibi, Beycik, Tekirova, Kiriş, Kuzdere olmuştur. [URL 165]

Antalya Kemer'de En Geç Kazandıran Mahalleler

Amortisman süreleri dikkate alındığında Eylül 2020 sonu itibarıyla Antalya ili Kemer ilçesinde en geç geri dönüşe sahip mahalleler sırasıyla Yeni, Çamyuva, Göynük, Arslanbucak, Merkez olmuştur. [URL 165]

Şekil 145. Kemer emlak değerleri dağılımı [URL 165]

DEĞER DEĞİŞİMİ	1 yıllık	2 yıllık	3 yıllık
Antalya/Kemer	%37,61	%78,66	%103,30
TOPLAM GETİRİ			
Antalya/Kemer	%37,61	%78,66	%103,30

5.5.2 Kumluca Arsa-Arazi Değerleri

Antalya Kumluca'da Satılık Ev Fiyatları

Antalya, Kumluca ilçesinde Ekim 2020 sonu itibarıyla son bir yıl içerisinde satılık konutların fiyatları %40,96 artmıştır. Ortalama satılık konut büyüklüğü 150 metrekaredir. [URL 166]

Antalya, Kumluca'da Ortalama Geri Dönüş Süresi

Antalya, Kumluca ilçesinde satılık konutların ortalama metrekare birim fiyatı Ekim 2020 sonu itibarıyla 2.243 TL'dir. Aynı özelliklere sahip satılık konutların geri dönüş yani amortisman süreleri 26 yıl seviyelerindedir. [URL 166]

Antalya Kumluca'da Konut Fiyatları En Fazla Yükselen Mahalleler

Yıllık ortalamalara bakıldığında Ekim 2020 sonu itibarıyla konut için Antalya ili Kumluca ilçesinde en fazla değer kazanan mahalleler sırasıyla Yeni Merkez, Eskicami, Karşıyaka olmuştur. [URL 166]

Antalya Kumluca'da Konut Fiyatları En Fazla Düşen Mahalleler

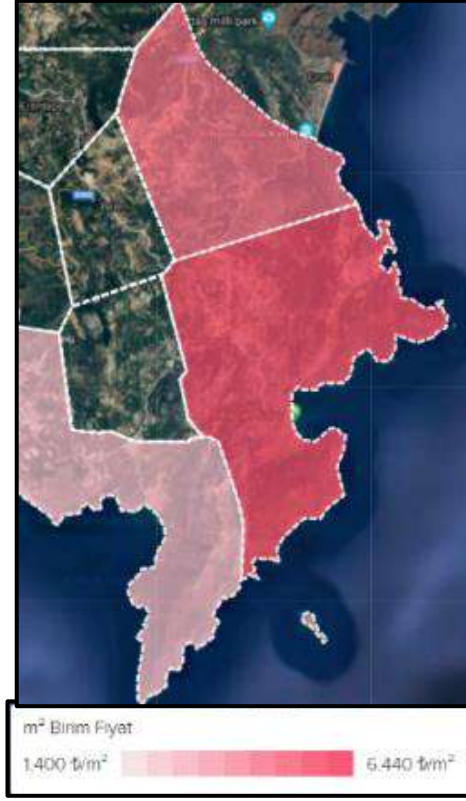
Yıllık ortalamalara bakıldığında Ekim 2020 sonu itibarıyla konut için Antalya ili Kumluca ilçesinde en fazla değer kaybeden mahalleler sırasıyla Yazır, Mavikent, Adrasan, Göksu, Meydan olmuştur . [URL 166]

Antalya Kumluca'da En Hızlı Kazandıran Mahalleler

Amortisman süreleri dikkate alındığında Ekim 2020 sonu itibarıyla Antalya ili Kumluca ilçesinde en hızlı geri dönüşe sahip mahalleler sırasıyla Yazır, Adrasan, Göksu, Narenciye, Cumhuriyet olmuştur. [URL 166]

Antalya Kumluca'da En Geç Kazandıran Mahalleler

Amortisman süreleri dikkate alındığında Ekim 2020 sonu itibarıyla Antalya ili Kumluca ilçesinde en geç geri dönüşe sahip mahalleler sırasıyla Karşıyaka, Mavikent, Bağlık, Meydan, Eskicami olmuştur. [URL 166]

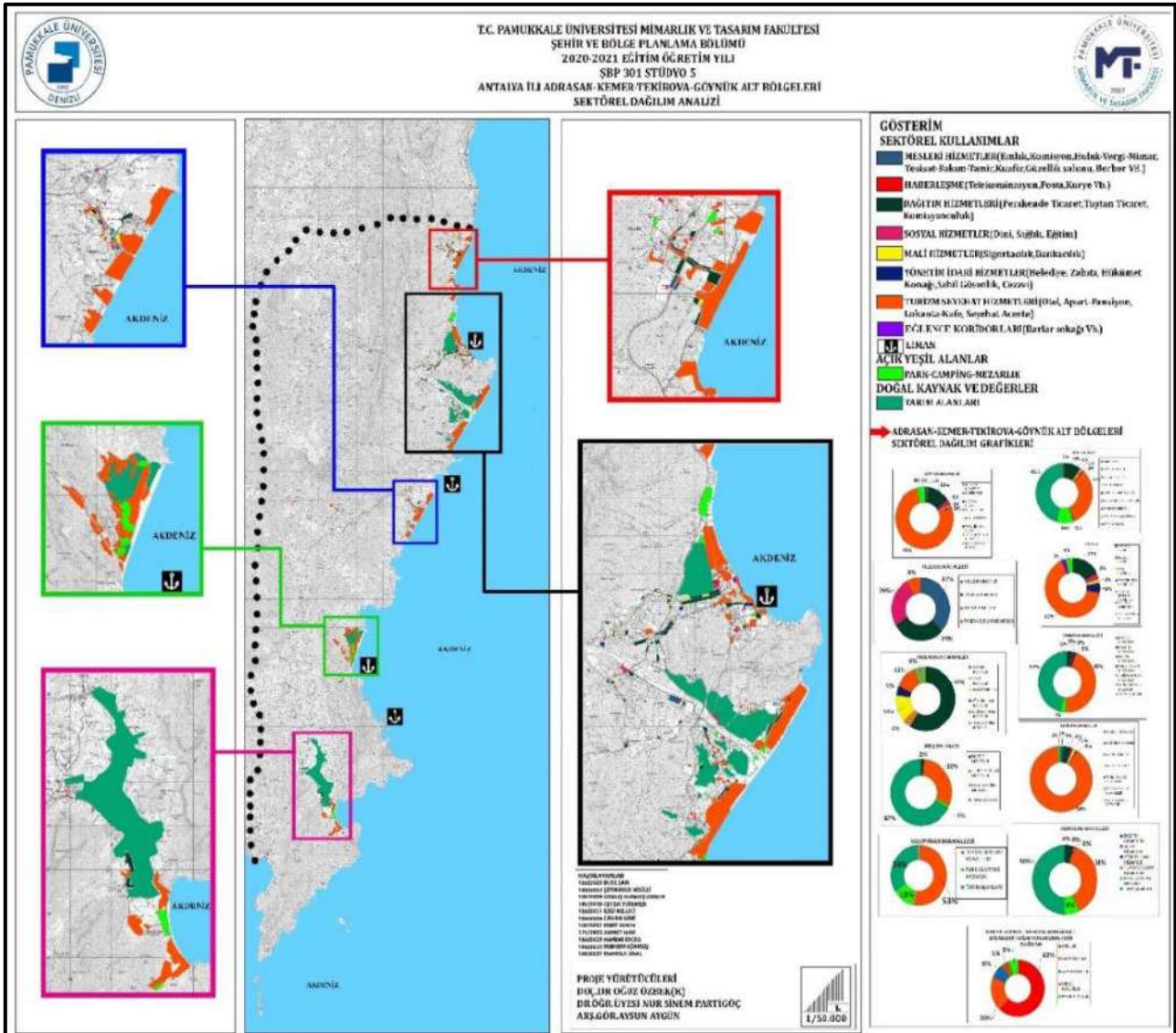
Şekil 146. Kumluca emlak değerleri dağılımı [URL 166]

Değer Değişimi	1 yıllık	2 yıllık	3 yıllık
Antalya/Kumluca	%40,96	%52,88	%111,08
Toplam Getiri			
Antalya/Kumluca	%46,55	%63,54	%136,52

5.6. Analiz Paftalar

5.6.1 Sektörel Dağılım Analizi

Göynük, Kemer, Adrasan ve Tekirova alt bölgelerinde genellikle sektör dağılım yüzdesi olarak turizm-seyahat hizmetleri daha fazladır. Bölge olarak incelendiğinde Göynük alt bölgesinde kıyıda turizm-seyahat hizmeti yer almaktadır. Şehir merkezi ile turizm-seyahat hizmetleri arasında koridor görevi gören dağıtım hizmeti sektörü bulunmaktadır. Göynük alt bölgesinde mali hizmetler, yönetim-idari hizmeti, mesleki hizmet, sosyal haberleşme hizmetleri ve kamp alanları bulunur. Kemer alt bölgesinde ise kıyı kesimini turizm-seyahat hizmeti sektörleri yer almaktadır. Doğal alanlara yakın alanlarda tarım alanları bulunmaktadır. Kemer alt bölgesinde genellikle caddeler üzerinde dağıtım hizmetleri bulunmaktadır. Bu bölgede mali hizmetler, yönetim-idari hizmeti, sosyal haberleşme hizmetleri ve eğlence koridoru bulunur. Ulupınar Mahallesi'nde ise turizm-seyahat hizmetleri bulunur sadece çevresinde tarım alanları ve parklar vardır. Tekirova alt bölgesinde ise kıyı kesimde turizm -seyahat hizmetleri ağırlıklı olarak bulunur. Mahallesi merkezinde mali hizmetler, dağıtım hizmetleri, mesleki hizmetleri ve yönetim-idari hizmeti bulunur. Adrasan alt bölgesinde ise genellikle tarım alanlarından oluşmuştur. Turizm-seyahat hizmetleri kıyı kesimde konumlanmıştır. Dağıtım hizmetleri turizm-seyahat hizmetleri ile tarım alanları yakınında konumlanmıştır. Turizm-seyahat hizmetleri yakınında kamp alanları da bulunmaktadır.

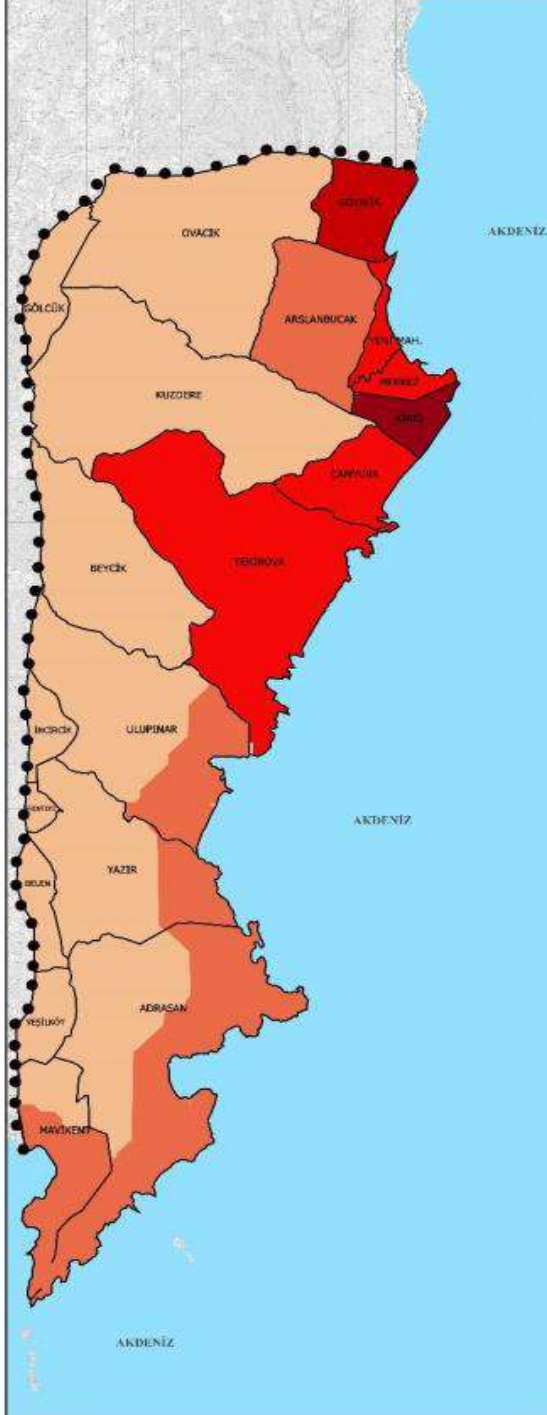
Şekil 147. Sektörel Dağılım analizi(Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

5.6.2 Rayiç Değerleri Analizi

Rayiç değerleri analizine bakıldığında en yüksek değere sahip olan mahalle Kiriş Mahallesi'dir. Kuzeye doğru uzanmış olan mahallelerde rayiç değerlerinde aşırı bir düşüş gözlemlenmemektedir. İç kesimlere doğru gidildikçe i kesimlerdeki mahalleler en düşük rayiç değerlerine sahiptir. Tekirova Mahallesi'nden ise güneye gidildikçe Kiriş ve Tekirova'ya oranla rayiç değerlerinde aşırı bir düşüş gözlemlenmiştir. Güneydeki mahallelerin kıyı kesimleri yine iç kesimlere nazaran daha yüksek rayiç bedellerine sahiptir.

T.C. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2020-2021 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
ŞBP 301 STÜDYO 5
ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİROVA-GÖYNÜK ALT BÖLGELERİ
RAYIÇ DEĞERLERİ ANALİZİ

**GÖSTERİM
SINIRLAR**

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- MAHALLE SINIRI

RAYIÇ DEĞERLERİ (ORTALAMA M²)

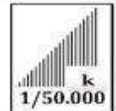
- 4-90
- 91-383
- 384-573
- 574-953
- 954-1143

HAZIRLAYANLAR

18653058 BUSE SARI
18653059 SEYMANUR MİSİLLİ
18653009 DOĞUŞ ÖZNER
18653040 CEYDA TÜRKMEN
18653031 EZGİ KELLEÇİ
18653006 CANAN GEMİ
18653051 MERT KOŖYA
17653005 AHMET HANİ
18653025 HAKİME ERCEG
18653039 MERYEM GÖRMÜŞ
18653037 MAHMUT ÜNAL

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖGR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

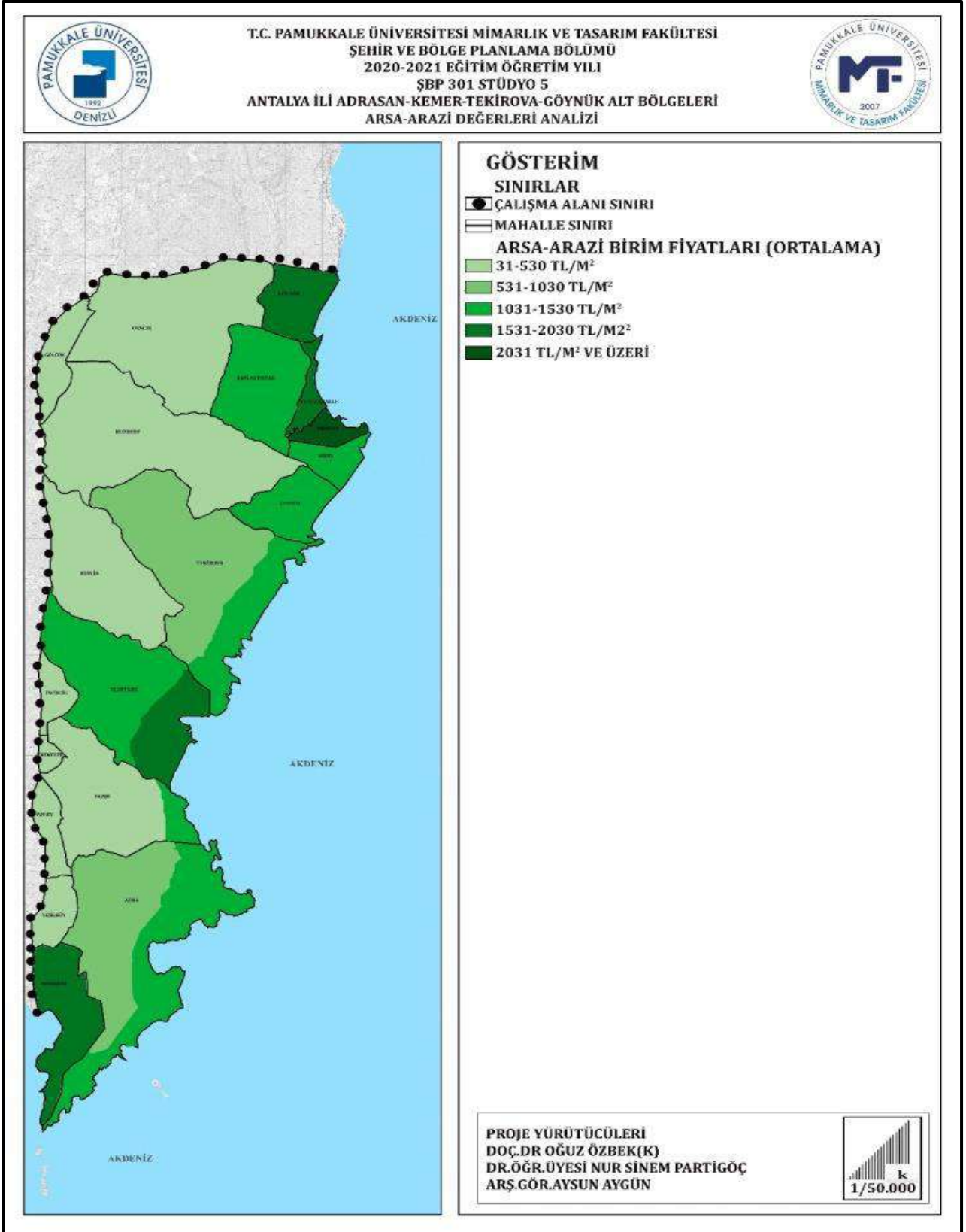

Şekil 148. Rayiç Değerleri analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

5.6.3 Arsa Arazi Değerleri Analizi

Kemer Göynük Tekirova Adrasan alt bölgelerine bakıldığında denizden uzak ve engebeli arazilerin tam anlamıyla fiyat aralığının düşük olduğunu söyleyebiliriz. Bu alanlar kendi içinde bir bölge oluşturacak şekilde yan yana mahallelerdir. Arsa arazi değerlerindeki en önemli değişimleri kıyısı olması ve denize yakınlığı ile değiştiğini görmekteyiz. En düşük aralığın tamamen denizden uzak alanlar olduğu görülmektedir. Kıyıya doğru arsa değerleri yükselmektedir. Alan yüzölçümü büyük mahallerde ise kıyıya sınırı olan kısmı yüksek iç kesimlere ise bu değerlerin düştüğü görülmektedir. Alanda en yüksek Kemer Merkez Mahallesi yer almaktadır. Kıyıya sınırı olması limana sahip olması ve turizm beldesi özelliğine sahip olması gibi birçok aktör arsa arazi fiyatlarını yükseltmeyi sağlamıştır. Merkez etrafındaki mahallerinde yukarıda sayılan özelliklere sahip olması ve merkeze ulaşım kolaylığı gibi özelliklerinden fiyat aralığın merkeze yakın fiyat biçildiği görülmektedir.

Şekil 149. Arsa Arazi Değerleri analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

5.6.4 Yatırımlar ve Projeler Analizi

Göynük, Kemer, Adrasan ve Tekirova alt bölgelerinde genellikle sektör dağılım yüzdesi olarak turizm-seyahat hizmetleri daha fazladır. Bölge olarak ele alındığında Göynük alt bölgesinde kıyıda turizm-seyahat hizmeti yer almaktadır. Şehir merkezi ile turizm-seyahat hizmetleri arasında koridor görevi gören dağıtım hizmeti sektörü bulunmaktadır. Göynük alt bölgesinde mali hizmetler, yönetim-idari hizmeti, mesleki hizmet, sosyal haberleşme hizmetleri ve kamp alanları bulunur. Kemer alt bölgesinde ise kıyı kesimini turizm-seyahat hizmeti sektörleri yer almaktadır. Doğal alanlara yakın alanlarda tarım alanları bulunmaktadır. Kemer alt bölgesinde genellikle caddeler üzerinde dağıtım hizmetleri bulunmaktadır. Bu bölge de mali hizmetler, yönetim-idari hizmeti, sosyal haberleşme hizmetleri ve eğlence koridoru bulunur Ulupınar Mahallesi'nde ise turizm-Seyahat hizmetleri bulunur sadece çevresinde tarım alanları ve parklar vardır. Tekirova alt bölgesinde ise kıyı kesimde turizm-seyahat hizmetleri ağırlıklı olarak bulunur. Mahallesi merkezinde mali hizmetler, dağıtım hizmetleri, mesleki hizmetleri ve yönetim-idari hizmeti bulunur. Adrasan alt bölgesinde ise genellikle tarım alanlarından oluşmuştur. Turizm-seyahat hizmetleri kıyı kesimde konumlanmıştır. Dağıtım hizmetleri turizm-seyahat hizmetleri ile tarım alanları yakınında konumlanmıştır. Turizm-seyahat hizmetleri yakınında kamp alanları da bulunmaktadır.

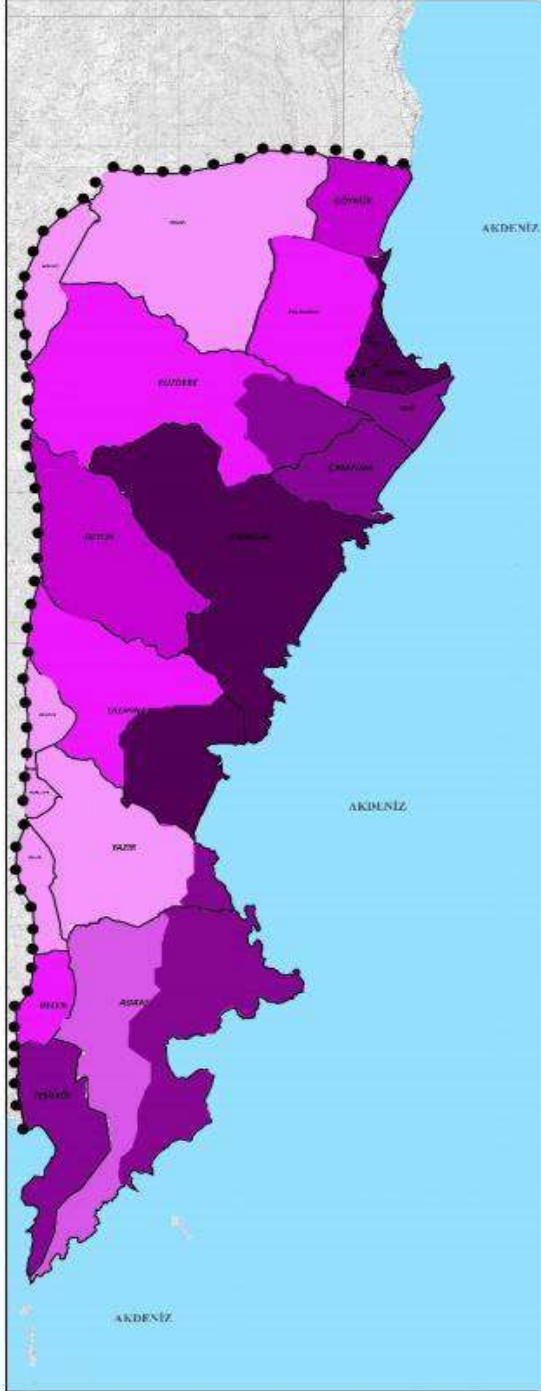

5.6.5 Yapı Değeri Analizi

Yeni Mahalle, Merkez, Tekirova Mahallelerinin tamamında ve Ulupınar Mahallesi'nin kıyı kesiminde yapı değerleri en yüksek seviyelerdedir. Adrasan Mahallesi'nin kıyı kesimlerine doğru yapı değerleri artmaktadır. Göynük Mahallesi de turizmin etkisiyle fiyatlar orta düzeyde seyretmektedir, sebebi Göynük Mahallesi Antalya Merkez ile Kemer Merkezi ile orta noktadır çevre mahallelere göre fiyat kıyı kesim olduğundan dolayı değerler arasında uçuk bir fark görülmemektedir. Ovacık, Gölcük, Yazır, Belen, Erentepe, Belen, İncircik Mahalleleri ise kıyıdan uzaklaştığından dolayı yapı değerleri bakımından düşüş göstermiştir.

T.C. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2020-2021 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
ŞBP 301 STÜDYO 5
ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİROVA-GÖYNÜK ALT BÖLGELERİ
YAPI DEĞERİ ANALİZİ

GÖSTERİM

SINIRLAR

● ÇALIŞMA ALANI SINIR

MAHALLE SINIRI

YAPI DEĞERLERİ (M²) (ORTALAMA)

62 - 1982 TL / M2

1983 - 3897 TL / M2

3898 - 6024 TL / M2

6025 - 8102 TL / M2

8013 - 10247 TL / M2

10248 TL / M2 VE ÜZERİ

HAZIRLAYANLAR

18653058 BUSE SARI
18653059 SEYMANUR MİSİLLİ
18653009 DOĞUŞ ÖZNER
18653040 CEYDA TÜRKMEN
18653031 EZGİ KELLEÇİ
18653006 CANAN GEMİ
18653051 MERT KONYA
17653805 AHMET BANI
18653025 HAKİME ERCEĞ
18653039 MERYEM GÖRMÜŞ
18653037 MAHMUT ÜNAL

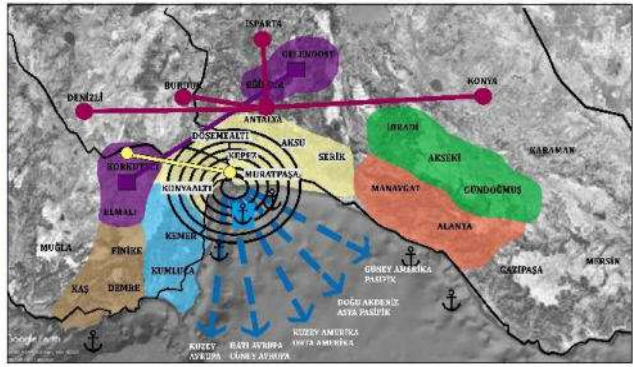
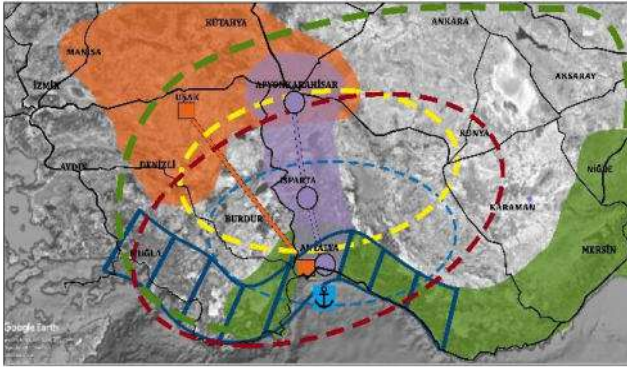
PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYĞÜN

Şekil 151. Yapı Değeri analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

5.6.6 Ekonomik Alt Bölgeler Analizi

Göynük, Kemer, Adrasan, Tekirova alt bölgelerinin ve bu alt bölgelerin yer aldığı Antalya ilinin; komşu iller ve komşu ilçeler ile ekonomik bağlantıları incelenmiştir. Afyon, Manisa, Kütahya, Uşak, Denizli illerinin Antalya ile bağlantısı güçlendirilerek termal turizm potansiyeli tanıtımı sağlanmaktadır. Antalya, Mersin, Niğde ve Adapazarı'nda fabrikaları bulunan ÇEKOK Gıda Fabrikası çevre illeri de kapsayan geniş bir etki çemberi oluşturmaktadır. Isparta, Burdur bölgelerinin oluşturduğu sanayi koridoru, Antalya metropol alanı ile birleşmekte olup sanayi faaliyetlerini çevre il ve ilçelere yayan bir etki çemberi oluşturmaktadır. Turizm merkezi olan Antalya ve Muğla illeri; sosyo-ekonomik gelişmişlik kademesinde 1. Kademe de yer almakta olup, Antalya 5. Muğla 8. sıradadır. Batı Akdeniz İhracat Birliği 25 sektörde ihracat yapan bütün ihracatçılara hizmet sunmaktadır. Çok sayıda gölün meydana getirdiği havzaları içine alan, ekoturizm ve kültür turizm gelişim bölgesi ilan edilen Göller Bölgesi'nde, ekoturizm yaygınlaştırılarak Batı Akdeniz kıyılarında yoğunlaşmış turizm faaliyetlerinin bölge içlerine doğru yayılması sağlanmaktadır. Yat ve dalış turizm bölgesi Kemer ve Kumluca' da iklim, deniz vb. faktörler dalış turizmine uygundur. Antalya metropol alanı kentsel gelişimini sürdürmekte ve bölge içindeki aktörlerle etkileşimini arttırmaktadır. Korkuteli, Elmalı, Eğirdir ve Gelendost ilçelerinde tarım sektöründen meyvecilik faaliyetleri yoğun olup, sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi ve yaşam kalitesi bölge ortalamasının altındadır. Kaş-Finike-Demre alt bölgesi sahil kuşağında yer almakta olup tarım ve kıyı turizminin yaygın olduğu bölgedir. İbradı-Akseki-Gündoğmuş ilçeleri Antalya ilçeleri arasında en az gelişme gösteren ilçelerdir. Port Akdeniz Limanı ticari bir liman olup ihracat ve ithalat gibi faaliyetlerin yürütüldüğü, Akdeniz' in önemli bir limanıdır ve yıllık ortalama 1.500 adet gemi kapasitesine sahiptir.

GÖSTERİM

EKONOMİK ALT BÖLGELER

- TERMAL TURİZM BÖLGESİ;** LIMAN,HAVALIMANI GİBİ ULAŞIM OLANAKLARI SAYESİNDE ÇOK SAYIDA YERLİ VE YABANCI TURİST AĞIRLAYAN ANTALYA İLİ, TÜRKİYE İLLERİNİ REKLAMINI YAPMAK VE TURİZM ÇEŞİTLİLİĞİNİ SAĞLAMAK AMAÇLI MANİSA,AFYON,KÜTAHYA,USAŞ, DENİZLİ İLLERİNDE BULUNMADA OLAN TERMAL TURİZM BÖLGELERİNİN ANTALYA İLE BAĞLANTISI GÖÇLENDİRİLEREK TANITIMINI SAĞLAMAKTADIR.
- TERMAL TURİZMİN BAĞLANTI KORIDORU;** TERMAL TURİZM BÖLGESİ OLAN USAŞ,AFYON,MANİSA,DENİZLİ,KÜTAHYA İLLERİNİN ANTALYA İLE BAĞLANTISI GÖSTERİLMİŞTİR.
- ÇEKOK FABRİKASI;** TÜRKİYE VE AVRUPA'NIN ÖNDE GELEN MEYVE VE SEBZE ÜRETİCİSİDİR.13.500 DÖNÜM ÇİFTLİKTE 35 ÇEŞİT MEYVE VE SEBZE ÜRETİMDE OLAN ANTALYA,MERSİN,NİĞDE VE ADAPAZARINDA 136.000 M² KAPALI ALANA SAHİP FABRİKALARA SOĞUK ZİNCİR SİSTEMİNE DAYALI TARIM ÜRÜNLERİ ÜRETMEKTEDİR. TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK 500 SANAYİ KURULUSUNU SIRALAYAN LİSTEDE SEKTÖRLERDE İLK 200 ARASINDA YER ALAN TEK FİRMA OLMA ÖZELLİĞİNE SAHİPTİR.
- ÇEKOK FABRİKASININ ETKİ ÇEMERİ;** TÜRKİYE'NİN VE AVRUPA'NIN BİR ÇOK YERİNE ÜRÜNLERİNİ SAĞLAMAKTA OLAN ÜRÜN ÇOKLUĞU VE ERIŞİMİ DAHA KOLAY OLAN İLLER; ANTALYA,MERSİN,NİĞDE,KARAMAN ,KONYA,ISPARTA,BURDUR,ANKARA,AFYON,USAŞ DENİZLİ VE MUĞLA ÇEKOK FABRİKASINI ETKİ ALANI ÇEMERİNDE BULUNMAKTADIRLAR.
- LİMAN HİTERLANDI ETKİ ÇEMERİ;** HİTERLANDI'NDA BURDUR, ISPARTA,AFYON,DENİZLİ,KONYA VE MUĞLA İLLERİNİ KAPSAMAKTADIR. BU İLEKDE 50'DEN FAZLA MERMER OCAĞI VE 2 BÜYÜK ÇİMENTO FABRİKASI BULUNMAKTADIR. PÇ,KAŞAŞ VE PLASTİK İMALAT GİBİ FARKLI SEKTÖRLERİN FAALİYET GÖSTERİDİĞİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDE İÇERİSİNDE BARINMAKTADIR. BU ÜRÜNLERİN VERİMLİLİĞİ VE İHRACATINDAKİ ARTIŞI SAĞLAMAK AMAÇLI PORT AKDENİZ LİMANI ÖNEMLİ BİR YER ALMAKTADIR.
- SANAYİ KORIDORU;** ISPARTA, BURDUR SANAYİ BÖLGELERİNİN ANTALYA METROPOL ALANI BÖLGESİNİN İÇİSİNDE BİRLEŞEN BATE ULAŞIM KORIDORUDUR.SANAYİNİN YOĞUN OLDUĞU BU KORİDOR EKONOMİSİ DAHA CANLI OLAN ANTALYA ŞEHİRİ VE ANTALYA LİMANINA DEMİR YOLU HATTI İLE BİRLEŞTİRİLRSE BÖLGENİN İÇ VE DIŞ TİCARETİ CANLANACAKTIR.
- SANAYİ KORIDORU ETKİ ÇEMERİ;** ISPARTA,BURDUR, MERKEZ İLÇELERİ İLE BUCAK, DÖŞEMEALTI,KEPEZ ARASINDAKİ SANAYİ YOĞUNLUĞU OLAN YERİLEŞİM ALANINA ULAŞIM KORIDORU YAPILCAK OLAN ULAŞIM KORIDORU İLE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ BAĞLANTISI SAĞLANACAKTIR. BU ETKİ ÇEMERİ SANAYİNİN REKABET GÜCÜ KAZANMASI VE SANAYİ FAALİYETLERİNİN ÇEVRE İLÇELERE YAYILMASINI AMAÇLAMAKTADIR.
- TURİZM MERKEZLERİ;** SOYAL EKONOMİK GELİŞİME ENDEKSİ 9C-GE 2017 YILI RAPORUNDA ANTALYA VE MUĞLA SOSYO EKONOMİK GELİŞİMLİK KADEMELERİNDE 1.KADEMDE YER ALMAKTADIR. ANTALYA 5. SIRAYI ALIYOR MUĞLA 8. SIRADAKİ İLDİR. ANTALYA VE MUĞLA İLLERİ İSE GELİŞİMİ TURİZM İMKANLARI NEDENİLE ULUSLAR ARASI ÇEKİM MERKEZLERİ OLMUŞTUR. TURİZM YATIRIM İŞLETME VE BELEDİYE BELGELİ YATAK SAYISI ORANINDA ANTALYA VE MUĞLA İLLERİ Bİ İL İÇERİSİNDE İLKI İL SIRAYI YER ALMAKTADIR.
- BATI AKDENİZ İHRACAT BİRLİĞİ;** BATE AKDENİZ İLLERİNİN(ANTALYA, ISPARTA, BURDUR) İÇEREN İHRACAT BİRLİK 1986 YILINDA KURULMUŞTUR. 2011 YILI İTİBARIYLA BÖLGESEL BİRLİK STATÜSÜ KAZANAN BAİB. YAŞ MEYVE SEBZE,DENİZLİ VE DEMİR DIŞI METALLERE, TEKSTİLDE, TOPRAK SANAYİ ÜRÜNLERİNE; KİMYADAN,MADENÇİLİK ÜRÜNLERİNE KADAR TOPLAM 25 SEKTÖRDEN İHRACAT YAPAN BÜYÜK İHRACATÇILARA HİZMET SUNMAKTADIR.
- GÖLLER BÖLGESİ;** COĞRAFI AKÇAN BURDUR VE ISPARTA İLLERİNİN TAMAMINI,KONYA'NIN BATISI AFYONKARAHİSAR'IN GÜNEYİNİ, DENİZLİ'NİN DÜĞÜSUNU VE ANTALYA'NIN KUZAY KESİMLERİNİ KAPSAMAKTADIR. GÖLLER BİLEŞİ EĞİR, BEYŞEİR, BURDUR,ACIĞÖZ, İSKILIBER,AKŞEHİR VE MUĞLA BAŞTA OLMAK ÜZERE, HER BİRİ KENDİNE ÖZGÜ KARER-TARİSTİK ÖZELLİKLERİ OLAN ÇOK SAYIDA GÖLÜN MEYDANA GETİRDİĞİ HAVZALARI İÇİNDE ALMAMAKTA,BU BÖLGELERİN BİR BİRİ İLE ETKİLEŞİMİNDE BULUNMASINA OLANAK SAĞLAMAKTADIR.AYRICA EKOTURİZM VE KÜLTÜR TURİZM GELİŞİM BÖLGESİ İLAN EDİLMİŞ BU ALANLARDA ALTERNATİF TURİZM TÜRLERİNİ NİTELİKLİ BİR ŞEKİLDE GELİŞTİRİLMESİ HEDEFLENMEKTEDİR. EKOTURİZMİN YAYGINLAŞTIRILMASI BATE AKDENİZ BÖLGESİ KIYILARINDA YOĞUNLAŞMIŞ TURİZM FAALİYETLERİNİ BÖLGE İLÇERİNE DOĞRU YATILMASINI SAĞLAYACAKTIR.

ULAŞIM AĞI

TAM ERİŞİME KONTROLLÜ YOLLARI; D400, D580, D320,D330, E87, D850, D85, D650, E86, D360, D260, D715, D750 D805, E90, D260

ANTALYA METROPOL ALANI

PORT AKDENİZ-ORTAKÖY AKDENİZ LİMANI

EKONOMİK ALT BÖLGELER

- YAT VE DALIŞ TURİZMİ;** KEMER VE KUMLUCA TURİZM FAALİYETLERİN YÜRÜTÜLDÜĞÜ ANTALYA İLÇERİNDEN BİRİDİR. BU İLİ İLÇEDEN TURİZM DALLARINDAN ALTERNATİF TURİZMİN OLAN DALIŞ OLAN PLANA ÇIKMAKTADIR. BU İLİ İLÇENİN İKLİMİ RÖZGAR VE DENİZ HAB-VA DURUMU GİBİ BİRÇOK FAKTÖRÜN DALIŞ TURİZMİNE UYGUN OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR. AYRICA İLÇEDKİ BATIKLARKA DALIŞIN İLGI ODAGI OLMASINA BÖYÜK FAYDA SAĞLAMAKTADIR.
- METROPOL ALAN ETKİ ÇEMERİ;** ANTALYA MERKEZ İLÇELERİN KAPSAMINDA HİZMET,TARIM,TURİZM SEKTÖRLERİNİN TÜMÜNÜN GELİŞİMİ OLDUĞU BU ALAN HEM KENTSEL OLARAK GENİŞLEMESİNİ SÜRDÜRMEKTE HEM DE BÖLGE İÇİNDEKİ AKTÖRLERLE ETKİLEŞİMİNİ ARTIRMAKTADIR.
- MEYVE ÜRETİMİ;** BİRİNCİ EKONOMİK FAALİYET TARIM SEKTÖRÜ OLAN VE MEYVEÇİLİK FAALİYETLERİNİN YOĞUN OLDUĞU KORUTEL,ELMALI EĞİRDİR VE GELENPOST İLÇELERİ İÇİNDE EKONOMİK FAALİYETİ ENDÜSTRİDİR. FAKAT BU İLÇELERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞİMLİK SEVİYESİ VE YAŞAM KALİTESİ BÖLGE ORTALAMASININ ALTINDADIR.
- KAŞ, FİNİKE, DEMRE BÖLGESİ;** BU ALT BÖLGEDEKİ İLÇE MERKEZLERİ SAHİL KUŞAĞINDAKİ YERLER. MAKSİMUM SICAKLIK YAZ AYLARINDA 40 DERECEYE KADAR ÇIKARKEN, YILLIK ORTALAMA SICAKLIK, 20 DERECE ÇIVARINDADIR. SAHİL KESİMİNDE NARENCİYİ BAĞÇELERİ VE SERALAR, YAĞLA KESİMİNDE İSE ELMA BAĞÇELERİ VE ZEYTİNLER, YER YER KAHMAYI TIPI BAĞÇILIK GÖRÜLMEKTE OLAN BU BÖLGENİN DAĞIKÖYLERİNDE HAYVANCILIK VE HUBUBAT TARIMI YAPILIR. KIYI TURİZMİNİN YAYGIN OLDUĞU BİR BÖGEDİR.
- İLÇELER ARASI ÜRÜN HAREKETLİLİĞİ;** KORUTELİ İLÇESİ YAYLAK BİR BÖLGE OLUĞU İÇİN ANTALYA'NIN MERKEZ İLÇELERİNİN KİŞİLİK SEBZE İHTİYACININ BİR KISIMINI KORUTELİNİN KİŞİLİK MEYVE İHTİYACINI DA ANTALYA MERKEZ KARŞILAMAKTADIR.
- ANTALYA KOMŞU İLLER ÜRÜN HAREKETLİLİĞİ;** EKİM İLE NİSAN AYLARI ARASINDAKİ ANTALYA, ISPARTA'NIN SEBZE MEYVE İHTİYACINI KARŞILAMAKTADIR.(DOMATES,SALATIK,NARENCİYİ, MUZ...) NİSAN İL EKİM AYLARI ARASINDA(YAZIN) KİŞİN GELİŞİME BAĞLI OLARAK AYNI DÖNGÜ TERİSİNE DÖNER VE ISPARTA'NIN YAĞLAK YANI KARASAL İKLİM OLMASINDAN DOLAYI YAZIN ELMA,AYVA,KIRAZ GİBİ MEYVELERİ VE SEBZELER ISPARTA'DAN KARŞILANIR.ANTALYA(MERKEZ),FİNİKE,KUMLUCA'DAN KİŞİN BURDUR'DA KİŞİLİK SEBZE GİTMEKTEDİR.AYRICA BURDUR'DA HAYVANCILIK YAYGIN OLDUĞU İÇİN, SEBZE VE MEYVE ÜRETİMİNDE İHTİYAÇ OLAN HAYVANSAL GÜBRE BURDUR'DAN KARŞILANMAKTADIR. KONYA VE DENİZLİ KİŞİN ANTALYA'DAN TEK TARAFI SEBZE İHTİYACINI KARŞILAMAKTADIR.
- GELNEKSEL EKONOMİK BÖLGESİ;** TARIM,ENDÜSTRİ,TURİZM VB. FAALİYET ALANLARINDAN HERHANGİ BİRİNDE GELİŞİME SAĞLAYAMAMIS, ORTALAMA GELİR DÜZEYLERİ DÜŞÜK, YÜRÜTÜLEN FAALİYETLERİN GELİR GETİRİCİ OLMAYAN ZİYADE HANERHALI GEÇİMİNİ YÖNELİK OLDUĞU İLÇELERDİR. İBRADİ,AKŞEHİR,GÜNGÖRÖZ İLÇELERİ ARAZİLERİN ENGEBELİ VE TARIM ALANLARININ KISITLI OLMASI NEDENLERİ İLE ANTALYA İLÇELERİ ARASINDA EN AZ GELİŞİME GÖSTEREN İLÇELERDİR.
- MARİNALAR;** ALANYA MARINA, SETUR ANTALYA/MARINA,KEMER TÜRKİZ MARINA, SETUR FİNİKE MARINA, SETUR KAŞ MARINA VE GAZIPAŞA MARINA BULUNMAKTADIR. GAZIPAŞA LİMANI KURVİZLER VE TURİZMCİLER İÇİN ÇEKİCİ BİR BÖLGE DİR. DOĞU AKDENİZ LİMANIDIR.GAZIPAŞA-ANAMUR KIYI FERİDİ YATIRIMCILAR VE TURİZMCİLER İÇİN ÇEKİCİ BİR BÖLGE DİR.
- SOSYO-EKONOMİK GELİŞİMİŞ BÖLGE;** YABANCI TURİSTLERİN GECELEMİ İÇİN ANTALYA'DA EN ÇOK TERCHİ ETKİLERİ YERLEŞİMLER MANAVGAT(TÜRKİYE GENELİNDE 317,713) VE ALANYA(TÜRKİYE GENELİNDE 316,43)'DİR. BU İLİ İLÇEYİ ALT SOSYO-EKONOMİK GELİŞİMLİK SEVİYESİ VE YAŞAM KALİTESİ BÖLGE ORTALAMASININ ÜSTÜNDEDİR.
- TİCARİ LİMAN;** PORT AKDENİZ ANTALYA LİMANI TİCARİ BİR LİMAN OLAN İHRACAT VE İTHALAT GİBİ TİCARİ FAALİYETLERİN YÜRÜTÜLDÜĞÜ AKDENİZİN ÖNEMLİ BİR LİMANIDIR. LİMANA KURVİZYER GEMİLERİN YANASTIĞI VE TURİSTLİN ULAŞIM KAYNAĞINDA DENİZLİLİR. AYRICA PORT AKDENİZ YILLIK ORTALAMA 1.500 ADET GEMİ KAPASİTESİNE SAHİPTİR. KURVİZYER GEMİLER KUZAY AVRUPA,BATE AKDENİZ, GÜNEY AVRUPA, KUZAY AMERİKA,ORTA AMERİKA,AMERİKA,AKDENİZ, DOĞU AKDENİZ VE ASYA PASİFİK GİBİ BİR ÇOK YER ULAŞIMI SAĞLAMAKTADIR.

BÖLGE	POPÜLER METALLER VE SEVİYESİ
Kuzey Avrupa	Denizaltı (Moron-Kybil), Norveç (Hattarın-Alborta), İsviçre (Moron-Kybil)
Batı Avrupa	Belçika (Moron-Kybil), Fransa (Alborta-Ölmez Kevan)
Güney Avrupa	İspanya (Moron-Kybil, Batı, Akdeniz), Yunanistan, İtalya (Moron-Kybil)
Doğu Akdeniz	Türkiye (Moron-Kybil, Akdeniz)
Kuzey Afrika	Libya (Moron-Kybil), Tunus (Moron-Kybil)
Güney Afrika	Alanya, Konya (Kuzey-Türkiye)
Orta Asya	Kazakistan, Kırgızistan (Türkiye)
Güney Amerika	Brazül, Peru (Moron-Kybil)
Güney Amerika	Brazül, Peru (Moron-Kybil)

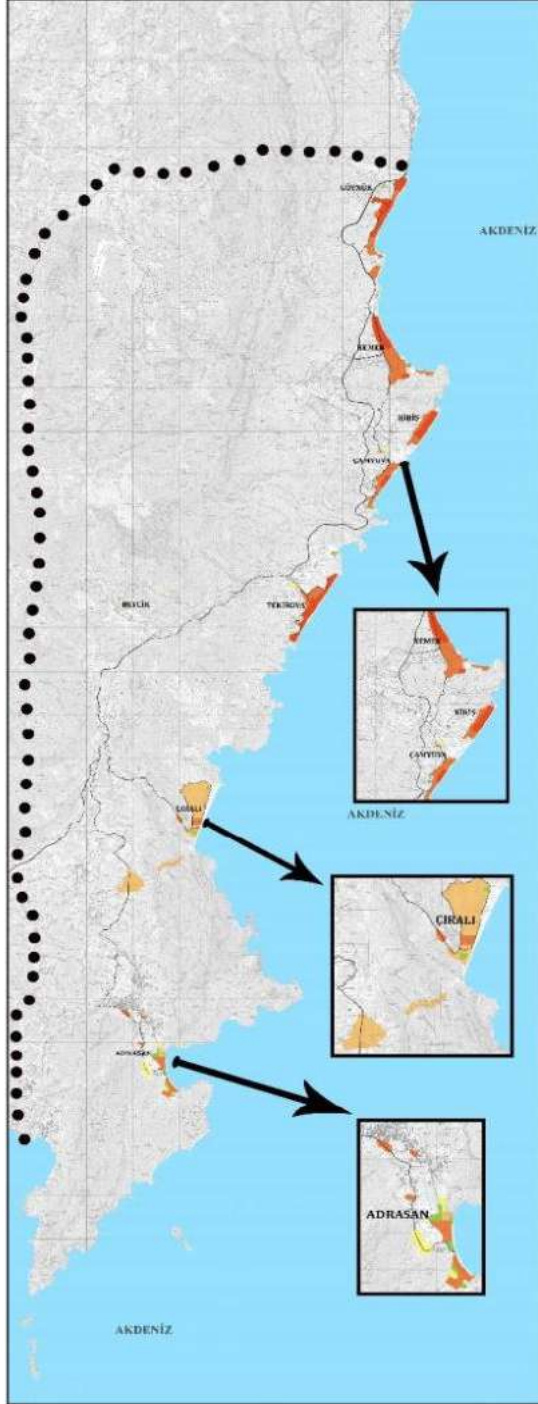
HAZIRLAYANLAR	MAHİYET ÜNAL	18653037
AHMET HANİ	17653005	18653038
CANAN GEMİ	18653005	18653040
DOĞUŞ DÜRMEŞ ÖZNER	18653009	18653051
HAKİM ERCEK	18653025	18653052
EZGİ KELLEÇİ	18653031	18653059

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR. ÖZÜZ ÖZBEK (Kİ)
DR.ÖĞR.ÖYSE NUR SİNEM PARTİYOÇ
ARŞ.ÖĞR. AYŞIN AYGIUN

Şekil 152. Ekonomik Alt Bölgeler analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

5.6.7 Turizm Tesisleri Analizi

Göynük, Kemer, Kiriş, Çamyuva ve Tekirova bölgelerinde genellikle geniş bir alana konumlandırılmış, hizmet kapasitesi yüksek, en az 4 yıldız ve üzeri standartlara sahip her şey dahil resort oteller ve 3, 4 yıldızlı oteller bir arada bulunmaktadır. Özellikle Çıralı bölgesinde, bungalov tarzındaki küçük yapıların bir arada bulunduğu denize yakın turizm konaklama alanları mevcuttur. Adrasan bölgesinde ise oteller, pansiyonlar, apart oteller ve kamp alanları olarak yayılım göstermektedir. Çalışma alanındaki ikincil konutlar ise Beycik bölgesinde küçük bir bölge oluşturmaktadır.

GÖSTERİM

SINIRLAR

● ÇALIŞMA ALANI SINIRI

ULAŞIM AĞI

▬ TAM ERİŞİME KONTROLLÜ YOLLAR (D400)

▬ KISMİ ERİŞİME KONTROLLÜ YOLLAR (KENTSEL BAĞLANTI YOLLARI)

TURİZM TESİSLERİ

■ RESORT OTELLER (GENİŞ BİR ALANA KONUMLANDIRILMIŞ, HİZMET KAPASİTESİ YÜKSEK, EN AZ 4 YILDIZ VE ÜZERİ STANDARTLARA SAHİP HER ŞEY DAHİL OTELLERİN BİR ARADA BULUNDUĞU BÖLGEDİR.)

■ OTELLER (GENELLİKLE 3, 4 YILDIZLI OTELLERİN BİR ARADA BULUNDUĞU, DENİZE YAKIN KONUMLANMIŞ TURİZM TESİSİ BÖLGESİDİR.)

■ PANSİYONLAR (ÖZELLİKLE ÇIRALI BÖLGESİNDE, BUNGALOW TARZINDAKİ KÜÇÜK YAPILARIN BİR ARADA BULUNDUĞU DENİZE YAKIN KONUMLANMIŞ TURİZM KONAKLAMA ALANLARIDIR.)

■ APART OTELLER (SEYAHAT SIRASINDA YEME İÇME İHTİYACINI KENDİLERİ GİDERMEK İSTEYENLER İÇİN EKİPMANLARI BULUNAN VE GENELLİKLE DAİRE ŞEKLİNDE İNŞA EDİLMİŞ TURİZM TESİSLERİDİR.)

■ İKİNCİL KONUTLAR (SÜREKLİ YAŞANILAN YERİN DIŞINDA, GENELLİKLE MANZARA ÇEKİCİLİĞİ YÜKSEK YERLERDE YAYILIŞ GÖSTEREN VİLLA TİPİ KONUT BÖLGESİDİR.)

■ KAMP ALANLARI (ÇADIR VEYA KARAVAN KULLANILARAK KAMP YAPMAK İÇİN AYRILMIŞ, GENELLİKLE BİR KULLANICI ÜCRETİNİN TALEP EDİLDİĞİ ÖZEL ALANLARDIR.)

GÖYNÜK

18653058

18653059

18653009

18653040

18653031

18653006

18653051

17653805

18653025

18653039

18653037

KIRIŞ

18653058

18653059

18653009

18653040

18653031

18653006

18653051

17653805

18653025

18653039

18653037

TEKİROVA

18653058

18653059

18653009

18653040

18653031

18653006

18653051

17653805

18653025

18653039

18653037

KEMER

18653058

18653059

18653009

18653040

18653031

18653006

18653051

17653805

18653025

18653039

18653037

ÇAMYUVA

18653058

18653059

18653009

18653040

18653031

18653006

18653051

17653805

18653025

18653039

18653037

ÇIRALI

18653058

18653059

18653009

18653040

18653031

18653006

18653051

17653805

18653025

18653039

18653037

HAZIRLAYANLAR

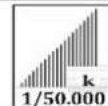
18653058 BUSE SARLI
18653059 ŞEYMANUR MİŞLİ
18653009 DOĞUŞ DÜRMÜŞ ÖZNER
18653040 CEYDA TÜRKMEN
18653031 EZGİ KELLEÇİ
18653006 CANAN GEMİ
18653051 MERT KOŞYA
17653805 AHMET HANİ
18653025 İHAKİME ERCEĞ
18653039 MERYEM GÖRMÜŞ
18653037 MAHMUT ÜNAL

ADRASAN

18653058 BUSE SARLI
18653059 ŞEYMANUR MİŞLİ
18653009 DOĞUŞ DÜRMÜŞ ÖZNER
18653040 CEYDA TÜRKMEN
18653031 EZGİ KELLEÇİ
18653006 CANAN GEMİ
18653051 MERT KOŞYA
17653805 AHMET HANİ
18653025 İHAKİME ERCEĞ
18653039 MERYEM GÖRMÜŞ
18653037 MAHMUT ÜNAL

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ

DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYĞÜN

Şekil 153. Turizm Tesisleri analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

5.6.8 Kıyı-Turizm Analizi

Adrasan, Tekirova, Kemer ve Göynük bölgesinde birden çok turizm çeşidi mevcuttur bunlar; deniz turizmi, sınır turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, doğa turizmi, yat turizm.

Deniz turizmi: çalışma alanı içinde en yaygın turizm çeşitlidir. Bu turizm çeşidi farklı kollara ayrılır. Bunlar; (kıyı turizmi, dalış sporları, yat turizmi, su sporlar, jestiler) gibi kollara ayrılır ve bunlar çalışma alanının kıyı bölgelerinde bulunmaktadır.

Sınır turizmi: çalışma alanının Kemer bölgesinde aktif olan ve sınır ötesi iş birliği ile komşu ülkeler arası gerçekleşen sınır turizmi, insanların iki ülke bitişik alanları arasındaki ayırma çizgisine geçici olarak yer değiştirmesidir. Bu faaliyet coğrafi bölgelerin ekonomik gelişimini teşvik eder. Bu faktörlerin en önde gelenleri; alışveriş, kumar, alkol ve gece yarısı turizmidir.

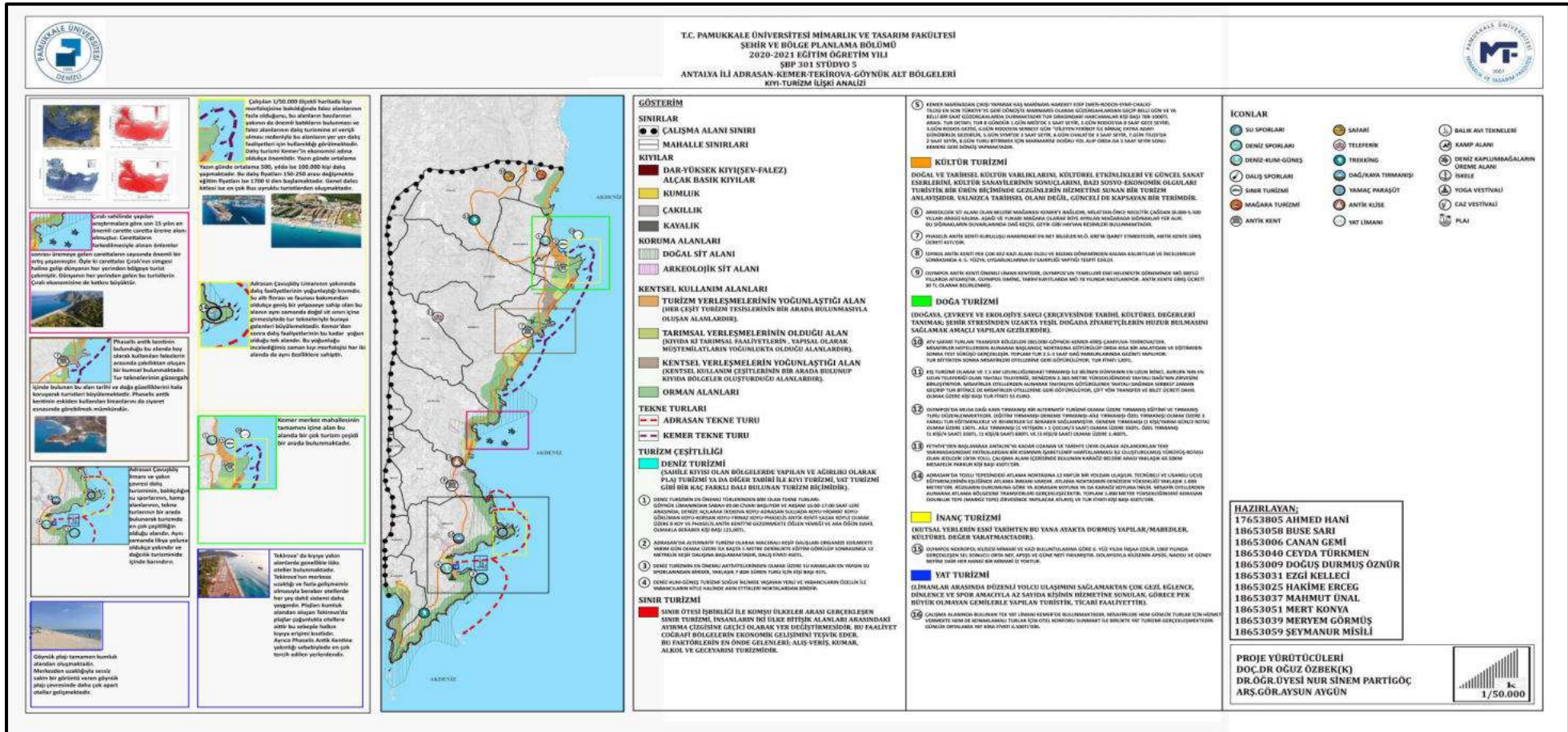
Kültür turizmi: kültür turizmi, doğal ve tarihsel kültür varlıklarını, kültürel faaliyetleri ve güncel zanaat eserlerini bir takım sosyo-ekonomik olguları turistik bir ürün biçiminde gezginlerin hizmetine sunan bir turizm faaliyetidir. Bu tarz turizm çalışma alanının dört bir yanında mevcuttur. Bunlar; arkeolojik sit alanı olan beldibi mağarası, Kemer'e bağlıdır. Bu mağara milattan önce neolitik çağdan kalma (8.000-5.500 yılları arası). Bundan sonra *Phaselis* Antik Kenti mevcuttur. Bu antik kentin kuruluşu hakkında en net bilgiler milattan önce 690'lı yıllarda inşa edildiğini bildiriyor. Sonra *Idyros* Antik Kenti var. Bu antik kent de pek çok kez kazı alanı oldu ve Bizans döneminden kalma kanıtlar ve incelemeler sonrasında toplanan veriler bu antik kentin 4. Ya da 5. Yüzyılları arasında ev sahipliği yaptığı tespit edildi. En sonu olan *Olympos* Antik Kenti, önemli bir liman kentidir. *Olympos*'un temelleri eski Helenistik dönemde yani milattan önce 300'lü yıllarda inşa edildiğini gösteriyor ve *Olympos* adını, tarihi kaynaklarda milattan önce 78 yılında rastlanıyor.

İnanç turizmi: Adrasan 'ın kuzeyinde kalan *Olympos* Nekropol Kilisesi mevcuttur. Bu turizm çeşidi, çeşitli dinlere mensup kişilerin, dini ihtiyaçlarını gerçekleştirmek amacıyla dini yönden önem taşıyan merkezlere yaptıkları seyahatlerin turizm kavramı içerisinde değerlendirilmesi inanç turizmi olarak adlandırılmaktadır.

Doğa turizmi: doğaya, çevreye ve ekolojiye saygı çerçevesinde tarihi, kültürel değerleri tanımak, şehir stresinden uzakta yeşil doğada ziyaretçilerin huzur bulmasını sağlamak amaçlı yapılan gezilerdir. İlki, çalışma alanının Beldibi'nden başlayarak ''Göynük-kemer-kiriş-Çamyuva-Tekirova'ya kadar uzanan bir atv safari turu mevcuttur. İkincisi kış turizmi olarak bilinen

ve 7,5 km uzunluğundaki tırmanışı ile bilinen dünyanın en uzun ikinci, Avrupa'nın en uzun teleferiği olan tahtalı teleferiği 'dir. Üçüncüsü, *Olympos*'ta Musa Dağı kaya tırmanışı mevcuttur. Dördüncüsü, Fethiye'den başlayarak Antalya'ya kadar uzanan ve tarihte Likya olarak adlandırılan teke yarımadasındaki patikalardan bir kısmının işaretlenip haritalanması ile oluşturulmuş bir jeolojik yol olan ve yürüyüş rotası olan Likya yolu. Beşincisi, Adrasan' da tozlu tepesindeki toplam 1.000 metre yüksekliğindeki Adrasan Odunluk tepe (markiz tepe) zirvesinde yapılan yamaç paraşüt.

Yat turizmi: limanlar arasında düzenli yolcu ulaşımını sağlamaktan çok gezi, eğlence, dinlenme ve spor amacıyla az sayıda kişinin hizmetine sunulan, görece pek Büyük olmayan gemilerle yapılan turistik, ticari faaliyettir. Çalışma alanında bulunan tek yat limanı Kemer'de bulunmaktadır, misafirlere hem günlük turlar için hizmet vermekte hem de konaklamalı turlar için otel konforu sunmakta ile birlikte yat turizmi gerçekleşmektedir.

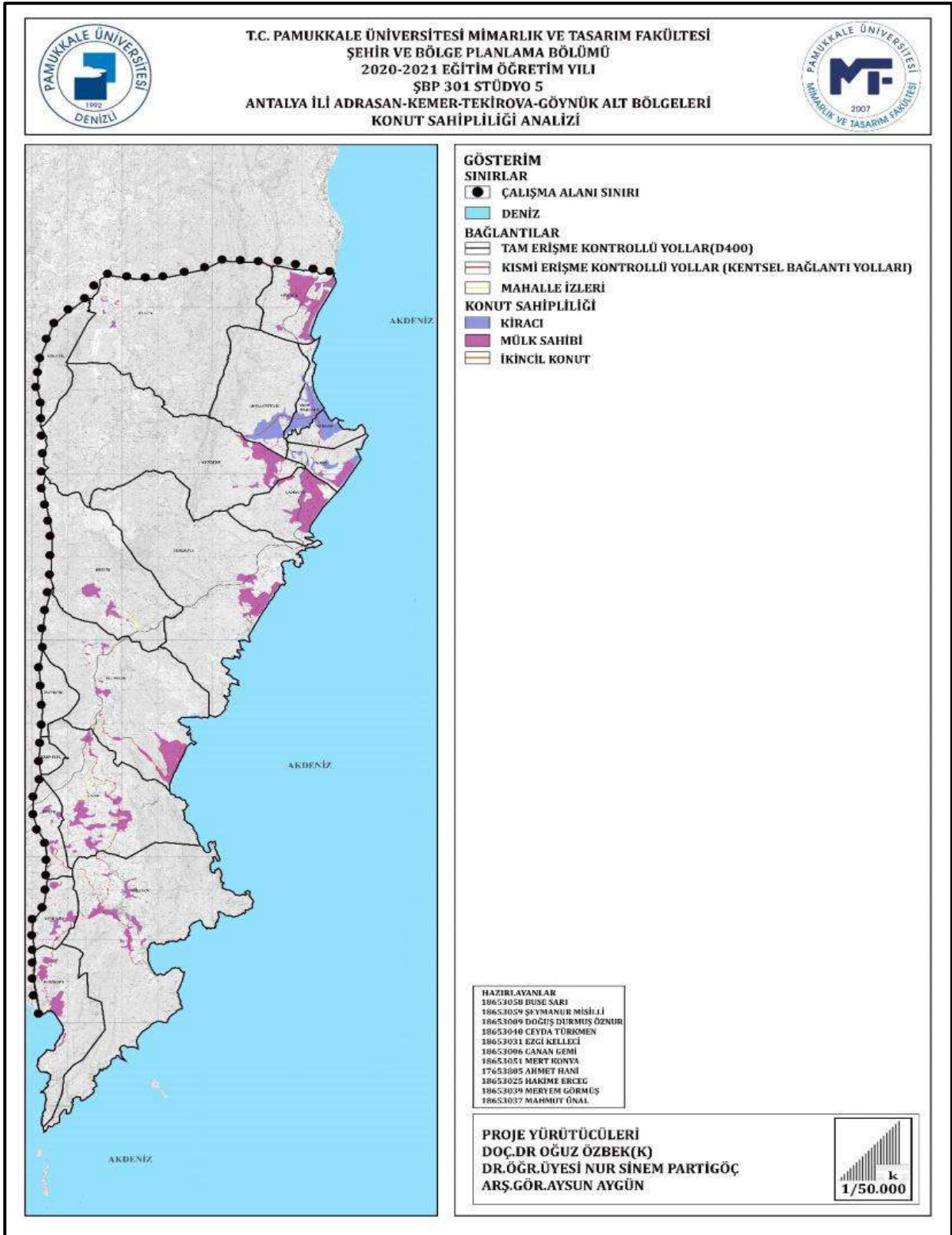

Şekil 154. Kıyı-Turizm analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır

5.6.9 Konut Sahipliliği Analizi

Antalya ili Adrasan- Kemer-Tekirova –Göynük alt bölgeleri içinde kalan yerleşim alanlarında konut sahipliliği analizleri için mahalle muhtarlarıyla görölmüş elde edinilen temel bilgilerle bu paftamız kiracı ve mülk sahibi olarak iki lejantta gösterilmiştir. Pafta da genel olarak mülk sahipliliği daha fazla mevcuttur. Kemer Merkez-Yenimahalle-Adrasan ve Kiriş mahallelerinde kiracı yoğunluğu diğer yerleşimlere göre daha fazladır. Merkez, Kiriş, Çamyuva, Kuzdere yerleşmelerinde ikincil konutların yoğunlaştığı alanlarda mevcuttur.

Şekil 155. Konut Sahipliği analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

5.6.10 Tarım ve Hayvancılık Analizi

Antalya ili genel olarak bakıldığında turizm odaklı gelişmiş ve yabancı misafirlerin gelip tatil odağı olarak seçtiği alandır. Bunun yanı sıra tarımda da geri kalmayıp Antalya ili sahip olduğu tarımsal potansiyel açısından ülkemiz tarımında önemli bir yere sahiptir. İl, Türkiye'deki toplu ekilebilir, dikilebilir alanların %1,6'sına sahiptir. İlin tarımsal üretim yapısı; üretimdeki çeşitlilik ve pazara yönelik üretim açısından dikkat çekmektedir.

Antalya ili ülkemizde en önemli turuncgil yetiştiricisi iller arasında olup, portakal üretiminde %30'luk payla ilk sırayı almaktadır. Diğer yandan Türkiye cam sera alanının %80'i, plastik sera alanının ise alanının ise %50'si Antalya'da bulunmaktadır. Yine dış piyasaya yönelik kesme çiçek üretiminden aldığı %90 payla Antalya ili merkez durumundadır.

Antalya Bitkisel üretim ve özellikle Örtü altı tarım alanında çok büyük bir potansiyele ve ekolojiye sahiptir. Bu değerleri ile her yıl TUİK'in yayınladığı GSMH rakamları ile Antalya ili tarımsal üretim değeri açısından Türkiye birincisi durumundadır. Ayrıca bombus arısı yetiştiriminde de önemli bir yere sahiptir. Genel olarak yetiştiriciliği zor olan bu arı üretimi Antalya'da üretimi vardır. Dış ticarete de katkı sağlamaktadır. Üretimi yapılan ürünlerin genel olarak ihracatını yaptığımız ülkeler: İspanya, ABD, İtalya, Japonya, Fas, Rusya, Fransa, Hollanda, Afrika ülkeleri, Azerbaycan, Ukrayna, Belarus, Gürcistan, Almanya.

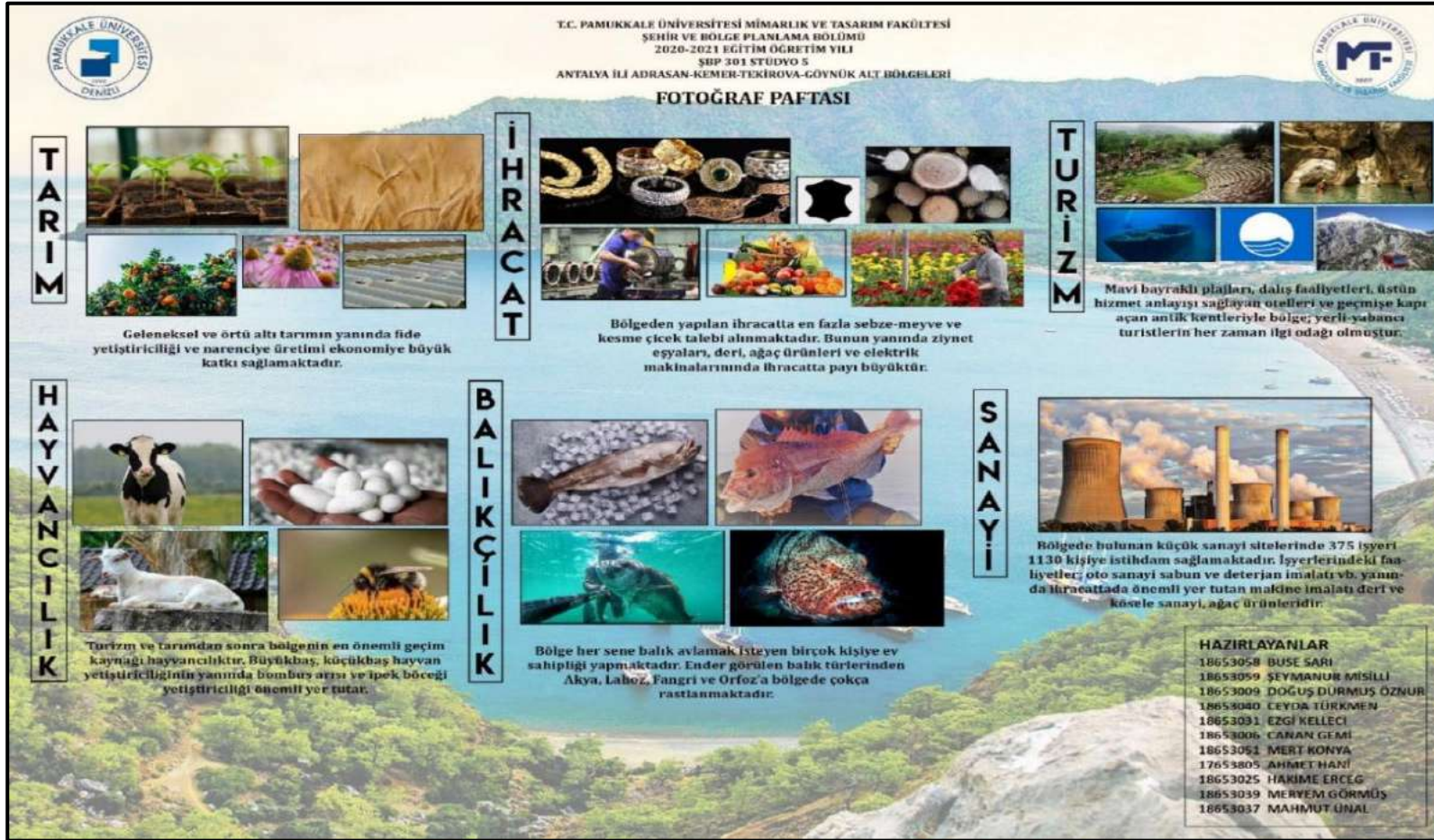
Antalya hayvan varlığında kıl keçisi ve koyunculuk, kısmen süt sığırcılığı, sahilde ise süt sığırcılığı ağırlık kazanmaktadır. Besi hayvancılığında Antalya, Türkiye karkas ortalaması üzerinde bir değere sahiptir. Antalya'daki büyükbaş hayvan varlığının %90'ı kültür ırkı melez hayvanlardan oluşmaktadır.

Antalya ili Türkiye hayvancılığına en fazla küçük baş hayvan varlığı ile katkı sağlamaktadır. Arazi yapısı nedeni ile kıl keçisi yetiştiriciliği fazladır.2016 verilerine göre kıl keçisi yetiştiriciliğinde Türkiye genelinde Antalya ili 8. Sırada yer almaktadır.

5.6.11 Fotoğraf Analizi

Stüdyo analiz çalışmaları doğrultusunda elde edilen ekonomik bilgi ve verilere dayalı fotoğraf paftası hazırlanmıştır.

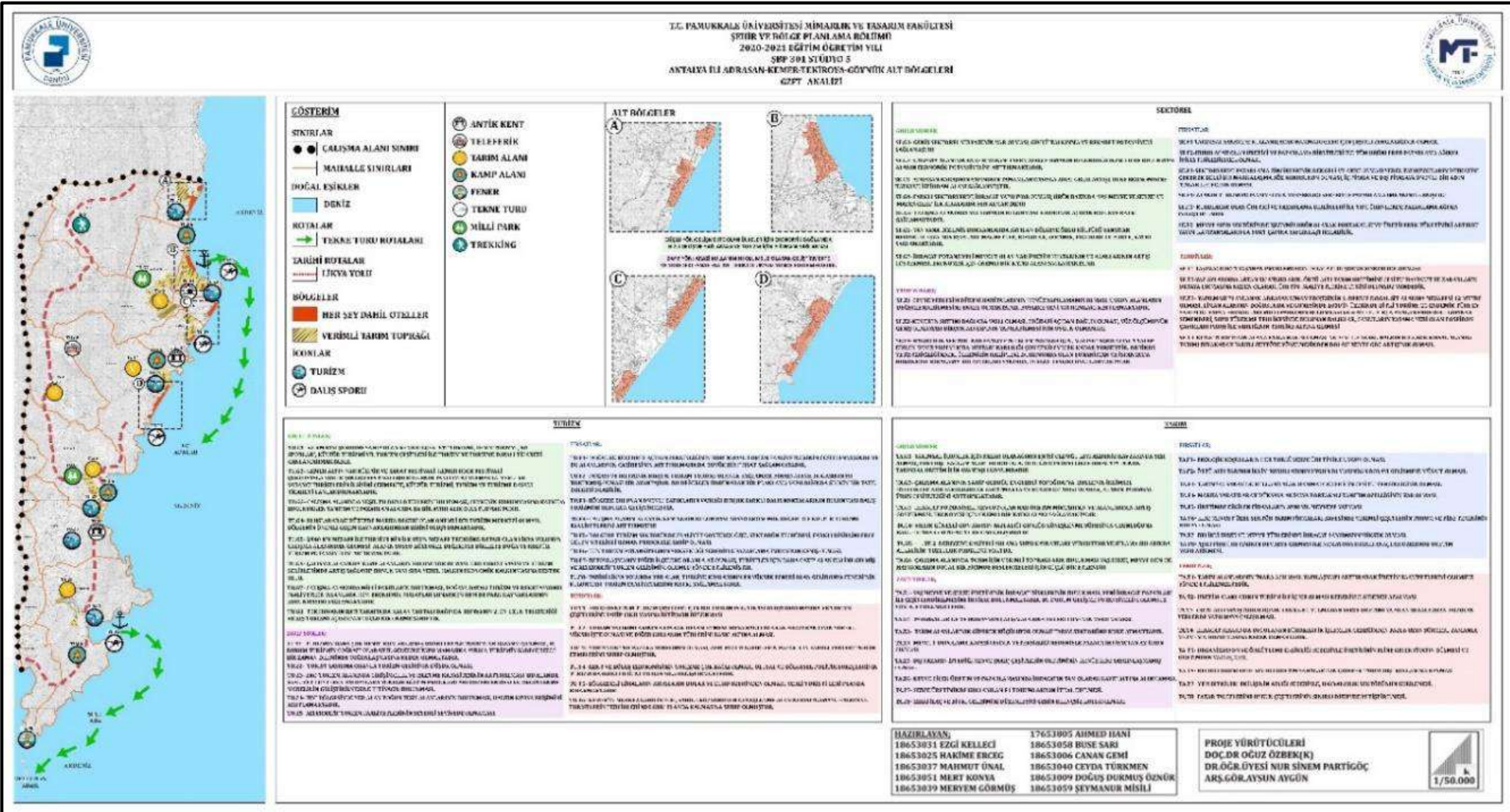

Şekil 157. Fotoğraf paftası (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

5.6.12 GZFT Analizi

Adrasan, Tekirova, Kemer ve Göynük alt bölgelerinin içsel olarak barındırdığı güçlü ve zayıf yanların öte yandan yerleşimin konum itibarıyla etkileyebilecek fırsat ve tehditlerin sistematik ve gerçekçi biçimde analizi yapılmıştır. Bölge ekonomisinin omurgasını oluşturan turizm ve tarım sektöründeki potansiyeller, riskler ve yatırımlar incelenip, ekonomisinde öne çıkan sektörlerin değerlendirilmesi yapıp zayıf yanların nasıl azaltılabileceği ve ortadan kaldırılabilceği, güçlü yanların ise nasıl artırılabilceği üzerine bir altlık oluşturmaktadır.

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

BÖLÜM ALTI

KURUMSAL YAPI

6.1 Yasal Değişimler ve Yönetmelik İlişkileri

6.1.1 Türkiye Büyükşehir Yasası

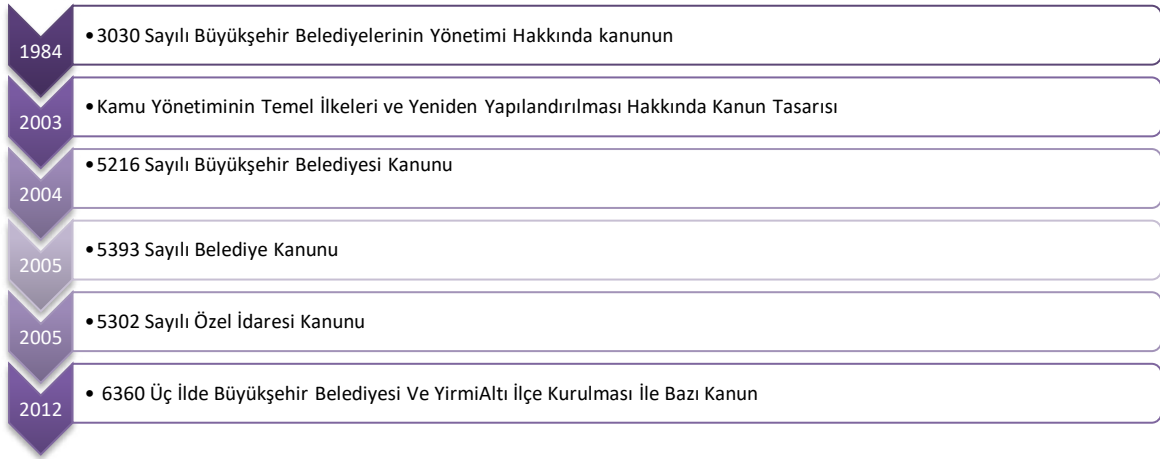
Türkiye’de ilk büyükşehir belediyeleri; şehir nüfusunun fazla ve şehirleşmenin yoğunlaştığı alanlarda belediye hizmetlerinin yürütülmesinde kolaylık sağlamak amacıyla 1984 yılından itibaren kurulmaya başlanmıştır. 27.06.1984 tarihli ve 3030 Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile İstanbul, Ankara ve İzmir Büyükşehir Belediyeleri, sonrasındaki tarihlerde eklenen Adana, Bursa, Gaziantep, Konya, Kayseri, Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun ve Sakarya illeri ile toplam 16 ilde büyükşehir belediyesi kurulmuştur. [10]

3030 sayılı Kanun, büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi olmak üzere iki düzeyli ve merkezî bir anakent yönetim yapısı öngörmüştür. İdareler arası ilişkilerde büyükşehir belediye meclisine ve başkanına koordinasyon amaçlı vesayet yetkileri vermiştir. Belediyenin organları yine meclis, encümen ve başkandan oluşmaktadır. 3030 sayılı Kanun, belediye sınırları içinde birden çok ilçesi olan il merkez belediyelerinin büyükşehir belediyesi olmasını öngörmüştür. Ancak, 3030 sayılı Kanunla ek malî kaynaklar da sağlanmış olduğundan gelişmekte olan birçok kentte büyükşehir statüsü kazanma eğilimleri ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda daha sonra çıkarılan kanun hükmünde kararname veya kanunlarla bu niteliğe sahip olmayan belediyeler de büyükşehir belediyesi haline getirilmiştir.

Büyükşehir belediyesi uygulamasına tâbi alanlardaki mahallî müşterek hizmetler, iki düzeyli bir örgütlenme yapısıyla yerine getirilmektedir. Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinden oluşan iki düzeyli büyük kent yönetiminin yanında su, kanalizasyon ve ulaşım hizmetleri gibi alanlarda kurulan ve büyükşehir belediyesinin bağlı kuruluşu olan özel nitelikli örgütler bu hizmet yapısının diğer kısmını oluşturmaktadır. [11]

Türkiye’de yerel yönetimlerde ölçek, kapasite, model, kentsel ve kırsal altyapı, yerleşme ve yapılaşma sorunlarına katkı vereceği iddia edilen önemli bir değişiklik 12.11.2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile gelmiştir. 6360 sayılı Kanunun çıkarılmasından önce Ülkemizde 5393 sayılı Belediye Kanunu,

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu bulunmaktadır.[12] Yerel yönetim sisteminde köklü değişiklikler hedefleyen Kanunla büyükşehir belediyesi olmanın ana ölçütü il merkezinde asgari 750.000 nüfustan, il sınırlarında asgari 750.000 nüfusa değiştirilmiştir. 3030 ve 5216 sayılı kanunlara nazaran 6360 ile büyükşehir belediyesi statüsü elde etme kolaylaşmıştır ve Türkiye’de büyükşehir belediyesi sayısı 30’a çıkmıştır. İl Özel idareleri kaldırılarak Planlama ve Koordinasyon Birimlerine dönüştürülmüştür. Köyler de mahalleler haline getirilmiştir. [11]

Şekil 159. Yerel Yönetimler ve Yasal Düzenlemeler [12]

• 6360 Sayılı Kanun’un Kırsala Etkilerin İncelenmesi

6360 sayılı yasanın getirdiği değişikliklerde özellikle kırsal alanları ilgilendiren önemli kararlar yer almaktadır. Yasa ile Türkiye’deki köylerin (34.395) yaklaşık % 48’inin tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Kırsal alanları etkileyecek değişiklikler; sosyo-kültürel, hukuksal, ekonomik ve fiziksel açıdan ele alınmaktadır.

Sosyo-kültürel açıdan bakıldığında; yerel varlığın kaybı ve temsiliyetin kaybı söz konusu olduğu görülmektedir. Ayrıca kırsal yapının temel temsiliyet ilişkilerinde önemli bir yapılanma olan il özel idarelerinin ortadan kalkmasıyla da belirsizliklerin ortaya çıkacağı düşünülmektedir

Hukuksal sonuçları değerlendirildiğinde, en başından beri belirtilen Anayasa’daki mahalli (1982) idarelerden il özel idareleri ve köyler büyükşehirlerde kaldırılmıştır. Büyükşehir olmayan illerde il özel idare ve köy birimleri devam ederken büyükşehirlerdeki köylerin kentin bir mahallesinin olduğu görülmektedir. Hizmet alımı ve erişimi konusunda büyükşehir olan ve olmayan şehirlerde bir ayrılık söz konusudur.

Ekonomik sonuçları açısından bakıldığında, 6360 sayılı kanunu mali açılarından kırsal alanlar üzerinden değerlendirildiğinde mahalle olan köylere bazı kentsel yükümlülüklerin getirildiği görülmektedir. Kırsal alanlarda yaşayan insanların mali gücünün üzerinde, sunulan hizmet bedellerinin alınmasına yönelik eleştiriler yer almaktadır.

Köylerde yaşayanların fiziksel mekanı kullanım biçimleri ekonomik geçim kaynakları ile doğrudan ilişkilidir. Kanunla gelen değişiklikler neticesinde kent mahallesi olan köylerde hayvancılık ile geçinen köylünün ahır yapacağı yerlere söz konusu kanun sınırlama getirebilecektir. Büyükşehirlerde köylerdeki hayvancılığın tehlikeye gireceği, mera alanları dışında tarımsal faaliyetlerin söz konusu olduğu kırsal arazileri kentsel arazilere dönüşmesi gibi olası sorunlar ortaya çıkabilecektir. [13]

- **Kırsala Özgün Yaklaşımların Gerekliği**

Kırsal alanlar sosyal yapısı, ekonomik geçim kaynakları gibi birçok özelliklerle kentlerden ayrılmaktadır. Doğa ve insanın iç içe olduğu bir yaşam sürdürülmeye çalışılırken, gelişmeler ve yatırımlar daha çok kentsel alanlarda yoğunlaşmaktadır. Kırsal; teknik ve sosyal altyapı sorunları iyileştirilerek, kırsalda yaşayanların çalışma ve yaşam koşulları kalitesinin artırılması gerekmektedir. Planlama ve yönetim sisteminde köy kavramı ile karşılaşılan kırsal alanlara özgü çalışmalar yapılmalıdır. Kırsal alanlarla ilgili olarak; Türkiye’de kırsal alanlardaki kalkınma politikaları ve uygulamaları desteklemek amacı ile T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejileri raporu yer almaktadır. Bu stratejilerin yer aldığı belgede;

- Kırsal ve kentsel alanlar arasındaki gelişmişlik farkını azaltmak,
- Göçlerin kırsal alanlar üzerindeki olumsuz etkileriyle mücadele etmek,
- Kırsal politika yönetim merkezi ve yerel düzeyde güçlendirmek,

Yerel yönetimler de kırsal alanlardaki yaşam ve çalışma hayatının iyileştirilmesine yönelik stratejiler geliştirmektedir. Kırsal alanlara yönelik olumlu çalışmalar yer alsa da 6360 Sayılı Kanun ile olası sorunların önüne geçilmesi gerekmektedir. Bu nedenle kırsal alanlara özgü bir ihtiyaç programı oluşturulmalı ve büyükşehirde olsun ya da olmasın bütün kırsal alanları kapsamalıdır. Kırsal alanların durumlarının incelendiği ve bilgilerin güncel olduğu bir ‘Kırsal Yapı

Bilgi Sistemi' oluşturulmalıdır. Ayrıca, planlama ve yönetim sisteminde yer edinen, yerel halkın görüşleri alınarak kararların geliştirildiği, kır geleneksel dokunun ve yaşamın korunduğu bir ihtiyaç programına yanıt veren gelişmeler olmalıdır. Bununla beraber kırsal alanların; kent merkezine uzaklıkları, hizmete erişimleri, doğal, sosyal, fiziksel ve ekonomik özellikleri kentlerden farklılaştığı gibi kendi içlerinde de farklılaşabilmektedir.

Öncelikle bütün kırsal yerleşmeler için benimsenmesi gereken temel ilkeler yer almalı, sonrasında yere özgü kararlar geliştirilmelidir.[13]

6.1.2 Antalya Yönetmelik Tarih

Osmanlı Devleti'nde modern anlamda ilk belediye teşkilatları, 1864'te çıkarılan Vilayet Nizamnamesi ve ardından yapılan yeni düzenlemelerle birlikte "Şehreminlik" olarak ortaya çıkmıştır. Yapılan düzenlemelerle ülkenin tamamında kurularak yaygınlaştırılan belediye teşkilatı, Antalya'da ilk kez 1868'de oluşturulmuştur. Şehreminlik olarak oluşturulan belediye teşkilatı, özellikle yerel yönetimlerin gelişmesi açısından ilk adımı oluşturmaktaydı. Antalya Şehreminliği'ne (Belediye Başkanlığı'na) ilk kez Muhasebeci Abdullah Efendi, muavinliğine (yardımcılığı) ise Cemal Bey getirilmiştir. 1880 yılında Antalya Belediye Başkanlığı'na Hacı Mehmet Sait Efendi, 1888'de Ömer Lütfü Efendi ve 1899'da Dizdarzade Rıza Bey getirilmiştir. Bu dönem içerisinde belediyeciliğin başlıca görevleri arasında temizlik ve çevre düzenlemesi, yol yapım ve onarımı bulunmaktaydı. Antalya Belediyesi, sağlık alanındaki işleri ise bir doktor, bir aşı memuru ve bir eczacı ile yürütmekteydi. Ayrıca şehirde bir de eczane bulunmaktaydı. 1906 yılından sonra sırasıyla Ömer Lütfü Efendi (1906), Mustafa Efendi (1908), Münir Efendi (1911), Rıza Bey (1912), Ziya Bey (1915), Ömer Lütfü Efendi (1916), Mustafa Bey ile Hasan Bey (1919), Kahramanzade Hacı Said Efendi (1920), Antalya Belediye Başkanlığı görevini yürütmüşlerdir. Belediye'nin en önemli hizmetlerinden bir diğeri, Kurtuluş Savaşı sırasında, saat kulesi ile iskele yolunun yapılmasıdır. Görüldüğü üzere, şehrin bayındırlık hizmetlerinde önemli rol oynayan belediye, Düden Çayı'ndan su taşınmasını sağlayan kanalların bakımını da gerçekleştirmiştir. Cumhuriyet döneminde, Antalya Belediyesi'nin günümüz belediyecilik anlayışını yansıtmaya başladığını söyleyebiliriz. Antalya'da Cumhuriyet'in ilk Belediye Başkanları Şeremetzade Zeki Bey ile Zühtü Beyzade Hasan Bey'dir (1926). Temizlik konularında etkin olabilmek için satın alınan çöp arabaları ile sulama aracı, ihtiyaca cevap vermeleri için atılan önemli adımlardır. 1928 yılına gelindiğinde Antalya Belediyesi'nin mevcut araç gereçlerinin yanında 10 dönüm arsası, 10 yataklı bir dispanseri, bir mezbahanesi, 45 dükkanı, birer arazöz,

motopomp, tekerlekli ve tekerleksiz tulumba, 11 itfaiye personeli, 24 müstahdem ve 15 memuru bulunmaktaydı. Belediyenin bu hizmetleri yürütebilmesi için de yılda 24.910 lira harcama yapılıyordu. Baktığımızda bu dönem Belediye Başkanlığı görevini, 1927’de Tosun Hakkı Efendi’nin kısa süren başkanlığının ardından, Dr. Ali Galip (Kahraman) Bey’in üstlendiğini görmekteyiz. Ali Galip Bey, başkanlığı, Ekim 1930 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Fırkası’ndan Karakaşzade Hüsnü Bey’e (Karakaş) devretmiştir. Hüsnü Bey’in göreve geldikten sonra, kendisine yapılan müracaatlar neticesinde, üzerinde durduğu en önemli konu, şehrin ferah ve havadar bir yapıya kavuşturulması girişimidir.

Antalya halkının Kaleiçi’ndeki yüksek surlar nedeniyle rüzgar alamadıklarını ve sıkıntı çektiklerini belirtmeleri üzerine Antalya’daki surların yıkımına başlandı. Yine aynı doğrultuda Kalekapısı’ndaki yollar genişletilmiş, genişletme esnasında yolun her iki tarafında yıkılan ahşap evlerin yerine betondan yeni dükkanlar yapılmıştır. Bugünkü Belediye İşhanı’nın bulunduğu yere 1934’te inşa edilen Kasap Halil, şehirdeki kasapların toplanarak tek bir merkezde birleşmesini sağladı. Halk arasında “Yeni Çarşı” şeklinde kendine isim bulan bu yeni dükkanlar, Kalekapısı’nın çehresini değiştirmiş ve burayı bir alışveriş merkezi görünümüne sokmuştur. Ayrıca 1933 yılında bir sulama arabası, 6 çöp arabası alan belediye, 2 memur ve 20 de işçi istihdam etmiştir. 1934 seçimlerinde Antalya’nın yeni belediye başkanı olarak Şerafettin Bey seçilmiştir. Ancak kısa bir süre sonra istifa etmesi üzerine, yerine Lütfü Gökçeoğlu getirilmiştir. Gökçeoğlu döneminde Antalya’da imar faaliyetleri hız kazanmıştır. Ali Çetinkaya Caddesi ile Atatürk Caddelerinin düzenlenmesi ve genişletilmesi, Muratpaşa Camii civarındaki mezarlığın kaldırılması, hayvan ve tahıl pazarı için yeni yerlerin belirlenmesi, 1935 yılı ile birlikte ön plana çıkan en önemli bayındırlık hareketleridir. Bunların dışında bir fenni mezbaha ile altı umumi tuvaletin yapımı, buz fabrikasının alınması, itfaiye teşkilatının ıslahı, belediye, Tophane ve Hatay Parklarının inşası ve düzenlenmesi belediyenin faaliyetleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Belediye Başkanı Lütfü Gökçeoğlu, başkanlığı döneminde Antalya için önemli bir ilki gerçekleştirmiştir. Belediye üyelerine bir “Sıhhi Zabıta Talimatnamesi” hazırlatarak, 10 Haziran 1936’da yürürlüğe koymuştur. Ayrıca her yıl, bir önceki belediye bütçesinden artan paranın sağlık işleri için kullanılması kararı, 1933’te uygulamaya konulmuştu ve Antalyalıları memnun eden bir gelişme idi. Lütfü Gökçeoğlu, Ekim 1942 seçimlerinde Antalya Belediye Başkanı olarak yeniden seçilmiştir.

Yeni dönemdeki imar faaliyetleri olarak Karaalioğlu Parkı'nın yapımı, Şarampol Caddesi düzenlenmesi, Tophane Parkı ile Hatay Parkı'nın Antalya'ya kazandırılması, yeni halk pazarlarının kurulması ve belediye fırınlarının açılması karşımıza çıkmaktadır. 1943'ten sonra Antalya'da belediye başkanlığı görevini sırasıyla; Dr. Burhanettin Onat (1943-1947), Vasfi Cankatan (1947-1951), Seyit Ali Pamir (1951-1955), Hayrat Şakrak (1955- 1956), Ömer Eken (1959-1960), Turgut Kılıçer (vali) (1960-1962), Nuri Teoman (vali) (1962- 1963) yürütmüştür. Bunlar arasında özellikle Dr. Burhanettin Onat'ın, Antalya'nın turizm yönünden dünya ölkelere tanıtılması için yaptığı çalışmalar kayda değerdir.

1960 İhtilali ile birlikte göreve gelen Turgut Kılıçer ve Nuri Teoman, valilik görevlerinin yansira belediye başkanlığı görevini de yürütmüşlerdir. 1963-1968 ve 1968-1973 yılları arasında iki dönem belediye başkanlığı görevini yürüten Dr. Avni Tolunay, Antalya'nın simasını değiştiren diğer bir isimdir. Antalya'nın en küçük sokakları dahi betonla kaplanmış ve Antalya toprak yollardan kurtulmuştur. Ayrıca Dr. Burhanettin Onat ile başlayan Antalya'nın dünya turizminin başkenti olma yarışı bu dönemde de sürdürülmüştür. Tolunay, yurt içi ve yurt dışı girişimlerle Antalya'nın tanıtılmasına hız vermiştir. Yine, belediye etkinlikleri içerisine Antalya Festivali'nin dahil edilmesi ve festivale 1963 yılında Ulusal Film Yarışması'nın eklenmesi Antalya'nın bu yönde de tanıtılmasını sağladı. Belediye yönetiminin festival programına eklediği, her yıl üç Alman çiftin evlendirilmesi ve toplu sünnet törenleri gibi faaliyetler, halkla bütünleşmeyi sağlayan önemli hamlelerdir. Tıpkı Av. Avni Tolunay gibi iki dönem belediye başkanlığı yapan Av. Selahattin Tonguç (1973-1977, 1977-1980) da özellikle kültürel alanlardaki başarılarla kendini göstermiştir. Sanatsal etkinliklerle Antalya Festivali'nin çok boyutlu olmasını sağlayan Tonguç yönetimi, imar alanlarında da şehrin geniş bulvarlara, caddelere sahip olmasını sağlamıştır.

12 Eylül 1980 İhtilali sonrasında Antalya'da Şerafettin Mıhçıkan (1980-1981), Nuri Teoman (1981- 1983), Kenan Aktekin (1983-1984) Belediye Başkanı olarak görev yapmışlardır. Yener Ulusoy (1984-1987) ve Metin Kasapoğlu'dan (1987-1989) sonra Antalya Belediye Başkanlığı'na Av. Hasan Subaşı iki kez seçilmiştir. (1989-1994, 1994-1999). Antalya Belediyesi, Av. Hasan Subaşı döneminde (1994) "Büyükşehir Belediyesi" haline gelmiş ve alt kademe belediyeleri olarak Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı Belediyeleri oluşturulmuştur. 10.07.2004 tarihinde kabul edilip, 23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'yla birlikte 11 yeni ilk kademe belediyesi daha

sorumluluk alanlarına dahil olmuş ve toplam 14 ilk kademe belediyesi bulunan bir Büyükşehir Belediyesi haline gelmiştir. 22/03/2008 Tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren, 5747 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’la;

- Aksu, Pınarlı ve Yurtpınar ilk kademe belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleleri ile birlikte Çalkaya ilk kademe belediyesine katılmıştır. Çalkaya merkez olmak üzere Çalkaya Belediyesi’nin adı Aksu,
- Düzlerçamı, Yeşilbayır ve Çıglık ilk kademe belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleleri ile birlikte Döşemealtı ilk kademe belediyesine katılmıştır. Döşemealtı merkez olmak üzere Döşemealtı,
- Varsak ilk kademe belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleleri ile birlikte Kepez ilk kademe belediyesine katılmıştır. Kepez merkez olmak üzere Kepez,
- Beldibi ve Doyran ilk kademe belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleleri ile birlikte Konyaaltı ilk kademe belediyesine katılmıştır. Konyaaltı merkez olmak üzere Konyaaltı,
- Muratpaşa ilk kademe belediyesi merkez olmak üzere Muratpaşa, adlarıyla beş ilçe kurulmuştur.

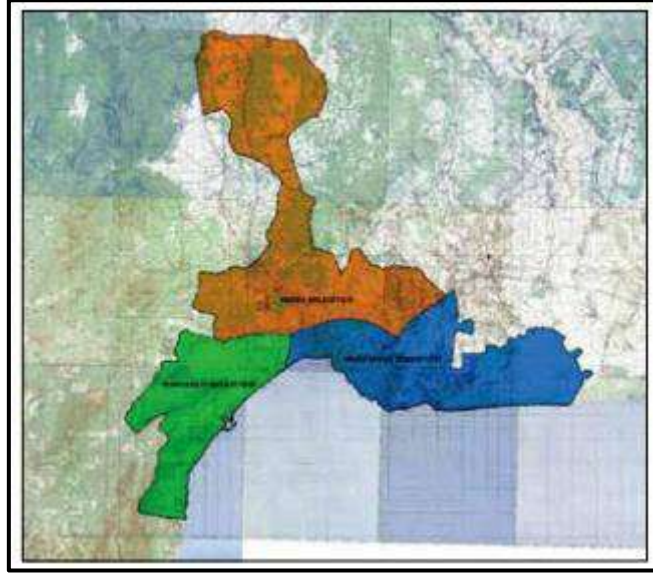
Av. Hasan SUBAŞI’dan sonra 1999-2004 yılları arasında Dr. Bekir KUMBUL, ardından 2004-2009 yılları arasında Menderes TÜREL, 2009-2014 yılları arasında Prof. Dr. Mustafa AKAYDIN Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı olarak görev yapmıştır. 12/11/2012 tarih ve 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile Antalya Büyükşehir Belediyesinin hizmet sınırları merkez beş ilçeden, on dokuz ilçeye ve 138.000 hektardan 2.068.181 hektara yükselmiş, böylece hizmetleri kullanan Antalyalıların sayısı 2 milyon 158 bine ulaşmıştır. Ayrıca, 6360 sayılı kanunun bazı maddeleri 30 Mart 2014 yerel seçiminden sonra yürürlüğe girmiş olup, İl Özel İdaresi ve kapanan belde belediyeleri çalışanlarının Antalya Büyükşehir Belediyesi’ne devri ile birlikte gerek çalışan sayısında gerekse hizmet sunulan alan ve hizmetleri kullanan vatandaş sayısında büyük artışlar yaşanmıştır. 30 Mart 2014 tarihinde yapılan yerel seçimde, Menderes TÜREL tekrar Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı olmuş ve birçok yatırıma imza atmıştır. 31 Mart 2019 tarihinde yapılan yerel seçimlerde ise

Büyükşehir Belediye Başkanı Menderes TÜREL’den bayrağı Muhittin BÖCEK devralmış ve Büyükşehir Belediyesinin yeni başkanı olmuştur. [URL 174]

6.1.3 Antalya’da Yönetmel Yapı ve Yasal Değişimler

Birinci Dünya Savaşı sonuna kadar Konya Vilayetinin bir sancağı olan Antalya, Cumhuriyet döneminde 20.04.1924 tarih ve 491 no’lu Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile Antalya Vilayeti adını almıştır. Antalya İli 1924 yılında Merkez, Akseki, Alanya, Elmalı, Finike, Kaş, Korkuteli, Manavgat ilçelerinden teşekkül etmiştir 1926 yılında kurulan Serik İlçesi, 1936 yılında Akseki’den ayrılarak kurulan Gündoğmuş İlçesi, 1947 yılında 5071 Sayılı Kanunla kurulan Gazipaşa İlçesi, 1958 yılında 7033 Sayılı Kanunla kurulan Kumluca İlçesi, 1987 yılında 3392 Sayılı Kanunla kurulan Demre, 1990 yılında 3644 Sayılı Kanunla kurulan İbradı ve Kemer ilçeleri ile birlikte Antalya’da ilçe sayısı 14 olmuştur. Antalya, 2 Eylül 1993 tarihinde 504 sayılı kanun hükmünde kararname ile Büyükşehir olmuştur. 2008 yılında 5747 Sayılı Kanunla kurulan Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa ilçeleriyle de Antalya’nın ilçe sayısı toplam 19 olmuştur.

5216 sayılı Yasa öncesinde, Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı Belediyelerinin oluşturduğu büyükşehir belediyesi alanı 42,000 hektarlık bir sahayı kapsarken, bu alan, Yasa’nın öngördüğü düzenleme ile 141,719 hektara çıkmıştır. (Valilik binasını merkez kabul eden ve yarıçapı 20 km olan daire ile tanımlanan) yeni sınırla, Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı Belediyelerine, Aksu, Beldibi, Çalkaya, Çıglık, Doyran, Döşemealtı, Düzlerçamı, Pınarlı, Varsak, Yeşilbayır ve Yurtpınar Belediyeleri de eklenmiştir. 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla Konyaaltı, Kepez, Döşemealtı, Aksu ve Muratpaşa ilçe belediyesi olmak üzere 5 ilçe belediyesi kurulmuştur. 6360 sayılı kanunla 2014 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimlerinden sonra Antalya ili mülki sınır kabul edilmiş ve il içerisinde kalan toplam (20.749 km²) 19 ilçe Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin İlçe belediyeleri olmuştur. Büyükşehir sınırı yaklaşık bir önceki sınırın 150 katı büyüklüğüne ulaşmıştır.[15]

Şekil 160. 5216 Sayılı Yasa Öncesi Antalya Büyükşehir Belediyesi Sınırları [19]

Şekil 161. 5216 Sayılı Yasa Sonrası Antalya Büyükşehir Belediyesi Sınırları[19]

- **Antalya İlinde Yönetimsel Amaç ve Hedefler** [URL 175]

Doğası, tarihi, turizmi, tarımı ve ticareti ile dünyanın en güzel kenti Antalya'nın, yerelden kalkınması için 'ben, sen yok, biz varız' yönetim anlayışı ile refah düzeyini yükselterek tüm Antalya'da yaşayanların yaşam kalitesini arttırmak.

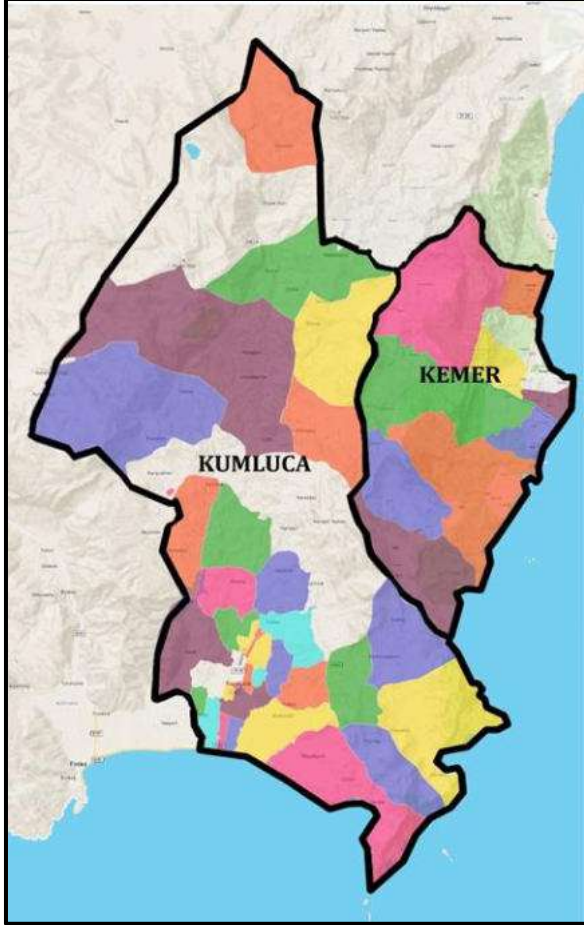
Planlı, kurallı, kimlikli bir dünya kenti olmak.

- Kurumsal yapıyı geliştirmek
- Güçlü mali yapının sürekliliğini sağlamak
- Antalya'yı çevre ve doğa dostu bir kent haline getirmek
- Kentsel yaşam alanlarının kalitesini arttırmak
- Planlı ve kimlikli kent için uygun altyapıyı oluşturmak
- Kültürel değerleri korumak, kültür, sanat, spor ve eğitim alanında kentin marka değerini arttırmak
- Turizm potansiyelini geliştirmek
- Yerelden kalkınma modelini gerçekleştirmek
- Kentsel ulaşım uygulamalarını geliştirmek
- Toplumsal ihtiyaçlara yönelik destek hizmetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak
- Toplum düzenini iyileştirmek, afet ve acil durum kapasitesini geliştirmek [15]

- **İdari Yapılanma**

Güney Antalya kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi, Antalya ili sınırlarında Kemer, Göynük, Kumluca ve Tekirova ilçeleri içerisinde bulunup, bölgede Kemer İlçe belediyesi, Kumluca İlçe Belediyesi, Göynük Belde Belediyesi yer almaktadır. Kemer İlçe sınırları içindeki tüm belediyeler (Göynük, Çamyuva) tüm köyler (Ovacık, Beycik, Ulupınar) mahalle olarak Kemer Belediyesine bağlıdır. Adrasan, Belen, Beşikçi, Çayıçi, Gerçen, Haciveliler, Hazırkahya, Kağaz, Kumluca-Yazırı, Örtökiz, Salur, Sarıcasu, Savrun, Toptaş ve Yenice adlarında 15 köy, Gödene nahiyesine Gödene (Nahiye merkezi), Dereköy, Gölcük, Karacağağaç, Karacaören ve Kuzca adlarında 6 köy bağlıdır. Kumluca ilçesinde Merkez bucağa bağlı 19 köy, Altınyaka bucağına bağlı 8 köy olmak üzere toplam 27 köy bulunmaktadır: Merkez Bucığına Bağlı Belde ve Köyleri Belen (İğdirbeleni) , Beşikçi (Baymak) , Beykonak (Kağaz/Ka-

vakdibi) , Adrasan(Çavuşköy) , Çayıçi Erentepe (Gerçen),Güzören (Savrun), Hacıveliler, Hızırkahya (Çalka), İncircik, Kavakköy , Yazır (İğdiryazarı), Mavikent (Yenice), Salur,Sarıcasu , Toptaş, Yenikışla (Örteğiz),Yeşilköy (Şapşal) Ortaköy (Baysı). Altınyaka Bucağına Bağlı Köyleri Altınyaka (Gödenne) Büyükalın (Yukarı Kuzca) Dereköy Gölcük, Karacağağaç, Karacaören, Kuzca Çaltı (Aşağıdere) köyleri olmak üzere toplam 48 köy bulunmaktadır.

Şekil 162. Kemer ve Kumluca İlçesinde Bağlı Mahalleler [URL 176] Şekil 163: Antalya İli İlçeleri [URL 176]

6.1.4 Kemer İlçesi Yönetmel İlişkiler

6.1.4.1 Kemer İlçesi Yönetmel Tarih

Konar-göçer yerleşme kültürüne sahip Türkmen aşiretleri, kıyı bölgesindeki fiziki koşullardan kaynaklanan bazı sorunlar nedeniyle uzun bir süre dağlık alanda yerleşmeyi tercih etmişlerdir. Daha sonraları kıyı bölgesindeki bataklıkların kurutulması (Ağva deresi çevresi ve Ke-

mer yerleşimin batısı) ve diğer bazı doğal afetlere karşı önlemler alınması sonucu, kıyı bölgesinde yerleşmeye başlanmıştır. Ağva Deresi ve yakın çevresindeki bataklıkların kurutulması ile bir grup yörük aşireti 1910 yılında Kemer ve çevresine yerleşmişlerdir. İlk olarak Eskiköy adı ile kurulan bu yerleşme, dar kıyı ovasını sular altında bırakan sel felaketinden korunmak amacıyla 1916-1917 yıllarında köylülerce yapılan taş duvarın kemere benzetilmesi nedeniyle ismini değiştirmiştir. Yöre halkı tarafından yapılan duvar kemer nedeniyle Eskiköy olarak bilinen yerleşme daha sonraları Kemer adını almıştır. Kemer 20.yy başlarında Teke Sancağı'na bağlı Antalya Kazası'nın bir köyü durumundadır. Cumhuriyet dönemi idari yapılanmasına göre Teke Mutasarrıflığı Antalya Vilayeti olmuştur. Kemer'de Antalya Vilayetinin 18 nahiyesinden biridir. 1924 yılı idari yapılanmaya göre ise, Ağva, Beycik, Ulupınar, Kuzdere, Göynük, Beldibi ve Ovacık köylerini içine alan bir Nahiye durumundadır. Kemer, 1926-1927 kayıtlarında ise altı köye sahip bir Nahiye, 1970 itibarıyla Antalya Merkez İlçe'sine bağlı Bucak, 06 Haziran 1986 yılında Belediye teşkilatlı bir yerleşme ve 20.10.1990 yılında da İlçe statüsü kazanmıştır. 30.03.2014 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimler ile birlikte 6360 sayılı kanun kapsamında Kemer İlçe sınırları içindeki tüm belediyeler (Göynük, Çamyuva, Tekirova) tüm köyler (Ovacık, Beycik, Ulupınar) kapatılarak mahalle olarak Kemer Belediyesine bağlanmıştır.[16]

6.1.4.2. Kemer İlçesi Yasal Değişim

Kemer, Akdeniz kıyısında, Antalya'ya 40 kilometre uzaklıkta olan bir ilçesidir. 1980'li yılların başına kadar küçük bir köy iken son 20 sene içinde açılan tesislerle Türk turizminin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Önce köy sonra kasaba olduktan sonra 13 Eylül 1991 yılında da ilçe statüsünü kazanmıştır.[16]

• Göynük Mahallesi Yasal Değişim

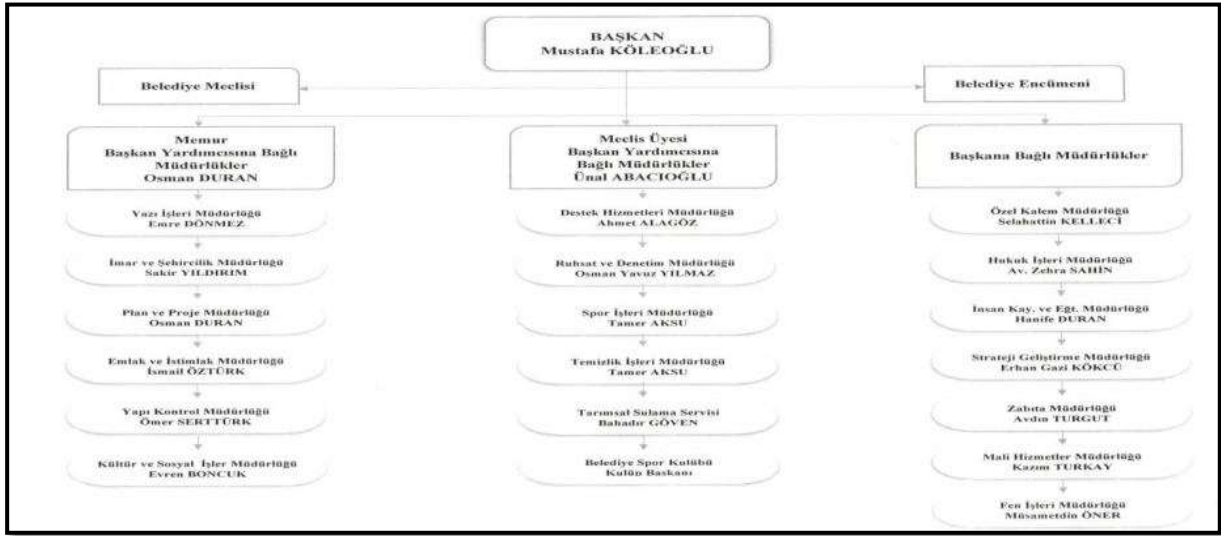
Göynük yerleşmesi daha önceleri belediye statüsünde iken, 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'un Geçici 1'inci maddesinde yapılan değişiklikle Antalya İli, Kemer İlçesi'ne mahalle statüsü ile bağlanmıştır.[16]

- **Tekirova Mahallesi Yasal Değişim**

Tekirova yerleşmesi daha önceleri belediye statüsünde iken, 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'un Geçici 1'inci maddesinde yapılan değişiklikle Antalya İli, Kemer İlçesi'ne mahalle statüsü ile bağlanmıştır.[16]

6.1.5 Kumluca İlçesi Yönetmelik İlişkiler

Organizasyon Şeması

Şekil 164. Kumluca İlçesi Yönetmelik İlişkiler [21]

6.1.5.1 Kumluca İlçesi Yönetmelik Tarih

Kumluca'da Belediye Teşkilatının Kuruluşu 1914 yılında yapılan idari düzenleme ile Fınik kazasına bağlanan Kumluca nahiyesinde Dahiliye Vekaleti verilerine göre 1928 yılında belediye teşkilatı kurulmuştur. 813 nüfusa sahip Kumluca Nahiye Belediyesinin 1492 lira geliri olup yaptığı toplam harcama ise 1142 liradır. Kumluca Belediyesinin 1928 yılında herhangi bir müessesesi ve gayrimenkulu yoktur. 122 Dahiliye Vekaleti Vilayetler İdaresi Umum Müdürlüğü'nün verilerine göre Kumluca'da belediye teşkilatının bir süre faaliyetine ara verdiği anlaşılıyor. 19. 06. 1957 tarihinde TBMM'de kabul edilen 7033 nolu "Yeniden (78) kaza kurulması ve İzmir Vilayetine bağlı Kuşadası kazasının Aydın vilayetine bağlanması hakkında Kanun" Resmi Gazete'de 27. 06. 1957 tarih ve 9644 sayı ile yayımlandı. Söz konusu

Kanunun 1/A cetvelinde adı geçen Finike kazası Kumluca ve Gödene nahiyeleri 1 Nisan 1958 tarihinden geçerli olmak üzere merkezi Sarıkavak olan Kumluca adı altında ayrı bir kaza oldu. Kumluca kazasının merkez nahiyesine Adrasan, Belen, Beşikçi, Çayıçi, Gerçen, Hacıveliler, Hazırkahya, Kağaz, Kumluca-Yazırı, Örtেকiz, Salur, Sarıcasu, Savrun, Toptaş ve Yenice adlarında on beş köy, Gödene nahiyesine Gödene (Nahiye merkezi), Dereköy, Gölcük, Karacaagaç, Karacaören ve Kuzca adlarında altı köy bağlı idi. [21]

6.1.5.2 Kumluca İlçesi Yasal Değişimler

Kumluca ilkçağlardan beri birçok devletin yerleşim alanı içinde yer almıştır. Bunlardan Likyalılar, Fenikeliler, Romalılar ve bir kavim olan Selimler sırasıyla ilk yerleşip dağılan topluluklar olarak bilinirler. Bütün bu devirlerde Kumluca'da yerleşik hayatın olmadığı anlaşılmaktadır. Hayvancılık yapan göçebe Türkler, yazı Elmalı ve Korkuteli yaylalarında, güzü Kuzca ve çevresinde, kışı da bugünkü Kumluca sınırları içindeki bölge, İğdırmıgardıç veya kısaca halk dilinde Gardıç ile tanınan yörede geçirirlerdi. Bugünkü İlçe merkezinin bulunduğu yer, o günlerde tamamen fundalık ve bataklıklarla dolu olduğundan, ilk yerleşim; İlçe merkezinin 5 km. kadar doğusunda tepelerin eteklerinde, "Sarıkavak" adıyla 1830 yıllarında kurulmuştur. Teke Sancağı adıyla Konya iline bağlı olan Antalya'nın 1914 yılında müstakil il olması ile yeni idari düzenlemelere gidilmiştir. Elmalı'dan ayrılan Finike ile Antalya'ya bağlı İğdırmıgardıç bucağına bağlı bir köydür. Bugünkü Kuzca köyü ise ayrı bir bucak idi. 1924 yılında Kuzca bucağının merkezi güneye Gödene'ye (Altınyaka) alınmış ve zamanla göçebe halkın yerleşerek kalabalık bir merkez haline getirdiği bugünkü İlçe merkezinin bulunduğu "Kumluca bucağı" kurulmuştur. Kumluca bucağı sonraki dönemde daha da büyüyerek, 01. 04. 1958 yılında 7033 sayılı kanunla Finike'den ayrılarak ilçe olmuştur. Şu anda Kumluca ilçesinde Merkez bucağına bağlı 19 köy, Altınyaka bucağına bağlı 8 köy olmak üzere toplam 27 köy bulunmaktadır.

▪ Merkez Bucağına Bağlı Belde ve Köyleri

Belen (İğdirbeleni) , Beşikçi (Baymak) , Beykonak (Kağaz/Kavakdibi) , Adrasan(Çavuşköy) , Çayıçi Eretepe (Gerçen),Güzören (Savrun), Hacıveliler, Hızırkahya (Çalka), İncircik, Kavakköy , Yazır (İğdiryazarı), Mavikent (Yenice), Salur,Sarıcasu , Toptaş, Yenikışla (Örtেকiz),Yeşilköy (Şapşal) Ortaköy (Baysı).

▪ Altınyaka Bucağına Bağlı Köyleri

Altınyaka (Gödene) Büyükalan (Yukarı Kuzca) Dereköy Gölcük, Karacağağaç, Karacaören, Kuzca Çaltı (Aşağıdere) [21]

6.2 Amaç Hedef ve Stratejiler

6.2.1 Kemer İlçesi Hedef ve Stratejiler

➤ Destek Hizmetleri Müdürlüğü Amaç ve Hedefleri

Amacımız; Belediyemize ait ve Belediyemiz hizmetlerinde kullanılan araçlar ile iş makinelerinin daha düzenli ve verimli çalışmalarını sağlamak ve Belediyemizin diğer birim Müdürlüklerinin halkımıza sunacağı işlere yönelik çalışmalarına yardımcı olmaktır.

Hedefimiz; Müdürlüğümüzün görev ve sorumluluk alanına giren hizmetlerin her zaman daha verimli, kaliteli, profesyonelce ve halkımızın memnuniyetini sağlayacak şekilde olmasını sağlamaktır.

➤ İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

Amaç ve Hedefleri:

Amaç;

- Memur ve İşçi personellerin özlük dosyalarının tanzimi, memurların terfi, tayin ve intibak işlemleri ile emeklilik işlemlerini kanun, tüzük ve yönetmelikler çerçevesinde hazırlamak,
- Memur, İşçi maaş bordrolarını hazırlamak, tahakkuklarını yapmak, İşçi SGK Primleri ve Memur Emekli Keseneklerini yasal süre içerisinde hazırlamak ve ilgili kurumlara göndermek, elektronik ortamda bildirimlerini yapmak,
- Memur, İşçi kadro bilgilerini takip etmek, Dolu-Boş durumunu güncellemek,
- Memur, İşçi yıllık izin programlarını takip etmek ve işlemek,
- Personele verilecek eğitimlerle ilgili program yapmak, program dahilinde uygulamak,
- Değişen mevzuatları takip ederek, personelin bilgilenmesi amacıyla eğitim seminerleri düzenlemek.

➤ Fen İşleri Müdürlüğü

Amaç ve Hedefleri:

- Belediye sınırlarımız içerisindeki Yollar ve kaldırımları ile daha modern hale getirmek
- İlçemizin köprü, yol ve kaldırım ile ilgili ihtiyaç duyulan yerlerde projelerinin hazırlanması.
- Kaynakların etkin / verimli kullanımı
- Hizmet içi eğitim
- Performans Yönetimi Sisteminin Oluşturulması
- Karar ve uygulamaların etkin yöntemlerle duyurulması
- Proje ekiplerinin oluşturulması
- İletişim kanallarından etkin yararlanma
- Fen İşleri Müdürlüğü olarak alternatifsiz hizmet anlayışı içerisinde olmak
- Yatırımları planlı ve projeli olarak gerçekleştirmek
- İlçemizi yaşanabilir turizm merkezi haline getirmek

➤ Park ve Bahçeler Müdürlüğü

Amaç ve Hedefleri:

- Kamusal hizmet sunumunda; şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık, verimlilik ve vatandaş memnuniyeti esas alınmıştır.
- Belediye sınırlarımız içerisindeki Parkları, Bahçeleri, Yeşil alanları, halkın daha iyi kullanabilmesi amacıyla düzenleme çalışması yapmak
- İlçemizin yeşil alan ihtiyaçlarına uygun ve kişi başına düşen yeşil alan miktarını artırmak için yeni tasarım projelerinin hazırlanması
- Kaynakların etkin / verimli kullanımı

- Hizmet içi eğitim ve seminerlere katılmak
- Karar ve uygulamaların etkin yöntemlerle duyurulması
- Proje ekiplerinin oluşturulması
- İletişim kanallarından etkin yararlanma
- Park ve Bahçeler Müdürlüğü olarak alternatifsiz hizmet anlayışı içerisinde olmak
- Yatırımları planlı ve projeli olarak gerçekleştirmek
- İlçemizi daha yeşil, yaşanabilir bir cazibe ve turizm merkezi haline getirme

➤ **Srtejiler**

- 1.Hizmet üretim ve sunumunda ileri teknolojilerden yararlanmak
- 2.Belediye hizmetlerinin sürekliliğini sağlamak
- 3.Müdürlüğümüz taşınır kayıtlarını sürekli tutmak
- 4.Personelimizi sürekli eğitmek
- 5.Çalışanlarımızı takım çalışmasına motive etmek
- 6.Finansal kaynaklarımızı verimli şekilde kullanmak ve israfı önlemek [URL 175]

6.2.2. Kumluca İlçesi Amaç Hedef ve Stratejiler

Stratejik Amaç (1) Kumluca Belediyesi'nin üreten bir belediye olmasını sağlamak

Stratejik Hedef(1.1) Kumluca okullarına sıcak ve ekonomik simit temin etmek

Stratejik Hedef(1.2) Parke, bordür, mobilya ve demir atölyelerinin kurulması ve işletilmesi

Stratejik Hedef(1.3) Oto Galeriler Sitesi kurulması

Stratejik Hedef (1.4) Plastik kasa ve karton kutu atölyelerinin kurulması

Stratejik Hedef(1.5) Kumluca ilçesi için sürdürülebilir enerji projeleri oluşturulması

Stratejik Hedef(1.6) Sanayi bölgesine destek hizmetlerin sağlanması

Stratejik Amaç(2) Kumluca'nın turizm gücünü arttırmak

Stratejik Hedef(2.1) İlçeye ulaşımında kolaylıklar sağlamak

Stratejik Hedef(2.2) Kumluca kültürünü tanıtmak

Stratejik Hedef(2.3) Motor sporlarını yaygınlaştırarak ilçeyi çekim merkezi haline getirmek

Stratejik Hedef(2.4) Av turizmini yaygınlaştırmak

Stratejik Amaç(3) İlçede sürdürülebilir tarım ve hayvancılık hizmetini vermek

Stratejik Hedef(3.1) Kumluca Orman Çiftliği'ni kurmak

Stratejik Hedef(3.2) Balıkçılık faaliyetlerini arttırmak

Stratejik Hedef(3.3) Eko tarım ve hayvancılığın yaygınlaştırılması

Stratejik Amaç(4) Kumluca ilçesinde kültürel faaliyetleri arttırmak

Stratejik Hedef(4.1) Sosyal, Kültür ve Sanat projeleri oluşturmak

Stratejik Hedef(4.2) Hemşehricilik projesini hayata geçirmek

Stratejik Hedef(4.3) Adrasan Düğün Salonu yapmak

Stratejik Amaç(5) İlçede dayanışmayı arttırmak

Stratejik Hedef(5.1) Aş evi projesini hayata geçirmek

Stratejik Hedef(5.2) Sosyal dayanışma kurumu kurmak

Stratejik Amaç(6) Kumluca ilçesi spor ve eğitim faaliyetlerini güçlendirmek

Stratejik Hedef(6.1) Kumluca Spor Kulübü projesini hayata geçirmek

Stratejik Hedef(6.2) Yeni eğitim projeleri oluşturmak

Stratejik Hedef(6.3) İlçeye atış poligonu yapmak

Stratejik Hedef(6.4) Kumluca Karatepe Stadı yapımını gerçekleştirmek

Stratejik Amaç(7) Kumluca ilçesinin gelişimini sağlamak

Stratejik Hedef(7.1) Engelsiz yaşam alanları oluşturmak

Stratejik Hedef(7.2) Çocuk, kadın ve gençlere yönelik projeleri hayata geçirmek

Stratejik Hedef(7.3) Sosyal gelişim alanları yaratmak

Stratejik Hedef(7.4) Yerel demokrasi ve katılımı desteklemek

Stratejik Amaç(8) Kumluca ilçesinin vizyon turizmini güçlendirmek

Stratejik Hedef(8.1) Vizyon turizm projelerini hayata geçirmek

Stratejik Hedef(8.2) Kumluca Naturland Eğitim Köyünü kurmak

Stratejik Amaç(9) Kumluca ilçesinin kent ve çevre düzenini geliştirmek

Stratejik Hedef(9.1) Seyir terası ve teleferik yapmak

Stratejik Hedef(9.2) Kumluca yaylalarını cazibe merkezi haline getirmek

Stratejik Hedef(9.3) Yeni vizyon kent projesini hayata geçirmek

Stratejik Hedef(9.4) Mahalle konakları kurmak

Stratejik Hedef(9.5) Yaşam bulvarı ve meydanı projesini hayata geçirmek

Stratejik Amaç(10) Kumluca ilçesinin vizyon tarım hizmetlerini güçlendirmek

Stratejik Hedef(10.1) Vizyon destek projesini hayata geçirmek

Stratejik Hedef(10.2) Organik tarımı desteklemek

Stratejik Amaç(11) Kumluca ilçesinin vizyon gelişimini güçlendirmek

Stratejik Hedef(11.1) Çocuk müze camisini hayata geçirmek

Stratejik Hedef(11.2) Organik tarım merkezi inşa etmek

Stratejik Hedef(11.3) Kumluca 4.0 projesini hayata geçirmek, [21]

6.3 Plan Süreçleri

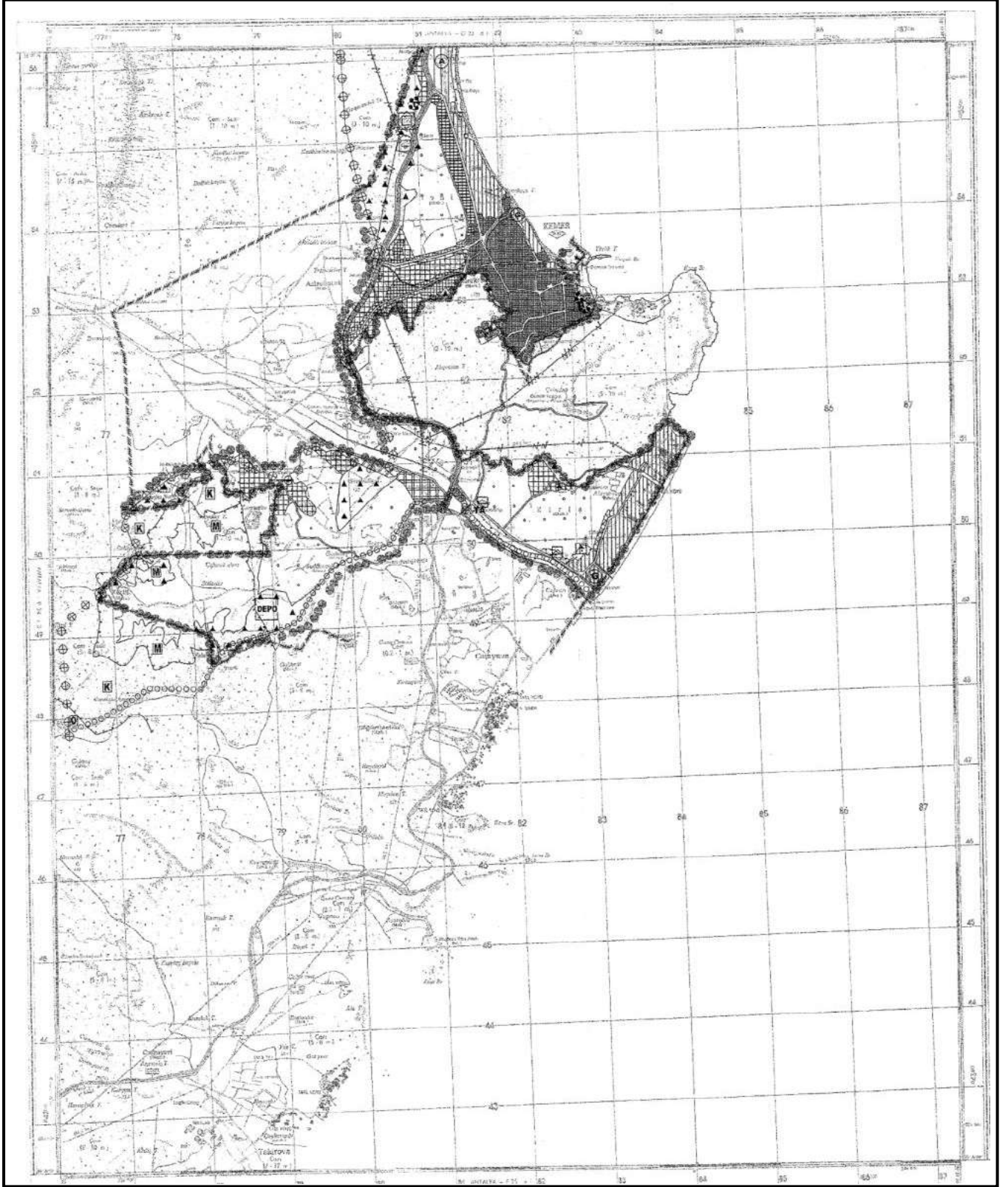
6.3.1 Üst Ölçekli Planlar

Antalya Kenti 1950'lere kadar büyük ölçüde tarımsal faaliyetlerin belirleyici olduğu bir merkez iken, 1950 sonrasında kent, turizm sektöründeki gelişmelere bağlı olarak önemli bir nüfus artışı yaşamış ve bu süreçte sosyal ve ekonomik açıdan köklü bir değişime uğramıştır. 1950'den 2000 yılına gelinceye kadar kentin nüfusu 22 kat artmıştır. Söz konusu dönem, hızlı nüfus artışının getirdiği sorunlarla birlikte bu sorunların çözümüne yönelik müdahalelerin de tartışıldığı bir süreçtir. 1957 yılında İller Bankası'nca kentin ilk imar planının üretilmesi ile başlayan planlama süreci, 1980 yılında gerçekleştirilen kapsamlı bir revizyon çalışması ile devam etmiştir. 1982 yılında Bakanlıkça onaylanan Çevre Düzeni Planı ise 1986 ve 1992 yıllarında revize edilen ve kenti yönlendirmekten çok, kente göre şekillenen bir plan çalışması olmaktan öteye geçememiştir. 1984 yılında yürürlüğe giren 3030 sayılı yasanın dayanak oluşturduğu yapılanma içerisinde, kentin yönetim statüsünün değiştiği 1993 yılı, yeni bir sürecin başlangıcı olmuş, 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Antalya Belediyesi, büyükşehir belediyesi statüsü almış ve Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı olmak üzere üç alt kademe belediyesi kurulmuştur. Antalya Kenti'nin büyükşehir statüsünü almasının ardından Antalya Büyükşehir Belediyesi'nce 1/25,000 ölçekli yeni bir planlama çalışması yapılmış ve 21.11.1995 tarihinde onanarak yürürlüğe girmiştir. Bu plan ile büyükşehir belediyesi sınırının kapsadığı alanlar yanında bazı çevre belediyesi ve yerleşmeler de plana dâhil edilmiştir.

1995 Çevre Düzeni Planı'nı esas alınarak hazırlanan ve Antalya Büyükşehir Belediyesi sınırlarının tamamını kapsayan 1/5000 ölçekli nazım imar planı ise 08.11.1996 tarihinde onanmıştır. Ancak, 1998 yılında 1/5000 ölçekli nazım imar planı, 2002 yılında da 1/25.000 ölçekli plan mahkeme kararı ile iptal edilmesi sonrasında, iptale konu alanlar plandan çıkartılarak yeniden onanmıştır. Yapılan planların, planlamadan çok plansızlığı çağrıştırdığı bu süreçte, 03.03.2005 tarihinde Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na onanan 1/50.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, 15.07.2005 tarihinde de Antalya Büyükşehir Belediyesi'nce onanan 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı yürürlüğe girmiştir. Ancak, kentin yönetimi ve planlaması açısından köklü bir değişim ortaya çıkaran 5216 sayılı Yasa'nın, büyükşehirin yönetim sınırlarını düzenleyen hükmünün uygulanması ile son plan çalışmaları da güncelliğini yitirmiştir. Bu çalışmanın da çıkış noktasını oluşturan söz konusu düzenleme, Antalya Büyükşehir Belediyesi sınırları açısından ciddi bir değişim ortaya çıkarmıştır. 5216 sayılı Yasa öncesinde, Muratpaşa , Kepez ve Konyaaltı Belediyelerinin oluşturduğu büyükşehir belediyesi alanı 42,000 hektarlık bir sahayı kapsarken, bu alan, Yasa'nın öngördüğü düzenleme ile 141,719 hektara çıkmıştır. [22]

- **Kemer İlçesi 1/25.000 Çevre Düzeni Planı**

Plan güney Antalya turizm alanı sınırları içerisinde yer alan Kemer İlçesini kapsamaktadır ve amacı Güney Antalya Turizm Alanında koruma-kullanma dengesi içerisinde sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda planlı gelişimin sağlanmasıdır. Kemer yerleşim alanı onaylı 1/25000 ölçekli Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişme Bölgesi içinde yer alması ve bu alanlarda turizm planlarının bulunması nedeniyle Turizm bölgesi içerisinde yer alan bölgelerde turizm planlarında alınan kararlar kabul edilmiştir. [17]

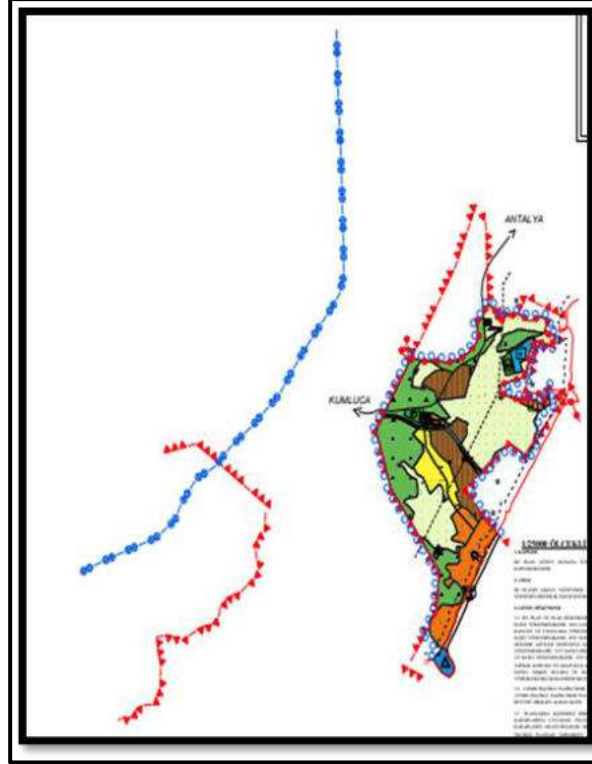

Şekil 165. Kemer 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı [17]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

- **Tekirova 1/25.000 Nazım İmar Planı**

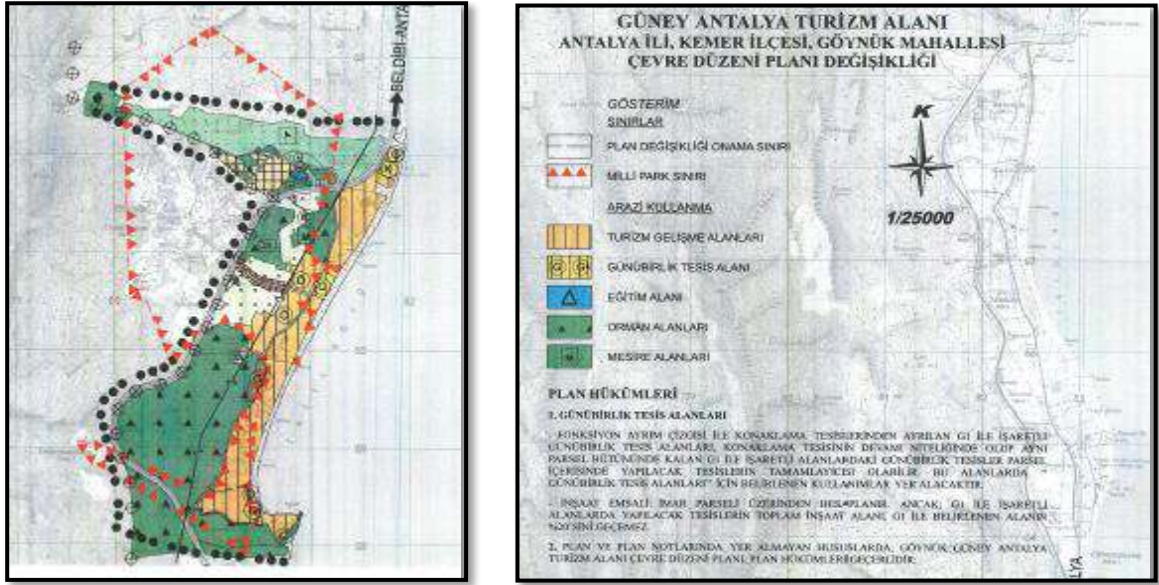
Planın amacı; Güneybatı Antalya Tekirova kesiminde koruma-kullanma dengesi içerisinde sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda planlı gelişimin sağlanmasıdır. Planlama alanı sınırı 22.11.2012 tarihinde onaylanan mevcut onaylı Güneybatı Antalya 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Sınırlarının II. Derece Doğal Sit sınırları dışarısında kalan alanı kapsamaktadır. [18]

Şekil 166. Tekirova 1/25000 Nazım İmar Planı [18]

- **Göynük 1/25000 Çevre Düzeni Planı**

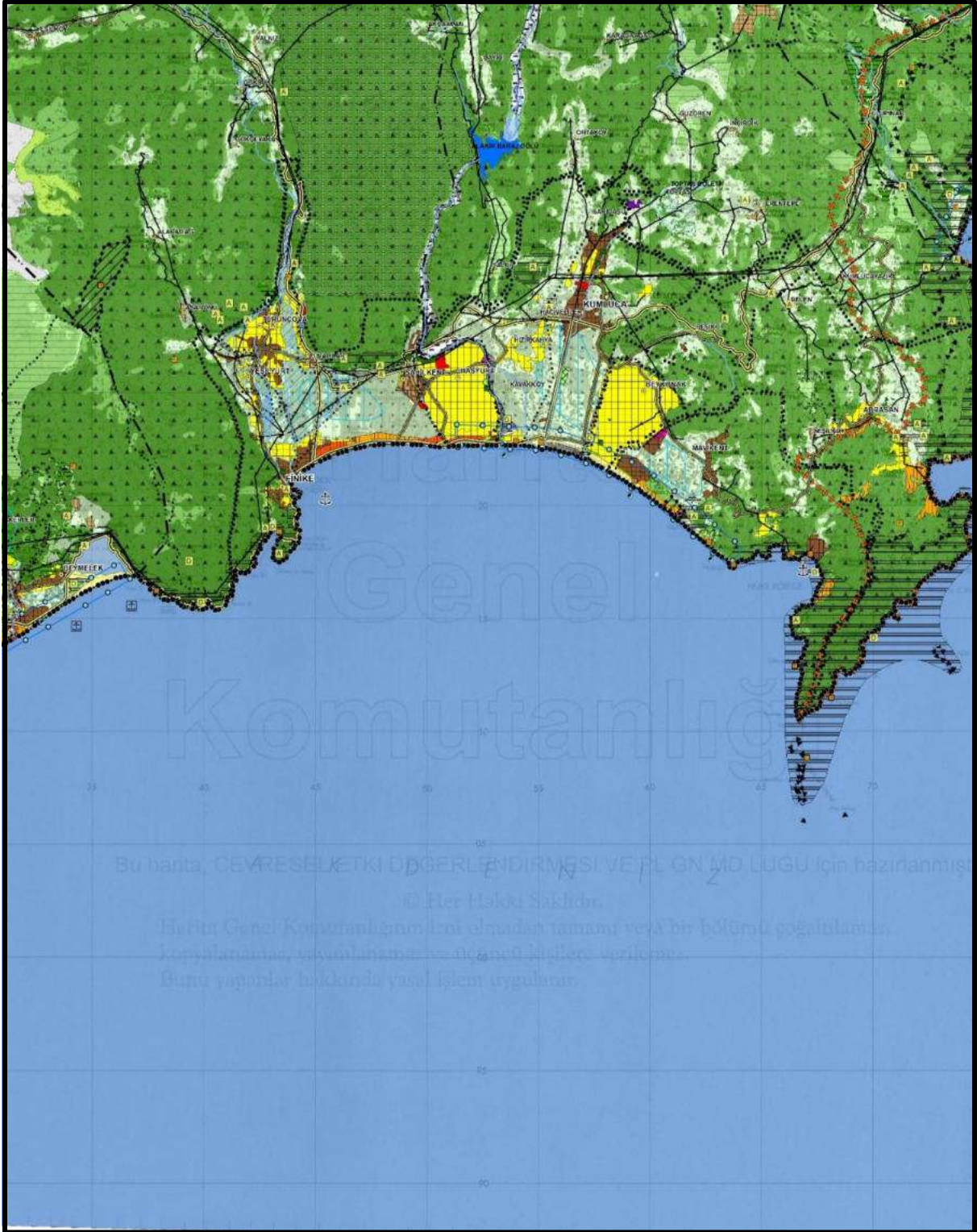
Kemer Göynük mahallesini de kapsayan 1/25000 ölçekli Güneybatı Antalya Çevre Düzeni Planı 07.07.1997 tarihinde mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onaylanmıştır. Daha sonraki yıllarda kıyıdaki turizm alanlarını kapsayan 1/1000 ölçekli İmar Planları hazırlanarak onaylanmıştır. Planların kıyıdaki turistik tesisler ile sınırlı kalması Kırsal Yerleşme Alanlarında plansız ve dağınık yerleşme desenine yol açmıştır. [20]

Şekil 167. Güney Antalya Turizm Alanı Antalya İli Kemer İlçesi Göynük Mahallesi Çevre Düzeni Planı [20]

- **Kumluca İlçesi 1/100.000 Çevre Düzeni Planı**

Kumluca ilçesinin temel sektörü tarım sektörüdür. İlçede bulunan tarım alanlarının %70'ini sulu tarım alanları oluşturmaktadır. İlçede bulunan tarım alanlarında narenciye bahçeleri ve seralar, yayla kesiminde ise elma bahçeleri ve zeytinlikler, yer yer kamelya tipi bağcılık yapılmaktadır. İlçede tarım sektörünün gelişmesinde narenciye bahçeleri ile sera alanları etkilidir. Antalya ilinde en fazla örtü altı ürün yetiştiriciliği Kumluca İlçesinde yapılmaktadır. İlçede tarım sektörünün bir parçası olan hayvancılık da gelişmiş durumdadır. Ayrıca ilçede coğrafik yapıya bağlı olarak Akdeniz'e komşu olması balıkçılığın gelişmesini de sağlamıştır. İlçenin denize kıyısının olması ilçede turizm sektörünün gelişmesine yardımcı olmuştur. İlçenin bulunduğu özel konum nedeniyle inşaat sektörü gelişmese de tarımsal alanlarda yapılan yanlış uygulamalar sonucunda II. konut baskısı ilçenin en büyük sorunlarından birisi durumundadır. İlçede inşaat sektörü ilçe merkezinde kalmış gibi görünse de ilçeye komşu diğer belediyelerde tarımsal amaçlı kullanılacak meyve bahçelerinde yapı kütleleri görülmektedir. [14]

Şekil 168. Kumluca İlçesi 1/100.000 Çevre Düzen planı [14]

- **Adrasan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı**

Amaç: Plan Yapım Amacı; Antalya İli'nin, bölgesel ve kentsel anlamda yüklendiği fonksiyonlarla beraber son 25 yıllık süreç içerisinde Turizmi Teşvik Yasasının yürürlüğe girmesiyle turizm politikalarının uygulandığı ana bölge olması; bu sektörde hızla uzmanlaşmış, bu uzmanlaşmanın getirisi olarak dünya ile bütünleşmiş ve çağdaş dünyaya hızla entegre olma eğiliminde uluslararası bir metropoliten merkez olma yoluna girmiştir. Önceden öngörülemeyen bu değişim ve gelişim süreci sadece kentsel çekirdeği oluşturan alanlarda değil; ilin ağırlıklı doğu ve güneybatı kesimindeki ilçe ve beldelerde de gözlenmektedir. Alt bölgelerde ki bu önemli değişimler, nüfus - işgücü hareketleri ve beklenmedik kentleşme eğilimlerine neden olmaktadır. Ülke ve bölge genelinde olduğu gibi Adrasan Beldesi'nde de hızlı nüfus artışı, ekonomik faaliyetlerin gelişmesi ve çeşitlenmesi durumunu beraberinde getirmiştir. Tarım dışı sektörler özellikle turizmle birlikte gelişen hizmetler sektörü Adrasan Beldesi'nin ekonomik ve sosyal yapısında bir dizi değişim ve dönüşüme neden olmuştur. Ekonomik ve sosyal yapıda oluşan değişimler beraberinde mekânsal manada da değişim ve dönüşümleri beraberinde getirmiştir. Hazırlanan çevre düzeni planı ile, Adrasan belde geneli ve etkileşim içerisinde bulunduğu bölgede, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla doğal, tarih ve kültürel kaynakların rasyonel kullanımı, bölgenin ekolojik dengesinin korunması, konut, tarım, turizm gibi arazi kullanım kararlarının düzenli ve dengeli gelişiminin sağlanması, bölgenin sosyo-kültürel kimliğinin korunması ve geliştirilmesi, bölgede bulunan çevre sorunlarının belirlenmesi ve çözüm kararlarının verilmesini amaçlamaktadır. [23]

- ✓ **Kapsam ve Vizyon:**

Adrasan 1/25000 ölçekli çevre düzeni planı, yukarıda belirtilen amaca yönelik olarak, Adrasan belde sınırları bütünü kapsayan alanda, plan çalışmasının amaç, hedef ve stratejilerini, arazi kullanım biçimlerini, gelişme eğilimlerini, sorun ve olanaklar ile plana yönelik ana kararları kapsamaktadır. planla birlikte;

- Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması,
- Mevcut ve potansiyel doğal ve beşeri kaynakların optimum kullanımı,
- Nitelikli tarım alanlarının korunması,

- Orman alanlarının korunması,
- Kıyıların korunması ve kullanımı,
- Koruma ve kullanma hedeflerinin ortaya konulması ve politikaların belirlenmesi,
- Teknik altyapı alanlarının oluşturulması, hedeflenmektedir

✓ **Hedefler ve Stratejiler**

○ **Fiziksel Hedef ve Stratejiler**

Fiziksel hedef olarak tanımlanan kriterler çevre, yerleşim yerleri, turizm alanları, tarihi ve kültürel alanlar, ulaşım, tarım toprakları, su kaynakları, doğal niteliği korunması gerekli alanlar vb. fiziksel özelliği bulunan alanlardan oluşmaktadır.

○ **Çevresel Hedefler**

- Çevresel değerlerin korunması ve geliştirilmesi
- Su Yüzeylerini Besleyen Su Kaynaklarının Korunması
- Yeraltı Su Kaynaklarının Korunması
- Su Kirliliğinin Önlenmesi ve Su Niteliğinin Geliştirilmesi
- Erozyonun Önlenmesi
- Hava ve Toprak Kirliliklerinin Önlenmesi
- Gürültü Kirliliğinin Önlenmesi
- Görüntü Kirliliğinin Önlenmesi
- Flora ve Faunanın Korunması
- Orman Alanlarının Korunması
- Katı Atıkların Toplanması, Geri Dönüşümünün Sağlanması
- Sıvı Atıkların Toplanması, Arıtılması

○ Çevresel Stratejiler

- Çevresel değerler, koruma kullanma dengesi dikkate alınarak korunacak ve geliştirileceklerdir.
- Yeraltı su kaynakları mutlaka korunacaktır.
- Bölgede bulunan su kaynaklarının kirlenmesini engelleyici önlemler alınarak, su kalitesinin geliştirilmesi için gerekli önlemler alınacaktır.
- Erozyonun önlenmesi için gerekli önlemler alınacaktır. (Ağaçlandırma, set oluşturma vb.)
- Kentsel yerleşimlerde hava kirliliğini önleyici önlemler alınacaktır.
- Toprak kirliliğini önleyici ve koruma kullanım dengesi doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Tarımsal faaliyetlerin yarattığı kirlilikler, plansız yapılaşmalar sonrasında oluşan toprak kirliliğinin azaltılması sağlanacaktır.
- Bölgede bulunan flora ve fauna türlerinin korunarak geliştirilmesi sağlanacaktır.
- Orman alanları mutlak olarak korunacak, bozuk orman alanları düzenlenecek ve geliştirilecektir.
- Evsel ve ticari(turistik tesisler vb) atık suyu için kanalizasyon şebekesi ve ayrışma-arıtma tesisleri kurulacaktır.
- Katı atıkların düzenli ve çevreye zarar vermeyecek yöntemlerle toplanarak geri dönüşümlerinin sağlanacaktır.
- Tüm kentsel yerleşmelerde gürültü kirliliğini önleyici tedbirler alınacaktır.

○ Tarihi ve Ören Yerlerine Yönelik Hedefler

- Tarihi ve ören yerlerinin korunarak turizme kazandırılması
- Bölgenin tanıtımında, bölgede bulunan tarihi ve kültürel yerlerin öne çıkarılması
- Koruma kullanma dengesinin oluşturulması
- Sürdürülebilir koruma anlayışının geliştirilmesi

○ Tarihi ve Ören Yerlerine İlişkin Stratejiler

- Bölgenin turizm potansiyeli göz önüne alınarak tarihi kimliği koruyucu ve geliştirici yeni tur güzergâhları oluşturularak mevcut tarihi ve ören yerleri ile bütünlüğü sağlanacak.
- Bölgenin turizm kimliğinin, tarihi ve kültürel kimliğiyle birlikte güçlendirilip öne çıkarılması ve değerlerin tanıtımı için festival, kongre ve fuarlar düzenlenecektir.
- Tarihi ve kültürel değere sahip alanların gelecek kuşaklara aktarımının yapılabilmesi için müzeler kurularak sürdürülebilirliğinin mevcut ve özel mekanlar ile sağlanması.

○ Teknik Altyapı Hedefleri

- Teknik altyapı hizmetlerinin geliştirilmesi
- Yenilenebilir alternatif enerji kaynaklarının kullanılması
- Ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi
- Ulaşımında kara ulaşımı dışında deniz ulaşımı ve havayolu bağlantılarının güçlendirilmesi
- Yerleşim alanlarının (kentsel yerleşim, turizm vb) kanalizasyon, içme suyu ve katı atık depolama alanlarının çevre kirliliği yaratmadan planlanması
- Teknik altyapı yatırımlarına öncelik verilmesi

○ Teknik Altyapı Stratejileri

- Teknik altyapı yatırımlarına öncelik verilmesi, kentsel yerleşimlerde mekânsal gelişmeler göz önüne alınarak, gerekli altyapı yatırımları yapıldıktan sonra yapılaşmaya açılmalıdır.
- Alternatif enerji ihtiyacını karşılamak için özellikle rüzgar, güneş ve su kaynaklarının doğal dengeleri bozmadan kullanılması. Özellikle denize kıyısı olan Adrasan beldesi ve kıyı boyundaki yerleşim alanlarında güneş enerjisine bağlı enerji üretiminden yararlanılacaktır.
- Bölgede ulaşım ağlarının güçlendirilmesi ve iyileştirilmesi sağlanacaktır. Karayolu ağlarının güçlendirilmesi ve deniz ve havayolu ulaşımı ile etkileşiminin sağlanması ve alternatif ulaşım akslarının oluşturulması. (Küçük çapta tur ve balıkçı teknelerin yanaşabileceği yat limanı ve balıkçı barınağı alanının oluşturulması,

• Bölge genelinde yerleşimlerin gerekli teknik altyapı çalışması yapıp tamamlandıktan sonra yapılaşmaya açılması. Etaplar oluşturularak dengeli ve rasyonel teknik altyapı iyileştirilmesi / geliştirilmesi sağlanmalıdır.

○ **Sosyal Hedef ve Stratejiler**

• Planlama bölgesinde mekâna yansıtılmayan ancak fiziksel olarak mekân ile bir bütünlük oluşturan sosyal hedefler oluşturulurken mevcut durumlar, yatırımlar ve plan bölgesi için önerilen amaçlar dikkate alınarak sosyal hedefler oluşturulmuştur.

○ **Sosyal Hedefler**

• Eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi

• Eğitim ve öğretimde bilgi ve iletişim teknolojisinin kullanımına yönelik araştırma, geliştirme ve uygulamanın sağlanması

• Bölgede sağlık tesislerinin yeterli hale getirilmesi amacıyla sağlık tesislerinin nitel ve nicel gelişiminin sağlanması

• Bölge halkının sosyo-kültürel gereksinimlerinin giderilmesine yönelik sosyal ve kültürel tesislerin yapılması ve geliştirilmesi

• Nüfusun gelişiminin dengeli dağılımını sağlayacak çalışmaların yapılması

• Kırsal kalkınmanın sağlanması (en alt kademe ile en üst kademe arasında hizmet akışının oluşturulması)

• Planlama bölgesinde bulunan tarihi ve kültürel yerlerin tanıtımına yönelik fuar, festival vb. etkinliklerin yapılması

• Kırsal ve kentsel alanlarda bilinç seviyesinin yükseltilmesine yönelik halk eğitim programlarının geliştirilmesi

○ **Sosyal Stratejiler**

• Bölgede eğitim düzeyini geliştirmek için örgün ve yaygın eğitim sisteminin çeşitlendirilecektir.

- Gelişen teknoloji ve bilgi çağının yakalanabilmesi için bölgesel toplantılar, bildiriler, konferanslar vb. etkinliklere katılım sağlanacaktır.
- Beldede sosyal etkileşimin ve iletişimin artırılması yönünde yaygın eğitim araçlarından (internet vb.) yararlanılmasının sağlanması
- Belde genelinde sağlık tesislerinin yapımı desteklenerek, nüfus yoğunluğu ve ulaşılabilirlik ilkeleri doğrultusunda beldenin farklı bölgelerinde sağlık ocakları kurulması sağlanacaktır.
- Bölgenin soysal gelişmişliğinin düzenlenecek kültürel etkinliklerle desteklenmesi.
- Bölgede yapılan her türlü yatırım ve bilgilendirmede sivil toplum örgütleri ile ilişki kurulmalı ve örgütlenme şekilleri geliştirilmelidir.
- Belde nüfusunda önemli bir paya sahip kadın nüfusunun sosyal ve toplumsal faaliyetlere katılımlarının artırılmasında kadınlara yönelik il ve ilçe merkezlerinde oluşturulan lokallerle bağlantıların kurulması ve toplantılara katılımın sağlanması.

○ **Ekonomik Hedefler ve Stratejiler**

- Ekonomik hedefler oluşturulurken sosyal hedeflerin oluşturulmasıyla paralel olarak planlama amacı doğrultusunda öneriler yapılmıştır. Ekonomik hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından nüfus, yatırımlar, muhtelif potansiyeller en önemli yapı taşlarını oluşturmaktadır. Planlama bölgesinin ekonomik gelişkinliğini artırmaya yönelik oluşturulan hedeflerde çevresel duyarlılıkta göz önüne alınmıştır.

○ **Genel Hedef ve Stratejiler**

- Gelir düzeyinin artırılması
- Sektörel gelişmelerin desteklenmesi
- Dengeli ekonomik gelişmenin sağlanması

○ **Tarım Hedefleri**

- Tarımsal ürünlerin ekonomiye girdisini artıracak organize üretim teknikleri ile geliştirilmesi
- Tarımsal ürünlerin yerinde işlenerek ekonomiye katkısının sağlanması

- Tarımsal üretimin yönlendirilmesi, pazarlanması ve üreticilere hizmet götürülebilmesi konularında faaliyet göstermek üzere kooperatiflerin ve üretici birliklerinin kurulması, var olanların ekonomik ve örgütsel olarak güçlendirilmesi
- Tarımsal ürün deseninde ülke ihtiyaçları ile birlikte, ihracat talebine göre çeşitlendirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin yetiştirilmesi
- Tarımsal üretimde organik tarım yöntemlerinde, modernizasyona gidilerek verimliliğin, çeşitliliğin ve kalitenin artırılması

○ **Tarım Stratejileri**

- Özel mahsul alanlarında yetiştirilen ürünlerin korunarak geliştirilmesi. Özellikle sebze ve meyve bahçeleri iyileştirilecek, üretim geliştirilecektir.
- Tarımsal ürünlerin işlenerek iç ve dış pazarda katma değeri yüksek olması için tarımsal üretim, pazarlama ve depolama birimlerinin oluşturulması ve yakın çevresi ile koordinasyonun sağlanması.
- Tarımsal ürünlerde çeşitliliğin sağlanmasında sulu tarım alanlarından faydalanması ve iklimsel girdilerin tarım arazileri ile birleşimi göz önüne alınarak bölgede dengeli ihtiyaçlar doğrultusunda ürün yetiştirilmesinin sağlanması.
- Bölgede bulunan su kaynakları ile Akdeniz de balıkçılık sektörünün gelişmesi sağlanacaktır.
- Mutlak tarım alanlarının korunarak tarımsal girdisi yüksek ürünler ile organik tarım yöntemlerinin geliştirilmesi sağlanacaktır.
- Beldede tarımsal üretimin organizasyonuna yönelik çalışmalar ile örnek uygulamalar desteklenecektir.

○ **Hizmetler Hedefleri**

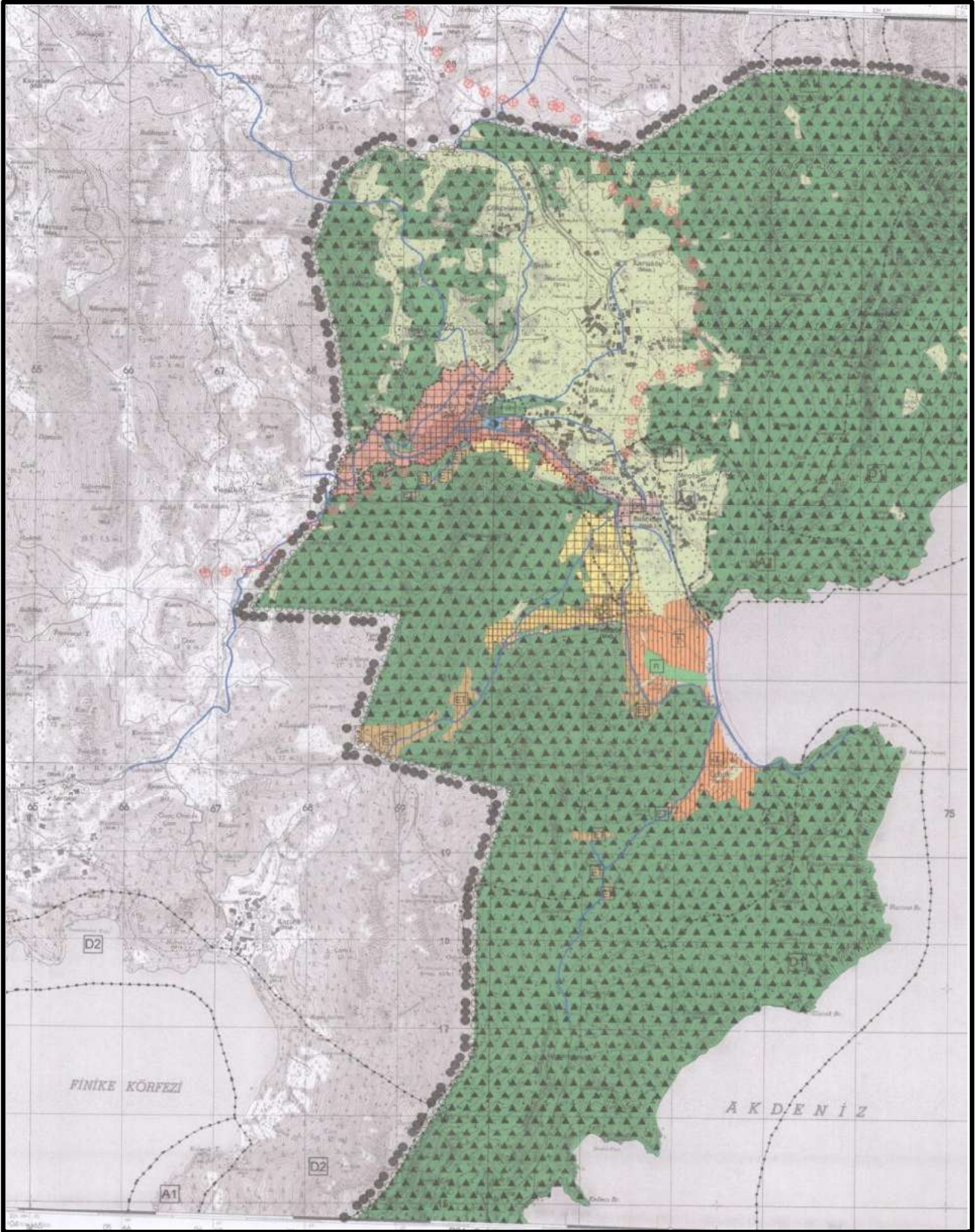
- Hizmetler sektörünün gelişmesinin desteklenmesi
- Turizm ve rekreasyon alanlarının niteliklerini geliştirici önlemlerin alınarak desteklenmesi
- Alternatif turizmlerin türlerinin güçlendirilmesinin sağlanması

- Bölgede var olan turizm kaynaklarından yararlanabilmek için tur güzergahları oluşturulması
- Turizmin doğanın korunmasında araç olarak kullanılması ve alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi(Yerel kültüre saygılı, kırsal ekonomiye katkısı olan)
- İhtisaslaşmış ticari ve kişisel hizmetlerin geliştirilmesi
- Bölgede üretilen ürünlerin iç ve dış pazara yönelik sergilenmesi ve dış yatırımları çekmek amacı ile fuar türü organizasyonların yapılması
- Sosyal ekonomik ve mekansal kararlarda tutarlılık sağlanması için yerleşme içerisinde bölgemelerin yapılması
- Bölge içindeki kentsel merkezlerde hizmetler sektörünün geliştirilmesi

- **Hizmetler stratejileri**

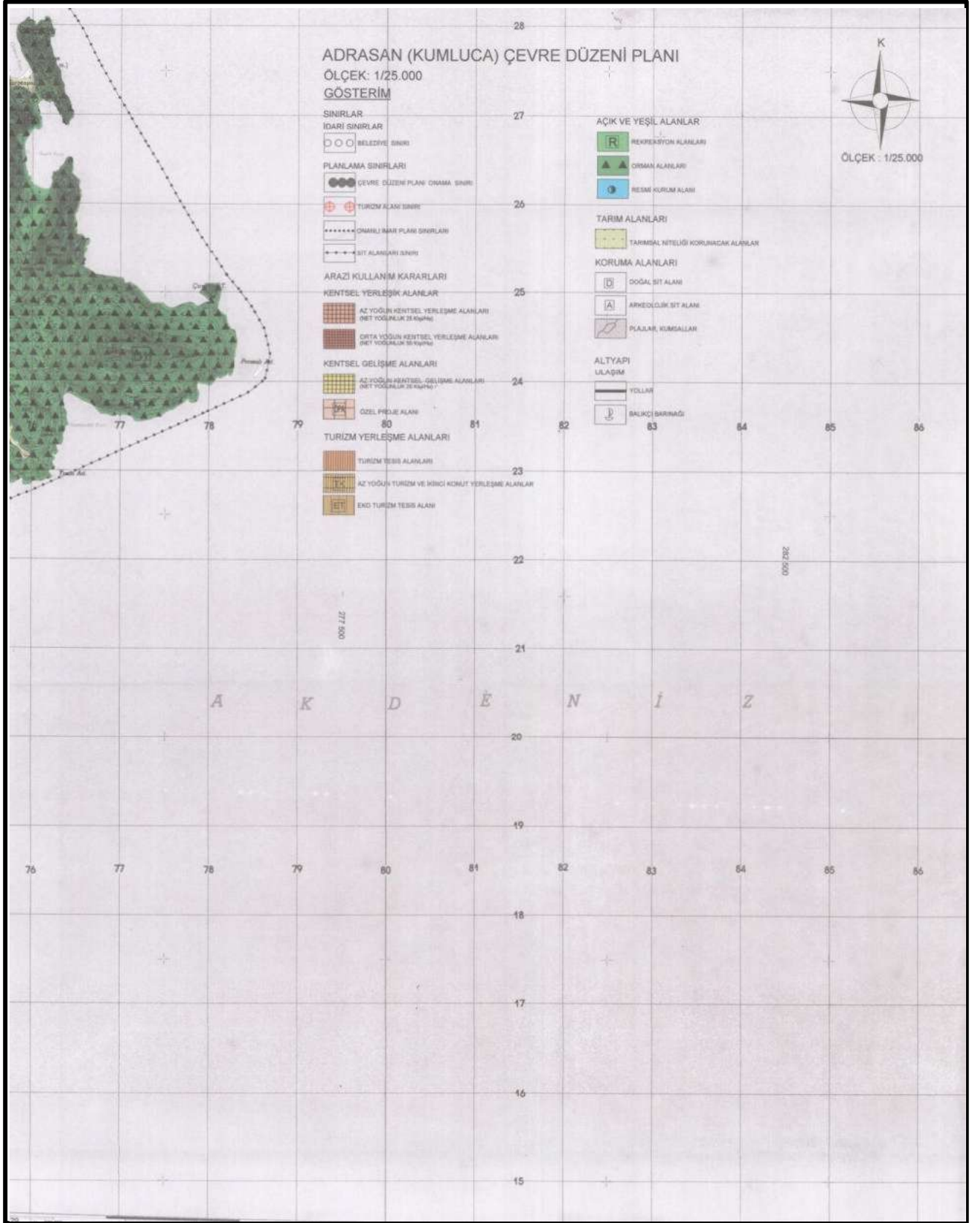
- Bölgede hizmetler sektörünün gelişmesinde öncü olacak şekilde özellikle turizme bağlı hizmetler sektörü desteklenecek, sektörünün gelişmesi ve çeşitlenmesi sağlanacak.
- Turizm sektörünün gelişmesinde doğal kaynakların korunması ve koruma kullanım dengesine bağlı kalınacaktır.
- Bölgenin kültürel, doğal ve turizm potansiyelleri göz önüne alınarak alternatif turizm çeşitliliğinin oluşturulması amacıyla deniz turizminin yanı sıra doğa turizmi,(yayla turizmi, doğa yürüyüşleri, spor vb.) ve tarımsal üretime yönelik turizmlerin(agro turizm) gelişmesi sağlanacaktır.
- Bölgede mevcut tur güzergahları dışında Adrasan beldesi özelinde gezi turları, kültür turları, spor turları vb. güzergahlar oluşturularak bölgesel canlılıkların oluşturulması sağlanacaktır.
- Bölgede hizmetler sektöründe kalifiye elamanların eğitilmesine yönelik öğretim alanlarının oluşturulması sağlanacak.(Adrasan Meslek Yüksek Okulunun bünyesinde)
- Hizmetler sektöründe belde içerisindeki kırsal mekanlarla belde merkezi arasında, belde ile yakın çevresindeki yerleşim alanları-ilçe ve il merkezleri arasında uzanan hizmet akışının sağlanması

- Belde içerisinde turizme bağlı hizmetler sektörüne bağlı olarak gelişen ticari kullanımlarda ihtisaslaşmanın sağlanması.
- Belde genelinde günöbirlik ve diğer ihtiyaçları karşılamak üzere, birbirleriyle bağlantılı iş kollarının bir arada bulunduğu toplu iş merkezleri oluşturulması ve koordinasyonun sağlanması.[23]

Şekil 169. Adrasan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı P24 [23]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 170. Adrasan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı P25 [23]

- **Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı**

Antalya Burdur Isparta planlama bölgesi 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı çalışması 2025 yılını hedef alarak; bölgenin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini koruma- kullanma dengesini gözeterek sürdürülebilir kalkınmasını amaçlamaktadır. Çevre düzeni planı ile Antalya Burdur Isparta planlama bölgesinin ekonomik, sosyal ve fiziksel gelişmesi öngörüldürken doğal, tarihi ve kültürel değerler ile bölgenin ekolojik yapısının korunması esas alınmaktadır. Bunun yapılabilmesi için bölgenin sosyal, demografik, fiziksel ve ekonomik olarak düzenli ve dengeli gelişmesi sağlanması, kamu yatırımları bölgenin ekonomik ve sosyal yapısına göre dengeli bir şekilde dağıtılması sağlanmıştır. Çevre düzeni plan çalışması yapılırken bölgenin doğal kaynakları dengeli kullanılmış, bölgenin günümüze kadar olan gelişmesi göz önünde bulundurulmuş, arazi kullanım kararları dikkate alınmış, bölgenin kentsel ve kırsal kimliği korunmuş, ülke ve bölgenin kalkınma politikası, gelişim eğilimleri ile sektörsel hedefleri göz önünde bulundurulmuştur. Sonuç olarak; çevre düzeni planı, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla doğal, tarih ve kültürel kaynakların rasyonel kullanımı, bölgenin ekolojik dengesinin korunması, konut, tarım, sanayi, turizm gibi arazi kullanım kararlarının düzenli ve dengeli gelişiminin sağlanması, bölgenin sosyokültürel kimliğinin korunması ve geliştirilmesi, bölgede bulunan çevre sorunlarının belirlenmesi ve çözüm kararlarının verilmesini amaçlamaktadır.[14]

Planlama Kapsam ve Hükümleri

Antalya – Burdur – Isparta Planlama Bölgesi 1/100000 ölçekli Çevre Düzeni Plan kararları üretilirken; öncelikle yapılan çalışmanın ölçeği, niteliği, plan kararlarını etkileyecek veriler, bölgenin sosyo-ekonomik yapısı, daha önce verilmiş bölgeye ilişkin (müdahale edilebilecek ve edilemeyecek)plan kararları, diğer kurumlar tarafından üretilmiş kararlar/projeler, karar üretilen yerleşmelerin doğal-demografik-sosyal-ekonomik yapısı, yerleşmeye ait (her ölçekteki) eski planlar, yerleşmenin içerisinde yer aldığı alt bölgenin özellikleri, yerleşmenin bölge içerisindeki konumu/işlevi vb. açılardan değerlendirilmiştir. Yerleşimin gerek yoğunluk, gerekse de mekansal kararları verilirken öncelikle mevcut imar planları elde edilmiş, elde edilen planların yasallığı test edildikten sonra plan kararları ile yerleşimin mevcut (özellikle mekansal) yapısı karşılaştırılarak planın uygulanma oranı elde edilmeye çalışılmıştır. Bu karşılaştırma yapılırken mevcut planlarla ve diğer dokümanlarla yetinilmemiş, yöreye ait uydu görüntülerinden yararlanılarak meskun / gelişme alan sınırları yeniden düzenlenmiştir. Bu bakımdan kentsel yerleşim

alanlarının, mevcut durumunun değerlendirilerek, alan gereksinimi olup olmadığını ve varsa gelişme yönünü, alan büyüklüğünü belirlemek ve planda işaretlemek, ayrıca Çevre Düzeni Planı ile imar planı projeksiyon nüfuslarını ve hedef yıllarını eşitlemek için aşağıda açıklanan yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntem uyarınca ve öncelikle Çevre Düzeni Planı araştırmaları kapsamında yapılan projeksiyonlarla il ve ilçe merkezleri için belirlenmiş olan nüfuslarla, mevcut imar planları için öngörülmüş olan nüfuslar karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada, kentsel yerleşmelere ilksin imar planı projeksiyon nüfus değerlerinin, Çevre Düzeni Planı araştırmaları kapsamında elde edilmiş bulunan ve yorumlanarak alt üst değerleri belirlenmiş nüfus değerlerine eşit, bu değerlerin altında ya da üstünde değerler olduğu görülmektedir.

Bu karşılaştırmada Çevre Düzeni Planı nüfus projeksiyonu ile imar planı nüfus projeksiyonu örtüşüyorsa, ya da her iki planın projeksiyon değerleri biri birine artı ya da eksi küçük değerlerle yaklaşıyorsa bu nüfusun kentsel yerleşim alanı içinde ve projeksiyon donemi sonuna kadar sınırlı bir yoğunlaşma ile emilebileceği varsayılmış; dolayısıyla alan gereksinimi olmadığı, mevcut imar planının Çevre Düzeni Planı'nın öngördüğü 2025 yılı projeksiyon nüfusuna eşit olduğu kabul edilmiştir. Bu noktada imar planı nüfus projeksiyon yılı ile Çevre Düzeni Planı projeksiyon yılının yakınlığı ile nüfusun artış hızı önemli bir değerlendirme ölçütü olarak kullanılmıştır. Bu durumda, nazım ve uygulama imar planlarının fiziksel deseninin değiştirilerek Çevre Düzeni Planı'na aktarılmasına gerek görülmemiştir. Bir baksa anlatımla mevcut imar planı fiziksel yapısı / makro formu aynen çevre düzeni planında yer almıştır. Ancak Çevre Düzeni Plan Hükümleri ile yerleşmenin mevcut nazım ve uygulama imar planlarının hükümlerinin uyumunun da – gerekirse – sağlanması zorunludur. Bu zorunluluğun ilgili belediyesince yerine getirilmesi ile ilgili yerleşmelerin mevcut nazım ve uygulama planları ile bu planlara ilksin plan hükümlerinin Çevre Düzeni Planı ve hükümleri ile uyumu sağlanmış olacaktır. Çevre Düzeni Planı ile yerleşmenin imar planı arasında uyum sağlanması adına imar planının bir bölümünün yürürlükten kaldırılması yerine planın korunması, ancak kademeli olarak kullanışa açılması kullanım hakkının bir süre için ötelenmesi uygun görülmektedir. Bu karar sürecinde alan – nüfus – yoğunluk ilişkilerinin çok titiz olarak değerlendirilmesi ve bu değerlendirmenin revizyon imar planı açıklama raporunda ayrıntılı olarak yer alması gerekmektedir.

Alt ölçekli planların revizyonu, geliştirilmesi; 3194 sayılı yasa ve yönetmeliklerince yapılmalıdır. Yapılan çalışmayla ulaşılan sonuçlar, kamu kurum ve kuruluşlardan alınan belgeler, dokümanlar vb. açısından da değerlendirilmiş, daha önce yapılan 2025 yılına yönelik nüfus

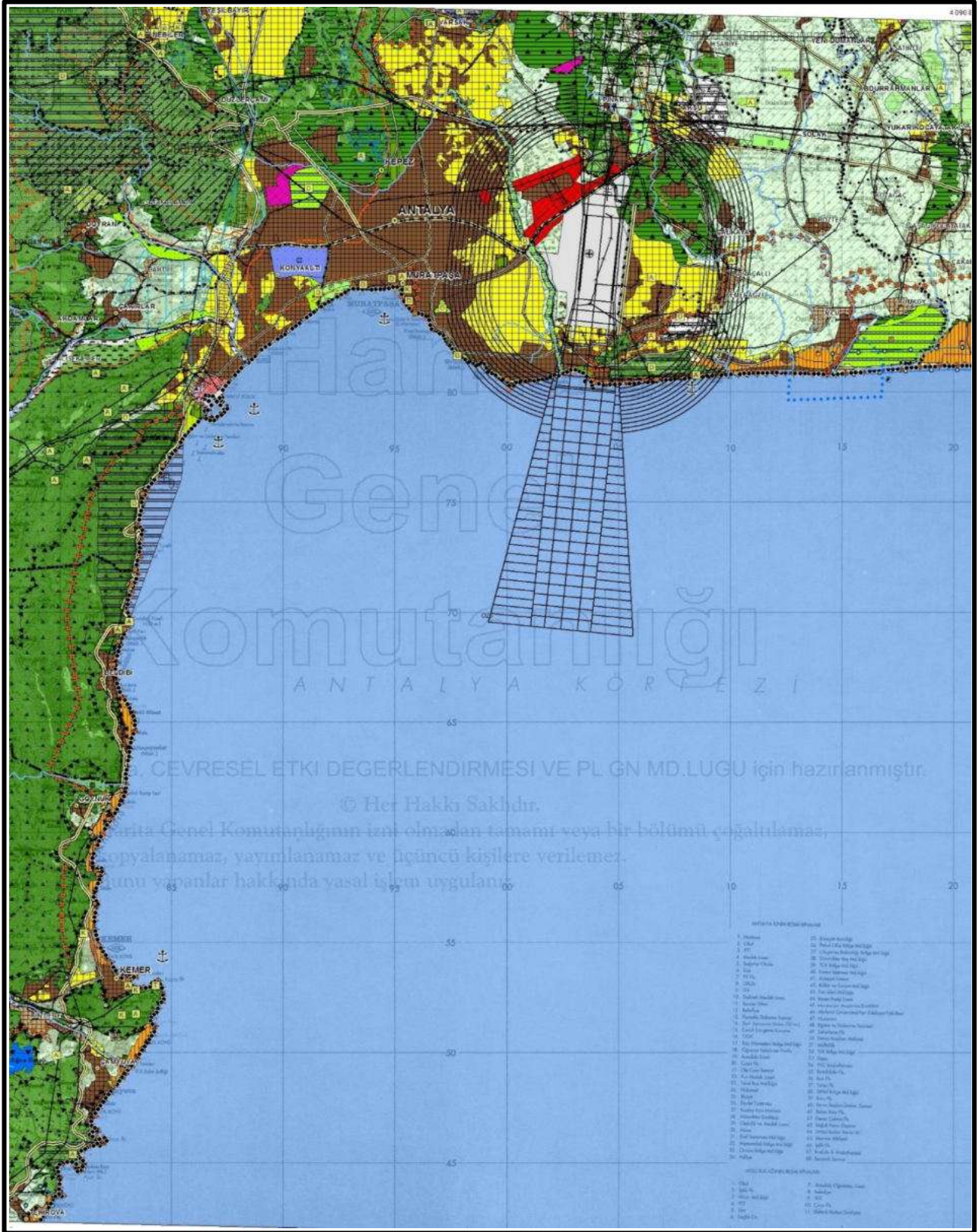
projeksiyonları sonuçları doğrultusunda mekansal ve fiziksel kararlar üretilmiştir. Özellikle turizm ve yazlık (2. konut) konut gelişimini çok olan yerleşimlerle ilgili kararlar verilirken TÜİK tarafından yapılan Nüfus Sayımı sonuçlarıyla dikkate alındığı için yalnızca yerleşik nüfusla ilgili sonuçlara ulaşılabilmiş ve 2. konutlarda yaşayan ve yerleşik nüfus olmayanlarla ilgili kararlar üretilmemiştir. Turizm ve 2. konutta yaşayan nüfusu bulabilmek için belediyelerden su abone sayısı/ ruhsat sayıları vb. verilerle yerleşik olmayan nüfusu belirlemeye yarayacak verilerde toplanmıştır. Planlama bölgesinin özellikle Antalya ilinde turizm sektörünün gelişmiş olması ve gelişmeye devam etmesi bölgede konut ihtiyacını buna bağlı olarak alan ihtiyacını arttırmaktadır. İlin verimli tarım topraklarına sahip olması, orman alanlarının ilin büyük bir kısmını kaplaması nedeni ve tarihi ve kültürel değerlerin bölgede yoğun olarak bulunması nedeni ile ilde yerleşim alanları sınırlı kalmaktadır. 1/100.000 ölçekli çevre düzeni plan çalışması yapılırken bölgede bulunan doğal, tarihi ve kültürel değerlerin koruma kullanma dengesi çerçevesinde korunmasına önem verilmiştir.[14]

Planlama İlkeleri;

İlçe Merkezleri için belirlenmiş olan nüfus kabulleri uyarınca mevcut imar planlarının alan – nüfus ilişkileri irdelenecek, gerekirse plan revizyonu yapılacaktır. Planda belirlenmiş olan gelişme alanları gereksinime göre etaplar halinde kullanılacaktır.

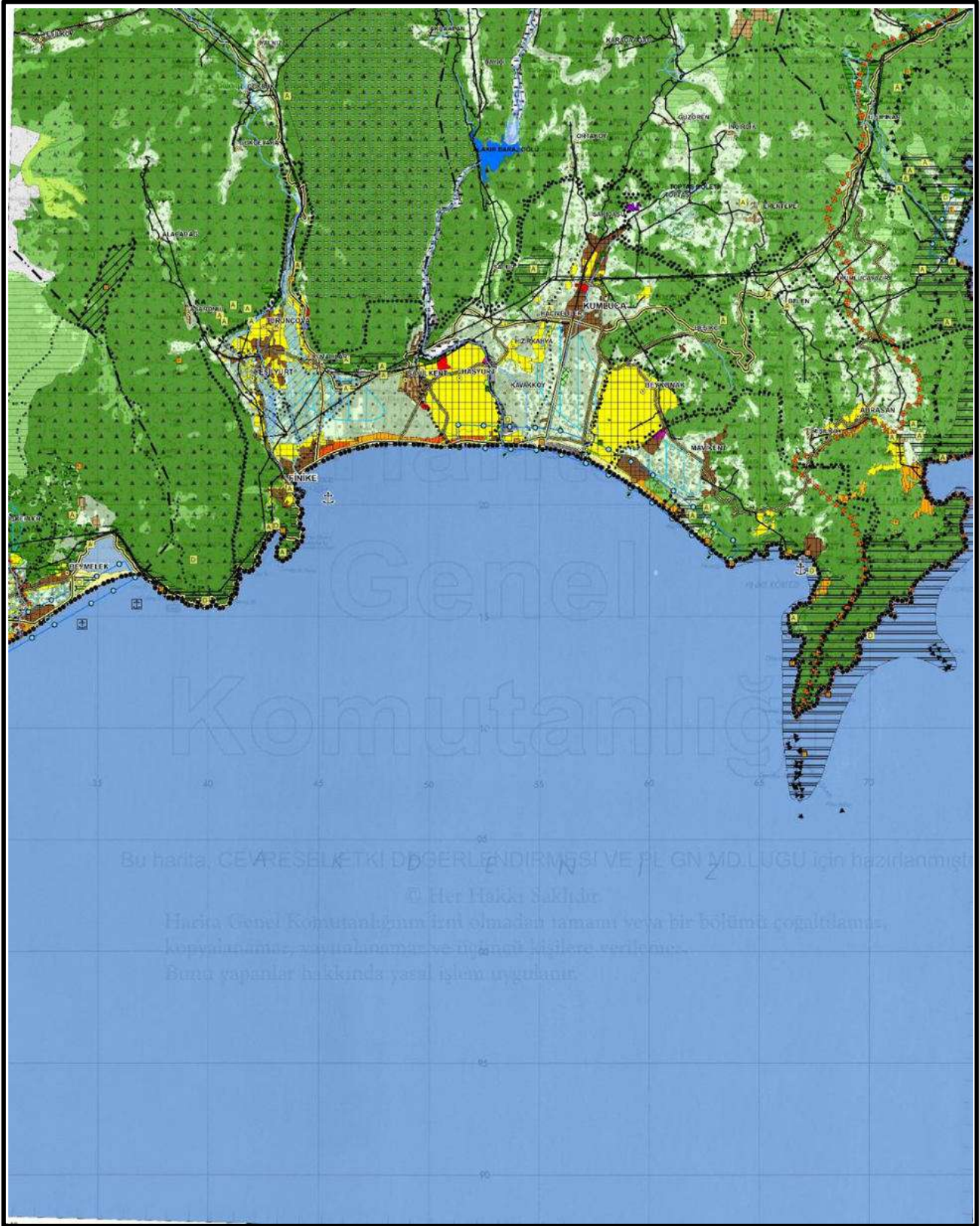
- Plan Açıklama Raporu’nda yer alan planlama kararları uyarınca ilçelerin ve ilçe merkezlerinin, il içindeki kimlikleri bağlamında, birbirleri ile olan işlevsel ilişkileri geliştirilecektir.
- Planlama Bölgesi’ndeki organize sanayi bölgelerinde çevre kirliliğini önlemek amacıyla ileri teknoloji kullanımı sağlanacaktır.
- Kentsel yerleşmeler içinde kalmış olan sanayi tesislerinin organize sanayi bölgelerine ve sanayi alanlarına taşınması sağlanacaktır.
- Bu planda belirlenen sanayi/OSB alanları dışında ihtiyaç duyulması halinde sanayi amaçlı kullanım alanları, marjinal tarım alanlarında organize sanayi bölgesi niteliğinde geliştirilecektir.
- Kent merkezlerinde var olan ya da olası yapısal ve işlevsel yoğunlukları merkezden uzaklaştırmak için yeni merkezler alt ölçekli planlarla oluşturulacaktır.

- Planlama Bölgesi'nde, tarım ve hayvancılık sektörünü geliştirmeye yönelik tesislerin oluşturulması yönünde alt ölçekli planlarla kararlar üretilecektir.
- Planlama bölgesinde dengeli kalkınmanın sağlanması için alt kademe merkezlerin gelişmesini destekleyecek plan kararları üretilecektir.
- Enerji kaynak alanlarının, su havzalarının, yeraltı ve yer üstü su kaynaklarının ilgili mevzuat uyarınca korunması ve kullanılması, bu doğrultuda alt ölçekli planların hazırlık aşamasında, ilgili kurumlardan alınacak görüşlere, planlarda ve plan hükümlerinde yer verilecektir.
- Planlama bölgesinde, kentsel sitler, kent kimliğinin korunması ve güçlendirilmesi bağlamında planlanarak etkinleştirilecektir.
- Alt ölçekli planlamalarda, hava kirlilikleri dikkate alınarak; hava akımının etkili olamayacağı bölgelerde, aşırı nüfus yığılmalarını önleyecek biçimde nüfus yerleştirilecek, yoğunluk bölgelendirmeleri yapılacak, yapı yoğunluğu ve kat adetlerine yönelik düzenlemeler yapılacaktır.
- Planda yer almamış Karma Organize Sanayi Bölgesi, İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, Özel Organize Sanayi Bölgesi, Endüstri Bölgeleri ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (Teknoparklar)'nin yapımı istemlerine ilişkin yer seçimleri; ilgili mevzuat uyarınca yapılacak ve ilgili kurum ve kuruluşlardan görüşler alınması koşuluyla 1/100 000 ölçekli Çevre Düzeni Planı kapsamına alınacaktır.
- Su havzalarının yeraltı ve yer üstü su kaynaklarının ilgili mevzuat uyarınca korunması ve kullanılması esastır. Bu doğrultuda, alt ölçekli plan hazırlık aşamasında ilgili kurumlardan alınacak görüşlere, plan hükümlerinde yer verilecektir.[14]

Şekil 171. Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı [14]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 172. Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı [14]

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

T.C. ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü

ANTALYA - BURDUR - ISPARTA PLANLAMA BÖLGESİ
1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI

LEJANT PAFTASI

SINIRLAR <ul style="list-style-type: none"> IL SINIRI İLÇE SINIRI BELEDİYE SINIRI PLANLAMA SINIRLARI <ul style="list-style-type: none"> PLAN ONAMA SINIRI PLAN DEĞİŞİKLİĞİ ONAMA SINIRI ONANLI ÇEVRE DÜZENİ PLANI SINIRI PLANLAMA ALT BÖLGESİ SINIRI ÖZEL PROJE ALANI SINIRI ÖZEL KANUNLARA TABİ ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİŞİM BÖLGESİ / TURİZM MERKEZİ MILLİ PARK TABİAT PARKI / TABİATİ KORUMA ALANI ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ ARAZİ KULLANIMLARI YERLEŞİK ALANLAR ve GELİŞME ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> KENTSEL GELİŞME ALANI KENTSEL YERLEŞİK ALAN KIRSAL YERLEŞME ALANI İL MERKEZİ İLÇE MERKEZİ BELDE MERKEZİ KÖY MERKEZİ ÇALIŞMA ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> AKARYAKIT ÜRÜNLERİ DEPOLAMA ALANI BÜYÜK ALAN KULLANIMI GEREKTİREN KAMU KURULUŞ ALANI DEPOLAMA ALANI KONUT DIŞI KENTSEL ÇALIŞMA ALANI KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ORGANİZE TARIM / HAYVANCILIK ALANI SANAYİ ALANI SERBEST BÖLGE KENTSEL ÇALIŞMA ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ TURİZM ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> TERCİHLİ KULLANIM ALANI TURİZM TESİS ALANI EKOLOJİK TURİZM ALANLARI KİŞİ TURİZMİ YAYLA TURİZMİ GÜNÜBİRLİK ALAN DOĞA TURİZMİ GOLF EKOTURİZM KÜLTÜR TURİZMİ KAMPİNG ALANLARI	BÜYÜK VE AÇIK ALAN KULLANIMLARI <ul style="list-style-type: none"> BÖLGESEL / KENTSEL SPOR ALANI TEMALİ PARK VE FUAR ALANI UNİVERSİTE ALANI BÖLGE PARKI / BÜYÜK KENTSEL YEŞİL ALAN TARIMSAL ARAZİ KULLANIMLARI <ul style="list-style-type: none"> ÇAYIR - MERA TARIM ARAZİSİ ORMAN VE AĞAÇLANDIRILACAK ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> AĞAÇLANDIRILACAK ALAN ORMAN ALANI DİĞER ARAZİ KULLANIM ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> 2B ORMAN ALANLARI ASKERİ ALAN MESİRE ALANI KORUMA ALANLARI SİT ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> ARKEOLOJİK SİT ALANI DOĞAL SİT ALANI KENTSEL SİT ALANI KENTSEL VE ARKEOLOJİK SİT ALANI TARİHİ SİT ALANI KORUMA ALANI DOĞAL KARAKTERİ KORUNACAK ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> KAYALIK TAŞLIK ALAN MAKİLİK - FUNDALIK-ÇALILIK ALAN PLAJ - KUMSAL SAZLIK - BATAKLIK ALAN DİĞER KORUMA ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> AVLAK SINIRI SULAK ALAN BÖLGESİ SULAK ALAN MUTLAK KORUMA BÖLGESİ SULAK ALAN EKOLOJİK ETKİLENME BÖLGESİ SULAK ALAN TAMPON BÖLGESİ SULAK ALAN ÖZEL HÜKÜM BÖLGESİ SINIRI YABAN HAYATI KORUMA / GELİŞTİRME ALANI KAPLUMBAĞA YUVALAMA ALANI KUŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ BIYOLOJİK AÇIDAN ÖNEMLİ ALAN SU KAYNAKLARI KORUMA ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> HAVZA SINIRI YERALTI SU KAYNAKLARI KORUMA ALANI İÇME VE KULLANMA SUYU MUTLAK KORUMA ALANI İÇME VE KULLANMA SUYU KISA MESAFELİ KORUMA ALANI İÇME VE KULLANMA SUYU ORTA MESAFELİ KORUMA ALANI İÇME VE KULLANMA SUYU UZUN MESAFELİ KORUMA ALANI DÜDEN KORUMA ALANLARI JEOLOJİK TABANLI MUTLAK KORUMA ALANI GÖL KORUMA ALANI JEOLOJİK TABANLI MUTLAK KORUMA ALANI	KULLANIM SINIRLAMASI GETİRİLEN ALANLAR <ul style="list-style-type: none"> TAŞKIN ALANI ALTYAPI KARAYOLLARI <ul style="list-style-type: none"> BİRİNCİ DERECE YOL İKİNCİ DERECE YOL ÜÇÜNCÜ DERECE YOL KÖY YOLU DEMİRYOLLARI <ul style="list-style-type: none"> MEVCUT DEMİRYOLU PROJE HALİNDEKİ DEMİRYOLU DENİZ YOLLARI VE KIYI YAPILARI <ul style="list-style-type: none"> BALIKÇI BARINAĞI DENİZ ULAŞIM BAĞLANTILARI YAT TURU GÜZERGAHI LİMAN / LİMAN GERİ ALANI HAVAYOLLARI <ul style="list-style-type: none"> MANİA SINIRI HAVAALANI / HAVA LİMANI ENERJİ-SULAMA <ul style="list-style-type: none"> DOĞALGAZ BORU HATTI PETROL BORU HATTI ENERJİ İLETİM HATTI PLAN/PROJE AŞAMASINDA OLAN BARAJLAR BARAJ SULAMA ALANI YERALTI SU KAYNAKLARI ATIK VE ARITMA TESİSLERİ <ul style="list-style-type: none"> ARITMA TESİS ALANI KATI ATIK BERTARAF VE GERİ KAZANIM TESİSİ ALANI SU YÜZEYLERİ <ul style="list-style-type: none"> AKARSU DENİZ GÖL - GÖLET
---	---	--

Şekil 173. Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan Lejantı [14]

- **Antalya Bütünleşik Kıyı Alanları Planı (1/200.000)**

Planın Temel Amacı:

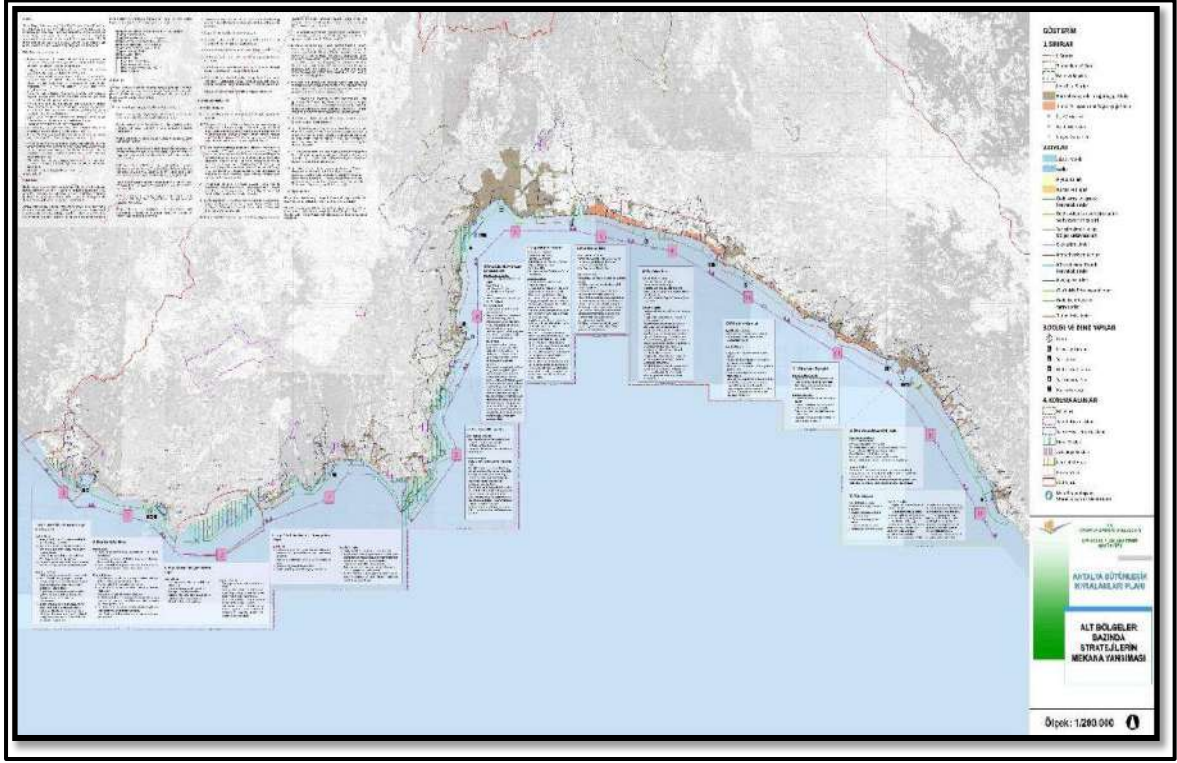
Antalya Kıyı Bölgesinin tüm sektörler itibarı ile incelenerek, kıyı kesiminin, verimli, etkin, akılcı ve kamu yararına kullanılması için; Antalya Kıyı Alanları Mekansal Planı kapsamında; enerji, sanayi, deniz ulaşımı, su ürünleri, turizm, rek- reasyon faaliyetleri, altyapı tesisleri ve benzerlerini içeren çok sektörlü ve çok kullanımlı bütüncül bir planlamanın yapılması, uygulama ve izleme ilkelerinin belirlenmesi ve tüm bunları kapsayan kurumsal ve mekansal stratejik kararların alınmasıdır.

Bu plan kapsamında; Antalya İli kıyı alanlarında farklı Kurum ve Kuruluşların planlama yetkileri ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun uygulama ölçeğinin 1/1000 ölçek olduğu göz önünde bulundurularak kıyı alanlarına üst ölçekten, bütüncül bir bakış açısıyla, geri sahalarındaki kullanımla etkileşimini de değerlendirerek ilgili kurumların çalışmalarına yol gösterilecektir.

Antalya İl sınırı içerisindeki kıyı alanlarını kapsamakta olup kıyı kenar çizgisinin deniz tarafına yönelik stratejiler belirlenmiştir. Planı alanı birçok “Turizm Alanları”nı, “Özel Çevre Koruma Bölgeleri”ni, “Milli Park Alanı”nı, kısaca çok farklı özellikteki ve farklı kurumların yetkisindeki yaklaşık 665 km.lik bir sahil şeridini kapsamaktadır. Kıyı Şeridi 13 Bölgeye ayrılmıştır. Bunlar;

- 1) Bölge: Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi ve Yakın Çevresi
- 2) Bölge: Kaş-Kalkan Bölgesi
- 3) Bölge: Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi;
- 4) Bölge: Kale-Finike-Kumluca-Kilidonya Burnu;
- 5) Bölge: Kilidonya Burnu-Tekirova-*Phase1s*
- 6) Bölge: Çamyuva-Kemer-Göynük-Beldibi;
- 7) Bölge: Antalya Kent Merkezi
- 8) Bölge: Kadriye – Belek;
- 9) Bölge: Belek – Side;
- 10) Bölge: Side - Alanya Batısı;

- 11) Bölge: Alanya Batı Kesimi;
- 12) Bölge: Alanya Merkez ve Batı Kesimi
- 13) 13.Bölge: Gazipaşa [URL 177]

Şekil 174. Antalya Bütünleşik Kıyı Alanı Planı [URL 177]

- **Mavikent Çevre Düzeni Planı (1/25.000)**

Antalya Kumluca Mavikent 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı ,(Şekil 29,Şekil 30) 2025 yılını hedef alarak ; bölgenin tarihi , kültürel ve doğal değerlerinin koruma kullanma dengesini gözeterek sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak amacıyla plan kararları belirlenmiş bulunmaktadır.

Çevre Düzeni Planı ile Mavikent'in ekonomik, sosyal ve fiziksel gelişmesi öngörülürken doğal, tarihi ve kültürel değerler ile bölgenin ekolojik yapısının korunması esas alınmaktadır. Bunun yapılabilmesi için bölgenin sosyal, demografik, fiziksel ve ekonomik olarak düzenli ve

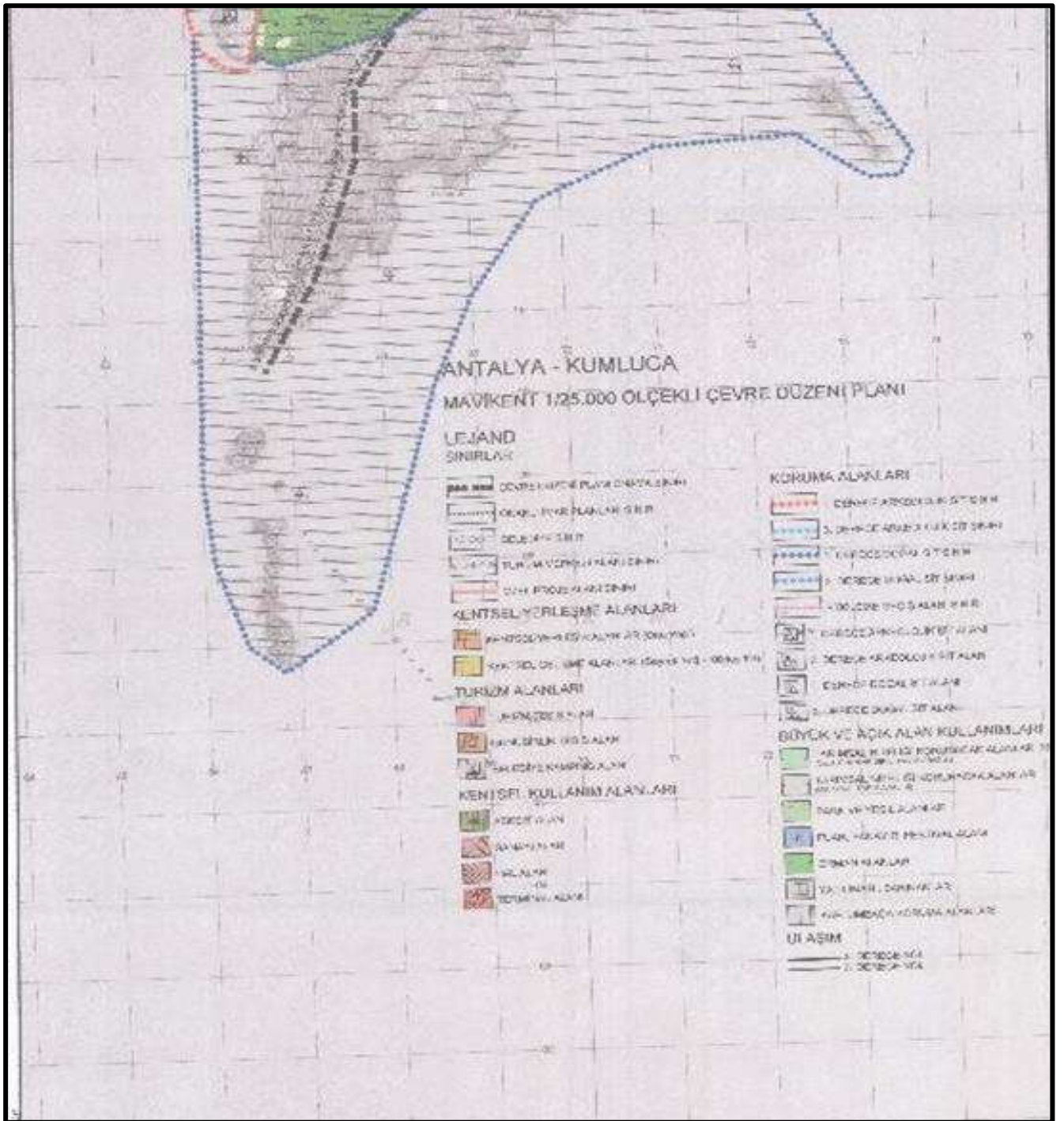
dengeli gelişmesi sağlanması, kamu yatırımları bölgenin ekonomik ve sosyal yapısına göre dengeli bir şekilde dağıtılması sağlanmıştır.

Çevre Düzeni Plan çalışması yapılırken bölgenin doğal kaynakları dengeli kullanılmış, bölgenin günümüze kadar olan gelişmesi göz önünde bulundurulmuş, arazi kullanım kararları dikkate alınmış, bölgenin kentsel ve kırsal kimliği korunmuş, ülke ve bölgenin kalkınma politikası, gelişim eğilimleri ile sektörel hedefleri göz önünde bulundurulmuştur.

Sonuç olarak; Çevre Düzeni Planı, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla doğal, tarih ve kültürel kaynakların rasyonel kullanımı, bölgenin ekolojik dengesinin korunması, konut, tarım, sanayi, turizm gibi arazi kullanım kararlarının düzenli ve dengeli gelişiminin sağlanması, bölgenin sosyo-kültürel kimliğinin korunması ve geliştirilmesi, bölgede bulunan çevre sorunlarının belirlenmesi ve çözüm kararlarının verilmesini amaçlamaktadır. [URL 178]

Şekil 175. Mavikent Çevre Düzeni Planı B3 [URL 178]

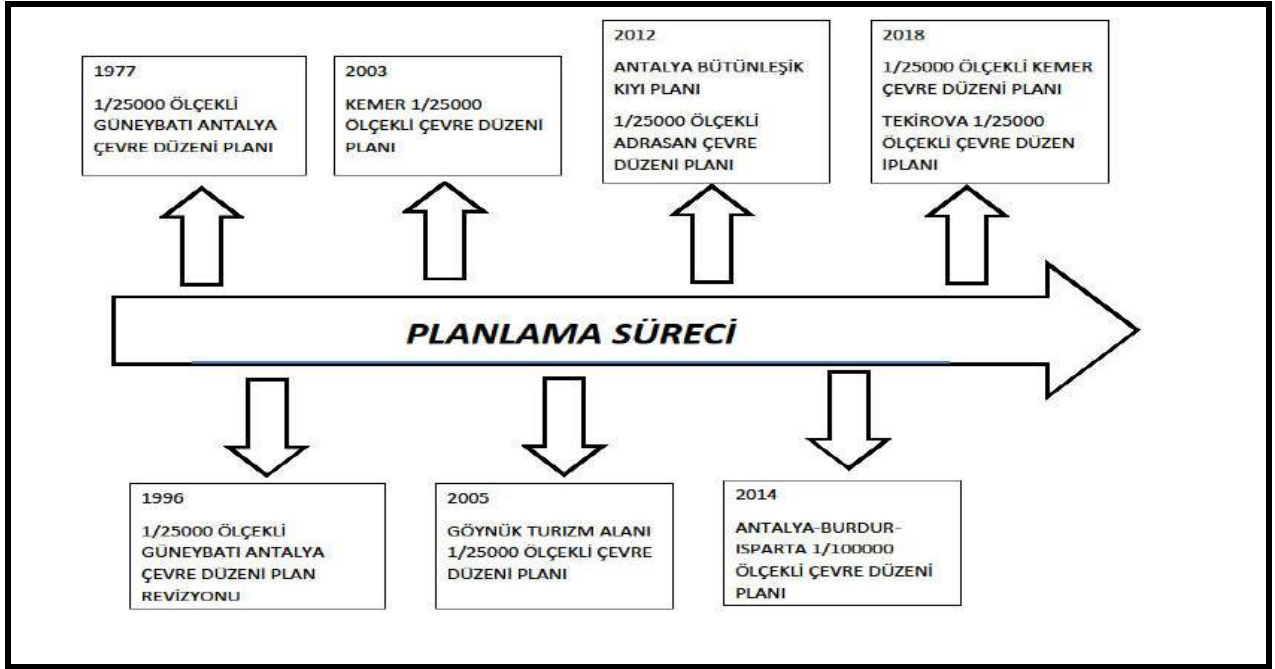
Şekil 176. Mavikent Çevre Düzeni Planı C2 [URL 178]

Koruma ve Geliştirme Alanları

Doğal ve tarihi özelliklere sahip olan bölgede doğal ve arkeolojik sit alanları mevcuttur. Yapılan planda sit alanlarının sınırları korunmuştur. Sit alanlarının karakteristiklerini olumsuz yönde etkileyebilecek mevcut ve öneri uygulamalardan etkilenmesini engellemek amacı ile sit alanları etrafında etkileme geçiş alanları bulunmaktadır. [URL 178]

Planlama Süreci Kronolojik Sıra

Planlama süreci tablosunda; 1977 yılından başlayarak 2018'e kadar yapılmış olan planlar kronolojik olarak sıralanmıştır.

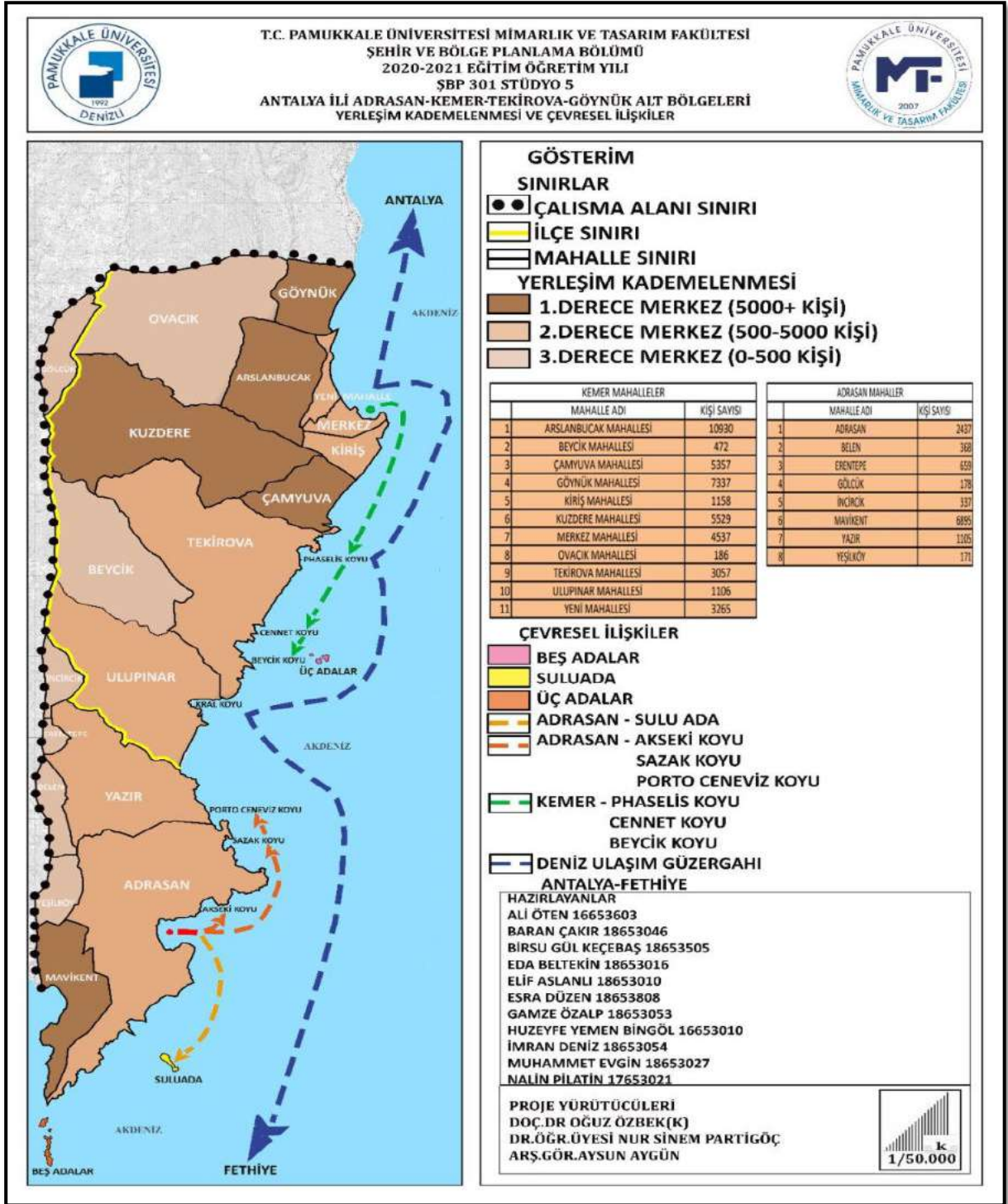

Şekil 177. Planlama süreci kronolojik sıra (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

6.4 Kurumsal Analiz Paftaları

6.4.1 Yerleşim Kademelenmesi-Çevresel İlişkiler

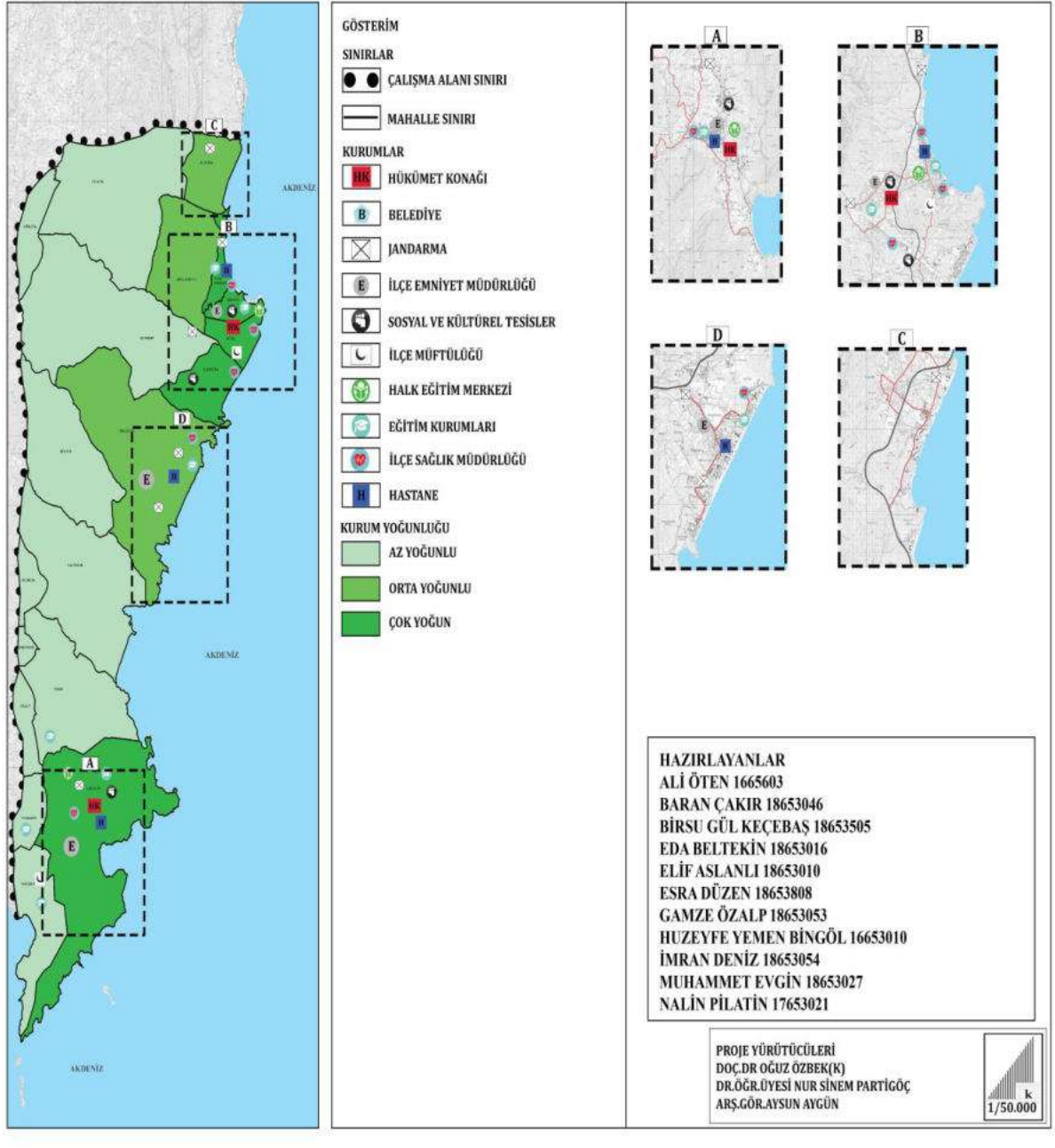
Planlama alanı içerisinde bulunan yerleşim alanı Kemer ve Adrasan ilçeleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Yerleşim kademelenmesi nüfuslarına göre ayrılmıştır.1. Derece merkez 5000 ve üzeri kişi olarak alınmıştır bunun sebebi ise 5000 nüfuslu bir yerleşim alanının ilçe belediyesini kurabilecek olmasıdır.2. Derece merkez 500 ve 5000 kişi arasında kalan nüfuslu mahalleleri ve 3. Derece merkez 0 ve 500 kişi arasındaki nüfuslu mahalleleri göstermektedir. Çalışma alanının çevresel ilişkiler bakımından deniz turizm ve ulaşımı güçlüdür. Adrasan ve Kemer merkezli çıkış noktaları bulunmaktadır. Adrasan'dan gidilebilecek iki rota vardır. Bir tanesi Suluada'ya giderken diğeri ise Adrasan çevresi koylarına turlar düzenlenmektedir. Kemer merkezli tur da Kemer ve Tekirova arasında kalan koylara turlar düzenlenmektedir.

Şekil 178. Yerleşim Kademelenmesi ve Çevresel İlişkiler analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

6.4.2 Kurum Dağılım Analizi

Kurum dağılım analizi paftasında çalışma alanımızın içinde bulunan bölgelerin kurum yoğunlukları belirlenmiştir ve bu alanlar içerisindeki kurumların yerleri belli edilmiştir. Bu analizi daha çok detaylandırmak için ulaşım analizinden den yararlanılarak kesitler alınmıştır ve bölgede bulunan kurumlar bu kesit üstünde gösterilmiştir ve kurumlar arasındaki ulaşım ilişkisi belirlenmiştir.

Şekil 179. Kurum Dağılım analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

6.4.3 Hazine Arazileri ve Koruma Alanları Analizi

Hazine arazileri ve koruma alanları analizinde yerleşkenin güney kesimlerinde sit alanlarının varlığı daha yoğun olarak görülürken kuzeye doğru gidildikçe sit alanlarının varlığı azalmaktadır. Bölgede birçok statü alanına ait koruma alanları bulunmaktadır. Kent merkezlerindeki hazine arazileri verilerine ulaşılmış ve yoğunluklarına göre bölgelendirilmiştir.

GÖSTERİM

SINIRLAR

●● ÇALIŞMA ALANI SINIRI

KORUMA ALANLARI

●●● KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİŞİRME ALANI

— MİLLİ PARK

■ ARKEOLOJİK SİT ALANI

● DOĞAL SİT ALANI

--- KAPLUMBAĞA YUVALAMA ALANI

HAZİNE ARAZİLERİ

■ ORMAN ALANLAR

■ 0-%20 ARASI

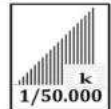
■ %20-50 ARASI

■ %50 VE ÜZERİ

HAZIRLAYANLAR

ALİ ÖTEN	16653603
BARAN ÇAKIR	18653046
BİRSU GÜL KEÇEBAŞ	18653505
EDA BELTEKİN	18653016
ELİF ASLANLI	18653010
ESRA DÜZEN	18653808
GAMZE ÖZALP	18653053
HUZEFYE YEMEN BİNGÖL	16653010
İMRAN DENİZ	18653054
MUHAMMET EVGİN	18653027
NALİN PLATİN	17653021

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖGR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 180. Hazine Arazileri ve Koruma Alanları analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

6.4.4 Planlama Süreci ve Plan Sınırları Analizi

Tekirova, Göynük, Kemer, Adrasan alt bölgelerinde edinilen plan paftaları 1/25000 ölçekli Göynük Çevre Düzeni Planı olup yapılış tarihi 20.05.2005 planın yapılış amacı ise;15.04.2014 tarihinde onaylanmış olan “Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı” askı sürecindeki itirazlar değerlendirilerek 27.08.2015 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır. Ancak, bahsi geçen çevre düzeni planında turizm merkez sınırları içerisinde yer alan Göynük Mahallesi için karar getirilmemiştir. Göynük yerleşimine ait 1/25000 ölçekli Güneybatı Antalya Çevre Düzeni Planı 09.01.1996 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’na onaylanmıştır. Bu plan kararları doğrultusunda 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Mülga Göynük Belediyesi’nce 05.12.1996 tarih ve 179 sayılı kararı ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Göynük Mahallesi’nin tamamı “Turizm Alanı” sınırları içerisinde yer alırken, daha sonra yeniden düzenlenen “Turizm Alanı” ile mahallenin bir bölümü bu alan dışında kalmış olup, ilgili belediyesinin yetki alanına içerisinde kalmaktadır. 1/25000 ölçekli Kemer Çevre Düzeni planı yapılış tarihi ise 25.04.2018 plan yapılış amacı ise; Güney Antalya Turizm Gelişim Alanındaki planlama süreci 07.07.1977 tarihinde onaylanan 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planının onanması ile başlamış ve 1985, 1988 ve 1996 yıllarındaki plan değişiklikleri ile devam etmiştir. Ancak 1996 yılında onaylanan Çevre Düzeni Planının Danıştay 6. Dairesinin 15.09.2006 gün ve 2004/2616 esas ve 2006/4122 sayılı kararı ile ‘Askı’ süresindeki usul hatası ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ile getirilen yasal düzenleme doğrultusunda tarım görüşünün alınmaması nedeniyle iptal edilmesi ile yeni bir süreç başlamıştır. Bölgedeki planlama yürürlükteki alt ölçekli planlarla devam etmiştir.

1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları ise idari sınırlar ve bu sınırlar daki plan onama yetki alanlarına göre yapıma yöntemine gidilmiştir. Bu bağlamda da Kemer Belediyesi sınırlarındaki Turizm Alanında 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu hazırlanarak onanmıştır., 1/25000 ölçekli Tekirova Çevre Düzeni olup yapılış tarihi ise 14.11.2018 yapılış amacı ise; Antalya ili için /100000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Bakanlık tarafından yaptırılmış ve sonuçlanmıştır. Ancak turizm merkezi sınırları içinde Kültür ve Tabiat Bakanlığının yetkileri doğrultusunda bun planla Tekirova’ya ilişkin bir karar getirilmemiştir. 1/250000 ölçekli çevre düzeni planı ise Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylı olup bu çalışma doğrultusunda düzenlenerek yeniden bakanlık bünyesine sunulmaktadır. Kemer Belediye Başkanlığının 30/5/2018

tarıhli ve 3347 sayılı yazısı ile Bakanlığımıza iletilen Tekirova Mahallesinin Beydağları Sahil Milli Parkı sınırları dışında kalan kısımlara ait 1/25000 ölçekli Nazım, 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planları, Kurulumuzun 14/11/2018 tarihli ve 2018/10/15 sayılı kararı doğrultusunda 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 7. Maddesi uyarınca Bakanlığımızca 25/2/2019 tarihinde onaylanmıştır , 1/25000 ölçekli Adrasan Çevre Düzeni Planı ise yapılış tarihi 2012 yılıdır ve planın yapılış amacı ise; 15.04.2014 tarihinde onaylanmış olan “Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/10000 ölçekli Çevre Düzeni Planı” askı sürecindeki itirazlar değerlendirilerek 27.08.2015 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır. Ancak, bahsi geçen çevre düzeni planında turizm merkez sınırları içerisinde yer alan Adrasan Mahallesi için karar getirilmemiştir. Antalya ili, Kumluca ilçesi, Adrasan mahallesi sınırları dahilinde hazırlanan; 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı revizyonu Kùltür ve Turizm Bakanlığınca 2012 tarihinde onaylanmıştır. Sayısal veri olarak ulaşılamayan diğer planlar ise sırasıyla şu şekildedir; 1977 yılı 1/25000 ölçekli Güneybatı Antalya Çevre Düzeni Planı, 1966 yılı 1/25000 Ölçekli Güneybatı Antalya Çevre Düzeni Planı Revizyonu, 2003 yılı Kemer 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, 2012 yılı Antalya Bütünleşik Kıyı Planı, 2014 yılı Antalya- Burdur- Isparta 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planıdır.

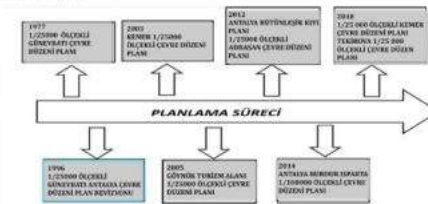
PLANLAMA SÜRECİ

● **GÖYNÜK ÇEVRE DÜZENİ PLANI (20.05.2005)**
ANTALYA BURDUR İSPARTA PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI, 644 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN 7. MADDESİ UYARINCA 15.04.2014 TARİHİNDE ONAYLANMIŞTIR. 15.04.2014 TARİHİNDE ONAYLANMIŞ OLAN 'ANTALYA-BURDUR-İSPARTA PLANLAMA BÖLGESİ 1/100000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI' ASKI SÜRECİNDEKİ İTİRAZLAR DEĞERLENDİRİLEREK 27.08.2015 TARİHİNDE BAKANLIK MAKAMINCA ONAYLANMIŞTIR. ANCAK, BAHSİ GEÇEN ÇEVRE DÜZENİ PLANINDA TURİZM MERKEZ SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALAN GÖYNÜK MAHALLESİ İÇİN KARAR GETİRİLMEMİŞTİR. GÖYNÜK YERLEŞİMİNE AİT 1/25000 ÖLÇEKLİ GÜNEYBATI ANTALYA ÇEVRE DÜZENİ PLANI 09.01.1996 TARİHİNDE BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI'NCA ONAYLANMIŞTIR. BU PLAN KARARLARI DOĞRULTUSUNDA 1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI VE 1/1000 ÖLÇEKLİ UYGULAMA İMAR PLANI MÜLGA GÖYNÜK BELEDİYESİ 'NCE 05.12.1996 TARİH VE 179 SAYILI KARARI İLE ONAYLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİRİŞTİRİLMİŞTİR. GÖYNÜK MAHALLESİ'NİN TAMAMI TURİZM ALANI SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALIRKEN DAHA SONRA YENİDEN DÜZENLENEN TURİZM ALANI İLE MAHALLENİN BİR BÖLÜMÜ BU ALA DIŞINDA KALMIŞ OLUP İLGİLİ BELEDİYESİNİN YETKİ ALANINA İÇERİSİNDE KALMAKTADIR. DAHA SONRA GÖYNÜK MAHALLESİ TURİZM ALANI SINIRLARI İÇERİSİNDE KALAN ALANA AİT 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI REVİZYONU VE BU PLANA UYGUN 1/50000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI İLE 1/10000 ÖLÇEKLİ UYGULAMA İMAR PLANI YAPTIRILARAK 20.05.2005 TARİHİNDE KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI NCA ONAYLANMIŞTIR.

■ **KEMER ÇEVRE DÜZENİ PLANI (25.04.2018)**
GÜNEY ANTALYA TURİZM GELİŞİM ALANINDAKİ PLANLAMA SÜRECİ 07.07.1997 TARİHİNDE ONAYLANAN 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANININ ONANMASI İLE BAŞLANMIŞ VE 1985, 1988 VE 1996 YILLARINDAKİ PLAN DEĞİŞİKLİKLERİ İLE DEVAM ETMİŞTİR. ANCAK 1996 YILINDA ONAYLANAN ÇEVRE DÜZENİ PLANININ DANIŞTAY 6. DİREKSİYONUNUN 15.09.2006 GÜN VE 2004/2616 ESAS VE 2006/4122 SAYILI KARARI İLE ASKI SÜRECİNDEKİ USUL HATASI VE 5403 SAYILI TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANIMI KANUNU İLE GETİRİLEN YASAL DÜZENLEMELER DOĞRULTUSUNDA TARIM GÖRÜŞÜNDEN ALINMAMASI NEDENİYLE İPTAL EDİLMESİ İLE YENİ BİR SÜRECİ BAŞLAMISDIR. BÖLGEDEKİ PLANLAMA YÜRÜRLÜKTEKİ ALT ÖLÇEKLİ PLANLARLA DEVAM EDİLMİŞTİR. 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI İSE İDARİ SINIRLAR VE BU SINIRLARDAKİ PLAN ONAMA YETKİ ALANLARINA GÖRE YAPILMA GÖNEMİNE GİRMİŞTİR. BU BAĞLAMDA DA KEMER BELEDİYESİ SINIRLARDAKİ TURİZM ALANINDA 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI REVİZYONU HAZIRLANARAK ONAYLANMIŞTIR.

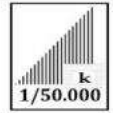
■ **TEKİROVA ÇEVRE DÜZENİ (14.11.2018)**
ANTALYA İLİ İÇİN 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI BAKANLIK TARAFINDAN YAPTIRILMIŞ VE SONUÇLANDIRILMIŞTIR. ANCAK TURİZM MERKEZ SINIRLARI İÇİNDE KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI NIN YETKİLERİ DOĞRULTUSUNDA BU PLANLA TEKİROVA YA İLİŞKİN BİR KARAR GETİRİLMEMİŞTİR. 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI İSE KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TARAFINDA ONAYLI OLUP BU ÇALIŞMA DOĞRULTUSUNDA DÜZENLENEN YENİDEN BAKANLIK BÜYÜKESİNE SUNULMAKTA DİR. KEMER BELEDİYE BAŞKANLIĞININ 30.05.2018 TARİHLİ VE 3347 SAYILI YAZISI İLE BAKANLIĞIMIZA İHTİLEEN TEKİROVA MAHALLESİNİN BEYDAĞLARI SAHİL MİLLİ PARKI SINIRLARI DIŞINDA KALAN KISIMLARINA AİT 1/25000 ÖLÇEKLİ NAZIM, 1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM, 1/1000 ÖLÇEKLİ UYGULAMA İMAR PLANLARI, KURULUMUZUN 14.11.2018 TARİHLİ VE 10.15.2018 SAYILI KARARI DOĞRULTUSUNDA 2634 SAYILI TURİZM TEŞVİK KANUNUNUN 7 NCİ MADDESİ UYARINCA 25.02.2019 TARİHİNDE ONAYLANMIŞTIR.

■ **ADRASAN ÇEVRE DÜZENİ PLANI (2012)**
15.04.2014 TARİHİNDE ONAYLANMIŞ OLAN ANTALYA BURDUR İSPARTA PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI ASKI SÜRECİNDEKİ İTİRAZLAR DEĞERLENDİRİLEREK 27.08.2015 TARİHİNDE BAKANLIK MAKAMINCA ONAYLANMIŞTIR. ANCAK 1/100.000 ÇEVRE DÜZENİ PLANINDA TURİZM MERKEZ SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALAN ADRASAN MAHALLESİ İÇİN KARAR GETİRİLMEMİŞTİR. ANTALYA İLİ KUMLUCA İLÇESİ ADRASAN MAHALLESİ SINIRLARI DAHİLİNDE HAZIRLANAN 1/25000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI REVİZYONU KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINCA 2012 TARİHİNDE ONAYLANMIŞTIR.

HAZIRLAYANLAR		
ALİ ÖTEN 16653603	ELİF ASLANLI 18653010	İMRAN DENİZ 18653054
BARAN ÇAKIR 18653046	ESRA DÜZEN 18653808	MUHAMMET EVGİN 18653027
BİRSU GÜL KEÇEBEŞ 18653505	GAMZE ÖZALP 18653053	NALIN PİLATIN 17653021
FEDA BELTEKİN 18653016	HUZEFYE YEMEN BİNGÖL 16653010	

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ
DOÇ.DR OĞUZ ÖZBEK(K)
DR.ÖĞR.ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ
ARŞ.GÖR.AYSUN AYGÜN

Şekil 181. Planlama Süreci ve Plan Sınırları analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

6.4.5 Kurumsal Yapı ve Fotoğraf Paftası

Fotoğraf paftasında; Kemer İlçesindeki *Phaselis* Antik Kenti, Çıralı Yanartaş, Selçuklu Av Köşkü, Molla Deliği Mağarası ve Gedelma Kalesi gibi önemli tarihi ve kültürel değerlerinin fotoğrafları gösterilmiştir. Adrasan ve Tekirova Mahallelerinde bulunan *Olympos* Antik Kenti, Likya Yolu, Beydağları, Adrasan Kalesi ve Adrasan Yolu'nun fotoğrafları gösterilmiştir. Kumluca İlçesinde bulunan Gelidonya Feneri, Rhodiapolis Antik Kenti, Suluada gibi önemli doğal ve kültürel yerlerin fotoğrafları gösterilmiş olup son olarak ise Göynük'te yer alan Dinopark ve Göynük Kanyonu gibi mahalledeki önemli yerlerin fotoğrafları da fotoğraf paftasında yer almaktadır.

T.C. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
ŞBP 301 STÜDYO 5
ANTALYA İLİ ADRASAN-KEMER-TEKİROVA-GÖYNÜK İLÇELERİ
KURUMSAL YAPI FOTOĞRAF PAFTASI

<p>KEMER</p> <p>Kemer, Akdeniz kıyısında, Antalya'ya 40 kilometre uzaklıkta olan bir ilçedir. 1960'lu yıllarda yapana kadar küçük bir köy olan em 20 sene içinde açılan tesislerle Türk turizminin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. 12 Eylül 1991 yılında ilçe statüsüne kavuşmuştur.</p>	<p>PHASELİS ANTIK KENTİ</p> <p>Phaselis İ.Ö. VII. yüzyılda Rodo' lular tarafından kurulmuştur. Üçüncü yüzyıl Lıkya'nın doğu kıyısına en önemli liman statüsünü koruyan kratin üç limanı vardır.</p>	<p>ÇİRALI YANARTAŞ</p> <p>Olímpos'un batısındaki Akdeniz kıyısında, Antalya'nın Kemer ilçesi Çıralı köyü yakınlarında kölelik, turizm ve turistik fenomeni olan doğal gaz kaynağı. Devletin yabın kaynakları bir korumada yer alır, taşlar arasında çıkan alevler turistlerin ilgisini çekmektedir.</p>	<p>SELÇUKLU AV KOŞKU</p> <p>Selçuklu Av Köşkü, 1238 - 1248 arası devrinde yapılmıştır. Yapı, Selçuklu Av Köşkü'nün kalıntılarını bir arada barındırır. Köşkünün duvarları Selçuklu yapımı ve Türk - İslam sanat geleneğinin en önemli örneklerini göstermektedir.</p>	<p>MOLLA DELİĞİ MAĞARASI</p> <p>Molla Deligi mağarası Kemer'in batısında yaklaşık 2500 metredir. Tahtalı Dağı'nın güney yamaçlarında bulunan mağara, Molla Deligi'nin yaşadığı yere olduğu düşünülmektedir. Mağaranın girişini kapatan kayalar, mağaranın içine girmeyi zorlaştırır. Mağaranın girişi, mağaranın genişliği ve mağaranın içine girmeyi zorlaştırır. Mağaranın girişi, mağaranın genişliği ve mağaranın içine girmeyi zorlaştırır.</p>	<p>GEDELMA KALESİ</p> <p>Kale, Jacobek tarafından İ.S. 9. yüzyılda kurulmuştur. Ada, "Taki'den Phrygia" ya adanmıştır. Kale, Akdeniz kıyısında, Antalya'nın Kemer ilçesinde, Burano adacığı Gedelmada yer almaktadır. Mağaranın girişi, mağaranın genişliği ve mağaranın içine girmeyi zorlaştırır.</p>
<p>ADRASAN</p> <p>Adrasan, eski adıyla Çamyaklı, 2 kilometre uzunluğunda, 1 kilometre genişliğindedir. Kuzeyinde Kemer'e, güneyinde ise Antalya Körfezi'ne bakan bir yarımada şeklindedir. Adrasan ilçesi, Antalya'nın Güneybatı Yolu üzerinde yer alan önemli ve güzel yerleşim yerlerinden biridir.</p>	<p>OLYMPOS ANTIK KENTİ</p> <p>Olympos Antik Kenti, Antalya'ya yaklaşık 87 km, Kumluca'ya yaklaşık ise 28 km dir. Kentin kuzeyinde tahtalı dağlarında bulunan İ.Ö. 167-168 yıllarında bulunan Lıkya İlişkî sikkelerinde adı geçen Olympos, Lıkya İlişkî'nde fi'ri hükümlerine sahip 6 şehirlerden biridir.</p>	<p>LİKYA YOLU</p> <p>Fedilya'dan başlayarak Antalya'ya kadar uzanan ve tahtalı Lıkya olarak adlandırılan Yolu yarımada ve köyler arasında bulunan bir koruma alanıdır. Bu koruma alanı, Antalya'nın güneybatı kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>BEY DAĞLARI</p> <p>Kemer'in batısındaki Tahtalı Dağı, Bey Dağları'nın en yüksek noktasıdır. Yüksekliği 2360 m'ye ulaşır. Başlıca ve Akdeniz'in güney kıyılarında yapılmıştır. Bu alanın manzaraları şaşırtıcıdır.</p>	<p>ADRASAN KALESİ</p> <p>Kale, Akdeniz kıyısında, Antalya'nın Adrasan ilçesinde, Burano adacığı Gedelmada yer almaktadır. Mağaranın girişi, mağaranın genişliği ve mağaranın içine girmeyi zorlaştırır.</p>	<p>ADRASAN KOYU</p> <p>Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan bir koydur. Adrasan Koyu, Antalya Körfezi'nde yer almaktadır. Koyun suyunun temizliği ve koya yakın yerlerde bulunan doğal güzellikleriyle bilinmektedir.</p>
<p>TEKİROVA</p> <p>Tekirova, Türkiye'nin güneyinde Antalya Körfezi'ne bakan bir yarımada şeklindedir. Tekirova yarımadası, denizimizin temizliği ve bereketliliğini simgeleyen önemli bir yerleşim yeridir.</p>	<p>ÜÇ ADALAR</p> <p>Antalya Körfezi'nin güneyinde bulunan üç adadır. Çuk şifalı sulardan dolayı, Tekirova yarımadasında ve adalarda bulunan önemli bir turistik bölgedir. Adaların en büyüğü, Akdeniz'in güney kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>EKO PARK</p> <p>İklimlendirme, serilme ve dinlenme alanı olarak kullanılan Eko Park, Antalya Körfezi'nin güneyinde yer almaktadır. Parkın alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>TAHTALI/OLYMPUS DAĞI</p> <p>Tahtalı Dağı, Antalya Körfezi'nin güneyinde yer almaktadır. Dağın en yüksek noktası, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Dağın alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>		
<p>KUMLUCA</p> <p>Kumluca ilçesi, Akdeniz kıyısında, Antalya Körfezi'ne bakan bir yarımada şeklindedir. Kumluca ilçesi, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Kumluca ilçesi, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>GELİDONYA FENERİ</p> <p>Gelidonya Feneri, Akdeniz kıyısında, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Fenerin alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>RHODİAPOLİS ANTIK KENTİ</p> <p>Rhodapolis Antik Kenti, Akdeniz kıyısında, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Kentin alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>SULUADA</p> <p>Suluada, Akdeniz kıyısında, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Adanın alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>		
<p>GÖYNÜK</p> <p>Lıkya'da, 1699 yılında kurulan köy, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Köyün alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>DİNOPARK</p> <p>Dinopark, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Parkın alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>	<p>GÖYNÜK KANYONU</p> <p>Göynük Kanyonu, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır. Kanyonun alanı, Antalya Körfezi'nin güney kıyısında yer almaktadır.</p>			

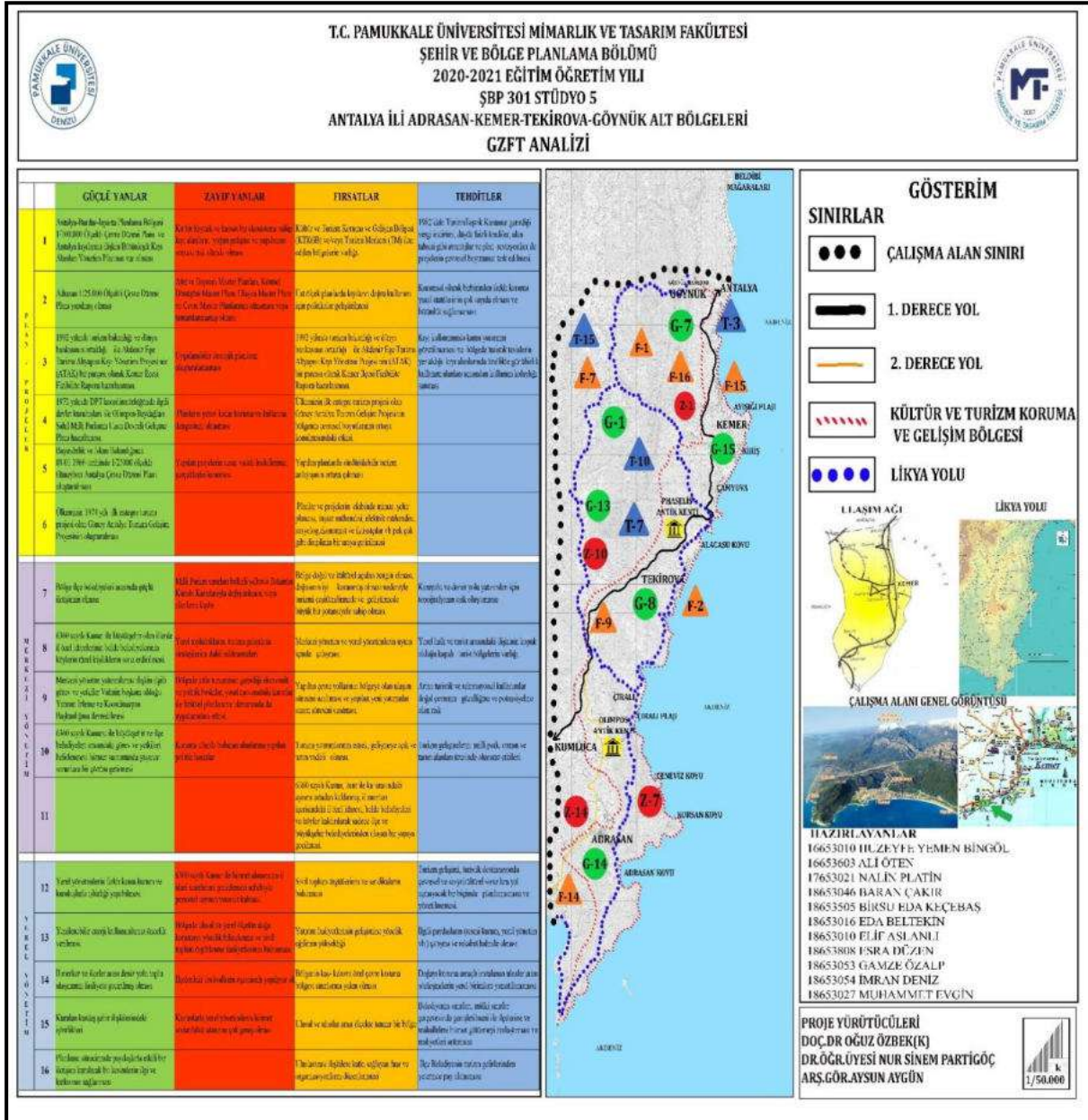
<p>HAZIRLAYANLAR</p> <p>16653603-ALİ ÖTEN 18653505-BİRSU GÜL KEÇEBAŞI 18653010-ELİF ASLANLI 18653053-GAMZE ÖZALP</p>	<p>18653054-İMRAN DENİZ 17653071-NALİN PİLATIN 18653046-BARAN ÇAKIR 18653016-EDA BELTEKİN</p>	<p>18653808-ESRA DÜZEN 16653010-H.YEMEN BİNGÖL 18653027-MUHAMMET EVGİN</p>	<p>PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ</p> <p>DOÇ.DR. OGUZ ÖZBEK(K) DR. ÖĞR. ÜYESİ NUR SİNEM PARTİGÖÇ ARŞ. GÖR. AYSUN AYGÜN</p>	
---	---	--	---	---

Şekil 182. Kurumsal Yapı Fotoğraf paftası (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda SBP 301 kodlu Stüdyo 5 dersi kapsamında proje koordinatörleri yürütücülüğünde 3. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanmıştır.

6.4.6 GZFT Analizi

Antalya İli Adrasan, Kemer, Tekirova, Göynük alt bölgelerine ait güçlü, zayıf yönler ayrıca fırsatlar ve tehditler belirlenmiş olup GZFT Analizi paftasında gösterilmiştir.

Şekil 183. GZFT analizi (Stüdyo 5 dersi kapsamında üretilmiştir.)

DEĞERLENDİRME

Yapılan mekânsal analizler, alt ve üst ölçek planlama çalışmalarıyla birlikte değerlendirildiğinde, Antalya merkez yerleşimi için bölge-il/ilçe ve merkez mahalle çerçevesinde tarihi süreçler arasındaki izlencesi gösterilmiş ve kronoloji ile desteklenmiştir.

Bu bağlamda Antik çağda ki Hitit, Pamphylia, Lykia, Kilikya gibi kent devletlerinin ve Pers, Büyük İskender ile onun devamı sayılan Antigonos, Ptolemais, Selevkos, Bergama Krallığının idaresine girmiştir. İlk başlarda Likya krallığına bağlı olan Antalya Kral Kroissos'un Pers Kralı Kyros'a yenilmesi sonucu Perslerin hakimiyetine geçmiştir. Sonraki dönemlerde ise sırasıyla Makedonya kralı İskender, Romalılar, Pergamon krallığı, Ahameniş İmparatorluğu, Pergeliler, Büyük İskender, Persler, Bergama Krallığı, Kilikya eyaleti, Süleyman Şah, I. Gıyaseddin Keykubat, Hamitoğulları Beyliği, Tekelioğulları beyliği, İtalyanlar ve son olarak Türkiye Cumhuriyeti yönetimine geçmiştir. Günümüzde halen Türkiye Cumhuriyeti tarafından yönetilen bir il olduğu tespit edilmiştir.

İlçeler ve beldeler detayında bakıldığında ise Kumluca; ilk olarak Lukka ya da Lukki adındaki boylara bağlı olduğu bilinmektedir. Hitit uygarlığına bağlı olan bu boylar isyan çıkararak Antalya ili yakınlarında yerleşmeye başladıkları görülmüştür. Kıyı bölgesinde yerleşimi başlatan bu boylar daha sonradan Likya adını alarak Rhodipolis Antik Kentini oluşturmuşlardır, ve günümüzde de bu Antik kentten kalan kalıntılar tespit edilmiştir.

Kumluca ilçesine bağlı olan çalışma alanı sınırları içerisinde ki Adrasan beldesi ise; geçmişine dair hala ulaşılamayan bilgiler olduğu düşünülmektedir. Antik çağ krallıklarından Likya Krallığının en önemli kentlerinden birisidir, ve içerisinde konumlandığı *Olympos* antik kenti Likya uygarlığı içerisinde ki 3. oy hakkına sahip 6 büyük kentten birisidir. Bu sebeple tarihi önemi oldukça fazla olduğu görülmüştür.

Antalya İline bağlı analiz çalışmaları yapılan diğer ilçelerden birisi olan Kemer bölgesinin tarihi geçmişine baktığımızda ise Likyalıların 1600 yıl boyunca yaşadığı bilinen en eski tarihi bölgelerden biri olduğu görülmüştür. İlk yerleşim günümüzde de kalıntılarını bırakmış olan ve 1. oy hakkına sahip olan *Phaselis* Antik kentinde gerçekleşmiştir. Verimli topraklara sahip olan bu bölgeye Lukka, Lek, Solymos, Kevdi, Pers Helen, Yunan, Roma, Arap, Bizans ve Menteşeoğlu gibi medeniyetlerin egemen olduğu tespit edilmiştir.

Kemer ilçesine bağlı olan 2 tane belde çalışma alanı sınırlarında bulunmaktadır. Bunlar Tekirova ve Göynük beldeleridir. Tekirova beldesi için yapılan analizler sonucunda bölgenin her dönemde ilgi çekici bir belde olduğu görülmüştür. Tekirova'ya ilk yerleşme M.Ö 7.yüzyılda gerçekleşmiştir. Bölgede balıkçılığın çok karlı olması nedeniyle Persliler işgal etmişlerdir. 1158 yılından itibaren ise Selçukluların eline geçerek Türkiye Cumhuriyeti hakimiyeti altına alındığı saptanmıştır. Diğer Antalya iline bağlı Alanya ve Merkezde bulunan limanların önem kazanması ile birlikte Tekirova önemini kaybetmeye başladığı görülmüştür.

Kemer ilçesine bağlı olan Göynük beldesi araştırmaları sonucunda tarihi geçmişi hakkında Likyalıların M.Ö 690 yılında buraya yerleştikleri bilinmektedir. Ve yerleşmeleri sonucunda inaç üzerine kurulmuş liman kenti olarak da bilinen günümüzde kalıntılarını bırakmış olan *Phaselis* antik kentinin kurulduğu tespit edilmiştir.

Yapılan analiz çalışmalarında dikkat çeken unsurlardan biriside tarihi öneme sahip ilk yerleşmelerin genellikle su varlıkları çevresinde kurulmuş olması görülmüştür. Bunun nedeni ise bölgede yaşayanların su ihtiyacını akarsu, deniz gibi doğal kaynaklardan sağlamaları ve karayolu ulaşımının kısıtlı olması nedeniyle deniz ulaşımını daha yaygın olarak kullanılmasıdır. Deniz ulaşımının daha yaygın olması beraberinde deniz ticareti, balıkçılık gibi sektörlerin gelişmesine de neden olduğu görülmüştür. Ayrıca savunma üzerine kurulan kentlerinde deniz kenarına kurularak güvenlik önlemlerinin daha fazla olmasının sağlanması saptanmıştır.

Bölge de antik kentlerin yanı sıra doğal ve tarihi değerlerde bulunmaktadır. Bunlar; Selçuklu Av Köşkü, Gedelma Kalesi, Çıralı Plajı, Tekirova Ekolojik Doğal Parkı, Likya Yolu, Beydağları *Olympos* Sahil Parkı, Paris 2 Batığı, Göynük Kanyonu, Gelidonya Feneri, Folklorik Yörük Parkı-Açık Hava Müzesi, Yanartaş, Peynir deliği Mağarası, Molla deliği Mağarası ve Adrasan Kaleleri olduğu tespit edilmiştir. Günümüze ulaşan kent makraformu eski antik kentlerin birbirleri arasındaki bağlantının sağlanmasıyla ve Likya yolu üzerinde konumlandırılarak oluşmuştur. Oluşan kent makraformu sonucunda karayolu ulaşımı zamanla yerleşim yerlerine uygun olacak biçimde konumlandırıldığı görülmüştür.

1960'lı yıllarda köy olan yerleşim 1980'li yıllarda karayolunun yapılması ile gelişmeye başlamıştır ve 1988 sonrası alınan ekonomik ve politik kararlar fiziksel mekana yansımıştır. Akdeniz'e sınır olan bu yerleşim alanları, dolayısı ile kıyı odaklı gelişim göstermesi tespit edilmiştir.

Alt bölgeler arası ulaşımda karayolu ulaşım ağı kullanılmaktadır. Deniz yolu ulaşım sistemi ise erişim amaçlı kullanımdan ziyade daha çok turistik amaçlı kullanılmaktadır. Planlama alanındaki teknik alt yapı sistemleri incelendiğinde ise daha çok gelişme konut alanlarının altyapı ve ulaşım sistemleri planlanmadan konumlandırıldığı görülmüştür. Özellikle Adrasan mahallesinde henüz bir kanalizasyon sistemi olmamasına karşın rant odaklı konut yapılaşmaları artarak devam etmektedir. Kemer ilçesine bakıldığında ise, kentin kurulduğu günden bugüne kadar ki süreçte iklim ve topografik konumu sebebiyle en büyük sorunu taşkınlardır. Kıyı turizmi etkisi ile alt ve orta gelir gruplu halkın iç kesimlere doğru yerleşmesi sebebiyle Ağva Deresi de bu alan içinde kalmış ve her sene özellikle sonbahar-kış aylarında taşarak konut ve tarım alanlarını tahrip etmektedir.

Antalya'nın turizm sektöründeki gelişmesine bağlı olarak nüfusu Türkiye'de son 20 yılda en çok artan iller arasındadır. Bu hızla artan nüfus karşısında konut alanları yetersiz kalmıştır. Özellikle Kemer, Tekirova, Çamyuva gibi alt merkezlerde yapılaşma plansız şekilde doğal alanlara doğru yayılmaktadır. Bununla birlikte kıyıya yakın olan yerleşim alanlarında kira ve konut değerleri yüksek oranda artmış ve bölgede yaşayan yerliler kıyıda uzaklaşarak iç kesimlere doğru Kuzey yönünde yerleşmeye başlamıştır. Hızlı ve plansız yapılaşmanın sonucu olarak altyapı sistemleri oldukça zayıf kalmıştır. Artan nüfusla birlikte doğal alanlara sadece konut alanlarının değil turizm tesislerinin de baskısı olduğu tespit edilmiştir. Turizm çeşitliliğinin aslında oldukça fazla olduğu planlama alanında bütün yatırım ve teşviklerin rantsal olarak geliri en çok olan kıyı turizmine yönelik olması bu sonucu doğurduğu görülmüştür. Kıyı turizmi tesisleri bulunduğu şartların müsait olmasından ve yasal olarak herhangi bir engel olmamasından ötürü etkisini arttırmış ve sahilleri de özelleştirmiştir. Kemer ilçesine ait Merkez, Çamyuva, Kiriş, Yeni Mahalle ve Göynük alt bölgelerinde bu durumlar net bir şekilde görülmektedir ve ilerlemeye devam etmektedir. Adrasan mahallesinde ise bahsedilen durumlar yeni yeni filizlenmekte olup yine kıyıda turizm işletmelerinin özelleştirme etkileri görülürken, iç kesimlerde plansız şekilde gelişen konut gelişme alanları olduğu tespit edilmiştir.

Bölgenin çevresel durumuna bakıldığında ise yapılan analizler sonucu Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinden oluşan çalışma alanının çok büyük bir kısmını dağlar, daha az bir kısmını engebeli araziler ve çok az bir kısmı ovalardan oluştuğu görülmüştür. Çalışma alanında güneybatıdan kuzeye doğru uzanan sıra dağlar mevcuttur. Çalışma alanı sınırının çok az bir kısmı düz ve düze yakın arazilerden oluşmaktadır. Alanın düze yakın ve çok

dik olan alanlar yaklaşık olarak birbirine yakındır. Yerleşime uygun olmayan yani %20 ve üzeri eğime sahip alanlar çalışma alanının %22,57'lik kısmını oluşturduğu tespit edilmiştir. Eğimin yüksek olduğu yerler toprak veriminin de sınırlamaktadır. Çalışma alanında eğim ulaşımı da kısıtladığı görülmüştür. Yerleşim bölgelerinde kuzey ve güneydoğu bakı yönü belirleyici olmuştur. Çalışma alanına hakim olan bakı yönü doğu ve güneydoğudur. Alanda su varlığı olarak akarsu, dere, göl ve baraj bulunmaktadır. Toprak yapısı analiz verileri incelendiğinde alanın çoğu yerinde eğim, erozyon, topoğrafya, kuraklık nedeni ile tarım elverişliliğinin olmadığı saptanmıştır. Alanın geneli çok yıllık tabii örtüsü esas olarak orman ağaç ve ağaçlıkları ile Akdeniz maki örtüsüdür. Kızılçam ve Karaçam bu toprak grubunda en çok yetişen ağaç türüdür. Bölge gerek zengin flora-fauna gerek koruma alanları gerek doğal alanlar açısından zengin karakteri ile çekiciliği yüksek bir alandır ancak çekiciliğin getirmiş olduğu tahrip doğru orantılı olduğu için yapılaşma oranları, çevresel kirlilik, doğal alanların korunması gibi önemli konularda ekstra özen gösterilmesi gerekmektedir. Çalışma alanının yoğun bir kısmına Neritik Kireçtaşı, Jura-Kretase hakim olup alanın büyük bir kısmı yerleşime uygun olduğu tespit edilmiştir. Neritik Kireçtaşı; sığ denizel ortamlarda oluşmuş kireçtaşıdır. Alanda bulunan ofiyolitik kayalar çoğu zaman çok ayrılmış olup suyla temasta parçalandığı için alanda bölgesel etüt yapılmadan yapılaşmaya uygun olmayacaktır. Arazi kullanımında “Önlemler Alan” olarak saptanmıştır.

Antalya ili 2. Derece deprem kuşağında yer almaktadır. 1971 ve 1975 yıllarında Antalya ‘da 5.6, 5.9 şiddetlerinde depremler meydana gelmiştir. Kumluca ve Tekirova arasında fay hatlarının daha yoğun olduğu saptanmıştır. 2003 yılında Kemer Ağva Deresi’nde taşkın meydana gelmiştir. 27 köyde hasar olmuş, 1673 çiftçi zarar görmüş ve 28148 dekar ekili arazi etkilediği tespit edilmiştir.

Kemer alt bölgesi kıyı şeridini dik kesen bir aks etrafında gelişmiş olup ışınal bir yerleşim planına sahiptir. Kıyı şeridine paralel aks üzerinde ise turizm kullanımlarının yoğunlaştığı ve özelleştiği görülmüştür. Tekirova alt bölgesi yerleşimi kıyıya dik uzanan aks etrafında yoğunlaşmıştır. Bölgede turizm nitelikli yerleşmelerin yanı sıra kırsal yerleşmelerde görülmüştür. Adrasan alt bölgesinde ise hem kentsel hem kırsal alanlara sahiptir. Yerleşim düzeni dağınık köy yerleşimine benzer olup organik düzende olduğu tespit edilmiştir.

Adrasan alt bölgesi ekoturizm bölgesi olarak diğer alt bölgelerden farklılık göstermektedir. Çalışma alanını kısaca özetlemek gerekirse önemli koruma alanları olan doğa-kültür-denir-spor

turizminin bir arada bulunduğu, turistik çekiciliği yüksek bir bölgedir. Alanda kırsal yerleşimlerde genel olarak örtü altı üretim yapılmaktadır ancak turizmin getirmiş olduğu popülerlik ile doğal alanlar bir yapılaşma baskısı ile karşı karşıyadır. Turizmin getirdiği yoğunluk sadece fiziksel mekana değil aynı zamanda sosyal mekana da etki etmektedir. Aşırı turist yoğunluğu yerli halkın yabancı hissetmesine neden olabilir tüm bu sonuçlar dikkate alınarak turizm ölçülü şekilde geliştirilmelidir.

Bölgenin sosyo-kültürel yapısı incelendiğinde ise Kumluca- Tekirova- Göynük ve Adrasan alt bölgelerine ait Nüfus Analizi verilerine, nüfus yoğunluğu ve nüfus büyüklüğü değerlerine bakıldığında sırasıyla Kumluca alt bölgesi, sonra Göynük alt bölgesi daha sonra Tekirova alt bölgesi ve en düşük nüfus yoğunluğu, büyüklüğü değerlerinin ise Adrasan alt bölgesinde olduğu görülmüştür. Kadın-erkek nüfusuna bakıldığında Kumluca, Tekirova ve Göynük alt bölgelerinde erkek nüfusunun kadın nüfusundan fazla, Adrasan alt bölgesinde ise kadın nüfus fazla olup kadın erkek Nüfusu arasında büyük fark bulunmamaktadır. Kentsel- kırsal nüfus dağılımı ise 1990 ve 2007 yılları arasında kırsal nüfusun şehir nüfusundan fazla olduğunu gördüğümüz Kemer, 2007 yılından sonra kırdan kente göç vermeye başladığı görülmüştür. Bu göçün sebeplerinin başlıca nedenleri; Turizm olanaklarının artmasıyla elde edilen ticari fırsatlar, hizmet sektöründe oluşan iş olanakları, tarım ve hayvancılıkta kazancın azalması gibi nedenler sayılabilir. Bağımlı nüfus oranlarına bakıldığında Göynük alt bölgesinde genç bağımlılık oranının en yüksek olduğu; Adrasan alt bölgesinde ise yaşlı bağımlılık oranının en fazla olduğu görülmüştür. Hane halkı verileri incelendiğinde; en yüksek Göynük alt bölgesi (3,14), en düşük ise Adrasan alt bölgesidir. (2,97) Sosyo-kültürel statü verileri incelendiğinde; C grubu gelir durumunun en fazla olduğu görülmektedir. Kumluca alt bölgesinde diğer mahallelerden farklı olarak D grubu gelir durumu yoğunluktadır. Kemer alt bölgesinde ise merkez mahallesinde diğer mahallelerden farklı olarak B grubu gelir durumu yoğunluktadır. Antalya sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında; 61 veriden oluşturulan bir model aracılığıyla kalkınma bakanlığı tarafından düzenlenen bu verilerde Antalya ili sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksinde 5. sırada, demografi değişkenlerinde 9. sırada, istihdam alanlarının değişkenliğinde 13. sırada, eğitim değişkenlerinde 15. sırada, sağlık değişkenlerinde 7. sırada, rekabetçi ve yenilikçi kapasite değişkenlerinde 4. sırada, mali değişkende 5. sırada, erişilebilirlik değişkenlerinde 9. sırada, yaşam kalitesi değişkenlerinde 1. sırada bulunmasına saptanmıştır. Göç verileri incelendiğinde; Yapılan araştırmalar, Karaburun yarımadasının nüfusunun son yüzyıl içinde gerek miktarı ve etnik

yapısında gerekse coğrafi dağılışımda önemli gelişmelerin ve değişimlerin yaşandığını ortaya koyduğru tespit edilmiştir. Antalya ilinin aldığı göç ile verdiği göç arasındaki fark yani net göç değerleri incelendiğinde değerler yıldan yıla sürekli azalır artsa da Antalya ili nüfusunun yaşanan göçler bakımından sürekli bir nüfus artışı içerisinde olduğu görülmüştür. Göç edebilecek her bin kişi için net göç sayısını veren net göç hızı incelendiğinde ise Antalya'nın göç alan iller arasında ilk 35 'in içerisinde olduğu görülmüştür. Sosyo-kültürel yapı analiz verileri incelendiğinde; Plajlar (Göynük, Adrasan, Tekirova ve Kemer), Mavi Bayraklı Plajlar, Koşlar, Kanyonlar, Adrasan ve Gedelme Kaleleri, Selçuklu Av Köşkü, Antik Kentler, Likya Yolu, Gelidonya Feneri, Hadrian Kapısı ve Adarsan Bungalov Evlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Kemer'in şu an ki ekonomik yapısı turizme dayandığı görülmüştür. Kemerde turizm 1980 yılı sonrası gelişmeye başlanmış ve Kemer halkı için birçok istihdam olanakları sağlamaya başlamıştır. Kemer turizmde 1980'den sonra gelişmenin en önemli nedeni 1980 sonrasında uygulanan Güney Antalya Turizm Projesi'dir. Bu proje kapsamında yol ve diğer altyapı değerlerine kavuşarak hızla gelişmiş ve bugün Türkiye'nin en gözde turizm merkezlerinden birine dönüşmüştür. Kemer Merkez Mahallesi ile birlikte Kiriş, Tekirova, Çamyuva, Arslanbucak, Kuzdere, Beycik, Göynük, Beldibi ve Çıralı gibi yerleşimlerde önemli turizm beldelerine dönüşmüştür. Kemer'in turizm gelişmesinde en önemli katkılarında birisi de doğal güzelliğidir. Beldibi'nden başlayarak Tekirova'ya kadar tüm kıyı tamamen doğal plajdır. Girintili çıkıntılı kıyılarında birçok koy ve küçük doğal limanlar bulunmaktadır. Kıyı alanları boyunca çok çeşitli turistik tesisler yer almaktadır. Kemer'de eğlenceler gündüz saatleri ve deniz ile sınırlı kalmamakla birlikte, geceleri eğlenmek isteyen tatilciler için de pek çok seçenek sunmaktadır. Kemer çeşitli turizm faaliyetlerin yapıldığı turizm beldesi olup kültür turizmi, spor turizmi, mağara turizmi, kış turizmi, yat turizmi, dağcılık, hava sporları, inanç turizmi, dalış turizmi ve Kemer'de yer alan Beydağları ve Toroslar bölgenin Akdeniz iklim kuşağında olması sayesinde yılın dört mevsiminde doğa sporları için en uygun şartları oluşturduğu görülmüştür. Doğa sporları içinde trekking, jeep safari, at safari, enduro, dağ bisikleti, kaya tırmanışı, yamaç paraşütü ve doğa fotoğrafçılığı gibi birçok farklı aktiviteler yapılabilir. Beydağları eteklerinde kurulu ardıç ve sedir ağaçları ile kaplı yaylalarında kamp yapılabilir ya da bölgede bulunan doğa turizmine hizmet eden işletmelerde doğayla iç içe konaklama imkanını bulabilir. Ayrıca bölgede 50 plaj ve Kemer Marina dahil olmak üzere toplam 51 tane mavi bayrak sertifikası almıştır. Buda Antalya en çok mavi bayrak unvanı taşıyan 2. ilçesi konumu taşıdığı tespit edilmiştir.

Kemer'in 1980 öncesi geçim kaynağı ise tarımcılık olduğu görülmüştür. 1980 sonrası ilçenin turizm bölgesi ve gelişme alanı olarak ilanı ile kısa sürede içerisinde temel geçim kaynağı turizm haline geldiğine saptanmıştır. O yıllarda özellikle Kemer için narenciye üretimi, nar ve seracılık en önemli gelir kaynağıdır. Narenciye dalında başlıca ürünleri: Portakal, limon, mandalina ve çok meşhur ekşi narı sayabiliriz. Turizm gelişmesiyle birlikte her ne kadar tarım alanlarında azalma olsa da bu araziler elde edilen verim oranları oldukça yüksektir. Tarım alanlarında sadece turunçgiller değil sebze, meyve ve hububat üretimi de fazladır. 2019 yılında yaklaşık 27 ton yaş meyve sebze üretiminin gerçekleştiği görülmüştür.

Kemer'de yatırım ve projelerde eğitim ve turizme yönelik birçok çalışmayı yürütmektedir. Kemer'de iş imkanları sayesinde göç alan ve turizmde inovasyon, yeniliklere açık bir belde olduğu tespit edilmiştir. Bu sayede Kemer'in en iyi konuma getirebilmek için birçok çalışma yürütülmektedir. Kemer'in arsa-arazi değerlerine baktığımızda kıyı kesimin fiyat aralığından fazla olmasının sebebi ilçede turizm sektörünün baskın olmasından dolayıdır. Kemer ilçesinde ön planda olan turizm turistler için ilgi odağı durumunda olması fiyat parametresini etkilemektedir. Adrasan tarım sektörünün ön planda olduğu bir Kumluca ilçesine bağlı bir mahalledir. Adrasan 'ın en önemli gelir kaynağı örtü altı tarımı (seracılık) ve narenciyedir. Adrasan Kumluca'ya bakılarak turizm sektöründe daha gelişmiş olduğu görülmüştür. Bunun nedeni doğal limanı ve koyları sayesinde doğayla iç içe olmak isteyen turistlerin agro-turizm veya kamping yapabilme imkanlarının bulunması ve eşsiz manzara alanının olmasıdır. Adrasan 'ın Kemer'in arsa-arazi değerlerine baktığımızda aralığının bu kadar az olması ise Kemer ilçesi kadar turizmde dayalı olmaması ve tarım sektöründe ön planda olmasından dolayıdır.

Yapılan kurumsal analizler, alt ve üst çalışmalarla değerlendirildiğinde Antalya ili Adrasan-Kemer-Tekirova-Göynük alt bölgelerinde olan yönetsel değişimler dikkat çekmiştir. Kemer, Akdeniz kıyısında, Antalya'ya 40 kilometre uzaklıkta olan bir ilçesidir. 1980'li yılların başına kadar küçük bir köy iken son 20 sene içinde açılan tesislerle Türk turizminin en önemli merkezlerinden biri haline geldiği görülmüştür. Önce köy sonra kasaba olduktan sonra 13 Eylül 1991 yılında da ilçe statüsünü kazanmıştır. Göynük yerleşmesi daha önceleri belediye statüsünde iken, 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'un Geçici 1'inci maddesinde yapılan değişiklikle Antalya İli, Kemer İlçesi'ne mahalle statüsü ile bağlanmıştır. Tekirova yerleşmesi daha önceleri belediye statüsünde iken, 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde İlçe

Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'un Geçici 1'inci maddesinde yapılan değişiklikle Antalya İli, Kemer İlçesi'ne mahalle statüsü ile bağlanmıştır.

Kemer Belediyesinin amaç ve hedefleri ise; Belediyeye ait ve Belediye hizmetlerinde kullanılan araçlar ile iş makinelerinin daha düzenli ve verimli çalışmalarını sağlamak ve Belediyenin diğer birim Müdürlüklerinin kemer halkına sunacağı işlere yönelik çalışmalarına yardımcı olmaktır. Hedefi ise: Müdürlüğün görev ve sorumluluk alanına giren hizmetlerin her zaman daha verimli, kaliteli, profesyonelce ve halkımızın memnuniyetini sağlayacak şekilde olmasını sağlamaktır.

Kumluca İlçesinin amaçları ise; Kumluca Belediyesi'nin üreten bir belediye olmasını sağlamak, Kumluca'nın turizm gücünü arttırmak, ilçede dayanışmayı arttırmak, Kumluca ilçesinin vizyon gelişimini güçlendirmek gibi amaçları vardır. Hedefleri ise; Vizyon turizm projelerini hayata geçirmek Kumluca yaylalarını cazibe merkezi haline getirmek, Yeni vizyon kent projesini hayata geçirmek, Mahalle konakları kurmak, Yaşam bulvarı ve meydanı projesini hayata geçirmek, Vizyon destek projesini hayata geçirmek, Organik tarımı desteklemek gibi hedefleri vardır.

KAYNAKÇA

- [1] Manavoğlu, E. (2009) Antalya Kenti'nin Geçmişten Günümeze Mekânsal Gelişimi ve Planlama alışmalarının Değerlendirilmesi, Planlama Dergisi, 1(4), 19-30, Kasım 2020
- [2] Afet Risk, Antalya İli Afet Riskleri ve Afet Yönetimi Konusu Üzerine Bir Araştırma şahap Engin Deniz Yüksek Lisans Tezi Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı (2012), Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Merkezi (2005) , Nisan 2021
- [3] T.C. Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, (2015), “Bölgesel Kalkınmada Yerel Dinamikler: Ürün Tuzağını Aşabilen Antalya İçin 2023 Senaryoları Raporu”, Kasım 2020
- [4] T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansı Genel Müdürlüğü, (2019) “İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırma Raporu SEGE-2017”Kasım, 2020
- [5] T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü 2019 Yılı alışmaları, Kasım 2020
- [6] Kemer Kaymakamlığı, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü,Kemer 2019 yılı Arazzi ve Üretim Dağılımlı,Antalya-Kemer Hububat Karşılaştırması, Kasım 2020
- [7] Batı Akdeniz İhracatçılar Birliği, BAİB, , Antalya Serbest Bölge ve Küçük Sanayi Siteleri, Kasım 2020
- [8] T.C. Kumluca Belediyesi, Antalya Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Projesi yatırım Değerleri, Kasım 2020
- [9] GYODER, (2017), Gelişen Kentler Zirvesi, Antalya İli Yatırım Alanları Vizyonu Raporu Kasım 2020
- [10] Görgün K., (2016) 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Alanları Yeniden Düşünmek-İzmir Örneği, Kasım 2020
- [11] Özgür H., (2016) Türkiye'nin Büyükşehir Belediyesi Sistemi: 1982-2015, Kasım 2020
- [12] Kalağan, G. (2018) Türkiye'de 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası Kapsamında Büyükşehirler/Bütünşehirler: Yönetmel Yapı, Mali/İktisadi Boyut ve Gelecek Vizyonu Üzerine Bir Tartışma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 593-594, Kasım 2020
- [13] Görgün K.E., (2017) 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Yerleşimlerin Planlanmasında Köy Tasarım Rehberlerinin Geliştirilmesi: Ödemiş İzmir Örneği (Yüksek Lisans Tezi), s. 23, İzmir, Kasım 2020

- [14] T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Antalya- Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Plan Açıklama Raporu, Kasım 2020
- [15] Hansu L. (2015), Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Kararlarının 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi, Kasım 2020
- [16] Kemer (Antalya) İlave ve Revizyon Nazım ve Uygulama İmar Planı Plan Araştırma ve Açıklama Raporu, Kasım 2020
- [17] Kemer 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Plan Açıklama Raporu, Kasım 2020
- [18] Tekirova 1/25000 Nazım İmar Plan Açıklama Raporu (Erişim Tarihi: Kasım,2020)
- [19] Levent H. (2015) Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Kararlarının 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi, Kasım 2020
- [20] Güney Antalya Turizm Alanı Antalya İli Kemer İlçesi Göynük Mahallesi Çevre Düzeni Plan Açıklama Raporu, Kasım 2020
- [21] Kumluca Stratejik Planı 2020-2024, Kasım 2020
- [22] Özdemir, S. (2011). 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasasının Belde Belediyelerinin Planlama Süreçlerinde Yarattığı Etkiler. Megaron, s. 171-176, Kasım 2020
- [23] Adrasan 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Raporu, Kasım 2020
- [URL 1] <https://tr.wikipedia.org/>, Kasım 2020
- [URL 2] <https://anadoluyugeziyorum.com/>, Kasım 2020
- [URL 3] <https://www.dersimiz.com/>, Kasım 2020
- [URL 4] <https://www.tarimorman.gov.tr/>, Kasım 2020
- [URL 5] <https://www.enuygun.com/>, Kasım 2020
- [URL 6] Wikipedia, Antalya (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Antalya>), Kasım 2020
- [URL 7] Wikipedia, Kemer, (https://tr.wikipedia.org/wiki/Kemer,_Antalya), Kasım 2020
- [URL 8] Wikipedia, Kemer, (https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6yn%C3%BCk,_Kemer) Kasım 2020
- [URL 9] Wikipedia, Tekirova, Kemer (https://tr.wikipedia.org/wiki/Tekirova,_Kemer), Kasım 2020)
- [URL 10] Wikipedia, Kumluca, (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Kumluca4>), Kasım 2020
- [URL 11] Türkiye Cumhuriyeti Antalya Valiliği, (<http://www.antalya.gov.tr/kumluca>), Kasım 2020

- [URL 12] Antalya Konum, (<http://www.cografya.gen.tr/tr/antalya/>) , Kasım 2020
- [URL13] Kumluca Belediyesi, Coğrafya (<http://www.kumluca-bld.gov.tr/19/COGRAFYA.html>), Kasım 2020
- [URL 14] Akdeniz Üniversitesi (<http://adrasan.akdeniz.edu.tr/adrasan/>) , Kasım 2020
- [URL15]Kemer, Antalya<https://4.bp.blogspot.com/> , Kasım 2020
- [URL16] Wikipedia, Göynük https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6yn%C3%BCk,_Kemer, Kasım 2020
- [URL17]Antalya Etimolojik Köken <https://www.skyscanner.com.tr/>, Kasım 2020
- [URL18] Antalya, Tarih <http://www.kumluca-bld.gov.tr/>, Kasım 2020
- [URL19] Antalya, *Olympos* <http://www.olympos.com.tr/>, Kasım 2020
- [URL20] Antalya, Kemer <http://www.bakayrinti.com/> , Kasım 2020
- [URL21] Kemer Tarihi, <https://tr.wikipedia.org/>, Kasım 2020
- [URL22] *Phaselis* Tarihsel Gelişim <http://www.phaselis.org/> , Kasım 2020
- [URL23] Wikipedia, Tekirova <https://tr.wikipedia.org/wiki/> , Kasım 2020
- [URL24]Wikipedia, Mekânsal Gelişim Tarihi https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6yn%C3%BCk,_Kemer, Kasım 2020
- [URL25] Wikipedia, Kumluca <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kumluca>, Kasım 2020
- [URL26] Akdeniz Üniversitesi, Adrasan Hakkında Bilgiler <http://adrasan.akdeniz.edu.tr/adrasan>, Kasım 2020
- [URL27] Kemer Tarihçe https://visitkemer.net/tarihce_225.html, Kasım 2020
- [URL28] Antalya Tarihi <http://www.antalya.gov.tr/antalya-tarihi>, Kasım 2020
- [URL29] Kültür ve Turizm Bakanlığı, Antalya <https://antalya.ktb.gov.tr/>, Kasım 2020
- [URL30] Kumluca Belediyesi Kumluca Tarihi <http://www.kumluca-bld.gov.tr/3/TARİHI.html>, Kasım 2020
- [URL31] Kemer Belediyesi, Kemer Tarihi <https://www.kemer.bel.tr/tr/tarihcemiz>, Kasım 2020)
- [URL32] Kültür ve Turizm Bakanlığı, Likya Yolu <https://likyayolu.ktb.gov.tr/TR-236122/likya-medeniyeti.html>, 2020
- [URL33]Bergama Krallığı Hakkında Bilgiler <https://www.tarihkenti.com/genel/bergama-kralligi-nerededir-bergama-kralligi-hukumdarlari/>, Kasım 2020

- [URL34]Antik Kent *Olympos* Hakkında Bilgiler <http://www.olymposvaruna.com/olympos.html>, Kasım 2020
- [URL35] Kemer Tarihi Yerler <https://blog.biletbayi.com/kemer-tarihi-yerler.html/>, Kasım 2020
- [URL36] Türkiye Kültür Portalı, *Phaselis* Antik Kenti <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/gezilecekyer/phaselis>, Kasım 2020
- [URL37] *Phaselis* Antik Kenti Resmi <https://www.rehbername.com/seyahat/phaselis-antik-kenti-rehberi>, Kasım 2020)
- [URL38]*Idyros* Antik Kenti <https://sonhaberajansi.com/turkiyeden-bir-kose-kemer-3308h.htm>, Kasım 2020
- [URL39] *Idyros* Antik Kenti Resmi <https://www.tatildukkani.com/idyros-antik-kenti>, Kasım 2020
- [URL40] Selçuklu Av Köşkü Hakkında Bilgiler <https://antalya.com.tr/listing/selcuklu-av-kosku>, Kasım 2020
- [URL 41] Kemer Tarihi Yerler <https://blog.biletbayi.com/kemer-tarihi-yerler.html/>, Kasım 2020
- [URL 42] Gedelma Kalesi Hakkında Bilgileri <https://antalya.com.tr/listing/gedelme-kalesi>, Kasım 2020
- [URL43] Gedelma Kalesi Resmi <https://www.tazeyorum.com/place/gedelme-kalesi/59117>, Kasım 2020
- [URL44] Gelidonya Feneri Hakkında Bilgiler <https://www.antalyagezirehberi.net/gelidonya-feneri.html>, Kasım 2020
- [URL45] Gelidonya Feneri Resmi <https://bakikaracay.com/gelidonya-feneri>, Kasım 2020
- [URL46] Wikipedia, Yanartaş <https://tr.wikipedia.org/wiki/Yanarta%C5%9F>, Kasım 2020
- [URL47] Yanartaş Resmi <https://www.sabah.com.tr/pazar/2018/10/21/sonmeyen-ates-yanartas>, Kasım 2020
- [URL48] Paris II Batığı Hakkında Bilgiler <http://www.tekirovadiving.com/paris-ii-batigi/>, Kasım 2020
- [URL49] Kemer Dalış Noktaları <https://www.ilerigazetem.com/dalis-noktaları-yeni-sezonahazir/57376/>, Kasım 2020
- [URL50] Adrasan Kız Kalesi <https://adrasan.net/adrasan/tarih/kiz-kalesi.html>, Kasım 2020

- [URL51] Adrasan Kız Kalesi Resmi <https://blog.biletbayi.com/adrasan-tarihi-yerler.html/>, Kasım 2020
- [URL52] Kemerde Gezilecek Yerler <https://www.antalyagezirehberi.net/kemer-gezilecek-yerler.html>, Kasım 2020
- [URL53] Göynük Kanyonu <https://www.yasemin.com/yasam/haber/2887918-goynuk-kanyonuna-nasil-gidilir-antalyada-gezilecek-yerler>), Kasım 2020
- [URL54] Çıralı Plajı Hakkında Bilgiler <http://www.ciralivilla4mevsim.com/cirali-plaji/>, Kasım 2020
- [URL55] Çıralı Plajı Resmi <https://antalya.com.tr/listing/cirali-plaji> , Kasım 2020
- [URL56] Kesme Boğazı Kanyonu <https://www.capdpergehotels.com/tr/kesme-bogazi-kanyonu>, Kasım 2020
- [URL57] Kesme Boğazı Kanyonu Resmi <https://antalya.com.tr/en/listing/kesme-bogazi-canyon#lg=1&slide=4>, Kasım 2020
- [URL58] Peynir Deliği Mağarası Hakkında Bilgiler <https://antalya.tc/kesfet/magaralar/peynir-deligi-magarasi>, Kasım 2020
- [URL59] Peynir Deliği Mağarası Resmi <https://antalya.tc/kesfet/magaralar/peynirdeligi-magarasi>, Kasım 2020
- [URL60] Kemer’de Görülebilecek Yerler <http://kemer.gov.tr/kemerde-gorulmeye-deger-yerler>, Kasım 2020
- [URL61] Kemerde Gezilecek Yerler <http://www.ucakbileti.com.tr/sehir-rehberi/kemerin-gezilecek-10-yeri>, Kasım 2020
- [URL62] Tekirova, Üç Adalar https://www.visitkemer.net/beaches-coves_three-islands-tekirova_82_87.html, Kasım 2020
- [URL63] Üç Adalar Resmi https://visitkemer.net/beaches-coves_uc-adalar_82_87.html, Kasım 2020
- [URL64] Sulu Ada Hakkında Bilgiler <https://www.journavel.com/suluada-nerede-nasil-gidilir-ve-suluada-tekne-turu/>, Kasım 2020
- [URL65] Wikipedia, Kemer Adalar https://tr.wikipedia.org/wiki/Be%C5%9F_Adalar, Kasım 2020
- [URL66] Kemer Adalar Resim <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=155991>, Kasım 2020

- [URL67] *Olympos* Beydağları Sahil Tarihi Milli Parkı <http://beydaglari.tabiat.gov.tr/>, Kasım 2020
- [URL68] *Olympos* Beydağları Sahil Tarihi Milli Parkı Resmi <https://www.tripadvisor.com.Tr/>, Kasım 2020
- [URL69] <https://www.ekopark.com.tr/>, Kasım 2020
- [URL70] <https://www.tripadvisor.com.tr/> , Kasım 2020
- [URL71] Kemer Folklorik Yörük Parkı Hakkında Bilgiler <http://www.turizmdosyasi.com/>, Kasım 2020
- [URL72] Kemer Folklorik Açık Hava Müzesi Resmi <https://www.rotasenin.com/Kemer-Folklorik-Yoruk-Parki-Acık-Hava-Muzesi/>, Kasım 2020
- [URL73] Wikipedia, Likya Yolu https://tr.wikipedia.org/wiki/Likya_Yolu, Kasım 2020
- [URL74] Likya Yolu Hakkında Bilgiler <https://www.enuygun.com/bilgi/5-soruda-likya-yolu>, Kasım 2020
- [URL75] Kemer Trekking Rotaları <http://www.kemertrekking.com/>, Kasım 2020
- [URL76] Kültür ve Turizm Bakanlığı, Likya Yolu <https://likyayolu.ktb.gov.tr/TR-236456/pafta-28-phaselis---kuzdere.html>, Kasım 2020
- [URL77] Kültür Portalı, *Phaselis* Antik Kenti <https://www.kulturportali.gov.tr/> , Kasım 2020
- [URL78] *Olympos* Antik Kenti <http://www.tatiladresimiz.com/>, Kasım 2020
- [URL 79] 6831 Sayılı Orman Kanununun 2.Maddesinin(A) Bendine Göre Orman Sınırları Dışına Çıkarılacak Yerler Hakkında Yönetmelik, [Mevzuat.gov.tr](http://www.mevzuat.gov.tr), Kasım 2020
- [URL 80] <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9669/ktkgb-ve-turizm-merkezleri.html>, Kasım 2020
- [URL 81] Doğal Sit Alanları Koruma Ve Kullanma Koşulları İlke Kararı, [Resmigazete.gov.tr](http://www.resmigazete.gov.tr), Kasım 2020
- [URL 82] <https://www.dogadernegi.org/onemli-doga-alanlari>, Kasım 2020
- [URL 83] Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik, [Mevzuat.gov.tr](http://www.mevzuat.gov.tr), Kasım 2020
- [URL 84] Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına İlişkin Usul Ve Esaslara Dair Yönetmelik, [Mevzuat.gov.tr](http://www.mevzuat.gov.tr), Kasım 2020
- [URL 85] Edirne (Merkez) Kentsel Ve Arkeolojik Sit Alanları Koruma Amaçlı İmar Planı Plan Notları, [Edirne.bel.tr](http://www.edirne.bel.tr), Kasım 2020

- [URL 86] Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Ve Sitlerin Tespit Ve Tescili Hakkında Yönetmelik, teftis.ktb.gov.tr, Kasım 2020
- [URL 87] Milli Parklar Kanunu(2.Madde d bendi), Mevzuat.gov.tr, Kasım 2020
- [URL 88] Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Ve Sitlerin Tespit Ve Tescili Hakkında Yönetmelik , <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-264036/korunmasi-gerekli-tasinmaz-kultur-varliklarinin-ve-sitl-.html>, Kasım 2020
- [URL 89] Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgeleri İle Turizm Merkezlerinin Belirlenmesine Ve İlanına İlişkin Yönetmelik, Mevzuat.gov.tr, Kasım 2020
- [URL 90] Toprak Arazi Sınıflaması Standartları Teknik Talimatı ve İlgili Mevzuat, tarimorman.gov.tr, Kasım 2020
- [URL 91] Kemer Karayolundan Kesit; [https:// akdeniziletisim/Antalya-kemer-yolu](https://akdeniziletisim/Antalya-kemer-yolu), Kasım 2020
- [URL 92] Deniz Rotası; https://www.bluecruise.org/cabin_ege/kemer.html, Kasım 2020
- [URL 93] Kemer- Antalya Havalimanı arası güzergâh, Google.com.tr/Maps, Kasım 2020
- [URL 94] Ağva Deresi Taşkını, www.cumhuriyet.com.tr/galeri/antalya-kemerde-kuvvetli-saganak-sel, Kasım 2020
- [URL95] Adrasan Altyapı Sistemi Konulu Haber, <https://www.akdenizgercek.com.tr/haber/26929-adrasan-yatirim-bekliyor>, Kasım 2020
- [URL96] https://tr.wikipedia.org/wiki/Akdeniz_iklimi , www.meteoblue.com ,Mart 2021
- [URL97]<https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/antalya/kemer-183191/>,www.meteoblue.com , Şubat 2021
- [URL98]https://www.meteoblue.com/tr/hava/historyclimate/climatemodelled/kumluca_t%C3%BCrkiye_305681 , Nisan 2021
- [URL 99] <https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/antalya/kemer-8630/> , www.meteoblue.com Nisan 2021
- URL100]<https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/antalya/kumluca-19316/>, www.meteoblue.com , Nisan 2021
- [URL101]https://www.meteoblue.com/tr/hava/historyclimate/climatemodelled/kemer_t%C3%BCrkiye_308220 , www.meteoblue.com , Nisan 2021
- [URL102]https://www.meteoblue.com/tr/hava/outdoorsports/airquality/antalya_t%C3%BCrkiye_323777 , Nisan 2021

- [URL103]https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/121801/mod_resource/content/0/Konu%202012.pdf , Nisan 2021
- [URL 104] <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/747241> , Mart 2021
- [URL 105]<https://www.tarimorman.gov.tr/>, Tarım ve Orman Bakanlığı, Mart 2021
- [URL106]<http://www.antalya.gov.tr/antalyanin-biyolojik-cesitliliği-paneli>, www.turkiyebitkileri.com, www.dogalhayat.org, Nisan 2021
- [URL107]<http://beydaglari.tabiat.gov.tr/>, www.turkiyebitkileri.com, www.wiktionary.org, Mart 2021
- [URL108] <http://tekirova.tabiat.gov.tr/>, www.ideabahce.com, www.dogalhayat.org, Mart 2021
- [URL109]<http://www.kumluca-bld.gov.tr/19/COGRAFYA.html>, www.treknature.com, www.dogalhayat.org, Mart 2021
- [URL110]<http://www.phaselis.org/phaselis-arastirmalari/flora-fauna-arastirmalari>, www.phaselis.org, www.dogalhayat.org, Mart 2021
- [URL111]http://antalya.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_10/12091942_BeydaYlarY_Sahil_Milli_ParkYYnYn_FlorasY_FaunasY_Likenleri.pdf, www.dogalhayat.org, Nisan 2021
- [URL 112] <http://tekirova.tabiat.gov.tr/>, www.dogalhayat.org, Nisan 2021
- [URL 113] www.kumluca-bld.gov.tr, www.turkhelptil.org, Nisan 2021
- [URL 114] <https://antalya.tarimorman.gov.tr/>, Nisan 2021
- [URL115]https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgimerkezi/maden_potansiyel_2010/Antalya_Madenler.pdf, www.mta.gov.tr, Mart 2021
- [URL116] <https://www.resmigazete.gov.tr/>, Mart 2021
- [URL117] www.seyyahdefteri.com, Mart 2021
- [URL118] <https://www.kamprota.com/>, Mart 2021
- [URL119] <https://gezelim.me/>, Mart 2021
- [URL120] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, Antalya - Kemer – Tekirova - Göynük - Adrasan nüfus verileri, Nisan 2021
- [URL121] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, Kemer – Tekirova - Göynük - Adrasan cinsiyet Dağılımları, Nisan 2021
- [URL122] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, Kent Ve Kır Dağılımları, Nisan 2021

- [URL123] <https://www.endeksa.com/> ENDEKSA, Kemer – Tekirova - Göynük - Adrasan Yaş piramidi, Nisan 2021
- [URL124] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, Doğum Ve Ölüm Verileri, Nisan 2021
- [URL125] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus Artış Hızları, Nisan 2021
- [URL126] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, bağımlı oranları, Nisan 2021
- [URL127] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, Hane Halkı Büyüklükleri, Nisan 2021
- [URL128] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, Medeni Durum Verileri, Nisan 2021
- [URL129] <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu, alınan ve verilen göç verileri, Nisan 2021
- [URL130] <https://www.endeksa.com/> ENDEKSA, Antalya - Kemer – Kumluca, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi, Nisan 2021
- [URL131] <https://www.endeksa.com/> Türkiye İstatistik Kurumu, Antalya – Kemer - Kumluca Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Nisan 2021
- [URL132] <https://antalya.meb.gov.tr/> Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü, Nisan 2021
- [URL133] <https://antalyaism.saglik.gov.tr/> Antalya İl Sağlık Müdürlüğü, Nisan 2021
- [URL134] <https://antalya.ktb.gov.tr/> T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, Antalya İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, halk kütüphaneleri, ibadet alanları Nisan 2021
- [URL135] <https://dernekara.com/>, Sivil toplum kuruluşları, Nisan 2021
- [URL136] <https://tr.wikipedia.org/wiki/Yanarta%C5%9F>, Yanartaş efsanesi, Nisan 2021
- [URL137] <https://antalya.ktb.gov.tr/> T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, Antalya İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, halk kültürü, Nisan 2021
- [URL138] (<https://en.wikipedia.org/wiki/Antalya>) Vikipedi, Antalya, Kasım 2020
- [URL139] <https://www.nufusu.com/> Nüfus.com, Kasım 2020
- [URL140] <https://www.antalya.bel.tr/BilgiEdin/ekonomi> Antalya Büyükşehir Belediyesi, Bilgi Edin – Antalya- Ekonomi, Kasım 2020
- [URL141] <https://antalya.tarimorman.gov.tr/Menu/86/Topragin-Sultanlari> T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Toprağın, Kasım 2020

- [URL142] <http://www.antalya.gov.tr/sanayi-ve-ticaret> T.C. Antalya Valiliği, Sanayi-Ticaret, Kasım 2020
- [URL143] <https://is.kultur.gov.tr/ktbyigm/public/login.xhtml> T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turizm İstatistikleri Sistemi, Kasım 2020
- [URL144] <http://www.mavibayrak.org.tr/> TÜRÇEV, Mavi Bayrak, Kasım2020
- [URL145] <https://www.kemer.bel.tr/tr/tarihcemiz> T.C. Kemer Belediyesi, Kemer-Tarihçemiz, Kasım 2020
- [URL146] https://tr.wikipedia.org/wiki/Kemer,_Antalya Wikipedia, Kemer, Kasım 2020
- [URL147] <https://www.tatildukkani.com/kemer> Tatil Dükkânı, Kasım 2020)
- [URL148] <https://www.dalisagel.com/> Dalışa, Kasım 2020
- [URL149] <http://www.kumluca-bld.gov.tr/1691/EKONOMI.html> T.C. Kumluca Belediyesi, Kumluca- Ekonomi, Kasım2020
- [URL150] <http://www.kumluca.org.tr/tarim-istatistik> Kumluca.org.tr, Tarım ve Orman, Tarım İstatistikleri, Kasım2020
- [URL151] <https://www.antalyagezirehberi.net/adrasan-koyu.html> Antalya Gezi Rehberi, Adrasan Koyu, Kasım 2020
- [URL 152] <https://www.kucukoteller.com.tr/blog/cennetten-bir-kose-yapmislar-adini-adrasan-koymuslar> Küçük Oteller.com, Kasım 2020
- [URL 153] <https://www.bulurum.com/dir/kooperatifler/kumluca/> Bulurum.com, Kumluca Kooperatifler, Kasım 2020
- [URL 154] <https://www.bulurum.com/dir/kooperatifler/kemer/> Bulurum.com, Kemer Kooperatifler, Kasım 2020
- [URL 156] <https://www.akdenizgercek.com.tr/haber/28682-kemere-deniz-gondolu-projesi>, Deniz Gondolu Projesi, Kasım 2020
- [URL 157] <https://www.kemer.bel.tr/tr/projelerimiz1/ahmet-erkal-destek-egitim-kurs-merkezi.html> Kemer Belediyesi, Ahmet Erkal Tesisleri Destek Eğitim Kurs Projesi, Kasım 2020
- [URL 159] <https://www.kemer.bel.tr/tr/projelerimiz1/kindilcesme-piknik-ve-halk-plaji.html> Kemer Belediyesi, Kindil Çeşme Halk Plajı ve Piknik Alanı Tesisi Projesi, Kasım 2020
- [URL 160] <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/antalya/kemer-belediyesinden-sosyal-tesis-13287627>) Arslanbucak Sosyal Tesis Projesi, Kasım 2020
- [URL 161] <https://www.hurriyet.com.tr/yemkrel-haberler/antalya/kemer/kemere-huzurevi-yapilacak-41403897>) Arslanbucak Huzurevi Projesi, Kasım 2020

- [URL 162] <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/antalya/kemer/kemer-kent-muzesinin-temeli-atildi-41156102>) Kemer Kent Müze Projesi, Kasım 2020
- [URL 163] <http://www.kemerhaber.com/gundem/kemere-2-yeni-cazibe-merkezi.html> Kuzdere Mahallesi AVM Projesi, Kasım 2020
- [URL 164] <http://www.kemerhaber.com/gundem/kemer-goynuk-phaselis-ng-phaselis-bay-oluyor.html> NG *Phaselis* Bay Hotel Projesi, Kasım 2020
- [URL 165] <https://www.endeksa.com/tr/analiz/antalya/kemer/endeks/satilik/konut> Endeksa, Kemer, Kasım 2020
- [URL 166] <https://www.endeksa.com/tr/> Endeksa, Kasım 2020
- [URL 167] T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Yetiştirici Bitkiler, (<https://antalya.tarimorman.gov.tr/Menu/80/Ciftci-Sayfasi>, Kasım 2020)
- [URL 168] <https://www.turizmaktuel.com/haber/kemer-8217-e-ikinci-yat-limani-geliyor> Kemer Yat Limanı, Kasım 2020
- [URL 169] <https://www.haberler.com/dunya-sampiyonunun-muserref-ozdemir-in-adi-spor-13445198-haberi/> Arslanbucak Sosyal Tesis Projesi Resmi, Kasım 2020
- [URL 170] <https://www.kemerkent.net/?p=2082> Arslanbucak Huzurevi Projesi Resmi, Kasım 2020
- [URL 171] <https://www.kemergozcu.com/galeri/kent-muzesi-projesi-gorucuye-cikti-753.html> Kuzdere Mahallesi AVM Projesi Resmi, Kasım 2020
- [URL 172] <https://ngphaselisbay.com/tr/> NG *Phaselis* Bay Hotel Projesi Resmi, Kasım 2020
- [URL173] <http://www.orkoop.org.tr/> S.S.Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği, Bilgi Servisleri, Kırsal Kalkınma, Kasım 2020
- [URL 174] <https://antalya.bel.tr> Antalya Yönetmelik Tarihli STRATEJİK PLAN RAPORU, Kasım 2020
- [URL 175] <https://www.kemer.bel.tr/tr/faaliyet-raporlari/faaliyet-raporlari.html> Kemer İlçesi Hedef ve Stratejiler, Kasım 2020
- [URL 176] <http://atlasbig.com> Antalya İli İlçeleri, Mart 2021
- [URL 177] <https://mpgm.csb.gov.tr/planlar-ve-projeler-i-84130> Antalya Bütünleşik Kıyı Alanları Planı, Kasım 2020
- [URL 178] <https://mpgm.csb.gov.tr/antalya-mavikent-1-25.000-olcekli-cevre-duzeni-plani-degisikligi-i-80839> Mavikent Çevre Düzeni Planı, Kasım 2020

EKLER

TARİHSEL YAPIYA İLİŞKİN GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Bölgedeki milli parkların içerisinde tarihi mekanları barındırması turizme katkı sağlanmaktadır. Örneğin; <i>Olympos</i> Beydağları Sahil Milli Parkı sınırları içinde bulunan <i>Idyros</i> antik kenti ve Folklorik Yörük Parkı içerisinde bulunan açık hava müzesi	1916-1917 Yılları arasında oluşan sel baskını ile aynı yıllarda dünya üzerinde yayılan ‘İspanyol’ adlı salgın hastalık toplu ölümlere neden olarak bölgenin nüfusunun büyük oranda azalmıştır.	Bölgedeki mağaraların ilginç ve çeşitli jeomorfolojik oluşumlara sahip olması ile insanlık tarihinde önemli rol oynaması mağara turizmine olan ilgiyi arttırmaktadır. (Molla Deliği Mağarası)	Bölgede sit alanı içerisinde bulunan <i>Idyros</i> antik kentinin bir kısmının otopark ve ikincil konut kullanımına açılarak sit alanının daraltılması bölgenin kültürel değerleri açısından önemli derecede risk oluşturmaktadır.
Çok sayıda arkeolojik ve tarihi sit alanının bulunması bölgenin korunması açısından önemli güçlü yönlerdendir.	Kazı çalışmaları sürdürülen antik kentte (<i>Idyros</i>) oluşan yangın nedeniyle çalışmaların istikrarlı bir şekilde sürdürülememesi tarihi geçmişin öğrenilmesine engel oluşturmaktadır.	Turizm de birçok etkinliğe ev sahipliği yapması uluslararası tanıtımı açısından önemli fırsatlardandır. (Uluslararası Kemer Paris 2 Batığı dalış etkinliği, <i>Phaselis</i> sanat etkinlikleri)	Beydağları milli parkına ve eski yerleşim kalıntıları bulunan bölgelerde mermer ocağı kurulması tarihi dokunun bozulmasına ve mermer atıklarıyla çevre kirliliğine neden olmaktadır.
Tekirova ekolojik doğal parkı, dünyanın ilk floraherpetofauna minyatür çalışmasının yapıldığı ilk doğal park olma özelliğine sahip olması bölgeyi uluslararası önemli bir turizm alanı haline getirmektedir.	Kemer İlçesine bağlı Göynük Kanyonunda geçmiş yıllarda meydana gelen sel baskını doğal ve tarihi değerlerin tahribatına neden olarak bölgenin tarihi değerlerinin azalmasına neden olmuştur.	Eski tarihlerden beri inanılan efsaneye göre Sulu Ada da şifalı su bulunması tarihi açıdan önemli olan Sulu Adaya ilgiyi arttırmaktadır.	Bölgedeki tarihi eserlerin ve kültür turizminin tanıtımı yeterli düzeyde yapılmamaktadır.
Likya yolunun antik kentleri ve koyları bağlayıcı özellikle olması kültür turizmi ve bölgenin tanınmasında önemli bir etkidir.	<i>Phaselis</i> antik kentinde bulunan arkeolojik sit sınırının 2010 yılından günümüze gelene kadar daraltılmış olması tarihi yerleşimin korunaklılığının	Antalya-Burdur-İsparta Çevre Düzeni Planında tarihi ve ören yerlerine yönelik olarak belirlenen hedefler de koruma kullanma dengesinin oluşturulması ve sürdürülebilir	Adrasan da yapılan kaçak yapılan kaçak yapılaşma sonucu <i>Olympos</i> antik kentinde de kaçak yapılaşmanın artması Antalya ilinin tarihsel kimliğinin

	azalmasına neden olarak tahrip olmasına neden olmuştur.	koruma anlayışının geliştirilmesi bölgenin tarihi değerlerini korumaktadır.	azalmasında tehdit oluşturmaktadır.
Ev sahipliği yaptığı caretta caretta larla ünlü mavi bayraklı olan Çıralı plajına ulaşım kral (Zeus'un mezarı, antik tiyatro ve hamam gibi tarihi kalıntıların sıralandığı bir yol üzerinde sağlanmasından ve 1. Derece sit alanı kabul edilmesinden dolayı hem tarih- kültür turizmi hem de doğa turizmi açısından oldukça değerli bir potansiyele sahiptir.	Geçmiş zamanlarda tarihi eser kaçakçılığı yaşanmış olması tarihi eserlerin güvenliği açısından tehdit oluşturmaktadır. Örneğin; 2016 yılında bronz Hermes heykeli ve heykelle ait 3 cm uzunluğunda bronz kaide yapılan aramalarda ele geçirilmiştir.	Antalya Bütünleşik Kıyı Alanları Planında belirtilen stratejilere göre <i>Phaselis</i> , Çıralı, Adrasan ve <i>Olympos</i> için Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından antik kentlerde bir ziyaretçi yönetim planı hazırlanması, uygulamaların bu planın esaslarına göre yürütülmesi doğal, tarihi ve kültürel kaynakların korunması gerektiğini ortaya koymaktadır.	Turizm odaklı ziyaretçilerin tarihi eserlere karşı bilinçsiz olması ve onları tahrip etmeleri büyük bir tehdit oluşturmaktadır.
Deniz rotasında yapılan tekne turlarının tarihi açıdan değeri olan ve korumak amaçlı yapılaşmaya açılmamış olan adalara düzenlenmesi tarihi zenginlikleri arttırmaktadır.	Deniz turizmi, bölgede tarihi değerlerin çoğunlukta olmasına rağmen kültür turizmini gölgede bırakmaktadır.	Kemer trekking rotaları Beydağlarındaki eski, göç yolları kullanılarak Kemer Kaymaklığı tarafından 2014 yılında hazırlanan proje ile oluşturulması bölgenin tarihi niteliğini arttırmaktadır.	Çeşitli afetlerin tarihi yapılar, antik kentlere zarar verme riski

Bölge yakınlarında yer alan Sagalassos antik kentinin dönemine ilişkin başka hiçbir yerde bulunmayan eşsiz eserlere sahip olması ve Türkiye'nin Unesco dünya mirası ön listesine alınması bölgenin kültürel kimliğine zenginlik katmaktadır.	Adrasan imar planında incelenen ve değerlendirilen raporlar sonucu kaçak yapılaşmanın artması tarihi yerleşimleri ve tarihi değerleri olumsuz yönde etkilemektedir.	700 yılı aşkın geçmişi bulunan, günümüzde tüm özellikleriyle kaybolarak yok olma noktasına gelen Yörük yaşama tarzını yansıtan 1982 proje tarihli ve 1986 yılında hayata geçen amacına ve hedefine uygun olarak kuruluşu tamamlanarak turizm hizmet sektörüne açılan Açık Hava Folklor Müzesi bölgenin tarih ve kültür turizmi tanıtımını güçlendirmektedir.	Geçmişte yeşil alan işlevi gören bölgelerin yapılaşmaya açılıp doğayı tehdit etmesi
Bölgedeki antik kentlerin su varlıkları yakınlarında kurulmuş olması tarih turizmini ortaya çıkarmaktadır.	Kıyıların geçmişten bu yana kitle turizminin etkisi altında kalması turizmde çeşitliliğin düşmesine neden olmuştur.	Modern örtü altı tarım teknikleri uygulamalarının geçmişten bu yana gelmesi	Çalışma alanında geçmişten bu yana gelen yağışların da etkisiyle, altyapı eksikliklerinden dolayı taşkın tehditleri oluşmaktadır.
Alandaki yerleşim isimlerinin etimolojik kökenleri ve mitolojik geçişleri kentlere çekicilik katmaktadır. Bugün Kemer'in bulunduğu yerde, 1910'lu yıllarda Eski Köy adı ile bilinen ve dağlardan gelen seller sonucu göl ve bataklıklardan oluşan bir yerleşim yeri varmış. Eski Köy halkı kendilerini bu sellerden korumak için dağlardan eteklerinde 23 km uzunluğunda bir taş duvar örmüşler. Sonra-	Kaplumbağa yuvalama alanı gibi ekolojik denge açısından hassas koruma alanlarının uzun süredir kitle turizminin olumsuz etkilerine maruz kalması doğal ekosistemi olumsuz etkilemektedir.	Bölgenin sahip olduğu lojistik altyapı öğeleri (D-400 karayolu, Antalya limanı) yüksek ithalat ve ihracat miktarı getirmektedir.	Geçmişte orman niteliği taşıyan alanların 2b araziye dönmesi doğal alanlara yönelik tehdit oluşturmaktadır.

ları, bu duvar nede- niyle köylerine Kemer demişlerdir. Adrasan ismi Luvi kökenli olup ‘Ana Tanrıça Ülkesi’ anlamına gelmektedir ve 4 bin yıllık bir isim- dir.			
Dünyada 100 dalış bölgesinden birisi ola- rak gösterilen ve 1. Dünya savaşı sırasında Topçu Yüzbaşı Mus- tafa Ertuğrul komuta- sındaki Topçu Batar- yası tarafından 13 Ara- lık 1917 tarihinde batı- rılan Paris II gemisinin enkazı kemer marina- sının bir buçuk kilo- metre kadar açıkla- rında 25-33 metre de- rinlikte bulunması da- lış turizmi açısından önem kazanmaktadır.	Kaplumbağa yuvalama alanı gibi ekolojik denge açısından hassas koruma alanlarının uzun süredir kitle tu- rizminin olumsuz etki- lerine maruz kalması doğal ekosistemi olumsuz etkilemekte- dir.	Çalışma alanında bulu- nan tarihi kalıntılardan biri olan Selçuklu Av Köşkü turizmi geliştir- mek açısından fırsat niteliği taşımaktadır.	Tarihi yapılara ilişkin gerekli restorasyon ça- lışmalarının tam olarak yapılmaması bu yapı- ların sürdürülebilirli- ğine zarar vermektedir.

MEKANSAL YAPIYA İLİŞKİN GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
<p>MG1- Doğal Yapısı Bozulmamış Koylar Bulunması Bölgenin Çekiciliğini Arttırmaktadır.</p>	<p>MZ1- İç Taraflarda Yaşayan Yöre Halkının Kıyıya Sınırlı Erişimi Bulunması.</p> <p>MZ2- Bölgenin Günübürlük Turizm Potansiyeli Dikkate Alındığında Kiriş Koyu`Nda Ticari Tur Tekneleri İçin Yanaşma Yeri Bulunmaması Sebebiyle Günübürlük Turizm Faaliyetlerinde Kısıtlama Yaşanması.</p> <p>MZ3- Yerleşim Yerlerinin Altyapı Ve Üstyapı Yetersizliği.</p> <p>MZ4- İç Kesimlerdeki Doğal Alanların Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmemesi.</p>	<p>MF1- Bölgenin Doğal Olarak Sahip Olduğu Bu Zenginliğin Sürdürülebilir Ve Doğayı Korumayı Destekleyen Ve Bunun Yanında Yüksek Turizm Geliri Sağlayan Bir Turizm Potansiyeli Oluşturması Olumludur.</p>	<p>MT1- Bölgede Büyük Ölçekli Turizmin Yeterli Doygunluğa Ulaşması Sebebiyle İleride Yetersizlik Yığılmalar Yaşanabilir.</p> <p>MT2- Kıyıda Yuvalama Yapan Kaplumbağaların Yaşamının Çeşitli Olumsuz Etmenler Nedeniyle Etkilenmesi Ve Yok Olması Tehlikesi.</p> <p>MT3- Bölgede Teknik Alt Yapının Ve Ulaşım Sisteminin Mevcut Nüfusa Yetersiz Kalması.</p> <p>MT4- Kemer İlçe Merkezinde Ulaşımın Tek Yönden Sağlanması Nedeniyle Diğer Kentlerle Etkileşim Yeterli Düzeyde Değildir.</p>

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
<p>ÇG1- Kıyı alanlarının temiz olması ve denizlerdeki biyolojik çeşitlilik.</p> <p>ÇG2- Bölgenin doğal eşiklere sahip olması ve coğrafi açıdan dağların kıyıya yakın olması yoğunlaşma ve yapılaşmayı azaltması.</p>	<p>ÇZ1- Bölgenin doğal yapısı nedeniyle yat limanı vs. kıyı yapılarının yapılabileceği çok fazla sayıda alternatif alan ve büyük turizm faaliyetleri için gerekli alan bulunmaması.</p> <p>ÇZ2- Olympos - Beydağları Milli Parkı'nın bölgede artan turizm talepleri sonrasında 69.800 hektardan 34.400 hektara düşmesi.</p> <p>ÇZ3- Bölgenin coğrafi konumu nedeniyle eğim ve alüvyon toprakların yer yer bölge içi ulaşımı zorlaştırması.</p>	<p>ÇF1- Doğal yaşam açısından hassas ve önemli alanların yer alması yasal statüleri açısından bu değerlerin korunmasını zorunlu kılmakta dolayısı ile yapılaşma baskısının minimize edilmesine ve bu bölgelerde doğa turizmi, ekoturizm gibi faaliyetlerin gelişmesine fırsat sağlamaktadır.</p> <p>ÇF2- Çalışma alanının coğrafi konumundan dolayı sahip olduğu güneş enerji potansiyeli.</p>	<p>ÇT1- Kemer bölgesinin 1. derece deprem bölgesinde bulunması sebebiyle orta büyüklükte depremler yaşanabilme olasılığı.</p> <p>ÇT2- Orman alanlarının çokluğu sebebiyle yaz yangınları yaşanabilmesi.</p> <p>ÇT3- Çalışma alanının uzun vadeli proje eksikliği.</p> <p>ÇT4- Kemer merkez sahilindeki sahil erozyonu sahildeki güneşlenme alanını kısıltmaktadır.</p>

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
<p>EG1- Mevcut Yat Limanlarının Bulunması, Bölgede Gününbirlik Turizm Faaliyetlerini Artırmakta Ve Ekonomik Açıdan Bölgeye Katkı Sağlamaktadır.</p> <p>EG2- Antalya`Nın Refah Düzeyinin Türkiye Ortalamasının Üstünde Olması.</p> <p>EG3- Çalışma Alanının Tarımsal Üretimde Özellikle Narenciye Üretiminde Ülke Çapında Önemli Bir Konumdadır.</p> <p>EG4- Antalya Markasının Bilinirliği.</p> <p>EG5- Tekirova Ekolojik Doğal Parkı, Dünyanın İlk Flora-Herpetofauna Minyatür Çalışmasının Yapıldığı İlk Doğal Park Olma Özelliğine Sahip Olması Bölgeyi Uluslararası Önemli bir Turizm Alanı Haline Getirmektedir.</p> <p>EG6- Dünyada 100 Dalış Bölgesinden Biri Olarak Gösterilen Ve 1. Dünya Savaşı Sırasında Batırılan Paris 2 Savaş Gemisi Enkazı Kemer Marinası Açıklarında Bulunması Dalış Turizmi Açısından Oldukça Değerli Bir Potansiyele Sahiptir.</p> <p>EG7- Bölge İçerisinde Baraj Bulunması Tarıma Katkı Sağlamıştır.</p>	<p>EZ1- Tarımsal Üretimde Ürün Çeşitliliğinin Az Olması.</p> <p>EZ2- Yaz Dönemi Bittikten Sonra İşsizlik Oluşması.</p> <p>EZ3- Turistlerin Şehir Ekonomisine Katkısının Sınırlı Düzeyde Olması.</p> <p>EZ4- Bölgeye Gelen Turistlerin Alt-Orta Gelir Grubunda Olması.</p>	<p>EF1- Deniz Kullanımı İçin İdeal Sıcaklık Düzeyinin (18 Derecenin Üstü) Sekiz İla Dokuz Ay Boyunca Korunabilmesi Turizm Sezonunun Daha Uzun Sürmesini Sağlayabilir.</p> <p>EF2- Deniz Ulaşımına İmkân Veren Marinalar Sayesinde Birçok Ada Ve Koylara Tekne Turlarının Düzenlenerek Sosyal Faaliyetlere İmkân Sağlanması.</p>	<p>ET1- Bölgenin İhracatta Az Sayıda Ürüne Sıkışık Kalması.</p> <p>ET2- Yaz Döneminde Turizm Sektöründe Çalışmak Üzere Gelen Mevsimlik İşçilerin Yeterli Eğitim Düzeyinde Olmaması.</p> <p>ET3- Tek Pazara Yönelim Olması Avrupalı Turistlerin Pazar İçin Farklı Yerleri Tercih Etmelerine Sebep Olmuştur.</p>

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
<p>SG1- Tabiat Ve Kültürel Ortamın İstihdam Açısından Cazipliği.</p>	<p>SZ1- Turizm Faaliyetlerinin Ağırlıklı Olarak Avrupalı Turistlere Yönelik Olması.</p> <p>SZ2- Kültürel Yapının Ön Plana Çıkarılmayışı.</p> <p>SZ3- Deniz Turizmi, Bölgede Tarihi Değerlerin Çoğunlukta Olmasına Rağmen Kültür Turizmini Gölgede Bırakmaktadır.</p>	<p>SF1- Bölgenin Gastronomik Ürünlerinin Birleştirilip Pazarlanabileceği Diğer Alternatif Turizm Faaliyetleri Yönünden Zengin Olması (Alternatif Rotalar, Zengin Müzeler, Ören Yerleri, Vb).</p> <p>SF2- Bölge Halkının Şehir Problemleri Konusunda Fikir Birliği İçinde Olması.</p> <p>SF3- Kültürel Ve İnanç Turizmi İçin Çekim Noktası Olabilecek Mekanların Tanıtımının Yapılarak Turist Ziyaretine Açılması.</p>	<p>ST1- Turizm Teşvik Kanunu'nun Bölgede Turizm Sektörünün Gelişmesinde Ekonomik Gelişme Odaklı Olması Sebebiyle Bölgenin Sosyo-Kültürel Özelliklerinin Arka Planda Kalması.</p> <p>ST2- Bölgede Kırsaldan Kente Göçün Tarımsal Üretimde Sürekliliği Tehdit Etmesi.</p> <p>ST3- Bölgede Sit Alanı İçerisinde Bulunan İdyros Antik Kentinin Bir Kısımının Otopark Ve İkincil Konut Kullanımına Açılarak Sit Alanının Daraltılması Bölgenin Kültürel Değerleri Açısından Önemli Derecede Risk Oluşturmaktadır.</p>

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
<p>TG1- Koruma Statüsü Altındaki Önemli Antik Kentler Bölgenin Kültür Turizmi Faaliyetlerine Katkı Sağlamaktadır.</p> <p>TG2- Bölgenin Likya Yolu Rotasında Bulunması Ziyaretçi Sayısında Artış Oluşturmaktadır.</p>	<p>TZ1- Kazı Çalışmaları Sürdürülen Antik Kentlerde (Idyros) Oluşan Yangın Nedeniyle Çalışmaların İstikrarlı Bir Şekilde Sürdürülememesi Tarihi Geçmişin Öğrenilmesine Engel Oluşturmaktadır.</p>	<p>TF1- Kültürel Ve Tarihi Mirasa Sahiplik Bölgeyi Farklı Türlerde Cezbedici Hale Getirmektedir.</p> <p>TF2- Bölgedeki Mağaraların İlginç Ve Çeşitli Jeomorfolojik Oluşumlara Sahip Olması İle İnsanlık Tarihinde Önemli Rol Oynaması Mağara Truzimine Olan İlgiyi Arttırmaktadır.</p>	<p>TT1- Beydağları Milli Parkına Ve Eski Yerleşim Kalıntıları Bulunan Bölgelerde Mermer Ocağı Kurulması Tarihi Dokunun Bozulmasına Ve Mermer Atıklarıyla Çevre Kirliliğine Neden Olmaktadır.</p>

EKOLOJİK YAPIYA İLİŞKİN GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Zengin bitki örtüsünün bulunması	D-400 anayolu çevresinde gerçekleşen doğa olayları yüzünden anayolda çöküntülerin oluşması ve trafiğin olumsuz etkilenmesi	Yeşil alan potansiyeline sahip olması	Birinci deprem bölgesi olması
Akdeniz ikliminin bulunması	Verimli toprakların çok olmasına rağmen tarım işlevlerinin azlığı	Geliştirilebilir tarım potansiyeli olması	Çevre bilincinin yetersiz olması
Geniş bir kıyı şeridinin bulunmasından dolayı çok sayıda deniz canlısının bulunması	Fosil yakıt kullanımına bağlı hava kirliliği	Doğal ve kültürel açıdan zengin olması ve ekonomiye katkı sağlaması	Çevre kirliliğinin alandaki doğal yapıyı olumsuz etkilemesi
Doğal yaşam alanlarının bulunmasından dolayı flora ve fauna çeşitliliğinin fazlalığı	Açık ve yeşil alanların büyüklük bakımından yeterli olmaması ve süreklilik göstermemesi	Agro turizme yönelik doğal ve kültürel değerlerin olması	Orman alanlarının fazla olması sebebiyle yangın riskinin yüksek olması
Atıksu arıtma tesislerinin varlığının olması ile çevreye verilen zararın en aza indirgenmesi	Kıyıda yapılaşma, kaplumbağa yuvalama alanlarının tahrip edilmesine yol açmaktadır.	Deniz, orman ve dağ ekosistemlerinin bir arada bulunması	Altyapı ve arıtma tesisi eksikliği olması
Koruma alanlarının varlığı ile sürdürülebilir çevrenin oluşmasına katkı sağlanması	Yaz mevsiminde sıcaklığın 35 C 'ye çıkması sebebi ile orman yangınlarının artması	Kent merkezinin kompakt olması ve sera alanlarında sera sahiplerinin yapılaşma sonucu tarım alanlarının yapılaşma baskısından etkilenmemesi	İklimin kurak olması sebebiyle doğal alanların olumsuz etkilenmesi
Doğal yaşam açısından önemli alanların bulunması ve bu	Sahil denetiminin ve bakımının az olmasından kaynaklı deniz	Yenilebilir enerji kaynaklarının bulunması	Tarımda kullanılan kimyasal gübrelerin kullanılması sebebi

alanlarla ilgili koruma stratejilerinin olması	canlılarının ve insanların olumsuz etkilenmesi		ile toprağa zarar verme riskinin bulunması
Kent kimliğinin sürdürülebilir olması	Topoğrafyanın engeli olması toprak erozyonu riskini arttırmaktadır.	Kültürel değerlerin korunmakta olması	Sel, fırtına, heyelan, hortum ve şiddetli yağış ihtimalinin yüksek olmasının tarım alanları için tehdit oluşturması

Likya yolunun bağlayıcı özellikte olması kültür turizmine önemli bir etken sağlaması	Yerleşim yerlerindeki altyapının yetersiz olması	Alternatif turizm potansiyelinin bulunması	Turistik tesislerin bilinçsiz artması, deniz kirliliğine neden olarak caretta caretta kaplumbağalarının üreme alanlarının tehdit edilmesi
Birçok festivalin yapılması bölgeyi tanınır yapmakta, yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmekte, turizme dayalı ticarete katkı sağlaması	Mevsimsel azalma yaşayan iş olanlığının olması	Sekiz, dokuz ay boyunca sıcaklık seviyesinin genellikle yüksek olması turizm sektörünün uzun süreli canlılığını korumasını sağlamaktadır.	Yaz aylarında meydana gelen taşıma kapasitesinin üzerine çıkılmasından kaynaklı çevre kirliliğinin oluşması
Kültürel mirasın zenginliği			Mevsimsel nüfus yoğunluğunun olması

SOSYO KÜLTÜREL YAPIYA İLİŞKİN GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Kültürel mirasın zenginliği	kültürel tesis alanlarının eksikliği (kongre merkezi ve kütüphane) kentin sosyo-kültürel yapısını olumsuz etkilemesi	likya yolunun çalışma alanı sınırları içerisinde olması	turizmde taşıma kapasitesinin üzerine çıkması ile tarihi ve kültürel değerlerin yok olma tehlikesi altında kalması
UNESCO dünya mirasına sahip arkeolojik kazı eserlerinin bulunması	gelen göç ile kentler arası eşitsiz dağılımın olması	alternatif turizm yaklaşımları ile yeni istihdam alanları oluşturması	artan turizme dayalı ticaretin ilerlemesi ile zamanla kültürel değerlerin tehdit altında olması
tarihi ve kültürel değerlere sahip alanların gelecek kuşaklara aktarımının yapılabilmesi için müzeler kurularak sürdürülebilirliğin sağlanması	merkezde bulunan ticaret alanlarında, yüksek oranda doğu kesimin bulunmasıyla birlikte kültürel ayrışmazlığın oluşması	farklı kültürden insanların bölgeye gelmesi ile birlikte kültürel etkileşimin artması	turistlerin göç etmesi ile yerleşik nüfusa ait gelenek ve göreneklerin sürdürülebilirliği açısından tehdit oluşturması
kent kimliğinin sürdürülebilir olması	bölge genelinde sağlık tesislerinin yeterli sayıda bulunmaması	bölgede bulunan yükseköğretim eğitim tesisinin bulunması	artan turizm gelişmelerinin sonucu ile doğal kaynak ve değerlerin olumsuz etkilenmesi
geleneksel yemek kültürünün geçmiş yıllardan günümüze devamlılığının sağlanması	donatı alanlarının yetersiz ve erişim yeterlilik mesafesinin fazla olması	kentin doğal ve kültürel açıdan zenginliği, belirli bölgelerde cazibe merkezi oluşturması	halk ile yabancı turist arasında iletişim bağlarının zayıf olması nedeni ile kültürel farklılığın yaşanması

göç ile gelen nüfusun bölge içerisinde dengeli dağılım göstermesi	yaz sezonunun belirli ve dar zamanlı olması, hizmet sektörünü olumsuz etkilemektedir.	deniz ulaşımına imkan veren marinalar sayesinde birçok ada ve koylara tekne turlarının düzenlenerek sosyal faaliyetlere imkan sağlaması	kıyı ve sit alanlarının rant hâline gelmesi ile doğal ve kültürel değerlerin yok olması
yüksekokul ile turistik işletmeler arasında sağlanacak işbirliği ile bölgedeki eğitilmiş istihdam oranının artması	kıyı alanlarında gerekli düzenlemelerin bulunmaması ve rekreatif kullanımların yetersiz olması	doğal liman özelliğine sahip olan alanlarda gününbirlik turizm tesislerinin bulunması	nesli tükenmekte olan caretta caretta kaplumbağalarının yumurtlama alanlarının antropojenik etki altında kalması
kadın nüfusun sosyal ve toplumsal faaliyetlere katılımının olması		2023 turkiye turizm stratejisinde bölgede eko turizmin geliştirilmesinin önerilmesi	yaz aylarında meydana gelen ekolojik taşıma kapasitesinin üzerine çıkmasından dolayı çevre kirliliğinin oluşması
komşu-şehir ilişkileri ile kültürel kalkınmanın olumlu etkilenmesi		doğası ve ikliminin turizm faaliyetlerine elverişli olması	Kıyı alanlarında yapılaşmanın artması sonucu deniz canlılarının zarar görmesi
sivil toplum örgütünün kültürel miras ve koruma konusu hakkında bilinç ve birliktelik oluşturması			
likya yolu rotasının uluslararası düzeyde kültür turizmini tanıtmaları			

düzenlenen uluslararası festival ve yarışmalar entelektüel yaşamın canlı kalmasını sağlaması			
bölgede düzenlenen festivaller ile turizme dayalı ticarete katkı sağlaması			
tahtalı dağındaki <i>Olympos</i> -teleferiğinin 2365 m yükseklikte olup avrupanın en yüksek halatlı teleferik tesisine sahip olması			
dört mevsime uygun turizm faaliyetlerinin uygun olması			
tarımsal ürün çeşitliliğinin gastronomi kültürü açısından öne çıkması			
verimli tarım topraklarının bulunması tarımın gelişerek Kemer ilçesinin ekonomisine katkı sağlaması			

EKONOMİK YAPIYA İLİŞKİN GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER	FIRSATLAR	TEHTİDLER
Geniş sektörel yelpazenin var olması, güçlü kalkınma ve rekabet potansiyeli sağlamıştır.	Çevre yerleşim düzeni haritalarının henüz yapılamamış olması, uygun alanların değerlendirilmesine engel olmaktadır. Böylece yeni yatırımları kısıtlamaktadır.	Tarımsal sanayide kullanılacak hammaddeler için çeşitli zenginliğinin olması.	Taşımacılıkta yaşanan problemlerin ihracatı düşürme riskini doğurması.
Çalışma alanının en çok yabancı sermayeli firmanın bulunduğu ikinci ilde bulunması, alanın ekonomik potansiyelini arttırmaktadır.	Kemer'in sırtını dağlara yaslı olması, coğrafi açıdan dağlık olması, yüz ölçümünün geniş olmaması birçok altyapının yapılabilmesi için uygun olmaması.	Kurulacak olan üretici ve pazarlama birlikleri ile tüm ürünlerde pazarlama ağının iyileştirilebilecek olması.	Yaz aylarında artan sıcaklıkların, örtü altı tarım üretimini çeşitli hastalık ve zararların ortaya çıkmasına neden olarak, üretim faaliyetlerine etkisi olumsuz yöndedir.
İhracat potansiyeli mevcut olan nar üretim miktarının ve alanlarının artış göstermesi, ekonomisi için önemli bir katkı alanı sağlamaktadır.	Balıkçılık sektöründe faaliyete geçen tesisler için, maliye teşkilatınca talep edilen deniz yüzeyi kira miktarı karlılığı çok etkileyecek kadar yüksektir. Orkinos yetiştiriciliğindeki ülkemizin rakipleri durumunda olan Yunanistan ve İspanya'da bürokrasi, kiralama kolaylıkları yanında, devlet teşviki uygulanmaktadır.	Sektörlerde pazarlama zincirlerinin dengeli ve akıcı olması yerel yatırımcıların dikkatini çekerek belli bir markalaşma söz konusunun olması, iç piyasa ve dış piyasa önemli bir adım atılabileceğinin olması.	Yapılması planlanan Adrasan liman projesinin 1. Derece doğal sit alanına mesafesi 12 metre olması. Liman alanının doğusunda ve güneyinde 1000'in üzerinde bitki türüne, 21 endemik türe ev sahipliği yapan Beydağları Milli Parkı'nın bulunması ve soyu oldukça azalan endemik Ulupınar semenderi, soyu tükenme tehlikesinde bulunan

			balıklar, canlıların yaşama yeri olan Poseidon çayırları proje ile varlığının tehlike altına girmesi.
Yıllık güneşli gün sayısının fazlalığı günlük güneşlenme süresinin uzunluğuna bağlı olarak örtü-altı üretimi gelişmiştir.	Turizmin daha çok deniz, kum ve güneş odaklı kitle turizmine dayanmış olması, bu durum turizmin coğrafi olarak il geneline yayılmasına ayrıca turizmin sadece belli bir zaman diliminde yoğunlaşmasına neden olmaktadır	Alanın turizm potansiyelinin yüksekliği sebebiyle pazarlama imkanının genişliği.	Kitle turizminin alana fazla hâkim olması nedeni ile yerel halkın bölgede kırsal alanda tarımı bırakarak farklı sektöre yönelmesinden dolayı kente göç artışının olması.
Çalışma alanında yat limanın bulunması, ekonomik açıdan bölgeye katkı sağlamaktadır.	Turizmin daha çok deniz, kum ve güneş odaklı kitle turizmine dayanmış olması, bu durum turizmin coğrafi olarak il geneline yayılmasına ayrıca turizmin sadece belli bir zaman diliminde yoğunlaşmasına neden olmaktadır.	Kurulacak olan üretici ve pazarlama birlikleri ile tüm ürünlerde pazarlama ağının iyileştirilmesi.	Bölgedeki tüm turizm çeşitleri için bir turizm politikası oluşturulmasına ve turizm çeşitlerine sahip çıkılmasına ihtiyacın bulunması.
Yan yana dizilmiş dükkanlarda satılan bölgeye özgü kültürü yansıtan, hediyelik eşya, süs eşyaları, magnetler, biblolar, seramik, figürler ticarete, katkı sağlamaktadır.	Turizmin daha çok deniz, kum ve güneş odaklı kitle turizmine dayanmış olması, bu durum turizmin coğrafi olarak il geneline yayılmasına ayrıca turizmin sadece belli bir	Meyve suyu sektöründe işlenmiş ürün olarak portakal suyu üretilerek tüketimini artırıcı yayım kampanyalarıyla yurt çapına yaygınlaştırılabilir.	Bölgedeki tüm turizm çeşitleri için bir turizm politikası oluşturulmasına ve turizm çeşitlerine sahip çıkılmasına ihtiyacın bulunması.

	zaman diliminde yoğunlaşmasına neden olmaktadır.		
İhracat potansiyeli mevcut olan nar üretim miktarının ve alanlarının artış göstermesi, ekonomisi için önemli bir katkı alanı sağlamaktadır.	Turist sayısına oranla turizm gelirinin düşük olması.	Doğal ve kültürel açıdan zenginliğinin korunması, turizm faaliyetlerinin çeşitlenmesinde ve bu alanlarının cazibesinin arttırılmasında büyük bir fırsat sağlamaktadır.	Turizm yatırımlarının artarak devam etmesi, buna bağlı olarak arazi rantının sürekli yükselişte olması ve diğer kullanım türlerini baskı altına alması.
52 km kıyı şeridinde sahip olan kemer ilçesi yat turizmi, deniz turizmi, su sporları, kültür turizmi vb. Turizm çeşitleri ile turizm ve turizme dayalı ticareti canlandırmaktadır.	Turist sayısına oranla turizm gelirinin düşük olması	Doğası ve ikliminin birçok turizm türüne olanak sağlaması binaenaleyh doğasının iyi korunmuş olması bir avantajdır. Bu değerler korunarak bir planlama yapıldığında seçkin bir tatil bölgesi olabilir.	Turizmde tek pazara yönelimin olması, Avrupalı misafirlerin pazar için farklı yerleri tercih etmelerine sebep olmuştur.
Kemer altın nar kültür ve sanat festivali, kemer rock festivali, Çukuryayla Yörük Şenliği festivalleri bölgenin tanıtımını yapmakta, yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmekte, kültür turizmi, turizm ve turizme dayalı ticareti canlandırmaktadır.	. Eko-turizm alanında girişimcilik ve işletme kapasitesinin arttırılması, bu alanda faaliyet gösteren paydaşlara yönelik eğitim programları düzenlenmesi ve örgütlenme modelinin geliştirilmesine ihtiyacın bulunması.	Bölgede bulunan önemli batıkların varlığı birçok farklı dalış noktalarının bulunması dalış turizmini oldukça geliştirmiştir.	Kent ve bölge ekonomisinin turizme çok bağlı olması, ulusal ve bölgesel politik süreçlerinin turizm hareketliliğini yıldan yıla değiştirmektedir.

Çalışma alanında yeşil yıldızlı otellerin bulunması, çevrenin korunmasına katkıda bulunurken tanıtım ve pazarlamalarda da bir ayrıcalık oluşturmaktadır.	Kıyı bölgesinde yer alan yoğun tesis alanlarının bulunması, halkın kıyıya erişimini kısıtlamaktadır.	Çalışma alanında antik kentlerin bulunması, sosyo ekonomik değeri ile kültür turizmi faaliyetlerini arttırmıştır.	Bölgedeki kiraların satışların Dolar ve Euro üzerinden olması, yerli turisti geri planda bırakmaktadır
Uluslararası düzeyde marka değeri olan önemli bir turizm merkezi olması, bölgenin önemli geçim kaynaklarından birini oluşturmaktadır.	Alternatif turizm faaliyetlerinin yeterli seviyede olmaması.	İlin turizm potansiyelinin yüksekliği sebebiyle pazarlama imkanının geniş olması.	Tarım alanlarının imara açılması, yapılaşmayı arttırarak üretim faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemektedir.
2940 km mesafe ile Türkiye'nin ilk uzun mesafe trekking rotası olan Likya yolunun çalışma alanından geçmesi, alanın sosyo-kültürel değeriyle birlikte doğa ve kültür turizm potansiyelini artırmaktadır.	Yaş meyve ve sebze üretiminin ihracat risklerinin bulunması, yeni ihracat pazarları ile çeşitlendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu durum gelişme potansiyelini olumsuz yönde etkilemektedir.	Betonlaşmanın diğer ilçelere oranla az olması, turistler için daha cazip alan haline gelmiş ve alternatif turizm gelişimini olumlu yönde etkilemiştir.	Üretim alanlarının turizm ile iç içe olması nedeniyle gidecek azalması.
Çalışma alanında kamp alanlarının bulunuyor olması, eko-turist sayısı ve turizm gelirlerinde artış sağlayıp bunun yanı sıra yerel halkın ekonomik kalkınmasına destek olur.	Tarımsal Ar-ge ve inovasyon çalışmalarına yeterli önemin verilmemesi	Tarihi Likya yolunda yer alan, Türkiye kıyılarının en yüksek feneri olan Gelidonya Feneri'nin bulunması, turizm faaliyetlerine katkı sağlamaktadır.	Örtü altı yetiştiriciliğinin tekniğe uyulmadan sebze üretimi yapılan seralardan bozulan yerlerde yapılmaya çalışılması.
Çalışma alanında milli parkların bulunması, doğaya dayalı turizm ve rekreasyonel faaliyetler insanlara hem	Tarım alanlarının giderek küçülüyor olması tarım sektörünü riske atmaktadır.	Ekolojik koşulların her türlü sebze üretimine uygun olması.	İhracat sırasında uygulanan bürokratik işlemler gereğinden fazla uzun sürmesi,

ekonomik fırsatlar sunarken hem de park kaynaklarının korunmasını sağlamaktadır.			zaman zaman meyvenin bozulmasına neden olmaktadır.
Tekirova'nın batı tarafında kalan Tahtalı Dağı'nda dünyanın 2. En uzun teleferiği ve kış turizmi açısından güçlü bir öneme sahiptir.	Mevcut depolama kapasitesinin yetersizliği nedeniyle pazara ihtiyaçtan az ürün çıkması.	Örtü altı tarımın iklim koşullarının uygun olmasından dolayı gelişmeye müsait olması.	Organizasyon ve örgütlenme eksikliği sebebiyle üreticinin eline geçen fiyatın düşmesi ve üretimden vazgeçmesi.
Tarımsal ürünler için pazar olanağının en iyi olduğu kıyı Akdeniz havzasında yer alması, yurtdışı bağlantıları bu bölgede olduğu için özellikle ihracata dönük tarımsal üretim için avantajlı konumdadır.	Dış pazarın istediği meyve (nar) çeşitlerinin üretiminin henüz ilde yaygınlaşmamış olması.	Tarımsal sanayide kullanılacak hammaddeler için çeşitli zenginliğinin olması.	Belirli ürünlerde sınırlı üretim sahalarının giderek tarım dışı kullanıma kayması.
Çalışma alanının sahip olduğu engebeli topografya, bölgenin iklimsel özelliklerinde farklılıklar yaratmakta ve bunun getirisi olarak, alanın tarımsal ürün çeşitliliğini arttırmaktadır	Sebze üretiminde kullanılan f1 tohumlarının ithal edilmesi.	Marka yaratılarak dünyaya Antalya portakalı tanıtım özelliğinin var olması.	Yem bitkileri ekiliminin azlığı sebebiyle, hayvancılık sektörünün gerilemesi.
İhracat potansiyeli mevcut olan nar üretim miktarının ve alanlarının artış göstermesi, ekonomisi için önemli bir katkı alanı sağlamaktadır.	Zirai ilaç ve bitki gelişimini düzenleyicilerin bilinçsiz kullanılması.	Üretimde dikilen fidanların aynı yıl meyveye yatması.	Pazar taleplerine uygun çeşitlerinin sınırlı düzeyde yetiştirilmesi.

1. Ve 2. Derecede kaliteli sulama suyu kaynakları mevcuttur ve sulama sularında alkalilik – tuzluluk problemi yoktur.	Kesme çiçek ve pazarlamasında ihracatın tam olarak kayıt altına alınmaması.	İlde mevcut özel sektör tarım firmaları sayesinde verimli çeşitlerin tohum ve fide temininin kolay olması.	
Çalışma alanında tarım için verimli toprakların bulunması yaş sebze, meyve hem de hayvanların doğal bir biçimde beslenmeleri için güçlü bir etkidir.		Belirli sebze ve meyve türlerinde ihracat şansımızın yüksek olması.	
		Aşılı fide üretiminin devreye girmesi ile nemada dayalı anaçlar üzerinde üretim yapılabilmesi.	

KURUMSAL YAPIYA İLİŞKİN GZFT ANALİZİ

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Antalya-Burdur-İsparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ve Antalya kıyılarına ilişkin Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planının var olması	Kıt bir kaynak ve hassas bir ekosisteme sahip kıyı alanların yoğun gelişme ve yapılanma sonucu risk altında olması	Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi (KTKGB) ve/veya Turizm Merkezi (TM) ilan edilen bölgelerin varlığı.	1982'deki Turizm Teşvik Kanununun getirdiği vergi indrimi, düşük faizli krediler, alan tahsisi gibi avantajlar ve plan revizyonları ile projelerin çevresel boyutunun terk edilmesi.
Adrasan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı yapılmış olması	Afet ve Deprem Master Planları, Kentsel Dönüşüm Master Planı, Ulaşım Master Planı ve Çevre Master Planlarının olmaması veya tamamlanmamış olması	Üst ölçek planlarda kıyıların doğru kullanımı için politikalar geliştirilmesi	Kurumsal olarak birbirinden farklı koruma yasal statülerinin çok sayıda olması ve bütünlük sağlamaması
1992 yılında turizm bakanlığı ve dünya bankasının ortaklığı ile Akdeniz Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetimi Projesi nin (ATAK) bir parçası olarak Kemer İlçesi Fizibilite Raporu hazırlanması.	Uygulanabilir stratejik planların oluşturulmaması	1992 yılında turizm bakanlığı ve dünya bankasının ortaklığı ile Akdeniz Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetimi Projesi nin (ATAK) bir parçası olarak Kemer İlçesi Fizibilite Raporu hazırlanması.	Kıyı kullanımında kamu yararının gözetilmemesi ve bölgede turistik tesislerin yer aldığı kıyı alanlarında özellikle günübirlik kullanım alanları açısından kullanım kolaylığı sanması
1972 yılında DPT koordinatörlüğünde ilgili devlet kuruluşları ile <i>Olympos-Beydağları Sahil Milli Parkının Uzun</i>	Planların yeteri kadar koruma ve kullanma dengesinin olmaması	Ülkemizin ilk entegre turizm projesi olan Güney Antalya Turizm Gelişim Projesi nin bölgenin çevresel boyutlarının	

Devreli Gelişme Planı hazırlaması.		ortaya konulmasındaki etkisi.	
Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 09.01.1966 tarihinde 1/25000 ölçekli Güneybatı Antalya Çevre Düzeni Planı oluşturulması	Yapılan projelerin uzun vadeli hedeflerinin gerçekleştirilememesi	Yapılan planlarda sürdürülebilir turizm anlayışının ortaya çıkması	
Ülkemizin 1974 yılı ilk entegre turizm projesi olan Güney Antalya Turizm Gelişim Projesinin oluşturulması		Planlar ve projelerin ekibinde mimar, şehir plancısı, inşaat mühendisi, elektrik mühendisi, sosyolog,ekonomist ve iktisatçılar vb pek çok gibi disiplinin bir araya getirilmesi	
Bölge ilçe belediyeleri arasında güçlü iletişimin olması	Milli Parkın sınırları belirli yıllarda Bakanlar Kurulu Kararlarıyla değiştirilmesi veya alanların kaybı	Bölge doğal ve kültürel açıdan zengin olması, doğasının iyi korunmuş olması nedeniyle turizmi çeşitlendirmede ve geliştirmede büyük bir potansiyele sahip olması.	Karayolu ve demir yolu yatırımları için topoğrafyanın eşik oluşturması
6360 sayılı Kanun ile büyükşehir olan illerde il özel idarelerinin belde belediyelerinin köylerin tüzel kişiliklerin sona erdirilmesi.	Yerel toplulukların, turizm geliştirme stratejilerine dahil edilmemeleri	Merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin uyum içinde çalışması.	Yerel halk ve turist arasındaki ilişkinin kopuk olduğu kapalı turist bölgelerin varlığı.

Merkezi yönetim yatırımlarına ilişkin ilgili görev ve yetkiler Valinin başkanı olduğu Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına devredilmesi	Bölgede kitle turizminin getirdiği ekonomik ve politik baskılar, yasal mevzuattaki kararlar ile fiziksel planlara ve devamında da uygulamalara etkisi.	Yapılan çevre yollarının bölgeye olan ulaşım süresini azaltması ve yapılan yeni yatırımlar sezon süresini uzatması.	Artan turistik ve rekreasyonel kullanımlar doğal çevrenin güzelliğine ve potansiyeline olan risk
6360 sayılı Kanunu ile büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki görev ve yetkileri belirlenmesi hizmet sunumunda yaşanan sorunlara bir çözüm getirmesi	Koruma altında bulunan alanlarına yapılan politik baskılar	Turizm yatırımlarının esnek, gelişmeye açık ve uzun vadeli olması.	Turizm gelişmelerin milli park, orman ve tarım alanları üzerinde olumsuz etkileri.
		6360 sayılı Kanun, kent ile kır arasındaki ayrımı ortadan kaldırmış, il sınırları içerisindeki il özel idaresi, belde belediyeleri ve köyler kaldırılarak sadece ilçe ve büyükşehir belediyelerinden oluşan bir yapıya geçilmesi.	
Yerel yönetimlerin farklı kamu kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapabilmesi	6360 sayılı Kanun ile hizmet alanımızın idari sınırlarına genişlemesi sebebiyle personel sayısının yetersiz kalması.	Sivil toplum örgütlerinin ve sendikaların bulunması	Turizm gelişimi, turistik destinasyonda çevresel ve sosyo-kültürel sorunlara yol açmayacak bir biçimde planlanması ve yönetilmesi.

Yenilenebilir enerji kullanımlarına öncelik verilmesi.	Bölgede ulusal ve yerel ölçekte doğa korumaya yönelik bilinçlenme ve sivil toplum örgütlenme faaliyetlerinin bulunması.	Yatırım faaliyetlerinin gelişimine yönelik eğilimin yüksekliği	İlgili paydaşların (resmi kurum, yerel yönetim vb.) çatışma ve rekabet halinde olması
İl merkez ve ilçeler arası deniz yolu toplu ulaşımının faaliyete geçirilmiş olması	İlçelerdeki festivallerin eşzamanlı yapılıyor olması	Bölgenin kaç-ke-kova özel çevre koruma bölgesi sınırlarına yakın olması	Doğayı koruma amaçlı imzalanan uluslar arası sözleşmelerin yerel birimlere yansıtılmaması
Kurulan kardeş şehir ilişkilerindeki işbirlikleri	Kanunlarla yerel yönetimlerin hizmet sorumluluk alanının çok geniş olması	Ulusal ve uluslar arası ölçekte tanımlı bir bölge olması	Belediyenin sınırları, mülki sınırlar çerçevesinde genişletilmesi ile ilçelerine ve mahallelere hizmet götürmeyi zorlaştırması ve maliyetleri arttırması
Planlama sürecinde paydaşlarla etkili bir iletişim kurularak bu kesimlerin ilgi ve katkısının sağlanması		Uluslararası ilişkilere katkı sağlayan fuar ve organizasyonların düzenlenmesi	İlçe Belediyenin turizm gelirlerinden yeterince pay alamaması

CUMHURİYET CADDESİNİ GÖR DE GEL

Hiç yolun düştü mü şirin şirin Kemer'e
Cumhuriyet caddesini gör de gel
Birde Muratpaşa o güzel Lara
Güzel Antalya'yı gezip gör de gel

Ay ışığı plajında yüzersin
Cumhuriyet caddesini gezersin
Kemer'de ne gördün ise yazarsın
Cumhuriyet caddesini gör de gel

Bir tarafı çamlık bir yanı deniz
Daha her tarafın görmedim henüz
Aslanbucak bizim ikametimiz
Antalya Kemer'i gezip gör de gel

Elli bin nüfuslu şirin bir ilçe
İnan mutlu oluyorum görünce
Rengârenk gülleri açılmış gonca
Tomurcuk gülleri derde öyle gel

ÂŞIK SEFİL akıl ermez işine
Her tarafı gezersin tek başına
Her olur olmazın gitme peşine
Antalya Kemer'i gezip gör de gel

17.6.2018

ÂŞIK SEFİL DURSUN ALABIYIK

